

UJIAN

IDAD AUTÓNOMA DE NUEVO
CIÓN GENERAL DE BIBLIOTEC

BX1757

A4

1751

c.1

38

1080026391

**CONFESSARIUS
MONIALIUM**

Cum novissimis Additionibus.

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

CONFESSARIUS MONIALIUM

Commoda, Brevi, & Practica
Methodo Instructus

*Circa earum Obligaciones, Privilegia,
& cetera fere omnia ad hanc
Materiam spectantia.*

A P. D.

CAJETANO DE ALEXANDRIS
Clerico Regulari Sacrae Theologiae
Professore.

EDITIO SEXTA

Pluribus in locis locupletata.

VENETIIS,
EX TYPOGRAPHIA BALLEONIANA;
MDCCLI.

Superiorum Permissu, ac Privilegiis.

Rollé 37 MICROFILMADO 11/2/83
UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE LEÓN
CAPILLA ALONSO DE BORDONA BILIBIOTECA UNIVERSITARIA

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA

UNIVERSIDAD DE LEÓN
Biblioteca Valverde y Tabor

LECTORI.

Miraris, quod argumento a tot eruditissimis Scriptoribus illustrato ego quoque ausim tenuem calamum admovere? Unam excipe audaciæ meæ excusationem. Qui operis novitate placere non potui, studui brevitate juvare; levabit sane prolixæ inquisitionis laborem coacta in angustum materia. Huc ego spectavi. Conatum approba, si rem non potes. Fruere opere, si placet, & quæ placere non possunt, excusa.

011928

I N D E X
Capitum, & Paragraphorum.

CAPUT PRIMUM.

De Monialium obligationibus ratione
status.

- §. I. **D**E obligatione monialium tendendi ad
perfectionem. pag. 11
§. II. De obligatione monialium ratione regu-
la. 13

CAPUT II.

De Puellarum receptione ad habitum.

- §. I. **D**E conditionibus requisitis in puellis
recipiendis. 16
§. II. De exploratione voluntatis. 26
§. III. De Anno Probationis. 30
§. IV. De Bonorum renunciatione. 38
§. V. De Dote ante professionem solvenda. 49
§. VI. De Monialium Professione. 61

CAPUT III.

De Monialium Consecratione. 73

CAPUT IV.

De Voti Paupertatis obligatione.

- §. I. **D**E natura Voti Paupertatis. 79
§. II. De Peculio, & ejus usu. 89
§. III.

- §. III. De licentia requisita ad licito distra-
hendum. 98
§. IV. De largitione munerum. 104

CAPUT V.

De Voto Religiosa Castitatis. 110

CAPUT VI.

De Monialium subjectione erga Superiores
ex vi voti Obedientiae.

- §. I. **D**E natura voti obedientiae. 129
§. II. De subjectione quoad Ordinarium. 127
§. III. De subjectione erga Praelatum Regula-
rem. 140
§. IV. De subjectione quoad canonicam Visita-
tionem. 143
§. V. De subjectione quoad poenas. 148
§. VI. De subjectione quoad Confessarium. 151
§. VII. De Officio Confessarii. 137
§. VIII. De Confessario quoad absolutionem a
reservatis. 168
§. IX. De Confessario monialium quoad sigil-
lum Confessionis. 179
§. X. De Confessario quoad sollicitationem. 187
§. XI. De Confessario quoad moniales scrupu-
losas. 196
§. XII. De Confessario quoad moniales habentes
visiones, &c. 205
§. XIII. De Confessario Extraordinario. 212

CAPUT VII.

De Monialium obligatione quoad
Clausuram.

- §. I. De Clausura in communi. 221
§. II.

- 8
- §. II. De licentia ad ingrediendam Clausuram
requisita. 228
- §. III. De causa requisita ad concedendam di-
ctam licentiam. 234
- §. IV. De Clausura quoad ingressum Pralato-
rum. 238
- §. V. De Clausura quoad ingressum Officialium,
&c. 243
- §. VI. De Clausura quoad ingressum Confessa-
rii. 249
- §. VII. De Clausura quoad mulierum ingres-
sum. 257
- §. VIII. De Clausura quoad puellas in edu-
cationem recipiendas. 263
- §. IX. De Clausura quoad Monialium egres-
sum. 271
- §. X. De Clausura quoad accessum extraneo-
rum. 282
- §. IX. De penis contra violantes Clausuram. 300

CAPUT VIII.

De precipuis Monialium obligationibus.

- §. I. **D**E Horarum Canoniarum obligatio-
ne. 310
- §. II. De obligatione quoad Missam. 321
- §. III. De obligatione quoad Confessionem, &
Communionem. 316
- §. IV. De obligatione quoad jejuniorum, &
Festorum observantiam. 331

CAPUT IX.

De obligationibus Monialium quoad ele-
ctionem Abbatissæ.

- §. I. **D**E qualitatibus eligenda in Abbatis-
sam. 342
- §. II. A quibus, & quomodo eligenda sit Ab-
batissa. 347

§ III.

- 9
- §. III. Per quot annos debeat eligi Abbatissa. 352
- §. IV. De confirmatione, & benedictione Ab-
batissa. 354

CAPUT X.

De Monialium privilegiis. 358

CAPUT XI.

De particularium Monialium obligationibus,
& privilegiis.

- §. I. **D**E obligationibus, & privilegiis Ab-
batissa. 371
- §. II. De Vicaria, & Discretarum, seu De-
canarum obligationibus. 393
- §. III. De obligationibus & privilegiis Magi-
stra Novitiarum. 397
- §. IV. De obligationibus & privilegiis Novi-
tiarum. 404
- §. V. De Sacristana obligationibus & privile-
giis. 415
- §. VI. De Infirmarum obligationibus & privi-
legiis. 425
- §. VII. De Infirmaria obligationibus, & pri-
vilegiis. 442
- §. VIII. De Aromataria obligationibus & pri-
vilegiis. 448
- §. IX. De Celleraria obligationibus, & privi-
legiis. 455
- §. X. De Janitoria, Rosaria, & Asculsatri-
cum obligationibus. 462
- §. XI. De Conversarum obligationibus, & pri-
vilegiis. 469
- §. XII. De Tertiariarum obligationibus, &
privilegiis. 480

A 5 D. AN.

10
D. ANTONIUS MARIA CORREALE
Congregationis Clericorum Regularium
Præpositus Generalis.

Hoc Opus inscriptum *Confessarius Monialium* a P. D. Cajetano de Alexandris nostræ Congregationis Theologo compositum, & juxta assertionem Patrum, quibus id commissimus, approbatum, ut Typis mandetur, quoad Nos spectat, facultatem concedimus. In quorum fidem præsentem literas manu propria subscripsimus, & solito nostro Sigillo firmavimus.

Dat. Romæ die 24. Septemb. 1712.

D. Antonia Maria Correale Præpositus
Generalis Clericorum Regularium.

D. Joseph Maria Aliprandi Secr.

NOI RIFORMATORI

dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di revisione, ed approvazione del P. Fr. Tommaso Maria Gennari Inquisitore nel Libro intitolato: *Confessarius Monialium*, &c. instructus a P. Cajetano de Alexandris Clerico Regulari, non esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo licenza, che possi esser stampato, osservando gli Ordini in materia di Stampe, e presentando le solite copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. 18. Settembre 1712.

(Gerolamo Venier Kav. Proc. Rif.

(Gio: Francesco Morosini Kav. Rif.

Agostino Gadaldini Segr.

CON-

CONFESSARIUS
MONIALIUM.
CAPUT PRIMUM.

De Monialium obligationibus.

§. I.

De obligatione Monialium tendendi ad perfectionem ratione status.

Irgines contemplativam, & cœnobiticam vitam profitentes, variis in primitiva Ecclesia fuerunt nominibus nuncupatæ, & quidem omnibus sanctitatem præferentibus. Sacerdotes illas appellavit Basilus, Deo Sacratas Fulgentius, & velatas Christi Sponsas Opratus. Hoc nostro ævo intitulantur moniales a Græco nomine *Μοναχ*, quod *solitudinem captantes* significat. Hæc tam speciosa, & plena Religionis vocabula enunciant, quales exprimi debeant a Sacris Virginibus mores; unde merito, Tractatum hunc ab obligatione, qua tendere ad perfectionem tenentur, exordimur. Igitur

A 6 *Quæ.*

10
D. ANTONIUS MARIA CORREALE
Congregationis Clericorum Regularium
Præpositus Generalis.

Hoc Opus inscriptum *Confessarius Monialium*
a P. D. Cajetano de Alexandris nostræ Con-
gregationis Theologo compositum, & juxta
assertionem Patrum, quibus id commissimus,
approbatum, ut Typis mandetur, quoad Nos
spectat, facultatem concedimus. In quorum fi-
dem præsentem literas manu propria subscripsi-
mus, & solito nostro Sigillo firmavimus.

Dat. Romæ die 24. Septemb. 1712.

D. Antonia Maria Correale Præpositus
Generalis Clericorum Regularium.

D. Joseph Maria Aliprandi Secr.

NOI RIFORMATORI

dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di revisione, ed
approvazione del P. Fr. Tommaso Maria
Gennari Inquisitore nel Libro intitolato: *Con-
fessarius Monialium, &c.* instructus a P. Caje-
tano de Alexandris Clerico Regulari, non v-
esser cosa alcuna contro la Santa Fede Catto-
lica, e parimente per attestato del Segretario
nostro, niente contro Principi, e buoni costu-
mi, concediamo licenza, che possi esser Stam-
pato, osservando gli Ordini in materia di Stam-
pe, e presentando le solite copie alle Pubbli-
che Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. 18. Settembre 1712.

(Gerolamo Venier Kav. Proc. Rif.

(Gio: Francesco Morosini Kav. Rif.

Agostino Gadaldini Segr.

CON-

CONFESSARIUS
MONIALIUM.
CAPUT PRIMUM.

De Monialium obligationibus.

§. I.

De obligatione Monialium tendendi ad per-
fectionem ratione status.

Irgines contemplativam, & con-
nobicam vitam profitentes,
variis in primitiva Ecclesia suc-
cunt nominibus nuncupata,
& quidem omnibus sanctita-
tem præferentibus. Sacerdotes illas appel-
lavit Basilii, Deo Sacratas Fulgentius, & ve-
laras Christi Sponsas Opratus. Hoc nostro
ævo intitulantur moniales a Græco nomine
Μοναχ, quod solitudinem captantes significat.
Hæc tam speciosa, & plena Religionis voca-
bula enunciant, quales exprimi debeant a
Sacris Virginibus mores; unde merito, Tra-
ctatum hunc ab obligatione, qua tendere ad
perfectionem tenentur, exordimur. Igitur

A 6 Quæ.

Quar. 1. Utrum moniales teneantur ex vi suæ professionis tendere ad perfectionem.

Resp. Affirmative; quia hæc est obligatio sui status, & in quo differunt a laicis. Nam statui laicorum solum dicitur a Christo Matthæi 19. *Serva mandata.* Statui vero Religiosorum, qui insinuat illis verbis, *Si vis perfectus esse, ulterius dicitur, Vade, & vende quæ habes, & da pauperibus, & veni, & sequere me;* per quod denotantur consilia, & per consequens perfectionis sequela. Non tenentur tamen tendere ad perfectionem per omnia opera consiliorum, aut supererogationis, sed per illa tantum, quæ sunt secundum regulam, & observantias sui Ordinis, quia non se obligaverunt nisi ad illam perfectionem, quæ mediis Institutis suæ Religionis comparari potest. Neque tenentur esse perfectæ in facto esse; quia status Religionis non est status perfectionis acquisitæ, sed acquirendæ. Unde neque tenentur ex vi hujus obligationis dominas, seu superatas habere omnes suas passiones inordinatas; sed sufficit, ut ad eas vincendas, quantum potuerint, conentur.

Quar. 2. An prædicta obligatio tendendi ad perfectionem sit sub mortali.

Resp. Affirmative; quia est de re gravissima, quam noverunt, & in qua consistit substantia status Religiosi. Ita Corduba, & Rodriquez *t. 1. q. 99. Regul. 9. 48. art. 1.* Non esse tamen obligationem distinctam ab obligatione servandi vota, & observantias Regulares, probabilis est, ut notat Sanchez *in Decal. lib. 6. cap. 5. num. 5.* Quia culpa, & præcepta nisi ex evidentissimis rationibus sunt multiplicanda; cumque versemur in materia odiosa, quod minimum est, sequendum.

Quar.

Quar. 3. Quando contra hoc præceptum peccent moniales.

Resp. Peccare contra hoc præceptum, quando transgrediuntur regulam, etiam si ad venialem tantum, vel ad nullam culpam obligaret, eo fine, ut impediant perfectionem; aut quando firmiter statuunt apud se, nullo modo curare de perfectione sui status, quia hoc est directe contra id, quod promiserunt. Valentia, Vasquez & alii. Item quando intervenit contemptus consiliorum, quibus pervenitur ad perfectionem. Cajet. *2. 2. q. 86. n. 9.* Talis autem contemptus nunc intervenit, quando monialis refugit subici consiliis divinis, ut a Deo traditis; vel quando parvi estimat opera ipsa consiliorum; ita ut illa secundum se vilipendat. Quare si monialis spirituales profectum, & divina consilia, ut a Deo tradita, reveretur, & tantum de illis non curat, quia non tenetur ad illa, nec sunt necessaria ad salutem, non peccat mortaliter. Sanchez *t. 1. c. 11. 9.* ubi subdit, venialiter tamen peccare, quia aliqualis contemptus est omittere intentionem, & executionem mediorum conducentium ad profectum spirituales.

§. II.

De obligatione monialium ratione Regula.

Quar. 1. AN, & quo genere obligationis teneantur moniales servare regulam, seu Constitutiones, & statuta sui Ordinis.

Resp. Teneri equidem; quia regula, & Constitutiones participant rationem legis.

cui se subjecerunt per promissionem factam in professione. Qua autem obligatione teneantur, an scilicet ad culpam, vel ad poenam tantum, vel ad utranque, ex ipsis regulis metiendum est. Advertendum tamen, quod si regula, seu Constitutionum transgressio fiat ex contemptu formali, semper est peccatum mortale, ut diximus supra de obligatione tendendi ad perfectionem, quia est peccatum inobedientiae formalis; & hoc verum est, etiam si regulae non obligent ad ullum peccatum, vel ad veniale tantum, quin licet materia sit levis, contemptus tamen est gravis, & formalis. Ita Navar. Cord. Valent. & Bart. a S. Fausto in *Theol. Relig. lib. 6. q. 157.* Quod si transgressio regulae, ad nullam culpam obligantis, oriatur ex nimia cupiditate erga aliquid, & non ex alio malo fine, est peccatum veniale; quia dato, quod a regula non esset prohibita illa actio, esset tamen culpa ex libidine, id est ex nimia cupiditate; ergo a fortiori venialis erit, dum a regula est prohibita. Ita D. Th. 2. 2. q. 186. n. 6. ad 1.

Quar. 2. An monialis, quae passim ex consuetudine violat regulam, quae non obligat ad culpam, peccet mortaliter ex contemptu.

Resp. Negative, quia contemptus inclusus in illa consuetudine non est formalis, sed interpretativus; nam formalis contemptus in solo actu interiori voluntatis perficitur, ac proinde ob solam externi operis multiplicationem induci nequit. Bene verum est, quod consuetudo supradicta disponit ad contemptum formalem, sicuti venialia peccata saepe reiterata disponunt ad mortale. Ita D. Th. *loc. cit. ad 3.* Quare monialis tenetur sub mortali eam consuetudinem tollere, quotiescunque advertit

per

per illam exponi periculo labendi in contemptum formalem, vel votorum transgressionem vel etiam praebendi aliis occasionem transgressionis. Sicut, quamvis consuetudo jurandi non possit dici peccatum mortale, at negligentia illam extirpandi, animadverso perjuriorum periculo inde surgente, est lethalis, Sanch. in *Deal. lib. 6. cap. 4. n. 21.*

Quar. 3. An quando regula consuetudine laxata est, teneantur moniales in suo pristino rigore eam servare.

Resp. Quod si regula accipiat prout dicitur via substantialia religionis vota, debet exacte in suo pristino rigore servari, quia tria vota obligant ex iure divino naturali, adversus quod nulla consuetudo prevalere potest. Si vero regula accipiat quatenus praescribit alia tribus votis adjuncta, inter quae adnumerandus est modus paupertatis, & obedientiae, potest consuetudine tolli, quia sicuti cum Superior dispensat in aliqua ex illis legibus, excusatur a culpa non observans, excusabuntur similiter moniales ex consuetudine non servantes aliqua ex praescriptis in regula, cum contra legem eadem sit vis consuetudinis, & dispensationis. S. Th. 4. *dist. 38. q. 1. n. 3. q. 1. ad 5.* & ibi Cajet. Turrecrem. Palac. aliique plurimi relati a Sanchez *lib. 6. cap. 2. n. 26.*

Quar. 4. An saltem si regula reformetur, & ad pristinum statum restitatur, teneantur illam sic reformatam servare.

Resp. Si moniales tempore professionis limitatam habuerant intentionem, non se amplius obligandi, quam ad illam regulam sic relaxatam, tunc non tenentur reformatam servare, quia actus non obligant ultra intentionem

novam

nam agentium. Ita multi apud Sanch. *loc. cit.* n. 39. Si vero absque illa expressa limitatione professæ sunt, tenentur regulam se reformatam amplecti; quia sponte sua in Religione proficentes, se ita regulæ, & vitæ Religiosæ subiciunt, ut paratæ esse debeant, quantum ex se est, ad conservationem ipsius procurandam; quare si bonus Religionis status collapsus sit, tenentur moniales pati, ut instauretur, & per consequens tenentur etiam regulam sic instauratam observare, Sanch. *loc. cit.* alique plurimi ibi relati. Licet tamen Regulares regulam, quam professi sunt, teneantur observare, & cogendi sint; nihilominus moniales, quæ non ita exacte eam observant, veluti in jejuniis, in comedendo carnes, gestando indusium lineum, recitandis horis matutinis certa hora noctis, sunt tolerandæ, ut in monialibus S. Benedicti, & hoc esse juxta mentem Gregorii XIII. asserit Pignat. *com. 8. consult. 45. n. 25.*

CAPUT II.

De Puellarum receptione ad habitum Religionis.

§. I.

De conditionibus requisitis in Puellis recipiendis.

Quæst. 1. Quæ conditiones attendi debeant in puellis ad habitum recipiendis.

Resp. Varias præscribi condiciones, tum jure naturali, tum jure Pontificio, tum jure particulari singularum Religionum. Ideo hæc omnia

at:ch

attendere debent moniales Deum solum, & bonum Religionis præ oculis habentes, omni carnis sanguinisque interesse postposito. Solum igitur idoneas quoad tempus, & vires recipiant, considerata religionis austeritate majori, vel minori, attentisque laboribus, ad quos assumuntur puellæ. Si enim aliqua in Conversam recipiatur viribus destituta, certum est, quod non erit habilis, & similiter si ad asperitiam Capuccinatum religionem assumatur aliqua delicatula, & debilis, non attenditur in hoc bonum Religionis.

Quæst. 2. An amens in aliquo genere, sed in reliquis ratione utens, possit ad probationem, & professionem admitti.

Resp. Ex Bardon. *varias resp. 2. ref. 54. n. 25.* affirmative; quia cognoscit quid experiatur, & ad quid se obliget, ut suppono. Imo ejusmodi personæ parvas simplices, & leves, quam amentes dicendæ sunt. Item si dementia superveniat Novitiæ jam receptæ, non per hoc tenetur vel Novitiatum denuo incipere, vel phrænesis tempus supplere, si per octo, vel quindecim tantum dies duraverit, cum tam breve tempus pro nihilo reputetur. Secus vero est, si in dicta alienatione mentis duret per mensem; nam licet tunc non teneatur novum Novitiatum incipere, cum non teneatur eo tempore Novitiatum interruptus, tenetur tamen, tempus illud dementiae supplere, quia qui rationis compos non est, disciplinam Ecclesiasticam experiri non potest. Ita Sanch. & Barb. citati a Peyrin. *c. 2. q. 3. §. 2. n. 39.* contra Bord. *loc. cit. n. 27.* qui negat debere suppleri, & contra Suarez, qui sustinet, novum Novitiatum esse incipiendum.

Quæst.

nam agentium. Ita multi apud Sanch. *loc. cit.* n. 39. Si vero absque illa expressa limitatione professæ sunt, tenentur regulam se reformatam amplecti; quia sponte sua in Religione proficentes, se ita regulæ, & vitæ Religiosæ subijciunt, ut paratæ esse debeant, quantum ex se est, ad conservationem ipsius procurandam; quare si bonus Religionis status collapsus sit, tenentur moniales pati, ut instauretur, & per consequens tenentur etiam regulam sic instauratam observare, Sanch. *loc. cit.* alique plurimi ibi relati. Licet tamen Regulares regulam, quam professi sunt, teneantur observare, & cogendi sint; nihilominus moniales, quæ non ita exacte eam observant, veluti in jejuniis, in comedendo carnes, gestando indusium lineum, recitandis horis matutinis certa hora noctis, sunt tolerandæ, ut in monialibus S. Benedicti, & hoc esse juxta mentem Gregorii XIII. asserit Pignat. *com. 8. consult. 45. n. 25.*

CAPUT II.

De Puellarum receptione ad habitum Religionis.

§. I.

De conditionibus requisitis in Puellis recipiendis.

Quæst. 1. Quæ conditiones attendi debeant in puellis ad habitum recipiendis.

Resp. Varias præscribi condiciones, tum jure naturali, tum jure Pontificio, tum jure particulari singularum Religionum. Ideo hæc omnia

at:ch

attendere debent moniales Deum solum, & bonum Religionis præ oculis habentes, omni carnis sanguinisque interesse postposito. Solum igitur idoneas quoad tempus, & vires recipiant, considerata religionis austeritate majori, vel minori, attentisque laboribus, ad quos assumuntur puellæ. Si enim aliqua in Conversam recipiatur viribus destituta, certum est, quod non erit habilis, & similiter si ad asperitiam Capuccinatam religionem assumatur aliqua delicatula, & debilis, non attenditur in hoc bonum Religionis.

Quæst. 2. An amens in aliquo genere, sed in reliquis ratione utens, possit ad probationem, & professionem admitti.

Resp. Ex Bardon. *varias resp. 2. ref. 54. n. 25.* affirmative; quia cognoscit quid experiatur, & ad quid se obliget, ut suppono. Imo ejusmodi personæ parvas simplices, & leves, quam amentes dicenda sunt. Item si dementia superveniat Novitiæ jam receptæ, non per hoc tenetur vel Novitiatum denuo incipere, vel phrænesis tempus supplere, si per octo, vel quindecim tantum dies duraverit, cum tam breve tempus pro nihilo reputetur. Secus vero est, si in dicta alienatione mentis duret per mensem; nam licet tunc non teneatur novum Novitiatum incipere, cum non teneatur eo tempore Novitiatum interruptus, tenetur tamen, tempus illud dementiae supplere, quia qui rationis compos non est, disciplinam Ecclesiasticam experiri non potest. Ita Sanch. & Barb. citati a Peyrin. *c. 2. q. 3. §. 2. n. 39.* contra Bord. *loc. cit. n. 27.* qui negat debere suppleri, & contra Suarez, qui sustinet, novum Novitiatum esse incipiendum.

Quæst.

Quar. 2. Ad quem spectat probare dementiam in ordine ad expellendam puellam monasterio.

Resp. Ad illum spectare, qui vulg illam excludere. *Gloss. in cap. Gonsaldus 17. q. 2.* Talis autem dementia probari potest per alias moniales, cum quibus stulta conversata fuit. *Rota vol. 2. dec. 107. n. 8.* quia vicinis, & cum quibus conversatur, presumuntur nota facta nostra, *ext. quosdam 7. c. quanto. 8. de præsump. ubi n. 24.* dicit, dementiam esse probandam adfuisse tempore professionis, & censetur probata, si constat de amentia ante, & post professionem? quia probaris extremis, presumitur de mediis, ut de furore argumentantur. Anchar. Ruin. & Curtius junior relati a Bord. *sup. n. 35.*

Quar. 4. An viduæ, & illicite corruptæ possint ad Religionis habitum admitti.

Resp. Quoad viduas affirmative stando in jure communi, tum ex ipso usu Ecclesiæ, tum ex cap. *Vidua 20. q. 1.* & cap. *Viduas, 1. & 3.* sed viduam non convenire admittere ad habitum monachalem virginum, declaravit S. Congreg. Episcop. apud Gavant. *in Man. Episcop. v. Monialium receptio num. 7.* Quo ad foeminas vero illicite corruptas, maxime si lapsus carnis est publicus, decens est non admitti propter scandalum cæterarum, nisi in specialibus monasteriis mulierum poenitentium, & nisi forte sint aliqua circumstantiæ, quæ tale scandalum aut minuunt, aut tollant. *Suarez 1. 4. de relig. tract. 9. l. 1. cap. 11. num. 2.* *Lezana 99. regular. cap. 25. n. 9.*

Quar. 5. An Hermaphroditus, si prævalet sexus femineus, possit ad religionem admitti.

Resp. Cum communi negative, quia id est

set in scandalum, & offenciculum multarum, quæ ratio desumpta est *e. Definimus 18. q. 2.*

Quar. 6. An debeant attendi aliæ conditiones in puellis recipiendis.

Resp. Affirmative, scilicet, illas debere esse irreprehensibiles, morigeratas, ut decet sponsas Christi. Ab ipsis procul debet esse omnis defectus, qui aliis virginibus nocere possit, tum ratione mali exempli, & scandali, tum ratione periculi inficiendi in reliquis mores, & religiosam observantiam. Unde scandalosæ, petulantes, excommunicatæ, hæreticæ, vel schismaticæ aut flagitiosæ, a domo Dei excluduntur, ut expresse habetur *in c. 1. de stat. Relig. 13. in 6.* Neque debet admitti contagiosa, morbosa, aut dæmoniaca, vel furiosa, immo si talis reperiat in professione, est expellenda.

Quar. 7. An puella muta, & surda, vel cæca possit ad Religionem admitti.

Resp. Affirmative, dummodo probetur polere intellectu perfecto, & signis posse consensum exprimere: si enim ad matrimonium carnale est apta, ut probat Sanch. *de matrimon. lib. disp. 8. n. 12.* cur non erit ad spirituale, cum nec minor obligationis notitia, nec consensus minor desideretur in matrimonio carnali, quam in spiritali? Ita pluribus adductis Diana *in opere coord. 2. 6. tr. 1. resol. 1. ref. 142.* ubi Sanch. *in sum. 1. 2. lib. 5. c. 3. n. 2.* notat hoc non procedere, si non solum sit muta, & surda, sed etiam cæca, quia muta tantum, & surda, solis signis doceri potest professionis naturam, quam per nutus percipere non potest, si cæca, neque pariter habere locum, si cæca sit simul, & surda, quamvis non mutua, licet hoc non e natura habeat, sed casu, nequit enim

enim verbis edoceri, quia surda; nec nutibus, quia cæca.

Quar. 8. Quid agendum, si recipiatur puella, quæ postea detegatur gravida, & pariat in monasterio.

Resp. Admonendum esse Episcopum, qui, si casus sit occultus, solique monialibus notus, & timeatur ab expulsione scandalum, vel imminet puellæ a parentibus vitæ periculum; illam intra monasterium detrueret in carcerem, a quo non debet amoveri, nisi prius S. Cong. consultâ. Interim monialibus prohibendum cum illa colloqui, & Novitiatus annum non curare, refer pñt Episcopo Interamnen. S. Cong. 6. Julii 1693, apud Pignat. conf. 85. n. 214.

Quar. 9. An conditiones assignatæ a Sixto V. pro receptione, & professione Novitiatorum extendantur ad moniales.

Resp. Negative; ita enim declaravit ipsemet Sixtus V. in secunda Constitutione *Ad Romanum spectat*. Idem dicendum esse de Decretis Clem. VIII. & Urbani VIII. circa receptionem, & institutionem Novitiatorum, asserit Lezan. loc. cit. n. 52.

Quar. 10. An puellæ recipi possint ad habitum ante annum duodecimum expletum.

Resp. Negant Rodriq. Nald. Tamb. de jure Abbat. disp. 4. q. 2. n. 2. & colligunt ex Trid. sess. 25. de reg. c. 16. ubi sic habet: *Sancta Synodus statuit, acque decernit, ut, si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suscipiatur, nec postea ipsa, vel alia professionem emittat, quam exploraverit Episcopus &c.* Nihil tamen in hoc decreto Concilium statuere de ætate puellarum recipiendarum ad habitum religionis, docent Sanch.

in decal. lib. 4. c. 18. n. 33 Villalob. Miranda; Sanchez, & alii, præcipue Medila lib. 3. de continen. controu. 9. c. 4. qui interfuit Concil. Trid. quando hoc sancitum fuit. Ratio est; quia Concilium solum decernit de exploratione voluntatis earum, quæ suscipiunt habitum, & profitentur, quod nimirum sit ab Episcopo, vel ejus Vicario exploranda voluntas, si sint majores duodecim annis. Priorem tamen sententiam amplectendam cenfeo, attenda declaratione S. Congr. quam refert Vecchius in prax. Novit. disp. 2. dub. 6. & est tenoris sequentis: *Congr. rescripsit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimum annum ad habitum suscipiendum, cujus causa requiritur voluntatis puella exploratio. Non est autem voluntas Congr. neque Concilii, ut ante illam ætatem puella admittantur.* Quare puellæ natu minores nullatenus admittendæ sunt, nisi impetrata licentia a S. Congr. super Episcop. & Regul. quæ non nisi raro, ac matura deliberatione illam concedere consuevit, ut advertit Pignat. c. 9. conf. 87. n. 35. ubi notatur de praxi.

Quar. 11. Quid aliud requiratur ad validam puellarum receptionem.

Resp. Requiritur monialium consensum; quia inter monasterium recipiens, & monialem receptam sit contractus reciprocus perpetuo valiturus, si puella profiteatur; qui contractus subsistere non potest, nisi accedente reciproco consensu, quapropter monialium consensus requiritur.

Quar. 12. An debeat concurrere etiam Episcopi licentia, & Prælati, sub cujus gubernio existunt.

Resp. Affirmative; quia receptio est ali-
quo

quo modo actus jurisdictionis, quare oportet, ut Prælatus, apud quem est propria jurisdictionis, concurrat. Ita Suar. *l. 4. de relig. tract. 9. lib. 10. cap. 11.*

Quar. 13. An Episcopi licentia requiratur etiam pro recipiendis puellis in monasteria Regularibus subjecta.

Resp. Videri quod non, quia concessio hujusmodi licentiæ est actus jurisdictionis, vel saltem superioritatis, ut diximus; Episcopus autem nullam habet superioritatem in monasterio Regularibus subjecto; exceptis casibus a jure, & Pontificiis Constitutionibus expressis: quod autem talem licentiam concedere spectet ad Episcopum, nullibi reperitur expressum. Nihilominus tenendum est, ad Episcopum spectare, quia id pertinet ad monasterium clausuram, cujus conservatio Episcopis demandatur per Tridentinum, & ita declaravit S. Congreg. super Episc. quam declarationem refert Pignatelli *l. 4. consult. 171. n. 4.*

Quar. 14. An renuente Abbatisa possint moniales recipere ad habitum religionis, ejusque probationem, puellam ingressum religionis petentem.

Resp. Posse, dummodo accedat consensus Prælati; colligitur ex Suar. *l. c.* quia in actis capitularibus Abbatisa nullam exercet jurisdictionem sibi qua tali propriam, nam jurisdictionis proprie dictæ est incapax; ergo se habet tantum ut monialis talis monasterii; unde fit, quod sicut renuente hac, vel illa moniali, nihilominus valida fieri potest receptio, si interveniat debitus numerus suffragiorum, sic valida erit receptio, quamvis dissentiat Abbatisa.

Quar. 15. An Episcopus, vel Prælatus Regularis respectu exemptarum possit invitatis

monialibus alicujus monasterii aliquam monialem recipere.

Resp. Universaliter loquendo, quod non; & ita docent Abbas *cap. postulantis; n. 14. de concess. prob.* & ibi Anton. *n. n. Imola n. 15. & 16.* ubi asserunt, expediendum ab Episcopo cum Capituli consensu indigere consensu Episcopi, & ultra illum, consensu majoris partis Capituli: & idem ait Abbas dicendum de quocunque Collegio. Verum tamen est, quod si monasterium penuriam monialium haberet, & Conventus monitus assignato sibi termino noller admittere, in tali casu posset Episcopus, vel Prælatus supplere Conventus consensum; quod probant Dominic. *cap. fin. n. 5.* & ibi Francus in fine *de reg. in 5.* quos refert, & sequitur Sanchez *lib. 5. c. 4. n. 71.*

Quar. 16. An peccent moniales mortaliter, si absque justa causa denegent votum puellæ alias idoneæ ad ingrediendam religionem.

Resp. Contra Sanchez, & Caramuel affirmative; quia lædunt charitatem proximi in se gravi; nam unicuique mandavit Deus de proximo suo; & operantur contra bonum religionis, quia expellunt idoneas. Ita Barth. a S. Fausto, & Miranda cum aliis. Quod a fortiori locum habet in admissione ad professionem, cum ad ipsam puella, dummodo sit idonea, habeat jus acquisitum.

Quar. 17. An puella femel, ac iterum capitulariter exclusa ab admissione ad religionem, coacto iterum Capitulo admitti possit.

Resp. Affirmativa ex declaratione S. Congreg. in Assisien. 10. Jun. apud Nicol. v. Novitius

n. 23. & hoc maxime locum habet, si occurrant de novo rationes id suadentes. E contra poterit puella capitulariter admissa, coacto iterum Capitulo, novis causis supervenientibus excludi; contrariorum enim eadem est disciplina quantum ad juris dispositionem, *l. diem §. dari, ff. de arbit. & notat Peregr. p. 2. cons. c. 5. §. 11. & 12.*

Quar. 18. An moniales possint recipere in quocunque numero puellas petentes Religionis ingressum, si alias dotibus requisitis sine prædix.

Resp. Non posse, si in monasterio extet jam numerus monialium taxatus juxta decretum Conc. Trid. *sess. 25. c. 3. de reg. ac Conclit. S. Pii V. Circa Pastoralis*, quibus statuitur, ut receptio monialium non fiat nisi intra numerum monialium, quæ ex redditibus, aut consuetis elemosynis sustentari commode possint.

Quar. 19. An possit admitti supra numerum puella, quæ secum deferat dotem, ex qua commode valeat sustentari.

Resp. Affirmant Suar. Navar. Lazan. & alii relati a Novar. *Sum. Bull. comment. 95. num. 7.* Nam talis dos computari potest inter elemosynas, aut redditus monasterii, sicque cessat ratio præsentis prohibitionis. Puto nihilominus non esse recedendum a sententia Portel. qui dicit, præfatam puellam non esse recipiendam absque legitima licentia, ob excessivam prohibitionem factam.

Quar. 20. An professio puellæ supra numerum admittæ sit irrita.

Resp. Affirmative, juxta dispositionem *c. an. §. sane de statu Regul. in 6.* Talem tamen irrationem putat Sanchez consueto ordine abrogatam, quod non admittit Caltrous palus

Palus dicens, constare de irratione, de consuetudine vero abrogante non constare. Notat tamen Lazana *ex declaratione S. Congreg. sub die 6. Septemb. 1604.* moniales, quæ supra numerum præfixum in quocunque monasterio recipiuntur, in locum morientium monialium non subrogari (nisi in licentia, quæ impetrari debet a Sacra Congregatione, teste Gavant. aliter sit dispositum.) Nec ob stare, quin aliæ in locum earundem ex numero constituto demortuarum recipi eodem modo possint, quo in unoquoque monasterio admitti possunt intra numerum, quinimo præfatas moniales sic supra numerum receptas semper quo ad hoc manere supranumerarias, esto in cæteris nihil differant ab aliis, & iis in omnibus sint pares.

Quar. 21. Utrum Episcopus possit numerum augere, si contingat, redditus annuos ita crescere, ut ex iis possit major numerus sustentari sine dispendio monasterii.

Resp. Neque in hoc casu numerum monialium augeri posse ab Ordinario sine licentia Sacre Congregationis. Ita pluries declaravit Sac. Congr. *super Episc. & Regul. in Brundisina die 12. Martii 1602. in Lauretana 27. Julii 1604. & 23. Julii 1649.* quæ non conceditur, nisi redditus ita sint aucti, ut quotannis ultra triginta aureos annuos sit aliquid reliqui, *ut in rhegien. 29. Novemb. 1600.*

§. II.

De exploratione Voluntatis puella recipienda.

Quar. 1. **A**N, a quo, & quando puellæ recipiendæ voluntas sit exploranda.

Resp. Ex Conc. Trid. *sess. 25. de Regular. cap. 17.* puellæ voluntatem esse explorandam ab Episcopo: vel eo absente, vel impedito, ab ejus Vicario; aut aliquo eorum sumptibus ab eis deputato. Est autem exploratio hæc bis faciendæ, antequam scilicet puella habitum religionis suscipiat, & professionem emittat. Si tamen alicubi sit legitime præscriptum, quod semel tantum voluntas exploretur, servandam esse consuetudinem, non obstante Tridentini decreto, docent Miranda, Villalob. Portel. Sanch. & Rodrig. *r. 3. qq. regular. q. 12. n. 3.* ubi in praxi testatur in Hispania servari. Ubi vero utraque exploratio est in usu, si omittatur prima in ordine ad habitum, sufficit secunda in ordine ad professionem; & ita referunt decisum a Sacra Congregatione Praxis Episcop. *p. 1. v. Moniales.* Barb. *de potest. Episc. allegat. 500. n. 4.* Quod si contingeret utranque explorationem omitti, peccaretur quidem mortaliter, quia violaretur Constitutio Concilii Tridentini in re gravi, non tamen irrita esset professio, cum Concilium non ponat decretum irritans. Rodriguez, Barbof. Tambur. & Sanch. *lib. 5. sum. c. 4. n. 284.* & ita declaravit S. Congr. Conc. apud Fagnanum.

Quar. 2. Ad quid ordinata fuit hæc voluntatis exploratio?

Resp.

Resp. Ex eodem Conc. *l. c.* ad consulendum libertati puellarum, ad dignoscendum scilicet, an illarum electio inconsiderata sit, an seducta, an spontanea, an coacta.

Quar. 3. Quid agere debeat Episcopus, si reperiat puellam non satis in vocatione constantem: vel vi, aut metu in monasterium detrusam.

Resp. Quoad primum, debet præfigere terminum quindecim dierum, in quo deliberet, an velit induere habitum, aut profiteri, necne. Ita decisum referunt Campan. Barb. *alleg. cit. n. 2.* Tamb. *de jur. Abbatiss. disp. 4. q. 2. n. 10.* Quoad secundum, debet illam de monasterio educere, in tuto collocare, ejus libertati consulere, & si quid damni passa fuerit, illi providere expensis illius, qui eam in monasterium incluserit, qui propterea debet severe puniri. Tambur. *cit. disp. 33. q. 1. n. 9.*

Quar. 4. An dentur aliqui casus, in quibus licitum sit cogere puellas ad religionis ingressum.

Resp. Tres casus enumerat Peyrin. *r. 1. q. 1. cap. 19. concl. 2.* quorum primus est, quando puella sponte religionem vovit. Secundus, quando conjux conscia de dispositione juris consentit virum ingredi religionem, ut in ea profiteatur. Tertius, quando quis delictum commisit, per quod necesse sit in monasterium detudi. In secundo, & tertio casu non potest cogi ad profitendum, sed ad ingrediendum religionem, vel ad continentiam servandam, vel ad tuendam pœnam. Cogi insuper potest, si conjugata post duos menses renuat consummare matrimonium, ad deliberandum de religione. Si post quinquennium dicat professionem fuisse nullam. Præter hos casus,

B 2

com-

compellere ad religionem expresse prohibetur sub pœna excommunicationis majoris, non tamen reservata, a Conc. Trid. *sess. 25. c. 18.*

Quar. 5. An decretum Concilii, in quo agit de coactione, debeat intelligi de coactione proprie dicta.

Resp. Affirmative. Ita Azor. *p. 1. lib. 13. c. 9. q. 2. Barb. alleg. 104. n. 3.* afferens Armendar. testantem, ita fuisse decisum; cum enim decretum sit poenale, debet stricte accipi, atque adeo de coactione stricte, & rigore sumptz. Hinc neque vehemens persuasio, neque preces, nisi sint personæ, a qua proveniat metus reverentialis, subsunt huic poenæ, ut notat Bonac. *de consur. disp. 2. q. 2. pun. 1. num. 1.*

Quar. 6. An hæc excommunicatio extendatur ad dantes consilium, auxilium, consensum, aut favorem.

Resp. Affirmative ex Conc. Trid. quia hujusmodi actus, cum sint accessorii, & respectivi ad priorem actum, aliquo modo influunt in ipsum, unde merito comprehenduntur sua prohibitione. Et ob eandem rationem extenditur poena etiam ad scientes, puellam sponte non ingredi, habitum suscipere, aut profiteri, si præsentis fuerint actui, aut consensum, aut auctoritatem interposuerunt. Nomine tamen præsentia intelligitur tantum illa præsentia, quæ sit ex proposito, & intentione actus prohibiti, ita ut contineat quendam tacitum consensum, ut notat Sanch. *lib. 4. Sum. c. 4. n. 21.* Unde qui præsens elset ex alia causa, non subiceretur huic poenæ.

Quar. 7. An ad hoc, ut habeat locum hæc excommunicatio, requiratur effectus, scilicet ingressus, aut habitus susceptio, aut professio.

Resp.

Resp. Requiritur, quia non imponitur nisi cogentibus ingredi &c. non dicitur autem cogi ingredi, nisi sequatur effectus, scilicet ingressus &c. Neque habet locum; si coactio non sit ad vitam religiosam suscipiendam, ut notant Navar. Rodriq. Zerol. Sanch. & Bonac. *dis. cit. p. 2. n. 6.*

Quar. 8. An pro hac coactione inducenda sufficiat metus.

Resp. Non esse dubitandum, si metus sit gravis, qui ad inducendam coactionem sufficit, quod actus non sit voluntarius; actus autem ex metu elicitus voluntarius non est; quia voluntas meticulosa habet in superficie volitionem, & in medulla non ita, *l. Nihil ff. de reg. jur. Bald. in c. quisquis n. 11. de elect.*

Quar. 9. An metus reverentialis sufficiat ad hanc excommunicationem contrahendam.

Resp. Si ex se concipitur a puella ob reverentiam parentum absque illorum cooperatione, non sufficit, quia in tali casu parentes non se habent active. Ita tenent Rodriq., Riccius, Tamb. & Portel. *in dub. Regul. v. Moniales 12.* Si vero oritur ex declaratione voluntatis parentum, aut consanguineorum, contrahitur præsens excommunicatio, siquidem in jure habetur ratio hujus timoris; unde non contradicens ob reverentiam non censetur consentire, *cap. si cum dotem, §. eo autem tempore, ff. de solut. matrim.* Rursus reverentia purificatur cum metu, *l. 1. §. qua observanda, ff. quar. rer. alt. non det.*

Quar. 10. An peccent moniales scienter recipientes puellam coactam suscipere habitum religionis, vel professionem emitte.

Resp. Quod sic, & quidem mortaliter,

Peyrin. l. 2. q. 3. c. 1. §. 2. Si enim cogentes ad ingressum mortaliter peccant, peccabunt quoque moniales, quia recipientes puellam cooperantur actui injurioso libertati, & consequenter peccaminoso. Imo incidunt etiam in prædictam excommunicationem, quia coactio ad ingressum, & admissio in præsentī casu sunt correlativa, quia coactio, ut diximus, debet intelligi cum effectu; de natura autem correlativorum est, quod dictum de uno, de altero quoque dictum esse censeatur, l. ult. C. de ind. vide rot. C. de Supr. lib. 11. Si ergo subduntur excommunicationi cogentes, subduntur etiam admittentes, quod clare habetur ex Trident. loc. cit. ibi. *Quoquo modo eidem altius præsentiam, vel consensum interposuerint.* Ita Majol. & Tambur. quos refert, & sequitur Pasqual. in Laurer. p. 1. n. 664.

§. III.

De Anno Probationis.

Quar. 1. **A** Quo tempore incipiat annus probationis.

Resp. Incipere a die susceptionis habitus, sive ab eo die, quo communem sequitur aliarum monialium vitam, & incipit puella experiri religionis asperitates, ac incorporatur aliquo modo religioni; ita ut ponatur in dispositione, quod fiat membrum ipsius. Miranda, Faustus, Pasqual. & alii.

Quar. 2. In qua ætate possint puellæ admitti ad annum probationis.

Resp. Cum communi non posse admitti ante perfectam pubertatem, quæ in sceminis perficitur anno duodecimo completo. Ratio est, quia tempus probationis datur ad hoc, ut novit & experiri possint religionis austeritates.

gates, inter quas supremum omnium locum tenet observantia castitatis, cujus difficultates impuberes nequeunt experiri.

Quar. 3. An probationis annus debeat esse completus.

Resp. Debere, constat ex Trid. sess. 25. de Reg. c. 15. ibi. *In quacunque religione tam virorum, quam mulierum, nullus ad professionem admittatur, qui minori tempore quam per annum in probatione steterit; professio autem antea facta, sit nulla, nullosque habeat effectus.* Hoc decreto remanet sublata facultas remittendi annum probationis, qui de partium consensu remitti poterat, c. ad Apostolicam de Regular.

Quar. 4. An iste annus debeat esse completus de momento in momentum.

Resp. Cum communi quod sic, quia Concilium statuit, quod nullus ad professionem admittatur, qui minori tempore, quam per annum, in probatione fuerit; unde qui staret una hora, vel quadrante minus, staret minus anno, juxta l. 3. §. *minorē*, ff. de minor. atque adeo contra statutum Concilii operaretur. Tum quia quando anni assignantur cum propositione *Per*, debent esse completi, l. non putabam, & l. si annos, ff. de condition. & demonstr. dissentiunt Rodriq. Gratian. D'anna, & alii, asserentes sufficere diem esse inceptam; quia in favorabilibus dies cœpta habetur pro completa, & in moralibus parum pro nihilo reputatur; sed hæc non subsistunt, quia procedunt, quando lex aliter non disponit; prout in casu. Unde etiam in Anno bissextili duo dies debent computari pro uno, quia tunc ille annus eo solum modo dicitur completus. Ita Sanch. Lessius, Rodriq.

& Labor. qui refert ita decifum fuiffe a S. Congreg. Quare moniales admittentes fcien- ter puellam ad profefionem ante dictum an- num expletum peccant mortaliter, quia in re gravi agunt contra Concilium. Faufius, Lefus, Sylveft. & Peyr.

Quar. 5. An probationis annus debeat efle continuus.

Resp. Cum communi affirmative, quia, quando lex certum tempus requirit, intelli- gendum eft de tempore continuo, ut volunt Doctores; ita interpretatur confuetudo, & declaravit S. Congr. Concilii, teftes Suar. 1. 3. de Relig. lib. 5. c. 15. n. 3. Sufficit tamen, quod hæc continuatio fit per annum expletum; unde fi completo anno puella egrederetur a monafterio, & poftea rediret, profefionem emittere poffet virtute anteaftæ probationis, nec teneretur novum novitiatus annum inci- pere, ut contra Suarez, & Vecchium do- cet Sanchez cum Glofs. 1. in cap. cum qui de Regul. in 6. quæ dicit, cum, qui certus eft, certiorari amplius non oportere. Et hoc ipfum firmat Jo. And. in addit. v. exivit. & fequitur Lapp. alleg. 47. n. 2. & 3. S. Anton. & Sylveft. dicens, hanc fententiam efle indubitatam, quam etiam probavit S. Congreg. Concilii in novitia, quæ exivit fine licentia. Item propofito dubio, An novitia, quæ finito an- no probationis exivit e monafterio fine licentia Ordinarii, iterum reverfa, poffit ad profefionem fine nova probatione emittenda admitti. Die 12. Februarii 1598. Sacra Con- greg. cenfuit poffe, nifi conditio religionis, aut perfona fit immutata, idque a Superioribus Monafterii diligenter efle difpiciendum.

Quar.

Quar. 4. Quomodo probationis annus in- terrumpatur.

Resp. Interrumpi per quæcumque habitus dimiffionem factam animo cum amplius non reafumendi, ac religionem deferendi. Ita Suarez, Vecchius, Portel. & Sanchez, qui cum Peyrin Navar. & aliis cenfet, etiam per modicam interpolationem unius, vel duorum dierum probationis annum interrumpi. Quia tempus peti- tum ad aliquem actum, cenfetur peti tanquam forma, ut probat text. antb. qua fupplicatio, c. de precib. Imper. offer. Omiffio autem formæ in minimo vitat actum, ut alios allegans probat Tiraquel. 1. rath. de iud. in rebis exiguis n. 12. Cum ergo ad profefionis valo- rem petat Tridentinum annum continuum, illam ritam reddet quantumvis minimus con- tinuationis defectus. Quod maxime verum eft, fi novitia egrediatur cum animo determi- nato permanendi in feculo, quia per egref- fum, & voluntatem non profitendi novitiatus antecedens dicitur extinctus, ut refpondit Rota in Melovizana nullitatis profefionis coram Roya dec. 491. n. 13. & fca.

Limitat hanc doctrinam Navar. in 1. edit. lib. 2. conf. de regul. conf. 45. v. 1. xaly quo no- vitia brevi tempore latitaret in camera mo- nafterii animo fugiendi, quia momentaneum, & non considerabile reputatur, ftante per- manentia, & continuatione in monafterio.

Quar. 7. An puella interrumpat probationis annum, fi fugiat e monafterio, habituro cetero.

Resp. Interrumpere. Ita fentunt Kofel. Sylveft. Manuel, & Sanchez, quia per perma- nentiam extra religionem jugum obedientiæ interrumpitur. Et ita videntur fentire, etiam

B 5 li. ani

si animo redeundi fugiat. Hoc tamen non admittit Sanchez, nisi quando esset proprie fuga, qua religio deseritur animo etiam redeundi; nam si exiret ad vitandam tantum Abbatissam, vel Magistram saxitiam, non teneretur incipere novitiatum, quia in rigore fugitiva non esset.

Quar. 8. An ceteri debeant interruptus probationis annus, si puella a monialium capitulo dimissa, & habitu religionis expoliata, postea murata sententia ad habitum restituitur, antequam exeat e monasterio.

Resp. Non ceteri interruptum, quia in hoc casu habitus dimissio non est cum effectu egressionis. Suar. Vecc. & Peyrin.

Quar. 9. An probationis annus interruptatur, si novitia tempore probationis, causa infirmitatis curanda, in domum parentum habitu religionis induta se transferat.

Resp. Discrepant in hoc doctores. Non interruptum putant Suar. 1. 3. de relig. lib. 5. c. 14. & 31. Nav. Sorb. & alii, & ita declaratum fuisse a S. Congr. refert Vecch. disp. 12. dub. 3. n. 13. Censetur enim monachus esse in monasterio, quando extra moratur de licentia sui Abbatis, ut dixit Abb. c. cum illorum de sens. excom. Quod procedit, etiam si huiusmodi licentia illicite, & sine causa rationabili concedatur, ut ex Suar. & Diava notat Barb. alleg. 201. n. 28. de off. & potest. Episc. Aliiter in hoc puncto iudicavit Rota Romana, apud Farin. p. 1. dec. 171. n. 2. Quapropter priorem opinionem modo in praxi non esse tutam, ait Grat. discept. for. rom. 1. c. 166. n. 16. quia continuitas anni probationis in religione est de forma, & in his, quae sunt de forma, rigor juris servandus est. Amplectitur hanc secundam sen-

sententiam Peyrinus in casu longae absentiae sine causa procuratae, ad fugiendas asperitates: si vero absentia sit per breve tempus aliquorum dierum, non mensium, admittit primam.

Quar. 10. An sit de essentia quod novitiatum compleatur a puella habitu religionis induta.

Resp. Esse de essentia, patet ex Trid. sess. 25. de Regul. c. 15. in illis verbis: *Minori tempore quam per annum post susceptum habitum in probatione steteris.* Hoc confirmat consuetudo, & suadet ratio; nam non posset novitia probare austeritatem monachalem, quae magna ex parte in vestibus consistit. Ita Azor. Rodrig. Sanch. Mirand. & alii. Et quidem vestis novitiae debet esse secundum regulam suam statuta. Sylv. v. habitum n. 11. & 3. & ubi figura, color, & materia vestium determinata sunt, peccaret mortaliter varians, vel mutuans, nisi fieret mutatio parva, quae non sit notabilis, ut in prolixitate, vel brevitate. Ita Tambur. & ante eum Jo. Andr. de reg. jur. reg. 88. n. 3.

Quar. 11. An moniali novitiae iusta de causa possit protrahi annus probationis.

Resp. Videri quod non, quia Concilium cit. sess. c. 16. expresse praecipit, quod finito tempore novitiatum, Superiores novitias, quae habiles invenerint, ad professionem admittant, aut eas e monasterio eijciant, & juxta hoc decretum Sacra Congregatio Conc. teste Mirand. q. 8. de Monial. a. 3. declaravit, monialibus, elapso tempore novitiatum, si habiles sint, praefigendum esse ab Ordinario terminum quindecim, aut viginti dierum, ad deliberandum, num velint profiteri, necne, & si renuant profiteri, continuo remittendas esse ad parentes, aut consanguineos.

Verum per hoc decretum non tolli, quin ex rationabili causa possit prorogari annus probationis, & proinde verba illa *finito tempore intelligenda esse civiliter*, ac cum moderata latitudine, & quando nulla subest causa prorogandi, tradunt Rodrig. Navar. Sanch. Leis. & Faustus, & ita declaravit S. Congr. ut habetur ex collect. Card. Bellar. *ad c. 15. de reg. sess. 25.* ita etiam observatur in praxi. Alioquin nimis durum esset, ut novitia, revoluto anno probationis, confessim, & nulla interjecta mora, expellenda esset e monasterio, si protinus ob legitimum aliquod impedimentum profiteri non posset, aut pro qualibet brevi dilatione imperanda recurrendum esset ad Sedem Apostolicam.

Quar. 12. Quantum possit probationis tempus prorogari.

Resp. Quod si prorogetur, quia novitia de presenti sit inhabilis ad proficendum, & adit spes superventurae habilitatis, potest protrahi usque ad sextum mensem, sicut declaravit Pius V. pro Patribus Dominicis in *eorum Const. ad sext. 11. c. 14. de Novit. dist. referente Donato in Praxi regul. p. 4. r. 9. q. 18. n. 9.* Et cum hoc sit fundatum in ratione, mihi videtur servandam, quia nisi per sex menses superveniat habilitas, non videtur amplius speranda, praesertim si agatur de moribus.

Si vero protrahatur ratione impedimenti, aut negotii, videndum est, an puella remaneat in novitiatu, ita ut continuari possit experimentum morum ipsius, an vero exeat e monasterio. Si remaneat in novitiatu, atque adeo in experimento, existimat Pasqual. in *Lauret. p. 1. n. 43.* quod possit prorogari per totum illud tempus, quo durat impedimentum, seu

seu negotium; nam, durante causa prorogationis, potest etiam durare prorogatio, cum inde non proveniat aliquod damnum religioni, immo potest diutius novitiae mores experiri. At si exeat e monasterio, non poterit prorogari nisi per breve tempus, in quo non sit moraliter possibile, quod mutet mores, unde ad summum prorogari poterit per duos menses; nam in minori tempore posset de morum mutatione dubitari.

Quar. 13. An facta una prorogatione, possit fieri & alia.

Resp. Si debet fieri in ordine ad expectandam habilitatem, poterit fieri, si jam incoeperit fieri habilis; secus autem si non incoeperit, nam tunc prudenter censenda est desperata habilitas. Si vero est facienda ob negotia, vel impedimenta, poterit fieri, si maneat in novitiatu; at si maneat extra monasterium, nullo modo potest fieri, quia facile illam disciplinam exueret, qua in novitiatu fuit imbuta.

Quar. 14. An quando prorogatur tempus, debeat compleri de momento in momentum.

Resp. Debere compleri, sicut diximus de anno probationis; nam prorogatio censetur una & eadem cum prima dispositione, ut per Rotam coram Seraph. *dec. 5326. num. 3.* & primum tempus praesum ita confunditur cum tempore postea addito per prorogationem, ut reputetur unum & idem tempus, non autem diversum a primo. Ita in terminis prorogationis novitiatus. *Rot. dec. 40. n. 11.*

Quar. 15. An puella de licentia Ordinarii possit recipi in habitu saeculari intra monasterium ad effectum quidem habitum religiosum suscipiendi, sed non nisi post plures dies.

Resp. Non posse, quia Ordinarii nullam au-

Auricam habent introducendi puellas intrat
clausuram nisi ad effectum habitus illic suscipien-
di in locis numerariis, ac directe ad locum no-
vitiatus eundi. *Salernitana 10. Februarii 1645.*
Et u. Junii 1646. Hæc habitus susceptio debet
fieri immediate, vel ad summum, si adsit con-
suetudo, puellæ detineri possunt in habitu sæ-
culari per duos, vel tres dies. In *Britien. 13.*
Junii 1594. Alias tam ingredientes, quam reci-
pientes incurrunt in censuras, & pœnas Bullæ
Gregorii XIII. in Auximana 13. Nov. 1589, in
Asten. 18. Decemb. ejusd. an.

§. IV.

De Bonorum renunciacione ante professionem
facienda.

Quar. 1. Quæ forma in bonorum renuncia-
tione sit servanda.

Resp. Forma in bonorum re-
nunciacione servanda traditur a Conc. Trid. *sess.*
25. de Regul. c. 26. ubi dicitur: Nulla renuncia-
tio, aut obligatio antea facta estiam cum jura-
mento, vel in favorem cujuscumque causa pia,
valeat, nisi cum licentia Episcopi, si ve ejus Vic-
arii fiat intra duos menses proximis ante profes-
sionem; ac non alias intelligatur effectum sum-
sortiri, nisi secuta professione; aliter vero facta,
estiam si cum hujus favoris expressa renunciacione,
estiam jurata, sit irrita, & nullius effectus.

Quar. 2. Qui contractus comprehendantur
sub nomine renunciacionis, & obligationis.

Resp. Quod, cum mens Concilii fuerit no-
vitiarum libertati consulere, in hoc decreto
comprehenduntur omnes illæ renunciaciones,
& obligationes, quæ difficilem e religione egres-
sum

sum possunt efficere. Quare sub hac prohibicio-
ne veniunt omnes contractus lucrativi, quales
sunt donationes, renunciaciones, fidejussiones,
liberationes a reddendis rationibus &c. & etiam
illi contractus onerosi, in quibus non tantun-
dem recipitur, quantum datur. Non tamen com-
prehenduntur contractus emptionis, & vendi-
tionis, permutationis, locationis &c. nec testa-
mentum, quia in his casibus, cum non minua-
tur patrimonium, non læditur libertas novitiæ;
ita quod difficilis reddatur egressus, ad quod
respexit Concilium: cessante igitur ratione fina-
li, cessabit quoque prohibitio. Ita Sanch. in
Decal. t. 2. lib. 7. c. 5. an. 31. usque ad 35. alios re-
ferens. Addunt aliqui, posse novitiam de pro-
priis bonis aliquid monasterio mutuari, maxime
si intercedat fidejussio, vel pignus, aut saltem
scriptura publica, quia ratio Concilii cessat in
mutuo; nam si discedit novitia a religione, fa-
cile recuperare poterit, quod mutuaverit mona-
sterio. Verum in praxi sequendum oppositum
tanquam conformius menti Concilii.

Quar. 3. An comprehendatur sub decreto re-
nunciatio facta a novitia statim post susceptum
habitum sub conditione, ut sit irrita, si non se-
quatur professio.

Resp. Comprehendi. Ita Navarr. Rodrig. &
Faulst. quos refert, & sequitur Sanchez *loc. cit.*
n. 17. & ratio est, quia in renunciacione facta
in tempore habili, & cum solemnitate requisi-
ta per decretum, inest tacita conditio, ut pro-
fessione nondum secuta sit nullius valoris: & ta-
men ea solemnitas est necessaria; ergo dicen-
dum idem est, ea conditione expressa, cum ta-
citi & expressi idem sit judicium, *l. cum quid.*
ff. si cert. petit. & frustra exprimitur, quod ta-
cite

Auroratem habent introducendi puellas intrat
elauram nisi ad effectum habitus illic suscipien-
di in locis numerariis, ac directe ad locum no-
vitiatus eundi. *Salerniana 10. Februarii 1645.*
Et u. Junii 1646. Hæc habitus susceptio debet
fieri immediate, vel ad summum, si adsit con-
suetudo, puellæ detineri possunt in habitu sæ-
culari per duos, vel tres dies. In *Bruxien. 13.*
Junii 1594. Alias tam ingredientes, quam reci-
pientes incurrunt in censuras, & pœnas Bullæ
Gregorii XIII. in *Auximana 13. Nov. 1589.* in
Asten. 18. Decemb. ejusd. an.

§. IV.

De Bonorum renunciacione ante professionem
facienda.

Quar. 1. Quæ forma in bonorum renunciacione
sit servanda.

Resp. Forma in bonorum re-
nunciacione servanda traditur a Conc. Trid. *sess.*
25. de Regul. c. 26. ubi dicitur: *Nulla renunciacione,*
aut obligatio antea facta etiam cum jura-
mento, vel in favorem cujuscumque causa pia,
valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vic-
arii fiat intra duos menses proximis ante profes-
sionem; ac non alias intelligatur effectum sum-
sortiri, nisi secuta professione; aliter vero facta,
etiamsi cum hujus favoris expressa renunciacione,
etiam jurata, sit irrita, & nullius effectus.

Quar. 2. Qui contractus comprehendantur
sub nomine renunciacionis, & obligationis.

Resp. Quod, cum mens Concilii fuerit no-
vitiarum libertati consulere, in hoc decreto
comprehenduntur omnes illæ renunciaciones,
& obligationes, quæ difficilem e religione egres-
sum

sum possunt efficere. Quare sub hac prohibicio-
ne veniunt omnes contractus lucrativi, quales
sunt donationes, renunciaciones, fidejussiones,
liberationes a reddendis rationibus &c. & etiam
illi contractus onerosi, in quibus non tantun-
dem recipitur, quantum datur. Non tamen com-
prehenduntur contractus emptionis, & vendi-
tionis, permutationis, locationis &c. nec testa-
mentum, quia in his casibus, cum non minua-
tur patrimonium, non læditur libertas novitiæ;
ita quod difficile reddatur egressus, ad quod
respexit Concilium: cessante igitur ratione fina-
li, cessabit quoque prohibitio. Ita *Sanch. in*
Decal. t. 2. lib. 7. c. 5. an. 31. usque ad 35. alios re-
ferens. Addunt aliqui, posse novitiam de pro-
priis bonis aliquid monasterio mutuari, maxime
si intercedat fidejussio, vel pignus, aut saltem
scriptura publica, quia ratio Concilii cessat in
mutuo; nam si discedit novitia a religione, fa-
cile recuperare poterit, quod mutuaverit mona-
sterio. Verum in praxi sequendum oppositum
tanquam conformius menti Concilii.

Quar. 3. An comprehendatur sub decreto re-
nunciatio facta a novitia statim post susceptum
habitum sub conditione, ut sit irrita, si non se-
quatur professio.

Resp. Comprehendi. Ita *Navarr. Rodrig. &*
Fault. quos refert, & sequitur *Sanchez loc. cit.*
n. 17. & ratio est, quia in renunciacione facta
in tempore habili, & cum solemnitate requisi-
ta per decretum, inest tacita conditio, ut pro-
fessione nondum secuta sit nullius valoris: & ta-
men ea solemnitas est necessaria; ergo dicen-
dum idem est, ea conditione expressa, cum ta-
citi & expressi idem sit judicium, *l. cum quid*
ff. si cert. petit. & frustra exprimitur, quod ta-
cite

40 De Bonorum Renunciatione.
cite subintelligitur, leg. *Cornelia*, ff. de haer. instit.

Quar. 4. An renunciatio facta a puella de suis bonis ante ingressum, intuitu tamen ingressus religionis, sit valida.

Resp. Contra Navar. & alios, quos refert, & reprobat Sanch. ubi supra n. 3. esse validam. Quia puella renunciavit ante habitus susceptionem est persona mere secularis, & tractatur de bonorum temporalium renunciacione; ergo non censetur de ea aliquid disponere, voluit Tridentinum, cum *in d. c.* non loquatur de secularibus, sed de novitiis; unde subintrat regula, quod prohibita certo tempore, censentur in rel. quo permissa. Quare cum ista renunciatio sit prohibita tempore novitiatus, in alio tempore, nempe ante novitium, censetur permissa. Et ita hanc sententiam tenent Mendos. Palsarel. Gratian. Vega, & Sanch. loc. cit. n. 4. qui refert, Sac. Congreg. censuisse, dispositionem Concilii non habere locum in renunciacione facta ante susceptionem habitus.

Quar. 5. An renunciatio facta a novitia religionem ingressa, non servatis solemnitatibus juris civilis, sit valida.

Resp. Quod sic. Quia attendendus est status, in quo disponens reperitur, ad videndum, quibus legibus teneatur. Novitia autem, quamvis sit tantum in via ad religionem, reputatur tamen pro persona Ecclesiastica, Cap. Religioso, §. 1. de sent. extram. ubi ceteri Canonista. Si ergo novitia est in a Statum Ecclesiasticum, non tenetur reg. hanc suas dispositiones secundum solemnitates juris civilis, & ideo iis deficientibus erit valida renunciatio. De hoc fuse Sper. dec. 16. n. 17.

Quar. 6. An renunciatio facta a novitia, juxta

juxta formam Tridentini in favorem monasterii, vel alterius, corrumpat, si novitia ante professionem moriatur.

Resp. Quod sic, quidquid in contrarium sustineat Puscus. Ratio est, quia secuta morte non est adimpleta Trident. conditio, quae est, ut non alias intelligatur effectum sortiri, nisi secuta professione. Et hanc opinionem tenent Navar. & Palsarel. in Priv. Minor. c. 37. qui testatur, Sac. Congr. sic respondisse. Idem quoque dicendum est, si professio sit invalida, quis idem est, actus non fieri, & esse nullum, ut late probat Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 3. n. 5. Quare si probata nullitate dimittatur ad saeculum per sententiam iudicis, evanescit omnino renunciatio, ac si nunquam facta fuisset. Si vero professionem ratificet, renunciatio quoque firmatur absque aliquo alio actu de novo versante circa ipsam renunciacionem.

Quar. 7. Si renunciatio, seu donatio ex defectu formae sit nulla, subsequuta postea professione vel tacita, vel expressa, quibusdam debeantur bona novitiae, parentibusne, si in istorum favorem facta fuit renunciatio; an vero monasterio.

Resp. Videtur, deberi parentibus, quia ex illa renunciacione, vel donacione, quantumvis nulla, colligitur animus profertis, non transferendi in monasterium, quae renunciaverat, vel donaverat, juxta *l. legatum*, §. *si. ff. de adm. leg.* Nihilominus, non obstante hac intentione, tenendum est, deberi monasterio. Nam intentio donantis non potuit sortiri suum effectum ob nullitatem renunciacionis, & ideo bona renunciata remanent sub dominio ipsius; unde cum in professione dedit se ipsam, & sua Deo, & religioni, ex

vi hujus efficaciae intentionis transferuntur in monasterium, non secus ac si non praecessisset donatio, vel renunciatio aliqua. Et hoc verum est, etiam si tempore professionis non haberet noritiam nullitatis, quia translatio horum bonorum in monasterium consequitur ad translationem personae, quae trahit secum omnia bona, & jura ex natura sua, & ideo non est necessaria in proficiente specialis voluntas transferendi haec bona, sed sufficit, si intendat tradere propriam personam. Ita Pasqualig, in *quast. Moral. Jurid. quast. 26.*

Quar. 8. An valeat renunciatio, in qua novitia nihil sibi, nec monasterio reservavit.

Resp. Valere, quia liberam habet potestatem disponendi de omnibus suis bonis volens ingredi religionem, ex *Authent. de Monac. §. illud.* Ita omnes cum Gratian. c. 68. n. 19. & 20. ubi de testamento novitiae, quod non rumpatur, facti intuitu ingressas, licet nihil relictum fuerit Monasterio. Sanch. *lib. 7. c. 3. n. 34.*

Quar. 9. An novitia renuncians bona monasterio possit illud obligare ad sibi solvendam certam pensionem annuam.

Resp. Posse, & quidem ita ut monasterium teneatur ex justitia ei solvere dictam pensionem. Peyrin. c. 1. c. 2. §. 1. ex Ledesma, quibus assentitur Tamburinus; quia novitia in actu renuncians est domina suorum bonorum, atque adeo potest de iis libere disponere, cui maluerit, sive absolute, sive cum onere. Constat autem, quod haec tenetur ex justitia implere onera sibi injuncta. Verum tamen est, quod post professionem non potest uti dicta pensione sine licentia.

Quar. 10. An possit novitia facere eleemosynam de suis bonis tempore novitatus absolute.

que solemnitate requisita a Trid. *dist. cap. 16.*

Resp. Posse non solum pauperi extraneo, sed etiam monasterio, dummodo tamen consideratis facultatibus ipsius novitiae sit modica; & ratio est, quia ob stare non potest libertati egressus a religione. Ita Sanch. *loc. cit. n. 22.* qui existimat, dictas eleemosynas non teneri monasterium restituere novitiae, si contingat discedere a religione.

Quar. 11. An parentibus novitiae interdictum sit de propriis ipsorum bonis facere monasterio eleemosynas illas, & donationes, quas facere possent cuicumque extraneo.

Resp. Non esse prohibitum, quia Concilium in d. decreto solum prohibet ex bonis novitiae aliquid tribui monasterio, non autem ex bonis parentum. Sanch. *loc. cit. n. 23.*

Quar. 12. An lata sit aliqua poena in parentes, procuratores, vel propinquos novitiarum, qui de earum bonis aliquid tribuunt monasterio.

Resp. Ex Emman. & Rodriq. quos refert Sanch. *loc. cit. n. 26.* esse latam a Concilio, d. cap. 16. excommunicationem ipso facto incurrendam. Alii tamen non latam esse sustinent, sed ferendam; quia Sancta Synodus praecipit sub anathematis poena dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat, quae verba solum excommunicationem ferendam continent, ut tradunt Doctores in *trallat. de excommunic.* Sanch. ubi *supra.*

Quar. 13. Quo tempore faciendae sit renunciatio.

Resp. Fieri debere intra bimestre computandum a die professionis futurae. Patet ex Concilio *loc. cit.* ubi dicit, *Intra duos menses proximos ante professionem.* Et hoc bimestre esse mathe-

maticè accipiendum, sultinent Sanch. & Pereg. ad *Constit. sui Ordin. p. 2. c. 1. §. 10.* & declaravit Sac. Congr. 22. Jan. 1717. apud Aldan. Ratio est, quia dum Concilium statuit bimestre, requirit tempus certum, & limitatum, quod constat ex tot diebus tanquam partibus sibi essentialibus, ita quod si de sit unus dies, non dicitur amplius illud tempus, sed al ad diversum. Igitur hoc bimestre numerandum est mathematicè, alioquin si deesset unus dies, non diceretur renunciatio facta intra bimestre, sed extra illud.

Quod si contingat, professionem ultra novitatus annum ex causa prorogari, non est opus, renunciationem fieri intra bimestre proximum professioni, sed est in arbitrio novitatis renunciare intra illud bimestre, quod præcedit ultimum terminum anni formalis probationis, quia lex ea, quæ frequenter accidunt, spectat, & professio frequenter finito anno novitatus fieri solet. Unde cum Concilium petit, fieri renunciationem bimestri ante professionem, intelligendum est bimestre proximo tempori, quo regulariter professio fieri debet. Ita Sanchez *lib. 110. cap. 5. n. 28.*

Quar. 14. Si ex dispensatione pontificia octavo mense novitia esset profellura, an sufficeret in hoc casu tempus bimestre ante professionem ad renunciacionem faciendam.

Resp. Affirmativam sententiam tradi a Castro-palao, & Diana, quia Concilium nihil aliud expostulat, nisi quod renunciatio fiat intra bimestre proximum professioni, sive professio differatur, sive acceleretur. Oppositam tamen ut securiorem in praxi sultinent Sanch. *loc. cit. num. 85.* Coton. & alii, & sic volunt, renunciacionem esse faciendam, vel die professionis, vel die

die immediate antecedenti, quia dispensatio non se extendit ad accessoria separabilia, sed ad necessario inseparabiliter connexa. Non est autem inseparabiliter connexum, ut renunciatio fiat integro bimestri ante professionem, unde ea dispensatio non se extendit ad totum id tempus; quia tamen renunciatio fieri nequit tempore designato a Concilio, erit servandum in quantum fieri potest, & sic quod fiat proxime professioni.

Quar. 15. An valet renunciatio extra bimestre facta a novitia ex indulto Pii V. causa periculi mortis infra annum probationis proficiente.

Resp. Valet, si fiat paulo ante professionem, & mortem, juxta dicta in responsione antecedenti de proficiente infra annum probationis ex privilegio. Si autem convalescat, quia ea professio pro nulla habetur, cum non decesserit, ut ex relatis a Sperello *dec. 16. n. 24.* nullius momenti est renunciatio, cum pendeat a professione illa, quæ evanescit; consequenter ea iterum faciendâ est ad formam Tridentini intra bimestre proximum professioni, probationis anno finito. Peyrin. Bord. & alii.

Quar. 16. An puella nondum secuta professione possit renunciacionem revocare.

Resp. Pasqual. in *Lauret. p. 1. num. 26.* affirmative; quia Concilium decernit, quod non intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione, & proinde induit naturam testamenti quoad hanc partem, quod ideo est revocabile, quia non sortitur effectum, nisi secuta morte. Nec obstat, quod renunciatio statim valida sit, & firma, & solum suspendatur effectus; nam etiam testamentum statim

statim ac conditum est cum debitis solemnitatibus, est validum, & firmum; quia tamen non disponit de presenti, sed pro tempore mortis, remanet revocabile. Sic etiam, quia renunciatio non disponit pro tempore presenti, sed pro tempore professionis, nam solum per professionem confirmatur in ordine ad effectum, erit revocabilis. Unde non recte Sanch. *lib. 7. c. 5. n. 48.* asserit esse irrevocabilem, & postea *n. 50.* concedit posse revocari per testamentum. Nam si absolute non est revocabilis, nec etiam per testamentum revocari poterit; semper enim expectandus esset eventus conditionis, si esset conditionalis. Huc usque Pasqualig. qui pro se citat Menoch. *consult. 388. n. 34.* cui adde Carenam *ref. 166. n. 4.* & Burat. *decis. 581.* Verum opposita sententia est communis, quam multis probat Bordon. *ref. 10. q. 10. n. 15.*

Quar. 17. An sit necessaria Episcopi licentia ad valide renunciandum.

Resp. Else necessariam ex Trid. *d. cap. 16.* ubi habet, *Niscum licentia Episcopi, seu ejus Vicarii,* & si Episcopus nolit hanc licentiam concedere, poterit Archiepiscopus supplere, si novitia ad eum recurrat, quia est iudex appellationis in causis suffraganeorum, Diana *p. 8. tr. Haz. 4. ref. 53.*

Quar. 18. Quinam veniant nomine Episcopi ad effectum hanc licentiam impertiendi.

Resp. Cum concessio hujusmodi licentiae sit actus jurisdictionis, venire omnes illos, quibus competit jurisdictio. Cum ergo hæc competat Episcopo, etiam non consecrato, Archiepiscopo non palliato, Capitulo, vel ejus Vicario, sede vacante, Abbatibus, & Prælatibus habentibus territorium, & nullo Episcopo subjectis, nec non

non Vicariis Prælatorum jurisdictione Episcopali gaudentium, hi omnes poterunt talem licentiam impertiri. Ita Peregr. *p. 2. cap. 1. §. 25. lit. G.* Poterunt etiam talem facultatem delegare, quia hæc est potestas ordinaria, cum sit a lege.

Quar. 19. An nomine Episcopi veniat Vicarius Foraneus, & monialium.

Resp. Vicarium Foraneum non venire, atque adeo non posse ejusmodi licentiam concedere. Ita declaravit Sac. Congr. Conc. *in una Sarzanen. die 4. Februarii 1648.* Neque venire Vicarium per Episcopum ad regimen monialium deputatum, nisi fuerit eidem concessa sufficiens facultas, censuit sæpe Sacra Congr. Concilii. Secus tamen dicendum est, si in deputatione fuerit concessa omnimoda potestas cognoscendi omnes, & quascunque causas, etiam civiles, cum omnibus annexis, connexis, emergentibus, & dependentibus, nec non faciendi omnia, quæ juxta formam Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini facienda sunt, quia, licet in dictis clausulis nulla fiat expressa mentio de facultate dandi dictam licentiam, censetur concessa per equipollens. Ita pariter censuit Sac. Congr. Concilii *in una Neapolitana 23. Aprilis 1641.* Quod etiam sustinet Pasqual. *loc. cit. num. 26.*

Quar. 20. An licentia Episcopi pro renunciatione requiratur in scriptis.

Resp. Non exigi in scriptis, quia Tridentinum nullam scripturæ mentionem facit, & ubi in scriptis eam obtinendam voluit, id expressit, ut fecit *sess. 25. de Regula cap. 5.* tractans de licentia ad ingrediendum monialium monasteria. Verum tamen est, quod licet non requiratur in scriptis ad formam actus, requiritur ad proba-

tionem actus, præsertim quia ex lapsu plurium annorum non præsumitur, ut dixit Rota in Romana fideicommiss. 14. Novem. 1624. coram Remboldo. Ita omnes cum Pasqual. in Franc. p. 2. q. 42. ubi notat, licentiam non solum debere esse petitam, sed etiam obtentam, quia licentia non dicitur adesse, dum tantum est petita. Nec sufficit subsequi, sed debet præcedere renunciationem; cum enim requiratur ad validitatem renunciationis tanquam forma, eo quod Concilium irritat renunciationem factam sine tali licentia, ipsa deficiente, actus redditur nullus. Ex quo fit, quod si renunciatio sit conditionalis, si nempe accesserit consensus Episcopi, tunc solum incipit valere, quando talis consensus accedit, quia tunc solum habetur forma validitatis.

Quar. 21. An decretum Concilii requirens in renunciatione prædictas condiciones intelligatur de omnibus novitiis, an de solis minoribus sexdecim annis.

Resp. Existimat Menochius de arbitr. judic. lib. 2. cent. 5. casu 43. n. 8. intelligi de solis minoribus sexdecim annis, atque adeo novitias ætatem hanc excedentes posse quandocunque libere de suis bonis disponere. Sed contrarium est verius, & servatur in praxi. Mens enim Concilii fuit consulere novitiorum libertati, ne scilicet cogantur in religione permanere, quia egrediendo nequeunt donata recuperare; quæ ratio æque militat in majoribus sexdecim annis, unde stante paritate rationis, par quoque debet esse dispositio. Ita Doctores, quos refert, & sequitur Sanch. in decal. lib. 7. cap. 5. n. 7.

§. V.

De Dote ante Monialium Professionem solvenda.

Quar. 1. AN, & quo titulo recipi possit dote pro admissione monialis ad professionem religiosam absque labe simoniæ.

Resp. Polle. Sicut enim in matrimonio carnali non est simoniaca receptio dotis, quia recipitur, non quatenus matrimonium fiat sub qualitate Sacramenti, sed quatenus induit rationem contractus, sub qua ratione, quia habet annexa onera, quæ non possunt sine temporalibus bonis sustentari, licitum est, ut uterque conjux aliquid ad hoc conferrat; ita nec erit simoniaca receptio in matrimonio spirituali, si consideretur, non quatenus dicit quoddam genus consecrationis talis personæ ad cultum Dei, sed quatenus importat rationem contractus, ex vi cuius monasterium suscipit in se omnia onera temporalia, quæ ad sustentationem profitentis sunt necessaria. Quare, licet status religiosus, quatenus spiritualis est, vendi non possit, nec aliqua re temporali compensari, tamen quatenus est contractus, onus illud indiget subsidio temporali, ac proinde non est contrarium, neque dissonum rationi naturali, quod puella, quæ religionem ingreditur, temporale aliquod subsidium secum afferat, quo ad eam sustentandam religio juvetur; & proinde Cajetanus in 2. 2. q. 100. art. 3. ait hoc esse jus naturale a

Quar. 22. An, si monasterium sit dives, possit sine labe simoniæ dote recipere,

Confess. Monial.

C

Resp.

Resp. Sacram Congreg. super Episcop. & Regular. Summis Pontificibus approbantibus, statuisse, ut dotales eleemosynæ a monialibus numerariis persolverentur, tamen numerus esset taxatus ad mensuram reddituum monasterii. Annunadvertit enim sanctimonialium monasteria sine dotium subsidio diu sustineri non posse, & propter ingentes necessitates, ac casus inopinatos plerumque ad inopiam redigi: ideo hujusmodi casibus occurrere volens, sancivit ut etiam opulentiores conventus possent eleemosynas dotales recipere, ut sic redantur de proventibus securiores.

Quar. 3. Ad quem spectet dotem monialium taxare.

Resp. Quod, sicut spectat ad principes temporales taxare dotem solvendam pro puellis matrimonio carnali copulandis, id exigente bono communi, sic & taxatio dotis solvendæ pro monialibus spirituale matrimonium per professionem religiosam cum Christo contrahentibus, spectare debet ad ipsarum monialium Superiores, ad Episcopum scilicet respectu subditarum, ad Sacr. Congregationem vero respectu exemptarum, ut notat Cespèd. *de dub. regular. c. 23. dub. 330. n. 5.*

In hac autem dote constituenda servanda est moderata monasterii consuetudo, & in minori quantitate, quam ubi mulieres nubunt terrestri sponso, ut observant Anna Sing. 11. Riminald. Vincentius Franc. & Rota *in Romana dotis 14. Martii 1635. cor. Merlino impressa per Tamburinum*, qui tria advertit. Primo, posse Superiores monialium in aliquibus casibus taxam dotium limitare justis concurrentibus causis, etiam inficiis, & contradicentibus monialibus, dummodo

modo semper sufficiens remaneat quantitas pro sustentanda moniali. Secundo, pro supranumerariis, & pro tertia sorore duplicem eleemosynam, hoc est duplicatam summam ejus, quæ in receptione monialis intra numerum dari consuevit, solvi debere; & pro quarta sorore petente admitti in idem monasterium solvendam esse triplicatam. Tertio advertit ex Sacra Congregat. 5. *Septembris 1604. & 26. Augusti 1616.* quod tertia & quarta sorores careant suffragio in capitulo, quousque altera ex duabus primis sororibus moriatur.

Quar. 4. An monasterium possit pacisci de majori dote, quia puella recipienda est vilis conditionis, vel advena.

Resp. Cum Rodriguez, & aliis non posse, quia juxta indulta Apostolica monialibus non permittitur quidquam recipere ultra taxam, nisi quod offertur liberaliter absque pacto expresso, aut tacito, seu præsumpto, cujusmodi utique non est id, quod in tali casu solveretur nomine dotis ultra taxam, unde talis excessus reputatur simoniacus, ut advertit idem Rodriguez, & ideo debet restituui, ut notat Dana *in opere coord. 2. 5. tract. 1. res. fol. 329. §.* Quo ad advenas vero extat decretum Sacr. Congreg. 30. *Septembris 1616.* statuens in dotibus recipiendis nullam differentiam admittendam esse inter puellas terretias, & inter advenas.

Quar. 5. Quid dicendum sit in sequenti casu. Cuidam monasterio impositum fuit onus a fundatore, ut recipiatur una puella sine dote, qua defuncta, sufficiatur in ejus locum & alia, & sic deinceps, cum hac tamen conditione, quod puella eligenda sit civis. Debet

ne intelligi de civibus tantum originariis, an etiam de civibus ex privilegio.

Resp. Dispositionem censeri factam in favorem illarum, quæ sunt originariæ de loco, quia appellatione civium veniunt tantum originarii, ut notant Accurs. Bald. & Bovius, & ita censuit Sac. Congr. Episcop. & Regular. in *Mansuana Civit. dec. 29. Novemb. 1658.*

Quar. 6. An sit simoniacæ consuetudo quorundam monasteriorum recipiendi præter dotem qualdam portiones pecuniæ, quas propinas vocant, v. g. singulis monialibus dantur quatuor argentei, unum linteum &c.

Resp. Exculari, ex eo quod dos, quæ exigitur ad sustentationem monialis, non consistit in indivisibili, sed sicut taxari potest sexcentis ducatis, ita etiam taxari potest sexcentis, & quinquaginta distributis hoc modo, ut sexcenta applicentur communitati, & quinquaginta distribuantur inter moniales, singulis dando illos quatuor argenteos, unum linteum &c. ut suis necessitatibus libentiam. Ita Pignatell. c. 7. *consule. 50. n. 13.* Adverit tamen *Duar. 21. de Relig. l. 4. de Simon. c. 17. n. 18.* ut in his moderatio adhibeatur, ut saltem si pro præter consuetudinem recipiuntur, ipsis non solutis, non negentur spiritualia, sed servetur modus petendi illa præferrius in c. *ad Apostolicam de Simonia.*

Quar. 7. An legatum dotis pro maritandis puellis possit dari virginibus ad professionem admittendis.

Resp. Posse, quia quod datur monasterio puella ingredienti, censetur datum titulo dotis, ut constat ex communi usu loquendi, qui attendi debet. Cum ergo conditio dotis, & verba testatoris versificentur in ingrediente religionem,

ha-

habebit quoque locum ipsius dispositio, præsertim quia sumus in causa magis pia, & favorabilis. Bald. Natta, Boer. alique, quos refert, & sequi ut Diana in *Coord. c. 6. tract. 8. res. 43.* qui ex Ocagavia testator, hanc sententiam servari etiam in foris contentiosis; & ita sæpe etiam censuit Sac. Congreg. præcipue in *Pisanrico. 26. Augusti 1616. & Maceraten. 29. Junii 1649.* Est contra Sanch. de *Matrim. lib. 1. disp. 33. n. 32.* Prædictam sententiam limitat Pignatell. c. 5. *consule. 82. n. 3.* si in legato pro maritandis puellis adsit conditio restituendi dotem, casu quo proles non existat, quia illa conditio utpote mentionem faciens de prole restringit dispositionem testatoris ad matrimonium carnale; & ita refert fuisse declaratum a Sac. Congr. in *Barenst subsidii dotalis 15. Septemb. 1664.*

Quar. 8. An puella, cui pater relinquit centum, si fiat monialis, mille vero, si nubat, possit adhuc consequi mille, si monasterium ingrediatur.

Resp. Affirmative contra Covar. *lib. 1. var. resol. c. 19. n. 9.* quia conditio illa si nubat, censetur non scripta, & rejicitur favore religionis, prout expresse habetur, *ff. sed & hoc præsentis Autent. de sanctiss. Episc.* Limitant Medina, Lopez, & alii, quando talis conditio non nubendi apposita fuisset a testatore causa conservandæ familiæ, quia clara, & expressa voluntas testatoris juris dispositioni resistit; quod tamen, aliis adductis, negat Sanch. de *Matrim. lib. 1. disp. 33. n. 2.* qui pariter sustinet *lib. 7. disp. 91. num. 46.* viduæ ingredienti religionem deberi legatum, & alimenta relicta a marito sub conditione si vitam vidualem servaverit; quia per spirituale cum Christo

C 3

ma,

matrimonium non cessat vita vidualis, Imo plenius facti voluntati testatoris cupientis in uxore superstite specialem quandam pudicitiam, & honestatem.

Quar. 9. Cuiam competat dare dotem puella religionem ingredienti.

Resp. Patrem teneri, etiam si ipso invito veli ingredi religionem, quia sicut obligatur ad dotandam filiam carnaliter ipso invito nubentem, multo magis obligabitur in matrimonio spirituali, cum hoc sit favorabilius temporali. Et hac ratione possunt bona fideicommissa subiecta distrahri pro dote descendenti a testatore volentis ingredi religionem. Sanchez, de *Marrim.* lib. 2. disp. 26 n. 7. Quod verum est, etiam si fideicommissum institutum fuisset cum expressa alienationis prohibitione, dummodo tamen non reperiantur bona libera, pro constituenda dote sufficienti. Molin. *tract. 2. disp. 643. n. 1.*

Quar. 10. Cuiam teneantur constituere dotem moniali in defectum patris.

Resp. Teneri illum, qui de iure tenetur constituere illi dotem ad matrimonium carnale contrahendum. Quare tenentur mater, patruus si ve paternus, si ve maternus, & frater, in defectum ascendentium. Sicut enim hi omnes tenentur alere, ita etiam in subsidium dotare, cum dos succedat loco alimentorum. Ita Rota in *cit. dec. Romanae dotis 14. Martii 1635.* coram Merlino.

Quar. 11. An liberum sit monialibus admittere puellam ad professionem absque solutione dotis debitae, vel saltem cum solutione minori taxata.

Resp. Ex Tambur. q. 7. n. 1. Moniales velatas tam intra, quam supra numerum non debere da-

admitti absque dotali elemosyna, neque minori taxata. Pro monialibus vero conversis recipiendis non semper spectari dotem, sed aliquando monasterii necessitatem, ex declaratione Sac. Cong. die 25 Martii 1596.

Quar. 12. Quo tempore solvi debeat dos pro moniali ingrediente religionem.

Resp. Debere solvi in ipsa professione, non autem ante, cum id non solum prohibeatur in Concilio Trid. *sess. 25. de Regular. cap. 16.* sed etiam multo expressius a Sacra Congregatione, quae declaravit, dotem monialium penes consanguineos, vel affines relinqui non debere; sed priusquam puella induatur habitum actualiter deponendam esse apud mercatorem, vel penes aliam personam fide, & facultatibus idoneam.

Quar. 13. Cuiam competat solvere dotem, si probationis novitiae anno durante moriatue depositarius constitutes ab Episcopo, & hereditas eius reperiatu non solvendo.

Resp. Nullo modo spectare ad deponentem, quia cum tale depositum habeat vim solutionis, l. obligatione, C. de solut. & l. acceptum, C. de usur. sic deponendo consecutus est plenam liberationem, & ideo non tenetur de casu superveniente, alioquin actio semel extincta revivisceret, contra textum in l. qui res, §. Arcam ff. de solut. Pignat. 2. 9. *consule. 164.* Periculum ergo vel cedet in damnum monasterii, cum verissima sit iuris conclusio, quod quando debitor rite, & recte deposuit, tunc periculum spectat ad creditorem, ut post alios firmant Arimin. Teptat. Medic. & Rota in *Romana consus vitalitii 29. Januar. 1627.* cor. Merl. Vel saltem cedere debet in damnum Episcopi, quia debet Episcopus eligere depositarium idoneum etiam cum fi-

de jussoribus; officiales enim publici non solent, neque debent sine fidejussoribus admitti, a Ponte de Peseff. *Prærog. sis. 3. §. 6. n. 17. & Parisi. de Puteo.*

Quar. 14. An ratione damni emergentis, vel lucri cessantis ex dilatione dotis provenientis possit monasterium aliquid recipere ultra dotem sibi debitam.

Resp. Possit quoad damnum emergens, si vere ex dilatione dotis ipsi proveniat. Ita Miranda, & Rodriguez, qui advertit, esse in hoc caute procedendum, ad tollendam avaritiæ suspicionem. Non item potest recipi lucrum cessans; cum enim religiosis prohibitum sit jure ecclesiastico negotiari, ipsis vere nullum lucrum licitum cessare potest.

Quar. 15. An possit alienari dos tradita monasterio.

Resp. Dotes monialium supra numeram profitentium non posse alienari; præcipit enim Sac. Congr. ut professione secuta in emptionem bonorum stabilium fructiferorum dotes illico implicentur, ut ex Barbosa refert. Lezan. *r. 3. nu. doz.* Dotes vero monialium intra numerum receptorum posse in usus communes, & necessarios monasterii expendi, notat Sperel. *dec. 84. n. 62.* ubi affert per extensum decretum Sacre Congregationis.

Quar. 16. An pecunia, quæ, ut supra, deberet investiri, implicari possit sine debita solemnitate in ædificando monasterio, aut ad emendam domum contiguam ipsi monasterio, ad eam inhabitandam.

Resp. Non posse, quia juxta decretum supra relatam pecunia debet investiri in bonis stabilibus fructiferis, in ordine ad sustentationem monia-

nialium supra numerum receptorum. Ad hoc autem requiritur, quod fructus successive respondeant oneri, ut possit commode sustineri, & ideo debent accrescere novi fructus, ut sicut onus est annuum, ita quoque sit annuum subsidium. Pasqual. *de sacrif. nov. leg. q. 1073. n. 2.*

Quar. 17. An si monasterium sit gravatum aliquo annuo censu super propriis bonis immobilibus, & aliunde non adsit, unde extinguatur, possit redimi cum dicta pecunia investienda, Sacra Congregatione inconsulta.

Resp. Põsse. Nam dum extinguatur census, accrescunt monasterio fructus illi, quos absorbebat census. Requiritur autem, quod non adsit, unde aliunde extinguatur, quia si adesset, non fieret augmentum fructuum, nec obtineretur finis, quia etiam absque pecunia destinata pro dote adhuc extingueretur. Pasqual. *loc. cit. q. 1069. n. 4.* qui subdit, quod talis pecunia adhiberi etiam potest pro solvendo residuo pretii alicujus prædii empti a monasterio; nam salvatur, quod pecunia investiat in re immobili fructifera, quia pars prædii, quæ correspondet residuo pretii, vere est emptæ pecuniæ in dote erogata.

Quar. 18. In quibus bonis debeat solvi dos pro moniali profectura.

Resp. Debet solvi in re, non in bonis stabilibus, cum pecunia præfens possit commodius occurrentibus monasterii necessitatibus deservire. Ita ex declaratione Sac. Congr. Lezana. *r. 1. Sum. c. 25. n. 39.*

Quar. 19. Utrum loco dotis in pecunia effectiva, possit fieri remissio cujusdam debiti pecuniarii correspondentis quantitati dotis taxatæ, & solvendi a monasterio parentibus novitiæ admittendæ.

Resp. Non posse, si novitia professa sit supra numerum, quia ex mente Sacre Congregationis dos debet tali pacto investiri, ut sicut accrescit monasterio novum onus, sic accrescant pariter novi fructus. In dicto autem casu nihil acquirit de novo monasterium, unde tantum aggravatur novo onere, nec sublevatur novo emolumento.

Quar. 20. An monialis transiens ad aliud monasterium deferat secum dotem.

Resp. Affirmant Socinus, Baldus, & alii, quia dos recipitur a monasterio pro alimentis tantum, & suffragio vitæ, & proinde debet sequi monialem, sicut eam sequitur exigentia alimentorum. Verum tenendum est non deferre secum dotem traditam primo monasterio, si voluntarie transeat ad aliud, sive ejusdem, sive diversi Ordinis. Ita Pasqual. in 97. moral. juridic. q. 32 cum aliis ab ipso relatis, & ita sentit Sacra Congr. in una Neapolitana sub die 20. Julii 1583. Ratio est, quia monialis proficendo transfert omnia sua jura in monasterium, ut tradunt communiter Doctores; unde etiam transfert in monasterium jus proprium, quod habet ad dotem; hæc autem juris translatio operatur, quod dos incorporatur monasterio, & sit inalienabilis, sicut cætera bona ipsius. Ergo quando monialis transit ad aliud monasterium, non est ipsi dos restituenda, non secus ac non sunt ei danda cætera bona monasterii.

Neque dici potest, monasterium acquirere dotem sub onere alendi monialem, atque adeo, hoc onere resoluta, resolvi etiam dotis acquisitionem. Hoc, inquam, dici non potest, quia tunc solum, non impleto onere, resolvitur acquisitio, quando per acquirentem stat, quod

non

non impleatur, l. qua sub conditione. S. Quoties, ver. idem est, ff. de condit. instir. Quando autem monialis voluntarie transit ad aliud monasterium, non stat per primum monasterium, quod non impleatur onus alendi.

Quar. 21. An moniali, ut supra, cum ad aliud monasterium transeat, debeantur saltem usufructus.

Resp. Non deberi Pasqual. loc. cit. n. 8. Cum enim dos, ut diximus, transeat in proprietatem monasterii, & monialis abdicet a se omne jus ad illam per professionem, & transferat in monasterium, usufructus quoque incorporantur bonis monasterii, nec pertinent aliquo modo ad monialem.

Quar. 22. An si secundum monasterium cogatur recipere monialem, sit ei restituenda dos a primo.

Resp. Cum distinctione. Si prius monasterium instet pro translatione monialis, teneatur providere de dote; si posterius monasterium nolit recipere absque dote. Quia dum primum monasterium instat pro translatione, præsumitur, quod respiciat proprium commodum, quod percipit ex hujusmodi translatione. Cum ergo posterius monasterium non debeat pro commodo primi monasterii jacturam subire, neque debet subire jacturam alendi monialem. Si vero primum monasterium non instet, sed ipsa monialis vel superiores judicent expedire, quod transferatur, quamvis posterius monasterium coacte recipiat, existimo, quod prius monasterium non teneatur restituere dotem. Quia monasterium habet tantum obligationem alendi monialem, quandiu manet sub ipsius potestate; resolvitur autem hæc obligatio, si defi-

C 6

nat

nat esse sub ipsius potestate, & fiat sub potestate alterius monasterii. Neque ex eo, quod moniales coacte recipiunt, valet arguere, quod moniales coacte recipiunt, valet arguere, quod monasterium coacte recipiat; quia monasterium non representatur in monialibus tantum, sed etiam in Prælati: immo in illis tantum œconomice, in his vero jurisdictionaliter; & ideo horum consensus sufficit, ut voluntarie dicatur accipi monialis.

Quar. 23. An quando monialis transfertur ad aliud monasterium ad agendam poenitentiam, sive secundum monasterium coacte recipiat, sive libenter, teneatur illi primum monasterium subministrare alimenta.

Resp. Teneri, & defumitur ex *c. de lapsis 16. q. 6. & c. 11. quis acquirat 27. q. 3.* Nam per hanc translationem non fit membrum posterioris monasterii, neque solvitur vinculum respectu prioris, quare neque salvatur obligatio ipsam alienandi.

Quar. 24. An monasterium acquirat dotem novitiæ morientis infra annum probationis, emissa tamen professione ex indulto S. Pii V.

Resp. Non acquirere, quia illa professio valet tantum ad finem consequendi indulgentias, non ad finem succedendi in dote, & in bonis per monasterium, ut patet ex declaratione Congregat. Concil. sub die 13. Novembris 1627. in una *Monialis regalis*. Quare Summus Pontifex illo privilegio intendit quidem bono spirituali novitiæ consulere; nequam tamen quæsito alterius juri derogare, neque præjudicium succedentibus ab intestato inferre. Ita Tambur. *cir. disp. 4. q. 6.* ubi alios refert, quibus adde Novarium *summ. Bullar. commen. 119. num. 5.* qui limitat hanc do-

doctrinam, quando professio facta esset in articulo mortis anno probationis completo, in tali enim casu deberetur dos monasterio, & excluderentur venientes ab intestato, juxta *dec. Rovit. 4.*

S. VI.

De Monialium Professione.

Quar. 1. **Q**uamnam requirantur, ut professio in religione sit valida.

Resp. Præter liberum cujusque consensum requiri ex Trid. *sess. 25. de reg. c. 15.* ut fiat post quintumdecimum, & unum probationis annum integrum, & continuum; adeo ut professio aliter facta nulla sit, nullamque pariat obligationem, aut alios quoscunque effectus tantum in foro externo, quam interno; ita ut non obliget ad religionem aliquam in genere, nec in specie; & in hoc correctæ sunt jurantiqua *c. Non solum de Regul. in 6.* Neque censetur valida professio facta ante tempus præfinitum a Concilio, etiam si monialis vovisset religionem ingredi, & in ea permanere; & ita declaravit S. Congr. ut refert Pignateli. *z. 8. consult. 55. n. 16.* An autem si revertatur ad sæculum, ex mente hujus decreti a voto libera dicenda sit. Pignateli. *ibid. n. 16. dicit*, fuisse responsum, hoc decretum nihil de voto disposuisse.

Quar. 2. An aliquando valida sit professio intra probationis annum emissa.

Resp. Quod sic, scilicet quotiescunque accedit indultum Summi Pontificis; unde ex speciali privilegio a S. Pio V. monialibus S. Domini concessio, da quo participant omnes, cum cedent.

eodem Ordine communicationem privilegiorum habentes, possunt novitæ in mortis periculo constitutæ intra probationis annum profiteri, ad lucrandas indulgentias, & alias gratias professarum, non tamen in præjudicium venientium ab intestato, ut diximus §. *antecedenti*, q. 23. Neque in tali casu requiritur consensus monasterii. Tum quia is non exprimitur in Bulla cum aliis requisitis, tum quia illa non est simpliciter professio, quæ habeat incorporare religioni, sed ad effectum tantum, ut diximus, indulgentias consequendi, unde si novitia postea convalescit debet denuo profiteri, Boid. in *Miscell. dec.* 130.

Quar. 30. Quibus ex causis resulet nullitas professionis.

Resp. Induci professionis nullitatem non solum ob defectum qualitatum in primo quæsito recentiarum, sed etiam ex metu cadente in constantem virum, qui respectu foemine sit rationalis, ac fundatus in vero, & probabili periculo, colligitur ex *Trid. sess. 25. c. 19.* Et in iudicando metu consideranda est qualitas personæ patientis metum, animi nempe vel imbecilitas, vel fortitudo, ut per Fagn. in *consultatione*, 14. de *Spusal.* Quod verum est, etiam si metus sit reverentialis, solum concurrentibus adminiculis; crebris persuasionibus, minis, odio, & imperii sæpius repetiti importunitate, ob quæ puella non audet patri, vel consanguineis contradicere. Laym. in *Theol. mor. lib. 4. c. 5. n. 6.* An autem sit nulla professio, si per metum cadentem in constantem virum moniales aliquam recipiant, negant Suar. & Vecchius relati a Peyrino *tom. 2. de Præcl. q. 3. §. 2. n. 81.* ubi oppositum sustinet, quia de ratione contractus ultro, ci-

troque obligatorii; cuiusmodi est professio; est, ut par omnimoda sit utrinque libertas, unde eo ipso quod Canones irritant professionem factam metu profertentis, irritant etiam professionem factam metu recipientis.

Nulla quoque est professio, si interveniat error, dolus, & ignorantia circa substantialia religionis, ut si novitia profiteatur, putans se non obligari in perpetuum, vel regulam sui Ordinis non esse adeo asperam, & quidem asperitate vires ejus notabiliter excedente. Quia ignorantia excludit voluntatem profertendi, nihil enim volitum, quin præcognitum. Suar. de *Relig. l. 3. lib. 6. c. 4. n. 2. §. 6.*

Vitiatur pariter valor professionis periram, aut aliam animi perturbationem, si tales sint, ut rationis iudicium obtenebrent ac impediant deliberationem requisitam ad peccandum, quia desit libertas, quæ est forma contractus. Sanch. *lib. 4. c. 1. n. 2.* Mulcoque magis est invalida, si monialis nullam habeat intentionem se obligandi, quia actus non obligant ultra intentionem agentis. In foro tamen externo poterit cogi ad secundam professionem, ut recte advertit Castrop. *crast. 17. disp. 2. p. 41. n. 3.*

Nulla item redditur professio, si non convenitur ea, quæ in particularibus Constitutionibus religionum cum clausula irritante præscribitur, maxime si Constitutiones a Papa sint confirmatæ, ut notant Sanch. Tambur. Rodrig. & Bordon. de *profess. c. 2. q. 16.* Cum enim per illas tollatur potestas aliter recipiendi ad professionem, inducitur nullitas professionis aliter factæ. Rota in terminis statuti prohibentis per verba *Nullus recipiatur, dec. 167. n. 5. p. 2. recens. Bordon. Castrop. & alii.*

Quar. 4. An professio simoniaca, vel ob malum finem emissa, ut valida.

Resp. ad utrunque affirmative, primum desumitur ex c. de Regul. l. 9. c. quoniam de Simon. ubi dicitur, simoniace professum debere detruhi in aliud monasterium ad agendam poenitentiam, & si aliud non reperitur, debere manere, ubi emisit professionem; supponitur ergo professio valida, dum decernitur permanentia in monasterio; & ita sentiunt Navar. & Rodriq., quos refert, & sequitur Barthol. a S. Fausto, qui cum Azorio, & Silvestro idem asserit de professione ob malum finem emissa.

Quar. 5. An professio viri in monialium monasterio sit valida.

Resp. Cum communi Doctorum negative, quia ad validitatem professionis requiritur consensus profitentis, & admittentis, sed in hoc casu saltem deficit admittentis. Quare invalida quoque erit professio, si mulier erumpat in masculum, quod utique posse contingere, docent magni nominis Auctores, præcipue August. lib. 3. de Civ. Dei c. 31. Sicut enim matrimonium carnale, etiam consummatum dirimitur; si mulier fiat vir; ita etiam dirimitur matrimonium spirituale, ut docent Navar. Sâ, Enriq. quos adducit, & sequitur Sanch.

Quar. 6. An in dubio de valore professionis sit valida censenda.

Resp. Quod sic, quia possessio stat pro Religione, & pro certitudine professionis; in dubio autem favendum est Religioni, & possessori. Quare ex Suarez, & Peyrino monialis dubia de suæ professionis valore tenetur eam ratificare.

Quar. 7. An monialis certa de nullitate
pro-

professionis, & omni probatione destituta teneatur illam ratificare.

Resp. Cum Sanch. lib. 7. de Matr. disp. 37. n. 3. non teneri, maxime si ex culpa sua non dedit causam nullitati. Poterit ergo manere in religione expectando commodam fugiendi occasionem, si hoc sine scandalo potest contingere. Ratio hujus conclusionis est, quia, cum in culpa non fuerit, ut professio sit nulla, & re vera libera sit, non est compellenda ad coactum tantum onus subeundum, quod spontaneum consensum propter magnam perfectionem maxime desiderat. Neque ad id debet cogi, quia sine titulo suffragia præstaret, & a monasterio alimenta reciperet; nam hoc facile evitari potest. A suffragiis enim ferendis abstineat, in quantum sine scandalo & sua gravi nota poterit; & quando commode abstinere non possit, ne notetur, aut scandalo sit, ferat suffragia, & etiam prælaturas admittat, quia omnia hæc ratione publicæ professionis, aut publici officii valida erunt; ad eum enim titulus præsumptus, error communis, & vitium est occultum. Quod alimenta vero, quæ recipit, parum dampni infert monasterio, si computentur servitia, quæ præstat, & fructus ex fundo dotali percepti, qui fructus debent computari ad rationem census vitalitii, cum capitale post mortem remaneat monasterio. At dato etiam quod aliquod damnum monasterio resultaret, non est tanti faciendum, ut debeat compensari cum assumptione oneris tam ardui, qualis est obligatio professionis; & ad summum sufficet, si habeat animum refarciendi, cum fuerit solvendo.

Quar. 8. An idem dicendum sit, etiam quando monialis dedit causam nullitati.

Resp.

Resp. Affirmativam sententiam Sanch. loc. cit. existimat probabiliorem: Quia licet peccaverit, cum tamen religiosus status sit tanti momenti, & tam arduus, nulla ratione, & ob nullam culpam quis ad illum est compellendus invidius. Sicut enim debitor ex delicto non tenetur in conscientia ob debiti compensationem perpetuum subire carcerem, sic neque monialis ex sua culpa nulliter professam tenebitur ob damnum, quod resultat monasterio, perpetuo religioni se mancipare; libertas enim est superioris ordinis, & pretiosior quocunque emolumento temporalis.

Neque tenetur ratificare professionem, quamvis non possit propter scandalum cogere, aut alio modo a religionis iugo se subtrahere, ut asserunt Castropal & Moronus cum aliis ab ipso relatis *resp.* 82. n. 150. contra Lezanam, qui licet concedat non teneri ratificare professionem, quod usque remanet spes fugiendi, vel aliud remedium, vult tamen teneri cessante tali spe, & sublato quocunque remedio, s. 3. v. *Professio* n. 24.

Quar. 9. An monialis sic nulliter professam teneatur servare regulam, si permaneat in monasterio.

Resp. Ex vi professionis non teneri, quia nullo vinculo adstringitur religioni. Solum tenebitur ratione scandalis vitandi. Quia cum reputetur vera religiosa, & pro hac parte sit legitima presumptio, scandalum aniam merito praeberet regulares observantias transgrediendo. Ex quo fit, quod in rebus occultis, in quibus scandalum omnino cessat, nec ad regulam, nec ad votorum observantiam adstringatur. Cajet. 2. 2. q. 88. a. 1.

Quar. 10. An percussus monialem nulliter professam,

professam, sed ut professam reputatam, incidat in excommunicationem.

Resp. Quod non: quia vere non percussus monialem, sed laicam; unde sicut non incidit in excommunicationem quis occidens Cajum, putans esse Titium clericum, quia non punitur affectus, sed opus externum; ita in casu nostro philosophandum. Moronus *resp.* 80.

Quar. 11. Quid requiratur ad ratificandam professionem.

Resp. Requiritur, quod accedat liber consensus monialis, quae sciens professionem suam fuisse, & esse irritam, velit eam ratam haberi. Neque indiget alio consensu monasterii, etiam si acceptatio illius fuisset irrita; tum quia prior consensus praesumitur permanere; tum quia Pontifex in hoc casu pro bono pacis, & religiosarum consolatione dictam professionem tanquam caput nomine religionis acceptat. Neque insuper opus est novitiarum iterare, cum post susceptum habitum plene monialis experta sit religionem, & religio ejus mores, qui est novitatus finis. P. yr. tom 2. de Pral. q. 3. c. 1. S. 5. n. 145. & 146. & alii.

Quar. 12. An monialis sic professam possit tuta conscientia retinere locum, & caetera privilegia sibi debita ex prioris professione irrita.

Resp. Sive prior professio fuerit irrita bona fide, sive mala, si casus est occultus, non tenetur locum sibi debitum ex prioris professione dimittere. Si vero ratione antiquitatis professionis existimata aliquod privilegium sibi competat, quod in grave praedictum religionis, aut aliarum monialium cedat, tunc debet secreto pro foro conscientiae impetrare dispensationem; interim vero dum procurat, vel si commode procurare nequeat, non tenetur

cum nota relaxare, nec ab actibus convenientibus se abstinere. Quod si ea, quæ competunt ratione antianitatis, sint modici momenti, ut prius ferre suffragium, & alia hujusmodi, non est ad petendam dispensationem obliganda. *Peregr. ad Const. sui ord. p. 2. c. 1. §. 5. & Sanch. de Matr. lib. 7. disp. 37. n. 68.*

Quar. 13. Ad quem spectet admittere novitiam ad professionem.

Resp. Ad monasterium spectare quod in monialibus repræsentatur, ut diximus de puellarum receptione. Est enim professio contractus ultro citroque obligatorius, atque adeo requiritur non tantum consensus novitiæ, sed etiam monialium, cum de jure communia illas pertineat, nedum quando recipitur ad habitum, sed etiam quando admittitur ad professionem. *Abb. in c. Ad Apostolicam, ibique Gl. in fin. de Reg. & in specie probat Sanch. in decal. lib. 5. c. 4. n. 65. cum ibi relatis, Quod adeo verum est, ut si Episcopus vel alius Prælatas compelleret moniales ad recipiendam novitiam ut professam potuerunt ad superiores appellare, sicut declaravit S. Congr. super Episc. & Regul. in Colon. 12. Maii 1652.*

Quar. 14. An novitiæ absque causa capitulariter exclusæ licita sit reclamatio ad superiorem, quod moniales illam non admisissent ad professionem.

Resp. Licere. Ita Doctores, quos refert, & sequitur Pasqual. in *Lauret. p. 2. d. 49. n. 2.* Evidens enim est, quod novitia habet notabile interesse in causa, & ejus non admissio sine causa asserti ipsi notabile gravamen, atque injuriam; unde non potest rejici ejus reclamatio in causa præsertim canonica, in qua secundum jus canonicum licet a quocunque gravamine

mine appellare. Ideoque S. Congr. Episc. & Regular. sub die 2. Octobr. 1648. ac alibi sæpius declaravit, moniales non posse rejicere a professione novitiam sine causa.

Quar. 25. An constituto de gravamine, possit Episcopus admittere ad professionem novitiam indebite exclusam.

Resp. Affirmat Bord. in *Conf. Regul. resol. 57. num. 107.* Quia ad Prælatos majores spectat corrigere ea, in quibus subditi peccant, *c. ut fama de sent. excom. & notat Gl. in c. en qua v. rentu de off. Archid. & ideo corrigere debent determinationes capitulares injustas, Consultius tamen existimo, præcipere Capitulo monialium, quod indebite gravatam recipiat. Quod si pertinaciter recusaverint moniales, de earum contumacia Sacram Congregationem faciat certiore, ut de opportuno remedio contestim provideri possit; ut resoluit sub die 5. Novembr. 1605.*

Quar. 16. An novitia, quæ toto novitiatu anno fuit infirma, possit admitti ad professionem.

Resp. Ex Peyrino, & aliis affirmative. Quia non tenetur novitia omnes austeritates religionis experiri in specie, sed satis est, quod probet in genere, perseverando per annum sub obedientia magistræ, & Abbatissæ. Quod si novitia detegatur infirma morbo contumaci, remittenda est ad curandum in domum suam. S. Congr. 10. Febr. 1649. in *Salernitana*; ex quacunque tamen causa exivit, non potest postea recipi sine licentia S. Cong. 25. Jan. 1601. & 15. April. 1607. Possit item valide, & licite admitti ad professionem novitiam, quæ morbo, vel senectute est impotens ad regulæ statuta servanda, sustinent Sanch. Faust. Nav. & Pe-

& Peregrin. in comment. ad const. sui ordin. p. 2. s. 1. §. 18. Quia obligatio ad religionis essentialia, nimirum castitatem, paupertatem, & obedientiam, nullas corporales vires exposcit, sed solum voluntatis affectum. Cetera vero religionis statuta non sunt religiosi status essentialia, sed obligant dum iusta causa non excusat.

Quar. 17. Qualis literatura requiratur in novitia admittenda ad professionem tanquam choroista.

Resp. Requirit, ut saltem sciat legere; cum enim contrahat obligationum persolvendi horas canonicas, non debet esse impotens ad satisfaciendum suæ obligationi. Ita fuisse dictum a S. Congr. in una Gregor. 12. Januarii 1604. refert ex Barb. Tamb. disp. 6 q. 6. n. 3.

Quar. 18. An, & ubi fieri debeat exploratio voluntatis novitiæ, antequam profiteatur.

Resp. Ante professionem quæque, ut supra diximus de puellatum receptione, voluntatem novitiæ esse explorandam ab Episc. vel eius Vicario etiam in monasteriis exemptis, ut ex declaratione S. Congr. testatur Pasqualig. loc. cit. n. 44. Pro exploranda tamen voluntate non licet ingredi claustra monasterii, & proinde ingrediens in excommunicationem incurret; cum id expresse prohibetur in Const. S. Pii V. 1. in Bullar. Ex iusta nihilominus causa, ut si esset suspicio subornationis, potest professura educi e claustris monasterii ad Ecclesiam exteriorum; ut notat Tamburinus, quem refert Pasqual. loc. cit.

Quar. 19. An, & quo tempore debeat Præfecta monialium notificare Episcopo tempus professionis emittendæ.

Resp.

Resp. Ex Conc. Trid. sess. 27. de Regul. c. 17. quod, ne professionis tempus Episcopus ignoret, tenetur Præfecta monasterii eum ante mensem certiorum facere; alias, quandiu Episcopo videatur, ea ab officio suspensa sit. Quoad monasteria vero exempta præfigitur spatium quindecim dierum a S. Pio V. in cit. Const. quibus elapsis in hoc seintromittere Episcopo non liceat.

Quar. 20. An si Episcopus negligeret explorare voluntatem, postquam certior factus est a Præfecta, possit punire Abbatissam, quæ elapso termino admitteret novitiam ad habitum, vel professionem.

Resp. Si monasterium sit exemptum, nequaquam punire potest, quia si, juxta Const. cit. S. Pii V. super quindecim dies negligat explorare, non potest amplius se ingerere. At si monasterium non sit exemptum, neque videtur posse punire, quia ex decreto Concilii non tenetur Præfecta nisi ante mensem certiorum facere Episcopum, non autem tenetur ultra debitum tempus expectare. Delinquit ergo Episcopus, si intra tempus assignatum non exploret; quare si Præfectam puniret, negligentiam suam in alio puniret. Pasqual. in Laurer. n. 46.

Quar. 21. Ad quem spectet acceptare professionem novitiæ profitentis.

Resp. Spectare ad Episcopum, vel ejus deputatum privative quoad Abbatissam, tenet Suar. t. 4 de Relig. tr. 9. lib. 10. cap. 11. n. 1. & colligit ex i. statumys 20. q. 2. Quia apud Episcopum tantum est proprie jurisdictionis. Oppositum sustinet Sanchez, & colligitur ex declaratione S. Congr. 22. Februar. 1625. quæ sic habet: Professio monialium fieri debet in manibus Ordinarii principaliter, non Abbatissæ, ex quo

quo deducitur, quod in manibus Abbatibus possit fieri de secundario. Quare servandam esse consuetudinem cuiuscunque Ordinis, & provincie, aut loci, existimant alii.

Quar. 22. An Abbatissa cum consensu monialium valide admittat ad professionem, contra prohibitionem Prælati.

Resp. Si Prælati simpliciter prohibeat, professio per hoc præcise non est nulla, quia multa facta tenent, quæ fieri prohibentur; si vero prohibeat suspendendo Abbatissæ facultatem, & protestando, se in talem admissionem non consentire, ex rationabili causa, tunc professio est nulla ex defectu potestatis in admittente.

Ita quod neque per Vicarium potest admitti; quia, quod una via est prohibitum, non censetur alia permissum, e. quod uno de reg. jur. in 6. unde cum sit prohibita admissio dictæ puellæ per Abbatissam, non est censenda permissa per Vicarium, alias frustratoria esset prohibitio Patq. in 99. mor. c. 1. cent. 4. q. 307.

Quar. 23. Quænam privilegia consequatur monialis ex emissione professionis.

Resp. In primis consequi plenariam omnium suorum peccatorum remissionem quoad poenam; ita quod, si emissit professionem statim decederet, directa in cœlum conscenderet. Ita D. Th. 2. 1. q. ult. n. 3. ad 3. & communiter Doctores, quorum aliqui etiam addunt, consequi huiusmodi remissionem etiam quando jam professa de professione gaudet, eamque innovat, parata facere, si non fecisset. Dionysius Carth. & Vecch. de Novit. disp. 13. dub. 5. n. 7. alios citans.

Relaxantur insuper omnia vota simplicia,

tea-

realia, & personalia, atque mixta, & in sola lemne religionis votum commutantur. Ita D. Th. 1. c. & ibi Cajetanus, qui q. ult. n. 3. ad 3. ait, ad hanc commutationem nullam voventis intentionem exigi. Hoc tamen locum non habet in votis realibus de re, quæ cadit in utilitatem tertii, & ab alio tertio sit acceptata, quia per acceptationem acquisitum est jus illi tertie personæ, atque adeo in damnum tertii commutari non potest; secus vero quando non esset acceptata promissio, quia tunc jus non est illi acquisitum. Ita Doctores relati a Peregrino loc. c. Sunt & alia privilegia, quæ videri possunt, Sanch. tom. 2. lib. 5. c. 5.

Quar. 24. Quale peccatum sit, de emissâ professione pœnitere.

Resp. Per se mortale non est, dummodo monialis retineat animum adimplendi promissa. A veniali tamen non excuso, quia illa pœnitentia actus boni, licet voluntarii, adversatur directioni rationis, & summa ingratitude est, nolle recepisse a Deo tale, ac tantum beneficium, qualis est religiosa professio. Ita Azor. Gajet. Valquez, & alii relati, & approbati a Peyrin. t. 2. de Prælat. q. 3. c. 1. S. 5. n. 155.

CAPUT III.

De Monialium Consecratione.

Quar. 1. Quidam voto virginitalis, aut coelibatus publico, & solemnem cum Episcopi consecratione moniales cœperint obligari.

Resp. Sunt, qui Divum Basilium Magnum huius instituti, sive consuetudinis auctorem faciant. Alii ad lub Constantino Magno, & alii Ambrosii. Sed Ambrosius ætate factum arbi-

Confess. Monial,

D

tran-

quo deducitur, quod in manibus Abbatibus possit fieri de secundario. Quare servandam esse consuetudinem cuiuscunque Ordinis, & provincie, aut loci, existimant alii.

Quar. 22. An Abbatissa cum consensu monialium valide admittat ad professionem, contra prohibitionem Prælati.

Resp. Si Prælati simpliciter prohibeat, professio per hoc præcise non est nulla, quia multa facta tenent, quæ fieri prohibentur; si vero prohibeat suspendendo Abbatissæ facultatem, & protestando, se in talem admissionem non consentire, ex rationabili causa, tunc professio est nulla ex defectu potestatis in admittente.

Ita quod neque per Vicarium potest admitti; quia, quod una via est prohibitum, non censetur alia permissum, e. quod uno de reg. jur. in 6. unde cum sit prohibita admissio dictæ puellæ per Abbatissam, non est censenda permissa per Vicarium, alias frustratoria esset prohibitio Patq. in 99. mor. c. 1. cent. 4. q. 307.

Quar. 23. Quænam privilegia consequatur monialis ex emissionem professionis.

Resp. In primis consequi plenariam omnium suorum peccatorum remissionem quoad poenam; ita quod, si emissit professionem statim decederet, directa in cœlum conscenderet. Ita D. Th. 2. 1. q. ult. n. 3. ad 3. & communiter Doctores, quorum aliqui etiam addunt, consequi huiusmodi remissionem etiam quando jam professa de professione gaudet, eamque innovat, parata facere, si non fecisset. Dionysius Carth. & Vecch. de Novit. disp. 13. dub. 5. n. 7. alios citans.

Relaxantur insuper omnia vota simplicia,

tea-

realia, & personalia, atque mixta, & in sola lemne religionis votum commutantur. Ita D. Th. 1. c. & ibi Cajetanus, qui q. ult. n. 3. ad 3. ait, ad hanc commutationem nullam voventis intentionem exigi. Hoc tamen locum non habet in votis realibus de re, quæ cadit in utilitatem tertii, & ab alio tertio sit acceptata, quia per acceptationem acquisitum est jus illi tertie personæ, atque adeo in damnum tertii commutari non potest; secus vero quando non esset acceptata promissio, quia tunc jus non est illi acquisitum. Ita Doctores relati a Peregrino loc. c. Sunt & alia privilegia, quæ videri possunt, Sanch. tom. 2. lib. 5. c. 5.

Quar. 24. Quale peccatum sit, de emissionem professione pœnitere.

Resp. Per se mortale non est, dummodo monialis retineat animum adimplendi promissa. A veniali tamen non excuso, quia illa pœnitentia actus boni, licet voluntarii, adversatur directioni rationis, & summa ingratitude est, nolle recepisse a Deo tale, ac tantum beneficium, qualis est religiosa professio. Ita Azor. Gajet. Valquez, & alii relati, & approbati a Peyrin. t. 2. de Prælat. q. 3. c. 1. S. 5. n. 155.

CAPUT III.

De Monialium Consecratione.

Quar. 1. Quidam voto virginitalis, aut coelibatus publico, & solemnem cum Episcopi consecratione moniales cœperint obligari.

Resp. Sunt, qui Divum Basilium Magnum huius instituti, sive consuetudinis auctorem faciant. Alii ad Iulium Constantino Magno, & alii Ambrosii. Sed Ambrosius ætate factum arbi-

Confess. Monial,

D

tran-

rantur. Sed Ambrosius l. 1. de *Virgin.* conatur ex Thecla tanquam traditionem Apostolicam probare, ac tueri. Polidorus Virgilius vero consecrationes Virginum Sacrarum Pii Primi Pontificis institutum esse autumat. Habetur Pii decretum in *can. Virgines* 20. q. 1.

Quar. 2. Ad quem spectet solemnis monialium consecratio.

Resp. Ab initio hujus ritus tam a Sacerdotibus, quam ab Episcopis consecrabantur, ut colligitur ex Ambrosio l. 3. de *Virgin. ad Marcellinam*. In Concilio autem Carthaginensi secundo *can. 3.* prohibitum fuit, ne consecratio puellarum a Presbyteris fieret, *c. si jubet sanctitas* 26. q. 6. Spectat igitur ad Episcopum, eumque consecratum, quia solemnis consecratio non tam est potestas jurisdictionis, quam ordinis. Ex speciali tamen privilegio Pontificis posse Prælati inferioribus, & Superioribus Regularium committi, asserit Tamb. *disp. 27. q. 5. n. 7. & 8.* ubi refert, Generalem sui Ordinis, & Camaldulensis consecrare ab immemorabili moniales sibi subditas, id ipsum apprehantibus Sede Apostolica, & S. Rit. Congreg. *sub die 1. Julii 1601.*

Quar. 3. Quo tempore fieri debeat consecratio.

Resp. Servandum esse tempus a jure præscriptum, nisi aliud suadeat necessitas; nam in tali casu quolibet die fieri potest, Tambur. *disp. cit. q. 4. n. 3.* Quæ autem sint tempora statuta, habetur in *d. can. Virgines*, q. 1. in quo hæc leguntur: *Non consecrandas esse Virgines, nec velamen eis imponendum, nisi in Epiphania, in Sabbato Paschæ (alia litera habet in Albis Paschalibus, idest intra hebdomadam Paschæ, ut Glossa exponit) & in Apostolorum natalitiis,*

nisi

nisi mortis causa urgente. In Concilio vero Lateranensi sub Alexandro III. prout habetur in *cap. 2. de tempor. ordin.* concessum est, ut omnibus diebus Dominicis liceat virgines consecrare; & consuetudo hoc extendit ad alias solemnes festivitates, ut advertit Tutrecremata *cap. devotif. q. &* ita in hoc consulenda est, & servanda consuetudo. Quamvis Piscara in *praxi Caram. lib. 2. c. 7. n. 1.* non nisi in die Dominico, & intra missarum solemnia fieri debere ex Pontificali Romano, contendat.

Quar. 4. Quo loco fieri debeat.

Resp. In Ecclesia exteriori fieri posse ex S. Congr. Rit. 27. Julii 1627. referente Tamb. q. 6. ubi advertit, ex justa causa, & ejusdem S. Congr. rescripto inductum fuisse, quod monialis consecranda nequaquam egrediatur e clausura, sed consecratur in Ecclesia interiori a Prælato existente ad fenestrellam.

Quar. 5. Quid requiratur in moniali, ut licite consecrari possit.

Resp. Requiritur ætas annorum viginti quinque expletorum. Ita ex *c. Placuit* 20. q. 1. & ita etiam sancivit Synodus Arclatensis *cap. 27.* Nec audiendi sunt, qui putant etiam ante dictam ætatem posse consecrari. Requiritur item, quod sit professa in Ordine approbato, non quocunque, sed monastico. Ita ex Sac. Congr. 30. Sept. 1616. Insuper quod sit virgo, ut habetur in *c. devotif. 20. q. 1.* ubi Gelasius Papa ait, *Viduas velare Pontificum nullus ardentis.* Quod intelligendum est de velo consecrationis, non de velo professionis, & continentię, quod etiam ipsis competit, ex *c. Vidua*, 20 q. 1.

Quar. 6. An foemina corrupta, sed communiter reputata ut virgo, possit consecrari.

D 2

Resp.

Resp. Negant aliqui cum D. Th. in 4. dist. 28. q. 1. a. 5. ad 4. Quia ex una parte verba consecrationis virginum accommodari non possunt corruptæ sine mendacio, & ex alia neque debent mutari, quia ad vitandum scandalum, non sunt varianda Ecclesiæ Sacramenta, vel Sacramentalia. Placet tamen affirmativa sententia, cui adheret Tambur. *disp.* 27. q. 4. ad 7. Quia quantum res est occulta, potest foemina ad vitandam infamiam in exteriori foro se gerere, sicut communiter reputatur, & potest sine mendacio virgo appellari, quia verbum illud verificatur in communi omnium existimatione & de virginitate putativa, quod sufficit ad tollendum mendacium. *Suar. r. a. de Relig. r. 9. lib. 6. c. 11. n. 9.* Et hoc etiam si Prælatus certo sciret esse corruptam, quia, non obstante scientia illa privata, non desinit reputari ut virgo; unde Prælatus formam consecrationis virginum accommodat illi secundum communem existimationem, atque adeo sine mendacio. Sicuti mentita non fuit B. Virgo, quæ licet sciret sponsum suum non esse Christi Domini Patrem; attamen, quia talis reputabatur, illum Patris nomine nuncupavit. *Luca 1. Ego, & Pater tuus dolentes quærebamus te.*

Quar. 7. An monialis per vim, & sine culpa sua corrupta possit consecrari.

Resp. Quod non, *ex cap. Acutus 26. dist. & ex S. Leone Papa in cap. ille autem famula 32. q. 5.* Quod exponens D. Th. dicit, quamvis virgines, quæ per violentiam corrumpuntur, si nullo modo consentiant, virginitatis gloriam non perdant, quia tamen valde difficile est, quod in tali delectatione aliquis complacentiæ motus non insurgat, ideo Ecclesia, quæ de interioribus non iudicat, huiusmodi sic corruptas inter virgi-

nes non velat; secus tamen dicendum est, si certa sit, se nullo modo delectationi consensisse. Colligitur ex D. Aug. *de Civit. Dei. c. 18.* ubi dicit, tali Virgini nihil de corporis sanctitate permississe, eamque parem facit illi, *cujus integritatem obstetrix ex justa causa manu velut explorans, casu, dum inspicit, perdidit.* Sed hæc potest velari, ergo & illa. *Lelsius de Just. & Jur. l. 4. c. 4. dub. 16.* Idem quoque dicendum videtur de puella, quæ in somno, amentia, & ebrietate fuit carnaliter cognita, si nullo modo consensit.

Quar. 8. An possit consecrari monialis, cui juxta medicinæ artem ad sanitatem tuendam fuit fractum claustrum virginale.

Resp. Ex Tambur. *loc. cit.* posse. Quia ad tollendam corporis integritatem, quæ ad consecrationem est necessaria, duo requiruntur, scilicet fractio claustrum virginale, & actus libidinosus, qui certe non intervenit in hoc casu. Unde ob hanc rationem potest admitti ad consecrationem monialis, quæ per voluntariam seminis effusionem est polluta, integro remanente claustrum, quia, licet interveniat actus libidinosus, deficit tamen alia qualitas, quæ opponitur virginitati requisitæ, scilicet fractio claustrum virginale. Similiter consecrari poterit monialis, quæ ante annos discretionis turpem aliquem actum contra castitatem commisit, quia cum præ defectu ætatis non insit potestas feminandi, ea per nullum actum turpem amittere potest corporis integritatem, sicque adhuc remanet virgo. *Ia Rosella, Tambur. & Lelsius l. c. num. 121.* ubi addit, contrarium fortasse verius esse, si in puella adsit perfectus usus rationis.

Quar. 9. An monialis possit admitti ad

consecrationem, nondum Sacramento Confirmationis suscepto.

Resp. Posse, cum nullum jus prohibens extet, regulariter tamen Episcopus non debet admittere virgines ad consecrationem, antequam confirmentur. Si enim omnis fidelis confirmari debet, ut plene Christianus inveniatur, a fortiori debent id facere virgines, quæ Sponso Christo desponsari debent, & consecrari.

Quar. 10. An solemnis consecratio monialium possit iterari.

Resp. Non posse, ita Miranda *q. 7. de monial. n. 7.* Quia licet sit simplex benedictio, per quam nulla tribuitur potestas, adhuc tamen est quædam sanctificatio, qua monialis suo modo consecratur, quod autem semel consecratum est, remanet semper tale, unde nec benedictio nuptiarum iteratur, nec similiter benedictio sacrarum vestium.

Quar. 11. An saltem sit reiteranda consecratio monialium nulliter professarum, revahdata professione.

Resp. Videri quod sic; quia professio est qualitas fundamentalis præsupposita ad consecrationem. Nulla igitur existente professione, nulla quoque erit consecratio: dum deficit fundamentum, non potest locum habere, quod in ipso fundatur, *l. nam orig. ff. quod vi, aut clam*, atque ideo erit reiteranda. At negative resolvendum, sicut de benedictionibus nuptiarum, quando matrimonium fuit nullum, ob occultum aliquid impedimentum, testatur Sanch. *de Matr. l. 2. disp. 37. n. 13.* Ita S. Cong. quæ rescripsit Episcopo *Parment. 17. Aprilis 1577.* moniales nulliter professas non esse re-consecrandas, sed posse tolerari, solumque

ca.

earum professionem esse supplendam, & cautè ratificandam.

Quar. 12. An consecratio monialium conferat gratiam, remittatque peccata venialia.

Resp. Conferre gratiam, & remittere peccata venialia, non quidem ex opere operato, alias esset Sacramentum, est falsum, sed solum remote & per modum impetrationis, quatenus aliquaratione ex meritis, & intercessione Ecclesie talis consecratio excitat in consecrata attritionem, & displicentiam peccatorum, atque adeo remissio obtinetur ex opere operantis. Ita ex D. Th. *3. p. q. 87. a. 3.* & Suarez, *loc. cit. n. 14.*

CAPUT IV.

De Voti Paupertatis obligatione.

S. I.

De natura Voti Paupertatis.

Quar. 1. Quid sit paupertas religionis.

Resp. Esse voluntariam abdicationem proprietatis factam a Religioso, dum emittit professionem in Religione approbata. Per hoc votum prohibetur non solum actus externus habendi, & contractandi proprium, sed etiam internus, nempe voluntas habendi proprium. Quia, quando prohibetur aliquid, interdicitur etiam omne id, quo pervenitur ad prohibitum; unde quia per voluntatem pervenitur ad actum externum, actus quoque internus censetur interdictus. Non peccaret tamen monialis, si haberet desiderium habendi divitias sub conditione, si non esset voto paupertatis adstricta, quia

D 4 illa

consecrationem, nondum Sacramento Confirmationis suscepto.

Resp. Posse, cum nullum jus prohibens extet, regulariter tamen Episcopus non debet admittere virgines ad consecrationem, antequam confirmentur. Si enim omnis fidelis confirmari debet, ut plene Christianus inveniatur, a fortiori debent id facere virgines, quæ Sponso Christo desponsari debent, & consecrari.

Quar. 10. An solemnis consecratio monialium possit iterari.

Resp. Non posse, ita Miranda *q. 7. de monial. n. 7.* Quia licet sit simplex benedictio, per quam nulla tribuitur potestas, adhuc tamen est quædam sanctificatio, qua monialis suo modo consecratur, quod autem semel consecratum est, remanet semper tale, unde nec benedictio nuptiarum iteratur, nec similiter benedictio sacrarum vestium.

Quar. 11. An saltem sit reiteranda consecratio monialium nulliter professarum, revahdata professione.

Resp. Videri quod sic; quia professio est qualitas fundamentalis præsupposita ad consecrationem. Nulla igitur existente professione, nulla quoque erit consecratio: dum deficit fundamentum, non potest locum habere, quod in ipso fundatur, *l. nam orig. ff. quod vi, aut clam*, atque ideo erit reiteranda. At negative resolvendum, sicut de benedictionibus nuptiarum, quando matrimonium fuit nullum, ob occultum aliquid impedimentum, testatur Sanch. *de Matr. l. 2. disp. 37. n. 13.* Ita S. Cong. quæ rescripsit Episcopo *Parment. 17. Aprilis 1577.* moniales nulliter professas non esse re-consecrandas, sed posse tolerari, solumque

ca.

earum professionem esse supplendam, & cautè ratificandam.

Quar. 12. An consecratio monialium conferat gratiam, remittatque peccata venialia.

Resp. Conferre gratiam, & remittere peccata venialia, non quidem ex opere operato, alias esset Sacramentum, est falsum, sed solum remote & per modum impetrationis, quatenus aliquaratione ex meritis, & intercessione Ecclesie talis consecratio excitar in consecrata attritionem, & displicentiam peccatorum, atque adeo remissio obtinetur ex opere operantis. Ita ex D. Th. *3. p. q. 87. a. 3.* & Suarez, *loc. cit. n. 14.*

CAPUT IV.

De Voti Paupertatis obligatione.

S. I.

De natura Voti Paupertatis.

Quar. 1. Quid sit paupertas religionis.

Resp. Esse voluntariam abdicationem proprietatis factam a Religioso, dum emittit professionem in Religione approbata. Per hoc votum prohibetur non solum actus externus habendi, & contractandi proprium, sed etiam internus, nempe voluntas habendi proprium. Quia, quando prohibetur aliquid, interdicitur etiam omne id, quo pervenitur ad prohibitum; unde quia per voluntatem pervenitur ad actum externum, actus quoque internus censetur interdictus. Non peccaret tamen monialis, si haberet desiderium habendi divitias sub conditione, si non esset voto paupertatis adstricta, quia

D 4 illa

illa conditio excludit propositum agendi contra votum; & solum illud desiderium posset esse peccaminosum, si exponeret monialem periculo delinquendi contra votum.

Quar. 2. An monialis ex vi voti paupertatis reddatur incapax testandi in morte de propriis bonis.

Resp. Cum communi affirmative, quia ex vi voti redditur incapax habendi proprium, & hoc verum est, etiam si ad pias causa testari vellet. Hinc est, quod neque de propria cella potest disponere, quia jus nullum habet, sed tantum usum sua morte finiendum; unde adveniente morte, aut quocunque alio casu, fieri debet illius distributio monialibus anterioribus professione. S. Congr. in Mutinensi 10. April. 1615. Vacantes cellæ debent assignari, secundum antianitatem, nec Superior regularis potest aliter ordinate in Ferrarisen. 3. Junii 1597. & antianitas incipit a die professionis, emissæ, non a die habitus suscepti, 5. Julii 1645 idque non obstantibus Superiorum mandatis in Mediolan. 5. Febr. 1601. Nisi tamen in aliquo monasterio adisset consuetudo immemorabilis, quod cellæ vacantes distribuantur, & assignentur ad arbitrium Abbatissæ, & Discretarum, in Mutinens. 24. Jan. 1613. Concedi potest moniali cellam ædificare, eaque uti sua vita durante, vel alia a consanguineis ædificata, in Casenaten. 2. Jan. 1601. Non tamen potest illam vendere, in Mediolan. 8. Novembr. 1625. licet vellet erogare pretium in utilitatem monasterii, nisi de licentia S. Congr. & consensu monialium, in Veneta 3. Maji 1647. neque decernere, quod monialis antiana; quæ cellam optare vult, tenetur aliquid solvere, in Jan. 22. Decemb. 1620.

quod

quod servari debet etiam in casu permittitur, ut non, ne via fraudibus aperiat, in Neapolitana 17. Novemb. 1628. Datur tamen aliquando facultas Abbatissæ, & monialibus, ut ob aliquam legitimam causam capitulariter, & per vota secreta possit cellas vacantes professione posterioribus concedere, ne moniales contra votum paupertatis abrogent sibi cellas tanquam proprias, 19. Maji 1619. Nulla vero monialis cogi potest ad optandas cellas, in Nolana 10. Junii 1616. Fufe de hac re Pignatell. tom. 10. consult. 34. Existimat nihilominus Rosignol. de Restit. 1. pravor. 10. n. 12. quod existente consuetudine; ut moniales transmittant sua cubicula cum supellestili ad suas alumnas, non peccant sic transferendo. Quia ista ordinata successio semper est cum voluntate implicita Superioris dictæ consuetudini se conformantis: taliter tamen, ut si velit, possit illam possessionem remove, & successionem interrompere; atque adeo in hoc nihil reperitur, quod adversetur naturæ voti paupertatis, quæ proprietatem tantum respicit, non usum ad nutum Superioris revocabilem.

Quar. 3. An monialis professa possit testamentum ante professionem a se factum declarare.

Resp. Posse, sistendo in vera, & propria declaratione voluntatis incertæ; secus vero si declaratio recipiat dispositionem, quæ de jure est certa, & monialis velit illam declarare, quia ista non tam est declaratio, quam nova dispositio, quæ voto paupertatis repugnat. Mantica, Rodriq. Sanch. & Peregr. ad Const. sui ord. p. 2. c. 1. §. 36.

D 5

Quar

Quar. 4. An monialis peccet contra votum paupertatis, si recipiat pecunias sæcularium in depositum absque licentia Abbatisæ.

Resp. Non peccare, quia in tali casu nec dominium, nec usum, neque administrationem illius pecuniæ accipiat; sed hæc omnia remanent apud deponentem, solo officio custodis admisso, quod voto paupertatis non videtur prohibitum. Ita cum aliis *Diana loc. c. ref. 66.*

Quar. 5. An monialis sumens aliqua bona monasterii pertinentia ad cibum, & potum, frangat votum paupertatis.

Resp. Cum *Suar. r. 3. de Relig. lib. 8. c. 11. n. 41.* non frangere, nisi damnificatio religionis esset nimia, & in re extraordinaria, & pretiosiore. Extra huiusmodi casum res pertinentes ad cibum, & potum reputantur levioris momenti, etiam si tractu temporis perveniant ad quantitatem notabilem, quia ista minima furtiva in tali materia non continuantur, neque multum damnificant. *Diana loc. ref. 45.* Et quamvis Abbatisæ hoc displiceat, non tamen ita censeretur involuntaria, ut illam reputet materiam gravem in ordine ad paupertatem; monialis enim quo ad usum huiusmodi rerum tractatur ut filia; inter parentem autem, & aliam non censetur huiusmodi actio gravis.

Quar. 6. An monialis, quæ invita Abbatisæ repetitis vicibus surripit modicum panis, vini, &c. & dat extraneis, peccet mortaliter, & ad restitutionem teneatur.

Resp. Dux extant Doctorum sententiæ. Prima ait, quod peccet tantum venialiter; cum tamen valor rei surreptæ pervenit ad notabilem quantitatem, tunc ultimum furtum præcedentibus accedens efficitur mortale, nisi

monialis in commissione ultimi furti habeat animum, saltem virtualiter, restituendi minuta furta priora; quia tunc nullum fit damnum notabile. Vel nisi, magnis interpositis intervalis, eiusmodi furta committat; quia superiores minus ægre ferunt, quædam sibi auferri longo intervallo, quam eandem quantitatem simul vel brevi tempore. Ita, aliis relatis, *Bart. a S. Faust. l. 8. q. 189. in suo Thes.* Secunda opinio concordat cum prima quoad restitutionem faciendam; negat tamen, quod illud ultimum furtum complens notabilem quantitatem fiat mortiferum virtute priorum. Quia sicuti ex peccatis venialibus quantumcunque multiplicatis non confurgit mortale; ita neque ex illis furtis, quæ levia sunt, & venialia, confurget culpa lethalis. *Navar. c. 17. n. 185. & Viga lib. 14. in Conc. Tr. c. 11. in fin.*

Quar. An moniales dantes extraneis, ut supra, modicum panis, & vini incidant in excommunicationem latam ab Episcopo contra huiusmodi surripientes.

Resp. Affirmative, quia, licet admissa supradicta opinione, mortaliter non peccant, atque adeo ex hoc capite non incidant in excommunicationem, quæ ferri non potest nisi in mortaliter peccantes; potest tamen ex justa causa imponi præceptum sub excommunicatione de re, quæ alias non erat gravis, & tunc moniales non obtemperantes peccant mortaliter, non quia surripiant, sed quia ex suppositione præcepti sub excommunicatione nolunt obtemperare, & a furtivis illis abstinere, & sic excommunicationem incurrunt; quia, cum monasterium per furtiola a pluribus facta patiatur grave detrimentum, adest iusta, & gravis causa ferendi zalem excommunicationem. *Salmantic. in*

Theol. moral. t. 3. tr. 13. cap. 5. pun. 3. §. 3. n. 19.

Quar. 8. Quam bonorum monasterii quantitas requiratur, ut, ea sine licentia Abbatisse usurpata a moniali, ad peccatum mortale pertingat.

Resp. Quot capita, tot sententiae. Rebelius, Grassius, Bonacina, & alii asserunt, eam quantitatem sufficere, quae sufficit in secularibus ad constituendam materiam peccati mortalis furti. Rodriq. & Aragonius putant, monialem tunc committere furtum, quando ascendit ad summam duorum aureorum. Alii volunt, quantitatem notabilem in religiosorum furtis pensandam esse in particulari pro temporum, locorum, personarum, & aliarum circumstantiarum differentia, iudicio & arbitrio boni viri. Ita Miranda. Alii determinant pro materia sufficienti ad peccatum mortale quantitatem duorum argenteorum, ut Mendoza: trium, Barthol. a S. Fausto: quatuor, Jorde la Cruz, & Sanchi octo vero, aut novem in rebus, quae actu non consumuntur, Ledesma. Alii tandem furtum religiosi comparant cum furto filii familias in ordine ad res monasterii, ita quod ea quantitas, quae ablata a filio ex bonis paternis inducit peccatum mortale, sufficit etiam ad arguendum religiosum de peccato mortali, est enim in utroque par ratio, quia sicut bona paterna reservantur filiis, ita bona monasterii reservantur religiosis ad eorum sustentationem. Ex his placitis tam variis, quae certe inveniuntur variis rerum circumstantiis, videat Confessarius, quid in unoquoque casu sit determinandum.

Quar. 9. An monialis delinquat contra votum paupertatis, si mutuet, aut commo-

det

det ex rebus ad ipsum usum concessis.

Resp. Peccare, si id faciat absque Abbatisse licentia saltem tacita, quia monialis est mere usuaris, & usuaris non potest concedere alteri usum rei permittit, ut habetur *insir. de usur. & habit. §. 1. C. 2.* Non peccat tamen mortaliter, si sit secuta de restitutione rei commodatae, aut mutuae, idque sive commodatum, aut mutuum sit intra idem monasterium (quo casu facilius praesumi potest licentia tacita) sive extra; quia mutuum, & commodatum non aestimantur gravi materia. Ita Layman, Sanchi & Peyrinus, quos refert, & sequitur Diana *l. c. res. 14.*

Quar. 10. An peccet monialis contra votum paupertatis, si sine licentia Abbatisse rem monasterii ad communem usum deputatam immutet in aliam proprio usui applicandam, v. g. ex sindone formando lineola.

Resp. Peccare, & quidem mortaliter, si adsit gravitas materiae; quia talis immutatio, & applicatio ad proprium usum importat actum, qui non potest exerceri nisi a domino; haec autem adversantur voto paupertatis. Alphons. de Leone *de off. Confes. recoll. n. 1111.*

Quar. 11. An peccet monialis, quae habens ex peculio sibi concessio necessaria ad vestitum, recipit ab Abbatisse vestem singulis annis dari solitam.

Resp. Non peccare, quia recipiendo illam vestem utitur jure suo, quare nemini facit injuriam, praesertim, cum illam vestem recipiat ab Abbatisse, quae praesumitur conscia peculii concessi, unde non potest dici involuntaria.

Quar. 12. An monialis eo ipso, quod deputatur ad officium aliquod monasterii exigens multas & graves expensas ab ipsa faciendas,

das.

das, possit sine licentia recipere ab amicis, & consanguineis pecunias, ad talem effectum necessarias.

Resp. Quod sic, concurrente tacita, & interpretativa voluntate Abbatisse illam ad tale officium deputantis. Si enim officium exigit expensas, nec pecunia subministratur ab Abbatisse, eo ipso quod monialis tali officio est deputata, censetur tacite concessa licentia recipienti ea omnia, quæ pro tali munere obeundo sunt necessaria, quia concessio uno conceduntur etiam omnia, sine quibus non pervenitur ad ipsum. *l. 2. ff. de jurisd. omn.*

Quær. 13. An monialis, quæ indigens aliqua summa pecunia, quam unus superior non concederet, medietatem illius pecunie recipit de licentia Abbatisse, & aliam medietatem de licentia Prælati, peccet contra votum paupertatis.

Resp. Non peccare; verum enim semper est, quod recipit cum legitimi superioris licentia. Neque modo supradicto vitur in fraudem, sed vitur jure suo; quia si potest uterque superior cumulative concedere, poterit & monialis ab utroque postulare. Difficilius forsan Prælati secundam licentiam concederet, si esset conscius de imperitia ab Abbatisse, sed quia major difficultas concessionis non inducit defectum voluntatis in concedente, ut per Sanch. *de matr. lib. 8. disp. 21. n. 11.* hinc est, quod per hoc non vitur licentia superioris.

Quær. 14. An, & quomodo moniales dilapidantes bona sive sibi concessa ad usum, sive communia Conventus, teneantur restituere.

Resp. Tradunt Armilla, Rosella, Tabiena, & Sylvester, non teneri; quia restitutio debet fieri ex proprio, quo caret monialis ratione vo-

ti paupertatis. Alphonsus de Leone ait, monialem, si non habeat reditus, non teneri, nisi ad inducendum eum, cui dedit, ut restituat. Placet opinio Navarri, & Fagundez, qui obligant monialem in tali casu ad restituendum, non quidem restitutione proprie dicta, quæ non fit, nisi ex propriis bonis, sed restitutione improprie dicta, nempe abdicando a se usum proprii peculii, si quod habet, ea tantummodo parte retenta, quæ ad proprias indigentias absolute est necessaria. Non tamen tenetur magis laborare, vel sibi necessaria subtrahere, vel aliunde ab extraneis bona procurare, ex quibus debitam faciat restitutionem. Hæc duriora sunt, ideoque potius consulenda, quam præcipienda.

Quær. 15. Utrum monialis satisfaciat proprie obligationi restituendi monasterio, si ex proprio peculio emat, v. g. lampadem argenteam ad usum Ecclesiæ, eique applicet, simulando donare, sed revera intendendo suo debito satisfacere, & hoc ad consulendum suæ famæ.

Resp. Videri quod sic; quia in contractibus vera, non simulata intentio inspicitur; unde si vera intentio monialis tendit ad satisfactionem, secundam hanc est judicanda satisfecisse. Patet a pari; nam si debitor in suo ultimo testamento legit alicui centum, cui item centum debet, suæ satisfacit obligationi, *l. si cum dotem, §. si patre, ff. soluto matr.* Legatum autem est species donationis, Gomez, Bartol. & communit. Doctores. Quare sicut satisfacit per legatum, debet etiam posse satisfacere per donationem. Ita in terminis Bord. *in decis. Miscel. dec. 271.* Verum tamen est, quod si monasterium indigeret necessariis ad monialium sustentationem, tunc puto, monialem non satisfacere; quia cum restitutio

ista fiat de bonis monasterii, & ad reintegrandum jus illius laesum, ea debet fieri juxta mentem probabiliter praesumptam Abbatissae, quae administrat monasterii bona, & non aliter; posito autem, quod monasterium indigeat necessariis ad sustentationem, non potest praesumi, quod Abbatissa sit contenta, quod summa illa ad pompam expendatur.

Quaer. 16. An votum paupertatis possit per consuetudinem abrogari.

R. sp. Quoad substantialia non posse, quia quoad haec votum est jus divini naturalis, contra quod non potest prevailere consuetudo; Quoad circumstantias vero, quibus votum observatur, posse abrogari non dubito, quia hujusmodi observantiae, utpote inductae jure humano, hoc est vel ab Institutibus regularium, vel a summis Pontificibus, poterunt ad instar aliarum legum per consuetudinem tolli. Ita Doctores communiter. Ad inducendam consuetudinem voti paupertatis abrogativam satis probabile est, quod sufficiat, si perseveret per decennium. Ita Suar. Mascard. Bonac. & alii. Quamquam non improbabile sit, quod tradunt Menoch. Medina, Sotus, & alii, scilicet, nullius tempus esse determinatum ad inducendam consuetudinem, sed arbitrio prudentis id esse perscrutandum, qui pronegotii qualitate, & pluralitate actionum poterit tempus aut limitare, aut extendere. Praesumitur autem talis consuetudo, quando constat, eam passim practicari a monialibus etiam timoratis, & alias bene observantibus, idque scientibus, & non contradicentibus Praelatis, cum facile possent contradicere.

Quaer. 17. An epicheja possit habere locum quo

quo ad dandum, & recipiendum sine expressa licentia Abbatissae.

Resp. Si in aliis obligationibus admittitur, cur in obligatione voti paupertatis, cum sit par ratio, debet excludi? Facilius tamen admittitur quoad recipiendum, quia melioratur monasterium, quam quo ad dandum, quia distractio bonorum monasterii est nociva, ideoque regulariter praesumitur superioribus involuntaria, non solum ratione modi, sed etiam ratione substantiae talis actus; tantoque erit difficilior ista praesumptio, quanto major fuerit quantitas materiae, sicut augebitur difficultas, si ea distractio fiat extra monasterium, si quidem ea inter moniales ejusdem monasterii facilius permittitur. Suarez 1.3. de Relig. lib. 8. c. 15. n. 2. In rebus vero levioris momenti facilius potest admitti, scilicet in eculentis, poculentis, & in rebus devotionis, quia quo ad haec facilius superioris consensus potest praesumi. An autem monialis, quae per epichejam dedit, aut recepit rem notabilem, teneatur postea id aperire Abbatissae, negant aliqui, quia ratio, quae dedit titulum acceptioni, dat etiam titulum detentioni; quod intellige durante eadem ratione, alioquin detineret sine licentia Abbatissae, quod est prohibitum religiosis.

§. II.

De Peculia, & ejus usu.

Quaer. 1. AN moniales possint habere peculium.

Resp. Posse, praesertim in iis monasteriis, in quibus sive ob nimiam paupertatem, sive ob incuriam, & negligentiam superiorum non potest observari vita communis.

subministrando omnibus, & singulis monialibus ea, quæ ipsi sunt necessaria juxta decentiam status. Ratio est, quia usus talis peculii non repugnat voto paupertatis, aut juri communi, ut bene ostendit Sanch. lib. 7. cap. 22. n. 5. neque Concilio Tridentino, quia sess. 22. c. 2. solum prohibet posse concedi peculium cum jure domini utilitatis, quia hoc modo monialis possideret more secularium, quod facere non potest, id interdicens voto paupertatis. Quare moniales non debent uti peculio nisi de licentia Abbatissæ.

Quar. 2. An moniales ex vi voti paupertatis teneantur esse animo paratæ ad abdicandum a se ulum talis peculii ad nutum Abbatissæ.

Resp. Teneri; alias usus ille esset propriarius, si non dependeret a superiore, & talis independentia importaret usurpationem domini contrariam voto paupertatis. Ita Less. Navar. Peyrin. & alii cum Suarez dicente, quod licet moniales percipientes annuos redditus de superiorum licentia debeant esse in hac præparatione, ipsi tamen superiores non debent ulum peculii auferre, nisi alio modo provideant necessitatibus monialium.

Quar. 3. An moniales teneantur abdicare a se peculium, si dubitent, Abbatissam non esse illarum necessitatibus provisuram.

Resp. Non teneri, nisi constet alia ratione earum necessitatibus consultum iri. Ita Lessius, & Peyrinus, qui addit, neque teneri monialem obedire Abbatissæ volenti peculium ei permittitur auferre, ut sibi retineat, vel auferat illi soli; non aliis monialibus monasterii: quod tamen cum grano salis est intelligendum; potest enim adesse, immo in dubio debet præsumi justa causa.

sa; auferendi illi potius, quam alteri; qua existente, non potest monialis resistere Abbatissæ, & si resistat sive vi, sive murmure, & querimoniis, peccabit contra votum paupertatis, utpote exercens actum domini independentis, & consequenter voto paupertatis religiosæ repugnantis, sicut ex Lessio docet Layman; quantum, quod spectat ad resistentem murmure, & querimoniis, non ita facile talis resistentia reputari debeat mortalis, nisi sit immoderata, & notabiliter excedens judicio prudentis.

Quar. 4. An moniales possint habere annuos census, & proventus, & expendere in licitos usus acquisita ex industria de suoribus superiorum licentia.

Resp. Posse & moniales habere, & superiores concedere, ad nutum tamen revocabilia, suadet ex jure communi cap. fin. qui Cler. ubi indulgetur, ut quædam mulier post professionem religionis maneat in domo sua cum omni substantia quoad usum; unde Glossa in cap. cum inter. 1. de elect. dicit, quod non est contra substantiam monachatus, id est, contra votum paupertatis, ut religiosus de certis redditibus vivat, cum hoc possit superior concedere. Neque quo ad hoc aliquid innovavit Concilium Tridentinum, sed tantum prohibuit, ne concedantur annui redditus tanquam proprii, & irrevocabiles; ut cum aliis citatis docet Bordon. Consil. Regul. resol. 43. num. 51. vel prohibuit posita reformatione, quia verba generalia intelligenda sunt, non secundum quod sonant, sed secundum subjectam materiam. Unde hanc distinctionem admittunt in præsentis casu Negal. 2. 2. lib. 2. cap. 3. num. 7. Sanch. & alii.

Quar.

Quar. 5. An moniali, quæ dum erat novitia, sibi fecit livellum, vel eidem jam professæ relictum fuit legatum sub ea conditione, ne Abbatissa, vel alius Superior seingerat, fiat proprietaria, si illud accipiat independenter a Superioris licentia.

Resp. Fieri proprietariam, & peccare mortaliter, quia intendit retinere independenter a voluntate superiorum. Grassius par. 1. lib. 3. c. 5. n. 41. & alii communiter. Tenet tamen illud legatum, quia conditio illa, ne superior se intro mittat, est turpis, cum epugnet voto paupertatis, ac proinde non vitiat legatum, sed vitiatur, & habetur pro non adjecta.

Quar. 6. An monialis possit non exigere livellum sibi ante professionem reservatum hoc modo, quod consanguinei teneantur singulis annis solvere, vita durante, viginti scilicet, si videbitur petere, & exigere, alter, si non ex gat, remaneant in bonis consanguineorum.

Resp. Contra Vericellam tract. 3. quest. 36. non posse non exigere, quia illa conditio arguit remissionem legati, quod est dare, secundum Bartol. in l. peculium, q. de peculio; remittere autem, & dare sunt actus proprietatis, maxime in nostro casu, in quo forma reservationis livelli excludit voluntatem Superioris, unde violatur votum paupertatis non exigendo.

Quar. 7. An monialis bona sibi relicta ex testamento, & donatione, vel suis laboribus debita possit repudiare, rogando offerentes, ut hujusmodi tradant suis consanguineis, aut alteri extraneo.

Resp. Nullo modo posse, quia in illis immediate succedit monasterium, quod potest adire legatum, hæreditatem &c. sine aliquo fa-

cto

cto monialis, immo ipsa contradicente, ut pluribus citatis notat Sanch. lib. 7. cap. 12. n. 35. ad 41. Potest bene recusare eleemosynas, aliasque similes donationes, quia per solam oblationem talium eleemosynarum nullo jus acquiritur monasterio; peccare tamen contra charitatem ex communi Doctorum sentit Diana.

Quar. 8. An monialis peccet retinendo penes se peculium proprio usui concessum.

Resp. Non peccare sustinent aliqui, & colligunt ex Suar. t. 2. de Relig. lib. 8. cap. 12. num. 9. dummodo absit scandalum, & alius monialis sit paratæ dictum peculium relinquere ad nutum Abbatissæ, vel alterius Superioris. Tunc enim animus revera non esset proprietarius; esto excedat in affectu, & modo custodiæ contra regulam, quia illa detentio de se, præscindendo ab usu, dominio, & proprietate, non est contra votum paupertatis, quia est tantum actus quidam materialis, non habens formam contrariam voto. Ita Herrera, & Enriq. in Compend. Casu Moral. cap. 38. num. 42. Oppositum tamen omnino sustinendum, maxime in monasteriis, ubi deputatur capsæ communis depositorum, quia talis deputatio inuit, non esse mentem Superiorum alio modo permittere peculium, quam ipsum deponendo sub custodia monialis ad hoc officium deputatæ, quare illa retentio penes se est actus proprietatis, cum sic actus omnino independens a voluntate Abbatissæ; & quod detentio apud se sit actus proprietatis, patet ex c. Monachi 2. in quo statuitur poena contra sic detinentem tanquam proprietarium.

Quar.

Quar. 9. An moniales de peculio earum usui concessio possint aliquid ludo exponere.

Resp. Posse ex causa recreationis, & otii fugiendi; est enim quod bonum animi relaxare, & fugere otium, quod a religiosis potissimum est abhorrendum. Est autem necessaria ad minus præsumpta licentia, dum exponitur ludo pecunia. Ita omnes cum Major. *in 4. dist. 28. q. 13.* Quantitas vero debet esse moderata, scilicet, quod non excedat summam quinque aureorum in toto anno, ut volunt Sanch. Navar. Lugo, & Peyrin. *de subd. q. 2. c. 2.* ubi addit, id relinquendum esse arbitrio prudentis considerantis statum religionis, quantitatem peculii, & conditionem monialis.

Quar. 10. An moniales possint aliquid de peculio exponere negotiationi.

Resp. Neque de Superioris licentia hoc posse, cum negotiatio prohibeatur expresse omnibus Ecclesiasticis, ut videre est in omnibus cap. *dist. 88.* Hæc autem prohibitio teniperari potest, ut non habeat locum. Primo, quando monialis intendit sublevare proprias indigentias, dum a monasterio non adjuvatur, quia non dicitur negotiari, qui non lucrit gratia, sed eo fine negotiatur, ut se alat, cum aliunde non habet, unde vivat, Parinac. *v. Clericus n. 169.* Negotiatio ergo non est, sed industria, quando ordinatur ad propriam sustentationem, Molina, Bonacina, Barbosa, & alii. Intellige, dummodo non arceatur a divinis ministeriis. Secundo excusatur, si unum, vel alterum negotium incidens faciat. Diana aliis relatis *ref. 72 de Con. 17. ad.* Tertio si negotium gerat per alium, quia per hoc non avertitur a divino servitio. Ita fere omnes cum Lessio *lib. 2. cap. 2. num. 6.*

Quar.

Quar. 11. An liceat monialibus emere boves, eosque colonis locare, vulgo *dare a giovatico.*

Resp. Negat Molina *de just. tom. 2. tr. 3. disp. 347. n. 24.* quia genus negotiationis est, atque adeo ipsis illicitum. Affirmat Lugo *de just. s. 3. disp. 26. sect. 2. n. 34.* emptio enim boum animo lucrandi nihil differt ab emptione domorum, prædiorum, & aliarum rerum animo pariter lucrandi; hæc non dicitur negotiatio; ergo neque illa. Fatetur tamen, si frequenter emerentur talia animalia ad eum usum, speciem aliquam negotiationis habere. Si vero semel empta diutius in eo exercitio detineantur, non agnoscit majorem indecentiam, quam si semel domus fuisset empta ad lucrandum, vel grex ad vendendum ejus fructus.

Quar. 12. An monialis possit ex peculio libere a Superiore concessio fundare censum, ut ex ejus fructibus post ejus mortem celebrentur Missæ pro anima ipsius.

Resp. Non posse, quia, cum quidquid acquirit monachus, monasterio acquirat; statim ac census fundaretur, acquireretur monasterio, & non esset amplius sub dispositione monialis fundatio, & proinde non posset supponere oneri Missarum. Pasqual. *in qq. moral. jurid. q. 159. num. 1.*

Quar. 13. An saltem possit tradere amico certam summam pecuniæ, ad effectum, ut post ejus mortem curet pro ejus anima Missas celebrari.

Resp. Pariter non posse. Quia monialis disponeret quidem vivens de tali pecunia, sed tamen causa mortis, ita ut dispositio non sortiretur effectum nisi post mortem. Hoc autem esset disponere per modum ultimæ voluntatis, quod

est

est prohibitum religiosis. *Ambros. Ingressi; Cod. de Sacrosanct. Eccles.*

Quar. 14. An possit dictam pecuniam proprio usui concessam donare alteri cum onere, ut statim celebrentur singulis annis aliqua Missæ in perpetuum.

Resp. Affirmant Ludovicus Lopez *lib. 2. de contract. cap. 40.* & Navar. *tom. 2. num. 41. de regul. qui volunt*, posse religiosos convertere in usus pios, & capellanas instituendas bona, quæ cum licentia expendere possunt in usus proprios. Ratio est, quia hoc non videtur repugnare neque ex parte donationis, quæ absolute moniali non est prohibita, si fiat cum debita licentia, quæ certe in hoc casu est præsumenda; si enim adest licentia convertendi dictam pecuniam in usus temporales, a fortiori præsumi debet, adesse convertendi illam in usum pium quia agitur de favore animæ. Neque repugnat ex parte rei donatæ, quia eo ipso, quod pecunia est distrahibilis, parum refert, quod in hoc, vel aliud opus distrahatur, sive per donationem, sive per alium contractum. Neque hoc est dispendere per modum ultimæ voluntatis, quia eo ipso, quod disponit per donationem, disponit irrevocabiliter; de ratione autem dispositionis per modum ultimæ voluntatis est revocabiliter dispendere. Et licet dispositio oneris injuncti continetur etiam post mortem, non per hoc dici potest dispositio per modum ultimæ voluntatis. Cum enim onus Missarum sit accessorium donationi, & accessorium sequatur naturam principalis, hinc est, quod sicut non est dispositio per modum ultimæ voluntatis donatio, neque talis est oneris dispositio.

Nimis laxa est hæc sententia, idcirco eam non

audet admittere Molina *1. de just. disp. 140. col. 12.* & absolute eam reprobatur Pañ. *loc. cit.* Quia non intervenit vera donatio, sed deputatio dictæ pecuniæ pro celebratione Missarum; quare cum non transferatur dominium; sed remaneat semper penes religionem, non potest subicere Missarum oneri.

Quar. 15. An monialis possit ex peculio, ut supra concessio, aliquid pauperibus elargiri.

Resp. Possit de licentia suæ Abbatisæ ad minus tacita; ea enim præsumitur respectu bonorum suo usui destinatorum, cum sit opus pium. Ita omnes cum Bord. *de Paup. Relig. c. 20. n. 32.* ubi extendit hanc facultatem ad erogandum etiam aliquid de communitate, se licet panes, obsonium, vas vini, & hujus generis, maxime si necessitas sit magna; quia in his parvi momenti Abbatisa non censetur invita, cum præsumatur charitatem habere erga pauperes. Quod si necessitas esset extrema, posset monialis pauperi taliter laboranti succurrere, etiam si Abbatisa licentiam denegaret; quia in necessitate omnia sunt communia. Ita D. Thom. *2. 2. q. 32. art. 8. ad 1.*

Quar. 16. Utrum possit dare aliquid suis consanguineis pauperibus.

Resp. Possit; quia monialis habens peculium potest illud expendere in omnes eos usus, qui non adversantur rectæ rationi: subvenire autem consanguineis pauperibus, non solum non adversatur rectæ rationi; sed est opus maxime charitatis, ut pluribus probatur Bejas, Vega, Rodriq. Sanch. & Peyrin. *de subd. q. 2. c. 2. §. 6.* ubi dicit, quod potest dare usque ad summam decem ducatorum, vel etiam plurimum juxta eorum indigentiam arbitrio prudentis pensandam, una, & pluribus vicibus in anno.

S. III.

De licentia requisita ad licite distrabendum.

Quar. 1. Quid, & quotuplex sit licentia necessaria moniali ad effugendam violationem voti paupertatis.

Resp. Licentia est facultas faciendi aliquid licite, & valde dependenter a voluntate Superioris concedentis. Dividitur in expressam, quæ verbis datur, aut scripto; & tacitam virtuales permissivam, aut interpretativam, quæ fundatur in praxi, vel consuetudine, quatenus Superiores sciunt, subditas aliquid accipere, retinere, dare, vel consumere, & non contradicunt, cum possint, & proinde dicuntur consentire in actionem sui subditi.

Quar. 2. Ex quibus possit monialis bene interpretari voluntatem Abbatissæ, & rationabiliter credere, se habere ipsius tacitam, aut interpretativam facultatem.

Resp. Ex multis signis hoc potest colligere. Primo, si Abbatissa est affabilis, & benigna cum subditis, non rigida, non serupulosa. 2. Quando monialis est alicujus auctoritatis, & benemerita de religione. 3. Si agatur de rebus levioribus, & non magni momenti. 4. Juvabit cognoscere analogiam inter Abbatissam, & subditam; nam si profiteatur particularem affectum, habebit interpretativam licentiam plurium rerum. 5. Tacita licentia facilius præsumitur in monasteriis non reformatis, quam reformatis, dum in illis peculii usus est ex inveterata consuetudine inductus. 6. Erat utile examinare naturam etiam ipsius

licentiæ; si enim sit in utilitatem monasterii, seu etiam ipsius monialis, cur veniret deneganda? Non est necesse, quod hujusmodi licentiæ interpretativæ habeatur evidentia moralis, sed sufficit opinio probabilis cum formidine contrariæ partis, cum ad bonitatem actuum moralium sufficiat probabilitas, etiam moralis. Sanch. in sum. 2.2. lib. 7. c. 19. n. 13. & ex eo Diana.

Quar. 3. An licentia tacita, seu præsumpta sufficiat ad evitandum vitium proprietatis.

Resp. Sufficere, quia eadem est virtus taciti, & expressi, l. Labeo, ff. de pallis. Et docet D. Bonavent. cum pluribus aliis relatis a Bordon. Conf. Regul. ref. 42. n. 27. ubi limitat responsionem, quando in monasterio adesset constitutio, vel præceptum, ut licentia expresse peteretur; & hoc procedit in monasteriis multum reformatis circa paupertatem, quæ per licentiam præsumptam maxime relaxatur; ut docent Lopez, Rodriq. & ex illis Sanch. loc. cit. n. 4. ad finem.

Quar. 4. Quas condiciones habere debeat licentia, ne monialis dicatur proprietaria.

Resp. Tres condiciones. Prima, quod sit voluntaria, quæ procedit a potestate, quæ non nisi libere operatur in homine; unde extorta dolo, metu, aut fraude, nullus est momenti, dum Superior contra suam voluntatem facit, quod facere nollit. Ita Navar. Sanch. Castropal. & alii. Secunda, quod sit justa, nemini enim debet esse præjudicialis. Tertia, ut detur revocabiliter, aliter esset facere monialem proprietariam, ad quem effectum non potest licentia se extendere.

Quar. 5. An licentia concessa a superiore ad evitandas querelas a vitio proprietatis excuset.

Resp. Excusare; quia talis licentia licet secundum quod involuntaria, absolute tamen non desinit esse voluntaria; si enim esset de re peccaminosa, Superior vere peccaret. Eo ipso autem quod est voluntaria, operatur, quod monialis excusetur a vitio proprietatis. Pasqual. *99. moral. jurid. q. 200.* Idem ob eandem rationem dicendum est de licentia precibus importunis impetrata.

Quar. 6. An licentia debite petita, sed indebite negata a Superiore, excuset monialem a transgressione voti paupertatis.

Resp. Non excusare, quia votum paupertatis adhuc obligat, cum nondum materia illa ex defectu licentiæ, licet indebite negatæ, constituta sit extra latitudinem illius. Si tamen periculum sit in mora, aut immineat grave damnum, potest esse locus Epichejæ, per rationabilem voluntatem Superioris majoris; & si contingat, quod etiam Prælatus supremus licentiam neget, poterit esse locus interpretationi, & prudenter judicari, quod in tanto discrimine, & cum tanto incommodo lex, & potestas non obliget. Advertit tamen Castropal. *11. 16. disp. 13 q. 23 n. 9.* licentiam debitam, & negatam excusare a vitio proprietatis, si sit debita ex parte tam religiosi, quam Prælati, non item solum ex parte Prælati.

Quar. 7. An sit tuta in conscientia monialis, quæ ex licentia Abbatisæ recipit, aut dat, non exprimendo in petitione licentiæ a quibus recipiat, vel quibus det, quos si sciret Abbatisa, talem licentiam non concederet.

Resp. Ex doctrina Molin. *disp. 209.* esse tutam; quia aliud est, Abbatisam esse in ea dispositione, quod si sciret causam, propter quam concedit licentiam, non concederet, aliud vero est

ro est esse in ea dispositione, quod si sciret causam, vellet concessionem nullam esse; hoc secundum, non primum facit invalidam concessionem. Quare cum licentiæ, ordinariè loquendo, absolute concedantur, dicendum est, quod Abbatisa concesserit primo, non autem secundo modo, quia in dubio præsumendum est pro validitate actus, consequenter concessionem esse validam, & monialem tutam.

Quar. 8. An monialis excusetur a vitio proprietatis, si de licentia Abbatisæ retineat superflua pretiosa, qualia sunt vasa aurea, cochlearia argentea, horologia, gemmæ, &c.

Resp. Excusari a Sylvestro, Grassio, & Bord. quia retinet dependentem a voluntate Abbatisæ, ad cujus nutum est parata resignare. Alii damnant tanquam proprietariam. Ita Navarr. Major. & Sanch. quia Abbatisa est tantum bonorum monasterii administratrix, non domina; unde concedere non potest superflua, cum jus non tribuat facultatem ad illicita. Alii volunt peccare mortaliter ex avaritia, non tamen esse proprietariam. In hoc censeo, monasteriorum qualitatem esse attendendam, & secundum rigorem paupertatis in illis videntem judicandum.

Si autem loquamur de superfluis ordinariis, & ad usum frequenter concessis; ut si moniali sufficeret unus habitus, & haberet quatuor, si duplex tunica, & sex haberet; puto, quod nisi res superflue sint in notabili excessu, monialis non peccat mortaliter, quia jam habet illas, ut suppono, dependentem a licentia vel expressa, vel tacita Abbatisæ; & alias esset valde difficile, & pluribus scrupulis expositum judicare, quando esset superfluum; plures namque res, licet simpliciter

non videantur necessariae, sunt ad melius, & commodius officium exercendum convenientes, & si pro hoc tempore non sint, pro alio erunt necessarie; amplius permittitur in monasterio, ubi non ervatur vita communis, & ubi moniales sibi consulunt ex sua industria, & peculio ad proprium usum concessio, quam in monasteriis, ubi servatur vita communis. Hæc fere omnia docent Villal. Sylvest. Garz. Suar. & alii.

Quar. 9. An monialis, quæ Abbatissæ, vel Prælato canonice visitanti occultat aliquid de superfluis, ne sibi auferatur, sit proprietaria.

Resp. Negat D. Bonaventura in opusc. de anima cap. 2. colum. 2. ad medium versic. 4. ubi ait, tunc tantum celare aliquid superiori habere proprii rationem, quando religiosus jussus virtute obedientiæ manifestare recusat. Oppositum sustinendum censeo, etiam si rem illam antea de Superioris voluntate obtinuerit, quia eo ipso, quod abscondit, ne sibi auferatur, non est animo preparata ad reddendum; qua animi præparatione deficiente incurrit vitium proprietatis, dum vult independenter, & ad suum libitum possidere. Ita Doctores relati a Barthol. a S. Faust. in Thef. Relig. lib. 8. q. 126. qui tamen excusant monialem sic occultantem, quando credit, vel res illas non fore auferendas, vel Superiorem esse quoad modum tantum, non quoad rem acceptam invitum; vel si celet ad effugiendam confusionem, aut etiam reprehensionem, quam timet, si deprehendatur cum sola licentia tacita possidere; vel ad tegendam culpam commissam accipiendo, & retinendo sine licentia, quam tamen intendit postea statim petere, aut saltem, ea non impetrata, res occultatas dimittere.

Item

Item excusatur, si res, quas occultat Abbatissæ, de proprii Prælati licentia detinet, quia Prælati consensu interveniente, vere possidet cum licentia, in cujus usu non dependet ab Abbatissa. Ita Jo. de Lugo D. 3. de just. & jur. n. 156. ubi subdit, non excusari monialem celantem aliquid Prælato inferiori, aut officiali subordinato, quando jussu Superioris Prælati visitaret cubiculum. Nam eo ipso, quod inferior utitur facultate delegata, repræsentat personam Superioris delegantis, & nomine ejusdem procedit, l. 1. §. qui mandatum, ff. de officio ejus, cui man. est jurisd. unde si monialis aliquid illi occultet, perinde est, ac si occultet eidemmet Superiori. Sicuti neque excusatur, si Prælato successoris celet res illas, quas antea cum prædecessoris facultate possidebat. Barthol. a S. Faust. loc. cit. n. 16.

Quar. 10. Ad quem Superiorem spectet licentiam concedere moniali.

Resp. Spectare ad Episcopum, si monasterium sit illi subditum, vel ad Prælatum Regularem, si sit exemptum, vel ad Abbatissam, nisi ex constitutionibus illius religionis, aut ex consuetudine, aut præcepto Superioris Prælati arctata sit ejus facultas. Sanch. lib. 7. cap. 19. n. 4. Ratio conclusionis est, quia concessio licentiæ pertinet ad jurisdictionem administrationis; unde cum jurisdictio administrationis penes prædictos Superiores resideat, poterunt utique licentiam concedere. Licentia negata ab Abbatissa poterit concedi a Prælato, non e contra, quia major potestas minori prævalet. Licentia durat usque ad mortem impetrantis, nisi revocetur, unde a successore non est denuo impetranda, quia dicitur gratia facta,

E 4

quæ

quæ durat mortuo concedente, vel amoto ab officio, *Cap. relatum 19. Cap. Gratium 20. de off. deleg.* quæ intellige, nisi in contrarium extet statutum aliquod Religionis.

Quar. 11. Ad quam quantitatem possit se extendere Superioris licentia.

Resp. Varios in hac re esse de more Doctores. Putant aliqui, posse superiorem licentiam concedere expendendi decem, aut quindecim aureos singulis annis; alii duos, vel tres aureos singulis mensibus; alii totam illam summam, quam ipsemet Prælati potest expendere; alii tandem rem hanc arbitrio prudentis remittunt pro magnitudine reddituum, monasterii consuetudine, personarum, & causarum qualitate &c. Ita Sanch. l. 7. c. 19. n. 42. ubi refert aliquos sentientes, Episcopum, vel Generalem, aut Provinciale respectu monialium exemptarum possessione majoris dignitatis licentiam concedere ampliorem. Hoc certe attendendum puto ex eodem Sanch. d. lib. c. 22. n. 20. scilicet, an licentia sit ad expendendum de rebus monasterii, an de rebus traditis a consanguineis; nam in primis, quia plus læditur monasterium, quam in secundis, minor potest concedi summa, & major exigatur causa.

§. VI.

De Munerum largitione.

Quar. 3. AN Bulla Clementis VIII. de largitione munerum sit usu recepta, & obliget in conscientia.

Resp. Dubitat valde Filliuc, r. 2. tract. 34. c. 3. q. 12. n. 81. Non fuisse a Superioribus Regularibus usu receptam, absolute sustinet Gratian. r. 2.

disca.

discept. forensi, c. 202. n. 17. cui adhærent Megal. Valer. Homobon, & alii apud Dian. c. 7. in opere Coord. r. 3. ref. 5. ubi dicit, se non audere condemnare religiosum, qui sequeretur usum suæ Provinciæ, vel religionis legitime præscriptum, salvo semper &c.

Quar. 2. An monialis, quæ non acceptat aliud donum, sed rogat, ut alteri detur, peccet contra paupertatem.

Resp. Cum probabiliori sententia non peccare. Non enim peccat non acceptando, quia ex vi voti non jubetur acceptare, sed prohibetur acceptare sine licentia; neque peccat rogando, ut det alteri, quia ex vi ejusdem voti obligatur nihil dare, non vero obligatur non petere ab aliquo, ut ipse alteri donet. Neque valet, quod in hoc casu monialis donet indirecte; qui enim per alium facit, per se ipsum facere videtur. Nam ut bene notant Sanch. & Cenedo, tunc dicitur donatio indirecta, quando adest tacita acceptatio; donatio enim importat abdicationem alicujus juris sibi competentis; unde cum in hoc casu nullum fuerit acquisitum dominium, quia nulla intervenit acceptatio, nulla dicitur intervenire donatio, neque indirecta.

Quar. 3. An monialis possit cum licentia Abbatisæ facere amico, vel consanguineo Corporalia magni valoris, & recamaturas.

Resp. Cum Bonac. Scottia Valer. & Diana posse, dummodo amicus, seu consanguineus subministret omnia necessaria; quia tunc non agitur de alienanda, seu donanda re, quæ sit monasterii, sed tantum agitur de non acquirendo, quo in casu Abbatisæ potest præjudicare monasterio; ut communiter Doctores.

E 5

Quar.

Quar. 4. An monialis possit etiam donare supradicta sine licentia Abbatis.

Resp. Videri posse, dummodo, ut supra, subministrantur omnia necessaria. Ratio est, quia illa recamaturæ non pertinent ad bona corporis, sed ad bona animi, sunt enim partus ingenii, & ideo non comprehenduntur sub voto paupertatis, quod de sui natura abdicat solum dominium illarum rerum, quibus quis efficitur dives, quæ sunt tantum bona corporis, & quæ ordinantur ad sustentandam vitam, & splendorem ipsius, *l. jus alimentorum, §. 1. ff. ubi pupill. educ. deb.* & juxta ea, quæ tradunt Abbas, Salicet. Alexand. & Socin. Neque valet, quod affert, Bordonus, scilicet, quod labor, qui in hujusmodi artefactis impenditur, est pretio æstimabilis; unde monialis dando suum laborem disponderet de re pretio æstimabili, quod est contra votum paupertatis. Nam responderi potest, quod si recamaturæ, utpote bona animi, non cadunt sub jure religionis, nec etiam cadet labor in illis efformandis, quia tanquam accessorius sequitur naturam sui principalis. Tum quia ille labor non extrahit illas recamaturas a suo ordine, sed relinquit inter bona animi, atque adeo sub dominio monialis.

Quar. 5. An monialis possit sine licentia Abbatis, & sine voti paupertatis violatione suam pitantiam elargiri.

Resp. Posse. Quia in illis rebus, quæ unico actu consumuntur, non potest fecerni usus a dominio. Ita Joannes 21. *in extra. ad cond. juror. rem 9.* Sed cui confertur unum, conceditur utrunque. Hanc sententiam tenent Sylvester, Aragon, D. Antonin. & alii penes Dianam, qui vult, intelligendum esse in ordine ad pitantiam,

quæ

quæ limitate præbetur, ut sunt ova, caro &c. non vero in ordine ad ea, quæ conceduntur moniali sine taxa, & limite, ut est panis, vinum &c. quod si Superior ex rationabili causa, ad vitandum excessum, & abusum monialium, contrarium disposuisset etiam de pitantia limitate concessa, non debet, immo nec potest monialis de illa disponere, & hoc ratione præcepti, & boni publici.

Quar. 6. An monialis de annuis redditibus ex superioris licentia ad suum usum sine restrictione concessis, possit libere parce vivendo aliis donare.

Resp. Posse cum licentia saltem tacita Abbatis, quia Clemens VIII. in sua Bulla prohibet tantum largitiones munerum, ex quibus gravia incommoda, & mala monasteriis inferuntur; donatio autem eorum, quæ monialis parce vivendo reservat, non affert multum damnum monasterio, ut patet. Immo ex hac opinione datur occasio monialibus, ut liberius frugalitati, & moderato sumptui assuescant, dum sciunt, ea, quæ sibi de necessariis detrahunt, posse aliis de se benemeritis donare, & in aliis licitis operibus expendere. Ita docent Beja, Cenedo, Valer. & Peyrin. *2. 1. de subdit. q. 2. c. 2. §. 6.*

Quar. 7. An monialis donans Breviarium magis valoris, vel quid simile alteri moniali ejusdem Conventus, peccet contra votum paupertatis.

Resp. Negantem sententiam docere Rodriquex, quem affert, & sequitur Sanch. qui putat non esse mortale, quia, cum Breviarium illud manere debeat in eodem Conventu, non videtur esse graviter invitus Superior, parum enim extrahitur ab usu communi per illam donationem.

E 6 nem.

nem. Unde observat Suar. *1. 3. de Relig. lib. 8. c. 15. num. 6.* majorem quantitatem requiri ad culpam gravem, quando aliquis dat aliis religiosis ejusdem Conventus, cum res illæ maneat adhuc intra eandem communitalitatem.

Quar. 8. An monialis possit aliquid in remunerationem elargiri.

Resp. Posse; quia quando prohibetur donatio simpliciter, vel sub conditione, & sub modo, eo ipso non prohibetur donatio ob merita, quæ præceserunt; nam donatio antidorialis non est proprie, & stricte donatio, sed est quædam debiti compensatio, unde hac de causa non debet inter simplices donationes computari. Homobon. Valer. aliique permulti penes Dian. *1. 7. in opere Coord. tract. 3. resol. 37. §. 2.* Immo non solum potest largiri, quantum satis est ad satisfaciendum obsequiis, vel muneribus acceptis, sed etiam aliquid ultra, dummodo tamen non excedat valorem meritorum, & beneficiorum in quarta parte, ut tenent Barbosa ex Navarro; & probabilis hanc sententiam vocat Sanchez apud Dianam, *loc. cit.* quia, ut ait D. Thom. *2. 2. q. 106.* gratitudinis lex postulat, semper plus reddi, quam sit acceptum.

Quar. 9. An monialis habens ab Abbatisa licentiam generalem donandi aliquid, si illud donet ob turpem causam, peccet contra votum paupertatis, & recipiens teneatur restituere.

Resp. Negative; quia licentia generaliter concessa in aliis materiis non censetur limitari ad solos usus, vel casus aliunde non turpes, nec illicitos; sed in iis etiam aufert malitiam, quam posset habere ex defectu talis licentiæ. Sic licentia comedendi carnes

in

in Quadragesima est indifferens ad carnes proficuas, & nocivas, quia mens concedentis est, ut tollat omne id, quo posset violari quadragesimale jejunium. Cum ergo Abbatisa concesserit moniali licentiam generalem donandi pro libito, non est, cur præsumatur limitasse ad causam solum aliunde non turpem, sed potius voluisse auferre illud impedimentum ex parte sua, quo stante, peccavisset peccato proprietatis. Ita Lugo, Diana, & plures alii, quos citat, & sequitur Bordon, *de Pauper. relig. c. 17. n. 20.*

Quar. 10. An monialis causa mortis possit aliquid donare cum licentia Abbatisæ.

Resp. Posse, Sanch. Laym. Tapia, & Diana *loc. c. res. 65.* quia potestas testandi, & potestas donandi causa mortis non sunt connexæ, nisi in eo, qui ex defectu naturali non valet testari. Unde filiusfamilias, qui ne patre quidem consentiente potest condere testamentum, tamen mortis causa cum patris consensu donare potest. Ergo ex eo quod moniali interdictum sit testari, non per hoc interdicatur mortis causa donare. Adde, quod in hoc casu Abbatisa dans licentiam donat, & monialis eligit personas, unde non disponit proprie per donationem, sed per electionem personarum.

Quar. 11. An in casu, quo Abbatisa promittat moniali subditæ, se ejus bona distribuendam post illius mortem juxta illius donationem manifestatam, teneatur stare promissis saltem in foro conscientiæ.

Resp. Si promissio sit distribuendi alteri moniali subditæ, non teneri; sicut enim rem ei datam potest auferre, sic & potest non dare. Si vero promissio distribuere extraneis, tunc censeo teneri; quia sicuti potest eriri obliga-

tio

tio ex iustitia inter dominum, & servum; eo quod dominus paciscens cum servo censeatur cedere juri suo, ut ex Molina, & Lessio notat Sanch. lib. 7. c. 9. n. 13. sic, auctore, eadem obligatio oriri poterit inter Abbatissam, & monialem subditam, cum sit par ratio.

CAPUT V.

De Voto Religiosa Castitatis.

Quar. 1. **A**D quid teneantur moniales ex vi voti castitatis.

Resp. Teneri abstinere a conjugio, & ab omni actu externo, & interno, qui sit contra castitatem, ut a turpibus cogitationibus, a delectatione morosa, a pollutione, ab omni actu venereo, a turpi contactu, & ab impudico aspectu, nec non ab aliis omnibus, quæ aliquando sunt contra virtutem castitatis. Hanc est, quod monialis violat votum, si se exponat periculo violandi castitatem, quia periculum illud est actus in specie luxuriæ, virtuti enim castitatis opponitur; unde monialis se exponens tali periculo, non est formaliter casta omnimoda castitate, atque adeo violat votum, quod importat omnimodam castitatem.

Quar. 2. Quænam sit regula dignoscendi, quandonam monialis graviter, vel leviter peccet contra castitatis votum.

Resp. Transgressionem voti esse mortalem in illis actibus, in quibus materia libidinis est in secularibus mortalis, venialis vero, in quibus illa est venialis. Ratio est, quia circumstantia voti castitatis non immutat obligationem juris naturalis, sed solum addit circumstantiam Sacrilegii, quæ circumstantia sequitur naturam actus, cui adjungitur. Lessius de just.

& Jur.

& Jur. lib. 4. c. 41. n. 68. Verum aliquando verba, gestus, & tactus, quæ sunt in secularibus solum venialia possunt esse mortalia in moniali; quia seculares talia observantes in religiosa grave scandalum possunt concipere, maxime, quia virgo Deo dicata debet esse, & appetere ab hujusmodi actibus aliena. Ad majorem tamen claritatem pro praxi sequentia quaesita subjungimus.

Quar. 3. An peccet mortaliter contra votum monialis tangens manum, faciem, brachia, & pedes alicujus viri.

Resp. Ex Tamb. lib. 7. in decal. c. 8. S. 2. si illi tactus fiant ex joco, levitate, & curiositate, nihil habent mali præter ipsius jocum, quia ut sic non aliam nisi naturalem partunt delectationem. Si fiant ob solam delectationem non libidinosam, & ea delectatio assumatur quidem, sed non ad ullam libidinem veneram, peccat venialiter, quia ex una parte non habemus, unde ut sic sub mortali prohibita sit, si enim esset prohibita, inde esset, quia ad generationem, quæ sit illicita, refertur. Cum ergo illi actus, neque delectatio non referantur, non erunt mortaliter peccaminosi; & ex alia parte deordinatio nonnulla est, atque adeo venialis, iis uti actibus ob meram delectationem licet levem. Si vero fiant animo libidinoso, clarum est peccare mortaliter.

Quar. 4. Quid dicendum sit de aspectibus.

Resp. Monialem aspicientem partes viri honestas ex curiositate, levitate, aut vanitate, non ulterius progredientem, peccare tantum venialiter, quia in hoc non intervenit tanta inhonestas, nec provocatio tanta ad malum, sicut in tactu. Trullenc. in decal. lib. 6. c. 1. dub. 12. n. 14. Si vero aspiciat vel hominem nudum,

vel

tio ex iustitia inter dominum, & servum; eo quod dominus paciscens cum servo censeatur cedere juri suo, ut ex Molina, & Lessio notat Sanch. lib. 7. c. 9. n. 13. sic, a iustis, eadem obligatio oriri poterit inter Abbatissam, & monialem subditam, cum sit par ratio.

CAPUT V.

De Voto Religiosa Castitatis.

Quar. 1. **A**D quid teneantur moniales ex vi voti castitatis.

Resp. Teneri abstinere a conjugio, & ab omni actu externo, & interno, qui sit contra castitatem, ut a turpibus cogitationibus, a delectatione morosa, a pollutione, ab omni actu venereo, a turpi contactu, & ab impudico aspectu, nec non ab aliis omnibus, quæ aliquando sunt contra virtutem castitatis. Hanc est, quod monialis violat votum, si se exponat periculo violandi castitatem, quia periculum illud est actus in specie luxuriæ, virtuti enim castitatis opponitur; unde monialis se exponens tali periculo, non est formaliter casta omnimoda castitate, atque adeo violat votum, quod importat omnimodam castitatem.

Quar. 2. Quænam sit regula dignoscendi, quandonam monialis graviter, vel leviter peccet contra castitatis votum.

Resp. Transgressionem voti esse mortalem in illis actibus, in quibus materia libidinis est in secularibus mortalis, venialis vero, in quibus illa est venialis. Ratio est, quia circumstantia voti castitatis non immutat obligationem juris naturalis, sed solum addit circumstantiam Sacrilegii, quæ circumstantia sequitur naturam actus, cui adjungitur. Lessius de iust.

& Jur.

& Jur. lib. 4. c. 41. n. 68. Verum aliquando verba, gestus, & tactus, quæ sunt in secularibus solum venialia possunt esse mortalia in moniali; quia seculares talia observantes in religiosa grave scandalum possunt concipere, maxime, quia virgo Deo dicata debet esse, & appetere ab huiusmodi actibus aliena. Ad maiorem tamen claritatem pro praxi sequentia quaesita subiungimus.

Quar. 3. An peccet mortaliter contra votum monialis tangens manum, faciem, brachia, & pedes alicujus viri.

Resp. Ex Tamb. lib. 7. in decal. c. 8. S. 2. si illi tactus fiant ex joco, levitate, & curiositate, nihil habent mali præter ipsius jocum, quia ut sic non aliam nisi naturalem partunt delectationem. Si fiant ob solam delectationem non libidinosam, & ea delectatio assumatur quidem, sed non ad ullam libidinem veneram, peccat venialiter, quia ex una parte non habemus, unde ut sic sub mortali prohibita sit, si enim esset prohibita, inde esset, quia ad generationem, quæ sit illicita, refertur. Cum ergo illi actus, neque delectatio non referantur, non erunt mortaliter peccaminosi; & ex alia parte deordinatio nonnulla est, atque adeo venialis, iis uti actibus ob meram delectationem licet levem. Si vero fiant animo libidinoso, clarum est peccare mortaliter.

Quar. 4. Quid dicendum sit de aspectibus.

Resp. Monialem aspicientem partes viri honestas ex curiositate, levitate, aut vanitate, non ulterius progredientem, peccare tantum venialiter, quia in hoc non intervenit tanta inhonestas, nec provocatio tanta ad malum, sicut in tactu. Trullenc. in decal. lib. 6. c. 1. dub. 12. n. 14. Si vero aspiciat vel hominem nudum,

vel

vel partes ejus inhonestas tantum, non est dubium peccare mortaliter, quia tales aspectus multum incitant ad libidinem, & quia id valde repugnat cum honestate naturali, & multo magis cum honestate Virginis Deo dicatæ, & Sponsæ Christi. Diana p. 3. tr. 5. ref. 89. Unde ob hanc rationem non liberarem a peccato mortali monialem aspicientem brutorum concubitum, vel eorum partes inhonestas turpiter commotas; non enim levis Christi injuria est, suam Sponsam, quam decet sanctitudo, in talibus occupari. Oppositum sentit Granado apud Dianam r. 8. in opere Coord. tr. 6. ref. 19. si fiat ex levitate aut curiositate; sed in his caute procedendum.

Quar. 5. An monialis turpia loquens, loquens, audens, vel canens, non gratia venereæ delectationis captandæ, sed cujusdam varii solatii, vel ob aliam vanam causam, peccet graviter contra votum.

Resp. Cum D. Anton. Navar. Grass. & aliis peccare tantum venialiter, dummodo absit scandalum; quia illa delectatio remote disponit ad venerem, nec vehementer naturam commovet. Quia tamen natura est valde corrupta, sensusque nostri sunt valde ad malum proni, caveant proinde, & diligenter caveant moniales. Quia, ut ait Augustin. l. 1. Confess. c. 16. per hæc turpiter confidencias perpetratur. De audiente turpia idem dicendum, etiam si rideat, & simulate gaudium præferat, carens tamen delectatione venereæ, ne inurbana habeatur, ac de hypocritis vitio notetur. Quoniam risus ille, & gaudium, potest esse de artificioso, & lepido dicendi modo, ex quo cessat ratio scandali a Civibus, ex alia parte absunt delectatio, & finis mortalis.

solumque intenditur liberari a molestia, & hyprocrisis censura.

Quar. 6. An monialis scribens literas amatorias ad vanum conciliandum amorem ob solam vanitatem, levemque delectationem, peccet mortaliter.

Resp. Sanch. de matr. lib. 9. disp. 46. n. 37. non agnoscit nisi culpam venialem, quia nec delectatio, nec amor intenta eam excedant. Aeriter tamen increpent Confessarii, quia Sponsa Christi nullum, præter eum, debet admittere amatorem.

Quar. 7. An peccet monialis recipiendo munera ab eo, a quo dubitat turpiter amari.

Resp. Si certo sciret, mortaliter certe peccaret, etiam si reciperet absque ulla proflua intentione, immo cum proposito firmo non consentiendi, quia illa receptio fovet pravam voluntatem mittentis munera; si vero tantum dubitet, peccati non damnat Tamburinus, quia cum talia munera possint mitti etiam ex titulo honestæ amicitie, ex hoc potius, quam ex alio judicare debemus fuisse missa; nemo enim præsumendus est, nisi constet, delictum velle committere. Periculosa tamen sunt hæc, unde consulo, omnimode abstinendum.

Quar. 8. An monialis, quæ persuasione, vel cooperatione concareat, ut alius adeat concubinam, peccet contra suum votum castitatis.

Resp. Negant Sanch. Castropal. Arriaga, & Caramuel in Theol. regular. n. 986. Quia monialis non facit contra castitatem suam, sed contra castitatem tertii. Teneatur tamen explicare statum peccantis, cui fuit occasio peccandi contra sexum. At probabilius censuro contra suum castitatis votum peccare; nam

nam votum castitatis religiosæ, quia est abso-
lutum, continet omnimodam castitatem, ut
communiter tradunt Theologi. In omnimoda
autem castitate continetur castitas, quæ aver-
tit actus versantes in luxuria aliena, atque ad
eo votum monialis, quod est de omnimoda
castitate, includit actus versantes in luxuria
aliena; unde solutio illa, vel cooperatio ad
fornicationem erit contra votum castitatis.

Quar. 9. An monialis, quæ sine delectatione
propria sensuali, & sine periculo assensus in pro-
pria delectationem (si hoc est possibile) tactibus
alium polluit, peccet contra votum castitatis.

Resp. Negant Caramuel, & Lamus, quia,
sicuti potest monialis cooperari, ut Joannes,
v. g. reddat debitum uxori, quin contra casti-
tatis votum procedat, quia ipsa non vovit ca-
stitatem alterius, sed propriam; ita eadem de
causa poterit cooperari, ut Joannes incidat
in pollutionem, quin frangat votum castita-
tis, cum ipsa non voverit vitare pollutionem
alterius, sed propriam. Hæc opinio prorsus
reijcenda, sicut eam rejecit, & expunxit Tri-
bunal SS. Inquisitionis Hispaniæ. Ratio est,
quia si daretur casus, quod monialis sine pro-
pria delectatione succubarer marito, adhuc ta-
men peccaret contra propriam castitatem, quia
abuteretur membro suo ad impudicitiam mor-
talem, cum ergo etiam in tactibus procuran-
tibus alienam pollutionem aliqua sua parte
abutatur, etiam si hoc sit sine propria dele-
ctatione, peccabit mortaliter contra castitatem.

Quar. 10. An monialis, quæ antequam
emitteret votum solemne castitatis, erat ad-
stricta etiam simplici, teneatur, si fornicetur,
utranque circumstantiam fateri.

Resp.

Resp. Non teneri, quia solemne votum a
simplici non differt specie, sed solum extrin-
seca, & accidentali differentia; extrinseca
enim tantum Ecclesiæ constitutione sereruntur,
quatenus decernit per votum solemne, non sic
per votum simplex castitatis dirimi matrimo-
nium. Ecclesia autem rei naturam non immu-
tat, sed robur adjungit. Sanch. *de Matr. lib. 7. disp. 25. n. 6. & disp. 27. n. 7.* Erit tamen diversa
malitia necessaria in confessione fatenda, si vo-
to additum sit juramentum, quia diversa ra-
tione pertinent ad eandem virtutem. Nam
votum pertinet ad virtutem religionis ob fidem
Deo servandum; juramentum vero, ne Deus
falso adducatur in testem. Sanch. *ubi sup. n. 16.*

Quar. 11. An tactus, cogitationes, desideria,
confabulationes, nutus, & aspectus inhonesti
in Ecclesia habeant diversam specie malitiam,
quam debeat monialis in confessione aperire.

Resp. Negative, quia tota sacrilegii morta-
lis deformitas ex loci sacri pollutione peten-
da est; per tactus autem, & reliqua non
polluitur Ecclesia, sed tantum per injuriosam
seminis effusionem, aut sanguinis, *c. unic. de
consecr. Eccl. in 6.*

Quar. 12. An feminis occulta effusio in
Ecclesia sortiatur diversam specie malitiam,
necessario in confessione aperiendam.

Resp. Sortiri malitiam sacrilegii in confes-
sione aperiendam. Ita communiter Docto-
res, teste Tambur. *lib. 7. cap. 4. §. 1. n. 8.* quia
talis effusio ex eo, quod sit occulta, non desi-
nit esse injuriosa Ecclesiæ, per consequens
non desinit esse pollutiva; nam pollutio est in-
ducta in detestationem talis injuriæ, unde ne-
que desinit esse sacrilegia. Sicuti furtum non
facti

fieri de sacro non desinit esse injuriosum Ecclesie, quia occultum, & sic non desinit esse sacrilegium. Oppositum docet Vasquez, & Pontius lib. 10. c. 10. n. 25. citans alios, & dicens esse communem sententiam, quia per occultam seminis effusionem Ecclesia non polluitur, sed publica requiritur, nam pollutio non afficit revera Ecclesiam secundum se, quasi in se ipsa polluitur, sed tantum afficit in opinione hominum, qui apprehendunt ejus sanctitatem quasi macularam, juxta cap. Quidam 1. q. 1. & notant communiter cum Gl. in 6. an. de consecr. Eccl. vel altar. in 6. Ergo causa pollutiva non potest inducere pollutionem nisi sub conditione publicitatis.

Quar. 13. Quot peccata committat monialis violans votum castitatis.

Resp. Præcisè circumstantiis personarum, cum quibus violat votum, duo peccata committere, scilicet fornicationis, quia violat castitatem, & sacrilegii, quia ratione voti emissi talis actus opponitur virtuti religionis. Alii alias agnoscunt malitias, & volunt, peccare monialem peccato furti, quia contrectat rem alienam, scilicet seipsam, invito Domino, cui se totaliter obtulit; insuper peccato adulterii, & incestus, quia monialis est sponsa Dei, qui est Pater noster, & consequenter est consanguinea nostra, cum omnes simus filii Dei; item peccato contra naturam, quia est peccatum cum religiosa, quæ est mundo mortua. Hæc tamen omnia metaphorice potius, quam realiter malitias diversas specie important; unde aggravare concedo, mutare speciem non admitto.

Quar. 14. An superfluis ornatus in moniali sit damnandus sub gravi.

Resp.

Resp. Si se ornet ad hoc præcisè, ut censetur inter pulchras, & laudetur ut pulchra, mortaliter non peccare, quia id non continet gravem deordinationem, sed ad summum vanam quandam gloriam coram hominibus. Suppono, quod ornatus a finibus religiosi status non exeat, & quod cesset omnis ratio scandali non solum penes sæculares, sed etiam penes alias sortores. Cæterum comam nutrire, prohibetur monialibus, quidam volunt, consuetudini tamen standum est. Nullatenus vero permitendum uti tortis, seu comatis capillis, aut non coopertis comis. Suar. t. 4. de Relig. rr. 9. lib. 1. c. 12. n. 4. & 5.

Quar. 15. An liceat monialibus choreas inter se agere.

Resp. Non licere, quia in Clementina de statu Monach. c. 2. expresse ipsis prohibetur, ibi, Non choreas, non festa secularium prosequantur. De peccato tamen mortali non audeat eas damnare Tambur. in decal. lib. 7. c. 8. §. 7. n. 6. si forte ex aliqua occasione puras choreas agant ob recreationis gratiam, non tamen publice, & in præsentia secularium, ut indicat Baldel. lib. 3. D. 32. n. 16. Ob hanc quoque rationem possunt deferre larvas, dummodo cesset periculum scandali, juxta citatos Doctores.

Quar. 16. An moniales peccent dimittendo habitum ad aliquam honestam representationem faciendam inter ipsas in monasterio.

Resp. Mortaliter peccare, docent aliqui, quos suppresso nomine refert Lezana in Sum. tom. 1. c. 13. n. 5. Venialiter tantum, videntur sentire Baldel. & Pellzar. Nullo modo peccare, sustinet ex Sylvestro, & Passarello Peyrin. in Comment. ad Reg. Minim. c. 3. §. 5. q. 2. n. 3. quia non videtur neque levis dimissio, quæ sit

fit honestæ recreationis causa, cum dictæ recreaciones sint actus virtutis Eutrapeliæ. Hunc notat Texeda *Theol. mor. t. 1. lib. 2. tit. 1. contr. 6. D. 1.* neque in excommunicat onem incidere, etiam si coram secularibus repræsentent; quia illa habitus dimissio nec est temeraria, nec ad vagandum, nec ex contemptu legis ordinata. Sentio nisi lominus cum Lezana, id propter naturæ imbecillitatem, & corruptionem, semper esse periculum sum.

Quar. 17. An liceat monialibus aliquas repræsentationes facere in Ecclesiis.

Resp. In honesta repræsentare in Ecclesia peccatum mortale est; vana, & secularia, non tamen multum turpia, veniale; devota, & sacra, caret culpa. Ratio horum omnium est, quia in primo casu interrogatur Deo, & Ecclesiæ magna irreverentia, in secundo modica, in tertio nulla. Sanch. *opusc. lib. 1. c. 8. dub. 24. n. 18.* Verum Gavant. in *Enchir. Episc. versu repræsentationes sacra n. 1.* oppositum sustinet cum Barbosa etiam quo ad spiritualia, & observat, quod S. Carolus in *Conc. 1. Provinc. prohibet*, ut Passio Salvatoris nullibi agatur. Unde Zola in *Praxi Episc. p. 1. verb. repræsentat.* laudat aliquorum Episcoporum zelum, & etas repræsentationes sine expressa eorum licentia posse fieri prohibentium.

Quar. 18. Quænam sint media apta ad tuendam castitatem.

Quar. Studeat monialis peccatorum occasiones fugere, otium omnium malorum patientem, certissimumque animarum exitium perhorrescere, virorum aspectus, & multo magis familiaritatem declinare, sensus accurate custodire, præcipue visum, auditum, & tactum; nam de visu alserit lhdorus, *Oculus est*

est principium fornicationis; de auditu turbidie Tertullianus, *Bonos corrumpunt mores confabulationes pessima*; & de tactu scribit Angelicus, *Tactus est altui venereo cognatus, & finicimus, & modico intervallo separantur ad invicem.* Prodest insuper quamplurimum ad tuendam castitatem, mortis, & inferni jugis recordatio, carnis maceratio per ciborum abstinentiam, & cilicii gestationem, librorum spiritualium lectio, assidua vulnerum Domini Jesu Christi recordatio; unde dicebat D. Augustinus: *Cum me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi: cum me premat caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo.*

CAPUT VI.

De Monialium subiectione erga suos Superiores ex vi Voti Obedientiæ.

§. I.

De natura Voti Obedientiæ, & obligatione ab ipso proveniente.

Quar. 1. Quid est votum religiôsæ Obedientiæ.

Resp. Est promissionem, qua monialis propriam subiciens voluntatem Superiori se obligat ad parendum in omnibus, quæ possunt cadere sub objecto virtutis obedientiæ. Hinc est, quod obligatio huius voti se extendit tantum ad res licitas, & honestas, ita ut cum certo constat, rem præceptam esse illicitam, & malam, aut contra regulam, vel præceptum superioris altioris, nullo pacto tenetur

fit honestæ recreationis causa, cum dictæ recreaciones sint actus virtutis Eutrapeliæ. Hunc notat Texeda *Theol. mor. t. 1. lib. 2. tit. 1. contr. 6. D. 1.* neque in excommunicat onem incidere, etiam si coram secularibus repræsentent; quia illa habitus dimissio nec est temeraria, nec ad vagandum, nec ex contemptu legis ordinata. Sentio nisi lominus cum Lezana, id propter naturæ imbecillitatem, & corruptionem, semper esse periculum sum.

Quar. 17. An liceat monialibus aliquas repræsentationes facere in Ecclesiis.

Resp. Inhonestæ repræsentare in Ecclesia peccatum mortale est; vana, & secularia, non tamen multum turpia, veniale; devota, & sacra, caret culpa. Ratio horum omnium est, quia in primo casu interrogatur Deo, & Ecclesiæ magna irreverentia, in secundo modica, in tertio nulla. Sanch. *opusc. lib. 1. c. 8. dub. 24. n. 18.* Verum Gavant. in *Enchir. Episc. versu repræsentationes sacra n. 1.* oppositum sustinet cum Barbosa etiam quo ad spiritualia, & observat, quod S. Carolus in *Conc. 1. Provinc. prohibet*, ut Passio Salvatoris nullibi agatur. Unde Zola in *Praxi Episc. p. 1. verb. repræsentat.* laudat aliquorum Episcoporum zelum, & etas repræsentationes sine expressa eorum licentia posse fieri prohibentium.

Quar. 18. Quænam sint media apta ad tuendam castitatem.

Quar. Studeat monialis peccatorum occasiones fugere, otium omnium malorum patientem, certissimumque animarum exitium perhorrescere, virorum aspectus, & multo magis familiaritatem declinare, sensus accurate custodire, præcipue visum, auditum, & tactum; nam de visu alserit lûdorus, *Oculus est*

est principium fornicationis; de auditu tûditiæ Tertullianus, *Bonos corrumpunt mores confabulationes pessima*; & de tactu scribit Angelicus, *Tactus est altui venereo cognatus, & finicimus, & modico intervallo separantur ad invicem.* Prodest insuper quamplurimum ad tuendam castitatem, mortis, & inferni jugis recordatio, carnis maceratio per ciborum abstinentiam, & cilicii gestationem, Librorum spiritualium lectio, assidua vulnerum Domini Jesu Christi recordatio; unde dicebat D. Augustinus: *Cum me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi: cum me premat caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo.*

CAPUT VI.

De Monialium subiectione erga suos Superiores ex vi Voti Obedientiæ.

§. I.

De natura Voti Obedientiæ, & obligatione ab ipso proveniente.

Quar. 1. Quid est votum religiôsæ Obedientiæ.

Resp. Est promissionem, qua monialis propriam subiciens voluntatem Superiori se obligat ad parendum in omnibus, quæ possunt cadere sub objecto virtutis obedientiæ. Hinc est, quod obligatio huius voti se extendit tantum ad res licitas, & honestas, ita ut cum certo constat, rem præceptam esse illicitam, & malam, aut contra regulam, vel præceptum superioris altioris, nullo pacto tenetur

tetur monialis obedire, etiam si ad hoc poenis, vel censuris compellatur; quia monialis se obligat ad id tantum, quod est materia voti, cuiusmodi non est, nec esse potest res illicita. *D. Th. quodlib. 10. a. 11.* Item si Superior preciperet res tantum utilitati temporali sui, aut suorum, ut si preciperet moniali, quod faceret recamaturas &c. alicui consanguineo, aut amico, non tenetur obedire, cum hæc non sint secundum regulam; sicuti neque tenetur obedire, si præcipiat vana, vel ad regulam sive explicite, sive implicite non pertinentia.

Quær. 2. An in dubio quod res præcepta sit licita, parendum sit Superiori.

Resp. Quod sic cum commun Doctorum, quos refert *Peyrin. com. 1. q. 1. c. 7.* delinquitur ex c. quid ergo, 11. q. 3. &c. quid culpatur 23. q. 1. quibus determinatur, quod in dubio Superiori parendum. Limita, nisi urgeat in præiudicium tertii, aut honoris, vel propriæ famæ. Ita *Rodrig. Miranda, & Peyrin. l. c.* quia nemo tenetur parere cum gravi suo, vel alterius incommodo, nisi constet, Superiorem legitime præcipere, & habere auctoritatem tunc præcipiendi. Et ob hanc causam monialis dubia de honestate præcepti non tenetur statim obedire, si illi præcipiatur res valde difficilis, & nimis molesta; sed potest rem maturius discutere, & quousque sibi non constat de honestate rei præceptæ, executionem differre. Ita ex *Rodrig. Peyrin. loc. c.*

Quær. 3. An moniales ex vi voti obedientiæ teneantur exequi id, quod sciunt, velle Superiorem, voluntas tamen illius nullo præcepto est manifestata.

Resp. Non teneri; quia voluntas mente recepta nihil operatur. Obligantur igitur solum, quan-

quando præceptum est intimatum, sive ore tenus, sive scripto, sive alio modo.

Quær. 4. An moniales sine Superioris licentia possint valide aliquid votere.

Resp. Negant *Palud. Ang. Rosel. & Valent.* quia votum non fit sine voluntate, qua carent moniales, cum earum velle, & nolle, stante voto obedientiæ, a Superioris dependeat voluntate. Censeo nihilominus cum *Cajet. Sor. Nav. & aliis* posse valide, & meritoque votere ea omnia, quæ nec regula, nec Superioris præcepto repugnant, nec eas a debito illius obsequio avertunt. Quia votere per se est opus consilii, & alias non est religiosus prohibitum. Quare possunt vota personalia emittere de actibus positis sub præcepto sive divino sive regulæ, ad magis obstruendam voluntatem in eorum observantia; nec non de operibus supererogatis, quæ nec a regula prohibentur, nec præcipiuntur; immo etiam si excedant obligationem regulæ, ut est transitus ad strictiorem. Nam materia huiusmodi votorum est per se honesta & medium assequendi perfectiorem. Potest tamen Superior prohibere monialibus, ne ipsa inconsulto voteant, quia hoc non est opus perfectionis impedire, sed modum, quo melius fiat, providere. *Quær. 2. 2. de relig. l. 2. c. 6. n. 25. & Barb. a. S. Paul. Theol. relig. l. 2. q. 23.* qui sustinet, vota contra huiusmodi prohibitionem facta valere, quia ad validitatem voti sufficit, quod materia sit Deo grata, licet votendi modus illi displiceat.

Quær. 5. Quibus Superioribus teneantur moniales parere ex vi voti obedientiæ.

Resp. Us omnibus, quibus per tale votum se subiciunt, sive immediatis, sive mediatis, sive regularibus, sive non. Tenentur igitur parere Abbatissæ in his, quæ spectant ad regulam, in

quibus etiam ex vi voti tenentur parere Summo Pontifici, tamquam supremo omnium Religionum Capiti, & cui per religionis votum omnes subduntur religiones. Episcopo quoque tenentur parere, si sint illi subiectæ, quia obligatio parandi oritur a jure subjectionis. Si vero sint exemptæ, tenentur parere Episcopo in his, quibus se habet tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, ut in observantia clausuræ; in reliquis vero parere debent Prælati sui Ordinis, & quidem eo pacto, quo tenentur ejusdem Ordinis religiosi, cum in utrisque votum obedientiæ sit idem.

Quar. 6. An monialis in spectantibus ad regimen monasterii maximis scrupulis agitata, a quibus non potest se liberare, teneatur, Superiori præcipiente, munus subire Abbatissæ.

Resp. Non teneri. Ita colligitur ex Grat. Peyrin. Rodrig. Sot. & Sanch. in decal. lib. 6. c. 2. n. 51. Quia munus Abbatissæ cum tam vehementi scrupulorum anxietate esset illis nimis onerosum, & difficillimum; in moralibus autem, quod est valde difficile, æquiparatur impossibili, ad quod nemo tenetur. Tum quia sicuti vehemens scrupulorum agitatio in persolvendo officio divino eximit a præcepto recitandi horas canonicas, Gobat. tom. 2. sr. 5. cas. 23. sect. 2. n. 714. ita vehemens scrupulorum agitatio in regimine monasterii eximit a præcepto subeundi munus Abbatissæ.

Insuper, nemo tenetur obedire cum suæ animæ periculo, & aliorum detrimento, ut communiter cum D. Thoma. Utrunque sequeretur, si monialis obediret Superiori præcipienti. Primum quidem, quia stante illa scrupulorum anxietate exponeretur continuis animi agitationibus, & perplexitatibus, consequenter

ter probabili periculo labendi ex conscientia erronea in aliquam culpam. Secundum vero, quia, utpote scrupulosa, esset in custodia regulæ nimis rigida, ac in delictis, & transgressionibus monialium perquirendis nimis anxia; atque adeo, ut advertit Peyrin. de Pral. q. 2. c. 3. §. 15. n. 145. patrum prudens, & minus misericors unde turbaretur religiosa societas, & totius monasterii concordia.

Ex quo pariter confurgit validum aliud motivum eximens in hoc casu dictam monialem ab obedientia. Si enim suo scrupuloso regimine præberet causam turbandæ pacis, & concordiæ, jam est regiminis indigna, adeoque non tenetur, imo neque potest absque mortali peccato acceptare munus Abbatissæ; quia dignitas ita est de intrinseca natura Prælatoris, ut neque Summus Pontifex possit dispensare, ut eligatur indigna, cum sit de jure divino naturalis. Peyrin. de subdit. q. 1. r. 10.

Quar. 7. An Abbatissa possit præcipere monialibus in virtute obedientiæ, obligando in conscientia.

Resp. Negativa sententia traditur a Soto, & Caramuele in Theol. regul. disput. 38. res. 5. ubi alios citat. Quia enim potestas Abbatissæ spiritualis non est, sed œconomica, domestica, & civilis, nihil imperare potest, quod monialium conscientiam valeat onerare. Nihilominus posse Abbatissam præcipere in virtute obedientiæ, & in conscientia obligare, docet Pasqual. in Laur. p. 1. n. 765. cum undecim aliis ibi relatis. Ratio est, quia inter Abbatissam, & moniales adest ordo superioritatis, & subjectionis, autorizatus a Summo Pontifice; unde votum obedientiæ obligat moniales tanquam subditas ad obediendum Abbatissæ, quia

quia ex vi talis ordinis est collata Abbatissæ potestas exigendi obedientiam, quæ potestas fundatur in jure Superioritatis.

Neque per hoc exercet jurisdictionem spirituales, quia quod præcipitur, supponitur jam impositum monialibus exequendum ex vi regulæ, in qua aut expresse, aut tacite continetur, & proinde præceptum est regulæ, & Abbatissa solum utitur jure acquisito ad exigendum ex vi voti obedientiæ, quod est in regulæ. Quare Abbatissa ministerialiter tantum se habet, quia tanquam minister conjungitur in tali, & tali moniali quoad particularia regulam cum obligatione voti obedientiæ, coarctando monialem ad exercendum votum obedientiæ circa talem rem a regulæ præscriptam. Unde potest Abbatissa præcipere non solum spectantia ad economicam monasterii gubernationem, sed etiam concernentia spiritualem monialium profectum, quia hæc quoque sub obligatione regulæ continentur.

Quar. 8. An Abbatissa ex voto obedientiæ ei emissio possit præcipere monialibus ea omnia, quæ potest Prælati Regularis præcipere suis religiosis.

Resp. Non posse; quia Prælati Regularis, utpote pollens potestate spirituali, potest imponere nova præcepta spiritualia de iis, quæ non sunt in regulæ, concernunt tamen ad conservationem regulæ; Abbatissa vero non potest præcipere in virtute obedientiæ nisi ea, quæ sunt in regulæ, ut pro adimplerione uti possit obligatione voti obedientiæ, Pasq. loc. cit. n. 766.

Quar. 9. An monialis teneatur obedire Abbatissæ præcipienti revelare secretum fidei suæ commissum.

Resp. Si decretum vergit in damnum monasterii.

monasterii, aut alicujus personæ, vel Abbatissæ, aut alterius Superioris, etiam præciso præcepto, tenetur, dictante lege naturali, quod bonum commune particulari bono est præferendum. Ita D. Th. 2. q. 70. a. 1. ad 2. S. Anton. Reginal. Nav. & alii. Si vero secretum non vergit in damnum tertii, sed solum in damnum manifestantis, non tenetur obedire, quia jure naturæ debemus proximo fidem servare, maxime ubi adest propriæ personæ damnum D. Th. quodlib. 1. a. 15. Sylv. Reginal. Scor. & alii.

Quar. 10. An Abbatissa possit cogere monialem ad acceptandum, & exercendum aliud quod minus, non obstante pacto in contrarium, & soluta monasterio dote majore solito ad hunc effectum.

Resp. Posse cogere; quia ea conditio est turpis, cum sit contra votum obedientiæ, quod debet mitti simpliciter in ordine ad omnia, quæ sunt expressa in regulæ, ut docent omnes cum D. Th. quatenus igitur turpis, est rejicienda; unde prædicta monialis debet obedire sicuti alia ejusdem professionis, & muneris. Nec obstat majoris dotis solutio sub ea conditione, cum enim ea sit turpis, sibi imputet monialis; qui enim facit, quod non debet, recipit quod non oportet, l. Julian. §. offerri ff. de off. emp. Ita Bord. in miscel. Dec. 436.

Quar. 11. An Superior possit imponere monialibus præceptum obedientiæ obligans sub mortali in materia levi.

Resp. Ex communi Doctorum sententia non posse; quia potestas Superioris non se extendit ultra terminos rectæ rationis, alioquin gravaret subditos injuste, quia gravaret absque necessitate. Recta autem ratio dicitur, quod præceptum accommodetur exigentiæ

materiae, quare si materia est levis, non potest præcipi sub mortali. Verum tamen est, quod materia ex se levis potest esse gravis respectu communitatis, & ratione finis, & in tali casu potest præcipi sub gravi, unde consurget obligatio gravis, quia est obligatio ad mensuram exigentiae finis.

Quar. 12. An si Episcopus in virtute obedientiae præcipiat monialibus, ne accedant ad januam, ad evitandum al quod incommodum, peccet monialis accedendo, quando certo scit, in tali casu non adesse periculum, ratione cuius præceptum est impositum.

Resp. Peccare; quia esto non adsit periculum in illo casu adest tamen generatim, & ut plurimum; & hoc sufficit, quia hæc fuit causa imponendi præceptum. Et ita docet Diana cum aliis in opere *Coord. 2. 7. tr. 1. res. 132. n. 2.*

Quar. 13. Quænam sit forma faciendi præcepta obligantia sub mortali.

Resp. Variam esse formam, prout varii sunt ordines religionum; unde in unoquoque ordine inspiciendum est, quid quoad hoc statutum sit, aut usu inductum, illudque omnino servandum. Communiores tamen, & frequentiores formæ sunt, *in Nomine D. N. J. C. vel in virtute Spiritus Sancti, vel in virtute obedientia.*

Quar. 14. An ex verbis præcipio, jubeo, strictè præcipio, sub præcepto injungo, absolute prohibeo, colligatur obligatio parendi sub mortali.

Resp. Negative cum Medina, Lorea, Valq. Suar, & Sanch. in *decal. lib. 6. c. 4. n. 26.* quia verba illa sunt indifferentia ad obligandum sub mortali, vel sub veniali, ut præceptum non furandi, non mentiendi in materia levi. Cum igitur talia verba ex genere suo non obligent sub mortali,

de-

debent determinari vel a gravitate materiae præceptæ, vel etiam a poenæ impositione; ita quod si aliquid præcipitur sub poena excommunicationis majoris ipso facto incurrendæ, violatio talis præcepti erit censenda gravis, quia additio talis poenæ satis ostendit, mentem Superioris esse obligare sub gravi, ut in simili advertit Sanch. *ubi sup. n. 44.* Non tamen colligitur obligatio gravis, si excommunicatio sit sententiæ ferendæ. Ita Valq. Navar. & alii, qui addunt, observandam etiam esse consuetudinem regionis, & religionis in modo loquendi, quia ex illa satis deducitur præcipientis intentio.

§. II.

De subjectione quoad Ordinarium.

Quar. 6. AN, & quomodo moniales subji-

Resp. De jure communi, præcipis particularibus exemptionibus, & privilegiis Apostolicis, Regulares subjici originaliter Episcoporum jurisdictioni, *can. qui vere in fin. 16. q. 1. & can. pervenit 16. q. 1.* De quibus per Oldrad. *conf. 274.* Intelligitur autem hæc subjectio quoad jura Episcopalia, juxta *cap. const. de rel. domib. & quoad obedientiam cap. cum liceat de præscr.* Unde etiam moniales de jure communi subsunt Ordinariorum potestati. Modo autem fere omnes Religiosorum Ordines obtinent de jure speciali plenariam exemptionem. Monialium vero monasteria plurima etiam nunc plene subsunt Ordinariorum jurisdictioni, & quoad personas, & quoad bona temporalia, alia subsunt gubernationi.

F 4

Præ.

Praetorium sui Ordinis, & alia sunt immediata Apostolicae Sedis subiecta, ita tamen ut Episcopus tanquam Sedis Apostolicae delegatus in utrisque exerceat jurisdictionem in his, quae spectant ad custodiam clausurae, & in his ultimis exercet jurisdictionem etiam quoad gubernium spirituale, ut per Tridentinum *sess. 25. de Regul. c. 9.* non vero temporale, ut *ex declar. S. Cong. quam refert Pasq. in Laur. p. 1. n. 37. Barb. & Tamb.*

Quar. 2. An moniales in iis, in quibus subji-
ciuntur Ordinario loci, subji-
ciantur Vicario Generali, & Capitulo, Sede vacante.

Resp. Subjici etiam Vicario Generali, utpote
constituenti unum, & idem tribunal cum suo
Episcopo. Immo Vicarius Generalis potest exer-
cere in moniales jurisdictionem competentem
Ordinario tanquam Sedis Apostolicae delegato,
quia delegatus Principis potest subdelegare, *c.*
Pastoralis, & c. fin. de offic. deleg. Haec pariter
facultas transit in Capitulum Sede vacante,
etiam quoad ea, quae competunt Episcopo jure
delegationis; licet enim, succedat solum in
his, quae competunt Episcopo ex jurisdictione
ordinaria, non vero delegata, juxta ea, quae
per text. in c. Pastor. de offic. ord. resolvunt Ab-
bas, Pavin. & Tusch, fallit tamen, quando ju-
risdictio ex delegatione Sedis Apostolicae in
perpetuum committitur muneris Episcopali; quia
supposita perpetuitate hujus delegationis; talis
jurisdictio competit Episcopis ex officio, & est
accessoria, immo pars jurisdictionis Episcopalis,
& per consequens ut talis transit in Capitulum, in
quod, Sede vacante; transit per viam regulae tota
Episcopalis jurisdictioni; ut advertit Mol. *de just.*

s. 6. tr. 5. disp. 11. sub n. 8 & 9. & ex eo Barb.
de Off. & Potest. Episc. alleg. 133. n. 21. ex quo
Tambur. & Castrop. contra Garziam, Azor.
Breun. Dian. & alios relatos a Pasq. ubi supra.

Quar. 3. An moniales exemptae ab Ordini-
arii jurisdictione possint ei se subdicere.

Resp. Non posse: quia privilegium exem-
ptionis habet implicatum jus reitii, scilicet
Religionis, cui subduntur, & Summi Ponti-
ficis, qui eo ipso, quo illas eximit ab Or-
dinariorum jurisdictione, eas sibi subjicit, &
constituit se immediatum earum Superiorem.
Non possunt igitur tali privilegio renunciare,
quia per hujusmodi actum jus Religionis, &
Summi Pontificis laederetur. Et hoc adeo ve-
rum est, ut neque consensu totius Religionis
possint inconsulto Summo Pontifice se subji-
cere; tum quia privilegium exemptionis est
connexum cum jure Pontificis; tum quia, cum
sit Papale, ipsi sine Papae consensu renunciari
non potest, *cap. cum tempore, de arbitr.* Ne-
que de consensu, & potestate Nuncii Apo-
stolici, aut Legati a latere, quia exemptio
est de reservatis Papae, ac proprie Apostoli-
cae Sedi competit. *Gl. c. v. exempti de privil.*
in 6. late Abbas in c. ult. n. 5. cum Apost. de confirm.
util. vel inutil.

Quar. 4. Quibus de causis moniales exem-
ptae debeant a Sede Apostolica subji-
citur jurisdictioni Ordinarii.

Resp. Ex quacunque rationabili causa Faber,
insit. de his, qui sunt sui, vel alr. jur. Et maxime
hoc faciendum videtur, quoties apparet, Su-
periores adeo male tractare illas, ut reputari
possit abusus jurisdictionis. Hostien. commu-
niter approbatus in *cap. licet enim num. 9. de*

Simon. Insuper quando constat, Prælatos Regulares causam præbuisse dissensionibus inter moniales, & in eas servare, Roman. *conf.* 37. n. 1. Vel si moniales expensis graventur, Guido Papa *dec.* 62. & Prælatorum administratio tendat in destructionem monasterii, c. *Venerabilis*, ubi Gl. v. *suspecti de off. deleg.* c. 2. Item si interveniat scandalum exortum ex frequenti colloquutione Regularium cum monialibus, quæ res sicuti scandalosa est, ita opportuno eget remedio, atque adeo moniales sub horum Regularium cura non sunt amplius relinquendæ.

Quar. 5. An moniales pro constructione novi monasterii indigeant licentia Episcopi.

Resp. Indigere, & decernitur a Conc. Tr. *sess.* 25. c. 3. *de regul. in fin.* & notat Nav. Bard. Tamb. & Cesp. Ita quod neque Vicarius generalis potest sine speciali mandato licentiam hujusmodi impertire, quia est de majoribus. *Sellelius in select.* *can.* c. 9. n. 4. ubi refert decidum a S. Cong. 11. Julii 1620. Vicarium vero Capitularem posse prædictam licentiam concedere, affirmant Cesp. *de exem.* *reg.* c. 1. *dub.* 21. n. 5. negat Pasq. *in Zaures.* n. 506.

Quar. 4. An in concedenda dicta licentia debeat servari forma præscripta a Clemente VIII. & Gregorio XIII. scilicet, quod prius vocentur, & audiantur Prælati conventuales locorum, ubi ædificandum est monasterium, & alii interesse habentes.

Resp. Affirmant Donatus, & Tambur. *de jure Abbatis disp.* 33. q. 1. n. 4. quia in dictis decretis præscribitur forma ad dandum consensum pro novo monasterio, sive sit virorum, sive mulierum. Negant Cesp. & Lezana, quia verba decreti loquuntur de religiosis monachis &c. non de mulieribus. Distinguit Pasq. qual.

qual. ubi supra n. 479. Si moniales non mendicent, non videntur comprehendi earum monasteria sub forma dctorum decretorum, quia non possunt religiosis præexistentibus afferre præjudicium, neque quaritando, neque divertendo concursum ab eorum Ecclesiis. Si vero quarunt eleemosynas, quia possunt præjudicium afferre per eleemosynarum diminutionem, ideo sunt cæteri religiosi audiendi.

Quar. 7. An Episcopus, antequam erigantur nova monasteria, debeat vocare, & audire etiam Prælatos monialium exemptiarum.

Resp. Affirmat Cesp. c. 13. *dub.* 353. movetur ex verbis Constitutionis, in qua, postquam Summus Pontifex præcepit non esse erigendos Conventus nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem civitatibus, & locis existentium Conventuum Prioribus, seu Procuratoribus, subdit: Et aliis interesse habentibus. Sed alii interesse habentes sunt etiam moniales exemptæ, præcipue quæ ex eleemosynis vivunt; ergo ex vi Constitutionis etiam Superiores illarum sunt vocandi, & audiendi ab Episcopo, & hoc etiam in constructione monasterii virorum. Videtur tamen obstare praxis, quæ est omnino servanda.

Quar. 8. An Episcopus possit indulgere monialibus, ut intra septa monasterii servent Eucharistiam.

Resp. Non posse, stante decreto Tridentini *sess.* 15. *de Regul.* c. 10. Putat nihilominus Rodriguez, quod Concilium solum prohibeat, quod Eucharistia servetur intra claustra, & proinde possit conservari tam in Ecclesia exteriori, quam interiori ex privilegio Clementis VII. per quod conceditur monialibus Fratrum Minorum, quod possint in Ecclesia interiori

in loco decenti habere Eucharistiam, sicut habent in exteriori. Verum hoc esse contra mentem Concilii, declaravit S. Congr. in Toletana apud Pignat. t. 8. *conf. 53. n. 6.* quæ sic habet: *Sanctissimum Eucharistia Sacramentum, non in Choro monialium, sed in Ecclesia exteriori conferretur, non obstante quacunque consuetudine contraria: nec potest in fenestella illius parietis, qua disjungit Chorum monasterii ab Ecclesia, resineri, & ubi consuetudo inolevit, omnino tollenda.*

Quar. 9. An moniales Ordinario subjectæ subiacent casibus, & censuris, quæ ipse Ordinarius generaliter reservat pro tota diocesi, etiam si de ipsis monialibus non fiat expressa mentio in edicto reservationis.

Resp. Visum est aliquibus, quod non, præcipue Cespedes c. 23. *sub. 357. n. 3.* Quia edictum reservationis in universali nihil operatur pro monialibus; cum enim ipsæ sint communitas distincta a cæteris, & vivant secundum speciales leges, & regulas, debet Episcopus ipsis assistere in ordine ad speciale regimen juxta exigentiam regulæ ipsarum; & ideo, quæ facit in ordine ad diocesim secundum universalem directionem, non se extendant ad moniales, quæ non subduntur ipsi, in ordine ad talem directionem, sed in ordinem ad specialem. Unde ex eo quod ferat edictum reservationis universale, quia procedit ex generali directione, non autem ex speciali, secundum quam præest monialibus, non dat viri tali edicto in ordine ad ipsas. Adde, quod in materia stricta, & odiosa, qualis est casuum reservatio, verba, quæ possunt accipi, in genere, & in specie, debent in specie accipi, ut per Seraphin. *dec. 853. n. 7.* Unde, licet edictum reservationis possit accipi in genere, scilicet tam pro

pro sæcularibus, quam pro monialibus subiectis, nihilominus utpote odiosum debet pro sæcularibus tantum accipi.

His tamen non obstantibus, non est a communi sententia recedendum, quam tuentur Diana, & Bord. in *Mistell. dec. 49.* Quia edictum reservationis est generale, & aptum comprehendere etiam moniales; unde succedit regula, quod quando mens verisimilis disponentis, & subiecta materia concurrunt cum verborum indefinita generalitate, tunc veniunt omnes illi, ad quos se potest extendere dispositio, Ruin. *conf. 127. n. 4.* Quod autem edictum reservationis sit aptum comprehendere moniales, patet, quia reservatio pertinet ad disciplinam christianam, at fideles retrahantur a peccatis, quia disciplina indigent etiam moniales; quare edictum debet illas quoque comprehendere, maxime quia si etiam ipsæ communicant cum cæteris sub eodem Pastore, & capite, debent etiam in obligatione generalis edicti communicare.

Quar. 10. An etiam moniales exemptæ subdantur casibus Episcopo reservatis.

Resp. Assinat Tambus. in *expet. moral. expl. lib. 5. de peccat. tr. de casib. reser. c. 3. n. 4.* innixus Conclit. *Inferuabili Greg. XV.* in qua statuitur, etiam moniales exemptas non alios quam ab Episcopo approbatos habere posse in Confessarios; unde inferit, posse Episcopum restringere dictam approbationem: & Confessarium, quem dictis monialibus concedit, limitare, ne valeat absolvere ab hoc, vel illo peccato, qua ratione jam hæc moniales subiacent reservationi Episcopi. Cum ergo hodie Episcopi semper approbent Confessarios sub restrictione, ne absolvant a reservatis, quan-

quan-

quando contrarium non exprimunt, eodem modo præsumuntur approbare hos Confessarios monialium, quamvis exemptarum.

In contrarium est communis sententia, quam amplector. Quia dispositio casuum reservatorum non extenditur ultra territorium, juxta communem doctrinam in c. ut animarum de consit. in 6. Cum ergo monasteria monialium exemptarum tam ratione sui, quam ratione personarum sint plene exempta, non secus ac si essent extra territorium, ut per Bonac. Bordon. & alios; constatque ex diversis privilegiis summorum Pontificum, præcipue Sixti IV. Bul. 1. apud Confess. ad ipsa non potest se extendere Episcopaliu casuum reservatio.

Neque valet, quod possit Episcopus non approbare quoad reservata Confessarios monialium exemptarum, quia potest ferre judicium quod non sint idonei quoad illa, qua ratione prædictæ moniales subjacent reservationi Episcopi. Non valet, inquam, nam delegationem Episcopi non se extendere ad limitate approbandum Confessarios quoad reservata suadet. Primo, quia per Constitutionem Clementis X. *Suspensa*, & Sacræ Congregationis declarationes, facultas approbandi Confessarios regulares se extendit tantum ad tempus, locum, & personas, de criminibus vero nihil disponitur; & merito, cum quoad hæc sit sufficienter provisum per reservationem, quoad sæculares quidem per reservationem Episcopi, quoad exemptos vero per reservationem sui Prælati.

Secundo, quia facultas delegata Episcopis ad cognoscendum de idoneitate Confessariorum regularium non est trahenda ad subjiciendas moniales quoad reservata; concessa enim jurisdi-

ctio.

ctione in certo casu, censetur in cæteris prohibita, l. cum Prator. ff. de judic. Riminald. jun. conf. 516. n. 20. Et delegatio est stricti juris, Rota dec. 18. n. 1. de dol. & consum. in nov. adeoque restringenda ita ut minus, quam fieri potest, lædat exemptionem, per regulam ea qua de regul. jur. in 6. maxime quando potest in uno casu sortiri suum effectum, Cephal. conf. 104. n. 11. l. 1. cum adductis a Rota dec. 563. n. 1. p. 1. prout in præfenti; potest enim Episcopus cognoscere de idoneitate confessarii, & illum approbare, si idoneum; reprobare vero, si minus idoneum reperit, absque eo quod procedat cum limitatione offensiva exemptionis monialium.

At dato etiam citra veritatis præjudicium, quod possit prædictos Confessarios limitate approbare quoad reservata, in tali casu debet hanc limitationem exprimere, sicuti exprimere debet limitationem quoad tempus, locum, & personas, quando intendit limitare quoad illa. Et ratio est, quia limitata utpote derogativa exemptionis, atque adeo stricti juris, non præsumitur, Rota decis. 23. n. 19. p. 1. recent. Cum nimis odiosum sit auferre exemptiones, & privilegia, quæ post concessionem non dicuntur contra jus, sed de jure, l. 1. ff. de consit. Princip. Cæsar. de Grals. decis. 1. n. 6. Gonzal. ad regul. 8. gloss. 36.

Nec sufficienter deducitur limitatio quoad reservata per hoc, quod Confessarii exemptarum approbentur sicut cæteri; atque adeo cum cæteri Confessarii approbentur semper cum restrictione, ne absolvant a reservatis, nisi aliud exprimatur, illi quoque sub eadem restrictione censentur approbati. Nam licet verum sit, quod cæteri Confessarii non possint absolvere a refer-

va-

vatis; hæc tamen restrictio non provenit a limitata approbatione, sed a lege reservationis, quæ valde differunt inter se; prima enim respicit idoneitatem, secunda vero cadit supra jurisdictionem; unde stare potest absoluta approbatio cum restrictione facultatis in ordine ad reservata, ut patet in Parochis, qui a jure sunt absolute approbati, & tamen absolvere a reservatis non possunt.

Et, quod cæteri dioecesis Confessarii non approbentur cum restrictione approbationis, convincitur etiam ex praxi; nam quilibet illorum virtute jubilæi absolvit a reservatis Episcopo absque nova approbatione, quæ necessario indigeret, si antecederet ad jubilæum non fuisset etiam quoad reservata approbatus idoneus; nam privilegium jubilæi requirit tanquam de forma approbationem Ordinarii, atque adeo approbationem ad reservata; non enim sufficit qualicumque approbatio, sed debet esse approbatio in ordine ad illum effectum, ad quem eligitur Confessarius: quod non verificaretur, si in antecedenti approbatione fuisset exclusus a reservatis, ut fatetur idem Tamburinus *lib. iij. c. 5. §. 4. n. 30.*

Quer. 11. An moniales non exemptæ incidant in casum reservatum Episcopo non comedendi carnes diebus prohibitis ab Ecclesia, si in aliis diebus, in quibus ex voto, vel observantia prohibentur, carnem comedant.

Resp. Non incidere. Ita Sanch. & Mazzuchel. quos refert, & sequitur Cespel. *dub. 355.* quia tunc peccant quidem contraregulam, vel contra votum; non autem contra Ecclesiæ præceptum: unde non habet locum reservatio, quia atque concessio carnium præcepti Ecclesiastici violatam, si vero moniales teneantur

tur ex vi voti, & regulæ abstinere a carnibus die Veneris, & Festum Natalis Domini incidat tati die, tunc comedendo carnes incidunt in casum reservatum, quia adhuc viget præceptum respectu eorum, qui in tali die tenentur ex vi voti vel regulæ a carnibus abstinere, ut habetur ex *s. final. de observ. jejun.*

Quer. 12. An Episcopus ut Sedis Apostolicæ delegatus possit reservare casus circa clausuram in ordine ad moniales exemptas, v.g. ne cum secularibus loquantur in ostio aperto &c.

Resp. Possit. Ita Baucius; quia ex vi delegationis factæ Episcopo circa clausuram tam materialem, quam formalem, ut videbimus suo loco, cessat in illis quoad clausuram privilegium exemptionis, atque adeo quoad hoc etiam illæ subduntur Episcopo sicut cæteræ moniales; ratione igitur istius subjectionis poterit Episcopus reservare casum ad materiam clausuræ spectantem, quia suæ jurisdictionis limites non excedit. Ex quo sequitur, quod in casu contraventionis, moniales sunt absolvendæ ab Episcopo, non autem a proprio Prelato, idque ex decreto Clementis VIII. expresse prohibente omnibus Regularibus, ne absolvant vi cujuscunque privilegii ipsis concessi a casibus Ordinario specialiter reservatis: quod decretum, cum loquitur indefinite, utique comprehendit etiam reservata monialibus, juxta regulam generalem. Lex generaliter loquens generaliter debet intelligi. Scio, Pasqualigum, quem sequitur Diana *7. in opere coord. trall. 1. res. 317. n. 2.* negativæ sententiæ adherere, quia putant dicti Doctores, quod delegatio concessa Episcopi a Tridentino in ordine ad clausuram monialium exemptarum sit solum in foro

externo, quod probare prætendunt ex verbis ipsius Concilii *sess. 25. de Regular.* Ego tamen a priori sententia non recedo.

Quar. 13. An moniales subdantur Episcopo quoad officialium monasterii electionem.

Resp. Negative, sed electionem spectare vel ad Abbatissam vel ad Conventum, juxta ipsarum Constitutiones. Constat ex Sac. Congr. decreto relato a Pasqual. in *Lauret. n. 770.* Officiales hujusmodi ad nutum Abbatissæ vel Conventus possunt amoveri, ut ex Conc. Trid. *sess. 25. c. 2.* notant Bordon, Sigism. & Donat qui addunt, posse etiam sine causa amoveri, hoc enim est esse ad nutum amovibiles; nam si requireretur causa, essent solum amovibiles ex causa, non ad nutum. Immo quod monialium procurator de triennio in triennium mutari debeat, extat speciale decretum Sac. Congreg. *sub die 31. Junii 1615.* ut refert Aldan. in *comp. canonice. resol. lib. 4. tit. 2. n. 10.* Procedit autem non de procuratore ad lices, sed de procuratore administrante bona monialium, nam inhæret decreto Concilii *d. sess. 25.* quod procedit tantum de administrante bona temporalia. Pasqual. *ubi supra.* Advertendum ex declaratione Sac. Congr. Episcop. *sub die 22. Augusti 1605.* non posse religiosos cujuscumque gradus eligi in administratores bonorum monialium.

Quar. 14. An moniales, etiam exemptæ, subdantur Ordinario loci quoad bonorum suorum administrationem.

Resp. Subjacere in eo, quod potest Ordinarius ex causa rationabili monere Prælatos regulares, ut amoveant ab administrandis bonis monialium eos, qui ad tale munus deputati sunt, ipsisque Prælati id facere detrectantibus, aut

ne.

negligentibus, implet Ordinarius amovere potest quoties, & quando opus esse judicaverit. Subduntur etiam in eo, quod singulis annis, ad habitus etiam Prælati regularibus, potest a præfatis administratoribus exigere rationem administrationis, & ad id eos compellere juris remediis, ac, si forte delinquentes circa administrationem reperti fuerint, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus punire. Patet expresse ex Bulla Greg. XV. *Inscrutabili.*

Quar. 15. An Regulares concionaturi monialibus exemptis, ad crates teneantur benedictionem petere ab Ordinario.

Resp. In rigore loquendo videri, quod non. Quia Conc. Trid. *sess. 5. c. 2. de ref. & sess. 24. c. 4.* & Bulla Greg. XV. *de privit. exempt.* loquuntur de concionatoribus, & de prædicatione in Ecclesiis, atque adeo de publicis concionibus, seu sermonibus, quales non sunt sermones, qui fiunt apud moniales januis clausis; nam sunt potius private adhortationes, & ideo non videntur sub his dispositionibus includi. Pasqual. *ubi supra n. 625.* qui citat Celsed. & Lezan. Quod etiam videtur sentire Bord. in *conf. regul. ref. 7. n. 33.* etiam si moniales, apud quas habentur prædicti sermones, non sint exemptæ. Nilominus petendam esse benedictionem ab Ordinario, sive concio habenda sit ad crates monialium exemptarum, sive non exemptarum, etiam januis clausis, & nullo secularium audiente; expresse decretum in Constit. Clem. X. quæ incipit *Superna.*

Qualiter autem moniales, etiam exemptæ, subjiciantur Ordinariis quoad puellarum educandarum, & novitiarum receptionem, professionis emissionem, Confessoriorum approbationem, festorum, jejuniorum, censurarum, in

ter.

140 De *subject. erga Prælatum Reg.*
redditi, & clausuræ observantiam, suis in lo-
cis refertur.

§. III.

De *Monialium Subjectione erga Prælatum
Regularem.*

Quar. 1. AN potestas Prælati Regularis in
moniales sibi subditas sit ordina-
ria, vel delegata.

Resp. Esse ordinariam; quia illi competit ex
officio, & est perpetua, quæ duo constituunt
potestatem in esse potestatis ordinariæ, ut no-
tant communiter Doctores. Ex quo fit, quod
fit etiam delegabilis, ut firmat interminis Rod-
rig. 1. 1. q. 17. art. 10. Illa vero, quæ compe-
tit Prælati locali reputatur communiter delega-
ta; nam ex officio competit Generali, aut Pro-
vincialibus Ordinibus. Superioribus vero locali-
bus committitur per delegationem; ut in casu-
bus frequentius occurrentibus possint opportu-
ne providere. Unde juxta hanc sententiam non
possunt locales Prælati Regulares talem faculta-
tem alteri committere, quia delegatus non po-
test subdelegare.

Quar. 2. In quibus moniales exemptæ subdan-
tur suo Prælati Regulari.

Resp. Subdici fere in omnibus, in quibus sub-
duntur Ordinario moniales ipsi subjectæ; unde
de utrisque proportionaliter discurrendum. Et
insuper subduntur in omnibus, in quibus subdun-
tur viri religiosi, quantum tamen pariter condi-
tio sexus femineæ, & quantum ad ea, quæ sta-
tuti monialium esse possunt proportionata.

Quar. 3. An Prælati Regularis habeat in mo-
nia-

niales subditas potestatem non solum directi-
vam, sed etiam coercitivam, & judicialem.

Resp. Affirmative. Patet ex usu, & suade-
tur ratione; nam omnis communitas, ut sit or-
dinata, debet posse dirigi in suum finem per
congrua media, ut Theologi communiter cum
D. Thom. 1. 2. q. 92. art. 2. Ergo debet in Præla-
to Regulari residere potestas coactiva, & judi-
cialis, tanquam medium congruum, & princi-
pale dirigendi monialium communitatem in re-
gularem observantiam; attendita enim humanæ
conditionis imbecillitate, parum esset hortari
moniales verbo, nisi cogentur imperio. Ita
Suar. 1. 4. de relig. 1. 8. lib. 2. cap. 9. n. 1. docens
postea, quod, quamvis Prælati religionis ex
vitalis status habeat solum potestatem coercen-
di modo paterno, & juxta limites regula; ra-
tione tamen jurisdictionis Ecclesiasticæ habet
potestatem coercitivam Episcopalem, idque ex
usu, & privilegiis omnium religionum exem-
ptarum. In usu tamen hujus jurisdictionis ha-
benda est ratio consuetudinis, cum vix illius posse
fit contingere, quod tota jurisdictio sit in Præ-
lato religioso quoad omnia delicta, vel quod
aliqua sint Episcopo reservata, vel quod in utri-
que sit cumulative.

Quar. 4. An moniales Regularibus subje-
ctæ subdantur casibus in religione reserva-
tis.

Resp. Quod sic; tum quia sunt pars ejus-
dem Ordinis, & subduntur Prælati Regulari
tanquam capiti, sicut subduntur ceteri reli-
giosi; tum quia moniales subiciuntur omni-
bus constitutionibus, & ordinationibus fa-
ctis a Prælati Regularibus, quando moniali-
bus earum materia potest accommodari: Mi-
rand.

tand. q. 5. art. 3. de Monial. Ergo etiam subjiciuntur caluum reservationi. Cesp. & Bord. conf. regul. ref. 37. n. 43. & 44. ubi etiam advenit, & probat ex decreto Clementis VIII. & declaratione Sac. Cong. 7. Julii 1617. quod, sicuti Prælati Regulares quoad religiosos non possunt sibi reservare casus, neque censuras nisi de consensu Capituli, ita neque poterunt sine prædicto Capituli consensu casum aliquem, aut censuram reservare quoad moniales subditas; quia sicuti illæ eodem modo ipsis subjiciuntur ac viri, ita eodem modo debent ligari.

Quar. 5. An Prælati Regularis de bonis monialium sibi subditarum possit disponere in casibus alias permissis, etiam contradicentibus monialibus.

Resp. In contractibus gravioris momenti non posse; si enim Abbatis, cui immediate bonorum monasterii cura incumbit, indiget in his casibus proprii Capituli consensu, a fortiori indigebit Prælati Regularis, cui minus proxime præfatorum bonorum incumbit administratio. Maxime quia hujusmodi consensus inductus est favore monasterii, atque adeo favore publico; quando autem consensus respicit favorem publicum, requiritur pro forma actus, ut tradunt communiter scribentes in *l. si quis mihi §. jussum de acquir. hered.*

Quar. 6. An Abbates habentes usum baldachini possint illud erigere in Ecclesiis monialium sibi subditarum vicibus, quibus conceditur.

Resp. Quod sic; nec possunt ab Episcopis impediri. Ita Cesp. & Squillan. quos refert, & sequitur Pasqualig. ubi supra n. 396. Quia declaratio Sacre Congregationis habet, quod possint uti in suis Ecclesiis propriis; Ecclesiæ autem

tem monialium subditarum sunt propriæ ipsorum, cum ibi habeant jurisdictionem; unde non extenditur jus baldachini extra locum jurisdictionis.

§. IV.

De subjellione quoad canonicam visitationem.

Quar. 1. AN Prælati monialium teneantur eas visitare, & quando.

Resp. Teneri, & quidem singulis annis; patet ex *Clement. 2. Attendentes de stat. monach.* ubi statuitur, quod monasteria monialium Papæ immediate subditarum visitari debeant ab Ordinario loci Apostolica auctoritate; non exempta a proprio Ordinario, sed propria potestate, exempta vero a propriis Prælati Regularibus. Hæc facultas competit per speciale mandatum etiam Vicario generali, nec non Capitulo, Sede vacante, quia, ut superius diximus, in his, in quibus moniales subditi possunt, possunt pariter visitari.

Quar. Quid observare, quid cavere debeant Prælati in monialium visitatione.

Resp. Quam maxime attendere debent, ut omnia paterna charitate fiant, suaviter curando ipsarum vulneribus mederi, & vitia omnia ab illis dolenter evelli, quod habetur in *cap. licet plerumque dist. 5.* Item debent de tempore visitationis præmonere moniales, ne eas imparatas invadant, nisi aliud suadeat necessitas, vel rationabilis causa. Jo: Andr. & Fusch. de *visit. lib. 1. c. 4. num. 4.* Abstinere a juramento exigendo (nisi ex particularibus religionum statutis aliud servetur) *cap. Romana Ecclesia, §. sane de Cens.*

Ad.

Advertunt tamen Spatharius, & Resta in *dir. ell. Visitat.* quod, ubi opus fuerit, poterunt moniales præcepto, & excommunicationis poena ad aperiendam veritatem compelli. Crimina occulta nullatenus interroganda, nisi de illis infamia aliqua, vel probabilis suspicio præcedat. Non prohibetur tamen de meritis, seu demeritis monialium, qui eligi possunt in Abbatissas, perquirere, etiam nulla præcedente infamia. Caveant insuper, ne ex his, quæ in hac generali inquisitione deferuntur, procedant ad poenam, sed tantum delinquentes moneant, ut corrigantur; tæreant minus, ut cautius agant; quia in hoc casu Prælati non se habent tanquam iudices ut puniant, sed tanquam Patres, ut corrigant; & fructus visitationis est potius emendatio, quam punitio, ut notatur in *cap. inquisitoribus de accus. & ex Angelo notat Lezana 99. regular. 2. cap. 27. numer. 3.* Ingressi ad visitandam clausuram non introducunt sæculares extra necessitatem in monasteria, *cap. ut juxta de offic. ordin. muner. quantumvis minima nec ipsi, nec suorum quisquam recipiant.* Trident. *sess. 24. de reform. cap. 3.* a quibus abstinere etiam debent finita visitatione, dum a monasteriis visitatis discedunt. *Genual. cap. 35. n. 5.*

Quar. 3. An moniales exemptæ possint resistere Ordinationi loci volenti eas quoad clausuram visitare.

Resp. Non posse. Ita ex communi praxi colligitur, & habetur ex decisione, quam ex Galletto adducit Barbosa *de offic. Episc. allegat. 172. num. 7.* Immo potest Ordinarius non tantum visitare moniales exemptas quoad clausuram, quoties expedire judicaverit, sed etiam

illās

illās de spectantibus ad clausuram interrogare. Sac. Congr. 25. *Februarii 1583.* Nec possunt ipsi Regulares, quibus subsunt moniales, impedire, etiam si alias monasterium illud nunquam fuerit visitatum. Eadem Sac. Congr. 24. *Novembris 1617.* Ita quod monialibus, aut Regularibus visitationi obstantibus potest Episcopus resistere frangendo fores monasterii, & vim vi repellendo. Fuscus *lib. 2. de visitat. cap. 19.* Immo tam moniales, quam alii impediētes incidunt in excommunicationem latam in *d. Clement. Attendentes.* Ad eam tamen incurendam requiritur præsumptio, cum in textu adhibeatur verbum *presumpserit*, & præcedere debet monitio ex vi dicti textus, ibi, *Nisi monici respiciant.* Nec sufficit, quod dicta monitio fiat antequam apponatur impedimentum, sed debet ipsum subsequi. Bonac. *disput. 2. de censur. particular. quest. 2. part. 2. num. 4.* monens num. 2. requirit triplicem monitionem, vel unam pro triplici, quia hoc est de stylo juris canonici, nisi aliud necessitas suadeat. Et talis monitio fieri debet ab ipso monialium visitatore, qui impeditur, ut ab ejus Superiore, quia debet esse juridica. Supradicta excommunicatio afficit etiam impediētes visitationem a Prælati Regularibus intentatam.

Quar. 4. An Episcopus possit visitare sæculares, seu regulares exercentes curam animarum personarum sæcularium in Ecclesiis monialium exemptarum.

Resp. Posse juxta decretum Concilii Trident. *sess. 24. de regular. cap. 11.* & Gregorii XV. *constitut. de exemp. privil.* in iis enim, quæ ad curam spectant animarum, vel in dependentibus ab illa, subsunt Episcopo, ut docent

Confess. Monial.

G

Cam-

Campanil, & Barbola; unde ſi, dum Epifcopus ingredi voluerit ob cauſam prædictæ viſitationis, reuocari exempti, vel exemptæ moniales oſtium claudendo, licebit illi oſtium infingere, Innoc. Abbas, Campanil, & Fulcus; & contra huiusmodi impediētes in actu illatæ violentiæ, nulla præmiſſa monitione, excommunicationem ferre. Genueſ, Campanil.

Quæſt. 5. An moniales in actu viſitationis de regulati obſervantia a Præſbitero interrogatæ teneantur ſub mortali reſpondere.

Reſp. Tenentur ex Texeda relato a Diana in opere coord. 1.7. p. 1. reſ. 302. Quia Præſbiterus in viſitatione tenetur ſub mortali culpa interrogare de Conſtitutionum obſervantia, quia tenetur ſub mortali promovere bonum commune, ad quod promovendum prædicta obſervantia eſt maxime neceſſaria. Tenebuntur igitur eodem modo etiam moniales veritatem Præſbitero interroganti aperire, quia ad ipſas quoque ſpectat bonum commune promovere, cum tanquam partes teneantur bono totius cooperari.

Neque valet, quod regulæ, & Conſtitutionum tranſgreſſio eſt quid leve, quia ut plurimum regula, & Conſtitutiones vel ad nihil obligant, vel tantum obligant ad veniale; quare moniales celando huiusmodi tranſgreſſiones Præſbitero, quamvis iudice interroganti, non peccabunt mortaliter: mentuntur enim in re levi. Reſpondeo, quod licet regulæ, & Conſtitutionum tranſgreſſiones in ſe ſumptæ leves ſint, attamen ſi ſpectentur in ordine ad bonum commune, dicendæ ſunt graves, quia gravitas culpæ non ſemper, & abſolute a gravitate, & nobilitate materiæ metienda eſt, ſed etiam a gravi, & neceſſaria exigentia finis penſanda.

Quæſt. 6. In quibus caſibus excuſentur moniales a criminibus in viſitatione generali denunciandis.

Reſp. Excufari, quando peccatum eſt emendatum, quia delictum non quæritur, niſi ad delinquentis emendam, qua interveniente, ceſſat finis denunciationis. Ex quo ſequitur non eſſe denuncianda delicta a multis annis commiſſa, quia ex lapſu multi temporis, quale eſt ſpatium trium annorum, ex Maſcardo, præſumitur emendatio, niſi aliunde conſtet de reincidentia. Item excuſantur, ſi criminum noticia ſit ex auditu a levibus perſonis, quia talis noticia nullam generat fidem. Neque tenentur cum proprio, vel perſonæ denunciandæ detrimento in caſibus, in quibus lex naturalis excuſat ab obedientia; neque ſi ſciant ſub ſecreto naturali, niſi delictum in publicam monaſterii perniciem vergeret; neque ſi ipſis conſtet, vel quod Præſbiterus nullum apponeret remedium, quia nemo tenetur ad opus inutile, vel quod alii, a quibus audierunt delictum, denunciaverint; quia ceſſat finis denunciationis; neque ſi delictum ſit occultum, & nulla præcedat vel ſuſpicio probabilis, vel infamia, quia ſicut Præſbiterus non poteſt interrogare, neque moniales tenentur denunciare, niſi velint manifeſtare peccatum Præſbitero ut Patri ſecrete, ad emendationem ſemper tamen præmittenda eſt correctio fraterna, ſi ſit opportunitas, & ſpes emendæ, quia illa eſt de jure divino. Lezana q. regul. t. 1. cap. 27. num. 2.

S. V.

De subjectione quoad poenas.

Quar. 1. AN moniales subijciantur poenis regulares, seu Religiosos ecclesiasticos.

Resp. Subjacere in materia ipsis monialibus proportionata, quia sub sexu masculino comprehenditur foemininus, etiam in materia odiosa, & poenali, ut aliis relatis probat Sanch. in *decal. lib. 6. cap. 16. n. 89.* Quod si moniales sint exemptae, subjacent etiam poenis latis contra religiosos Ordinis, sive poenae latae sint jure Pontificio, sive jure Ordinis proprio, quia vere sunt subditae, & membra illius. Non tamen subjacent poenis latis ab Ordinario, quia sunt extra sphaeram ejusdem jurisdictionis, nisi dictas poenas ferat tanquam sedis Apostolicae delegatus, & ex speciali facultate ad hunc effectum commissa.

Quar. 2. Quibus excommunicationibus, & quibus in casibus subijciantur.

Resp. Subijciantur excommunicationi majori Pontifici servatae appellantes ad iudices incompetentes, sive ad competentes in casu non permisso, ex *Bulla Clementis VIII. in ordine* 110. Apostatantes a religione, ex specialibus Ordinum privilegiis, ex *Bulla S. Pii V. anno 1553.* Procurantes abortum ex *Constit. Sixti V. sive abortum alterius procreant, sive etiam proptium, contra Avilam, Naldum, & alios.* Inducentes aliquem ad promittendam electionem sepulturae apud ipsas, ex *Clement. cupientes de poenis.* Petere, vel exigere quoquo modo praesumentes in novitiarum receptione, sive ante,

ante, sive post prandia, seu jocalia, aut alia, etiam ad usum pium deputata, vel deputanda, ex *extravag. sane de Simon.* se invicem percutientes, ex *can. si quis suadente diabolo 17. q. 4.* id. que sive sint professae, sive novitiae, sive conversae, & etiam si se ipsas injuriose, & ex ira percutiant, secundum aliquos, quod negant alii cum Navar. *cap. 27. n. 78.*

Item subduntur excommunicationi majori, non tamen reservatae, cogentes foeminam ad ingressum religionis, aut ab ipso retrahentes, ex *Conc. Trid. sess. 29. de regul. cap. 18.* Temere habitum deponentes, ex *cap. ut periculosa no cler. vel monach. in 6.* Violantes interdictum, aut cessationem a divinis, ex *Clem. 1. de sent. excom. in 6.* In debite sibi usurpantes decimas, earumve solutionem impediennes, ex *Clement. 1. de decimis,* oppositum sentit Bonac. *de censur. in part. disp. 2. q. 8. p. 12. n. 8.* Post professionem matrimonium contrahentes, ex *Clement. 1. de consang. & affinit.* Recipientes novos Conventus sine licentia Papae, aut receptos alienantes, ex *cap. unio. de excess. prelat. in 6.* In debite alienantes bona monasterii prohibita alienari, ex *Bulla Pauli II. Ambitiosa.* In electionibus non abstinentes ab iis, quae gignere possunt discordias, ex *cap. in demeritatibus de elect. in 6.*

Item subduntur excommunicationi ferendae vacantes negotiationi jure communi Ecclesiasticis prohibita, ex *cap. secundum no cler. vel monach.* & insuper amittunt privilegium immunitatis ab oneribus in se, & bonis propriis, exemptionem scilicet a tributis, & gabellis, ex *cap. fin. de vit. & hon. cler.* Quod tamen non habet locum, nisi post tram monitionem ex Silvestro, & solum

quandiu non desistit a negotiatione. Neque supradictis poenis subjacent exercentes semel, aut iterum negotiationem, parvitate materiae excusante; neque exercentes per alios, quia cessat periculum peccandi, quod est ratio prohibitionis, ex Tabiena, Armilla & aliis penes Filiucium, qui sentit oppositum, nisi paupertatis, aut necessitatis ratio excuset.

Quar. 3. An moniales subjacent suspensionibus, & quando.

Resp. Subjacere, non quidem quibuscumque, sed illis tantum, quae juxta conditionem status, & sexus possunt ipsis adaptari. Quare suspenduntur ab officio ad arbitrium Ordinarii Abbatissae, ipsum de professione faciendam a novitia non praemonentes, ex Conc. Trid. d. sess. 25. c. 17. Suspenduntur pariter ab officio Praesidentes monasterio concedentes bona Conventus ad vitam dantis, aut recipientis, vel ad certum tempus, ex Clem. 1. de reb. eccl. non alien. Suspenduntur ab omni actu capitulari recipientes aliquid ex pacto, & capitulariter pro professione, ex extrav. sane de Simon. Item suspenduntur a receptione religiosarum in eodem Ordine admittentes ad professionem anno probationis nondum expleto, ex cap. non solum de regul. in 6.

Quar. 4. Quibus aliis poenis subjaceant.

Resp. Subjici, privationi vocis ad biennium, si contra Conc. Trid. delinquant circa perpetuitatem, ex eod. Conc. d. sess. 26. c. 2. & si sint proprietariae, privantur Ecclesiastica sepultura, ex eod. monasterium de statu monachi & communione altaris, ex c. monachi eod. tit. Subjacent privationi vocis & aliis poenis, si dent expectativam loci primo vacaturi puella ad religionem recipientis. Sac. Congr. decreto relato a Quaranta in Bul-

lar.

lar. par. 462. Privantur officiis, & dignitatibus, si indebite alienent, ex extravag. Ambrosiana. Puniantur item poena perpetui carceris, si post religiosam professionem permittant se violari, ex c. impudicus 27. q. 1.

§. VI.

De subjectione quoad Confessarium.

Quar. 1. A Quo monialium Confessarii eligi debeant, & approbari.

Resp. Nequaquam posse eligi ab Universitate, neque ab ipsis monialibus, sed electionem, & approbationem ad Episcopum spectare, Sacra Congreg. in Lauretana 20. Septemb. 1602. in Tusculana 25. Octob. 1601. Approbatio debet esse specialis pro monialibus, ita quod generaliter approbari non possint vigore illius approbationis confessiones monialium audire, sed egent speciali approbatione; & approbatus ad audiendas confessiones monialium unius monasterii non potest audire confessiones monialium alterius monasterii, Sac. Congregat. apud Pignatell. t. 6. conf. 85. n. 238.

Quar. 2. A quo debeant eligi, & approbari monialium exemplarum Confessarii.

Resp. Confessarios monialium exemplarum proponendos, & praesentandos esse a propriis Praelatis Episcopo, vel Ordinario, Tamburin. de jure Abbatiss. disp. 15. q. 3. n. 3. approbandos vero esse ab eodem Episcopo, vel Ordinario, alias Confessio est nulla ex Constitut. Gregorii XV. Inscrutabili, cum declarat. Sacra Congregat. Concil. Imo quod neque Generalis possit confel-

G 4

fo-

fiones monialium sui Ordinis audire absque Episcopi speciali deputatione, censuit eadem Sac. Congreg. 13. Novemb. 1627. quæ pariter interrogata a nonnullis regularium superioribus, an stante dicta Constitutione Gregorii XV. Prælati Regularis, cui monialium cura commissa est, possit aliquibus ex ipsis monialibus facultatem concedere ad plures annos, seu indeterminate duraturam, confitendi Sacramentaliter peccata sua Sacerdoti, qui ordinarius, seu extraordinarius non sit totius monasterii? Item an stante d. Constitutione quælibet monialium Regularibus subje&cta, sentiens se non gravatam mortali culpa, possit de venialibus valide confiteri cuicumque Sacerdoti, etiam non approbato ab Ordinario, & hoc absque licentia, immo & renuente Superiore ejusdem monialis? respondit Non posse in utroque casu, die 9. Junii 1657.

Quar. 3. Ad quot annos eligi debeant monialium Confessarii.

Resp. Ad triennium, quo elapso non possunt amplius audire confessiones in eodem monasterio per aliud triennium absque licentia Sacre Congregationis, alias declarantur suspensi ab audiendis confessionibus. Eadem Sac. Congr. in Comensi 4. Martii 1591. in Ragusina 2. Octobr. 1626. & die 27. Martii 1647. Quod habet locum etiam in Confessario conservatori puellarum, vel aliarum quarumcunque mulierum. Eadem Sac. Congr. 18. Martii 1649. Confessarii vero Dominicani, vel Cassinenses non possunt durare in hujusmodi officio audiendi confessiones monialium nisi per biennium ex eorum Constitutionibus. Eadem Sac. Congregat. 17. Novemb. 1643. Si contingat, quod quis deputetur in Confessarium op-

di.

dinarium monialium ad aliquot menses per modum supplementi, is poterit in generali deputatione Confessariorum, quæ postea fiet, ab Ordinario eligi in Confessarium ejusdem monasterii ad integrum triennium, quia prohibitio Sacre Congregationis de non eligendo monialium Confessarium ultra triennium, cum sit odiosa, benigne, & in mitiorem partem est interpretanda, ita ut intelligatur de electione Confessarii ordinaria, non autem de ea, quæ fit per modum supplementi.

Quar. 4. An, si expleto triennio Confessarius ex dispensatione eligatur ad aliud triennium, possit rursus expleto secundo triennio absque alia dispensatione eligi ad tertium triennium.

Resp. Videri posse ex Diana, Naldo, Bordonio, & aliis, quia interstitium vacationis intelligendum est via ordinaria, sicut jure ordinatio præscriptum est; nam statuta, & leges non comprehendunt ea, quæ raro contingunt, & per accidens, l. nam ad ea, ff. de legib. Sicque privilegium in præsentia casu intercepti vacationem non est spectandum, sed vacatio fingitur habere suum effectum. Oppositum nihilominus sustinendum puto. Quia gratia, & privilegium concedit quidem id, quod alias Confessarius non posset habere; nam ex prohibitione Sacre Congreg. expleto triennio non potest amplius eligi in Confessarium: at non alterat naturam rei concessæ; & ideo cum munus Confessarii, quando est expletum, requirat vacationem ab officio, dum conceditur pro tempore, in quo non posset conferri, censetur concessum absque alteratione suæ naturæ, & ideo cum fuerit expletum,

G 5 tum,

rum, requirit, quod subsequatur vacatio. Advertendum tamen, Ordinarios in aliquibus locis sinere, Confessarios aliquorum monasteriorum durare ultra triennium, & quidem ad plures annos, necessitate id suadente, quia valde difficile est, Confessarios idoneos pro talibus monasteriis reperire.

Quar. 5. An moniales possint recusare Confessarium sibi ab Episcopo, vel Prælo Regulari deputatum.

Resp. Possit, iusta causa interveniente, Bord. in miscell. dec. 166. Quia is comparatur Parocho, quem ex iusta causa populus recusare potest, arg. eorum, quæ dicuntur, c. ut circa electiones 4. de elect. in 6. Causæ legitimæ repellendi esse possunt, si sine expertæ, Confessarium esse nimis rigidum, pervertisse moniales, quibus ingerit diversos scrupulos, si non sinat eas confiteri suo modo, sed præcipiat, ut paucis, & præcipitanter se expediant, si sit inimicus consanguineorum, aliquarum monialium &c.

Quar. 6. Quinam prohibeantur eligi in Confessarios monialium ordinarios.

Resp. Prohiberi Vicarium generalem, quia moniales de ipso non considerent, Sac. Cong. in Sorana 23. Julii 1887. Neque Curatum, si exiō de cura notabiliter pareretur, eadem Sac. Cong. in Venesiarum 26. Julii 1594. Et in Parmensi 7. Maii 1652. Neque Minores Conventuales, quia id prohibitum fuit a S. Pio V. ead. Sac. Congr. in Ortonensi 30. Jun. 1599. Neque Observatores Provinciæ reformatæ S. Antonii Lusitanæ, quibus prohibitum fuit a Sac. Congreg. die 7. Novemb. 1653. & generaliter Regulares non solum non possunt esse Confessarii ordinarii, sed neque capellani monialium Ordinario subiectarum.

Sac.

Sac. Congregat. in Pistoriensi 16. Maii 1653. *Quar. 7.* An Canonicus Pœnitentiarius possit eligi in ordinarium Confessorem.

Resp. Regulariter loquendo non posse. Quia, licet remittatur arbitrio Episcopi, quo tempore interesse debeat fidelium confessionibus excipiendis, ut tradit Ugolin. de off. Episc. c. 33. n. 6. cum aliis; at tamen controvverti non potest, quod audiendō monialium confessiones diebus festis solemnioribus, admodum difficile, & forsan impossibile est, posse eodem tempore confessiones audire in Ecclesia Cathedrali, dū illa multitudo confluit hora Missarum, & divini officii, sicut ex suo munere tenetur, ut per Garz. de benef. p. 5. c. 2. n. 112. ubi refert declarationem Sac. Congreg. Concil. Dixi regulariter loquendo non posse eligi, secus autem si Episcopus aliter iudicaverit. Nam revera Canonicus Pœnitentiarius nullam habet prohibitionem a jure subeundi munus Confessarii monialium; & propterea id solum considerandum est, an valeat utriusque muneri satisfacere.

Quar. 8. Ex quo loco debeant Confessarii monialium audire confessiones.

Resp. Ex sede confessionali collocata non quidem in Sacristia, aut alio simili loco, sed in ipsa Ecclesia exteriori; habetur ex declaratione Sac. Congr. 7. Martii 1617. h's verbis; Confessionalia monialium e Sacristiis, & locis occultis amoveantur, ac in exterioribus Ecclesiis collocentur. Ex necessitate tamen licitum erit audire confessiones etiam ex alio loco, ita tamen disposito, ut mutuus Confessarii, & monialis viretur aspectus.

Quar. 9. Quale stipendium tradi debeat Confessariis monialium.

G. 6

Resp.

Resp. Confessario ordinario non esse subministrandum victum dietim, nec utensilia, vel lineam supellestem, sed tantummodo annuam provisionem. Sac. Congr. in Bononiens. 19. Junii 1601. in Ravennas. 19. Apr. 1624. Quæ non excedat duos julios pro quolibet die. Eadem Sac. Congr. in Neapolitana 27. Septemb. 1652. Quæ merces non solvitur ex capitalibus, sed ex fructibus, in Narniæ. 27. Septemb. 1652. Nec pro ea sequestrandi fructus omnes, sed accipienda paulatim, in Assisien. 6. Septemb. 1652. Ultra prædictum stipendium nihil aliud subministratur. Eadem Sac. Congr. 29. Novemb. 1615. Hoc tamen decretum non videtur esse in usu, quia praxis est in contrarium. Unde Scotia, & Diana in opere coord. t. 7. tract. 3. res. 50. asserunt, quod si Confessarius serviat cum magna charitate, patientia, & assiduitate, potest illi Abbatissa aliquid ultra taxatum stipendium subministrare, quia hoc non est proprie donum, sed beneficii remuneratio, & laboris compensatio.

§. VII.

De officio Confessarii Monialium.

Quar. 1. **Q**uomodo se gerere debeat Monialium Confessarius in confessionibus excipiendis.

Resp. Omisissis, quæ de hac materia tradunt Folaccus, & Tamburinus de jur. Abbatissæ. disp. 16. quæst. 9. quia apud ipsos videri possunt; curabit Confessarius, ut in suo munere patientiæ, charitatis, mansuetudinis, & humilitatis exempla adhibeat. Nugas, ineptiæ, & importuna vitabit. Omnibus idem erit, nullo

nullo habito discrimine, nisi aliqua majori indigeat auxilio. Dum monialis narrat superflua, aut suas querelas, aut negotia domestica, Confessarius perite sermonem divertat. Quando aliquid grave, & reprehensione dignum occurrit, monialem non statim arguat, nec signum præbeat admirationis, antequam confessio compleatur, ne monialis turbata, aut territa, reliqua peccata vel præ rubore, vel præ confusione fileat. Si monialis absque necessitate attingat aliarum graviora crimina, discrete illam moneat, ut fileat, & sua tantum peccata exponat. Si interroganda sit in materia luxuriae, utendum verbis honestis, ac pudicis, paulatim a cogitationibus ad verba, a verbis ad actus progrediendo; ne monialis ex Confessatio ea peccata discat, quæ ante ignorabat.

Quar. 2. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali, quæ pridie alicujus magni die festi, in quo omnes alie solent communicare, accedit ad Confessarium onusta maximis delictis, quæ ad eundem fere diem se perpetrasse confitetur; & nisi communicet, nulla justo impedimenti excusationem præterdere valens, manifestam honoris jacturam incurret. Et e contra Confessarius valde ambigit, an illam tunc absolvere possit, cum probabiliter existimet, illam facile, ac illico peracta communionem, in eadem delicta esse relapsuram, etiam si firmiter proponat, ac spondeat se non amplius peccare, de quo tamen etiam ipsa dubitat, attenda consuetudine, & occasione prima.

Resp. Si concurrant aliqua requisita; scilicet vera poenitudo prateritorum, verum propositum non peccandi, cum se invenerit in occasione, & aliqua rationabilis causa non se

sepa.

separandi ab ea, potest illam absolvere, etiam tertia, & quarta vice, juxta illud *Non sepius tantum, sed & septuagies sepius*, Navar. in *Man. c. 1. n. 15*. Sed si vicibus prædictis nulla emendatio, neque inchoatio ejus existat; & ex concurrentibus circumstantiis nulla speretur correctio, non est absolvenda. Ita Nav. ubi sup. Nald. *Annor. pract. Jur. Pont. pag. 82*. Extra occasionem proximam, loquendo de sola consuetudine peccandi inveterata, neque est absolvenda, non præcedentibus signis vere penitentiae, & emendationis vitæ, quia Sacramentum Pœnitentiæ est ejusmodi monialis non remedium, & salus, sed mors, & perditio.

Quar. 3. An Confessarius possit absolvere monialem pertinaciter existentem in occasione proxima peccandi, si ex concurrentibus circumstantiis conjiciat, illam quoad hoc esse in bona fide, quia invincibiliter credit, permanentiam in dicta occasione non esse peccaminosam, & alias idem Confessarius moraliter certus sit, præfatam monialem ex propria fragilitate non recessuram a dicta occasione, si id ei præcipiat, sique se nullum emendationis fructum consecuturam ex tali admonitione, immo potius ei injecturam laqueum novi peccati.

Resp. Dubium hoc movet Pellizar. *de Monial. c. 10. sect. 3. n. 191*: ubi affirmative concludit, motus doctrina Theologorum sustinentium, quod si Confessarius inveniat suam pœnitentem laborare ignorantia invincibili sive facti, sive juris tam humani, quam divini, aut naturalis, & alioquin prævideat, ignorantiam ablatam redundare debere in novum peccatum ipsius pœnitentis, qui prosequetur facere cum peccato, id quod antea licite facie-

ciebat, debet dissimulare, dummodo non interrogetur, non autem auferre ei præfatam ignorantiam. Ego vero absolute censeo, dictam monialem non esse absolvendam, quia non potest prudenter præsumi propositum efficax non peccandi cum volitione libera, & pertinaci mandandi in occasione proxima peccandi; quia eo ipso quod aliquis vult esse, vult etiam id, quod consequitur ad esse; atque adeo monialis, quæ libere vult occasionem proximam peccandi, vult etiam peccatum, quod consequitur ad occasionem. Licet enim permanentiam in occasione, utpote conjuncta cum bona fide, & invincibili ignorantia obligationis deferendi occasionem, desinat esse in se formaliter culpabilis, non tamen desinit esse libere volita, & per consequens non potest conjungi cum proposito non peccandi. Unde optime ait Dicastil. *de Pen. disp. 6. dub. 16. n. 336*, quod vix crederet alicui quantumvis affirmanti propositum, & magnum dolorem, si simul cum possit, nolle a tanto periculo se liberare, nec dignus est cui credatur. Et ita censent plerique docentes, eum, qui vult manere in periculo morali labendi, non censei habere verum propositum.

Quar. 4. Quomodo se gerere debeat Confessarius, qui reperit monialem in præteritis confessionibus coram ipso factis invalide fuisse confessam.

Resp. Sive confessiones fuerint invalide ex defectu doloris, sive examinis, sive quia aliquod peccatum sacrilege tacitum est, semper debet Confessarius admonere monialem, ut eas confessiones repetat saltem in genere, ita quod aliquam peccatorum cognitionem habere possit; cum enim Confessarius sit iudex, qui pœnam injungere debet pro peccatis invalidarum confessione.

nonum & iudicium ferre de illis in hac posteriori confessione, quia illæ priores fuerunt nullæ, debet habere illarum notitiam saltem confusam, ut rectum iudicium formare possit. Ita Paludan. D. Anton. & alii, quos citat Faustus de Sac. Penit. l. 1. l. 4. q. 22. Quod si Confessarius notitiam aliquam habeat in confuso, sufficit, quod monialis dicat, Accuso me de peccatis in illis prioribus confessionibus recensitis; suppleudo defectum contritionis, v. g. vel accusando se de peccato voluntarie emisso. Ratio est, quia jam Confessor hoc modo resumere potest distinctam cognitionem status pœnitentis & ex vi hujus distinctæ cognitionis jam factæ sacramentalis absolvere.

Non desinam adnotare, quod Diana p. 4. tr. 14. ref. 51. probabilem purat sententiam Granadi asserentis, satis esse, monialem in tali casu se accusare generatim de peccatis eidem Confessario alias confessis, & de sacrilegiis commissis in confessionibus invalidis, & tunc Confessarium valide, & licite illam absolvere posse, quamvis nec confusam notitiam habeat, nec pœnitentiæ recordetur. Ratio est, quia nulla ratio nos cogit ad imponendum tam grave onus moniali in materia adeo difficili, qualis est ad confessionem accessus, quis quantum fieri potest, facilis reddi debet. Pater assumptum, quia illa repetitio in specie non requiritur ad hoc, ut verum sit, monialem omnia peccata confessam esse; nam supponitur jam confessa in præteritis confessionibus, ex quibus, quamvis invalidis, Confessarius habuit illorum notitiam. Neque requiritur, ut Confessarius pœnitentiæ proportionatam injungat, quia pœnitentiæ non est cum tanto rigore proportionanda peccatis, ut non possit ratio.

tionabilitet minui, ut certe suadet ratio in hoc casu, ne confessio reddatur tam onerosa; maxime quia pœnitentiæ impropertio per confessionem alicujus Indulgentiæ plenariæ suppleri potest. An hæc sententia sit tuta, videant alii.

Quar. 5. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali, quæ aliam contumeliæ affecit.

Resp. Examine dignitatem personæ conviciantis, & conviciatæ, imo & qualitatem contumeliæ. Quia licet contumelia ex suo genere peccatum mortale sit, eo quod honorem intendit deprimeret, nihilominus ex circumstantiis potest esse tantum veniale; & sic tale erit quandoque ex levitate materiæ se tenentis ex parte honoris, si non intendat nisi parum inhonorare, & modicum credit, aliam contristandam; aliquando ex parte intentionis, ut si ex nimia loquacitate, aut ira prorumpit in verbum contumeliosum, non ex intentione, & consensu dehonoriandi; alquando ex dignitate personæ conviciantis; si enim Abbatissa appellet monialem obstinatam, duram, torvam &c. non multum illam lædit; non enim intendit illam dehonoriare, sed carpere.

E contra levis contumelia potest fieri gravis ratione personæ offensæ, ut sit tendat ad inhonorandam Abbatissam, vel alium Superiorem; & in tali casu induit etiam novam malitiæ speciem contra virtutem observantiæ Superioribus debitæ. Ad inducendam tamen novam speciem requiritur non quæcunque gravis culpa, sed illa quæ sit contra Superiorem, ut Superior est. Tamb. Method. Confess. lib. 2. c. 6. §. 2. n. 18.

His prudenter examinatis, Confessarius obligabit monialem ad reparandum honorem

per contumelias ablatum, quod ex Doctoribus potest pluribus modis præstari; nemper per reverentiæ exhibitionem, extraordinariæ benevolentiae ostensionem, honorabilem salutationem, vel per veniæ petitionem; hic tamen modus necessarius non est, nisi quando aliter non potest fieri compensatio. Ita Ledesma, Cajet. Lels, Bonac. & alii; qui omnes afferunt non esse obligandam Abbatissam, quæ contumeliis subditas affectit, ad veniam illis petendam, idem dicendum de magistra respectu discipularum, & de monialibus velatis respectu conversarum; quia alio modo ex supra enumeratis arbitrio prudentis Confessarii possunt satisfacere obligationi.

Potest tamen contingere, quod moniales excusentur ab honoris læsi, vel etiam famæ reparatione; ut, si duæ se invicem conviciis affecterunt, vel infamarunt; quia quando jura sunt æqualia, censetur utraque pars satisfacta, & tacite se invicem compensasse. Lel. Sylvest. & Malder. apud Dian. p. 3. tr. 5. res. 30. Altera tamen restituente, tenetur altera restituere, & si infamiæ fuerunt inæquales notabiliter, excessus debet ab altera eo meliori modo, quo potest, compensari.

Quar. 4. An Confessarius possit absolvere monialem, quæ injuriam passa ab alia consorore illam recusat salutare, dum omnes sibi occurrentes salutat.

Resp. Negant fere omnes Doctores, quia talis ommissio est lethaliter peccaminosa, cum saluatio sit signum aliquod commune charitatis, quod tuta conscientia negari non potest. Ita Sylvest. in sum. v. Charitas q. 6. Filiuc. Azor. & alii, qui a fortiori tradunt teneri in conscientia adversariam resalutare, si ab hac in saluatione præveniatur. Nam non resalutando adversariam,

præ-

præbet occasionem existimandi, velle illam contemnere, ac gravi injuria afficere, præcipue spectata circumstantia temporis, loci, ac personarum; adeoque mortaliter peccat, cum ex hoc regulariter sequi soleat grave scandalum.

Oppositum sustinet Lorca, Valer. & alii relati a Diana. in oper. coord. c. 7. tr. 5. res. 31. Quia omissis salutationibus, aut resalutationibus, etiam debitis titulo honoris per se, secluso odio, & contemptu formali, non est regulariter peccatum mortale, cum opponatur affabilitati, quæ non est tantæ obligationis, nisi forte ex circumstantia personæ, & aliis cederet in magnam injuriam, vel propter scandalum; quod tamen raro fit, quia non tam de facili suspicandum est inter personas religiosas odia foveri. Tum quia talis ommissio fieri potest non in odium, sed in significationem proprii gravaminis, & injuriæ, quod non est lethale.

Poterit igitur Confessarius impendere absolutionem moniali salutationem, aut resalutationem exhibere recusanti, dummodo agnoscat, nullam ex tali omissione foveri causam odii ex parte offensæ, nullamque præberi occasionem inflammationis odii ex parte adversariæ, & cessare præterea in consorioribus rationem scandali. Reginal. in praxi li. 17. n. 125. Ubi etiam notat, posse Abbatissam in pœnam monialis delinquentis, & in exemplum aliarum, illam non alloqui quantum temporis juxta concurrentes circumstantias videtur expedire. Non tamen per hoc potest hujusmodi pœnam quantum voluerit extendere; & si ex nimia austeritate nimio temporis spatio alloqui nollet, non esset absolventa, quia cum aliarum scandalo præberet motivum suspicandi, odium, rancoresque fovere.

Quar.

Quar. 7. Quomodo se gerere debeat Confessarius, cum moniali, quam deprehendit scripsisse Superiores contra aliquem literas cæcas.

Resp. Interroget monialem contra quem literas scripserit, quia si fuerint scriptæ contra Abbatissam, nova inducitur species malitiæ contra virtutem observantiæ, ut diximus supra. Item an illas malo animo scripserit; & dicitur malus animus, quando directe animo infamandi fecit, vel quando advertit id, quod scribit, tendere in alterius infamiam, & nihilominus non desistit. *Sot. l. 3. de iust. & iur. q. 10. n. 2.* Rursum an vera scripserit, an falsa; & hoc ratione reservationis, quæ huiusmodi literarum scriptiõni in aliquibus diocæcibus solet esse annexa, quando continent falsa crimina.

Licet monialis prædicta graviter peccaverit, non videtur tamen ad restitutionem famæ obliganda. Quia tam ex Doctorum sententia, quam ex iure civili, & canonico *in c. Inquis. §. Ad hoc accus.* nec non ex stylo Romanæ Curie, de quo testatur *Peyt. Form. Pral. lit. P. c. 16. n. 19.* nulla fides talibus literis est adhibenda. Cum igitur literæ huiusmodi tales sint, ut nullo modo reputentur idoneæ fidem facere, nullus omnino conlurgit ex his effectus infamæ, ut habetur expresse *in l. un. in fin. C. de lib. fam. c. fin. §. 9. r.* ubi Geminianus asserit tales literas nullam lædere opinionem eorum, contra quos sunt. Si ergo nulla oritur infamia, nulla quoque oritur restituendæ famæ obligatio, ut de infamatore nullius fidei communiter fatentur Doctores.

Et hoc verum est, etiam si monialis malo animo eas scripserit, quia restitutionis obligatio oritur ex facto, non ex nocendi intentione; sicut fur non tenetur ad restitutionem;

tum

cumcunque conetur ad furtum, nisi de facto sequatur. Quod si fortasse Superior fidem aliquam adhibuerit, adhuc monialis a restitutione videtur libera, quia causa infamæ non fuit litera cæca, sed imprudens Superioris credulitas, & injusta. *Lels. & Tamb. in decl. l. 9. c. 2. §. 2. n. 5.* & quidem quænam major imprudentia, & injustitia, quam fidem utcumque minimam præstare talium literarum scriptoribus, qui infames reputantur, & intestabiles (per *text. & gl. in c. 11. §. 9. 1.*

At non possum dictam monialem a famæ restitutione excusare, si Superior fidem adhibuit literæ cæcæ. Licet enim læsio ortum habuerit a Superioris credulitate, non per hoc tollitur, quod litera cæca non dederit causam huiusmodi imprudentiæ, atque adeo læsionis famæ ex ipsa secuta; quidquid enim est causa causæ, est causa causati, *l. manum. ff. de iust. & iur.* Maxime quia talis læsio fuit directe, & ex proposito intenta, cum ad hunc finem ordinata fuerit litera cæca. Tenetur ergo restituere, quod præstare debet, scribendo aliam literam prioris retractativam. Ita ex *Sylv. Grassius de casib. reserv. lib. 1. c. 19. n. 30.* & quidem eodem caractere conscriptam, ut Superior ex characteris identitate possit se certificare, quod idem fuerit detractor, & retractor detractionis.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat Confessarius, qui ex aliarum monialium confessionibus novit, aliquam monialem tale crimen perpetrasse, ipsa autem interrogata negat; habenda ne erit fides aliis, vel moniali pœnitenti.

Resp. Habendam esse fidem moniali, quia in hoc iudicio creditur pœnitenti pro se, & contra se. Quod si aliunde constaret eviden-

ter

ter confessario, talem monialem delictum commississe, neque alieno confessam esse, tunc non debet absolvere; quia clare ipsi constat, non esse rite dispositam. Sed quia rarissime contingere potest, quod adfit huiusmodi indispositionis evidentia; nam contingere potest, quod monialis habeat tacendi causam rationabilem, ad evitandum, v. g. suum, vel alterius damnum, vel habeat opinionem aliquam probabilem pro se, suaque actione, ideo regulariter absolvenda. *Megalat. p. lib. 1. c. 2. n. 12.*

Quar. 9. An monialis, quæ proprio Confessario confiteri non potest, sine salutis, vel famæ periculo, si petat licentiam confitendi cum alio Sacerdote, & iniuste denegetur, possit, hoc non obstante, valde, & licite confiteri.

Resp. Affirmativam sententiam tradunt Paludan. & sex alii, quos refert Diana *in opere coord. t. 2. tr. 3. res. 39. n. 3.* Quia licentia iure petita, & iniuste denegata, videtur iure concessa, & defectum Episcopi negantis suppleri ipso iure, aut ex præsumpta Summi Pontificis voluntate. Sed hæc sententia omnino est repellenda, quia remanet damnata in propositione tertiadecima in ordine inter proscriptas ab Alexandro VII. & clare defumitur *in ex. c. omnis utriusque sexus*, ubi habetur, quod, si quis alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa confiteri peccata, licentiam prius postulet. *& observant.* cum aliter illum non possit absolvere. Et ita tenet Laym. *in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 13. n. 3.* ubi citat Alensem, Sotum, & alios. Ut autem licentia iniuste negata habeatur pro concessa, necessarium est, quod supponat facultatem, seu potentiam ad actum faciendum, & quod pro executione tantum requiratur licentia, at quando licentia non supponit facultatem; sed

sed tribuit, si negetur, non habetur pro concessa. *Pignat. tom. 6. conf. 98. n. 41.* In præsentem autem casu non supponitur facultas absolvendi, cum hæc dependeat a conditione approbationis Episcopi. Monialis igitur in hac circumstantia potest se gerere, ac si non haberet copiam Confessarii, quare vel se conterat; & communiter, ut notat Villal. relatus a Diana *ubi supra*, vel confiteatur aliqua leviora peccata, ita ut directe absolvatur ab illis, indirecte vero a cæteris, semper tamen cum onere subdendi clavibus nondum directe absoluta, data opportunitate, ut volunt alii apud Tamburinum.

Quar. 10. An monialium Confessarius possit illis injungere sub pœnitentia opera alias debita ex regula.

Resp. Posse. Ita Turtian. Suar. Vasq. & alii relati a Diana, quia illud opus ut impositum a Confessario elevatur, ut sit satisfactio. Immo expedit aliquando opus aliquod debitum ex regula monialibus injungere, ut majorem diligentiam in tali opere exequendo teneantur adhibere.

Quar. 11. An abstinentiam a communione possit Confessarius sub pœnitentia monialibus injungere.

Resp. Cum Serio, Leandro, Lugo, & Diana contra Baucium, & Sancium, posse injungere, quia Eucharistia privatio est delicti punitiva, unde a iure canonico quibusdam in casibus in pœnam prohibetur communio, ut videre est *in cap. Latorem, cap. admonere 33. q. 2. & aliis.*

Quar. 12. Quam communionis frequentiam possint, & debeant Confessarii suis monialibus indulgere.

Resp.

Resp. Bis, vel ter in hebdomada, & etiam frequentius juxta devotionis mensuram. Favet Conc. Tr. *sess. 22. de sacrif. Miss. c. 6.* Consonat textus in *c. quotidie de consecr. dist. 1. c. non iste, de consecr. dist. 2.* Hortantur S. Patres videndi apud Nogueiram *disp. 1. de Sacram. q. 4.* Et suadet ratio. Nam laici curis secularibus implicati possunt octavo quoque die ad communionem admitti, ex communi Theologorum apud Dianam *l. 2. in opere coord. tr. 2. ref. 37.* Ergo monialibus a mundo sejunctis, & Deo sacris poterit frequentius, & sicbis, vel ter in hebdomada Eucharistia indulgeri. Si enim Sacrae Virgines ratione sui status tenentur tendere in ultimum finem specialiori modo, indigent pariter frequentius quam laici hujus cibi spiritualis auxilio, quia per ipsum nutrita anima, augmento gratiae magis in suum finem elevatur, sicut enim gratia est promotio, & elevatio in finem supernaturalem, ita gratiae augmentum est major promotio, & elevatio.

S. VIII.

De Confessario quoad absolutionem a reservatis.

Quar. 1. **A**N monialium Confessarius possit eas, utpote perpetuo impeditas, a casibus Papae reservatis absolvere.

Resp. Affirmativam sententiam tradi ab Henriquez, Soto, & aliis relatis, & approbata a Pasqual. in *Laur. n. 1468.* & in terminis de monialibus Laym. *lib. 5. tr. 6. c. 12. n. 15.* Quia in jure impedimentum perpetuum & articulus mortis æquiparantur. Textus est in *cap. an nos de sent. excom. in 6. & tradunt Dicar. stil.*

stil. Bertrand. Loth. & alii. Negativæ tamen sententiæ adhaereo cum Ugolino, Vasq. Bonnacina, & Duardo. Quia in decreto Clementis VIII. *de casib. reserv.* expresse statuitur, quod Sacerdotes inferiores non possint absolvere nullo casu etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in articulo mortis. Et Doctores pro affirmativa adducti contendunt, Decretum Clementis procedere de absolutione absoluta, qua tollitur omnis obligatio, quæ confurgit ex reservatione; non autem de sola absolutione a peccato, relicta obligatione comparendi; nihilominus quia verba Decreti sunt clara, & absoluta, non est recedendum a sententia negativa.

Quar. 2. A quo in prædictis casibus debeat Confessarius impetrare facultatem absolvendi moniales.

Resp. Communiter Doctores, quorum triginta enumerat Verricel. *de Mission. tr. 9. q. 146.* affirmant, absolute posse impeditos, atque adeo moniales, a casibus Pontifici reservatis absolvi per Episcopum, etiam si Episcopus sit tantum electus, & confirmatus, quamvis non consecratus, neque Sacerdos, Dianæ *p. 7. tr. 2. ref. 1.* Rasperus *de poenit. c. 7. n. 22.* quia Episcopus non consecratus, neque Sacerdos dicitur verus Episcopus, quoad omnia, quæ pertinent ad potestatem jurisdictionis. Et hoc potest præstare, licet adsit Nuncius, vel alias pollens facultate absolvendi, quia existente impedimento recurrendi ad Pontificem restituitur Episcopo ordinaria potestas, quæ ex Sanch. in *decal. lib. 2. c. 11. n. 4.* transit etiam in Capitulum, Sede vacante, quia hæc competit Episcopis ex generali facultate a jure ipsis concessa, ut colligitur ex *cap. an nos, cap.*

Confess. Monial.

H

quod

Resp. Bis, vel ter in hebdomada, & etiam frequentius juxta devotionis mensuram. Favet Conc. Tr. *sess. 22. de sacrif. Miss. c. 6.* Consonat textus *in c. quotidie de consecr. dist. 1. c. non iste, de consecr. dist. 2.* Hortantur S. Patres videndi apud Nogueiram *disp. 1. de Sacram. q. 4.* Et suadet ratio. Nam laici curis secularibus implicati possunt octavo quoque die ad communionem admitti, ex communi Theologorum apud Dianam *l. 2. in opere coord. tr. 2. ref. 37.* Ergo monialibus a mundo sejunctis, & Deo sacris poterit frequentius, & sicbis, vel ter in hebdomada Eucharistia indulgeri. Si enim Sacrae Virgines ratione sui status tenentur tendere in ultimum finem specialiori modo, indigent pariter frequentius quam laici hujus cibi spiritualis auxilio, quia per ipsum nutrita anima, augmento gratiae magis in suum finem elevatur, sicut enim gratia est promotio, & elevatio in finem supernaturalem, ita gratiae augmentum est major promotio, & elevatio.

S. VIII.

De Confessario quoad absolutionem a reservatis.

Quar. 1. **A**N monialium Confessarius possit eas, utpote perpetuo impeditas, a casibus Papae reservatis absolvere.

Resp. Affirmativam sententiam tradi ab Henriquez, Soto, & aliis relatis, & approbata a Pasqual. *in Laur. n. 1468.* & in terminis de monialibus Laym. *lib. 5. tr. 6. c. 12. n. 15.* Quia in jure impedimentum perpetuum & articulus mortis æquiparantur. Textus est *in cap. an nos de sent. excom. in 6. & tradunt Dicac. stil.*

stil. Bertrand. Loth. & alii. Negativæ tamen sententiæ adhaereo cum Ugolino, Vasq. Bonacina, & Duardo. Quia in decreto Clementis VIII. *de casib. reserv.* expresse statuitur, quod Sacerdotes inferiores non possint absolvere nullo casu etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in articulo mortis. Et Doctores pro affirmativa adducti contendunt, Decretum Clementis procedere de absolutione absoluta, quæ tollitur omni obligatione, quæ confurgit ex reservatione; non autem de sola absolutione a peccato, relicta obligatione comparendi; nihilominus quia verba Decreti sunt clara, & absoluta, non est recedendum a sententia negativa.

Quar. 2. A quo in prædictis casibus debeat Confessarius impetrare facultatem absolvendi moniales.

Resp. Communiter Doctores, quorum triginta enumerat Verricel. *de Mission. tr. 9. q. 146.* affirmant, absolute posse impeditos, atque adeo moniales, a casibus Pontifici reservatis absolvi per Episcopum, etiam si Episcopus sit tantum electus, & confirmatus, quamvis non consecratus, neque Sacerdos, Dianæ *p. 7. tr. 2. ref. 1.* Raslerus *de poenit. c. 7. n. 22.* quia Episcopus non consecratus, neque Sacerdos dicitur verus Episcopus, quoad omnia, quæ pertinent ad potestatem jurisdictionis. Et hoc potest præstare, licet adsit Nuncius, vel alias pollens facultate absolvendi, quia existente impedimento recurrendi ad Pontificem restituitur Episcopo ordinaria potestas, quæ ex Sanch. *in decal. lib. 2. c. 11. n. 4.* transit etiam in Capitulum, Sede vacante, quia hæc competit Episcopis ex generali facultate a jure ipsis concessa, ut colligitur *ex cap. ea nos, cap.*

Confess. Monial.

H

quod

170 De Confess. quoad absolv. a reserv.
quod de his de sent. excom. in 6. & tradunt
communiter Doctores.

Quar. 3. An moniales ratione perpetui im-
pedimenti possint etiam a casibus Bullæ Cœ-
næ per Episcopum absolvi.

Resp. Possent; Non quidem ex vi Tridentini
sess. 24. de reform. c. 6. cum tali privilegio per
dictam Bullam ut derogatum, sed ex facultate
Episcopis competente ex vi juris communis
per textus supra citatos, qui a pluribus Docto-
ribus, teste Gobat. t. 1. c. 7. n. 389. extenduntur
etiam ad casus contentos in Bulla Cœnæ, quia
jura ob dentitatem rationis, præsertim quando
continent favorem, trahuntur ad casus similes,
in quibus militat eadem ratio, cap. cum dile-
ctis, ubi Abbas, & Dec. de confirm. utilit. vel
inutil. Neque repugnat, quod facultas una via
negata, altera concedatur, quando oritur a
diversa causa, ut in casu nostro; nam facultas
concessa per jus commune ratione perpetui
impedimenti oritur a necessitate, ne quis per-
petuo in excommunicatione permaneat, & con-
tingat inabsolutum decedere. Facultas vero
concessa per Tridentinum non datur ex neces-
sitate, sed ex privilegio dignitatis Episcopalis;
vel quia delictum minori poena censetur dignum.

Quar. 4. An Episcopus in vim supradictæ
facultatis possit absolvere moniales etiam ab
hæresi occulta.

Resp. Absolute non posse, contra Mallet.
Pellicion. & Vericel. & hoc propter hæresis
gravitatem, & rigorosam ipsius reservat onem.
Unde non venit in generali concessione ab-
solvendi omnes casus contentos in Bulla Cœnæ,
quia est speciali nota digna, ut docent viginti
Doctores relati a Diana t. 9. in opere coord. tr. 7.

resp.

ref. 158. & tollitur omnis dubitatio per de-
clarationes Gregorii XV. Clementis VIII. &
Urbani VIII. ac Innocentii X. qui omnes de-
claraverunt, in Jubilæis, concessa facultate in
omnes casus Bullæ Cœnæ, non censent com-
prehensam facultatem absolvendi a crimine
hæresis, nisi expresse, & specificè declaretur.

Quar. 5. An monialibus Regularibus subje-
ctæ possint per suos Prælatos absolvi a casu-
bus occultis, contentis in Bulla Cœnæ.

Resp. Negative cum Sigismundo a Bononia,
Tamburino, Naldo, & aliis relatis a Diana
t. 7. tract. 1. ref. 199. contra Suarez, Rodriq.
Peyrin. Portel. Vega, & alios. Ratio est, quia
fundamentum sententiæ affirmativæ innititur
privilegio S. Pii V. tribuenti Prioribus Domi-
nicanis, ac proinde omnium Religiosorum
Prælati erga suos subditos in foro conscien-
tiæ tantum, & per se ipsos omnem facultatem
absolvendi, & dispensandi, quam habent
Episcopi vigore Tridentini; Cum ergo
Episcopi, ut vidimus supra, nullam habeant
facultatem in casibus Bullæ Cœnæ erga suos
subditos, nullam pariter habebunt Prælati
Regulares in prædictis casibus erga suos.
Quod modo tanquam indubitatam tenet Dia-
na p. 8. tr. 7. ref. 50. instante Decreto S. Congr.
sub die 17. Novemb. 1628. Urbano VIII. ap-
probante, in quo revocantur in ampla forma
omnium Regularium privilegia absolvendi a
casibus Bullæ Cœnæ. Et licet contendat
Bordonus ex Peyrino, decretum loqui tan-
tum de Regularibus in ordine ad poenitentes
sæculares, hoc tamen est falsum, attenda
generalitate verborum ipsius decreti, quod
ita habet: *Nec intra, nec extra Italiam etc.*

H 2

posse

posse quemquam absolvere ab iisdem casibus Bullæ Cæna. Virtus enim dictionis quemquam est universalis omnia comprehendens, etiam quæ alias non venient. Aymo in *conf.* 294. n. 1. & ideo in præsentî casu facit, ut comprehendantur sub prohibitione etiam subditi religiosi. Quare facultas absolvendi moniales ab aliquo ex dictis criminibus, erit impetranda vel a Sacra Pœnitentiaria, ut vult Thesaurus de pœnis p. 1. c. 24. ampl. 3. vel a Legato, aut ab Episcopo, ut tradunt Sanchi. & alii apud Dianam.

Quar. 6. An moniales fruantur aliquo privilegio quoad absolutionem a reservatis Papæ.

Resp. Si moniales subsint immediate jurisdictioni Prælatorum Regularium Ordinis, tunc possunt absolvi ab omnibus iis reservatis, a quibus possunt viri religiosi ejusdem Ordinis vigore suorum privilegiorum. Quare poterunt præcipue absolvi a quinque casibus specialiter reservatis a Clemente VIII. in decreto edito 9. Jan. 1601. si vera est declaratio illa Sac. Congr. quam admittunt Bord, Vecchius & Naldus in *sum. v. reserv.* scilicet, quod per supradictum decretum adimatur facultas Regularibus respectu sæcularium pœnitentium tantum, non Regularium in quinque casibus supradictis. Si vero subsint immediate Ordinario, & immediate consistantur apud Sacerdotes non Regulares, inspiciendum est an concessio privilegiativa sic facta Regularibus tanquam pœnitentibus vel tanquam Confessariis: si primo modo, possunt absolvi a quocunque ad earum confessiones deputato; secus autem si secundo modo. Nullatenus tamen moniales sive exemptæ sint, sive non, uti possunt quoad absolutionem a reservatis pri-

vilégio Bullæ Cruciatæ, ut constat ex variis summorum Pontificum declarationibus adductis a Pasqual in *Laur.* n. 1456. & præcipue ex motu proprio Urb. VIII. dec. 19. Julii 1630.

Quar. 7. An moniales, utpote impeditæ a dire Episcopum, possint per proprios Confessarios absolvi a casibus Episcopo reservatis, non impetrata ad id peculiari facultate.

Resp. Affirmant plures, & quidem graves Doctores, quos refert, & sequitur Pasqual *ubi supra* n. 1466. & tanquam probabile admittunt Decast. & Diana. Quia si ratione impedimenti adeundi Pontificem pro absolutione, descendit facultas absolvendi in inferiores, scilicet in Episcopos; ratione pariter impedimenti adeundi Episcopum pro absolutione descendet facultas absolvendi a reservatis Episcopo in inferiores, scilicet in monialium Confessarios. Non enim debet strictius obligare Episcopus in suis reservationibus, cum debeat conformari intentioni Ecclesiæ, quæ non intendit obligare ad moraliter impossibile, ut constat ex rationibus, ob quas conceditur, impeditas absolvi posse ab Episcopo. Neque tenentur mittere Confessarium pro impetranda facultate, quia, ut notant Sanchez, Castropal. & Tamb. in *Method. exped. confess. lib. 3. cap. 9. §. 4. n. 17.* reservatio est onus pœnitentis, non Confessarii. Unde Tridentinum *sess. 13. c. 17.* admonet Sacerdotes, ut *id unum persuaderentur, ut ad Superiorem, & legitimos iudices pro beneficio absolutionis accedant.* Non dicit, quod Confessarii accedant Superiorem pro facultate, sed quod suadeant pœnitentibus accessum pro absolutione. Tum quia irretitus aliqua crimine Pontifici refer-

vato non tenetur mittere nuncium, velepistolam pro impetranda facultate, ut observant Nav. Enriq. Ugol & alii, quia impedimentum restituit Episcopo jurisdictionem, quæ fuerat per reservationem ablata; ergo neque moniales tenebuntur mittere Confessarium, sed impedimentum etiam ipsi Confessario restituet facultatem, quæ fuerat per reservationem adempta.

Cæterum opposita sententia tanquam tutor, & probabilior in praxi est sequenda cum Alterio, Filliucio, & Vasquez, quos adducit, sed non sequitur Pasqual. *loc. c.* Etenim Concilium Trid. *sess. 14. c. 7.* statuit, Sacerdotes inferiores extra mortis articulum nihil posse in reservata, exceptio autem firmat regulam in aliis casibus. Neque est eadem ratio de reservatis Papæ, quia de his sunt iura concedentia hanc facultatem Episcopis, cum non potest Pontifex adiri; quod in casibus Episcopo reservatis non invenitur, cum recursus ad Episcopum sit facilior, quam ad Pontificem. Erit igitur onus Confessarii obtinere a Superiore facultatem, cum enim sit monialium Parochus, tenetur ex officio eorum spiritualibus indigentibus providere, atque adeo pro facultate ad recte suum munus exequendum necessaria Superiorem adire, sicuti, casu denunciationis occurrente, tenetur ipse huiusmodi oneri se subicere.

Quar. 8. An Confessarius possit a reservatis absolvere monialem. ignaram reservationis.

Resp. Affirmant plures Doctores, relati, & approbati a Philippino de Privil. *ignor. n. 158.* quia omnis reservatio est pœna, ut absit alis relatis Diana *p. 6. res. 52.* & odiosam illam vocat Sanch. in *Sum. l. 1. c. 10. n. 74.* Nulla autem

autem pœna incurritur ab ignorante. Nav. Sylv. & alii apud Sanch. de matr. *lib. 9. disp. 32. n. 20.* Quare excusari etiam a reservatione invincibiliter inadvertentem ad reservationem tradit Quarti de cas. *res. sect. 2. c. 3. q. 6. vers. colligitur* 1. cum ignorantia, & inadvertentia æquipotentur in iure. Ad resolvendum censeo, nullatenus ignorantiam, aut inadvertentiam a reservatione excusare. Nam reservatio non est pœna pœnitentis, sed limitatio jurisdictionis; quod patet, quia reservatio est talis naturæ, ut resistat absolutioni non solum subditi illius Superioris, per quem est indota, sed etiam adventæ. Sic expresse habetur ex Constitutione Clementis X. *Superna.* Non potest autem resistere absolutio, nisi quatenus pœna pœnitentis, quia sub hac ratione non potest efficere adventam; lex enim non afficit nisi subditos, *c. a nobis de sent. exc.* Resistit ergo absolutioni quatenus limitatio jurisdictionis, cum sub hac tantum ratione afficiat subditum, ipsum scilicet Confessarium.

Imo dato etiam, quod reservatio esset pœna, vel medicina pœnitentis, adhuc afficeret ignorantem. Quia ex allegata Constitutione reservatio diœcesis, in qua Confessarius debet impendere absolutionem, ligat etiam confluentes ex alia diœcesi, & tamen ipsis non innotescit, cum ipsis non fuerit promulgata. Ergo ex mente Pontificis reservatio quocumque modo sumpta semper afficit ignorantem. Et ideo hanc sententiam tenent communiter Doctores, quos refert Gob. *tom. 1. de Sacri. tr. 7. n. 360.* ubi admittit ignorantiam solos illos casus a reservatione excusare, qui annexam habent reservatam excommunicationem; quia, dicit ipse, tunc intelligitur, re-

176 De Confess. quoad absolv. a reserv.
servationem in poenam delicti esse imposi-
tam.

Quar. 9. An Confessarius dubius de refer-
vatione peccati, vel censuræ possit monialem
absolvere.

Resp. Possesse; quia reservatio est odiola, at-
que adeo ad casus, & censuras certas tantum
restringenda. Ita Sanch. Trullenc. & alii, qui-
bus subscribit Anton. a S. Sancto *directi. Conf.*
tom. 1. tr. 5. disp. 15. sect. 7. n. 943. qui pariter
sect. 7 n. 46. cum Leandro, Lugo, & Dicastil.
docet, monialem cum dubio supradicti a Con-
fessario absolutam, si postea deprehendat, pec-
catum illud certo fuisse reservatum, non ter-
neri iterum subdere Sacerdoti habenti facul-
tatem circa reservata; quia stante tunc tali debi-
to fuit directe per Confessarium absoluta; nam
dubium reservationis non adimit jurisdictionem
absolvendi, cum reservatio, ut diximus, solum
ad casus, & censuras certas extendatur.

Quar. 10. An in aliquo casu possit valide,
& licite Confessarius monialem absolvere a
reservatis.

Resp. Quando concurrat necessitas commu-
nicandi, ita ut absque nota infamiae, & gravi
periculo scandalii communicatio non possit omitti,
tunc Confessarius non solum potest, sed etiam
debet absolvere, directe quidem a non reservatis,
indirecte vero a reservatis; quia positiva
lex de confessionis integritate cedit juri naturali
tuendi famam propriam, & præcepto charitatis
vitandi scandalum. Ita Doctores adducti a Lay-
man. *lib. 5. tr. 6. c. 12. n. 10.* ubi addit, idem esse
dicendum, etiam si excommunicatio sit annexa
reservationi. *Et n. 12.* ampliat conclusionem,
asserens, quod Confessarius ingressus ad audien-
dam

dam confessionem monialis infirmæ, si interv-
niat illam reservato crimine irretitam, poterit
supradicto modo absolvere, quamvis in proba-
bili mortis periculo non existat; partim quia ali-
qualis urget necessitas, si quidem monialis ægro
animo ferret privationem absolutionis, cum ex
sua parte bene sit disposita; partim quia graves
Doctores absolute docent, quod Sacerdos pœ-
nitentem, qui peccata reservata habet, absol-
vere possit cum onere, ut ea sola Superiori post-
ea confiteatur; & ab aliis directe absolvatur.
Interim tamen debet Confessarius in supradictis
casibus procurare facultatem reservatorum a le-
gitimo Superiore, ut vigore illius monialem mo-
do dicto absolutam, directe a reservatis absolvat.

Quar. 11. An Confessarius obtinens licen-
tiam absolvendi certam monialem a reserva-
to, possit uti pro alia.

Resp. Negative cum Bord. in *Miscell. dec. 146.*
& Beja p. 3. *casu 10.* contra Moronum. Quia
Superior licentiam concedens intendit gratiam
facere juxta petitionem; nam Princeps, aut
Superior solet se accommodare precibus por-
rectis, *can. inter dilectas, §. ceterum de fid.*
instr. ubi Gl. *in petitione* ait, responsum confor-
mari petitioni. Cum ergo petitio fuerit pro
una moniali præcise determinata, pro illa tan-
tum censetur concessa. Sed quid dicendum,
si monialis pro qua obsecrata fuit facultas absol-
vendi illam a reservato, & fuit ab alio absoluta,
si, inquam, iterum incidat in illum casum, ab-
solvit ne poterit virtute illius prioris facultatis,
qua pro illa usus non fuit Confessarius in prima
vice? Non potest; quia facultas illa ex mente
concedentis, & intentione petentis emanavit
limitate pro casu incursu, non incurrendo.

Quar. 32. An, quo jure, & quando moniales possint absolvi a reservatis etiam non obtenta, immo negata facultate a proprio eorum Pralato.

Resp. Si moniales sunt exempti, & subduntur Pralato Regulari, possunt absolvi licentia non obtenta, dummodo tamen fuerit petita, idque ex indulto Clementis VIII. Regularibus facta, & per Urbanum VIII. postea innovato, quod sic habet: *Quod si regularium confessariis casus alicujus facultatem petentibus Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice penitentes Regulares absolvere, etiam non obtenta a Superiore facultate.* Ubi duo notanda. Primum, quod possunt absolvi, etiam si licentia fuerit juste negata, quia Pontifex loquitur universaliter, nec distinguit de negatione licentiæ justæ, vel injustæ. Juniper. a Drepano p. 1. disp. 7. q. 8. c. 2. n. 10. Secundum, quod

by illa vice non facit sensum, quod semel tantum possint absolvere; nam non esset sufficienter Religiosorum conscientiis provisum, cum sæpius in eadem peccata prolabi possint; sed facit sensum, quod facultas absolvendi transeat in Confessarios limitate, & pro illa tantum vice, ita ut, concurrente iterum casu, non possit in vim primæ petitionis negatæ absolvi, sed debeat iterum petere; quod si fuerit quoque negata facultas, poterit etiam pro illa secunda tantum vice absolvi, & sic deinceps. Colligitur hæc doctrina ex his, quæ tradunt Alphonsus de Leone, Diana, & Naldus, v. Indulg. n. 4.

Si vero moniales subdantur immediate Episcopo, non possunt absolvi, licentia non obtenta; quia prædictum decretum, utpote emanatum occasione casuum a Superioribus Regularibus reservatorum, declarat, de quibus

Sue

Superioribus Pontifex loquitur, & proinde coarctat usum talis privilegii ad casum, in quo licentia fuerit negata a Superiore Regulari, juxta doctrinam Sardi dec. 124. n. 8. Unde non est extendenda concessio ad casum facultatis negatæ ab Episcopo, quia juri Episcopali præjudicaret, & gratia Pape semper ita est intelligenda, ut alteri præjudicium non inferat, ut communiter Doctores.

§. IX.

De Confessario Monialium quoad sigillum Confessionis.

Quar. 1. Quæ diligentia debeat Confessario custodiri sigillum a Monialium Confessario.

Resp. In sigilli custodia major a Monialium Confessario diligentia, quam in secularium Confessionibus excipiendis, est adhibenda; cum enim moniales sint ex se sexu fragilitate suspicissimæ, & ob familiarem, ac diuturnam inter se ipsas consuetudinem cujusque genium, mores, & defectus agnoscant, facillime ex minimo etiam nutu, gestu, aut verbo, quæ inter seculares essent indifferentia, possunt peccata ab aliis confessa deprehendere: Confessarius igitur sedulo, ac diligenter advertat, ne suo dicto, aut facto ostendat aliquid, ex quo sive directe, sive indirecte possit contingere fractio sigilli.

Quar. 2. Quænam cadant sub sigillo.

Resp. Cadere ea omnia, ex quorum revelatione potest reddi onerosum, & odiosum Sacramentum. Quare celari debent hoc sigillo non tantum mortalia, sed etiam venialia; cum hæc tamen differentia, quod mor-

H. 6. talia

talia nec in genere, nec in particulari sunt manifestanda; venialia vero, licet in particulari manifestari non possint, ne unum quidem quantumvis minimum, quia ex communi Doctorum sententia materia huius sigilli parvitate non admittit; possunt tamen in genere, & sic non frangit sigillum Confessarius, si dicat talem monialem confessam esse venialia; nam sine his non potest impertiri absolutio. Secus si dicat, monialem plura, vel gravia peccata venialia fuisse confessam, quia occultum est, illam plura, vel gravia venialia perpetrasse. Hurad. de pœnit. disp. 12. diff. 4. Malder. de sigil. c. 12.

Cadunt pariter sub sigillo non solum peccatorum circumstantiæ, & quæ utilia sunt, & conducunt ad explicanda peccata, verum etiam ea, quæ nec utilia sunt, nec necessaria, ut sunt defectus, qui ad famam pœnitentis pertinent, ut se esse illegitimam, rudem, habetis ingenii &c. dummodo a pœnitente ad peccata explicanda ordinentur. Diana p. 5. tr. 11. ref. 6. Imo etiam si non ordinentur, sed referantur incidenter. Granad. & Malder. Quod non admittit Hur. l. e. quamvis consulat ab illarum manifestatione abstinere, nisi sint huiusmodi defectus passim notii.

Item cadit sub sigillo pœnitentia imposita, si illa sit signum culpæ mortalis certæ, aut dubiæ, aut peccatorum venialium specialium quoad numerum, vel quoad speciem. Secus si pœnitentia sit ita levis, ut ex illa colligi nequeat, nisi quod pœnitens confessa sit venialia. Granad. 2. 2. contr. 7. tr. 11. disp. 6. n. 5.

Dona vero, & virtutes alicujus monialis, sicuti etiam propositum alicujus puellæ educandæ de religione capessenda, vel matrimonio in eundo, non spectare ad religionem sigilli docet

docet Malderus; quia quasi nunquam manifestantur ad explicationem peccati; potest tamen pœnitens ad hæc celanda sub naturali sigillo Confessarium obligare.

Quar. 3. Quibus locutionibus possit frangi sigillum.

Resp. Frangi, si Confessarius dicat, se audivisse in monasterio peccatum grave, etiam si non nominet monialem: vel sæpe recurrere ad Superiorem pro reservatorum facultate. Diana loc. c. ref. 35. Item si dicat non absolvisse monialem aliquam, nihil addendo. Imo etiam si addat non absolvisse ob confessionem nondum perfectam propter superveniens impedimentum. Granad. Fagund. & alii relati a Diana loc. cit. Nam tales locutiones statim offendent audientium aures, & malam opinionem de statu monialis ingerunt, nisi alioqui probatæ ac perfectæ virtutis esset, & conscientiæ.

Item frangit sigillum, si dicat non absolvisse monialem de peccato certe cognito ab illis cum quibus loquitur, quia obligatio sigilli est per se, scientia vero aliarum est per accidens; quod a fortiori dicendum est, si addat, non absolvisse de peccato publico, & notorio, quia scandalo publico non satisfacit. Quia peccatum quidem publicum est, sed quod accesserit ad confessionem sine vera pœnitentia, quod certe indicat factum negatæ absolutionis, aliis non innotescit. Diana ubi sup. ref. 42. Hinc fit, quod Confessarius, dum audit confessionem alicujus monialis, cui non debuit absolutionem impertiri, si interrogetur a Sacristana, utrum præparare debeat fenestrellam pro illius cõmunionem, debet respondere, quod interroget pœnitentem, an debeat cõmunicare Henr. & Trullin. pr. Sac. l. q. c. 8. dub. 1. n. 9.

Frangit insuper sigillum, dicendo talem monialem sibi occulte & extemporanee fuisse confessam, quia clandestina, & extemporanea confessio ingerit gravioris criminis suspicionem. Reginald. Navar. & Mercer. apud Dianam *loc. cit.* qui pariter aserit: cum Lugo, Granada, & aliis, frangi sigillum, si dicat, monialem suis impertinentiis & naniis sibi caput obrundere, vel esse scrupulosam, simplicem, irresolutam, obstinatum &c. si huiusmodi defectus solum cognovit ex confessione. Potest enim haec manifestatio Confessarii moniali displicere, & aliquando obesse, ne eligatur in Praelatam, vel ad alia officia, ut optime advertit Tamburinus.

Quar. 4. An per omissionem possit frangi sigillum Confessionis.

Resp. Affirmative ex Sancio, Basso, & Antonio a Spiritu S. de *Sacram. Poenit. et. 5. disp. 19. sect. 6. n. 2646.* Nam in aliquibus circumstantiis ex omissione dicti alicujus, vel facti potest oriri vel suspicio de mala conscientia poenitentis, vel ipsius confusio, aut verecundia. Unde frangit sigillum Confessarius, si interrogatus, an absolvet monialem criminiosam, non respondeat monialis aliqua sit honesta vita, & digna qua eligatur in Abbatissam, &c. etaceat. Quia ex taciturnitate Confessarii arguitur in primo casu eam non absolvisse, adeoque modo quodam confuso dicitur intelligi statum dictae monialis, in secundo vero ingeritur gravis suspicio de illius honestate, ac probitate. Ita Doct. citati. Item frangit, si ex pluribus monialibus sibi confessis alias laudet de bona conscientia, alias vero non. Praebet enim occasionem suspicandi, istas tam bonam conscientiam non habuisse. Perez *disp. 4. n. 3.* Tambur. *Method. expedit. confess. lib. 5. c.*

3. §. 1. n. 2. Secus dicendum, si de aliquibus seorsim loquatur, quia tunc nulla videtur fieri comparatio, aut exclusio aliarum, de quibus non occurrit tunc occasio loquendi. Tancredi *trakt. 1. disp. 4. q. 11.* Antonius a Spiritu Sancto *loc. cit. n. 1522.* qui pariter sustinet: num. 1574. frangi sigillum, si Confessarius, qui semel, aut iterum monialem inabsolutam dimisit, vocatus tertio ire nolit, ne ultra tempus cum illa infumat, dummodo tamen poenitens ad priores confessiones accesserit animo confitendi peccata, licet indisposita, quia v. gr. ab occasione proxima, quam tenetur, & potest dimittere, non vult abstinere. Si vero priores confessiones instituit animo tantum simulandi, ut satisfaceret praecocepto Praelati, vel ad removendum scandalum, non frangit sigillum, quia ex illis confessionibus non fuit orta obligatio sigilli, cum neutra illarum confessio fuerit, sed confessionis simulatio, cui Confessarius cooperari non debet. Hinc neque fractor sigilli dicens est si vocatus, non pergat ad audiendam monialem, quae in priori confessione eum sollicitavit ad turpia, quia provocatio illa ad malum non est sub sigillo, cum non sit peccatum, quod poenitens confiteatur, sed quod committit in illa confessione. Lugo *disp. 13. n. 116.* Perez *disp. 54. sect. 13. n. 11.* Dicastill. *disp. 12. n. 171.* docens, Confessarium delinquere contra sigillum, si omitat consueta humanitatis, & charitatis officia erga monialem, quae illi confessa est, & murmurationem aliquam contra ipsum, multo magis si se duriozem, & asperiores exhibeat, quia in utroque casu sequeretur confusio, & displicentia poenitenti. Grass. Reginald. Trullenc. & alii relati a Christophoro

2 S. Joseph. v. Confessio in append. ad 3. part. de sigil. dub. 5. n. 14.

Quar. 5. An sine fractione sigilli possit Confessarius extra confessionem cum moniali loqui de errore in confessione commisso.

Resp. De poenitentis licentia posse, sine licentia non posse. Ita communiter Doctores, quorum aliqui limitando sustinent, licentiam non requiri, quando Confessarius advertit errorem statim post impertitam absolutionem, antequam monialis surgat; censetur enim moraliter perseverare eadem confessio, dum adhuc monialis est genuflexa. D. castil. cir. disp. n. 95. qui addit, in sequenti etiam confessione de errore in precedenti commisso posse loqui sine licentia; necessarium enim est ad meliorem instructionem, nec poenitens conqueri potest, cum locutio sit intra idem Sacramentum, & sub eodem sigillo.

In cæteris casibus ad loquendum sive cum poenitente, sive cum alia semper requiritur licentia, quæ debet esse formalis, & expressa; nam Præsumpta, tacita, interpretativa, aut virtualis, etiam in bonum ipsius poenitentis, non sufficit, Fagund. p. 2. lib. 6. Sicuti neque sufficit, quod sit quocunque modo obrita, sed requiritur libera, ac spontanea, non vi, dolo, injuria, vel per preces importunas, aut metum reverentialem ipsius Confessarii extorta. Henr. & Fagund. loc. cit. Non est opus quod semper ea licentia detur verbo, sed sufficit, quod deur facto, v. g. quod poenitens extra confessionem incipiat loqui cum Confessario de dictis in confessione, tunc enim Confessarius potest ptosequi, quia factum æquivaleret expressæ confessioni. Aversa, Trull. & Tamb. admonens cum Vasq. contra suar. licentiam poenitentis ad

loquendum cum alio extra confessionem non se extendere ad corripiendum complicem, quamvis ad hunc effectum fuisset expresse concessa; quia sigillum non tam est in favorem poenitentis, quam complicitis, & sic universa causa, quæ examinatur in confessionis tribunali, est strictissimo sigillo absolvenda. Neque confessio est instituta ad redargutionem complicitis, sed ad correctionem poenitentis.

Quar. 6. Utrum Confessarius uti possit scientia habita in confessione ad bonum finem.

Resp. Negative, quoties periculum est revelationis directæ, vel indirectæ, tam alicujus peccati in confessione auditi, quam eorum, ex quibus pudor, aut damnus poenitenti resultet. Ita Doct. quos plena manu cogerit Anton. a Spir. S. l. 6. n. 1548. Si enim hoc intelligeretur esse possibile, redderetur poenitentis Sacramentum omnibus formidabile, & daretur animabus occasio amittendi spiritale solatium, minus fidenter, ac frequenter ad confessionem accedendo. Hinc sequitur, non posse monialium Confessarium ex scientia confessionis dicere, monialem aliquam pro tali officio non esse aptam, nec puellam pro admissione ad habitum, nec Novitiam pro professione. Neque monere Prælatum, aut Abbatissam, ut mutet claves, attollat muros, fenestras claudat, ad crates invigilet &c. etiam si hoc esset in bonum poenitentis, quatenus scilicet ex clavium mutatione, & parietis elevatione tolleretur ipsi occasio ruinæ spiritualis. Fagund. p. 3. l. 6. c. 3. n. 9. Neque suggerere Concionatori, ut vitium aliquod in particulari reprehendat, multo minus ipse in exercitiis spiritualibus reprehendere. Malder. de sigil. c. 24. Neque colloqui cum Confessario extraordinario

de peccatis alicujus monialis, quæ utcumque ex confessione cognovit, etiam si hoc ordinaretur ad bonum regimen animæ monialis prædictæ. Bassæus v. confessio 7. n. 20. Ratio horum omnium est, quia hujusmodi locutionibus cogeretur, eum loqui ex notitia confessionis; quod est contra sigillum.

Hoc tamen non violaretur, si Confessarius speciali humanitate, & solertiori cura adjuvaret monialem, quam ex scientia in confessione habita deprehendit, tacuisse peccatum aliquod in præteritis confessionibus propter ruborem, & pusillanimitatem. Quia præcipua ratio sigilli est, ne confessio difficilior, & gravior reddatur poenitenti, quod non accidit in hoc casu; nam monialis agit fere non potest, quod humaniter excipitur. Perez *supra* n. 7. Trullenc, Lugo, Bassæus, & alii.

Quar. 7. An poenitens teneatur ad sigillum.

Resp. Negative, sed tantum teneri sub secreto naturali non revelare aliquid de confessione, quo se sine justa causa infamet, vel Confessarii bonæ existimationi detrahat, vel aliud damnum accidat. Anton. a Spiritu Sancto *loc. cit.* 1517 Unde non licet moniali dicere suo amasio, sibi a Confessario interdictam fuisse cum eo amicitiam, & familiaritatem, quando Sacerdoti inde crearetur periculum. Hinc quando est periculum alicujus talis incommodi ex parte monialis, potest ab illa Confessarius exigere secretum, ut cum ipsa in negotiis suæ conscientie liberius valeat tractare. Ita cum Maldero, Fagundez, Sylv. & aliis Bassæus *sup.* n. 11. ubi cum Suario, Soto, & Henriquez contra Palud, & Navarr. docet teneri tantum sub secreto naturali observare ea, quæ Confessarius sub tali secreto ei aperuit.

§. X.

De Confessario quoad sollicitationem.

Quar. 1. AN monialis teneatur, Confessarium sollicitantem Episcopo, vel Inquisitori denunciare.

Resp. Teneri ex Const. Gregorii XV. quæ incipit *Universi*, etiam si sollicitationi consentiret; ita tamen, ut sollicitationem, ac verba, & actus turpes Confessarii denunciaret, taceat vero suum consensum, quem non tenetur propalare, neque respondere, licet super hoc esset ab Episcopo, vel Inquisitore interrogata. Quod si dubitet, consensum posse propalari, monenda est, Confessorem de hoc interrogari non posse; sicque id ex se fateatur, nullatenus esse scribendum.

Quar. 2. An monialis sollicitata satisfaciat denunciando per epistolam ad Episcopum, vel Inquisitorem missam.

Resp. Videri quod sic; quia cum sit impedita personaliter adire, denunciando per epistolam, facit quantum in se est. Nihilominus cum communi Doctorum oppositum tenendum est, ex declaratione Urbani VIII. in literis ad Cardinalem Borromæum datis 27. Sept. 1624. in quibus traditur forma servanda, scilicet quod denunciaret per Confessarium, qui de licentia, & juridica commissione Ordinarii, vel Inquisitoris extra confessionem medio juramento juridice recipiet in scriptis talem denunciationem, expresso nomine, & cognomine tam personæ sollicitatæ, quam Confessarii sollicitantis, & eam mittet ad judicem, a quo prius licentiam recipiendi talem denunciationem obti-

de peccatis alicujus monialis, quæ utcumque ex confessione cognovit; etiam si hoc ordinaretur ad bonum regimen animæ monialis prædictæ. Bassæus v. confessio 7. n. 20. Ratio horum omnium est, quia hujusmodi locutionibus cogeretur, eum loqui ex notitia confessionis; quod est contra sigillum.

Hoc tamen non violaretur, si Confessarius speciali humanitate, & solertiori cura adjuvaret monialem, quam ex scientia in confessione habita deprehendit, tacuisse peccatum aliquod in præteritis confessionibus propter ruborem, & pusillanimitatem. Quia præcipua ratio sigilli est, ne confessio difficilior, & gravior reddatur poenitenti, quod non accidit in hoc casu; nam monialis agit fere non potest, quod humaniter excipitur. Perez *supra* n. 7. Trullenc, Lugo, Bassæus, & alii.

Quar. 7. An poenitens teneatur ad sigillum.

Resp. Negative, sed tantum teneri sub secreto naturali non revelare aliquid de confessione, quo se sine justa causa infamet, vel Confessarii bonæ existimationi detrahat, vel aliud dñmum accidat. Anton. a Spiritu Sancto *loc. cit.* 1517 Unde non licet moniali dicere suo amasio, sibi a Confessario interdictam fuisse cum eo amicitiam, & familiaritatem, quando Sacerdoti inde crearetur periculum. Hinc quando est periculum alicujus talis incommodi ex parte monialis, potest ab illa Confessarius exigere secretum, ut cum ipsa in negotiis suæ conscientie liberius valeat tractare. Ita cum Maldero, Fagundez, Sylv. & aliis Bassæus *sup.* n. 11. ubi cum Suario, Soto, & Henriquez contra Palud, & Navarr. docet teneri tantum sub secreto naturali observare ea, quæ Confessarius sub tali secreto ei aperuit.

§. X.

De Confessario quoad sollicitationem.

Quar. 1. AN monialis teneatur, Confessarium sollicitantem Episcopo, vel Inquisitori denunciare.

Resp. Teneri ex Const. Gregorii XV. quæ incipit *Universi*, etiam si sollicitationi consentiret; ita tamen, ut sollicitationem, ac verba, & actus turpes Confessarii denunciaret, taceat vero suum consensum, quem non tenetur propalare, neque respondere, licet super hoc esset ab Episcopo, vel Inquisitore interrogata. Quod si dubitet, consensum posse propalari, monenda est, Confessorem de hoc interrogari non posse; sicque id ex se fateatur, nullatenus esse scribendum.

Quar. 2. An monialis sollicitata satisfaciatur denunciando per epistolam ad Episcopum, vel Inquisitorem missam.

Resp. Videri quod sic; quia cum sit impedita personaliter adire, denunciando per epistolam, facit quantum in se est. Nihilominus cum communi Doctorum oppositum tenendum est, ex declaratione Urbani VIII. in literis ad Cardinalem Borromæum datis 27. Sept. 1624. in quibus traditur forma servanda, scilicet quod denunciaret per Confessarium, qui de licentia, & juridica commissione Ordinarii, vel Inquisitoris extra confessionem medio juramento juridice recipiet in scriptis talem denunciationem, expresso nomine, & cognomine tam personæ sollicitatæ, quam Confessarii sollicitantis, & eam mittet ad judicem, a quo prius licentiam recipiendi talem denunciationem obti-

obtriuerat. Hodie tamen in similibus casibus consultur *Sac. Congr. Generalis Inquisitionis*, quæ licentiam concedit recipiendi prædictam denunciationem sine Notario: ita vidi observatum in praxi. Instructio Confessarii pro recipiendis huiusmodi denunciationibus exhibetur a *Pignat. l. 1. consult. 104.*

Quar. 3. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali recusante denunciare.

Resp. Admoneat de obligatione, quæ illi incumbit, denunciandi, & quidem sub mortali, nec non de majori excommunicatione, in quam incidit omittendo denunciationem, immo quod toties in idem peccatum mortale, eandemque incidit excommunicationem, quoties moraliter potens, negligit denunciare. *Lupus ex Bonac.* Ante oculos exhibeat grave animæ periculum, in quo versatur, & explicet, quibus & quot bonis priyetur innodata excommunicatione. Ostendat Inquisitorum prudentiam, & dexteritatem in excipiendo denunciationem, sigillum secreti in retinendo denunciante, & benignitatem in puniendo denunciatum. Suadeat, quod denunciationis finis nihil aliud est, quam salus ipsius delinquentis, & zelus catholice Religionis, pro qua tuenda non tam tuborem, humanosque respectus tenemur vincere, quam sanguinem ipsum, si opus sit, effundere. Hæc, & his similia suggerat Confessarius, prout muneris sui partes, monialis imbecillitas, & charitatis ratio videbuntur postulare.

Quar. 4. An supradictæ moniali denunciare recusanti possit Confessarius protrahere terminum ultra tempus vicedicti præfixum ad denunciandum.

Resp. Non posse, quia nullam habet jurisdictionem.

tionem super legem Superiorum, ad quorum prudentiam spectat examinare protractionis necessitatem. Putant tamen *Sagrus, Freitas, Achuna*, & alii apud *Dian. p. 1. rr. 4. ref. 27* solummodo posse concedi: tempus consulendi peritiores, quod tamen præstetur absque longa temporis dilatione, & interim, data fide denunciandi, absolvi posse; sicuti enim qui ob legitimam causam differt restituere, aut se iudici præsentare, potest pro illa saltem vice absolvi, supposito firmo proposito restituendi, vel se præsentandi, ut primum poterit: ita a pari discurrunt citati Doctores.

Quar. 5. An Confessarius sollicitatus a moniali sit denunciandus, si in sollicitationem consentiat.

Resp. Negant *Peyrin Bonac. Portel. Castrop. Hurtad.* & alii apud *Leand. rr. 5. de penis. disp. 13. q. 20.* quibus assentitur *Bord. Bofs. Delben.* & probabile putat *Diana p. 1. rr. 4. ref. 10.* Primo, quia Constitutiones Pontificum loquuntur de Confessariis sollicitantibus, unde tanquam odiosæ non sunt extendendæ ad casum Confessarii sollicitati. Secundo, quia in præsentati hypothese cessat præsumptio, in qua fundantur dictæ Constitutiones, scilicet quod Confessarius male sentiat de fide; cum enim mulieris activa sollicitatio efficacissima sit ad inducendum in lapsum, ex facto ipso confurgit evidens argumentum, quod ex fragilitate potius, quam ex mala credentia consenserit. Tertio, quia cum raro contingat casus mulieris sollicitantis, de hoc non censetur a Pontificibus dispositum, quia leges humanæ de his, quæ frequenter accidunt, tantum disponunt.

Neque dici potest de hoc esse aperte dispositum in Constitutione *Gregorii XV.* per illam clau;

clausulam, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint. Confessarius enim consentiens sollicitationi, proprie dicitur habere inhonestos sermones, seu tractatus pre-textu confessionis. Nam responderi potest, quod, cum verba illa, aut cum eis illicitos sermones, seu tractatus habuerint, subsequantur immediate ad verba sollicitare vel procurare tentaverint, ab his debent recipere interpretationem, l. Hæres palam, §. sed si notam, ff. de testam. notant Gl. Bart. Surd. & Mantie. quos refert, & sequitur Patual. in q. moral. jur. q. 217. n. 8. Cum igitur verba illa sollicitare & provocare importent inductionem, & provocationem activam, verba quoque subsequencia, scilicet sermones, & tractatus inhonesti debent intelligi cum inductione, & provocatione activa, unde non possunt adaptari ad casum Confessarii sollicitati, & potius fuerunt addita ad majorem explicationem, quam ad diversificandam dispositionem, quia dictio alternativa aut posita post genus, non inducit dispositionem diversam a priori, sed resolvitur in expositivam, seu declarativam. Rota p. 1. dec. 300. n. 26. recent.

Hs tamen non obstantibus sentio cum Leandro l. c. Fagundez, & aliis dictum Confessarium esse denunciandum tanquam expresse comprehensum sub clausula illa, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint: Ita interpretante consuetudine, & præxi Tribunalis S. Inquisitionis punitentis hujusmodi Confessarios, cui interpretatoni standum est, quia interpretatio ex sublecuta observantia magis attenditur quam quælibet alia; sicut pluries firmavit Rota apud Pignat. tom. 1. conf. 82. n. 18. Ita pariter luadente ratione;

nam

nam consensus ille expressus illicitus est, & inhonesti tractatus complementum.

Quar. 6. An in prædicto casu sit denunciandus Confessarius, si ad monialis sollicitationem nihil respondeat.

Resp. Si nullum signum approbationis exhibeat non esse denunciandum, quia tacens neque assentiri, neque dissentiri videtur ex regul. jur. 44. in 6. Imo in odiosis, & præjudicialibus taciturnitas habetur pro sensu. Flor. l. invitum de ser. urb. præd. Sicul. in cap. cura de jur. par. Neque potest inferri consensus per hoc, quod ex officio, & ex circumstantiis loci, & actus sacramentalis, quem exercet, teneatur monialem reprehendere, non vero tacere. Nam illa taciturnitas potest oriri vel a timore, vel a pusillanimitate, vel ab horrore, vel a confusione, quod sufficit ad excludendam præsumptionem consensus in sollicitationem; quia in conflictu boni & mali lex favet exclusioni delicti, & in dubio possibilis honesti, & possibilis inhonesti, semper capienda est interpretatio possibilis honesti, per tradita a Sperel. dec. 178. n. 1. dec. 174. n. 46.

Eoque magis cessat in moniali obligatio denunciandi, quia per necesse coereretur suam turpitudinem detegere. Cum enim, ad hoc ut judex possit iudicium suum efformare, debeat monialis allegare in denunciatione dictum aliquod, vel factum, aut signum inductivum sollicitationis, in præfenti nihil aliud esset allegabile nisi sola taciturnitas Confessarii. Hæc autem non potest inducere sollicitationem, aut aliquod inhonestum præcise, & de per se considerata, cum sit indifferens, sed tantum ut conjuncta cum prævia monialis sollicitatione; unde ad effectum pro-

procedendi contra Confessarium deponi deberet cum hac qualitate, quia sub hac tantum ratione esset criminosa. Ad hoc autem non tenetur monialis, quia non tenetur se ipsam prodere, *o. cum deceat, de elect. in 6. & DD. communis.*

Quar. 7. An monialis monasterii Regularibus subiecti teneatur denunciare suum Generalem, si ab ipso fuerit sollicitata.

Resp. Videri quod non; quia in delictis inferentibus suspicionem hæresis non tenetur filius patrem denunciare. *Bord. in manual. Consult. felt. 18. n. 40.* alius referens. Ergo neque monialis suum Generalem, qui patri æquiparatur in iure; & ideo pari punitur pœna subditus delinquens in proprium Superiorem, ac filius delinquens in patrem naturalem. *aurbeur. ut cum de appellat. cognosc. f. causas autem vers. vita parentum.* Quare optime procedit argumentum a patre ad Superiorem, per ea quæ tradit *Gratian. discept. 426. n. 2.* Imo fortius urget, quia parentes spirituales magis venerandi sunt, quam carnales, *c. in diligere, & c. Pitacium 30. q. 3. ubi Glos. versu mul- to magis.* Rursus cessat in conjuncto obligatio denunciandi conjunctum suspectum de hæresi, si exinde notabile familiæ damnum vel in bonis, vel in honore timeretur. Ita citati a *Carena p. 2. tit. 9. n. 12.* Cessabit igitur etiam in moniali, quia denunciatio cederet in gravissimum dedecus non unius tantum familiæ, sed universi Ordinis, cuius monialis est membrum, si caput ejusdem detegeretur tale crimen perpetrasse.

Hæ tamen futiles, & inanes rationes facile corrumpunt, si attendantur Constitutiones *Gregorii XV. & Alexandri VII.* in quarum prima expresse disponitur esse denunciandos *Regulares cujuscumque dignitatis, & præeminencia,*

aut quovis privilegio munitos. In secunda vero statuit, religiosos teneri, & obligatos esse accedere ad denunciandum Ordinariis, vel Inquisitoribus locorum quoscumque, etiam Confratres, ac Superiores, etiam primarios suos ejusdem ordinis, & religionis, quos noverint esse de fide quomodolibet, etiam leviter suspectos. Unde monialis prædicta ad suum Generalem denunciandum absolute est obliganda.

solum a Doctoribus controversitur a quo iudice sit procedendum in causa *Bord. in Sacr. Tribunal. c. 27. n. 27.* innixus dispositioni *Cap. Inquisitores 16. in 6.* sustinet, accepta denunciação, non posse Inquisitores ad ulteriora procedere, sed admonita Apostolica Sede expectandum esse quid decernat. Posse vero absolute procedere docent alii cum *Freira,* & colligunt ex *Constitut. Gregorii XV.* Media via incedit *Diana,* concedit posse, sed non debere nisi Supremo Tribunali prius consulto.

Quar. 8. An sit denunciandus Confessarius, qui confessionis prætextu intra clausuram vocatus a moniali se infirmam simulante, & provocatus ad turpia sollicitationi restitit, & sollicitantem objurgavit; sed quia monialis minata fuit se exclamationem vim sibi inferri, nisi consentiret, infamix metu consensit.

Resp. Affirmat *Carena p. 2. tit. 7. §. 19. n. 24.* Quia vere habuit tractatus inhonestos occasione confessionis; neque considerandus est timor, quia levis est, utpote illatus a foemina. Negant absolute *Sancius, Acugna, Peyrin, Trullenc. Freira,* quos refert, & sequitur *Leand. l. c. g. 23.* quibus subscribit *Januar. de cas. reserv. ref. 38.* Ratio est, quia consensus ad inhonesta non fuit voluntarius, sed infamix metu extortus; hic autem

metus gravis est, nam viro probo gravior est ipsa morte honoris jactura, ex allegatis a Sanchez *lib. 4. de matrim. disp. 15. n. 11.* & cadit in constantem virum, licet sic illatus a femina, quia quando agitur de minis exequendis per verba, mulier promptior, & efficacior est ipso viro. Bordon. *loc. cit. num. 245.* Neque obstat, quod sicut metus non excusat a peccato, ita nec a poena; ut habetur in *cap. sacris de iis, qua vi merusve causa.* Nam hoc procedit in foro poli, in quo quis necem potius tenetur subire, quam peccatum admittere, ut per Gloss. & Doctores in *cit. cap. Sacris.* Secus autem est in foro fori, & respectu poenae temporalis, ut distinguendo advertit Menoch. *de arbitr. jud. causa 354. n. 18. & 21.*

Censeo nihilominus cum Diana *p. 10. sr. 14. res. 40.* denunciandum esse, sed absq; abjuracione mittendum extraordinaria poena imposita, quia metus attenuat quidem culpam, sed non profus excludit, ut in *d. cap. Sacris*, adeoque licet excuset a quota poena, non excusat tamen a tota. Theaur. *99. forensi lib. 3. q. 46. n. 4.*

Quer. 9. An Confessarius sollicitans monialem in confessionario, sed extra confessionem, neque occasione confessionis, & sine praetextu, aut simulatione confessionis, sit denunciandus.

Resp. Divisos esse de more in hac difficultate Doctores. Negant Lupus, Bonacina, Lezana, & Bordon. in *Miscel. decis. 422.* quia extra occasionem confessionis in quovis loco, ut Confessarius sit denunciandus, necessaria est simulatio confessionis, ut colligitur ex verbis Bullae Gregorianae, ibi: *Sive extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocunque, ubi sacramentales confessiones audiunt.*

aiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire. Nam hae ultima clausula *simulantes ibidem confessiones audire* refertur ad quemcunque locum, sive sit confessionale ordinarium, sive deputatum, aut electum pro confessione, ut probatur ex generali regula, quod clausula ultimo loco posita refertur ad omnia praecedentia, *cap. inquisitioni 7. de appell.* Maxime quia si clausulae praecedentes regulantur ab eodem verbo *audire*, debent quoque cadere sub eadem dispositione simulationis. Affirmant alii, praecipue Delbene *de off. Inquis. dub. 137. sect. 11. in Perie. n. 5.* Bord. in *Man Conf. sect. 21. n. 49.* ubi priorem sententiam retractavit, & Nald. in *Sum. v. sollicitatio in fin.* ubi testatur sic servari in sanctissima Generali Urbis Inquisitione. Alii vero media via procedentes distinguunt. Si confessionale indifferens sit tam ad urbane loquendum, & de aliis tractandum, quam ad excipiendas confessiones, ut moris est in pluribus monasteriis, tunc Confessarius sollicitans in tali loco indifferenti non est denunciandus ob rationes prioris sententiae, dummodo tamen absit confessionis simulatio. Si vero confessionale nullatenus, nisi ad confessionis finem aperiatur, vel si etiam ob alium finem solet aperi, sollicitatio tamen fiat in diebus pro confessione designatis, tunc est denunciandus, quia semper ex circumstantiis intervenit confessionis simulatio, licet in Confessario desit animus simulandi. Ita Sancius in *select. disp. 11. n. 68. in fine.*

Nihilominus a secunda sententia non est recedendum, stante Sacrae Congregat. decreto de mandato Pauli V. emanato 10. Julii 1614. quod ita habet: *Falsa relatione, quod multi Confes-*

196 De Confess. quoad Monial. scrup.
fessarii tractans cum mulieribus in confessionali extra occasionem confessionis de rebus inhonestis, decrevit, ut contra huiusmodi Confessarios procedatur in sancto Officio. Neque valet, quod ait Bonac. de matr. q. 4. punct. 16. prop. 5. scilicet, decretum intelligendum esse ex præsumptione fori externi præsumptis ex loci circumstantia sollicitationem factam esse in confessionario confessionum audiendarum occasione; neque quod prædictum decretum utpote ante Constitutionem Gregorii emanatum explicari debeat juxta terminos ejusdem Constitutionis requirentis simulationem confessionis; decretum absolute loquitur, & ideo absolute intelligendum, & quatenus etiam versaremur in dubio, possessio stat pro decreto. Præter quam quod etiam Constitutio Gregorii comprehendit huiusmodi casum, ut advertit Bordon. in Manual. loc. cit. Advertit tamen ex Eminentissimo Albicio Dandinus de suspell. de her. c. 3. sect. 3. subjell. 5. n. 5. quod ex sollicitatione in confessionario, vel alio loco ad confessiones audiendas deputato, extra occasionem, & simulationem confessionis, non oritur, nisi suspicio de levi, etiam attentæ praxi Sanctæ Romanæ Inquisitionis, quia in tali casu non intervenit veri Sacramenti abusus, ut notat Hurt. res. moral. tr. 4. c. 8. res. 34.

DIRECTIO XL GENERALIS

De Confessario quoad Moniales scrupulosas.
Quar. 1. Quid generaliter observare debet confessarius cum monialibus scrupulosis.

Resp. Assuefaciat illas, ut sibi tanquam Directo ripare aut obedientiæ cæca, & firmiter cre-

credant, etiam contra gravissima, quæ habere possunt, argumenta peccandi. Sit unica earum ratio auctoritas Confessarii docentis. Nec est necesse conscientiam scrupulosam deponere, cum conscientia proprie non sit, sed vana quædam apprehensio; sed satis est quod putent, se, etiam stante suo iudicio, non peccare; & certe de facto coram Deo non peccant, quia sequentes sui Confessarii dictamen, quod probabile est, sequuntur, atque adeo prudenter operantur, Vasquez, Less. Coninch. & alii.

Dubitationes illarum in mitiorem partem semper interpretentur. Interrogationes minutiores, & fortasse necessarias pro aliis ad cognoscendas species peccatorum, non inculcet. Unde expedit aliquando, cum illis Confessarium pactum inire, ut nihil ex se constentur, sed tantum respondeant interrogationibus faciendis ab ipso Confessario, qui eas interrogare poterit de his, in quibus secundum earum statum potuerunt peccare, & ipsæ moniales per est vel non est respondere.

Non permittat suos scrupulos tanquam peccata confiteri, neque confessiones generales instituire, nisi certissime constet de necessitate; quia experientia compertum est, hoc esse mentem potius turbare, quam conscientia fluctus componere. Quare suadeat, ut a peccatorum præteritorum memoria perinde ac a dæmonum suggestionibus abhorreant. Si aliquando quosdam scrupulos audire velit Confessarius, iudicans id ad curationem, & illarum consolationem conferre, id faciat, protestando tamen se non ad confessionem, sed ad consilium audire.

Consulat, ut nihil iudicet esse mortale, nisi manifeste, & absque formidine cognoscat, &

aliquando etiam nisi jurare possit esse mortale. Valq. p. 2. disp. 67. cap. 72. n. 8. & alii. Immo hæc regula fallit in aliquibus ita scrupulosis, ut quidquid eis in mentem venit, etiam medio juramento judicent admisisse. Unde efficacior medicina erit, secundum aliquos Neotericos apud Bassæum v. conscientia n. 32. nulla peccata interiora habenda esse a scrupulosis ut talia, nisi quando procedunt in actum externum, cum pro illis favorabilis est præsumptio, ipsas cogitare in crimen consensisse, cum longe a committendo distabant.

Quar. 2. Quas Doctorum opinionem ad sedandam conscientiam scrupulosam possit eligere.

Resp. Ex Navar. Man. cap. 27. n. 287. Meroll. 1.1. disp. 3. cap. 3. n. 385. posse eligere quamcunque opinionem probabilem benigniorem, & favorabiliorem. Exempli gratia, Vota dubia an sint emissa, & præcepta an sint imposita non obligare, quamvis major sit in obligationis partem propensio. Sanch. Rebel. Castrop. Confessiones absque dolore sufficienti non ex industria factas, vel dimidiatas, non esse repetendas. Merol. loc. cit. Non peccare eum, qui legem observat juxta communem sensum bonorum, licet is sensus laxior videatur. Leges civiles de facto, vel raro, vel certe non frequenter obligare sub mortali; ecclesiasticas item nec multo frequenter. Non enim debet existimari legislator tam rigidus, ut hominibus bonæ voluntatis peccata adscribat, poenamve decernat; neque Deum, aut Ecclesiam suis præceptis efficere velle, ut homo in stultitiam cadat, quod scrupulosis facile contingere potest. Ita ex S. Antonin. Layman lib. 1. tr. 1. cap. 6. §. 4. peccata dubia pro scrupulosis cen-

ensenda non esse peccata. Lugo de Pœnit. atque adeo non esse sub obligatione Confessario aperienda, multo minus numerum dubium, vel dubias circumstantias. Suar. & Granado.

Quar. 3. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa dubitante præteritas confessiones integras non fecisse.

Resp. Prohibeat omnino, ne confiteatur peccata ante ultimam confessionem commissa, quia scrupulus hoc illi ingerit, & præsumendum est, omnia peccata fuisse confessa; tum quia, ne ipsius scrupuli foveantur, a tali confessione est excusanda, ut post Gerson. Tambur. & Reginald. lib. 2. num. 128. de qua reiterum n. 131. ubi advertit, debere Confessarium in hoc insistere, ut dictam scrupulosam pacem reddat, quod sufficit medioeris diligentia in conscientia examinanda, qua adhibita, non debet aliud metueri, cum in diligentiori examine adsit periculum faciendi odiosam confessionem, tum periculum damni ipsius poenitentis, tum summa difficultas, quæ est moralis impossibilitas; unde præstat, aliqua potius omitti, quam intolerabilia hæc damna subire. Tambur. in Method. expedit. confess. lib. 2. cap. 10. §. 1. n. 22. Immo, si sæpe solet confiteri, debet injungere, ut nullum conscientia examen præmittat; tum quia, si peccasset realiter, ob oculos certe peccatum semper haberet; tum quia tota scrupulorum vita conscientia examen est. Molina tract. 4. disp. 13. in fin.

Quar. 4. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa, quæ semper hæsit, an in præcedentibus confessionibus, vel in præsentem habuerit verum dolorem, firmumque propositum non peccandi.

Resp. Suadeat, dolorem sufficientem in

infanti haberi posse. Laym. lib. 5. rr. 4. cap. 4. & satis esse in quolibet gradu, etiam remisso. Suar. & Layman *ibidem*, nec requiri cordis quandam tenacitatem, aut lacrymarum compunctionem, vel dolorem alium sensibilem. Gerson, quem sequitur Reginaldus *loc. cit.* n. 127. Item sufficere in scrupulosis desiderium doloris, vel dolorem de non habendo dolorem; quia in illis desiderium intensioris doloris est indicium veri doloris. Layman, *loc. cit.* Quo ad propositum vero admoneat, non necessario requiri explicitum, sed implicitum satis esse, hoc est illud, quod involvitur in ipso actu detestationis, & displicentiae; non enim quis vult committere, quod ipse displicet. At quia etiam scrupulis angere potest, an hoc propositum habeat, quia praevidet, imo certo sibi persuadet, se propter fragilitatem suam relapsuram, munus Confessarii erit animum illius erigere, ostendendo, quod potest consistere dubium, ac praevidentia relapsus in peccatum cum firmo proposito non peccandi; quia illud est actus intellectus, hoc autem posterius est voluntatis. Sylvest. v. *confess.* 1. q. 21. Insuper, ut quantum fieri potest, omnis scrupuli occasio tollatur, quando praedicta monialis non habet mortalia, eam in absolutam dimittat, & communionis sumptionem praecipiat.

Quar. 5. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali infidelitatis, & blasphemiae scrupulis vexata.

Resp. Scrupulos huiusmodi minus esse metuendos, magisque contemnendos. Granad. 1. 2. *tract.* 12. *disp.* 5. *num.* 8. quia malum illud, in quod prolabi distamus, minus timoris incutere consuevit. Unde infidelitas, & blasphemiae, sicuti utpote spiritum respicien-

tes non tantum delectant, ita minus periculi ingerunt. Monialem igitur scrupulis huiusmodi vexatam exprobrare expediet, quod parum fidat, divinam potentiam praesese omnibus nolentibus fidem deserere. Moneat, quod tantum abest, ut ex rebus divinis dubitationem nec minimam concipiat, quin potius ex angoribus animi, & voluntatis reluctantis afflictione desumatur violenta praesumptio firmitatis fidei in ipsa.

Quar. 6. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa, quae dubitat, consensura cogitationibus inhonestis praestitisse.

Resp. Suaeat, ut cum talibus cogitationibus non disputet, nihil illis respondeat, illasque despiciat; horror enim erga illas, & displicentia sunt sufficienter argumentum, consensum non praestitisse. Quare non sinat monialem nimis descendere ad particularia, neque permittat de istis cogitationibus coniteri, nisi ut supra diximus, adeo certa sit de consensu, ut etiam jurare possit. Caveat Confessarius moniali huiusmodi imponere, ut, quando a dictis cogitationibus agitur, signo crucis in corde, capitis agitatione, tustione pectoris, vel alio corporis gestu illas conetur depellere, quia experientia docuit, talium actuum frequentiam plurimas ad insaniam, nullas vero ad conscientiae tranquillitatem adduxisse. Unde consultius erit, ut diximus, quod parvipendat. Ad quod obtinendum juvabit, modo asperis, modo blandis verbis suadere monialem, ut firmiter credat, quod Confessarius, qui rationem de ea reddere debet, non parvipenderet, si illa gravia esse peccata cognosceret.

Quar. 7. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa in horarum canonicarum recitatione.

Resp. Jubeat absolute, ut abstineat a reiteratione officii, vel aliquam ejus partem, quam reliquisse putat, etiam si hic scrupulus obrepat, dum recitat officium, sed audacter ad sequentia pergat. Navar. & Reginal. quia semper minor illi tranquillitas ex secunda, & tertia recitatione, quam ex prima. Suggestat, ne sit nimis circa attentionem sollicita, quia ipsa attentio ad distractionem vitandam, distractionem parit. Nam ut optime advertit Cajet. 2. 2. q. 83. art. 17. dum scrupulosi volunt esse attentii, habent potius attentionem ad intentionem habendam, taliter quod intentio sit objectum tantum suae attentionis, quam ad verba distincte, & reverenter dicenda. Doceat itaque attentionem externam satis esse, unde & posse voluntarie distrahi. Coninch. Layman. Hurtad. & alii. Quod si ista non juvant, sed adhuc scrupulis, & anxietatibus premitur, potest Confessarius precipere, ut ab officii recitatione tantisper superseadeat, donec a suis anxietatibus sit libera. Gobat. r. 1. trall. 5. cas. 23. sect. 2. n. 714. Quia graves scrupuli juncti magnis anxietatibus sunt vera magnum malum, tam animi, quam corporis, & vere majus quam nonnulla ex iis infirmitatibus, quas magni nominis Doctores admittunt pro excusantibus.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa reconstitente peccata venialia.

Resp. Ex Gerson. & Rodriq. optimum remedium esse, quod non curet, peccata haec saltem particulariter confiteri, nisi aliqua, quae videntur graviora, reliqua omnia breviter, & succin-

cte

cte in confessione aperiat. Nimia enim talium peccatorum sollicitudo animam turbat, non sedat; ideo melius est dimittere conscientiam suam in pace super his, recogitando, quod in praesenti statu naturae lapsae, secundum communem Theologorum sententiam, moraliter impossibile est, sine speciali gratiae privilegio omnia peccata venialia vitare. Praedicta igitur monialis bono animo sit; attendat suam vilitatem, & miseriam, attendat simul & pietatem Dei, atque immensam misericordiam, quae animae vere poenitenti, & ab omni peccato plane avertae non potest non succurrere, atque ignoscere.

Quar. 9. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali scrupulosa pluries ad ipsam revertente priusquam ad communionem accedat.

Resp. Moneat, quod tam anxiosa sollicitudo versutia diaboli est, qui, dum suggerit sapius reverti, distrahit animam a devotione; & sub majoris munditiae praetextu surripit tempus illud, quod ad tanti Sacramenti praeparationem deberet impendi. Quare talis anxietas, & inquietudo, ne dum non juvat, sed impedit Dei in nobis operationem per suam gratiam; nam, ut recte notat Gerson. in tr. de divers. diab. tentat. lib. B. immoderata illa puritatis cura, ac peccati nimius timor ei non placet, quia quandiu Deum ita timemus, non videmur eum satis diligere, habentes illum de nimia severitate suspectum. Unde fit, ut inani metu concepto minuatur fiducia accedendi ad communionem nobis tantopere necessariam.

Ostendat igitur moniali, majorem pro Eucharistia suscipienda dispositionem oriri manda-

tis Confessarii obediendo, quam in scrupulosa suæ conscientia repurgatione immorando. Nemo enim per suam diligentiam quantumvis summam absque speciali Dei revelatione potest attingere, ut certo sciat quod sit in gratia. Unde ad Sacramentum illud omni veneratione dignissimum fructuose sumendum sufficit certitudo moralis seu quod tantam diligentiam impenderit in repurganda conscientia, quantam adhibuisset in opere faciendo, ex quo maximum lucrum speraret. Item exponat, quod ex repetito ad Confessarium accessu non solum non sit animus quietior, sed ut ipsa experitur, magis, ac magis perturbatur.

Quare Confessarius monialem hanc graviter arguat, & revertentem expellet; & si forte asserat peccata venialia habere, quæ clavibus subdat, salutare erit proponere quod ex Conc. Trid. *sess. 14. c. 5.* venialia taceri possent in confessione sine culpa, neque impediunt effectum gratiæ Sacramentalis, ut testantur plurimi cum D. Thom. *3. p. 9. 79. art. 8.* Præterquam quod possunt multis aliis modis extra confessionem deleri, nempe digna Eucharistiæ sumptione, aquæ benedictæ asperzione, orationis Dominicæ recitatione, & devota pectoris tunctione. Hostien. *in sum. tit. de Pœnit. §. remiss. §. de quibus peccatis.*

Quar. 10. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali dubitante de sua salute, quia se carere dulcedine spirituali in omnibus actibus experitur.

Resp. Ostendat Confessarius, quod dum do spiritualis; & sensibilis cordis mollities non sunt efficacia, & infallibilia signa charitatis, ut quæ reddunt hominem perfectiorem. Multoties motus naturæ sunt, & proinde etiam pec-

peccatoribus reperiuntur. Neque e contra ariditas signum peccati est, aut reprobationis argumentum. Item, quamvis dulcedo illa, sensibilisque devotio jubent ad bonum, & perfectionem; tamen propter nostram fragilitatem sæpe sunt occasiones periculi, & præsumptionis; ariditas vero animam collocando in spiritu humilitatis, Deo, qui humilia respicit, magis approximat. Immo gratior est illi anima in tali desolatione, quam si magna devotione afflueret; quia in pressura non ita facile quis se ipsum, vel sua querere potest, sicut in sensibili devotione. In hac namque sæpe se natura immiscet, & dum immodice anima delectatur, maculam contrahit.

§. XII.

De Confessario quoad Moniales habentes visiones, revelationes, & apprehensiones supernaturales.

*Quar. Q*uomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali dictos favores experiente.

Resp. Benigne illam excipiat, ne austeritate occasionem tacendi præbeat, patienter audiat, & solerter ininterroget, ut bene, & exacte spiritum illius, omnesque cordis affectus valeat penetrare. Non per hoc quod videri illa aliquam imperfectionem, statim eam de malo spiritu condemnans, ut advertunt S. *Theresa mans. 6. c. 1. & Planes in exam. revelat. lib. 3. cap. 23. §. 1.* Neque tamen revelationes, aut visiones statim approbet. Jubeat potius, quod de talibus favoribus non curet; ostendendo illi, quod virtus in his non consistit, sed in operibus bonis, & in augmento gratiæ, & charitatis. Quia

tis Confessarii obediendo, quam in scrupulosa suæ conscientia repurgatione immorando. Nemo enim per suam diligentiam quantumvis summam absque speciali Dei revelatione potest attingere, ut certo sciat quod sit in gratia. Unde ad Sacramentum illud omni veneratione dignissimum fructuose sumendum sufficit certitudo moralis seu quod tantam diligentiam impenderit in repurganda conscientia, quantam adhibuisset in opere faciendo, ex quo maximum lucrum speraret. Item exponat, quod ex repetito ad Confessarium accessu non solum non sit animus quietior, sed ut ipsa experitur, magis, ac magis perturbatur.

Quare Confessarius monialem hanc graviter arguat, & revertentem expellet; & si forte asserat peccata venialia habere, quæ clavibus subdat, salutare erit proponere quod ex Conc. Trid. *sess. 14. c. 5.* venialia taceri possent in confessione sine culpa, neque impediunt effectum gratiæ Sacramentalis, ut testantur plurimi cum D. Thom. *3. p. 9. 79. art. 8.* Præterquam quod possunt multis aliis modis extra confessionem deleri, nempe digna Eucharistiæ sumptione, aquæ benedictæ aspersione, orationis Dominicæ recitatione, & devota pectoris tunctione. Hostien. *in sum. tit. de Pœnit. §. remiss. §. de quibus peccatis.*

Quar. 10. Quomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali dubitante de sua salute, quia se carere dulcedine spirituali in omnibus actibus experitur.

Resp. Ostendat Confessarius, quod dum do spiritualis; & sensibilis cordis mollities non sunt efficacia, & infallibilia signa charitatis, ut quæ reddunt hominem perfectiorem. Multoties motus naturæ sunt, & proinde etiam in pec-

peccatoribus reperiuntur. Neque e contra ariditas signum peccati est, aut reprobationis argumentum. Item, quamvis dulcedo illa, sensibilisque devotio jubent ad bonum, & perfectionem; tamen propter nostram fragilitatem sæpe sunt occasiones periculi, & præsumptionis; ariditas vero animam collocando in spiritu humilitatis, Deo, qui humilia respicit, magis approximat. Immo gratior est illi anima in tali desolatione, quam si magna devotione afflueret; quia in pressura non ita facile quis se ipsum, vel sua querere potest, sicut in sensibili devotione. In hac namque sæpe se natura immiscet, & dum immodice anima delectatur, maculam contrahit.

§. XII.

De Confessario quoad Moniales habentes visiones, revelationes, & apprehensiones supernaturales.

*Quar. Q*uomodo se gerere debeat Confessarius cum moniali dictos favores experiente.

Resp. Benigne illam excipiat, ne austeritate occasionem tacendi præbeat, patienter audiat, & solerter ininterroget, ut bene, & exacte spiritum illius, omnesque cordis affectus valeat penetrare. Non per hoc quod videri in illa aliquam imperfectionem, statim eam de malo spiritu condemnans, ut advertunt S. *Theresa mans. 6. c. 1. & Planes in exam. revelat. lib. 3. cap. 23. §. 1.* Neque tamen revelationes, aut visiones statim approbet. Jubeat potius, quod de talibus favoribus non curet; ostendendo illi, quod virtus in his non consistit, sed in operibus bonis, & in augmento gratiæ, & charitatis. Quia

revelatio aliquando facta est malis hominibus, ut Balaam, Caiphæ, & aliis; augmentum vero gratiæ solis iustis conceditur.

Quare ostendere debet, se propter tales favores illam non æstimare, nec reputare ut Sanctam; imo potius ex quacunque levi occasione eam reprehendat, & humiliter, adeo ut concipiat directorem illam parvi pendere, & de suo spiritu dubitare, *Planes loc. c. §. 5.* Prudenter tamen in hoc se gerat Confessarius, ne nimiam afflictionem moniali ingeneret, & ne ad desperationem adducat, juxta monitum Pauli ad Thessalonic. 5. *Spirituum nolite extinguere: prophetias nolite spernere: quod bonum est, tenete.*

Quar. 2. Quomodo possit distinguere revelationes, & visiones veras a falsis.

Resp. Ad orationem recurrat, & fidenter gratiam discretionis spirituum a Deo petat, qui maxime solet illam concedere his, quibus ex officio, & dignitatis ratione animarum incumbit cura. *Delectus discipulorum lib. 4. c. 3. sect. 1. tit. E.* Assiduis precibus piam diligentemque S. Scripturæ considerationem adjungat; ex illa enim effulget cognitio discernenda falsis veras visiones, & prophetias. SS. PP. quoque, & historiæ Ecclesiasticæ lectio plurimum confert. Humilitas præ omnibus directori est necessaria, quia Deus abscondit hæc a sapientibus, & prudentibus, & revelat ea parvulis. Denique prudenti, & multiplici mentis scrutinio res tota examinanda. Ad quod juvabit sequentia perpendere, scilicet; personam revelantem; qualitates monialis, cui sunt revelationes, & visiones: res revelatas; & effectus ex revelationibus, & visionibus resultantes.

Quar. 3. Quid examinare debeat ex parte personæ revelantis.

R. p.

Resp. Examine quos motus causet in anima, quia bonus Angelus in principio hortatur ad bona, & perseverat in eis; sed malus in principio tendit in bonum, sed postea instigat ad malum Ita D. Th. ad 2. Ep. D. Pauli ad Cor. c. 11. Item bonus Angelus quamvis in principio terreat, statim consolatur, & confortat; malus autem stupefacit, & desolatum relinquit. Perpendat insuper, in qua figura appareat; quia si se exhibet in forma bestiarum, & monstruosa, vel si apparet in forma humana, aliqua tamen precesert vel curiosa vel deformia, ut si corpus atrum, foetens, gibbosum, nares simæ, aut nimium aquilinæ, oculi inflammantes, & similia, tunc Angelus malus est judicandus.

Quar. 4. Quid examinare debeat ex parte monialis, cui sunt revelationes, vel visiones.

Resp. Examinandam esse corporis constitutionem, an redundet atra bili, vel melancholia, quia talibus humoribus laborantes solent vehementer esse imaginativa, atque adeo earum mentes multis, & fixis phantasmatibus siglantur. Considerandum, quam valetudine gaudeat, an corporis habitus sit plus æquinedia difformatus, an cerebro læta, an imaginationis turbidæ, quia similes ex nativæ læsione, vel ab extrinseco accidenti hujusmodi visa experiri possunt, quod solet phreneticis, & epilepticis accidere; ætatis quoque consideratio habenda; nam si senex, suspicari possumus a capitis debilitate delirium; si juvenis, a cordis levitate periculum.

Juvabit etiam inclinationem bene scrutari; quia, ut ait S. Leo, *diabolus causas quarit nocendi, ubi quæque viderit occupari.* Unde si monialis, cui accidunt hujusmodi visiones, affi-

affecta sit ad has apprehensiones, regulariter procedunt vel a se ipsa, vel a dæmone; quod ut dignoscatur, debet Confessarius ei præcipere, ut de talibus non curet; nam si hoc mandato tristatur, & in Confessarium invehitur, signum est vel a se ipsa, vel a dæmone visiones huiusmodi esse confictas; qui enim Spiritu Dei aguntur, non tristantur ex Directoris mandato, sed conformantur.

Refert insuper considerare qualis sit, ac fuerit dicta monialis, qualiter erudita, quibus assueta, cum quibus conversata, quibus delectata; an singularia quædam affectet pœnitentiæ, ac devotionis signa, per Superiores Ecclesiasticos non approbata; utrum sit in spirituali exercitatione veterana, an vero novitia tantum; quia, ut ait Gerson, novitius fervor cito fallitur, si caruerit regente, præsertim in adolescentibus, & foeminis, quarum est ardor nimis avidus, varius, effrænus, ideoque suspectus. Unde attendendam est, an si adhuc imperfecta & adhuc in via purgativa, præciperet se per unitivam aut statim ac orare incipit, sine præparatione idonea præsumat se habere tantum passive, nihilque ex sua parte operans influxum divinum expectet.

Observandum præcipue, an obediens sit suo Superiori, Confessario, ac Directori; si enim in hoc deficit, exponit se manifesto periculo errandi, quia separat se a gubernio capitis sui, & impedit medium, per quod Deus vult suam lucem communicare. Item, an suas revelationes, aliaque dona revelet pluribus, an suo Confessario tantum intra Sacramentum confessionis; nam si eas divulgat, signum est non dari ibi Spiritum Dei, sed spiritum vanitatis, & superbæ. Planes. lib. 3. c. 16. §. 2. Item, si con-

Con.

Confessario, vel Directore continuis collocationibus intendat sub prætextu nunc crebræ confessionis, nunc longæ narrationis visionum, & apprehensionum suarum, nunc alterius cuiuslibet confabulationis. Excertis credite, nominatim Augustino, & Bonaventuræ, inquit Gerson, vix est altera pestis vel effractor ad nocendum, vel insanabilior.

Quar. 5. Quid examinare debeat ex parte ipsius revelationis.

Resp. Examinare debet primo, an aliquid contineat falsitatis; si enim aliquid habuerit quantumvis minimum, non est Dei revelatio, sed dæmonis, vel a propria imaginatione conficta. Quia in Spiritu veritatis non datur locus alicui, etiam minimæ falsitati. Ad cognoscendum autem, an veritas integra in revelatione reluceat, videndum est, an sit conformis S. Scripturæ, an contineat aliquid contra fidem, aut bonos mores, & veram Theologiam, traditiones Ecclesiæ, & doctrinam communem SS. PP. Nam si in al quo ex his contravenierit, talis revelatio falsa, & illusio. Plan. cit. c. 10. §. 1. Secundo ponderandum, an talis revelatio sit necessaria, & de materia gravi; quia revelationes quæ docent res inutiles, leves, & quæ non sunt ad rem sunt illusiones. Debet etiam adverti, an afferat verba adulationis, quia Spiritus Dei adulator non est. Tertio revelatio quæ detegit culpas, & peccata proximi est valde suspecta, præcipue si aliqua vox sive interior, sive exterior prædicta peccata propalans audiat: quæ jubet reprehendere delinquentem, si inde persona, cui sit revelatio, concipiat despectum illius, de qua facta est revelatio, maxime si reprehensio fieri debeat alicui Pralato, vel Sacerdoti, aut personæ, cui

Ige.

Specialis debetur reverentia Planes *lib. 3. c. 11.* qui pariter valde suspectam reputat revelationem, quæ exhortatur ad rem aliquam in se quidem bonam, sed singularem, ut si suaderet monialem ad quotidie in communitate jejunandum in pane, & aqua; singularitas enim illa non posset transire sine scandalo; nisi tamen accederet Superioris, aut Confessarii approbatio. Idem asserit de revelatione suadente opus bonum, quod esset alterius melioris boni impeditivum.

Quæ. 4. Quid observare debeat Confessarius ex parte affectuum resultantium ex ipsis visionibus, & revelationibus.

Resp. Incipiat, an hujusmodi communicationes excitent in anima facilitatem ad virtutem, & bona opera, desiderium efficacius, & determinationem patiendi pro Christo, propositum dimittendi consolationes sæculi, contemptum sui, & cognitionem propriæ miseriæ. Quando enim Deus alicui communicatur, magis homo cognoscit suam nihilitatem, & miseriæ. Quamvis etiam aliquando diabolus falsam inspiret humilitatem, & aliquando lacrymas excitet sensibilis devotionis, ut postea suos imprimat perniciosos effectus, qui certe dignosci possunt, si moveant voluntatem ad hujusmodi internas communicationes plurimi æstimandas, eis tenaciter adherendo.

Item, an relinquat pacem, lucem, & certitudinem; nam malus spiritus, licet a principio causet certitudinem, hæc statim perit, & intrat turbatio. An post hujusmodi favores Dei amorem cum summa ipsius reverentia experiatur. Si enim hæc in se sentit, signum est esse a Deo; secus si anima inveniat arida, & ad vanitatem propensa. Discutiat insuper an hæc dona sint

cum

cum cruce, & mortificatione conjuncta, vel antecedenter, vel concomitanter, vel consequenter. Nam donantur ad manifestationem fidei, & utilitatem Ecclesiæ; fides autem manifestatur in mortificatione, & patientia christiana; his enim crescit maxime christiana religio.

Denique inspiciat, an occupet animam magnus Dei timor, & tremor, quo mediante roboretur, ne in aliquo etiam minimo delinquat, & fiat cautior, & vigilantior circa proprias obligationes, ne Deo displiceat. Hic optimus effectus est, quia conformis illi monito Apostoli ad Philip. 2. *In timore, & tremore, salutem vestram operamini.* E contra vero si confurgat magna fiducia, & facilitas absque circumspeditione, & timore, a malo spiritu est operatio: malus enim spiritus auferit ab anima timorem Dei, ut ad peccatum inducat, prout egit cum Eva illis verbis, *Nequaquam morte moriemini.*

Quæ. 7. An ad experiendum prædictæ monialis spiritum possit Confessarius illam Eucharistiam petentem, decipere, porrigendo hostiam non consecratam pro consecrata.

Resp. Negative per tradita a Suarez, Pace Jord. Regin. & alis apud Dian. *in opere coord. t. 2. rr. 2. resol. 3.* & desumitur *ex c. de homine de celebr. miss.* ubi Pontifex loquens de Presbytero ad evitandum scandalum celebrante, & sicte consecrante, decernit, *falsa esse abicienda remedia, quæ veris sunt periculis graviora.* Et quidem in nostro calu fieret periculum idololatriæ; si enim monialis esset fortasse bono spiritu destituta, crederet hostiam sibi porrigi consecratam, adeoque pani puro exhiberet cultum debitum soli Deo, Et quamvis respectu monialis, ratione ignorantæ, idololatria illa esset materialis, respectu

ta.

tamen Confessarii esset formalis, quia pravi-
fa, & voluntaria; sicuti esset formale, & cul-
pabile homicidium respectu aliquem inebrian-
tis, si praviidisset ebrium exponendum esse
probabili periculo illud perpetrandi, quamvis
ex parte ipsius ebrii esset tantum materiale.
Quare prædictam fictionem non esse licitam,
absolute sustinendum, maxime stante Decreto
Innoc. XI. damnantis in propositione quin-
quagesima simulata Sacramentorum administra-
tionem, adeoque simulationem in administra-
tione Sacramenti Eucharistiæ, prout advertit
Cardenas *ad præp.* 50. *disfert.* 20. c. 3. n. 27.

S. XIII.

De Confessario Monialium extraordinario.

Quær. 1. **A** Quo elgi, & approbari de-
beat Confessarius extraordina-
rius monialium, etiam Regularibus subjecta-
rum.

Resp. Confessarius extraordinarius pro mo-
nialibus Episcopo subjectis, ab eodem Episco-
po eligitur, & approbatur. Et toties appro-
bari debet, quoties deputatur, nec sufficit,
quod sit semel approbatus, nisi pro iis, quæ
obtinuerit indultum S. Pœnitentiariæ eligendi
ex approbatis pro monialibus semel tantum.
Pro monialibus vero Regularibus subjectis
approbatur ab Ordinario juxta resolutiones
dubiorum Sacr. Congregat. super Constitutio-
ne Gregorii XV. attamen deputatio, regula-
riter loquendo, debet fieri a Superiore Re-
gulari; nam Tridentinum *sess.* 15. *cap.* 10. *de*
regular. statuit deputandos esse ab Episcopo,
& aliis Superioribus respective ad monaste-
ria sibi subjecta. Nec per Constitutionem Gre-
gorii XV. aut aliunde est ipsis talis facultas
adem-

adempta: & ideo si Episcopus absque justa
causa non approbaret, peccaret mortaliter.
Palq. in Lauret. n. 39. quia indirecte jurisdic-
tionem Regularium impediret. Non per hoc
tamen Confessarius sic injuste reprobatus pos-
set confessiones monialium audire, ut habetur
ex propositione 23. in ordine inter damnatas
ab Alexandro VII.

Dixi deputationem in monasteriis exemptis
fieri debere a Superiore Regulari *regulariter*
loquendo, quia in aliquibus casibus potest E-
piscopus deputare Confessarium Sæcularem,
& Regularem, etiam alterius religionis, mo-
nialibus exemptis; quando scilicet nulla ra-
tione induci possunt, ut peccata sua Regula-
ribus confiteantur, Sacr. Congreg. *in Regien.*
apud Pignat. *1. 8. consult.* 53. n. 5. vel si injuste
denegetur Confessarius a proprio Prælato Re-
gulari, eadem Sac. Congr. ex Naldo, *v. Episco-*
pus n. 23. Verum advertit Pignat. *l. c.* debere
Episcopum uti prædicta facultate cum magna
discretionem, & ubi de animarum periculo agi-
tur, ne detur causa monialibus liberius agen-
di contra suos Superiores.

Quær. 2. Quot vicibus in anno debeat conce-
di monialibus Confessarius extraordinarius.

Resp. Ex Trident. *loc. cit.* his, aut ter in an-
no debet offerri. Et hoc etiam si occasione ali-
cujus Jubilæi fuerit alia vice concessus, quia
privilegium, & gratia Principis debet aliquid
operari; nihil autem operaretur, si in illis tri-
bus vicibus computaretur concessio facta vir-
tute Jubilæi. Neque Prælatus in alicujus crimi-
nis poenam potest pro prædictis tribus vicibus
Confessarium denegare, cum hoc illis compe-
tat virtute Tridentini; privilegium autem a
Supe.

Superiore concessum non potest per inferiorem neque tolli, neque restringi, nisi de ipsius Superioris interpretativa voluntate, quæ in præsentî casu non potest præsumi; tum quia non desunt aliæ poenæ, quibus monialium delicta corriganur; tum quia, ordinarie loquendo, non omnes solent esse in delicto participes, atque adeo delinquentium poenam portare non debent infantes.

Quar. 3. An Episcopus possit per plures vices, quam ter in anno, Confessarium extraordinarium monialibus concedere.

Resp. Ex Bordon. & Diana p. 7. tr. 8. ref. 28. posse. Quia omne id censetur concessum, quod non reperitur expresse prohibitum, maxime quando versatur in materia animæ favorabili, c. *consuluitis*, 2. q. 5. Neque Tridentinum statuendo quod bis vel ter in anno offeratur Confessarius extraordinarius, limitat ad tres vices tantum Superioris facultatem, sed tantum indicat, quod per pauciores non possit.

Quar. 4. An Episcopus possit deputare Confessarium extraordinarium pro moniali particulari.

Resp. Universaliter loquendo non posse. Sac. Congr. Episc. in *Panorm.* 27. Maii 1603. Neque perpetuum, neque ad tempus; eadem Sac. Congr. in *Januensi* 27. April. 1657. Nisi per Sacram Pœnitentiarum pro una vice tantum, vel de licentia Sac. Congr. ut declaravit die 1. Sept. 1645. Verum Bord. in *Miscel.* dec. 254. sustinet debere quandoque Episcopum concedere certæ moniali petitum Confessarium, ut liberius suæ conscientiæ possit consulere, maxime si monialis rarissime illum petit, & petitus Confessarius est vitæ spectatæ. Censetur enim iusta causa expurgatio propriæ
con.

conscientiæ cum majori libertate, quod præcipue attendendum est respectu monialium, quæ ex verecundia solent sæpe ea peccata reticere, quæ sine verecundia commiserunt. Hinc colligit idem Bord. *dec.* posse a fortiori concedere specialem Confessarium moniali laboranti in extremis, quia, cum in tali periculo animarum saluti omnibus mediis sit succurrendum, talis ingressus est rationabilis, juxta exigentiam c. *nisi de statu Reg. in 6.* & necessarius, juxta *Trid. sess. 22. c. 5.* Immo potest concedere, etiam si monialis illum petat, non pro peccatorum confessione, sed pro animæ suæ solatio, quia tale periculum consolatione indiget.

Quar. 5. An moniales possint recusare Confessarium extraordinarium a Superiore oblatum.

Resp. Si loco ipsius alium petant, non possunt recusare, nisi allegata causa recusatōnis, ut diximus, cum de Confessario ordinario: Si vero illum recusent, nullum alium loco ipsius petendo, possunt sine causa recusare, quia Confessarius extraordinarius inductus est in earum favorem, quisque autem juri suo potest sine causa renunciare. Bordon. *ubi sup. dec.* 166. Hinc sequitur, non teneri singulas moniales eidem confiteri, cum verba illa Concilii, *qui omnium Confessiones audire debeant*, non imponant obligationem; nam verbum *debet*, quando respicit personam, de cujus favore agitur, non importat necessitatem, ut notant Felin. & Tusch. relati a Pasqual. *loc. c.* solummodo prædicta verba innunt, quod extraordinarius non possit deputari pro aliquibus, & non pro cæteris, sed pro omnibus sit deputandus, ita ut omnes, si velint, possint confiteri. Ex præcepto tamen Sac. Cong.

greg. Episc. tenetur omnes coram Confessario extraordinario se præsentare, ut discerui possit, quænam sint, quæ ipso indigent, & quæ non.

Quar. 6. An moniales tempore Jubilæi possint eligere in Confessarium Sacerdotem non approbatum in specie ad audiendas monialium confessiones.

Resp. Non posse, firmiter Mollæsius, Al. honf. de Leon, Faustus, & Polac. qui s. referunt, sed non sequitur Bord. *Mi. col. dec. 91* Ratio est, quia vigore Jubilæi non possunt eligi ad confessiones monialium, nisi approbati ab Ordinario; sed qui generaliter approbati sunt ad confessiones secularium, nequaquam censentur approbati ab Ordinario ad confessionem monialium, ut expresse statuitur in *Const. Clem. X.* quæ incipit, *Superna*: Ergo qui generaliter approbati ad confessiones secularium, non possunt virtute Jubilæi eligi ob confessiones monialium; quod patet etiam ex declaratione S. Cong. missa ad Episcopum Abulensem anno 1593. & relata ab Arauxo in *Select. rr. 1. q. 8. sect. 3. n. 15.* in qua habetur, quod approbatus ad audiendas confessiones certi generis personarum; vel in certa Ecclesia, non censetur approbatus simpliciter, ac proinde quod non potest virtute Jubilæi eligi ad audiendas confessiones aliarum personarum, aut extra Ecclesias ipsi designatas.

Quar. 7. An monialibus, quæ ratione infirmitatis Confessarium extraordinarium adire non potuerunt, ubi convaluerint, teneatur Episcopus Confessarium extraordinarium concedere.

Resp. Non teneri, contra Pellizarium; quia Concilium nihil aliud disponit, nisi quod confel-

sessarius extraordinarius omnibus offeratur: quotiescunque autem exhibetur communitati, quæ omnes moniales repræsentat, pro omnibus exhibetur. Neque obstat, quod prædicta dispositio non possit sortiri suum effectum quoad infirmas; utpote ad re Confessarium impeditas. Nam finis Concilii fuit consulere quidem singulis monialibus, sed non uti singulis, & divisive, sed ut unum corpus constituentibus, & collectivè. Cum enim verba illa, *qui omnium confessiones audire debeat*, ita debeant accipi, ut Confessarius sit deputandus pro omnibus, non pro singulis, ut ex Pasqualig. supra retulimus, clare patet, quod mens Concilii fuit providere pro omnibus collectivè, non divisivè. Quod etiam declaratur ex praxi; nullibi enim, quod ego viderim, pro huiusmodi monialibus, ubi convaluerint, Confessarius extraordinarius deputatur, praxis autem est optima cuiusvis dispositionis interpretis, *l. si de interpretatione, ff. de legib.* Mantica & alii apud Gonz. *super Regula. Cancell. §. 1. n. 40.* Præterquam quod dispositio potest sortiri suum effectum etiam quoad infirmas, quia infirmitatis impedimentum est ratio inabilis, & necessaria causa concedendi Confessario ingressum in clausuram.

Quar. 8. Quibus temporibus, & ad quot dies Prælati monialium debeant Confessarium extraordinarium deputare.

Resp. Cum Tridentin. nihil determinet neque circa tempora, in quibus fieri debet deputatio; neque circa dies pro audendis confessionibus concedendos, utrumque a Prælatorum pendet arbitrio. Præterquam tamen fere communis quoad primum est, ut dicta deputatio fiat in unoquoque quadrimestri, quare cujusque die

cessis servanda consuetudo, cum hæc vim habeat legis. Ex quo fit, quod si moniales tribus primis mensibus anni peterent Confessarium extraordinarium pro illis vicibus, quibus conceditur a Concilio, non tenentur Prælati illarum annuere petitioni. Quoad secundum vero non una in omnibus diocesis servatur regula; nam alicubi determinatur quindecim dies, alibi laxior dierum indulgetur mensura, & aliquibus in locis nulla fit temporis præfinitio. In hoc, crederem, monasterium habendam esse rationem, & juxta perfectionem, & regularum observantiam, nec non majorem, vel minorem monialium numerum, tempus esse indulgendum, ad hoc ut Confessarius majori diligentia, & monialium utilitate possit suum munus obire.

Quar. 9. Antepus, v.g. quindecim dierum concessum ad audiendas monialium confessiones incipiat currere a die expeditæ licentiæ, vel a die incepti exercitii confessionum; & an illi quindecim dies debeant esse continui, vel possint sum interpolati.

Resp. Quando non obstat vel consuetudo, vel statutum aliquod particulare, incipere a die cepti exercitii. Quia tempus respiciens actum incipit cum ipso actu, ut tradunt Gloss. in c. Anteriorum in i. 11. q. 6. Imola, Baldus, & alii. Unde cum tempus quindecim dierum respiciat exercitium confessionum, debet incipere ab ipso exercitio. Non tamen per hoc quindecim dies debent sumi interpolati, sed continui; quia, licet concessio sit facta quoad exercitium, attamen quo ad durationem coarctat exercitium tali tempori; unde exercitium semel inchoatum sequitur naturam temporis; tempus autem de sui natura dicit continuitatem, præcipue quan-

do

do est determinatum a lege, vel statuto, l. Genere, & de his, qui not. infam. & observant Lupus, Albert. Vela, & Bord. Verum quidem est, quod tempus quindecim dierum non est ita stricte sumendum, ut ad decem, & septem non possit extendi, ob regulam illam juris communiter receptam, dies termini non computantur in termino, quæ in præsentī materia, utpote favorabili animæ, est admittenda.

Quar. 10. An Confessarius extraordinarius elapso termino possit absque nova licentia audire monialis confessionem tempore habili inceptam, quæ vel ratione alicujus casus reservati, vel ratione majoris discussionis, non potuit intra præfixum tempus compleri.

Resp. Possit, & ita tenere debent Henricus Rodriq. Sanch Bossius, & alii relati a Pasq. de Jejun. dec. 160 num. 5. quatenus asserunt, quod, quando durante Jubilæo confessio Sacramentalis est incepta, si Confessarius non potuit absolvere poenitentem, quia habet casus indigentes discussione, potest absolvere a reservatis elapso Jubilæo, etiam si prius non abstulerit reservationem; quia, quando causa est incepta, partes acquirunt jus ad terminationem ipsius; non obstante, quod deberet expirare jurisdictio delegati, c. licet undique, c. gratum, c. relatum, de offic. deleg. & notat Sanctarel. de Jubil. cap. 8. dub. 7. alios citans. Cum igitur etiam in nostro casu acquisitum sit jus ad confessionem complendam, eo ipso, quod est incepta debito tempore, poterit compleri, quia censetur prorogari tempus, donec confessio compleatur. Quod etiam potest præsumi ex benigna Superioris voluntate.

Quar. 9. An Confessarius extraordinarius

K 2

pos.

possit absque speciali licentia celebrare in Ecclesia monialium, ad quarum confessiones audientas est deputatus. Immo & iis ministrare Eucharistiam, & concionari, durante facultate ad confessiones.

Resp. Videri, quod sic; quia cum Confessarius ordinarius monialium sit illarum Parochus, & earum Ecclesia dicatur quasi Parochialis. *Bordon. Miscel. dec. 129.* Confessarius quoque extraordinarius, durante illius munere, censendus erit pro illo tempore Parochus, cum succedat in locum, & jurisdictionem Ordinarii. Unde poterit in monialium Ecclesia, tanquam in sua Parochiali, celebrare, Eucharistiam ministrare, nec non coram illis concionem habere, cum hæc omnia ad munus pastorale pertineant. Nihilominus, nisi concurrat consuetudo, & ex circumstantiis possit præsumi voluntas Superioris, oppositum sustinendum puto, quia celebrationis, communionis, & concionis actus sunt diversi ab exercitio confessionis; a diversis autem non fit illatio. Et hoc præcipue attendi debet quoad actum concionandi, ut optime advertit *Tambur. de jur. Abbat. disp. 15. q. 9. n. 1.* Tum quia praxis communis est in contrarium, tum quia ex reprehensione facta alicujus defectus inter concionandum, alicui moniali minus prudenti, & plus æquo suspicari potest suspicionem ingerere, se loqui ex noticia habita in confessione, ejus rei cavenda est etiam quælibet remotissima suspicio, ne moniales neque in minimo possint diffidere de sigillo. Vide *Pignatel. 2. 8. consult. 62. n. 33.*

CAPUT VII.

De Monialium obligatione quoad Clausuram.

§. I.

De Clausura in communi.

Quar. 1. Quid veniat appellatione clausuræ.

Resp. Venire totum illud spatium monasterii, ad quod liber est accessus ipsis monialibus, & non sæcularibus personis. Clausura consistit in indivisibili; quare si monialis ad unum, vel duos pedes exeat, quamvis statim regrediatur, clausuram violat. Item si ambobus pedibus se transferat extra januam limites clausuræ terminantem, etiam si sit intra illius spatium, quod est intra monasterii portam clausam, & inter aliam sæcularibus patentem. Ita *Rodrig. & Sanch. in sum. c. 15. n. 7. l. 6.* Item si appenso fune ex liminari ostii clausuræ monasterii, eaque manibus apprehensa se toto corpore a terra elevatam agit motu reciproco, modo intra clausuram, modo extra. Item si ascendat arborem positam in horto monasterii, & procedat ad ramum omnino prominentem extra murum clausuræ. Neque excusari potest præfata monialis ratione parvitatæ materiæ, quia clausura, ut diximus, certis terminis definitur, quos æque excedit is, qui a monasterio longe recedit; ac qui ad duos pedes egreditur. Ita *Bonac. rr. de Claus. q. 1. pun. 4. num. 2.* Contrarium docent *Naldus, v. clausura, n. 1.* *Grassius, &*

possit absque speciali licentia celebrare in Ecclesia monialium, ad quarum confessiones audientas est deputatus. Immo & iis ministrare Eucharistiam, & concionari, durante facultate ad confessiones.

Resp. Videri, quod sic; quia cum Confessarius ordinarius monialium sit illarum Parochus, & earum Ecclesia dicatur quasi Parochialis. *Bordon. Miscel. dec. 129.* Confessarius quoque extraordinarius, durante illius munere, censendus erit pro illo tempore Parochus, cum succedat in locum, & jurisdictionem Ordinarii. Unde poterit in monialium Ecclesia, tanquam in sua Parochiali, celebrare, Eucharistiam ministrare, nec non coram illis concionem habere, cum hæc omnia ad munus pastorale pertineant. Nihilominus, nisi concurrat consuetudo, & ex circumstantiis possit præsumi voluntas Superioris, oppositum sustinendum puto, quia celebrationis, communionis, & concionis actus sunt diversi ab exercitio confessionis; a diversis autem non fit illatio. Et hoc præcipue attendi debet quoad actum concionandi, ut optime advertit *Tambur. de jur. Abbat. disp. 15. q. 9. n. 1.* Tum quia praxis communis est in contrarium, tum quia ex reprehensione facta alicujus defectus inter concionandum, alicui moniali minus prudenti, & plus æquo suspicari potest suspicionem ingerere, se loqui ex noticia habita in confessione, ejus rei cavenda est etiam quælibet remotissima suspicio, ne moniales neque in minimo possint diffidere de sigillo. Vide *Pignatel. 2. 8. consult. 62. n. 33.*

CAPUT VII.

De Monialium obligatione quoad Clausuram.

§. I.

De Clausura in communi.

Quar. 1. Quid veniat appellatione clausuræ.

Resp. Venire totum illud spatium monasterii, ad quod liber est accessus ipsis monialibus, & non secularibus personis. Clausura consistit in indivisibili; quare si monialis ad unum, vel duos pedes exeat, quamvis statim regrediatur, clausuram violat. Item si ambobus pedibus se transferat extra januam limites clausuræ terminantem, etiam si sit intra illius spatium, quod est intra monasterii portam clausam, & inter aliam secularibus patentem. Ita *Rodrig. & Sanch. in sum. c. 15. n. 7. l. 6.* Item si appenso fune ex liminari ostii clausuræ monasterii, eaque manibus apprehensa se toto corpore a terra elevatam agit motu reciproco, modo intra clausuram, modo extra. Item si ascendat arborem positam in horto monasterii, & procedat ad ramum omnino prominentem extra murum clausuræ. Neque excusari potest præfata monialis ratione parvitatæ materiæ, quia clausura, ut diximus, certis terminis definitur, quos æque excedit is, qui a monasterio longe recedit; ac qui ad duos pedes egreditur. Ita *Bonac. rr. de Claus. q. 1. pun. 4. num. 2.* Contrarium docent *Naldus, v. clausura, n. 1.* *Grassius, &*

Merolla, quod non admittit Sanch. lib. 6. c. 16. n. 30. ubi tantum concedit materiæ parvitatem in ingressu, vel egressu semipieno, nempe quando pars corporis est intra, pars extra, ita ut non referat, si major pars sit intra, aut extra; nam cum totum corpus non est intra, aut extra, perfectus egressus, aut ingressus non datur. Quare non violat clausuram monialis si ascendat murum monasterii, eique virili more quasi equitans insideat.

Quar. 2. An limen ostii sit intra, vel extra clausuram.

Resp. Alserunt aliqui apud Sanch. l. cit. else intra clausuram. Negant alii, quia limen ostii partim est intra, partim extra clausuram. Distingunt alii, si clauso ostio limen remaneat intra, erit comprehensum in clausura, si vero extra remaneat, dicitur extra clausuram. ut per Bart. in l. 1. ff. de cloac. dec. 402. n. 11. Eodem modo aliqui discunt de rota; unde monialem, quæ seponens in rota eam volvit ad partem exteriorem, ad quam accedunt sæculares, non tamen egrediendo e rota, alii absolvunt, alii condemnant, præcipue Comitoli apud Bonac. loc. cit. ubi advertit, quod monialis forte graviter peccat ratione alicujus periculi moralis.

Quar. 3. An tectum sit extra clausuram.

Resp. Negat Diana, & cum illo plures alii p. 5. tr. 13. ref. 88. At affirmative respondit Sac. Congreg. dum mandavit absolvi cum pœnitentiis salutaribus quasdam moniales, quæ bona fide ascenderant supra tectum ad siccanda frumenta, & passas ab ipsis elaboratas, sive ad videndum quoddam festum, cum speciali prohibitione illuc ultra ascendendi propter quamcunque causam. Ita in Comensu 18. Sept. 1609. & in

Ly.

Eycien. 16. Septemb. ejusdem anni: Bonac. vero, & Sanch. loc. cit. distinguendo sustinent, quod si tectum monasterii correspondeat spatio extra clausuram, censetur extra clausuram; sed si spatio intra clausuram correspondeat: quia tunc reputatur quædam pars monasterii.

Quar. 4. An monialis urbanitatis, vel curiositatis gratia egrediens e proprio monasterio, & in aliud contiguum ingrediens, violat clausuram.

Resp. Non videtur violare formaliter, sed tantum materialiter; clausura enim est locus ille, qui janua clausa continetur, ad quem sæcularibus non patet accessus, ut ex Gregorii XIII. Constit. colligunt Sanch. in decal. lib. 7. c. 15. n. 6. Donat. r. 3. tr. 1. q. 1. n. 5. & Mendo v. monast. n. 3. Unde clausura duo dicit de suo formali, nempe quod sit locus, qui janua clausa continuatur, & quod sit locus, ad quem sæcularibus non patet accessus; adeoque violatio formalis, & perfecta est egressus e loco, qui janua clausa continetur, ad locum, ad quem sæcularibus patet accessus. Hujusmodi autem non est egressus monialis ad monasterium immediate contiguum, quia est egressus de clausura ad clausuram. At violare formaliter clausuram censetur Pelliz. & Bord. quia monialis non proficetur clausuram in communi, sed propriam sui monasterii. Tum quia sicut unum monasterium constituit diversam communitatem ab alio, nec cum alio communicat in regimine; sic etiam constituit diversum locum, juxta ea, quæ notant Abbas in c. nimis de jure jur. Card. in Clem. 2. §. 1. q. 4. & consequenter cum alio non communicat in clausura. Quare monialis prædicta est rea violatæ formaliter clausuræ, & quidem

K 4

du.

dupliciter, sunt enim duo actus, egressus videlicet, & ingressus, unde etiam duplicem contrahit excommunicationem, prout rescripsit Sac. Cong. Archiepiscopo Panormitano 21. Augusti & 14. Septemb. 1699.

Quar. 5. An Clausura sit juris naturalis, divini, vel humani positivi.

Resp. Esse juris humani positivi, constat ex pluribus decretis, & Constitutionibus summorum Pontificum, ut videre est apud Nald. v. clausura. n. 4. & Cherub. Et expresse clausuram istam imposuit Trid. sess. 25. c. 5. de regul. Cum igitur clausura sit juris humani positivi, sequitur, quod a clausuræ legibus excusabuntur moniales in iis locis, ubi præcepta clausuram indicientia non sunt recepta, vel ubi contraria consuetudine sunt legitime abrogata, Azor. & Sanch quos refert, & sequitur Bon. q. 1. pun. 3. n. 2. Quod tamen non procedit quoad illas moniales, quæ sub expresso voto se obligant ad clausuram.

Quar. 4. Quibusnam competat monialium clausuram tam formalem, quam materialem custodire.

Resp. Jus cogendi moniales Episcopo subjectas ad observantiam clausuræ spectare ad ipsum Episcopum auctoritate ordinaria. In monasteriis vero sedi Apostolicæ immediate subiectis spectare ad Episcopum auctoritate delegata. Quoad moniales autem Regularibus subjectas, certum est, Episcopum nullum jus habere auctoritate ordinaria; ideo enim vocantur exemptæ, quia non subduntur jurisdictioni Episcoporum ordinariæ.

Quar. 7. An saltem competat Episcopus custodire clausuram in monasteriis exemptis auctoritate delegata.

Resp. Auctores Regulares rationibus, &

au-

auctoritatibus Doctorum ducti mordicus finient, nullam Episcopi esse delegatam jurisdictionem super moniales exemptas etiam in ordine ad clausuram. Ita Navar. Sanch. Tamburin. Miranda, Pellizar. & alii, & hanc sententiam probabilem putat Thom. Delbene de Immunit. c. 14. dub. 22. n. 20. Nihilominus certissime tenendum est, competere Episcopis auctoritate delegata monialium exemptarum clausuram tam materialem, quam formalem custodire. Clare habetur ex Constitutione Gregorii XV quæ incipit Inscrutabili, & Sacra Congreg. pluries censuit, licere Episcopo quoties opus esse iudicaverit, monasteria monialium Regularibus subjecliarum quoad clausuram visitare, montalesque ipsas in his, quæ ad clausuram pertinent alloqui, & examini subicere absque Regularium interveni, & ipsi inconsultis, & scribens Archiepiscopo Mediolanensi dixit: Episcopus visitans clausuram monialium Regularibus subjecliarum potest ipsas examinare in his, quæ pertinent ad clausuram, & potest etiam sermonem habere ad moniales intra, vel extra ad crates, & Sacramenta ministrare, vel 23. Martii 1578. & die 24. Aprilis 1579.

Quod autem custodia clausuræ in monasteriis exemptis demandata sit etiam formaliter, habetur ex Sac. Congreg. Episc. & Regular. quæ censuit, quod moniales Regularibus licet subjeclis alloqui nemo possit absque licentia Episcopi vel ejus deputati, die 24. Augusti 1594. quod censuit etiam in Urbinate. die 13. Martii 1663. Cum enim quæreretur, an in edicto, quod nemo ingrediatur monasteria monialium, vel cum ipsis loquatur sine licentia Archiepiscopi, possint comprehendendi moniales Sancta Clara

K 5

exem-

exempta a jurisdictione Archiepiscopali, Sacrae
 Gr. respondit affirmative. Deinum hoc declara-
 vit Sacra Congr. Concil. approbante Clem. IX.
 die 11. Maii 1669. quod Decretum confirmatum
 etiam fuit ab Innoc. XI.

Quar. 8. An prædicta facultas competat lo-
 corum Ordinariis cumulative quoad Superiores.
 Regulares, vel private.

Resp. Spectate cumulative. Ita Sac. Congr.
 Episc. in Fossanen. 31. Augusti 1658. independen-
 ter tamen a Superioribus Regularibus; ita quod
 Superior Regularis non possit prætere vis-
 itare velle clausuram monialium sibi subiectarum
 simul cum Episcopo, vel assistere ejus visitati-
 oni. Eadem Sac. Congregat. in Fulginaten. 10.
 Januarii 1648.

Quar. 9. An, si aliquod monasterium habeat
 privilegium, quod non possit nisi semel ab Epi-
 scopo visitari, hoc tamen non obstante visitari
 possit, si occurrat aliquod fortuitum, ratione
 cuius probabiliter timeri possit, quod clausura
 palsa sit aliquod detrimentum.

Resp. Posse visitari. Ita Pasqual. in Lauret.
 n. 29. Quia privilegium, quod possit tantum se-
 mel visitari, non excludit casus extraordinarios,
 pro quibus visitatio clausuræ est moraliter neces-
 saria. Cum enim valde interfit monasterio, &
 utilitati singularum monialium perfecta obser-
 vantia clausuræ, vergetur in detrimentum mo-
 nasterii, si non posset applicari remedium,
 quod a Concilio institutum est pro tali obser-
 vantia; & ideo talis applicatio non excluditur a
 privilegio, quod cum sit concessum in commo-
 eum, & favorem monasterii, non debet esse
 effectum contrarium operari, juxta regulam juris.
 l. Nulla jurish. ff. de legib.

Quar.

Quar. 10. Quomodo monialium clausura de-
 beat custodiri.

Resp. Monialium clausura ita debet custodiri,
 ut sit circumseptæ altis mœniis, ne a vicinis,
 quicumque isti sint, & ex eorum ædibus mona-
 steria inspiciantur. Et ideo pro opportuno re-
 medio potest Episcopus extollere murum virida-
 rii Regularium, sumptibus, cui de jure, Sac.
 Congreg. Concil. in Urbinaten. 10. Martii 1662.
 & claudere fenestras saltem vitreis speculis, si
 non respondeant in clausuram, ita ut non pos-
 sint aperiri. Ita etiam fenestræ omnes, quævis
 & quævis alia foramina Regularium respicientia
 in hortum, & clausuram monialium, omnino
 claudenda sunt. Sac. Congr. Episc. in Ameri-
 na 23. Decemb. 1603. nulloque modo debet esse
 prospectus in monasteria monialium, & econ-
 tra, ne quidem a fenestris turris campana-
 riæ alicujus Ecclesiæ vicinæ, ut in Portuga-
 len. 16. Aprilis 1605. sed pleno muro fenestræ
 debent obstrui, ut in Aquilana 31. Julii 1612.
 etiam illæ, quæ sunt in monasterio monialium
 per quas videre possunt, ac videri, ut in
 Farnensi 28. Novembris 1636. Quinimo pro-
 hibetur monialibus sub gravibus poenis usus
 telescopii, seu conspicii tabulati longioris,
 ut in Anconitana 1. Octobris 1647. Nec alicui
 debet permitti ædificium tollere, si per il-
 lud habeatur prospectus in monasterium, ut
 in Interamneni 15. Maii 1612. suntque demo-
 liendæ mansiones constructæ in viculo inter-
 medio, & claudendum est ambulacrum, quod
 a recto monasterii imminet, eique prædomi-
 nar, ut in Assisen. 11. Junii 1653. non ob-
 stante qualibet appellacione, vel recursu, ut
 in Conversinensi & Augusti 1653.

166

Quar.

Quar. 9. Quanam veniant nomine monialium, quæ clausuram servare debeant.

Resp. Venire omnes illas fœminas, quæ professionem emittunt in religione approbata & in congregatione vivunt, cuiuscunque Ordinis sint. Unde si al quæ fœminæ solemnem professionem facerent hac conditione, ut in domo propria manerent, non tenerentur ad clausuram, quia jura obligant ad clausuram moniales in congregatione viventes. Contrarium dicendum est de illis, quæ in Congregatione vivunt, quamvis tempore professionis habuerint animum non se obligandi ad clausuram, cum onus clausuræ non oriatur a voluntate monialium, sed ex dispositione summorum Pontificum moniales professas ad clausuram obligantium. Videatur *Miranda tract. de monial. q. 1. art. 4. concl. 5.* Fœminæ vero, quæ non sunt veræ moniales, quamvis aliqua vota simplicia emittant, clausuræ legibus non ligantur, etiam si vivant collegialiter, atque sub obedientia vel spontanea, vel etiam privato voto, aut pacto promissa, nisi tamen habuerint statum ab Ecclesia pro religioso approbatum, & in eo tria vota substantialia emiserint. Solummodo tenentur ad observantiam Constitutionis S. Pii V.

S. II.

De Licentia ad ingrediendam clausuram requisitam.

Quar. 1. **C**uam competat concedere licentiam ad ingrediendam clausuram.

Resp. Solummodo Episcopo competere jus concedendi licentiam ad ingressum auctoritate qui-

quidem propria in monasteria sibi subiecta, auctoritate vero delegata in illis quæ Romano Pontifici immediate subsunt. Quoad monasteria vero exempta, & Regularibus subiecta, licet Franciscus Leo, Quaranta, & alii, immo & Sac. Congr. Conc. antiquius tenuerint ad Superiores Regulares spectare licentiam hujusmodi concedere, nihilominus eadem S. Congr. *sub die 13. Novemb. 1610.* statuit, & decrevit, *ut deinceps intra hujusmodi septa nemini ingredi, nec alloqui liceat, nisi licentia concedenda in casibus necessariis, qua moniales privative, ne dum a Superioribus Regularibus dictorum monasteriorum, sed etiam a locorum Ordinariis obtenta fuerint, non obstantibus quibuscunque contrariis, legibus, statutis, & consuetudinibus immemorabilibus.* Immo eadem Sac. Congr. *sub die 21. Maii 1630.* Urbano VIII. approbante, statuit, & decrevit, in illis locis, in quibus adest consuetudo, ut licentiæ hujusmodi ab Episcopis tantum concedantur, talem consuetudinem esse observandam, & ipsorum Episcoporum tantummodo licentias sufficere etiam privative quoad ipsos Regulares. Idem fuit resolutum *in Auximana die 15. Julii, & in Perusina die 12. Aug. 1640.*

Quar. 2. Quanam alii possint prædictam licentiam concedere.

Resp. Possit Vicarium Generalem, si ad hoc habeat speciale mandatum; non enim sufficit generalis facultas, ut declaravit Sac. Congrat. teste *Suarez de Relig. t. 4. tract. 8. lib. 1. cap. 10. n. 11.* Capitulum quoque, Sede vacante, ejusque Vicarium etiam quoad monasteria exempta, quia succedit etiam in jurisdictione delegata, quando hæc est in perpetuum commissa muneri Episcopali, ut diximus.

simus c. 5. §. 2. q. 2. Item Episcopum electum & confirmatum, quamvis non consecratum, cum possit jurisdictionem exercere, c. *transmissam de elect.* tum Abbates sæculares, tum similes Abbates inferiores habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, si habeant monasteria sibi subiecta, *Cassian. a S. Elia v. Clausura n. 114.* Ubi viget consuetudo, quod Superiores Regulares concedant dictam licentiam pro monialibus sibi subiectis, polent hac facultate Provinciales, quia veniunt nomine Superiorum, cum sint veluti Episcopi quoad jurisdictionem respectu suorum subditorum, non vero veniunt Prælati locales. Poterunt tamen Generales, vel Provinciales committere hanc facultatem alicui Prælati locali; qui item sit Prælati localis monialium; sed non possent committere, ut advertit *Suar. loc. cit. c. 10. n. 14.* quia Tridentinum vult, solis Superioribus hanc facultatem competere, tales autem simpliciter dicuntur illi, qui sunt in capite. Oppositum sustinet *Pasqual. in Laur. n. 31.*

Quar. 3. An Abbatisa possit dictam licentiam concedere.

Resp. De jure ordinario non potest. Ita *Monach. c. periculosus n. 1. & 2. de statu regul. in 6. Domin. n. 10. Etanc. n. 7.* & alii, quia illi us est licentiam dare, cuius est clausuram indicere; potest tamen ei competere per delegationem Superioris, *ex c. n. de stat. regul. in 6.* & tradunt *Navar. Græff & Manuel*, quos refert, & sequitur *Sanchez loc. c.* Nunquam tamen ex natura rei excluditur Abbatisa, aut monasterii consensus ultra Superioris facultatem ad ingrediendam clausuram, quamvis sit dabilis casus, quando Prælati possit licentiam concedere, ac cogere, ne moniales ingressum impedian, & hoc pendet ex modo

modo jurisdictionis, & causæ hic, & nunc occurrentis. *Cassian. sup. n. 105.*

Quar. 4. An licentia ingrediendi monasteria monialium debeat esse in scriptis.

Resp. Affirmative. Constat ex illis verbis Concilii, *Licentia scriptis obtenta.* Et proinde de deficiente scriptura, licentia erit nulla, quia non servabitur forma in concessione a Concilio præscripta; ablatum enim absolutum importat conditionem, *l. a testatore ff. de cond. & demonstr. & notant communiter Doctores.* & proinde importat etiam formam, *Bald. in Auth. Matri & Avia, Surd. conf. 371. n. 69.* & ideo in forma specifica impleri debet; ita ut si non impleatur, actus sit nullus. *Merlin. dec. 247. n. 10.* Hinc si Superiori generalem licentiam ingrediendi concedat omnibus illis, quos Abbatisa, vel Confessarius necessarium esse judicaverit, debet in scriptis hanc concessionem facere, quia illa concessio est vera licentia pro ingressu. Ita *Sanch. & Castrop. p. 3. disp. 4. q. 10. §. 2. n. 6.* Verum si quis ingrediatur cœnobium monialium cum licentia oretenus tantum concessa, non peccare mortaliter, nec pœnas incurtere, sentire videtur *Soufa*, quia defectus scripturæ censetur levis. Immo *Homobonus*, & *Bellochius*, quos refert, & non rejicit *Diana p. 3. tr. 2. res. 129.* docent absolute non requiri licentiam in scriptis, nisi quoad forum exterius; nam in interiori animæ foro, in quo veritas attenditur, sufficit, ut consensus jure naturali requisitus interveniat. Quod admittit etiam *Lamas in Methodo curat. in append. §. 6.* quando causa est clara, ut in ingressu Confessariorum, Medici, Chirurgi, & aliorum hujusmodi necessariorum monialibus, quia omnes isti excipiuntur

tur incap. periculoso, juxta Gl. v. causa de stat. Regul. in 6. Attamen illas excipi, negat Sanchez, ubi supra n. 33. quia Concilium absque ulla exceptione licentiam in scriptis requirit.

Quar. 5. An hujusmodi licentia debeat esse specialis.

Resp. Affirmative, ita ut non sufficiat, si facultas alicui concedatur ad quoscunque actus, quos Superior potest concedere, habetur expresse in d. cap. periculoso, nisi speciali licentia. Non tamen per hoc est invalida licentia generalis, ut omnes Medici, Chirurghi, bajuli, alique similes ingrediantur; quia licet sit generalis quoad personas, tamen est specialis quoad licentiam ingressus. Miranda de Monial q. 2. a. 4.

Quar. 6. An in aliquo casu possit quæ ingredi clausuram sine licentia nec in scriptis, nec ore tenus concessa.

Resp. Possit, quotiescunque ex dicta licentia expectatione grave damnum immineret. Non enim lex humana obligat cum eo rigore. Navar. Graff. & communiter. Unde si contingat, quod aliquis Sacerdos simplex sive Regularis, sive Sæcularis vocetur ad ingredendam clausuram, ut confessionem monialis ex inopinato casu morientis audiat, vel extremam unctionem administret, potest, & tenetur ingredi, confessionem excipere, ac extremam unctionem ministrare. Similiter in casu incendii, ruinæ monasterii, violentiæ illatæ, & similibus eventuum, licitum est monasteria ingredi absque licentia.

Quar. 7. An saltem in prædicto casu postulanda sit licentia ab Abbatisa.

Resp. Si Abbatisa commissa sit facultas licentiam concedendæ, certum est ab Abbatisa esse

esse postulandum. Si vero talis facultas non sit commissa, variant Doctores, an ejus sit postulandus consensus. Affirmant Rodriq. & Sanchez, quia credendum est, Prælatum pro his casibus urgentibus quibus consuli non potest, vices suas Abbatisæ commississe, ut sic majori cum decentia ingressus fiat, & quoad fieri potest, lex de præmittenda licentia observetur. Sed cur in his casibus sustineri non potest, Superiorem, immo & Papam immediate licentiam impertiri cuicunque alteri ad occurrendum monasterii indigentis necessario? Ideo non esse postulandum ab Abbatisa talem licentiam, docent Navar. Graff. & plures alii.

Quar. 8. An licentia absolute, & indefinite concessa extinguitur prima vice.

Resp. Castrop. loc. cit. & alii putant pro una vice tantum valere, tum quia est dispensatio in lege, & ideo stricti juris, tum quia sermo simpliciter prolatus præsertim in odiosis intelligitur de unica vice, l. Boves, § hoc serm. ff. de verb. sign. Contrarium sustinet alii, præsertim Jan. de cas. refer. res. 28. quia sermo indefinitus æquivaleret universali. Censeo cum Pasqual. in Lsur. n. 31. §. est etiam, quod inspicienda sit causa, quæ moveat ad concedendam illam licentiam, quia accipit declarationem ab ipsa, quare si causa acquirit plures actus, eandem extensionem recipiet etiam licentia. Hæc tamen doctrina non habet locum in licentiis concessis a Papa, quia ut plurimum non respiciunt indigentiam monasterii, sicuti respiciunt licentiæ concessæ ab Episcopo, vel aliis Superioribus, quæ concedi non possunt nisi ex causa necessaria, unde illæ debent strictè interpretari. Quare si Pontifex concedat alicui,

234 De Causa concedendæ licentiam.
cui, quod tribus vicibus ingredi possit tria
monasteria, non poterit ingredi tribus vicibus
singula monasteria, sed semel tantum, quia
numerus trium respondebit numero monaste-
riorum. Ita declaravit Paulus V. in Constitut.
quæ incipit *Facultatum* Sub die 1. Sept. 1608.

S. III.

De Causa requisita ad concedendam
distantiam licentiam.

Quar. 1. **Q**uamnam est causa requisita ad hoc,
ut dicta licentia concedi possit.
Resp. Debet esse causa necessaria, ut habet
Concilium, qua deficiente licentia erit nulla
ex defectu potestatis, quia conceditur solum
pro casibus necessariis. Ista autem necessitas,
non est necessarium, quod sit absoluta, sed
sufficit quæcumque necessitas, quæ, attentis
circumstantiis, exhibeat rationabilem causam.
Quia decretum Concilii sumit declarationem
a jure communi; de jure autem communi suf-
ficit rationabilis causa, quæ debet esse manife-
sta, ut in *cir. c. periculoso*; & ita cum aliis
notat Tambur. *disp. 24, q. 1, n. 1.* & Barb. *l. c.*
n. 48. Sufficit tamen quod sit manifesta soli
Prælato, quia solius Prælati est iustitiam cau-
sæ judicare. Ita cum Lezana, Bonac. & Ro-
drig. De bene *de immuni. c. 19, dub. 39, n. 3.* ubi
addit sufficere quod sit manifesta soli Prælato
moraliter, id est quod probabiliter iudicet,
esse iustam, quia in moralibus probabilitas
sufficit ad recte operandum; secus si causa
fuerit tantum dubia. Sanch. Tambur. & Barb.
l. c. ubi dicit minorem causam requiri pro
ingressu fornicarum, quam virorum, & pro
in-

ingressu diurno, quam nocturno, quia minus est
indecens; & pro ingressu matris, aut sororis,
vel alterius consanguineæ, quam extraneæ,
quia magis pietatem concernit; & pro in-
gressu in priora receptacula, quam in officinas
interiores, & cubicula, quia minus clau-
suram offendit. Hoc tamen non placet Bonac.
de claus. q. 4. punct. 4. n. 2. Quia monachum clau-
sura formaliter violatur tam ingressu femina-
rum, quam virorum, & tam ingressu ad loca
prope januam, quam ad longe remota.

Quar. 2. An necessitas, quæ requiritur ad
concedendam licentiam, debeat se tenere ex
parte monasterii, vel sufficiat, quod se te-
neat ex parte extraneorum.

Resp. Necessitatem debere se tenere ex parte
monasterii, nulloque modo sufficere, quod sit
ex parte extraneorum. Bon. *l. c. n. 8.* Quia in-
gressus in monasterium tantummodo permis-
sus videtur ob monasterii utilitatem, seu neces-
sitatem, nisi jus naturale, aut divinum, aliud
suadeat. Sac. Congr. in *Ravennat. 9. Sept. 1611.*
Unde non licet Episcopis licentiam concede-
re, vel permittere mulieribus ex causa litium
matrimonialium, vel adulteriorum, aut dissen-
sionum inter viros, & uxores, ut securitatis
gratia sequestrentur apud monasteria monia-
lium. Immo ingredientiæ etiam ex tali causa, &
cum huiusmodi permissione, vel licentia inci-
dere in excommunicatione, a Concilio im-
positam, tradit ex S. Congr. in *Salamantina p. 3.*
tr. 2. ref. 30. quam licentiam Sacra Congrega-
tio raro, & cum difficultate concedit. Pro
casibus tamen repentinis præcisæ necessitatis
conluevit ab Ordinariis, & Legatis anticipa-
ri licentiam obtinendo pro aliquo parvo nu-
mero

mero, in d. *Ravennat.* Neque talis licentia concedi potest ad effectum collocandi in monasterio virginum aliquam mulierem, ne revertatur ad vomitum, in *Mediolan.* 18. *Aug.* 1588. Neque ad docendum aliquam artem, puta serici, vel texturæ, nisi cum conversa perita non poterit reperiri, in *Mediol.* 11. *Marr.* 1586. ac alibi. Neque regulariter ad conficiendum panem, in *Ravenn.* 15. *Julii* & 19. *Aug.* 1607. Neque aquam inferendi gratia, ingredi entium, & egredientium mulierum continua conversatio permittenda est, sed intus accommodentur cisternæ, in *Alatrin.* 5. *Maji* 1603. Multo minus videndi comadias, vel presentationes recitatas a monialibus, neque de licentia Ordinaris, in *Anconitana* 4. *Sept.* 1627. Possunt tamen Ordinarii jure proprio, puelas, de quibus controvertitur, in monasteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur. *Pignat.* 1. 8. *conf.* 47. n. 42. ex *S. Congr.*

Quar. 3. An qui licentiam ingrediendi obtinuit ex justa causa, quæ suberat tempore concessionis licentiæ, sed tempore ingressus cessavit, tutus sit in conscientia ingrediendo.

Resp. Ex *Bonacina loc. cit. n.* 19. negative, quia cessante causa dispensationis, cessat dispensatio. Neque pariter est tutus in conscientia ingrediens cum licentia ex falsa causa concessa, licet tempore ingressus justa causa superveniat; quia cum hujusmodi licentia ob defectum cause fuerit nulla, superveniente causa non validatur; quod enim ab initio nullum est, tractu temporis non convalescit. Neque licitus est ingressus, si Superior conscius nullitatis cause, nihilominus licentiam concedat. Quia ad validitatem licentiæ non sufficit libera voluntas concedentis, sed voluntas prudentis arbitrio ac-

commodata, ut bene *Menoch. libr. 1. de arbit. quæst. 8. numer. 45. & 49.* Tum quia talis licentia est irrita, quia deficit conditio, scilicet justa, & urgens causa, sub qua conceditur Episcopis facultas tales licentias concedendi, ut in *cit. c. periculoso*, deficiente autem conditione deficit concessio. *Menoch. conf.* 134. n. 30. Si tamen, qui licentiam obtinuit ingrediendi sine justa causa, bona fide ingressus est, excusatur a peccato, & a censuris; quia bona fides ab humanarum legum transgressione excusare solet.

Quar. 4. An qui clausuram ingressus est cum justa causa, & licentia, peccet contra obligationem clausuræ, & censuris afficiatur, si finito ministerio, cujus causa ingressus est, statim non egrediatur.

Resp. Aliqui, inter quos *Bord. ref.* 76. n. 74. *Sanchez,* & *Zerola,* dicunt, non violare clausuram, etiam si ibi multum immoretur, quia clausura non violatur, nisi quando quis sine debita licentia ingrediatur: Alii vero peccare censent mortaliter, quia, finito ministerio, cessat finis concessionis, & dispensationis præceptis addunt tamen, non incurrere censuram aliquam, seu pœnam, quia ista est imposita ingredientibus sine legitima licentia, & justa causa. *Miranda,* *Rodrig Barb. loc. cit. n.* 56. & alii, qui volunt, hoc non esse ita stricte intelligendum, ut quilibet brevis mora peccatum mortale constituat; quia hæc præcepta morali, & non metaphysico modo sunt intelligenda. Immo *Diana p.* 3. *rr.* 2. *ref.* 51. cum aliis excusatur etiam a veniali breviter immorantem ex motivo curiositatis, aliquantisper divertendo ad invisendas officinas. Brevis autem mora censetur esse, quæ non excedit

238 De Claus. quoad ingress. Præl.
quadrantem horæ. Sic Villalb. in sum. t. 2.
rr. 35. diff. 49. n. 1.

Quar. 5. An ingrediens cum legitima licentia ex causa necessaria, sed simul habens intentionem turpiter loquendi, vel congregiendi cum moniali, delinquit contra præceptum clausuræ.

Resp. Graviter quidem peccare sed contra præceptum clausuræ non delinquere, quia prava intentio non tollit priorem causam ingrediendi, ob quam Superior licentiam concessit. Ita videntur sentire Z. tola, Sanchez, & Rodriq. apud Bonacinam loc. cit. ubi addit, quod non improbabiliter dici potest, peccare etiam contra præceptum clausuræ, quia licet ingressus non sit illicitus ex priori causa, est tamen talis ex posteriori.

§. IV.

In Clausura quoad ingressum Prælatorum.

Quar. 1. IN quibus casibus possint Episcopi, vel Superiores ingredi monialium clausuram.

Resp. Visitationis gratia, sed alterius rei necessaria ingredi possunt monasteria monialium sibi subiectarum; similiter ut visitent officinas, dormitorium, cellas, suppellectilem, aut ad ædificium construendum, vel ruinam minans. Et tandem in iis casibus necessariis, & urgentibus, in quibus licentiam alii dare possunt; si enim possunt in his dispensare cum aliis, cur etiam non poterunt cum se ipsis? Miranda de Monial. q. 2. a. 14. concl. 11

Quar. 2. An possint ingredi clausuram sub præ-

prætextu interveniendi electioni Abbatissæ, aut examinandi moniales particulares.

Resp. Non posse sub pœnis a sacris Canonibus, & Constitutionibus Pontificiis latis, præsertim Greg. XIII. const. 8. & const. 27. incipien. Deo Sacris. Ratio, est quia prædicta peragi possunt ad monasteriorum crates. Sac. Congr. Conc. in Siracusana 16. Octob. 1600. Barb. v. monialium clausura circa ingressum n. 2. Limita tamen cum Lantusca in Theatr. Regul. v. Clausura mon. n. 1. nisi Prælati prudenter discernant, non posse dictam electionem canonicè fieri ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias causas iustas a Superioribus prudenter examinandas. Ita etiam Barbof. de jur. Eccl. lib. 1. c. 44. n. 171. ubi fatetur, Sac. Congr. die 13. Novemb. 1583. decrevisse, non posse ingredi Superiores monialium monasteria sibi subiecta prætextu dandi habitum Novitiis, vel illas ad professionem recipiendi, aut Abbatissas consecrandi, vel solemniter velum concedendi monialibus. Ex quibus deducit Sanchez, non esse integrum Episcopis ingredi, ad Sacramentum Confirmationis ministrandum alicui moniali, nisi in periculo mortis.

Quar. 3. An Cardinales, & Episcopi ordinarii locorum ingredi possint clausuram monialium sibi non subditarum in eorum diocesi sub aliquo prætextu etiam visitandæ clausuræ.

Resp. Non posse; quod probatur ex cap. periculofo, & ex Conc. Trid. sess. 25. de reform. cap. 5. Et signanter de Episcopis resolvit Barbof. de Pœnest. Episc. alleg. 102. n. 42. cum ibi adductis, & Aldan. in compend. can. resol. lib. 3. tit. 20. n. 8. testatur sic resolutum in una

JARNED. 10. Maii 1637. Neque Cardinales Legati habent potestatem visitandi moniales, & ingrediendi clausuram, ut in Bonon. 30. Septem. 1650. approbante Innocentio X. Neque Vicelegatus potest ingredi sine Episcopi licentia, ut declaravit Sac. Congr. Episc. 9. Martii 1604. Neque Inquisitores, nisi ex causa S. Officii, ex Cong. S. Offic. 16. Febr. 1628. Neque Magistratus, & deputati ad curam monialium debent ingredi cum Episcopo, nisi eos elegerit; ex eadem Sac. Congr. 1. Martii 1581. Neque permittere debet Episcopus deputari a Civitatibus aliquos, qui comitentur Visitatores Monialium Regularibus etiam subiectarum, prout decrevit eadem S. Congr. 12. Jan. 1616.

Quar. 4. Quibus in casibus Generales, Provinciales, & Visitatores possint intrare monasteria monialium sibi subditarum.

Resp. Extat circa hoc Const. Alex. VII. quæ incipit Felicit, in qua sic habetur: *Intra fines Italiae, & Insularum adiacentium Generalibus, Provincialibus, Abbatibus, & quibuscunque aliis Superioribus Regularibus alioqui cura, & regimen monasteriorum Sanctimonialium quovis modo incumbit; intra septa eorundem monasteriorum nullatenus ingredi licent, nisi ex causa Visitationis localis, & hoc semel tantum in anno, ita ut in anno, in quo unus ex memoratis Superioribus visitaverit, alius Superior a Visitatione huiusmodi se omnino abtineat. Quod si ob clausuram, quæ a Sancta Tridentina Synodo, etiam in monasteriis exemptis, cura, & vigilia Episcopi in primis committitur, aut ob aliam urgentem, ac necessariam causam oportuerit Superiorem Regularem eodem anno plures ingredi septa monasterii; tunc non aliter ingrediatur; quam cum presentia Episcopi*

Episcopi Diocesani, vel alterius persona Ecclesiastica seculari boni exempli, ac maturæ ætatis ab ipso Episcopo ad hoc specialiter deputata. Visitet autem Superior Regularis interiorem clausuram per se ipsum, non autem per alium; etiam si fuerit legitime impeditus; quò casu differatur visitatio in aliud tempus, quo cessaverit impedimentum, & visitationem celeriter, & unica die, debita tamen cum diligentia absolvat, nec post occasionem protrahat, neque ipse Visitator, neque ejus Socii ullam sumant in monasterio rebellionem.

Hinc clare deducitur, non posse Generalem Ministrum Fratrum Minorum ingredi monasteria monialium S. Claræ, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum Dei. Quod etiam adnotavit Barbosa d. deleg. 102. n. 45. tum ex Gregorii XIII. cit. Const. in qua revocantur omnia privilegia, tum quia celebrationem, aut prædicationem verbi Dei intra monasteria fieri non est necessarium, siquidem per fenestellam videre, audire possunt ipsæ moniales. Ingressus autem non conceditur nisi ex causa necessaria; quare Superiores ingredienti incurrent poenas, de quibus in d. Const.

Quar. 5. Quot personas secum possint ducere Prælati Regulares in actu visitationis monasteriorum Sanctimonialium.

Resp. Ex cit. Const. Alexandri VII. Si visitet Generalis, potest secum habere duos Socios sui ordinis; si alius a Generali, unum tantum, exclusis omnibus aliis etiam ratione officii. Qui quidem Socii assumantur exemplares, & maturæ ætatis, & in actu visitationis a Visitatore nunquam separentur, sed eum aspicere, & ab ipso aspici semper possunt. Ac præterea Visitatori assistant quatuor

Confess. Monial. L mo;

moniales ex senioribus monasterii, quæ similiter, visitatione durante, nunquam separantur a Visitatore, & sociis.

Quar. 6. Quot, & quales personas conducere debeant Episcopi, & alii monialium Prælati, quando in casibus permittis ingrediuntur clausuram.

Resp. Gregorii XIII. in sua *cir. Constit.* in qua decernit, Episcopos, & Prælatos monialium debere ingredi clausuram cum comitatu, nullum verbum facit de numero personarum comitantium, sed paucos debere esse statuit, *a paucis, sique senioribus, ac religiosis personis comitati.* Miranda ad tres socios extendit. Victorius vero, & Bonacina quatuor, vel quinque socios seniores, & religiosos comites admittunt, & addunt, quod si ratione ædificii construendi cum Episcopo, vel alio Superiori monialium architectus, vel alius operarius negrediarur, distatamen senioribus, & religiosis comitibus uti debent Episcopi, vel Superiores, quia architectus, vel alius operarius non ingrediuntur tanquam comites, sed ut artifices.

Quar. 7. Quinam veniant nomine personarum religiosarum, quas possunt Episcopi, & alii Superiores assumere in comites.

Resp. Non tantum venire Regulares votis religionis adstrictos, sed etiam sæculares religiosi moribus, & christiana pietate decoratos. Non veniunt tamen matronæ seniores christianis virtutibus insignes, licet verba *personis comitari* sint apta comprehendere etiam fœminas; nullibi enim usureceptum est, quod matronæ quamvis sanctimonia claræ in comitatum adhibeantur. Ita ex Victorello Tambur. *disp.* 24. q. 10. n. 4. qui q. 5. n. 6. alserit prædictos Præ.

Prælatos in casibus concessis ingredientes, hæc ducant personas non religiosas, nec senes, & plures quam quinque, aut si soli ingrediantur, non affici excommunicatione lata in prædicta Gregoriana, quia pœnæ hujus Bullæ extenduntur tantum ad ingredientes in casibus non necessariis.

§. V.

De Clausura quoad Officialium, aliorumque ingressum.

Quar. 1. **A**N, & quando Medicus, alique monasterio inservientes possint ingredi clausuram.

Resp. In omnibus casibus necessariis posse ingredi, servatis servandis, juxta dicenda, cum debita Superioris licentia, quæ singulis quibusque trimestribus debet renovari ex decreto S. Congr. Regularium 27. *Mart.* 1588. & in *Placentina* 6. *Jun.* 1614. Medicus debet associari a duobus, vel tribus monialibus antiquioribus, debetque ingredi sine socio, aut alio Medico, nisi morbus sit valde gravis, quia in tali casu possunt etiam plures intrare ad invisendam decumbentem. Barbos. *l. c. n.* 37. Nomine Medici non venit tantum graduatus, sed quilibet peritus in arte ad effectum, ob quem ingreditur. Ita ex Miranda notat Barb. n. 53. quia Medicus dicitur non a dignitate, sed a medendo. Unde si aliqua fœmina prægnans clausuram ingrediatur de licentia Prælati, poterit de licentia ejusdem ingredi obstetrix, ad illam juvandam in partu. Portel. Tambur. *disp.* 24. q. 1. n. 5. & alii.

Quar. 2. An Medicus sub initium quadra-

moniales ex senioribus monasterii, quæ similiter, visitatione durante, nunquam separantur a Visitatore, & sociis.

Quar. 6. Quot, & quales personas conducere debeant Episcopi, & alii monialium Prælati, quando in casibus permittis ingrediuntur clausuram.

Resp. Gregorii XIII. in sua cit. *Constit.* in qua decernit, Episcopos, & Prælatos monialium debere ingredi clausuram cum comitatu, nullum verbum facit de numero personarum comitantium, sed paucos debere esse statuit, *a paucis, sique senioribus, ac religiosis personis comitati.* Miranda ad tres socios extendit. Victorius vero, & Bonacina quatuor, vel quinque socios seniores, & religiosos comites admittunt, & addunt, quod si ratione ædificii construendi cum Episcopo, vel alio Superiori monialium architectus, vel alius operarius negrediarur, distatamen senioribus, & religiosis comitibus uti debent Episcopi, vel Superiores, quia architectus, vel alius operarius non ingrediuntur tanquam comites, sed ut artifices.

Quar. 7. Quinam veniant nomine personarum religiosarum, quas possunt Episcopi, & alii Superiores assumere in comites.

Resp. Non tantum venire Regulares votis religionis adstrictos, sed etiam sæculares religiosi moribus, & christiana pietate decoratos. Non veniunt tamen matronæ seniores christianis virtutibus insignes, licet verba *personis comitari* sint apta comprehendere etiam fœminas; nullibi enim usureceptum est, quod matronæ quamvis sanctimonia claræ in comitatum adhibeantur. Ita ex Victorello Tambur. *disp.* 24. q. 10. n. 4. qui q. 5. n. 6. alserit prædictos Præ.

Prælatos in casibus concessis ingredientes, hæc ducant personas non religiosas, nec senes, & plures quam quinque, aut si soli ingrediantur, non affici excommunicatione lata in prædicta Gregoriana, quia pœnæ hujus Bullæ extenduntur tantum ad ingredientes in casibus non necessariis.

§. V.

De Clausura quoad Officialium, aliorumque ingressum.

Quar. 1. **A**N, & quando Medicus, alique monasterio inservientes possint ingredi clausuram.

Resp. In omnibus casibus necessariis posse ingredi, servatis servandis, juxta dicenda, cum debita Superioris licentia, quæ singulis quibusque trimestribus debet renovari ex decreto S. Congr. Regularium 27. *Mart.* 1588. & in *Placentina* 6. *Jun.* 1614. Medicus debet associari a duobus, vel tribus monialibus antiquioribus, debetque ingredi sine socio, aut alio Medico, nisi morbus sit valde gravis, quia in tali casu possunt etiam plures intrare ad invisendam decumbentem. Barbof. *l. c. n.* 37. Nomine Medici non venit tantum graduatus, sed quilibet peritus in arte ad effectum, ob quem ingreditur. Ita ex Miranda notat Barb. n. 53. quia Medicus dicitur non a dignitate, sed a medendo. Unde si aliqua fœmina prægnans clausuram ingrediatur de licentia Prælati, poterit de licentia ejusdem ingredi obstetrix, ad illam juvandam in partu. Portel. Tambur. *disp.* 24. q. 1. n. 5. & alii.

Quar. 2. An Medicus sub initium quadra-

gestimæ possit ingredi, ad cognoscendum, quæ moniales possint, ac debeant dispensari super jejuniis, & esu ciborum quadragesimalium.

Resp. Non posse; cessat enim in hoc casu necessitas, quia hoc præstari potest ad crates. Posset tamen ingredi ad invensendam monialem decumbentem in lecto, quæ de propria valetudine dubitat, ut ex icu pulsus veritatem explorer, quamvis sine magno salutis damno ipsa posset ad crates descendere, tametsi ex sola erubescencia hoc faciant. Bon. Tamb. q. 6. n. 2.

Quar. 3. An Medicus extraordinarius possit ad libitum monialium loco Medici ordinarii ingredi clausuram.

Resp. Non posse, quia licentia limitata limitatum parit effectum; unde cum licentia Medici extraordinarii sit concessa tantum in defectum Medici ordinarii, & quando simul cum ordinario est habendum collegium, cessante tali causa cessat licentia. Barchius in Spec. Mon. c. 8.

Quar. 4. An, & quando Chirurgus, & Pharmacopola possint ingredi clausuram.

Resp. Possit Chirurgum ingredi ad minuendum sanguinem, quia est officium infirmæ satis necessarium, nec illud valent moniales exercere; non debent tamen ingredi nisi cum hoc Medicus opus esse judicaverit, aut si aliqua monialis consuevit ad præcavendum morbum se aliquoties minuire, quod tamen fieri debet ex consilio Præfectæ, & Discretarum monasterii. Barb. l. c. n. 54. Pharmacopola autem raro licet ingressus, cum possit potiore extra clausuram præparare, & mediis monialibus infirmæ porrigere. Si tamen aliquando opus sit moniales docere, quomodo medicamenta aliqua sint præparanda, idque non possit extra clausuram præstari, posset clausuram ingredi, quia

est

est moralis necessitas. Sanchez lib. 6. c. 16. n. 59.

Quar. 4. An Oeconomi, Factores, Syndici, & Notarii possint ingredi clausuram.

Resp. Possit, quotiescunque necessitas urget, cui aliter consulinequeat. Hujusmodi necessitas est, si querendum esset aliquod instrumentum in Archivio adeo scripturis variis plenum, ut ad crates eas deferre pro recognitione moniales non possent sine notabili incommodo, & sufficiente ad dispensandum in legem. Idem erit in casu magnæ necessitatis, puta ad judicandum de imminente periculo, ac ruina ædificii &c. Ita Sanch. & alii. Item si contingat Novitiam, aut puellam intra clausuram commorantem infirmari, ideoque velit per testamentum de suis bonis disponere, debita obtemperata licentia, poterit Notarius cum necessariis testibus ingredi. Nald. v. Monialism. 14. & Gavant. qui testatur ita declarare Sac. Congr. de an. 1595.

Quar. 6. Quid dicendum de aliis operariis ad monialium servitium necessariis.

Resp. De legitimi Superioris licentia possunt ingredi clausuram ad exercenda suæ artis opera, quæ commode extra monasterium exerceri non possunt. Sic possunt ingredi fibricatores, hortulani, fabri lignarii, putearii, putatores, molitores, & similes artifices. Advertendum tamen cum Tamburino cit. q. 6. num. 9. habentem licentiam ingredi pro uno servitio, non posse ingredi ad aliud servitium præstandum; cum licentia non se extendat ultra opera suæ artis. Item ingredi possunt rustici ad deferenda ea, quæ ferri non possunt a monialibus. Item pictor ad pingendam scenam in monasterio constructam; cum enim ex consuetudine permittantur

L 3

mo-

monialibus aliqua piz repræsentationes, consequenter debent etiam concedi ea, quæ ad illas sunt necessaria, ut est in præsentî casu opera pictoris, supposita scena jam constructa; alias posset scena per partes pingi extra clausuram, antequam simul componatur, & ita debet communiter observari. Cassianus v. *Clausura* num. 80. Marchet. in *Prax. Vic. Cap. p. 2. tit. 16. n. 24. & 25.* De futoribus, & sartoribus. dubitant Doctores, an possint ingredi clausuram; communis opinio sustinet, non posse, quia suæ artis opera commode ad monasterii januam valent præstare. Hoc non approbat Sanch. *loc. c. n. 3.* quoad sartores, quia putat monialis vestes commode aptari non posse, nisi immediate corpus dimetiantur, quod extra clausuram æque bene præstari nequit; quæ opinio non improbabilis videtur. Cassianus *l. c.* si talis sit usus, sciente, & consentiente Superiore; quod tamen nullatenus placet *Cast. dis. 4. p. 3. punct. 10. §. 3. n. 11.*

Quar. 7. An loco bajuli deputati ad ferenda onera, quæ a monialibus gestari nequeunt, possit alius intrare monasterium.

Resp. Juxta Tamburini, Barchii, & Polacchi sententiam non posse; oppositum tamen deducitur ex Sanc. *c. 16. n. 16.* casu quo in licentia data, ut bajulus ingredi possit, hic aut ille bajulus non exprimitur. Ratio est, quia licentia indeterminata quoad personas, & determinata quoad ministerium, non afficit personas, sed ministerium, quia conceditur ob causam, quæ militat in tali ministerio: unde exercentes tale ministerium, ut qualificatum tali licentia, trahunt etiam talem licentiam; sicuti inhabilitantes locum qualificatum aliquo privilegio, trahunt etiam ipsi illud privilegium.

Unde

Unde Sanch. *l. c.* excusat feminam, quæ cum sit nobilis, n hilominus cum licentia ingreditur ad exercenda ea, quæ sunt propria vilioris famulæ, sed monialibus necessaria, & re ipsa occupatur in illis, ut sic videre possit curiose monasterium. Si vero talem prætextum assumeret sine animo exequendi dictum officium, nec de facto intenderet illud præstare, illicite ingrederetur, & violaret præceptum, quia sic non haberet justam causam a jure petitam, sed in fraudem faceret dicti præcepti.

Quar. 8. An si artifice concedatur licentia ingrediendi cum famulo, iste intrare possit sine domino.

Resp. Negative; quia famulus participat licentiam dependentem a domino, & ratione attinentiæ ad illum. Ita Barchi. in *Speculo, c. 8.* qui limitat, quando ex impedimento occurrente dominus non posset ingredi, aut ingressus cogere egredi, dummodo non omnino deleat opus assumptum, aut abesse non debeat pro majori parte diei. Opposita sententia, quam refert, nec rejicit Cassianus *l. c. n. 76.* non improbabilis videtur; nam dictio illa cum posita in tenore licentia, æquivalere dictioni, & Bart. in *l. si quis Actio de usufr. acc.* & not. in *l. triticum de verb. sign.* Dicitio autem, & facit copulatos æqualiter admitti ad participationem licentiæ, juxta ea, quæ notantur per text. *l. reos, §. cum in tab. ff. de duob. reis.* Gomez var. *resol. c. 11. n. 19. t. 2.* Gonzal. ad *reg. 8. Cancell. gl. 3. n. 16.* Cened. *Singul. 50. num. 20.* Et ideo dominus, & famulus tanquam æqualiter participantes poterunt uti licentia absque dependentia ad invicem,

L. 4. & so.

& solum erit discrimen, quod dominus participabit licentiam independentem a famulo tam quoad concessionem, quam quoad usum; famulus vero participabit dependentem a domino quoad concessionem, independentem vero quoad usum.

Quar. 9. An si deficiat, qui habet licentiam deferendi onera intra clausuram, & dictorum onerum gestatio non possit aequè bene differri, liceat absque superioris venia alium substituere.

Resp. Non licere; quia ex una parte sumus in materia zelosa, periculosa, & delicata, & ex alia parte non videtur subesse justa causa utendi Epicheja, praesertim in re, ad quam jura requirunt licentiam in scriptis.

Quar. 10. An ad expellendum malefactorem possit iudex, & quilibet alter ingredi clausuram.

Resp. Possè; dedecet enim, illum in virginum societate manere, & ex alia parte monialibus non suppetunt vires ad expellendum. Ita Sanch. Tambur. & Bonac. cum Rodriq. qui addit, quod si periculum sit in mora, non erit in tali casu necesse recurrere ad Superiorem longe absentem, sed Abbatissæ, & Discretarum consensus sufficiet. Advertit tamen Tamburinus, quod si praefatus reus extractus a monasterio gaudeat immunitate, reponendus erit in Ecclesia, neque spoliandus suo jure.

Quar. 11. An infantes nondum doli capaces, & amentes possint admitti in clausuram.

Resp. Quoad infantes affirmat Barb. alleg. 102. n. 32. ubi quindecim alios Doctores adducit pro sua sententia. Ratio est, quia prohibitio monialibus facta est accessoria prohibitioni ingredientium, ut manifestè colligitur ex Trident.

dentino dicente, nemini licere intra septa monasterii ingredi. Dum ergo hi infantes nulla ingressus afficiantur prohibitionem, quia nullius precepti sunt capaces, neque moniales tenentur eos non admittere. Nihilominus moniales introducetes infantes cujusvis sexus, vel ætatis incurrere in censuras violatæ clausuræ, sapius declaravit Sac. Congr. præcipue in *Taurinensi* 7. Aprilis 1679. in *Neapolitana* 22. Maji 1580. in *Taurinensi* 10. Jun. 1650. Unde tolerari non debet, quod puellæ licet parvulæ ingredientur, & egrediantur ad libitum, in *Pistor.* 24. Febr. 1579. Et Abbatissa, quæ hoc permittit privatur officio, voceque passiva, s. *Severi* 8. Maji 1595. Amentes vero nullatenus sunt admittendi, quia ad peccatum movere possunt; unde in *e. periculoso* dictum est; nulli inhonestæ, vel honestæ personæ ingressus patet, ut sic non tam libere ingredientem, quam etiam permittentes ingressum comprehenderentur; & quidem manifestum est, sub persona honesta, vel inhonestâ hos amentes intelligi, qui & monasteria perturbare possunt, & vanis locutionibus ad malum provocare. Ita Nav. Barb. loc. cit. Rodriq. & alii.

S. VI.

De Clausura quoad ingressum Confessarii.

Quar. 1. **I**N quibus casibus possit Confessarius ingredi clausuram.

Resp. In pluribus, quorum aliquos in hoc paragrapho recensēbimus. Poterit igitur ingredi, si moniali ægotanti ministrandum est Sacramentum Confessionis, Eucharistiæ, vel Extremæ Unctionis. Et quidem si est pericu-

viculum mortis, nemini est dubium, licere ingredi etiam de nocte, immo. Superiorem ad eum ingressum obligari, si non possit aliter ea Sacramenta subditis monialibus ministrare. Soluta vero hac extrema necessitate, licitus est ingressus ob ministrandum infirmæ Sacramentum Confessionis, & Eucharistiæ, quoties ex præscripto regulæ aliis monialibus ministratur, quia ob infirmitatem deterioris conditionis esse non debet, cum eo tempore magis indigeat. Item illis temporibus, quibus solita erat, Sacramenta supradicta frequentare, quia æquum non est, eo subsidio tempore majoris necessitatis privari. Sic Rodriq. Miranda, Sanch. & Barb. *l. c. n. 49.* Sac. Congr. Conc. 17. *Septemb. 1583.*

Quar. 2. Quid observare debeat Confessarius ingrediens in supradictis casibus clausuram.

Resp. Debet ingredi superpelliceo, & stola indutus, & ita debet ibi morari. Barb. *loc. cit.* Absque diverticulo eat, & redeat, nec ad aliam monasterii partem divagetur, etiam occasione visitandi alias infirmas, quibus Sacramentorum administratio minime est necessaria. Sine socio ingrediatur tam in administratione Sacram. Pœnitentiæ, quam Eucharistiæ & Extremæ Unctionis. Ita ex S. Cong. Pignatellus *l. 6. consulti. 85. n. 231.* At: oppositum de Confessario regulari statuit Alex. VII. in cit. *Const. ubi habet: Nunquam egredietur nisi cum socio, qui sit probata vita, & matura ætatis, semperque maneat in ea parte monasterii, qua Confessorem videre, & ab eo videri semper possit. Quod præstare etiam debent comitatrices. Unde dum Confessarius audit infirmarum confessiones, cellæ janua remanere debet aperta, & abnæ comitatrices ad eandem cellam*

januam; ita ut ibi manentes Confessarium & infirmam commode cernere possint, audire tamen non possint. Si infirma ad confessionale Ecclesiæ accedere commode potest, nulli modo audeat Confessarius monasterium ingredi, ut ei Sacramentum Pœnitentiæ ministraret. Sacra Congr. 13. *Septemb. 1583.*

Quar. 3. An possit ingredi ad assistendum morienti, ejusque animam rite Deo commendandam.

Resp. Posse. Tanta est enim necessitas existentium in articulo mortis, ut ei nulla diligentia par esse possit. Sac. Congr. Episc. in *Lucen. 29. Martii 1589. & 22. Decemb. 1620.* Ad quem effectum, cum aliqua monialis laborat in extremis, conceditur Confessario pernoctatio in sua solita mansione extra clausuram, ut ingruente necessitate illico præsto esse possit. Eadem Sac. Congr. 22. *Dec. 1592.* Potest sæpius ingredi, si monialis superveniant plura symptomata, per quæ probabiliter creditur mox moritura, & iis cessantibus tempus agonis ulterius protrahatur; & potest diuturniori tempore continuato, etiam per integram noctem assistere, si iudicio medici credatur brevi moritura.

Quar. 4. An Confessarius ad exequias peragendas possit ingredi clausuram.

Resp. Hanc esse justam causam ingressus, docent Sanchi Pörteli & Tamburini *disp. 24. q. 5.* Attamen Pignatellus *l. 6. consulti. 85. num. 234.* refert Sac. Congr. declarasse, non licere Confessario, neque Regularibus ingredi monasterium sub prætextu tradendi sepultura cadaveri alicujus monialis, aut officia funeralia peragendi; sed hoc officium, si intra clausuram peragendum est, ab aliis monialibus

monialibus, vel a duobus operariis ab Ordinario approbandis peragi debere, vel si in exteriori Ecclesia humanda sit, cadaver ad portam clausuræ esse deferendum, receptumque a Regularibus ibi sepeliendum. Quod si in aliquibus locis inducta est consuetudo, scientibus, & consentientibus Ordinariis, ut Confessarius ingredatur, tenet Tamb. *loc. c.* esse servandam, quia habet vim legis, & est maxime rationalis, & hæc consuetudo attendi debet etiam quoad secum ducendum socium, vel plures alios. Et hoc practitari in Gallia, & Portugallia tradunt Portell. & Victor.

Quar. 5. An Confessarius possit ingredi clausuram ad effectum exorcizandi monialem energumenam.

Resp. Sacram Cong. sub die 10. Novem. 1582. respersisse Episcopum Viterbium, quod Sacerdos timorata conscientia, & probata vita posset ingredi clausuram ad hunc effectum præcise exorcizandi monialem. Postea *sub die 1. Julii 1606.* statuit, quod nulla monialis energumena intra monasterii septa a quocunque Presbytero seculari, vel Regulari, etiam Confessario, exorcizetur, sed ad Ecclesiam exteriori ejusdem monasterii (obtentâ prius a Sac. Congr. licentia) ea de causa deducatur, vel transferatur. In translatione autem hujusmodi, sicut & in actu exorcizationis, honestæ personæ consanguinæ, vel alæ mulieris provectæ ætatis, ac probæ conversationis energumenam comitentur. Exorcista sit ad actum hujusmodi ab Ordinario approbatus. Exorcizatio minori, quo fieri potest, fiat strepitu. Ecclesiæ janua occlusa remaneat, quousque exorcizatione completa, ad monasterium

ener-

energumena reducat. Caterum tam in reditu, quam in accessu ad Ecclesiam, & monasterium respectively recta, & sine diverticulo tendatur.

Quar. 6. An Confessarius possit ingredi clausuram, ad ibi celebrandum coram infirmis, aut convalescentibus.

Resp. Affirmant Rodriq. Mirand. & Bonac. q. 4. de claus. p. 4. n. 4. saltem iis diebus, in quibus tenentur ex præcepto audire Missam, quod præcipue habet locum, ut notat Barb. *l. c. n. 49.* in illis festivitibus, in quibus moniales ex regula tenentur communicare; major enim resultat decencia, & reverentia Eucharistiæ, dum Sacerdos celebrans eodem loco communicat infirmas, quam si ex alio loco desumat, & clausuram associatus, ut decet, ingrediatur. In tali casu debere ingredi cum socio, tenet Bonac. *l. c.* quia non decet foeminam ad altare accedere, & celebranti inservire. At non posse Confessarium ob Missam celebrandam ingredi clausuram, Sac. Congr. pluries declaravit, præcipue in *Lancianensi*, & *Distoricensi* 16. Julii 1585. & in *Bonon.* 2. Januar. 1601. Et in hoc Sac. Congr. regulariter dispensare non solet, in *Mantuanâ* 13. Junii 1591.

Quar. 7. An Confessarius possit ingredi clausuram ad lumendam particulam consecratam, ipsi, in actu communicandi moniales in Ecclesiam interiorem, elapsam.

Resp. Tradit negativam sententiam Bissus in Hierarg. Sac. 1. 2. v. Parsicula n. 45. §. 12. qui vult, particulam esse colligendam a monialibus, vel Abbatissa, & Sacerdoti porrigendam. Idem tradit Castaldus, cui adhæret Quartus in *Rubr. Miss. p. 2. tit. 10. sect. 3. dub. 3. diff. 4.* hac ratione ductus, quod ingressus

in

in monasterium strictius prohibetur, quam tactus hostiæ consecratae in casu necessitatis. Nihilominus oppositam sententiam docent alii, inter quos novissime Clericus de Euch. Sacram. dec. 44. Quia strictius obligat reverentia erga Sanctissimum hoc Sacramentum, quam clausura; hæc enim habetur ex præcepto Ecclesiastico, illa vero ex præcepto divino, ut ex D. Th. 3. p. 2. q. 83. art. 3. Tum quia si foeminae excluduntur a servitio sacrificii, ut tradunt communiter Doctores, multo magis excluduntur a contactu Corporis Christi, quod offertur in Sacrificio. Hoc solum admitti posset cum dicto Clericato, & Quarto loc. cit. quod si unica particula caderet in terram intra clausuram, & præsens esset monialis communicanda, posset ipsa genuflectere, ac reverenter eam sumere, & sic communicare.

Quæst. 8. An Confessarius ingredi possit ad benedicendum monasterium a spiritibus infestatam.

Resp. Posse, obtenta tamen ad hoc speciali facultate, cum non comprehendatur hic casus in generali licentia. Si enim potest quilibet ingredi ad expellendum malefactorem, qui virgines sacras turbare potest, cur non censuatur licitus, & rationabilis ingressus ad expellendos generis humani hostes, quietem monialium perturbantes? Non est tamen iusta causa ingressus ad aspergendam monasterium aqua lustrali in Sabbato Sancto ex Sac. Congreg. decreto 4. Septemb. 1596. test. Gavanto, & Naldo, v. Clausura.

Quæst. 9. An Confessarius ingressus clausuram ad excipiendam monialis infirmæ confessionem, possit ea occasione ibi præstare aliquod munus, pro quo præcise exercendo ingredi non potest.

Resp.

Resp. Affirmative, & sic posse benedicere adificium recens constructum, deferre moniali infirmæ insignem reliquam alicujus Sancti, quam summa devotione prosequitur, & his similia, quia sicuti ex superius dictis, & Doctoribus ibi citatis, potest quis expleto opere, ad quod ex iusta causa est ingressus, brevi tempore immorari invisendo officinas ob curiositatem, a fortiori poterit Confessarius expleto suo munere ibi aliquantisper insistere ad opus pium, licet minus necessarium, exequendum. Immo poterit monialis ad hunc effectum advocare Confessarium sub prætextu confessionis sic eandem, etiam si alias non faceret, dummodo tamen vere confiteatur. Quia monialis habet jus faciendi confessionem, & sic vocandi ad talem effectum Confessarium. Neque hoc est in fraudem legis, quia non dicitur operari in fraudem, qui utitur jure suo. Unde ob hanc rationem potest modo dicto advocare Confessarium etiam animo tractandi cum eo de alio negotio temporali, dummodo vere intendat confiteri.

Quæst. 10. An Confessarius extraordinarius ingressus monasterium cum licentia pro una vice ad audiendam confessionem monialis infirmæ, possit absque nova licentia iterum ingredi, si prima vice reperit monialem morbi vehementia ex improvise ita correptam, ut non potuerit protunc ullo modo confiteri.

Resp. Negant aliqui contra Pell. z. cap. 10. n. 264. Quia Confessarius extraordinarius non indiget speciali facultate audiendi confessionem monialis infirmæ, cum enim sit deputatus in extraordinarium totius monasterii, est approbatus pro omnibus monialibus, & consequenter etiam pro infirmis, & ideo, si ingreditur cum

li.

licentia ad audiendam confessionem unius monialis infirmæ, potest aliam quoque monialem infirmam audire. Indiget ergo tantum licentia pro ingressu clausuræ ad effectum removendi impedimentum, quod obstat exercitio prædictæ facultatis respectu monialis infirmæ. Cum igitur licentia sit ad unicam vicem limitata, per primum ingressum est adimpleta, & consumpta; præsertim quia talis licentia, tanquam legis vulnerativa, est stricte interpretanda, ut tradunt communiter Doctores. Et sic Confessarius remanet in eo statu, in quo erat ante prædictam licentiam. Adeoque sicut in priori illo statu ad exercitium suæ facultatis pro moniali infirma indigebat licentia ad ingressum, indigebit etiam in posteriori. Secus tamen dicendum si licentia fuisset concessa copulati ve quo ad ingressum, & quo ad facultatem audiendi confessionem, quia in tali casu non esset plene consumpta.

Alii nihilominus absolute affirmant. Quia causa motiva Superioris ad concedendum ingressum in clausuram, fuit confessio instituenda a moniali infirma: hæc autem causa non cessavit, quia confessio non fuit effectum sortita; ergo neque cessavit licentia; subsistente enim causa motiva, licentia quoque censetur subsistere, & in suo robore perseverare. *Glos. in cap. decet v. debet de regul. jur. in 6. Dinus, & Rolland. alios citans conf. 52. n. 55. vol. 2.*

Hinc deducunt, quod, si monialis infirma, cœpta jam confessione cogatur illam ex morbi vehementia interrumpere, vel si instituat confessionem generalem, quia unica vice non potest absolvi, aut si Confessarius, ubi cœpit audire confessionem, ex urgentissima causa revocetur extra monasterium, potest in his casibus

hæc

sine nova licentia iterum ingredi ad perficiendam confessionem. Idem asserunt, si monialis confessio, & absoluta statim revocet Confessarium jam egressum e clausura, ad manifestandum ei peccatum oblitum, quia illud peccatum spectat ad complementum prioris iudicii; & cum hoc fiat incontinenti, moraliter reputatur unus ingressus.

§. VII.

De Clausura quoad Mulierum ingressum.

Quar. 1. **A**N, si monasterium careat monialibus conversis, possint intro-mitti fœminæ, quæ monialibus inserviant.

Resp. Affirmat contra Suar. Bonac. de claus. §. 3. punct. 4. n. 10. quia moniales choro deputatæ, si ad huiusmodi famulatum adstringerentur, ad durum onus, & ab earum professione alienum obligarentur, ex quo consurgit iusta causa dictas fœminas introducendi. Verum pluries Sac. Congr. præcipue sub die 12. Augusti 1695. censuit loco ancillarum sæcularium potius intus introducendas esse conversas; nec posse Ordinarium concedere, ut mulieres sæculares inserviant intra dicta monasteria; immo Sedem Apostolicam talem licentiam denegare, testatur Nicol. in *Floso. Ancilla num. 2.* docens postea n. 6. ex aliis decretis, posse concedi ancillam moniali seni, & infirmæ, si una ex conversis monasterii applicari non posset. Non conceditur tamen per Ordinarium, sed per Sac. Congr. quæ in *Abulen. 20. Februarii*, decrevit, distis ancillis, durante servitio, pro libito suo ingredi, & egredi non licere.

Quar. 2. An, si Sacr. Congregatio concedat

cedat nobili femina ingressum in monasterium monialium, & ibi degat cum una famula, & ista semel electa velit post tempus exire, possit domina aliam loco primæ cum iisdem qualitatibus substituere.

Resp. Posse, dummodo licentia non fuerit limitata ad certam numero personam, & hoc procedit, etiam si talis famula dimittatur invita, eo quod minus bene munus suum impleat; & hoc toties, quoties oportuerit, secluso tamen quocunque dolo. Ratio est, quia sic præsumi potest de mente Sac. Congr. dum illimitate concessit unam famulam, cum huiusmodi famulæ mercenariæ soleant mutare voluntatem, & resiliere; quod utique censetur non ignorasse Sac. Congr. Nec obstat, quod licentia indefinite concessa extinguatur prima vice, quia fallit hæc regula, quando ex primo actu non est satisfactum menti disponenti, ut in casu nostro. *Cassian. loc. cit. n. 81.* ubi addit, dictas famulas quoadusque perseverant in famulatu teneri e monasterio non egredi, & si egrediantur, non posse absque nova Superioris licentia introire.

Quar. 3. An Regina & Imperatrices possint monialium ingredi monasteria.

Resp. Negat Bonacina *loc. cit. num. 4.* quia *periculoso*, & Tridentinum generaliter, & absolute loquuntur de personis cuiuscunque generis, & conditionis. Sed posse Reginas, & Reges, Imperatrices, & Imperatores eorumque filias, & filios ingredi monialium monasteria, docent Sanchi Rodriq. & Bordi. *variar. res. p. 2. ref. 26. n. 35.* eo quia huiusmodi personæ ratione excellentiæ, & dignitatis non comprehenduntur in dispositionibus odiosis, nisi exprimantur, & idem est de illarum filiis.

Quar.

Quar. 6. An Fundatrices possint monialium ingredi monasteria.

Resp. Affirmat Giballin. *de claus. disq. 1. c. 3. §. 2.* & probat, quia si ex probabili sententia licet Fundatricibus, per hoc quod fundatrices sunt, ingredi monasteria virorum, licebit pariter & mulierum; cum enim in utroque casu reperiat eadem qualitas privilegiativa, debet in utroque casu eundem effectum operari. Tum quia nusquam talis ingressus reperitur Fundatricibus prohibitus. Tum etiam quia monasteria ab ipsis erecta sortiuntur quodammodo naturam jurispatronatus, quod est maxime privilegiatum in iure, & Fundatrices sunt quasi Dominæ; unde ratione istius prærogativæ, & excellentiæ sunt speciali nota dignæ, atque adeo sub prohibitione generali non comprehensæ, sicuti de feminis regis stirpis ob eandem rationem diximus supra.

His non obstantibus, censeo non posse ingredi; nam, ut notat Manuel. relatus, & approbatus a Sanchi. *in Sum. lib. 6. c. 17. n. 7.* idem Pius V. in prohibitione signante expressit Ducissas, & similes, quia hæc solent esse Fundatrices. Unde Pontifex arcendo Ducissas ab ingressu clausuræ ex eo præsertim respectu, quod solent esse Fundatrices, aperte prohibuit, ne sub titulo fundationis prætendi possit facultas ingrediendi.

Neque urgent rationes oppositæ; nam quoad primam, admissa etiam opinione, quod Fundatrices possint virorum ingredi monasteria, non tenet illatio; quia cum versetur in materia relaxandæ clausuræ, quæ est strictæ obligationis, cum sit odiosa, non fit extensio de casu ad casum, neque ob majoritatem rationis. Sylvest. *Castraq. & Surd. dec. 268. n. 20.* ubi alios cumulat.

lat. Tum etiam quia strictius prohibetur ingressus in monialium monasteria, quam in virorum cenobia; in hæc enim ex levioribus causis permittitur, scilicet causa processionis, Missæ, funeris defuncti, vel alterius officii, Sanch. loc. cit. n. 22. Secus autem in priora, ad quorum ingressum causa requiritur rationalis, & necessaria. Ad secundam, & tertiam rationem patet responsio; diximus enim, Fundatrices in motu proprio Pii V. venire sub nomine Ducissarum, & similium appellatione: unde, quatenus etiam essent speciali nota dignæ, per prædictam clausulam signanter, & non generaliter sub prohibitione dicuntur comprehensæ.

Quar. 5. An aliæ nobiles foeminae possint admitti intra monasteria monialium ad conversandum, immo etiam pro certis vicibus ad refectio-nem corporalem sumendam.

Resp. Posse, sed de licentia Papæ, & non alterius, quam ille non solet concedere nisi cum certis limitationibus, videlicet quod foemina licentiata non ingrediatur nisi associata a tribus modesto, ac decenti habitu indutis, quas semel electas, nec variare, nec mutare possit, nisi alicujus earum obitu, eveniente. Requiritur insuper consensus monialium capitulariter, & per seclera suffragia præstandus, & pariter Superiorum: Prohibetur ingredi festivis, aut vigiliarum diebus, Quadragesimæ, vel Adventus temporibus; visitare monialium cellas, præter eas, quarum causa monasterium ingreditur, nec non ibi pernoctare.

Quar. 4. Circa prædictæ concessionis intelligentiam, an foemina modo supradicto licentiata possit matronas semel electas mutare.

Resp. Non posse, quia verba privilegii casum

mor-

mortis tantum expriment, unde alii excluduntur; maxime quia casus mortis inducit necessitatem mutationis, quod non faciunt alii casus. Ita Bord. in Miscell. decis. 85. & Diana in opere coord. 2.6. tr. 1. des. 321. n. 3. Oppositum tradit Peyrin. in Formul. lit. M. c. 3. n. 4. ubi docet, fieri posse mutationem, quando al qua ex electis est absens, aut ægrota, aut nolens, quia privilegium favorabile est late interpretandum, ac proinde excluditur tantum mutatio voluntaria, non necessaria, per quam dicendum est potius loco alicujus ex sociabus aliam supplere, quam mutari.

Quar. 7. An foemina supradicta possit cum duabus tantum matronis ingredi.

Resp. Non posse, quia rescriptum exprimit, tres matronas de necessitate assumendas, aliter non servata illius forma ingressus est malitiosus, & foemina sic ingrediens incurrit poenas contra ingredientes clausuram monialium sine licentia; cum rescriptum non servata forma sit nullum, quia fines mandati, & rescripti sunt diligenter observandi, aliter factum non tener. C. cum dilecta 22. de rescript. & tradit Bord. in Miscell. dec. 87.

Quar. 8. An monialis, quæ ex uno ad aliud monasterium transfertur, si in via accedat ad locum, in quo existit monialium monasterium, possit ibi hospitio recipi.

Resp. Affirmat Llamas in Meth. curat. in append. §. 11. in fine, quia sic ingrediens servat clausuram eo modo, quo potest, & recipientes sovent hanc observationem; neque credendum est, Pontificem hunc ingressum ita honestati monialis convenientem interdixisse. Distinguit Sanchez lib. 6. Sum. cap. 6. num. 10. posse ingredi, si monasterium sit ejusdem

Or.

Ordinis, & habitus; secus si diversi, quia lex clausuræ excludit extraneam; monialis autem ejusdem Ordinis, & habitus non est extranea a Conventu, sed moraliter propria illius. Negat absolute Castrop p. 3. disp. 4. p. 10. n. 2. five monasterium sit ejusdem Ordinis, five diversi, quia unum monasterium non communicat cum alio in clausura. Quod est de mente Sac. Cong. quæ consultata, an moniales advenæ essent admittendæ intra clausuram, respondit negative in *Pistorien.* 16. Julii 1585. Concedit tamen citatus Castrop. de Superioris licentia posse ingredi, si in eo loco non adsit hospitium, in quo commode noctem ducere possit, quia eo casu honestati monialis, & decentiæ religiosi habitus consulitur, ac proinde confurgit legitima causa concedendi.

Quar. 9. An viduæ ingredi possint monasterium, ut ibi vitam degant honestam, & a secularibus separatam.

Resp. De Episcopi, vel Prælati Monasterii licentia tantum non posse, sed requiri Pontificis concessionem. Quia casus hic non necessitatis est, sed utilitatis, & proinde sub potestate Episcopi, vel monasterii non cadit. Ita referunt decisum a Sac. Congr. Miranda, Campan. Homobon. & Barbos. alleg. 102. n. 67. Sicuti pariter dicti Doctores referunt decisum ab eadem Sac. Congr. non posse matribus concedi licentiam ingrediendi clausuram ad invisendas proprias filias morti proximas, quia talis ingressus non est medium deo necessarium ad medendum ægrotantibus filiabus, quibus matrum præsentia præ amoris tenacitate pollet esse nociva.

§. VIII.

De Clausura quoad Puellas in educationem recipiendas.

Quar. 1. AN puellæ educationis causa possint recipi in monialium monasteria.

Resp. Admitti posse, ut censuit Sac. Regularium Congr. sed cum his legibus, videlicet, quod accedat Superioris, nec non monialium consensus capitulariter præstandus, & insuper ejusdem Sac. Congr. licentia reponenda in registris Cancellariæ Episcopalis, alias invalida redderetur. Ita eadem Sac. Cong. 27. Maii 1603. Quod Monasterium soleat hujusmodi educandas habere, quare monasteria mulierum poenitentium, vulgo Convertitarum, puellas ad educationem recipere neque solent, neque possunt. Sac. Congreg. 12. Maii 1619. Puella ingrediatur sola absque ullo famulatu; sit major septem annis, minor vero vinti quinque, habitu, cultuque utatur modesto, sine jocalibus, auro, vel serico; sernet locutorium, & clausuræ leges, & quidquid pro suis sumptibus monasterio erogandum erit; principio cujuslibet semestris elargiatur, & pro tali solutione debet idonea securitas constitui. Sanch. & Barbos. nec debet permitti, victum diem a parentibus, vel consanguineis subministrari. Sit in novitiatu cellula pro ea vacua, & numerus puellarum in eo monasterio educandarum non sit expletus, a quo monasterio puella ipsa nunquam exeat animo revertendi, nisi habitum monachalem ibi susceptura.

Quar. 2. An sit peccatum cogere puellas ad

Ordinis, & habitus; secus si diversi, quia lex clausuræ excludit extraneam; monialis autem ejusdem Ordinis, & habitus non est extranea a Conventu, sed moraliter propria illius. Negat absolute Castrop p. 3. disp. 4. p. 10. n. 2. five monasterium sit ejusdem Ordinis, five diversi, quia unum monasterium non communicat cum alio in clausura. Quod est de mente Sac. Cong. quæ consultata, an moniales advenæ essent admittendæ intra clausuram, respondit negative in *Pistorien.* 16. Julii 1585. Concedit tamen citatus Castrop. de Superioris licentia posse ingredi, si in eo loco non adsit hospitium, in quo commode noctem ducere possit, quia eo casu honestati monialis, & decentiæ religiosi habitus consulitur, ac proinde confurgit legitima causa concedendi.

Quar. 9. An viduæ ingredi possint monasterium, ut ibi vitam degant honestam, & a secularibus separatam.

Resp. De Episcopi, vel Prælati Monasterii licentia tantum non posse, sed requiri Pontificis concessionem. Quia casus hic non necessitatis est, sed utilitatis, & proinde sub potestate Episcopi, vel monasterii non cadit. Ita referunt decisum a Sac. Congr. Miranda, Campan. Homobon. & Barbos. alleg. 102. n. 67. Sicuti pariter dicti Doctores referunt decisum ab eadem Sac. Congr. non posse matribus concedi licentiam ingrediendi clausuram ad invisendas proprias filias morti proximas, quia talis ingressus non est medium deo necessarium ad medendum ægrotantibus filiabus, quibus matrum præsentia præ amoris tenacitate pollet esse nociva.

§. VIII.

De Clausura quoad Puellas in educationem recipiendas.

Quar. 1. AN puellæ educationis causa possint recipi in monialium monasteria.

Resp. Admitti posse, ut censuit Sac. Regularium Congr. sed cum his legibus, videlicet, quod accedat Superioris, nec non monialium consensus capitulariter præstandus, & insuper ejusdem Sac. Congr. licentia reponenda in registris Cancellariæ Episcopalis, alias invalida redderetur. Ita eadem Sac. Cong. 27. Maii 1603. Quod Monasterium soleat hujusmodi educandas habere, quare monasteria mulierum poenitentium, vulgo Convertitarum, puellas ad educationem recipere neque solent, neque possunt. Sac. Congreg. 12. Maii 1619. Puella ingrediatur sola absque ullo famulatu; sit major septem annis, minor vero vinti quinque, habitu, cultuque utatur modesto, sine jocalibus, auro, vel serico; sernet locutorium, & clausuræ leges, & quidquid pro suis sumptibus monasterio erogandum erit; principio cujuslibet semestris elargiatur, & pro tali solutione debet idonea securitas constitui. Sanch. & Barbos. nec debet permitti, victum diem a parentibus, vel consanguineis subministrari. Sit in novitiatu cellula pro ea vacua, & numerus puellarum in eo monasterio educandarum non sit expletus, a quo monasterio puella ipsa nunquam exeat animo revertendi, nisi habitum monachalem ibi susceptura.

Quar. 2. An sit peccatum cogere puellas ad

ingressum monasterii causa solius educationis.

Resp. Si coactio est illata puellis a non habentibus in illas potestatem dominativam, certe est peccatum lethale, quia graviter injuriosa. Suar. l. 3. de relig. lib. 5. c. 6. n. 4. Si vero sint illata a parentibus, vel tutoribus, & puellæ sint impuberes, nullum est peccatum, quia utuntur jure quod habent in filias in illa ætate. Si vero sint puberes, talem coactionem a peccato non excusat cum aliis Diana p. 2. tract. 15. resolut. 56. Quia ut observat Suar. loc. cit. cum puellæ majoris ætatis sint sui juris in omnibus his, quæ pertinent ad statum animæ suæ, non possunt licite, & sine peccato a parentibus cogi ad tantam arctam custodiam, & rigidam clausuram, etiam temporalem; secus si ad aliquod tempus talis ingressus censeatur moraliter necessarius ad decentiam, & custodiam ipsarum.

Quar. 3. An prædicta coactio; quando est peccaminosa, inducat excommunicationem latam a Concilio Trid. sess. 25. c. 28.

Resp. Affirmant plures, & graves Doctores relati, & approbati a Diana loc. cit. Quia Concilium anathematizando cogentes aliquam Virginitatem ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum, vel ad emittendam professionem, tres prohibet coactiones, unam scilicet ad ingressum, alteram ad susceptionem professionis; & quidem inter se distinctas; prout declarat dictio illa *vel*, quæ stat alternative, & disjungit sensum, & verba Bartol. in l. si is, qui ducent a n. 2. ff. de reb. dub. Nat. conf. 625. vol. 4. Paris. 91. n. 29. lib. 2. Adeoque ad contrahendam prædictam excommunicationem sufficit sola coactio ad ingressum, quia in alternatiuis sufficit alterum adimpleri, c. in al-

ternativi de regul. jur. in 6. Rota dec. 566. n. 2. p. 1. recent.

Cum distinctione procedit Sanch. in Sum. lib. 4. c. 4. n. 12. Concedit contrahi excommunicationem, si coactio ad ingressum ordinetur ad susceptionem habitus, & professionis emissionem; nam cum tali tantum qualitate derogat libertati, quam Concilium intendit conservare in puellis ad religionem admittendis. Negat vero, si ordinetur tantum ad educationem, donec nuptii tradantur.

Quar. 4. An inductio dictarum puellarum ad ingressum monasterii educationis gratia, ut postea suscipiant habitum, subiaceat excommunicationi, si fiat ex metu reverentiali.

Resp. Cum distinctione superius allata c. 2. §. 2. 9. 9. quamvis cum Riccio Portell. in add. ad dub. regul. v. monialis n. 11. absolute doceat, taliter inducentes non affici excommunicatione, etiam si manifestent puellis statum monachalem illis convenire, eo quod non habeant dotem pro matrimonio, vel eo quod non illis securum erit, absque matrimonio, & monachatu permanere in seculo. Et addit hanc esse praxim in tota fere Ecclesia, juxta quæ facientes parentes nemo credit illos excommunicatos; & idem asserit de suadentibus ad ingressum per preces infortunatas, quia suasio infortunata non est coactio. Verius tamè est preces infortunatas haberi loco coactionis, & compulsionis, ut ex celebriori se etiam testatur Sper. dec. 156. n. 26.

Nihilominus sententiam Portel. tradit etiam Villal. in sum. p. 1. tr. 17. dub. 3. (n. 11). Ubi pariter observat, Cardinalium Congr. declarare, non incurrere hanc censuram illum, qui filiam instituit heredem cum pacto, ut aliquod monasterium ingrediatur, quod si reuerit Confess. Monial. M ipsum

ipsum monasterium heredem reliquit, & filia solum assignat alimenta necessaria. Quia illa non est coactio, nec inductio per vim, sed potius per modum concupiscitæ.

Quar. 5. An puella educanda exiens e monasterio absque Superioris licentia, in eadem in excommunicationem.

Resp. Non nocere, quia Bulla S. Pii V. loquitur de profectis. Ita Lugo, & Giball. de claus. disp. 1. c. 8. n. 4. qui debent intelligi de excommunicatione Papali, secus de imposita ab Episcopo, in quam profectio incidit, si exeat absque licentia; in hoc sensu, ut advertit Clericatus de Sac. Euch. dec. 18. n. 25. intelligendi sunt Pollic. & Tamb. docentes supradictas puellas egredientes absque licentia e monasterio excommunicatorem incurere. Si tamen educationis gratia idem, vel aliud monasterium ingredi cupiat, licentiam novam a Sac. Congr. petere debet, exprimeredo se prius extitisse in eodem, vel alio monasterio eadem educationis causa; quia pariter licentia indiget quolibet alia, quæ valetudinis gratia ad balnea egredisa reverti velit in clausuram, teste Tambur. disp. 1. q. 2. n. 15.

Quar. 6. An annus septimus requisitus in puella ad educationem recipiendam, debeat esse completus.

Resp. Quod sic, quia in licentiis a Sac. Congr. pro puellarum educandarum receptione expediri solitis præscribitur, quod puella sit major septem annis; hic autem modus loquendi requirit excessum supra annum septimum, qui proinde debet necessario esse completus. Neque in hoc possunt dispensare locum Ordinarii, quia nullus inferior in lege Superioris quidquam potest. Sicuti ob eandem causam neque possunt dispensa-

sare, quod puella commoretur ultra annum ætatis vigesimum quintum completum intra monasterium, licet agatur non de ingrediendo, sed de permanendo post ingressum, sed debent constituere præfixum terminum, sive ad exeundum a monasterio, sive ad religiosum habitum suscipiendam. Qualis autem debeat esse hic terminus, arbitrio Ordinarii relinquitur ex æquo, & bono secundum subjectam materiam. Gloss. in cap. quicumque v. statim d. 77. Per hoc tamen quod puella non statim egreditur, non incurrit excommunicationem commorando intra clausuram, sicut nec eam incurrit Abbatisz monasteriorum illam post dictum tempus retinentes; quia excommunicatio ligat illicite ingredienti, aut detinentes illicite ingressam.

Quar. 7. An dictæ puellæ manentes in monasteriis exemptis subjaceant Episcopo.

Resp. Negativam sententiam docet Celsedes cum aliis ab ipso relatis de dub. Regul. c. 33. dub. 337. exceptis tamen casibus, in quibus moniales exemptæ subduntur Episcopo. Ratio fundamentalis est, quia locus exemptus, & extra diocesim æquiparantur. Gloss. in Clem. 1. de foro compet. Et juxta hanc doctrinam sustinent prædicti Doctores, non subjacere casibus reservatis Ordinariis: quod desumitur etiam ex r. 1. de privileg. in 6. ubi dictum in loco exempto commissum supponitur, extra jurisdictionem Ordinarii Attamen absolute sustineo, dictas puellas quoad casus reservatos subjectas esse Episcopo loci, ubi habitant. Colligitur ex Diana p. 7. sr. 12. ref. 14. & tenet in terminis Noguira q. singular. disp. 1. q. 8. n. 8. cujus fundamentum est, quia non subjacent monialium reservatis, cum non sint

Religiosa, nec cum approbatis tantum a Superiori Regulari confiteri possunt, nec sunt personaliter privilegiatae, quia non sunt proprie commensales, cum ex suis vivant; ut recte docet Diana *loc. cit.*

Quar. 8. An saltem si aliqua ex his puellis sit capitulariter admissa, & de proximo in monasterium exemptum ingressura possit per Praelatos sui Ordinis a reservatis Episcopo absolvi.

Resp. Affirmant Vecchius, Peyrin. Diana, & Lezana in mari magno Minorum n. 36. ubi addit ita declarasse Clemen. 4. Attentur cum Debene, Antonius a spiritu S. in *Direll. regul. tr. 2. sess. 5. n. 226.* Quia cum parata existat ad ingressum, reputari debet tanquam ingressa, *argum. leg. penul. de milit. testam.* Ubi proxime accingendus habetur pro accincto. Negantem sententiam veriorum censeo; quia puella de proximo ingressura adhuc dicitur saecularis, neque per solam acceptationem ad religionem dici potest Deo dicata, quia per solam acceptationem non constituitur cum effectu, neque proxime in via ad religionem, cum non constituitur in anno probationis, qui ducit proxime ad religionem, & ratione cujus Novitiae dicuntur proximae in via. Pasq. in *dec. moral. dec. 424. n. 5.* Quod confirmatur ex eo, quod puella de proximo ingressura, non gaudet privilegio canonis, licet versetur in materia favorabili, non alia ratione, nisi quia habitus religionis nondum assumpto, nec anno probationis inchoato non dicitur religiosa, sed saecularis *per cap. religioso de sent. excomm. in 6.* Ergo ob eandem rationem neque gaudebit privilegio absolutionis a reservatis.

Neque in praesenti locum habet ratio d. d. *sta*

Et ex l. penul. ff. de milit. testam. quia innititur duplici fictione; quarum prima est quod actualiter ingressae fruuntur monialium privilegiis, non jure proprio, cum non sint vere religiosae, *ut ex cit. c. religioso,* sed jure alieno, & per quandam extensionem, quatenus scilicet per fictionem juris, cum sint de proximo professurae, habentur ut professae. Secunda vero, quod puella capitulariter admissa trahitur ad participationem eorundem privilegiorum, quia per fictionem pariter juris cum sit parata ad ingressum habetur pro ingressa. Et una quidem ex his duabus fictionibus fundatur in alia; quia fictio quod puella parata ad ingressum habeatur pro ingressa ad effectum gaudendi monialium privilegiis, fundatur in fictione, quod actualiter ingressae in ordine ad eundem effectum habeantur ut professae. Concurfus autem duarum fictionum ita ut una fundetur in alia, non permittitur in jure, *l. c. de dot. permis. ubi Bald. & ceteri Doctor.*

Qu. 9. An puellae quoad usque causa educationis moratur in monasteriis, gaudeant privilegio fori.

Resp. Non gaudere neque ratione personae, cum non sint Deo dicatae, juxta *cap. quisquis 17. q. 4.* neque ratione familiaritatis, aut commensalitates, quia, ut diximus, vivunt ex propriis. Non per hoc tamen, si delinquent puniri debent a iudice laico, sed ab Episcopo. Quoniam explorati juris est, delinquentes puniendos esse ab Ordinario illius loci, in quo delictum fuit commissum *c. 1. in fin. q. 6. l. si cui §. Imperator. Rota Avenion. dec. 114. n. 2. Menoch. conf. 166. n. 17.* An autem, si delictum sit atrox, possint extrahi a monasterio non obstante immunitatis privilegio, videbimus *infra c. 10. q. 12.*

Quar. 10. An dictæ puellæ, quæ in monasteriis exemptis educationis gratia degunt, si contingat eas mori, nulla electa sepultura, debeant in Ecclesia monialium, an in Parochia, in qua domicilium retinent, sepeliri.

Resp. Este in monialium Ecclesia sepeliendas, suffinet acriter *Bord. in Miscel. dec. 128.* Tum quia partes sunt ejusdem corporis monastici, licet imperfectæ, consequenter eodem jure censenda sunt; tum quia id colligitur ex *Trid. sess. 24. c. 11. & sess. 25. c. 11.* in quibus locis personæ commenales actu Regularium, apud quos domicilium, & habitationem contraxerunt, gaudent eorum juribus, & privilegiis. Immo addit idem *Bord.* quod si dictæ puellæ eligerent in aliena Ecclesia sepulturam, funus esset ducendum a Confessario, non a Parocho, quia ad illum spectat funus perficere, ad quem pertinet ejusdem funeris inchoatio; ad solum autem Confessarium spectat initium funeris, & cada-veris levatio ex monasterio, quia nemo præter ipsum ibi jus habet, cum locus sit omnino exemptus a jure Parochiali. Quare Confessario etiam debetur quarta funeralis, quæ datur propter onus, quod sustinetur in administratione Sacramentorum ex officio, c. 1. *Relatum c. de his de sepult.* Unde cum Confessarius non minus administret Sacramenta suis monialibus, mulieribus; & puellis existentibus intra clausuram, ac faciat Parochus quivis respectu suarum ovium, eisdem pari ratione debetur quarta funeralium.

Oppositam sententiam tuetur mordicus *Pignatellus l. 7. consult. 65.* Probat, quia puellæ, quæ ad tempus causa educationis sunt hospites in monasterio, dicuntur peregrinantes, desumitur ex *l. 1. §. hoc autem de his, qui*

deja.

dejecerint ibi: Tantum autem interest inter habitorem, & hospitem, quantum interest inter habitorem, & peregrinantem. Si igitur sunt peregrinantes, non amittunt Parochiam, & ideo si contingat eas mori in monasterio, non electa vel a se ipsis, vel a parentibus sepultura, debent in propria Ecclesia Parochiali sepeliri. Immo si dictæ puellæ nullum in aliqua Parochia retinent domicilium, jus sepulturæ spectat ad Parochum illius Parochiæ, in qua situm est monasterium; quia si contingat celebrari illarum puellarum matrimonia, Parochus dictæ Parochiæ interest illorum celebrationi; ergo interesse debet & funeri, quia jus illius funerandæ competit ei eodem jure, quo ei competit jus celebrandi matrimonia; utrunque enim est jus Parochiale.

§. IV.

De Clausura quoad Monialium egressum.

Quar. 7. OB quas causas possint moniales egredi e monasterio.

Resp. Causas legitimas, ob quas moniales exire possunt, declaravit *S. Pius V.* & ad tres reduxit in sua *Const.* quæ incipit, *Decoris*; edita *Kal. Februarii 1569.* nempe grave incendium, lepram, & epidemiam. Nomine magni incendii communitur Doctores intelligunt incendium, cui succurri non potest absque periculo pereundi moniales, si intra claustra commorentur. Casus incendiû non respicit tantum communitatem, ut communitas est sed etiam omnes ejus personas ut singulas, atque adeo si una tantum periclitetur, cui aliter succurri non possit, erit licitus egressus e

M 4

clau-

clausura. Ita Suar. *r. 4. de relig. tr. 8. l. 1. c. 9. n. 1.* Sub lepræ nomine venit infirmitas contagiosa, ob quam ea infectus a communi omnium consortio separatur. Non erit tamen legitima causa exeundi, si monasterium sit ita capax, ac ea sit medendi eidem infirmitati commoditas, ut nullum imminet aliis monialibus periculum. Quia in hoc casu cessat exeundi necessitas, quæ hujus concessionis est causa, ut cum aliis notat Sanch. *lib. 6. c. 15. n. 32.* Nominè epidemix non venit morbus popularis de facili sanabilis, sed infectio pestilentialis malignam qualitatem præferens, quæ facile ad alios diffunditur cum manifesto mortis periculo. Zachias *lib. 8. r. 3. q. 1. n. 7. & seqq.* & Doctores apud Nav. in *Summa Bullar. p. 2. com. 37.*

Quar. 2. An possint moniales exire ob alias causas similes expressas a S. Pio V.

Resp. Affirmant sexdecim Doctores, quos refert, & approbat Pasqual. in *Lauret. num. 30.* Quia licet Pontifex utatur dictione *Nisi*, quæ videtur excludere omnes alias causas, verum hæc dicitio non excludit casus similes, ut in *l. si mora v. duntaxat ff. soluto matrim. ubi Castren. n. 9. Jason. n. 5.* & alii; ideo nec etiam in præsentî casu excludet. Neque obstat quedam declaratio Sac. Congr. quæ habet, *nomine epidemix eam tantum epidemiam intelligere, quæ est vera, & realis pestis, ita ut ob alias infirmitates huic aliquo pacto consimiles, sed tamen benigniores, etiam si epidemia nomine nuncupentur, nullo pacto monialibus professis ex monasterio exire liceat.* In qua declaratione notandum est, quod non dicit absolute similes, sed aliquo pacto consimiles, quod est valde diversum; & proinde dum declarat, quod Consist. S. Pii V. non se extendit ad infirmitates ali-

aliquo pacto similes, non sequitur, quod non se extendat ad similes; in similibus enim militat ratio finalis legis, & ideo ipsa quoque lex locum habet. At in aliquo pacto similibus non militat absolute ratio legis; quia non sufficit aliqualis similitudo ad trahendam rationem legis. Ad casus formaliter similes reducuntur imminens bellum, fluminis inundatio, ædificiorum ruina. Navar. Barb. Bonac. relati a Pasqual.

Quar. 3. An sit licitus egressus e monasterio, si monialis laboret morbo ita periculoso, ut desperetur ipsius salus, nisi e monasterio egrediatur.

Resp. Affirmant aliqui penes Pasqual. *loc. cit.* Tum quia casus iste est urgentior expressis in Constitutione Piana; tum quia lex ecclesiastica, qualis est hæc de monialibus clausura, cum periculo vitæ non obligat. Negat alii; quia hic casus est valde dissimilis illis tribus expressis in citata Constitutione. In illis enim solum communis boni aliarum monialium ratio habetur; præsens autem casus solum respicit utilitatem monialis particularis, atque adeo casus excepti in dicta Constitutione cum dictione taxativa ratione boni communis non sunt extendendi ad casum utilitatis privatæ. Ita Sanchez, Gutierrez, Barbos. & alii relati a Pignat. *r. 9. conf. 190. n. 10.* ubi etiam *n. 5.* addit, quod cum in Sac. Congreg. Concil. esset dubitatum, an monasterium situm in loco paludoso, propter quem aer sit insalubris, & periculosa infirmitates moniales invadant, comprehendantur in Consist. S. Pii V. adeo ut moniales exire non possint ad curandas dictas infirmitates, Sac. Congreg. censuit comprehendi, casum tamen esse dignum provisione speciali.

Quar. 4. An in prædictis casibus requiratur ad egrediendum licentia Superioris, & cuius.

Resp. Requiritur, & patet ex Conc. *sess. 25. de Regul. c. 6.* & ex superius cit. Const. S. Pii V. Probatio causæ, & licentiæ concessio spectat ad Episcopum in monasteriis sibi subjectis; in monasteriis vero sub Regularium cura debent causæ probari, & licentia concedi ab Episcopo, & monialium Superioribus conjunctim, ut constat ex dictione illa & simul posita in citata Const. ita enim habet, *Sicque causa hæc cognita, probata, atque etiam in scripturis expressa per Superiores, & simul per Ordinarium.* Hæc enim dictio importat simultatem, & conjunctionem juxta ea, quæ habent Bald. & Rolland. & ideo, si aut Superiores, aut Ordinarius dissentiant, nec putent causam sufficientem, non poterit concedi licentia, quæ debet esse in scriptis, ut ex cit. Const. in scriptis expressa. Nomine Episcopi, qui approbante causam debet, venit Vicarius Generalis, non vero Foraneus, quia non hic, sed ille est vere Ordinarius, & unum cum Episcopo tribunal constituit. Barb. cit. alleg. n. 29. Sanch. & Bonac. qui etiam extendunt ad Vicarium Capitularem, Sede vacante, si ei a Capitulo expressè hæc potestas sit demandata, etiam quoad monasteria exempta; ut superius diximus c. 6. §. 2. g. 2.

Quar. 5. An hæc causa legitima egressus, possit monialis absque licentia exire, si nolit Episcopus, vel Prælati eam licentiam concedere.

Resp. Posse, si constet evidenter de causa legitimitate, sive teneatur ad clausuram ex sola lege ecclesiastica, sive ex voto, quia neque l. x. ecclesiastica, neque votum, quod ejus

obl.

obligationem imitatur, censetur per se obligare cum gravi detrimento propriæ vitæ, & boni communis. Sanch. lib. 6. c. 15. n. 51. & Laym. Si vero legitimitas causæ sit dubia, Superioris judicio standum est, atque adeo ex se non poterit; quod pariter attendendum casu, quo ex egressu orirentur scandalum, & religionis infamia, ut frequenter contingit ex resistantia Prælato facta. Suar. t. 4. de Relig. tract. 8. lib. 1. cap. 9. n. 12.

Quar. 6. An dentur alie causæ, ob quas moniales possint absque licentia egredi e clausura.

Resp. Quod sic; scilicet, si monialis esset injuste damnata ad perpetuum carcerem; seu si esset justè detenta; nam tunc teneretur proprii delicti subire poenam, nisi forte adeo male tractaretur a custode, ut denegaretur ei bus, vestitus, aut ignis seu necessaria ad vitam sustentandam. Ita Doctores citati a Sanch. l. 6. c. 8. n. 14. Vel nisi ageretur de viranda mutilatione, aut morte violenta infligenda, vel per judicis sententiam, ut de facolari asserunt L. ff. de iust. & alii cum D. Thom. vel per injustam hostis aggressionem, ut in puncto firmant S. nch. & Tamb. disp. 10. g. 7. n. 2. qui pariter docent disp. 19. g. 5. ad 8. esse licitum egressum, si periculum vitæ certo imminet moniali ob graves molestias, & vexationes, quas injustè patitur, & habere non potest Episcopum, aut Superiorem, a quo sublevetur, quia hoc est velut ab extrinseco occidit; & hoc extendit etiam ad casum, in quo monialis effectû graviora timeret cum famæ propria, ac monasterii, etiam vitæ iacturam. Ratio in omnibus prædictis casibus est, quia jus naturæ cuique competens ad conservandam

lib. 6.

vii.

vitam nullo religiosorum voto abdicatur. Huic doctrinæ subscribit etiam Delbene *de Immun. Eccles. t. 2. c. 19. dub. 17.* ubi n. 7. assignat discrimen, quare licitus sit egressus, quando periculum vitæ est ab extrinseco, non autem ab intrinseco, nam in primo casu periculum facile vitatur per fugam, non sic in secundo; cum enim sit intrinsecum, comitatur ipsam monialem, & sic per fugam non cessat, unde viget semper obligatio certa de clausura.

Quar. 7. An monialis possit egredi ad habendam curam nepotum omni auxilio carentium.

Resp. Non posse, nisi summi Pontificis licentia interveniente. Sac. Congr. apud Am. end. in *Ad. dte. lib. 2. t. 10. lib. 7. de Relig. n. 105.* Neque ad habendam curam consanguineorum infirmorum. Tamb. & Bonac. *ubi supra.* Neque ad succurrendum in extrema necessitate parentibus, aut filiis; & si alii contrarium sentiant, cum in tali casu quam maxime urgeat jus nature, & obligatio charitatis. Ita Delbene *loc. cit. dub. 21.* advertit, quod in casibus monialis egreditur sine licentia, tenetur postea id Superiori significare. Quod intellige, si possit, & duret egressus; quia egressu adhuc durante, potest Superior illum emendare, si causam, cujus cognitio pertinet ad ipsum, non approbat. At non tenetur, si jam egressus cessavit. Vide Bonac. *de claus. qu. 1. punct. 8.* ubi notat, monialem ad tempus legitime egressam teneri statim redire, finito negotio, ad quod exivit, quia cessante causa concessionis egressus, cessat concessio. Hoc autem præceptum de statim redeundo, cum finis in moralibus, moraliter est intelligendum, ita ut monialis illud non violet, si per unum, vel alterum diem alicubi moretur, vel ad clau-

clausuram rediens in itinere alio divertat ad visendam imaginem sacram, cognatam, vel amicam. Ita Delbene *loc. cit. dub. 20. n. 4.* alios citans.

Quar. 8. An monialis possit egredi, ut sit Abbatisa alicujus monasterii, & ob alias similes causas.

Resp. Ex communi Doctorum affirmative; discrepant tamen in hoc, quod eorum aliqui censent licitum esse egressum cum sola Ordinarii, & Prælati Regularis approbatione, & consensu, nulla Sedis Apostolicæ, & Sac. Congr. interveniente facultate; quia hic etiam, sicut in casibus in cit. Const. S. Pii V. expressis, militat ratio boni communis Religionis, ad quam spectat bonam Prælatam præficere. Requirit tamen, quod iste transitus fiat ad monasterium ejusdem Ordinis, & habitus. Et ita tenent decem & septem Doctores apud Delbene *loc. cit. dub. 14.* qui ad eandem rationem asserunt, posse concedi moniali egressum, ut sit Magistra Novitiarum, quin, & ut præsit portæ, vel rotæ in alio monasterio similiter ejusdem Ordinis, & habitus; immo ad novum monasterium ejusdem Ordinis fundandum, vel etiam reformandum. Alii vero suffiunt in supradictis casibus non licere egressum absque Sedis Apostolicæ, vel Sac. Cong. licentia; & ita docent Savar. Zerola, Barb. Tamb. & Diana ex pluribus Sac. Congregat. declarationibus, & ita absolute est observandum, præcipue ex Decreto Pauli V. *sub die 27. Decembris 1617.* publicato, & generalibus Ordinum Procuratoribus intimato. Unde neque causa correctionis sine tali licentia possunt transferri de uno monasterio ad aliud, quamvis in primo corrigi non possit.

sint cognatorum timore, vel alia simili causa, Quod si aliqua monialis sit adeo incorrigibilis, ut in nullo monasterio correctio sperari possit, non per hoc erit eicienda, saltem inconsulto Pontifice, utpote quid novum, & iniustatum, atque adeo scandalum generans, quapropter in tali casu carceri potius, ne alias inficiat, includi debet, quam cum tanto scandalo, & praeiudicio boni communis monasterii expelli, idque ex S. Congr. in una Rodonens. 1617. & altera 1603. sententiam Barb. Gav. Lezan. & Ricci qui advertunt, quod monialis causa fundationis, reformationis &c. egressa possit de consensu utriusque monasterii finito negotio ad primum monasterium redire, etiam si loca, cum qua egressa fuit, redire nolit.

Quar. 9. An moniali concedi possit egressus ad strictius monasterium.

Resp. Poite; & hoc ex declarationibus Sac. Congr. quae in una Nantaten 1613 & in una Rodonens. 1617. expresse decernit, quod non obstante rigorosa clausura monialium, possit adhuc monialis, servatis servandis, transire de una religione ad aliam, at in casu, quo transeat, debeat in Religione, ad quam transit, Novitiatum tacere, & professionem emittere. Ad tal. egressum requiritur Ordinarij, & Superiorum licentia, quae sufficit si sit petita, licet non obtenta, sicuti de religiosis viris dicitur. Ita DeBene *ubi supra* *aub. 19. n. 7.* Quod tamen non videtur admittendum, quia hic non agitur de egressu simpliciter, sed de egressu qualificato obligatione laicatura, ad quam requiritur dispensatio. Licentia quae licet possit concedi ab Episcopo, consultius tamen est, ut petatur a S. Congr. ut advertit Barb. *de iur. Eccl. lib. 1. c. 44. n. 76.*

In huiusmodi translatione sequentes sunt ob-

servandae conditiones, videlicet, quod antequam monialis e primo monasterio egrediat, aliud sit paratum, in quo benevolas habeat receptrices, & etiam capitulariter, & per secretaria suffragia recipiatur; deinde ut dotem solitam ab aliis praestari solvat, & spes illi auferatur ad primum monasterium redeundi, insuper quod translatio fiat comitantibus matronis consanguineis gravibus ab uno ad aliud monasterium, recta via, absque diverticulo, ac nullibi pernoctetur, nisi causa hospitii, idque non nisi apud honestas personas, ut pluries fuit observatum ab eadem Sac. Congregatione, & praecipue in una Nantat. 16. Jan. 1615.

Quar. 10. An monialis, quae a monasterio aufugit, timens iuste, ac probabiliter a monialibus sui monasterii mortem sibi veneno inferendam, possit transire ad aliud monasterium diversae regulae, etiam laxioris.

Resp. Affirmative. Nam cum in praefato monasterio tute manere non possit propter odia, & persecutiones, neque minus in monasteriis ejusdem Ordinis absque modum vivere queat propter infamiam, & pudorem, quo continuo suffunderetur, cumque in aliis monasteriis diversi Ordinis tranquillam cum ingenti bono, & augmento spirituali vitam absque animi solitudine ducere possit, utique licita est translatio etiam ad Ordinem laxiorem, ob magis bonum spirituale, quod praecipue attendi debet. Ita D. Th. 2. 2. q. 189. a. 8. & cum eo Suarez. Quare juncta prius moniali poenitentia salutari, cum obligatione relinquendi dotem priori monasterio, & solvendi novam secundo, huiusmodi translatio indulgentia videtur. Atque ita resolvit Sac. Congregatio

Episc. in una Messan. 29. Apr. 1603. & in una Casar. agustana transitus 1636. teste Pignat. c. 1. conf. 120.

Quar. 11. An casu, quo totum aliquod monasterium transferri debeat in aliud monasterium de novo constructum, talis translatio fieri Possit inconsulata Sede Apostolica.

Resp. Non posse, & hoc ex praxi Sac. Congr. quæ in huiusmodi casibus solet expresse hanc facultatem concedere; ut cum aliis observat Cassianus v. Clausura n. 197. Nihilominus non desunt oppositum sentientes ex Barb. alleg. 102. n. 27. cum ibi relatis, & colligunt ex declaratione Sac. Congr. edita 17. Julii 1615. in qua habetur, quod auctoritas Sedis Apostolicæ requiritur tantum ad constructionem novi monasterii, non vero in monialium translatione; unde eo ipso quod intervenit in constructione, non est opus alia facultate in translatione, quia hæc consequitur ad constructionem; quare subintrat regula, quod concessio principali, conceduntur ea omnia, quæ veniunt in consequentiam ad ipsum. C. prudentiam, §. si vero de off. deleg. Hoc autem est conforme dispositioni Concilii sess. de Regul. c. 5. ubi statuit, quod monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, vel oppidi, curent Episcopi, vel alii Superiores, si ita videbitur expedire, ut ad nova vel antiqua monasteria intra urbes, vel oppida reducantur. Hæc autem translatio, nisi nova monasteria erigantur, fieri debet ad monasteria eiusdem Ordinis, applicatis ipsis redditibus monasterii translati, ut refert decisum Zerola p. 1. Praxis v. Monialis. An autem Episcopi possint monasteria exempta transferre, affirmat Vveius, conf. 15. n. 47. quia etiam ipsa quoad clausuram

ram subduntur Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ delegato.

Quar. 12. An monialis cum licentia egressa ad curandam infirmitatem, & intra domum privatam inclusa, violet clausuram, si huc, & illuc vagetur.

Resp. Non violare. Ita Navar. Sanch. & Tamb. quia monialis non ligatur lege clausuræ nisi intra proprium monasterium, & cum obligatio clausuræ sit odiosa, ultra limites monasterii non est extendenda. Si tamen Superior moniali in domo privata commoranti præscribat clausuram, tunc eam tenetur etiam in privata domo servare, quia tale præceptum est a Superiore potente clausuram indicere.

Quar. 13. An liceat mittere extra clausuram moniales conversas ad quaritandas eleemosynas.

Resp. Doctorum alios concedere, alios negare, ut videre est apud Donatum reg. Regular. tom. 4. rr. 3. q. 18. Consuetudini standum esse non dubito, observatis tamen conditionibus per Sac. Congregationem præscriptis, nimirum. Quod Conversæ extra casum quarituandi non egrediantur, neque ad alia monasterii negotia peragenda. Saltem binæ simul incedant, si sint ætatis non minus annorum quadraginta, & vitæ exemplaris, bonæque ædificationis. Extra monasterium nullo modo pernoctent, neque extra Civitatem, terras, & loca, in quibus monasteria consistunt, egrediantur; nisi ex loci angustia, & paupertate secus Episcopo vel ministro provinciali visum fuerit esse necessarium. Quod si hæc de causa necesse eis fuerit extra monasterium pernoctare, non nisi in domibus personarum probatæ vitæ, & sanæ hospitentur.

S. X.

De Clausura quoad accessum Extraneorum.

Quar. 1. **Q**uid importet de suo formali accessus ad monasteria interdictus.

Resp. Duo copulative importare, videlicet locum, ad quem fit accessus, & collocationem. Ita ex Januario de castri. reserv. ref. 29. n. 15. & Pace Jordano tom. 2. lib. 7. tit. 12. n. 57. & desumitur ex Sac. Congregationis decretis editis jussu Sixti V. anno 1590. & Urbani VIII. anno 1623. in quibus de accessu, & colloquio semper copulative fit mentio. Neque valet, quod accessus ad monasteria non prohibetur per se, sed tantum ut medium ad locutionem; unde tota ratio prohibitionis consistit formaliter in sola locutione, atque adeo, id, quod formaliter prohibetur, est sola locutio. Nam falsum est, quod accessus ad monasteria non prohibetur per se, sed tantum ut medium, quia non tam ex accessu possunt oriri verba turpia, quae spectant ad locutionem, quam ex colloquio tactus inhonesti, qui pertinent ad accessum. Cum igitur in Sac. Congreg. fuerit utrumque praecavere, dicendum est, utrumque per se prohibuisse; sed quia prohibuit copulative, ideo utrumque ad violandam legem, utpote poenalem; necesse est intervenire.

Hinc est, quod qui tantum accedit, sed non loquitur, vel tantum loquitur sine accessu, non facit contra legem, nec poenas incurrit, quia ad has contrahendas debent concurrere omnes qualitates a decretis requisitae, c. 1. de homicidio

in 6. & notant Jo. Andreas *ibid.* per illum textum, Jul. Clar. lib. 3. §. fin. q. 83. n. 9. Quare locutio cum monialibus in domibus propinquis non comprehenditur sub prohibitione. Diana p. 3. r. 2. ref. 48. Tambur. Lezana, Jan. contra Merol. & Pasqual. in *Lauro.* n. 1124. Neque videtur prohibitionis est interdictum scribere monialibus, non quia scribere non sit formaliter loqui, sed quia deficit ratio accessus. Ita Riccius, Barb. Jan. Tamb. & alii. E contra vero contra prohibitionem facit, qui loquitur per nuntios, & signa; quia ex una parte adest ratio accessus, & ex alia intervenit etiam locutio; nam vere explicat moniali suos internos conceptus, in qua manifestatione consistit formaliter locutio, in nullo refragante, quod talis manifestatio fiat per nuntios, non vero per verba, quia differentia se tenet penes modum, non penes substantiam. Ita Grassius, & plures alii, quos refert, & sequitur Philippin. de Privileg. ignor. in *Append. ad c. 4. n. 284.*

Rursus non facit contra prohibitionem, qui loquitur cum moniali idiomate ab ipsa non percepto, quia deficit collocutio; non enim dicitur loqui cum moniali, sed loqui coram ipsa; nam locutio, ut sic completa, debet transmittere conceptus loquentis ad audientem, & eos illi communicare, quo secluso, non habetur formaliter locutio. Ita Merol. Pasqual. n. 1120. & Jan. qui addit, quod si quis loquatur per intermediam personam, non facit contra prohibitionem; nam tunc explicat suos conceptus alteri, & hic moniali. Hoc tamen non approbat idem Pasqualig. quia si locutio esset directa ad monialem, vere ipsam alloqueretur, & si ipse esset communicare suos

suos sensus moniali, & solum esset facere fraudem legis, & proinde legem violare. Ita Grass. & Lezana in *Sum. v. Moniales* 20. Quod pariter dicendum est de eo, qui loqueretur cum moniali, ipsa nihil respondente, quia finis legis est tollere commercium locutionis, quod haberet, siue monialis responderet, siue non; secus dicendum, si monialis loqueretur, Religiosus vero nihil responderet, quia non est prohibita auditio, sed locutio. Pasqual. *l. c. n. 1123.*

Quær. 2. An alloquentes cum monialibus sine licentia peccent mortaliter.

Resp. Attentis tantum antiquis juribus, de quibus infra *q. 4.* & præcisa particulari Episcopi prohibitione, Clericos, & laicos sine iusta causa, & legitima licentia semel aut iterum accedentes ad colloquendum, peccare venialiter, docent Llamas, Mantel, Navarr. & Sanchez. in *sum. lib. 6. c. 16. n. 119.* mortaliter vero si frequentent, dummodo tamen præcesserit monitio Episcopi præceptiva, qua deficientes, sicut cessat contumacia, ita deficit etiam peccatum, nisi ex tali frequentia confluat scandalum, aut finis aliquis turpis admoveatur, quæ circumstantiæ distinclissime possunt a frequentia separari. Et ideo frequentem colloquationem adulescentis cum moniali raro a mortali excusat. Castrop. *p. 3. de vot. relig. obed. disp. 4. pun. 11. n. 9.*

Ve ut tam Clericos, quam laicos mortaliter peccare absolvet, & sine ulla distinctione sustinent Rodriq. Miranda, Bonac. *p. 3. n. 1. q. 3. de claus.* & alii. Qui a fortiori idem asserunt de Regul. ibus contra Bord. in *Conf. Regul. res. 7. n. 8.* De bene *c. 1. de immun. c. 14. dub. 5. n. 25.* Si quidem Sac. Congr. prohibet tanquam aliquid grave, & imponit transgressoribus poenam val-

de

de gravem; quæ non solet imponi nisi pro peccato mortali, ut notant communiter Doctores. Unde hanc sententiam sustinent Merol Coriolan, Nald. & alii penes Pasqual. *loc. c. 1117.* Quod etiam ecclesiarum Sac. Congr. sub die 1. Julii 1606. teste Durado *l. 3. in Bulla Cœnæ §. 8. q. 2. n. 47.* Et hoc habet locum, etiam si locutio sit de rebus indifferentibus, quia finis legis est tollere commercium præsentiale propter pericula, quæ inde oriri possunt; hoc autem commercium exercetur in quacunque locutione, de quacunque materia sit, & proinde militat semper eadem ratio finalis. Neque valet quod lex ista, ut pote fundata in præsumptione colloqui ad malum finem, & in periculis annexis tali colloquationi, cesset obligare, cessantibus periculis, & prædicta præsumptione. Lex enim semper obligat, quamvis in aliquo casu non adit periculum, quod intendit vitare, quia non cessat finis adrequatus ipsius. Unde matrimonium clandestinum semper est invalidum, quia in modo illo contrahendi præsumitur, seu iudicatur periculum esse fraudis, esto quod in hoc, vel illo casu particulari nullum sit huiusmodi periculum; semper enim verum est dicere, talem contractum sic factum esse periculosum.

Quær. 3. An detur parvitas materiæ, seu colloquatio ad breve tempus excusans a peccato mortali.

Resp. Quamplures Doctores parti affirmativæ adherere, inter quos Grass. & Diana. Si quidem non magis obligat lex humana, quam obliget lex divina; si igitur in transgressione legis divinæ datur parvitas materiæ excusans a mortali, debet etiam admitti in transgressione legis humanæ. Discrepant

ta.

tamen in assignando, quoniam in hoc casu censenda sit parva materia. Grassius putat, trahenter monalem salutari, & parum colloqui esse parvitatem materię. Quartus quadrantem horę. Diana spatium un us Miserere in materia parva constituunt. Hęc tamen sententia de parvitate materię omnino est rejicienda, sicut eam rejecit speciali suo decreto Sac. Congregatio Concili, Clemente IX. approbante, estque tenoris sequentis.

Diei. Maii. 669. Sac. Co. gr. Eminens. Ssimorum Sancta Romana Ecclesia Cardinalium Concilii Tridentini interpretum. Habita novitia, quod nonnulli Regularis absque licentia crates monasteriorum monialium adire, & frequentare non dubitent, pręcedentes non esse interdictionem per breve tempus, etiam usque ad quadrantem hora cum dimidio, quod honologio arenario aliquando metiantur, moniales, aliasque personas intra clausuram existentes, alloqui, & hanc opinionem tanquam usam affirmant, disseminant, & forsitan etiam evulgant, proprias graviter illaqueant, conscientias, scandala confuentes, ad hujusmodi perniciosos errores eliminandos, opinionem prædictam improbandam, rejiciendam, ac damnandam declaravit Regularis cujusvis Ordinis, Militię Societatis, Congregationis, & Instituti, etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad monasteria monialium, quamvis ab Ordinarii jurisdictione quomodolibet exempta, & etiam ipsi Regularibus subiecta, vel alias speciali mentione digna, absque legitima facultate accedunt, colloquendo etiam per quocumque modicum temporis spatium cum monialibus, aut aliis intra clausuram degentibus, peccate mortaliter, eosque sub excommunicationis, privationis vocis activę, & passivę, aliisque contra Regu-
larem

lares accedentes sine licentia ad monasteria monialium, statuis pœnis, posse ab Ordinario, tanquam Sedis Apostolicę delegado coerceri. Et die 7. Junii ejusdem anni facta relatione SS. Domino Nostro, Sanctissimas sua præsentem declarationem approbavit, ac typis dari, servarique jussit.

Non desunt tamen Doctores aliqui recentiores, inter quos Amanus, oppositum docentes etiam post dictam declarationem, moti hęc ratione, quod, cum finis legis colloquium prohibentis sit pericula, & scandala præcavere, ut clare desumitur ex illis verbis scandala, confuentes, tunc solummodo colloquium, etiam intra modicum temporis spatium, erit prohibitum sub gravi, quando graviter adversatur fini intento a lege, atque adeo tunc solummodo erit peccatum mortale quando connectitur cum periculis, & scandalis, quę ex ipso, etiam intra modicum tempus, possunt oriri.

Totum hoc confirmat paritate rationis. Nam quando lex prohibet accedere noctu cum armis per civitatem, non prohibetur ingressio noctu præcise, sed ingressio cum armorum delatione conjuncta, quia sub illa tantum ratione adversatur fini intento a lege; ergo pariter quando prohibetur collocutio etiam ad modicum tempus, non prohibetur collocutio præcise, sed quęcumque connectitur cum periculis, & scandalis, quia sub hac tantum ratione adversatur graviter fini legis.

At prædicti Doctores nullatenus sunt audiendi. Cum enim Sac. Congregatio in aliis declarationibus, præcipue in declaratione infra referenda, declaraverit, Regularibus pro munere prædicationis obeundo missis ad crates prohibitum esse sub mortali, nec non censuris, & pœnis, immediate post cum monialibus immiscere

secere sermones cum quaestionibus, & dubiis spiritualibus, aut materiis ipsius concionis, in quibus nulla ratio scandali, aut periculi reperitur, signum est, quod collocutio non est prohibita tantummodo ex suppositione periculi, vel scandali, sed absolute, quia lex intendit omnino tollere commercium presentiale, quod per quamcunque collocutionem etiam ad modicum temporis spatium exercetur. Tum quia non spectatur, quale scandalum, aut periculum sequatur, uno contraveniente; sed quale si a multis, & communiter fiat. Sanch. in Sum. lib. 1. c. 4. n. 8.

Quar. 4. Quo iure sive saecularibus, sive Regularibus prohibeatur accessus ad monasteria monialium.

Resp. Esse prohibitum iure antiquo *Cap. Monasteria de vita, & honest. Cleric. & cap. periculoso de statu Regular. in 6.* Idem specialiter prohibetur Religiosis *Cap. definitivimus 18. q. 2.* & extant duo decreta, unum sub Sixto V. Nonis Maji 1590 alterum sub Urbano VIII. duodecimo Kal. Decemb. 1623. Advertendum tamen est, quod prohibitio colloquendi moniales non selet comprehendere saeculares conjunctos in primo, vel secundo gradu, *Perusina 18. Januarii 1618. Menopolitana 6. Maji 1625.* excepto casu, in quo ex constitutionibus monasterii, vel speciali Episcopo decreto prohiberentur etiam conjuncti in primo gradu moniales alloqui sine licentia, quae tamen, nisi aliud obstat, ipsi concedi debet ad annum pro alloquendis monialibus sibi conjunctis semel in mense, *Verulana 10. Februarii 1599.* Cognita licentia semel in mense, non est necesse, quod inter unam, & aliam visitationem transeat mensis integer, sed poterit accedere v. gr. die 27. Aprilis, deinde die secunda Maji, dummodo

mado nec in Aprili, nec in Majo, alia vice accedat. Sanch.

Quar. 5. An prohibitio alloquendi moniales extendatur ad Abbatissam.

Resp. Doctores aliquos negare. Ita Lezana, Tamb. Januar. & Zambel. poenes Pasqual. *loc. cit.* Cum enim sit lex odiosa, nomine monialium non venit Abbatissa, & quidem rationabiliter; quia, cum Abbatissa sit persona gravis, provectae aetatis, & probatae vitae, cessant quoad ipsam illa pericula, propter quae est facta prohibitio. Oppositum tamen tenendum cum Merol. Megalio, & Squillanr. praecipue ob decretum supracitatum Sixti V. in quo prohibetur allocutio non solum cum monialibus, sed etiam cum quilibet alia persona intra claustra degente. Dicitio qualibet est universalis, & omnes comprehendit, etiam illos qui alias non comprehenderentur, ut per Seraph. *dec. 980. n. 8.* & censuit Rota *divers. dec. 791. n. 10. p. 1.* etiam in materia odiosa, & stricte interpretanda, *Calder. conf. 1. de consang. & affin. Aym. conf. 1. 18. n. 12. Rota divers. dec. 233. n. 9. & 28. p. 1.* Consequenter comprehenditur etiam Abbatissa. Quod expressus habetur ex Constitutione Alex VII. *Sacrosancti*, in qua aperte declarat, quod sub nomine monialium in hac materia locutionis veniunt *Abbatissa, Priorissa, aut Officiales monasterii.*

Nec subsistit responsio Potestatis, in *exam. conf. 1. 1. p. 2. n. 1477.* scilicet, quod dicta Constitutio utpote edita pro quiete monialium Urbis, prohibet tantum allocutionem cum Abbatissis, Priorissis, & officialibus monasteriorum ejusdem Urbis, extra quam non est extendenda, cum sit odiosa. Nam respondetur, quod, licet specialiter dispositum *Confess. Monial. N nat*

nar de monialibus Urbis, attamen, quia materia de qua, scilicet collocutio, & finis ob quam disponit, scilicet quies monialium, est communis tam monialibus Urbis, quam extra Urbem, utraque comprehendit. Nam communitas materię, & ratio legis facit, quod dispositio specialis efficiatur generalis, l. regula, §. si quis, ff. de jur. & sac. & fac. ignor. & norant Barr. *ibid.* Alex. *int. sup. ff. de verb. oblig. Dec. conf. 451. in fin. Crav. conf. 273. n. 3. Surd. conf. 53. n. 6.* etiam in odiosis, & poenalibus per extensionem comprehensivam, ut docent Imol. *in c. 1. de temp. ord. in 6. Gem. ibid. Panorm. in c. fin. n. 10. de rescript. & alii apud Sanch. de matr. lib. 3. disp. 42. n. 4. Quar. 6.* An dicta prohibitio afficiat Episcopos extra suam diocesim commorantes.

Resp. Si loquamur de prohibitione facta in Const. Bonifacii VIII. relata *in c. periculoso*, & innovata per Concil. Trid. *sess. 25. de regul. cap. 5.* dicendum est, afficere etiam Episcopos, & Prælatos, immo etiam Cardinales, extra diocesim commorantes, ut probat Donatus *in Praxi c. 4. trakt. 5. q. 21. & 24.* ubi tamen suadit, quod prædicti loquendo cum monialibus sine licentia, ex tacita, seu præsumpta licentia Ordinarii scientis, & non contradicentis, possunt excusari. Si vero loquamur de prohibitione Ordinarii contra alloquentes cum monialibus subjectis, non subijci tali prohibitioni, neque poenis in ipsa contentis, defendunt Grassi. & Diana, quia dicti Episcopi, & Prælati sunt exempti ab omni jurisdictione Episcopi loci, ad quem divertunt. Nihilominus probabilius est oppositum, tutius in conscientia, & in praxi servandum. Ita Doctores relati, & approbati a

Phi-

Philippin. de Priv. ignor. *in append. c. 4. n. 269.* Quia Episcopus, & Archiepiscopus in alieno territorio censentur ut privatæ personæ, ex Panor. Anchar. Hostien. & aliis; unde tenentur, sicut quælibet alia persona, locorum leges servare, & sic tenentur ad jejunia, ac festa, aliaque omnia pro bono communi, & salute animarum ab aliis Episcopis in eorum diocesis indicta. Præterquam quod Episcopus diocesanus in casibus concernentibus monialium clausuram quoad personas exemptas, procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus, unde ejus auctoritas extenditur ad omnes personas quovis titulo in sua diocesi repertas. Quod authentice fuit declaratum a S. Congr. *in Baren. 20. Maii 1619.* quam declarationem per extensum refert Navar. *Sum Bull. p. 1. com. 43. n. 10.*

Quar. 7. An Prælati Regulares tuta conscientia possint accedere ad loquendum cum monialibus, etiam non subditis.

Resp. Affirmativam sententiam sustineri ab Antonio a Spiritu S. *in direct. reg. 27. 4. disp. 4. sess. 1. n. 20.* hac ratione, quod talis accessus nullibi est prohibitus Prælati Regularibus; nam neque *Cap. periculoso de statu reg. in 6.* neque *Trid. sess. 25. c. 5. de reg.* neque *Decretum Sixti V.* loquuntur de Prælati, sed de religiosis particularibus. Et *cap. Monaster. de vita & honest. Cler.* loquitur de Clericis, quorum nomine in odiosis non veniunt Prælati. Negative tamen resolvendum, quia Prælati Regulares respectu monialium sibi non subditarum censentur ut privatæ personæ, sicut de Episcopis, & Archiepiscopis in alieno territorio supra notavimus; cadunt ergo sub prohibitione generali sicut quilibet Religiosus privatus.

N 2

Quar.

Quar. 8. An Ecclesiæ Cathedralis Canonici cum monialibus colloquentes afficiantur censuris, & aliis poenit latis ab Episcopo, si illi in edicto non sint specialiter expressi.

Resp. Videtur quod non; quia Canonici Ecclesiæ Cathedralis sunt personæ speciali nota dignæ; vocantur enim Clerici primi gradus. Innoc. in c. *sedes n. 2. de reser.* & dicuntur pars corporis Episcopi, & Ecclesiæ, c. *novit*, & cap. *quanto de his, qui sunt a Præl. sine cons. Cap.* Et in pluribus æquiparantur dignitatem obtinentibus, ut in c. *statutum in princ. de rescript.* in 6. Neque carent honore, & præminentiâ, c. *quamvis*, S. *quonquam de prob. lib. 6.* Et proinde non comprehenduntur sub prohibitione, nisi in specie exprimentur.

Quod a fortiori procedit in Canonicis Capituli exempti, ut ex Marco Vidal in *Arca vital. de monial. inquis.* 2. n. 29. ubi ex alio capite illos liberat a censurarum incurfu, videlicet ratione exemptionis a jurisdictione coercitiva Episcopi. Nam ex *Trid. sess. 25. c. 6. de reform.* Episcopus sine Capitularibus adjunctis non potest juridice procedere contra Canonicos exemptos quoad poenas propter delicta infligendas.

At resolvendum affirmative; quia Canonici uti singuli sunt personæ privatæ, nec dici possunt in dignitate constituti, ut tradit Bald. in c. *pastoralis sub n. 3. versic. canonica autem de offic. deleg. cum aliis adductis per Pacian. de probat. lib. 3. cap. 27. n. 101.* atque adeo non sunt speciali nota digni. Et quatenus etiam tales essent, & proinde fruerentur privilegio, ut non comprehenderentur sub clausulis generalibus quantum ad odia, & rigores, adhuc in præ-

presenti dicerentur comprehensi, ut in terminis allocutionis firmat Sperel. *dec. 21. n. 58.* Quia, quoties agitur de animarum præiudicio, etiam in poenalibus, & odiosis admittitur extensio. Panorm. in c. *ex tenore n. 6. Jas. Craver. Rota, Quaranta, & alii relati a Sperel. loc. cit.* Et quia Episcopus, ut supra innumis in hac materia procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus, omnes sibi subijcit, etiam privilegiatos, & exemptos.

Quar. 9. An in illis diocæsis, in quibus collocutio prohibetur sub excommunicatione Ordinario reservata, pueri, & puella impuberes tali poena afficiantur.

Resp. Affirmat Grassius, dummodo sint dollari capaces; quia sicut possunt mortaliter peccare, sic etiam possunt censura puniri, quæ ferrur in poenam delicti. Negant probabilius Bonacina, Diana, & alii, quia respectu eorum, qui annos pubertatis nondum attigerunt, cessat causa finalis prohibitionis, quæ est, ut vitetur occasio luxuriandi, quod non potest habere locum in impuberibus, ut expresse colligitur ex cap. *Pueris 1. de delict. puer.* An autem pueri in dubio, an atatem expleverint, peccent colloquendo cum monialibus, & excommunicatione ligentur, negant Diana, & Quartus, quia in dubio melior est possidentis conditio, pro libertate autem pueri stat possessio.

Quar. 10. An Advenæ, & Peregrini ligentur excommunicatione lata ab Ordinario contra huiusmodi alloquentes.

Resp. Negant Diana, Januarius, & Delbene, quia Peregrini, & Advenæ non subijciuntur jurisdictioni, & legibus loci, in quibus reperiantur, & per quem transeunt,

quod patet ex Cap. a nobis 1. de sent. excom. ubi habetur, extreros furantes in diocesi, in qua furtum est prohibitum sub poena excommunicationis ipso facto &c. in hanc non incidere, cum non fiat de iurisdictione Episcopi excommunicantis. Distinguit Donatus in Praxi tom. 4. tit. de access. ad Mon. tr. 6. q. 22. n. 8. & admittit hanc opinionem quoad monasteria immediate Episcopo subiecta, non vero quoad exempta; quia quoad prima Episcopus procedit potestate ordinaria, cui non subduntur Advenæ, & Peregrini; quoad secunda vero procedit auctoritate Apostolica delegata, secundum quam sibi subijcit etiam Advenas, & Peregrinos, quia edicta condita ab Episcopo cum tali facultate censentur condita ab ipso Pontifice, cui omnes Christi fideles in his, quæ spectant ad bonum animæ, tenentur ubique obedire. Ego absolute, & sine limitatione censeo, Advenas, & Peregrinos ligari excommunicatione lata ab Ordinario contra huiusmodi alloquentes, sive in monasteriis exemptis, ob rationes adductas a Donato, sive in immediate subiectis, quia Episcopus non tantum procedit auctoritate Apostolica delegata quoad loca, sed etiam quoad personas, ut patet ex declaratione S. Congr. in Baren. 10. Maii, superius adducta. Unde ratione talis potestatis subijcit sibi personas independentes a loco, & per consequens ligantur excommunicatione. Adde, quod etiam si non recurratur ad potestatem delegatam, Peregrini, & Advenæ subduntur legibus loci, ut habetur in cap. consilium de obser. jejuni & Gl. ibi, & docent Pontius, Meroll. Molfesius, alique permulti.

Quar. II. An afficiantur suprascriptæ excommunicati-

municatione seculares colloquentes cum monialibus exemptis.

Resp. Visum est aliquibus, non affici, quia locus exemptus, & locus extra diocesim æquiparantur. Nihilominus oppositum astringendum; sive in edicto fiat mentio de monasteriis exemptis, ut tenent Rolland, Genuen. & Belloch, sive nulla fiat mentio, ut tenet Bariola. Quia, ut diximus in Superiori responsione, Episcopus in ordine ad clausuram exemptarum procedit ut Sedis Apostolicæ delegatus. Vide Dianam p. 10. tr. 14. res. 50. ubi utranque sententiam vocat probabilem; at verior est secunda, quod novissime declaravit Sac. Congr. in Urbinas. die 10. Maji 1663. & in Viterbien. quam referemus in responsione sequenti.

Quar. 12. An Regulares, & moniales exemptæ, si de ipsis mentio fiat, afficiantur censuris, & poenis ab Episcopo indictis contra alloquentes sine licentia.

Resp. Affici; habetur in Viterb. die 26. Junii 1627. his verbis: Sacra Congreg. &c. sapius censuit, Episcopum ad clausuram custodiendam etiam in monasteriis Regularibus subiectis posse excommunicationis lata sententia poenam sibi reservata imponere circa aperitionem ostii clausura extra casus indigentia, nec non circa accessum, & colloquia cum monialibus, ac dictam excommunicationem ligare ne dum Regulares accedentes, verum etiam moniales, si de ipsis mentio fiat, adeo ut Superior Regularis ab eadem excommunicatione absolvere nequeat. Cap. Monasteria de vita, & hon. cler. Limitant hanc responsionem Sanch. Barb. & Tamb. disp. 25. q. 9. & volunt, affici Regulares exemptos, sed non privilegiatos; non vero exemptos simul, & privilegiatos; &

pro hujus distinctionis fundamento asserunt quendam declarationem Sac. Congr. 9. Aprilis 1583. quæ sic habet: *Regulares adeantes monasteria monialium sine licentia Episcopi incidunt in pœnam excommunicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit, nisi Regulares illi habeant ex privilegio, quod non possint excommunicari, & tunc debent puniri a Superioribus alia pœna.*

Quar. 13. An eadem censura afficiatur, qui consultit, vel cooperatur, ut jubet alterius accessum.

Resp. Negative; quia pœna lata est contra accedentes, & cum simus in odiosis, non est extendenda ad consulentes &c. Famulus tamen missus, quia proprie accedit, censuram incurrit, nisi forte ipsi imminet grave damnum, si non obtemperet domino præcipienti, quia in tali casu ratione metuscadentis in constantem virum non incidere in excommunicationem, quia leges ecclesiasticæ non obligant cum tanto rigore; non tamen excusaretur a culpa contra jus naturale. Ita Diana, & Delbene *t. 2. c. 14. dub. 5. sect. 3. n. 4.* ubi concludit quod fortasse esset absolvendus ad cautelam.

Quar. 14. An dicta censura afficiantur pauperes ostiatim mendicantes accedentes ad moniales causa quærendi eleemosynam.

Resp. Non affici, quia rationabiliter præsumi potest Ordinariorū licentia, cum in tali casu non militent rationes, ob quas indicta est præfata prohibitio. Et ob hanc rationem excusari fortasse possunt famuli, & famula accedentes ad moniales, ut ipsis defertant con sanguineorum munuscula, maxime quoad illa monasteria, in quibus non perfe-

etc

te servatur vita communis, cum enim dicta moniales multis indigeant, opus illis est extra quærere, & recipere, quod tam frequenter habere non possunt per proprios infervientes; unde præsumendum est, Prælatos tacite consentire, quod per externos hoc præstetur. Attamen inspicienda est cujuscunque loci consuetudo, & servanda.

Quar. 15. Ad quem spectet concedere licentiam accedendi ad moniales tam exemptas, quam non exemptas.

Resp. Videantur quæ diximus supra hoc capite §. 2. q. 1. ubi etiam differuimus, an licentia indefinite concessa extinguatur prima vice q. 8. Non esse hanc licentiam alloquendi de necessitate in scriptis concedendam, asserunt Doctores, quos citat, & sequitur Diana *p. 3. tract. 3. res. 129.* oppositum sentiunt Suar. & Sanchez.

Quar. 16. An Episcopi possint prædictam licentiam Regularibus concedere.

Resp. Posse Episcopos concedere Regularibus, ut quater ad summum in anno alloqui possint moniales consanguineas in primo, & secundo tantum gradu. Sac. Congr. anno 1623. Urbano VIII. annuente, cum his tamen limitationibus, scilicet, quod non alloquantur in Festis, Adventu, Quadragesima, Feria sexta, Sabbato, & Vigiliis, præter Concessario, dataque licentia pro die, & hora, quæ in lbris Episcopi notentur. Nomine festivorum dierum veniunt Dominicæ, & alia festa ex præcepto abstinendi a servilibus, & non alia. Sub nomine Vigiliarum veniunt etiam Quatuor tempora; ita Diana contra Bord. Sub nomine Adventus venit Romanus, non Ambrosianus. Quadragesima vero incidit a die

cinerum. Sub nomine Religiosi, cui Episcopus non potest concedere facultatem alloquendi nisi quater in anno, non venit Novitius, quia in odiosis habetur adinstar secularis. Portel. & Squillante apud Cassian. ut Colloqui n. 13.

Quar. 17. An Episcopus denegare possit licentiam, quam concedere potest Regularibus juxta formam supradicti decreti.

Resp. Posse, ex Bordon. in Miscell. dec. 222. Ducitur, quia in dicto decreto dicitur, quod Episcopi possint, non vero quod debeant. Verbum autem possint importat actum voluntarium, non necessitatis, Bart. in l. Gallus, ff. de liber. & possib. n. 4. Negat Pasqual. loc. c. n. 2144. posse Episcopum licentiam sine causa denegare, quia agitur de gratia solita concedi; gratia autem concedi solita non potest sine injuria denegari, arg. ex l. i. §. pen. de aqua quot. & notant Bart. Gabriel. Patheus. Concludit tamen, ex causa rationabili posse denegare, & subdit ex Bordon. cit. quod si urgeat aliqua necessitas alloquendi monalem nullo gradu conjunctam, ut esset celebratio alicujus contractus, ut alia similis, potest Ordinarius concedere licentiam toties, quoties necessitas urgebit, quia non prohibetur collocutio necessaria, sed tantum vitiosa, ut colligitur ex cap. Monast. de honest. Cler.

Quar. 18. An Regularis habens licentiam alloquendi monalem pro certa die, si alloquatur alia die a praescripta, peccet mortaliter, & incidat in penas decreti.

Resp. Bord. Pasq. & Dianam c. 9. tr. 7. ref. 33. excusare a peccato, quia manet licentia quoad substantiam, & variatur tantum quoad modum. Hinc infert. idem Dianaloc. c. ref. 34

neque peccare, si colloquatur absentibus auscultatricibus, & Confessario, quia hæ circumstantiæ sunt extrinsecæ, & secundum has non videtur decretum Urbani usu receptum. Ubi tamen hæ laudabilis viger consuetudo, omnimodo servanda.

Quar. 19. An Regularibus ex Prælati licentia missis ad crates monialium pro munere prædicationis obeundo, prohibitum sit sub peccato mortali, censuris, & pœnis, immediate post cum ipsis monialibus, absque expressa licentia ad colloquendum, immiscere sermones, cum quæstionibus, vel dubiis spiritualibus, aut materiis ipsius concionis.

Resp. Sac. Congr. Conc. die 21. Maji 1678. respondit affirmative, tam de colloctione cum aliquibus monialibus, quam cum unatantum (omnibus tamen audientibus) immediate post concionem.

Quar. 20. An licentia concessa Regulari ad colloquendum, extendatur ad socium.

Resp. Cum Diana, Delbene, & aliis negative, contra Riccium, Tamb. & Peyr. qui partem affirmativam defendunt hæc ratione, quia nimirum in connexis idem est judicium, & sic quod conceditur Regulari, concessum censetur etiam socio. Sed falluntur; quia illud principium de connexis desumptum ex c. translate, locum habet, si connexa se habeant inseparabiliter, non sic si separabiliter. Ita communiter Doctores. Regularis autem, & socius non sunt connexi in ordine ad locutionem, si quidem unus loqui potest, altero nihil loquente.

De Pœnis, quibus subjiciatur violantes Clausuram.

Quar. 1. **O**uas pœnas incurrant Prælati ingredientes monasteria monialium ultra casus necessitatis.

Resp. Prælati Saculares Pontificali dignitate præditi pro prima vice incurrunt interdictum ab ingressu Ecclesiæ; pro secunda contrahunt suspensionem a munere Pontificali, & a divinis; pro tertia vero vice, & deinceps afficiuntur excommunicatione nemini reservata. Prælati Regulares incurrunt excommunicationem, & simul privationem omnis officii, & ministerii, & quidem toties, quoties ultra casus necessitatis ingrediuntur, ut notat Sanch. ex motu Gregorii XIII. *sub die 23. Decemb. 1581.* Juxta Censuram vero Alexandri VII. quæ incipit *Sacrarum Virginum*, ipso facto pœnam excommunicationis, & privationis omnium officiorum, quæ obtinent, ac perpetuam inhabilitatis ad illa, vel alia posterum obtinenda, vocisque activæ, & passivæ abque alia declaratione incurrunt, & ab Episcopo loci tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quando, & quoties opus fuerit corrigi, & puniri valent.

Quar. 2. Quanam pœnæ impostæ sint ingredientibus clausuram sine licentia.

Resp. Per Concilium Tridentinum impressa est excommunicatio ingredientibus sine licentia in scriptis; idem dicendum de ingredientibus cum licentia vi, dolo, aut ex falsa causa impetrata. Excommunicatio hæc nemini reservatur, nisi fiat ad malum finem; nam in hoc casu reservatur Pontifici, & nemo vir-

tute privilegiorum potest absolvere; prout declaravit Sac. Congr. Alia excommunicatio Papæ reservata lata est a Gregorio XIII. in sua Constit. quæ incipit *Ubigratia*, contra quasque personas, etiam Comitissas, Marchionissas, aut Comites, Marchiones, Duces ingredientibus clausuram monialium prætextu facultatum ibi revocatarum, sive tales facultates concessæ fuerint ab ipso Pontifice, sive a Legatis, sive ab Episcopis, vel aliis. Excommunicatio quoque simili tenore lata est a Paulo V. & licet hæc Constitutiones videantur loqui de ingredientibus tantum prætextu dictarum facultatum, tamen ex stylo Curie intelliguntur generaliter etiam de intrantibus sine tali prætextu. Ita Navar. Beja, Villagn. Azor. & Grassi, etiam contrarium sentiant Suar. Sayrus, & Sanch.

Unde in Excommunicationem Papæ reservatam incidunt, qui sine necessaria licentia intrant in clausuram, licet id faciant propria auctoritate, & sine prætextu privilegiorum, ut declaravit Sac. Congr. Episc. in *Comen. 15. Septem. 1578.* & in *Mediolanen. 19. Maii 1579.* & etiam cum licentia in casibus non necessariis, puta ad visitandas moniales consanguineas, etiam infimas; & illæ mulieres, seu viri, qui cum uno saxo vel ligno, vel qualibet alia re intrant sub prætextu defendendi necessaria pro fabrica, & moniales, quæ tales introducunt, *11. Junii 1583.* & qui licentiam habet ingrediendi pro uno servitio, si postea intrat pro alio, *6. Augusti 1601.* & *14. Junii 1630* Puella vero, vel vidua, quæ temere ingreditur ad suscipiendum habitum, & Abbacissa recipiens incidunt in censuras. Hæcque debet graviter puniri, illa expelli, nec amplius admitti sine Licen-

302 *De Poenis contra violantes Claus.*
licentia speciali Sacrae Congregationis, 8. *Novemb. 1601. & 5. Februarii 1649.* Si tamen ingressa fuit non ad malum finem, postquam exivit, absolvitur cum poenitentia salutari absque ulla poena pecuniaria. 20. *Novemb. 1654.* Ingressantes peculiaria monasteria monialium contrahunt etiam alias antiquiores excommunicationes, scilicet Gregorii IX. & Eugenii IV. praesumentes ingredi monasteria S. Clarae; Bonifacii IX. praesumentes ingredi monasteria ordinis Praedicatorum; & Julii II. ingredienti monasteria Conceptionis.

Quar. 3. Quibus poenis afficiantur moniales, seu alii exterum introductentes, vel intrare permittentes in clausuram sine licentia legitima.

Resp. Nullam incurrunt excommunicationem ex vi decreti Concilii Tridentini, quia de iis nulla est facta mentio, sed tantum de intrantibus. Verum ex Bulla Gregorii VIII. *Ubi gratia* fertur excommunicatio Papae reservata, & poena privationis dignitatum, beneficiorum, officiorum, & inhabilitatis ad huiusmodi contra Abbatissas, Abbates Conventus, & alios Superiores utriusque sexus monasteriorum, & personas quocunque nomine vocentur, si quenquam praetextu licentiarum, quas ibi revocaverat Papa, ingredi faciant, vel permittant; & omnes istae poenae sunt latae sententiae. Item ex Bulla Pauli VI. *Monialium* fertur excommunicatio Papae reservata, & privatio officiorum, ac inhabilitas contra monialium Abbatissas, Priorissas, & Superiores alias, si quenquam praetextu licentiarum ibi revocatarum, introducere, admittere, vel admissum quocunque modo detinere ausae fuerint, aut praesumpserint.

Quar.

Quar. 4. An dictas poenas incurrant solum Superiores viri, vel foeminae introductentes, an aliae etiam personae religiosae particulares masculi, aut foeminae.

Resp. Superiores tantum, non vero privatas personas affici dictis poenis, asserunt Sanchez, Miranda, Roderic. & Dian. r. 1. res. 33. & 34. quia illam particulam *et personas quocunque nomine vocentur* in Bulla Gregorii positam, putant, intelligi de personis eorum Superiorum; in Bulla vero Pauli solum Superiores foeminae exprimuntur. Nihilominus tenendum est, etiam moniales particulares subdi praedictis poenis extraneos admittendo in clausuram, pater ex motu Gregorii; nam clausulla illa *et personas quocunque nomine vocentur* utpote universalis comprehendit etiam moniales particulares, maxime quia Pontifex in antecedentibus de Superioribus sufficienter disposuerat. Et ita tenent Clamas apud Sanch. & Pillucius, quam sententiam videtur sequi Sac. Congr. in *Affission. 4. Augusti 1602. & in Cremona 17. Septemb. ejusdem anni.*

Quar. 5. Quid veniat nomine admissionis in monasteria, ut moniales admittere praesumentes, dicantur incipere in poenis in supradicto motu Gregorii inflatas.

Resp. Venire cooperationem tantum sive directam, sive indirectam ad ingressum; quatenus scilicet exercet actionem positivam, vel negativam se habet ad ingressum, quem impedire tenentur ex officio, quia alterro modo tantum censetur admittere ad ingressum, Suarez, Miranda, Coriolanus, Bonacina, & alii. Ita ut monialis, si ad ipsam non spectet impedire ex officio, v. g. non sit Praelata monasterii, nec praesit por-

ta,

ta, non incurrat dictas pœnas non impediens, etiam impedire cum possit; quia in tali casu nec directe, nec indirecte censetur cooperari ad ingressum. Ita Delbene *r. 2. de immunit. c. 19. dub. 67.* ubi *n. 5.* addit, monialem confabulantem, vel concomitantem personas illicite ingressas, non affici dictis pœnis, etiam colloquendo sit causa, quod illa diutius immoretur; quod sustinet etiam Sanchez, quia vere non dicitur admittere ad ingressum, cum iam sine ingressu; tamen licet non subiciatur pœnis ipsa monialis, peccat contra obligationem clausuræ. Ita Bonacina, qui censet, Prælatam, vel aliam, cui incumbit onus impediendi ingressum, subijci præfatis pœnis, non solum si sua locutione detineat diutius ingressum, verum etiam si non expellat, cum possit.

Quar. 4. Quas pœnas incurrant moniales illicite egredientes e monasterio.

Resp. Moniales clausuram violantes, sive parum, sive multum, dummodo egressus sit completus, peccare graviter, & ipso facto contrahere excommunicationem Papæ reservatam ex Constit. Pii V. quæ incipit, *Decoris*, quam excommunicationem contrahunt etiam licentiam egressus quomodocunque concedentes aliter, quam in Constitutione permillum est. Item lata est excommunicatio adversus concomitantes, ac illarum receptatrices personas laicas, sive Ecclesiasticas, consanguineas, vel non. Insuper adversus egressas, & Superiores licentiam concedentes statuit Pontifex privationem dignitatum, officiorum, & administrationum, quæ eo tempore obtinent, redditque inhabiles ad ea, & alia in posterum obtinenda.

Quar.

Quar. 7. Quinam comitatus, & receptio necessarii sint, ut comitantes, & recipientes monialem inique egressam excommunicationis censuram incurrant.

Resp. Debere esse comitatum, vel receptionem, quæ eum egressum, vel illius perseverantiam foveant, alias non est formalis comitatus, vel receptio monialis e monasterio egressæ. Ita Delbene *loc. cit.* Quare pœnas non incurrant monialem comitantes, vel recipientes post egressum illicitum, ut ejus honori, & honestati consulant, immo ob solam urbanitatem, amicitiam, aut cognationem, dummodo non faveant illicito egressui, nec perseverantiæ in illo. Llamas, Rodrig. & alii.

Quar. 8. An prædictæ pœnæ afficiant monialem legitimo titulo egressam, sed cessante egressus causa, inique extra claustra commorantem.

Resp. Negat Sanchez *lib. 6. c. 15. n. 70.* Quia Pontifex has pœnas indixit egredientibus aliter, ac ipse disposuerat; hæc autem monialis non aliter egressa est, esto aliter post egressum commoretur. Oppositum docent Llamas, & Castropal. quia Pontifex imponens prædictas pœnas non usus est verbis *egredientes*, sed *egressas*, ut tacite innueret spectare non physicum egressum tantum; sed etiam moralem, & continuatum.

Quar. 9. Quibus pœnis afficiantur accedentes ad colloquendum cum monialibus sine licentia.

Resp. Contra laicum, & Clericum monasteria frequentantes, & præmissa Episcopi monitione ab accessu non desistentes, in cap. *monasteria*, & cap. *ut Clerici de vita, & honest. Cleric.*

Cleric. statuitur pœna. Ille debet excommunicari; iste vero non tantum excommunicari, sed etiam ab officio suspendi, & deponi. Contra utrumque procedere potest Episcopus, si post præmissam monitionem semel tantum accedat, quia sunt sufficienter contumaces, & semel tantum accedendo dicuntur non desistere. Bonac. *de claus. q. 3. pars. 4.* Per quot autem actus inducatur frequentia accessus, discrepant de more Doctores. Per duas vices sustinent in terminis Cosm. & Gratian, quibus assentitur Liams, si fiant una die, vel duobus diebus continuis; negat tamen de toto mense. Per trinum accessum tribus diebus continuis frequentiam haberi defendunt Manuel, & Navarius, quibus adhæret Sanchez, qui addit, unicum etiam accessum singulis mensibus frequentiam nuncupari. Placet sententia Barbolæ alleg. 102. n. 70. hoc relinquendum esse prudentis arbitrio.

Contra Regulares vero ad monialium monasteria accedentes imposta est pœna privationis officiorum, vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, ut patet ex decretis Sac. Cong. jussu Sixti V. & Urbani VIII. & ex Constitutionibus Gregorii XV. & Alexandri VII. Possunt quoque ab Episcopo excommunicari, ut ex Sac. Congreg. Decreto approbante Clemente IX. & etiam carcerari, ut videtur Boer. & Guid. Pap. quos refert, sed impugnat Pasqual. *loc. cit. n. 139.* & prædictis pœnis subduntur Regulares etiam ob unicum accessum, quia de accedentibus, non de frequentantibus loquuntur decreta, sub quibus etiam Equites Hierosolymitani ex ejusdem Sac. Congreg. declaratione comprehenduntur.

Quar.

Quar. 10. An prædictæ pœnæ obligent in conscientia ante iudicis declarationem.

Resp. Excepta excommunicatione, alias pœnas non obligare in conscientia, affirmat Suarez. *2. 4. de relig. lib. 1. c. 7. in fin.* qui de magis communi testatur, quamvis alii doceant, pœnam inhabilitatis obligare ante declaratoriam criminis commissi, quia hæc pœna est pure privativa non requirens factum hominis positivum ad sui executionem, Cajetanus, & plures alii adducti a Sanchez *lib. 2. c. 39. n. ult.* Alii vero distinguunt; Si pœna inhabilitatis apponatur simul cum aliis pœnis, quæ non obligant in conscientia ante declaratoriam, tunc neque hæc obligabit; alias secus, si ponatur per se, vel cum aliis mere privativis. Cov. & Filiuc. Media tamen sententia ex stylo Curie magis recepta sustinet, dictam privationis officiorum pœnam obligare in conscientia, quando casus est manifestans, quia tunc Superioris acta incipiunt esse nulla cessante; at quandiu privatio est occulta, non videtur obligare in conscientia, quia ejus acta ratione publici officii sunt valida, manente titulo colorato.

Quar. 11. Quinam a prædictis censuris, & pœnis possint absolvere.

Resp. Ab excommunicatione, quam incurrunct ingredients sine necessitate, & licentia in scriptis ex decreto Tridentini, cum nulli sit reservata, jure ordinario Episcopi, & Prælati suos subditos, & omnes Confessarii approbati suos pœnitentes, *Cap. nuper de sent. excommun.* Ab excommunicatione vero contracta in terminis Constit. Gregorii XIII. utpote reservata Pontifici, ipse solus potest absolvere, & ejus Pœnitentarii, & (si casus sit occultus) etiam Episcopi, & Prælati, qui

ha-

habent privilegium absolvendi suos subditos a casibus Papalibus occultis; Regulares quoque virtute privilegiorum suæ religionis. Limitandum tamen, nisi ingressus fuerit ad malum finem, scilicet ad malum finem luxuriæ; sic responsum Romæ, ut testatur Delbene; nam in hoc casu, licet occulto, quoad Episcopos derogatum fuisse decreto Tridentini *sess. 24. de reform. c. 6.* tradit Sanctarel *in tr. de hæresi c. 5. dub. 1. n. 1.* ubi asserit decretum Sac. Congr. quæ censuit approbante Greg XIII. Bullam Pii V. etiam in occultis procedere; & oppositum sentit cum Bonacina, Delbene, qui de tali declaratione asserit, authentice non constare. Quoad Regulares vero ex decreto Sac. Congr. sub Clemente VIII. revocata sunt privilegia. Intelligunt tamen quoad pœnitentes seculares tantum, non vero Regulares. Naldus *v. reservatio*, Vecchius, & Bordonus, qui quandam Sac. Congr. declarationem adducunt.

In reliquis autem censuris, & pœnis inflicis, vel contra Palatos, illicite monasteria ingredientes, vel contra ceteros, de quibus dictum est supra, potest, si occultæ sint, Episcopus absolvere, & respective dispensare; hæc enim facultas ei competit quoad suos subditos ex *Trid. sess. 21.* sicut etiam competit Superiori religionis, etiam locali, ex privilegio circa suos Religiosos, cum hoc quoque circa prædictos jurisdictionem quasi Episcopalem exerceat. Non potest tamen in inhabilitatibus in foro externo dispensare, cum nullum circa hoc appareat privilegium, ut probabilius contra Rodriq. sentiunt Lezana, Peyrinus, & Bonacina; quod a fortiori tenendum est, si fuerit iudicis sententia sub-

subsecuta. Quomodo supradicta facultas competit etiam Confessariis Regularibus, qui vigore suorum privilegiorum possunt absolvere toties quoties ab omnibus casibus, & censuris, ac pœnis consurgentibus ex eis, præterquam a contentis in Bulla Coenæ, & Decreto Clementis VIII. & a specialiter reservatis ab Ordinario, videatur Delbene *s. 1. de Immunit. c. 15. dub. 81. n. 3.*

Quar. 12. An contraveniens edicto Episcopi in materia clausuræ possit ab excommunicatione inflicta, & Episcopo edicenti reservata absolvi a Metropolitanano, vel a quocunque alio Episcopo.

Resp. Quoad utrumque negative, & quidem quoad Metropolitanum, quia non est iudex, aut Ordinarius suorum suffraganeorum; ac proinde nec eos excommunicare, nec ab excommunicatione absolvere valet extraneum appellationis, ut *in capit. Romana, & cap. Venerabilibus §. excommunicatos vero;* traditque Hostien. *in sum. lib. 5. de sent. excom. n. 2.* Astensis, Paludan. & alii, quos sequitur Sayr. *de censur. lib. 2. cap. 20. n. 17.* quidquid dicat Sanch. *lib. 3. conf. cap. un. dub. 35.* Quoad alios Episcopos probatur ex regula generali, quam tradunt Doctores, quod scilicet, qui excommunicationis, aut alterius censura sententiam tulit, solus ipse absolvat. Quod habetur *ex cap. prudentiam §. Sexta de off. deleg.* Alioquin destrueretur disciplina Ecclesiastica, præsertim in materia clausuræ monialium peculiari juri Ordinariorum a Tridentino summopere commissarum. Et ita declaravit quo ad utrumque Sac. Congress. Concil. *in Bituntina die 13. Septemb. 1675.*

CAPUT VIII.

De præcipuis Monialium obligationibus.

§. I.

De Horarum Canoniarum obligatione.

Quar. 1. **A**N moniales teneantur publice persolvere. Officium divinum in Choro

Resp. Teneri, tum ex antiqua Ecclesiæ consuetudine, tum ex statutis fere omnium Religiosorum, tum ex *Clem. 1. de celebrat. Missar.* tum ex communi Doctorum, & talis obligatio est sub mortali, præcipue respectu Abbatissæ, quia, quando obligatio cadit in corpus mysticum alicujus communitatis, ad caput talis corporis pertinet præcipue curare hujusmodi oneris solutionem. Obligantur quoque moniales collective sumptæ, quia hæc obligatio afficit communitatem, quam ipsæ constituunt; divisivè tamen acceptæ non tenentur; nisi magnam partem officium pateretur; quia ad interessendum in choro obligantur juxta mensuram regulæ, quæ ad poenam tantummodo obligat, non ad culpam saltem mortalem, & est communis sententia. Immo Emmanuel. Rodrig. 2. 3. 99. regul. 9. 6. art. 6. assertit privilegium Leonis X. qui indulgit, & decrevit moniales etiam Ianas, Sanctæ Claræ non teneri officium divinum semper in choro persolvere; ac discretioni Abbatissarum commisit, ut, quando, & quomodo, sive cum quibus hæc

remissio sit toleranda, solerter invigilent, & prudenter concedant. Sustinet tamen Peregr. in comment. ad constit. sui ordinis, p. 1. lit. b. §. 3. moniales peccare mortaliter, si a choro absint ex consuetudine, etiamsi privatim officium divinum persolvant.

Quar. 2. An moniales teneantur recitare in choro officium parvum B. Virginis, & Defunctorum, septem Psalmos Poenitentiales, ac Graduales, quando a rubricis præscribuntur.

Resp. Officium parvum B. Virginis in iis Ecclesiis, quæ illud ante Breviarium Pii V. recitabant ex consuetudine, non debet omitti in recitatione publica, cum hæc consuetudo expresse fuerit præservata; aliis vero Ecclesiis proponitur tantum de consilio. Ad officium Defunctorum singulis mensibus, Psalmos Poenitentiales, & Graduales non tenentur neque ex vi regulæ, quæ, ut suppono, non obligat in conscientia, neque ex Breviarii rubricis, quia Summus Pontifex admonet, sed non obligat. Suarez, Rodriguez, & Bonacina. In die vero secunda Novembris, in Festo S. Marci, & Rogationibus tenentur in choro, vel, si a choro absint, privatim recitare ex præcepto Officium Defunctorum, & Litanias, quia sunt pars Officii illius diei. Ita Doctores communiter, licet non desint aliqui apud Mollesium rom. 1. tract. 5. cap. 1. n. 57. oppositum sentientes; alii vero, quos refert, & rejicit Diana, putant, omittentem die secunda Novembris utrumque officium, Defunctorum scilicet, & Octavæ, unicum tantum peccatum committere, cum illa duo Officia per modum unius præcipi videantur.

Quar. 3. An moniales canentes in choro satis.

satisfaciant obligationi, si partem suam recitent; ad partem autem alterius chori non attendant.

Resp. Non satisfacere, quia in tali casu habentur ut absentes; nam præsens non dicitur, qui licet sit præsens corpore, ad aliud tamen attendit, *l. coram Titio 209. ff. de verb. signific.* Ita Tambur. *lib. 2. in decal. cap. 5. §. 4.* ubi pro opposita sententia adducit Caramuel, Filliuc, & Tancredi. Concedunt tamen Navar Sanchez, & Lezana, satisfacere monialem, quæ dum in choro recitatur divinum officium, occupatur in aliquo necessario ad ipsum, ut prævidendo lectiones, &c. quia, cum chorus reputetur unum corpus, quod dixit unus, tenetur dictum ab alio, qui detentus fuit occupatione necessaria ad ipsum chorum; quod intellige quando ante officium talem occupationem prævenire vel non potuit, vel non debuit. Similiter satisfacit monialis, quæ, quantum moraliter potest, attendit, quamvis propter culpam chori nihil percipiat ex his, quæ aliæ recitant, quia hoc modo præstat id, quod potest, nec per ipsam stat, quin audiatur; quare per recitationem suæ partis, addita assistentia ad chorum, & sua attentione pro alia parte, satis sibi communem in re moralis facit eam chori orationem. Quod dicendum est ob eandem rationem de moniali surda, & cæca, quæ possunt suam partem recitare, & eam recitant, ad aliam vero, quantum possunt, attendunt. Non sic de omnino surda, quæ nihil percipit, neque cæca, quæ nihil recitat, dum choro assistunt. Tambur. *loc. cit.* qui docet, teneri assistentes in choro submissa voce recitare ea, quæ organum, vel instrumenta musica pulsant, quia organi sola pulsatio non est oratio: quod negant Sanchez, & alii.

& alii, quia talis sonus habetur ab Ecclesia ut pars divini officii.

Monialis, quæ ad chorum pergit hora jam coepta, potest cum aliis cantando pergere, imo debet, ne sua privata recitatione alias distrahat; postea vero, quæ omissa sunt, suppleat, sicut ex communi docet Sá v. *hora n. 8.* Quinimmo Hearicus, & Major, quos sequitur Layman, probabiliter docent, nihil supplendum esse, si non multum in choro processum est; quia, sicut in missæ auditione, ita in officio canonico omissio modici æstimari non solet, præsertim cum propter societatis vinculum alii cantantes unius defectum supplere teneantur.

Quæ. 4. An attentio, quam diximus requiri, debeat esse interna, an vero sufficiat externa?

Resp. Externam sufficere, dummodo tamen sit cum externa reverentia conjuncta, ita ut actus religionis dici possit. Ita ex Duardo, Sylvestr. Lessio, Medina, & aliis, Diana *p. 2. tract. 32. res. 2.* Ratio est, quia, licet admittatur, Ecclesiam posse præcipere actus internos concomitantem, ac per consequens internam attentionem in hac recitatione, non constat tamen illam de facto præcepisse. Unde cum versemur in materia obligationis, quæ est stricti juris, minus extendenda est quam fieri potest, *leg. obligationum substantia, & l. Ariannus ff. de arb. lit. obligat.* & notant Bald, Fulgos. & Calder. Quare obligatio recitandi horas canonicas cum attentione non est extendenda ad attentionem internam, præsertim quia salvatur ratio orationis in attentione externa a nobis explicata, prout enim includit actum religionis, includit virtualem intentionem colendi Deum, ac proinde mens virtualiter elevatur in Deum, in quo

Confess. Monial. **Q** con.

constitit vera, & formalis ratio orationis. Ita
Castropal. p. 2. disp. 1. punct. 7. n. 2. cum Valen-
tia, & Suar. qui s. 2. de relig. tr. 4. lib. 3. c. 4. n. 11.
neque agnoscit in hoc culpam venialem: cum
enim voluntaria distractio relinquat attentio-
nem necessariam, nec ulla adsit obligatio po-
nendi meliorem attentionem, voluntas nolens
illam ponere non est mala, quia est voluntas fa-
ciendi, quod sub nulla cadit obligatione.

Quar. 5. An moniales teneantur ad privatam
horarum canonicarum recitationem sub mortali,

Resp. Negant duodecim Doctores relati, &
approbati a Philippo de Privil. ignorant. Ap-
pend. capit. 4. num. 192. Ratio est, quia mo-
niales non tenentur ad horas canonicas ex ali-
quo voto, neque ex vi suae professionis, ut
passim fatentur Doctores, neque ex aliquo
Ecclesiae praecepto, neque ex vi alicujus statu-
ti, aut regulae, sed solum consuetudine, ex
communi Doctorum. De hac autem consue-
tudine non constat, an sit inducta animo obli-
gandi ad culpam; potuit enim induci vel ex
errore, vel ex devotione, vel ad praescri-
ptum regulae, vel animo obligandi tantum ad
poenam; unde stante hoc dubio sayendum est
possessioni libertatis, quae consuetudinem du-
biam praecedat, & sic tenendum non obliga-
re. Maxime quia moniales, sicuti non possunt
condere legem ex defectu potestatis in fec-
mia, sic neque introducere consuetudinem,
quae vim habeat obligandi. Ita Bortol. conf.
136. n. 12. & Rolland. qui testantur de com-
muni conf. 5. n. 74.

Contra hanc sententiam reclamant commu-
niter Doctores, & merito, atque adeo peccare
mortaliter moniales privatam horarum cano-
nica-

nicarum recitationem omittentes, defendunt
praecipue Malderus, Gavant. Beloch. & Portel.
Quia cum in vetustis sciri non possit, a quo sit
orta consuetudo, l. si arbiter 28. ff. de prob. at-
tendenda est observantia, quae declarat ejus-
modi consuetudinem obligare; immo potest ob-
servantia constituere jus, & tacere, quod id obli-
get, quod de se non obligat. l. de quibus, & l. nul-
li ff. quod cuiusque universi. Unde licet non con-
stet, an consuetudo praedicta recitandi horas ca-
nonicas sit introducta animo obligandi, obligat
nihilominus, quia observantia ita declarat, & de-
cernit. Neque valet, quod moniales non possint
introducere consuetudinem, quia, ut notat Mon-
tesin. p. 2. t. 2. disp. 23. q. 13. n. 220. quamvis verum
sit, quod mulieres regulariter non possunt intro-
ducere consuetudinem generalem, obligantem
omnes etiam viros, sicuti regulariter non sunt ha-
biles ad condendas leges: potest tamen per mu-
lieres introduci consuetudo, quae vim habeat le-
gis obligantis ipsas, non viros, maxime acceptan-
te, & approbante superiore, ut notat Villalob.
& concedunt Suar. Castropal. Salas & alii.

Quar. 6. An monialis caeca teneatur reci-
tare horas canonicas, memoriter illas dicen-
do si memoria retineat.

Resp. Videtur quod non. Quia per accidens
est, quod memoriter sciat, lex autem respicit
non quod per accidens, sed quod contingit ut
plurimum, l. nam ad eam ff. de legibus. Tum quia
quando lex non est posita pro aliquo genere
personarum, neminem obligat de illo genere licet
adfit aliquis, qui alioquin posset obligari, & ob-
ligaretur si esset de alio genere personarum.
Paqual. de jejuniis, dec. 490. n. 4. Cum igitur lex
imponens recitationem officii non obliget cae-

cos, quia sunt impotentes, neque obligabit hunc, vel alterum cæcum memoriter scientem horas canonicas, licet posset obligari, & obligaretur non extante cæcitate. Ideo hanc sententiam tradunt sine ulla distinctione Tolet. *lib. 2. c. 14.* & Henric. *99. sr. sect. 35. q. 22.* Tanquam probabilem admittunt Sorus, & alii Magistri docti, de quibus testatur Sanch. *t. 2. conf. lib. 7. c. 2. dub. 46.*

Verum pro opposita communiter concludunt Doctores, quia qui memoriter scit, potest commode implere præceptum, quod non requirit ut necessariam conditionem potestatem legendi per librum. In nullo refragante accidentarium esset quod officium memoriter teneat, quia posito illo accidenti cessat impedimentum, quod resistit, adimpletioni præcepti. Ita Diana *rom. 3. tract. 6. ref. 34.* & alii ab ipso citati, quorum aliqui limitando sustinent monialem cæcam non teneri sociam adhibere, si habeat, etiam si fuisset solita recitare cum sociis, neque officium memoriæ mandare, si commode possit, neque Choro assistere, ut alternatim divinum officium persolvat, quia nullum istorum est sub præcepto, nec monialibus sub mortali, ut supponunt dicti Doctores, ex vi regulæ Choro præcipitur interesse. Ita Escobar. *de hor. can. q. 6. n. 38.* aliis relatis. Neque teneri recitare officium quod memoriter scit, pro officio quod memoriter nescit; multo minus loco ipsius substituire alias preces, quia obligatio recitandi fertur in officium currentis diei. Diana *loc. cit. ref. 96.* ubi addit, monialem cæcam, quæ scit tantum Psalmos, non vero Lectiones, Orationem, & Capitula, ad nihil teneri, quia Psalmi ut sic non sunt hora canonica, ad quam monialis est obligata. Quod tamen absolute non approbo; cum enim præceptum ita obliget ad horas canonicas me-

nes, ut obliget etiam ad singulas divisive; ita pariter obligabit ad singulas horas, ut obliget etiam ad singulos Psalmos divisive.

Quar. 7. An monialis, quæ non recordatur an recitaverit aliquem Psalmum, vel horam, teneatur repetere.

Resp. Non teneri, modo non meminerit se non dixisse, & conjecturam justam habeat credendi quod dixerit, qualem habere videtur si sciat communiter se non errare in tali hora; poterit a fortiori juste credere, se totum dixisse, & ultra progredi, si recordatur se incepisse talem Psalmum, vel horam, & postea non data opera distracta invenit se in fine talis horæ, vel dicendo per librum, vel memoriter recitando ea, in quibus communiter non solet errare. Navar. Major. Angles & Sandoval. quos sequitur Sanch. *loc. cit. dub. 34.* admonens, non solum non teneri repetere, sed repetendo male agere, quia viam aperit scrupulis, & acquirit habitum repetendi; unde Confessarius injungat, quod a repetitione omnino abstineat.

Quar. 8. An peccent moniales anticipando, vel retardando privatam horarum canonicarum recitationem.

Resp. Non peccare mortaliter, docent communiter, si ve totum officium recitent mane, si ve totum recitent in fine diei, qui definit in media nocte. Venialem tantum in hoc agnoscit culpam, aliis relatis, Tancredi *tract. 3. lib. 4. disp. 14. n. 1. & 2.* quod tamen negat Camrueel *in Theol. fundam. n. 1127.* Quia cum nullum extet præceptum de tempore legendi privatim horas canonicas, nulla pariter, in quacunque diei parte legantur, erit transgressio, quæ non habetur nisi per legem. Sed quidquid sit

de hac sententia, certum est, quamlibet rationabilem causam a veniali etiam excusare. Tancredi *ib. n. 3.* stante maxime privilegio S. Pii V. in quo Regularibus indulgetur, ut ex justa causa, & occupatione possint recitare totum divinum officium simul summo mane, aut quando ipsis videbitur cum majori devotione posse persolvere. Quod quidem privilegium ita intelligendum est, ut non requirat, quod occupationes sint nimis urgentes, alioquin nihil operaretur, ut advertit Rodriq. in *Bullario fol. 456. n. 7.*

Quar. 9. An monialis propter contemplationem altissimam possit divinum officium omittere.

Resp. Negant plurimi Doctores, quia melior est obedientia, quam victima; & certe contemplatio illa voluntaria est, recitatio vero præcepta; adeoque illa debet omitti, hæc adimpleri. Ita Suar. *lib. 4. c. 28. n. 31.* S. Faust. *de hor. 2. p. 9. 247.* Escobat. & Ludovic. a S. Jo. Distinguit Leand. *p. 6. tr. 8. de hor. can. 9. 45.* & sustinet, non posse quidem propria auctoritate commutare officium in contemplationem licet altissimam, & propter hanc illud omittere, ob rationem a citatis Doctoribus adductam; posse vero se exercere, & occupare in contemplatione divinorum, etiam si ita ex illa in extasim rapiatur, ut postea minime recitare queat, vel quia raptus est per totam diem, vel quia ex eo manet ita fatigata, & defessa, ut facile recitare non valeat. Quia in hoc eventu non commutat officium in contemplationem, sed assumit contemplationem exercendam tanquam gratissimam Deo, ex qua per accidens, ac præter intentionem resultat impotentia ad recitandum.

Quar. 10. An moniales utentes Breviario

Mo-

Monastico possint in privata recitatione uti Romano.

Resp. Ex Soto, & Bellarm. decere moniales etiam in privata recitatione monasterii ritum servare; admittunt tamen alii graves Doctores, licitum esse, secluso scandalo, posthabito sui monasterii Breviario, uti Romano; sicuti etiam posse Romano uti Kalendario Episcopali; quia nulla adeest in contrarium prohibitio, concedit Bordon. *conf. Regul. ref. 30. n. 19.* qui addit *n. 23.* occurrentibus eodem die duobus festis Sanctorum ejusdem, & æqualis ordinis, unum Breviarii Romani, seu Kalendarii Episcopalis, & alterum Religionis, de hoc esse faciendum officium, quia quilibet in domo sua præsumitur major. Rota coram Verospio *9. Januarii 1614.* Verum obstat Sac. Congr. decretum *sub die 27. Septemb. 1698.* in hæc verba: *Si occurrerint, vel fuerint transferenda duo festa ejusdem ritus, quæ unica die occurrebant, quorum unum sit universale, & alterum particulare alicujus diocesis, vel Religionis, prius fiat de universali, deinde de particulari, nisi obster ratio majoris dignitatis.*

Quar. 11. An moniales possint, & teneantur recitare officia propria Sanctorum sui Ordinis.

Resp. Teneri, si immediate subjiciantur Regularibus; quia ratione hujusmodi subjectionis tenentur implere ea, quæ præscribuntur a Prælati. Verum admittit Bordon. *Conf. Regular. loc. cit.* quod, si recitent ex privilegio aliqua officia infra annum, v.g. officium SS. Corporis Christi singulis quintis feriis festo novem Lectionem non impeditis, possunt aliquando illa omittere, dicendo de simplici, seu de feria, quia nullus cogitur uti suo privilegio,

O 4

cum

cum in invitum non conferatur. Si vero a potestate sui Ordinis sint exemptæ, adhuc teneri, docet Bord. in *Miscel. dec.* 452. quia exemptio a Regularium potestate est quoad regimen tantum, non quoad regulæ, & statutorum observantiam. Verius tamen est non teneri, quia exemptio tollit obligationem observandi consuetudines Ordinis, & statuta, possunt tamen recitare; cum enim profiteantur Ordinis regulam & constitutiones, decet ejusdem privilegiis gaudere. Unde notat ex Quintanadvena Pasqual. de *Sacris. nov. leg.* q. 275. n. 5. quod possunt semel in mense celebrare officium Fundatoris Ordinis, si in eodem Ordine adsit privilegium. Dum enim regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsum pro Fundatore, quamvis ab aliis sint institutæ.

Quar. 12. An moniales teneantur recitare extra chorum officia defunctorum, quæ pro benefactoribus solent recitari in choro; si tunc absint vel ex culpa, vel ex impotentia.

Resp. Non teneri etiam si dicta officia recitari debeant ex justitia, quia obligatio hæc non afficit singulas moniales, uti singulas, sed ut faciunt unum corpus morale: quare plene satisficit obligationis, si chorus adimpleat, esto omnes non interint. Quod pariter dicendum est de officio pro monialibus defunctis in die obitus recitari solito; sufficit enim, quod recitetur in choro; privatim nulla in rigore est obligatio nisi ex charitate. Ita Peregr. in *adnotat. ad consil. sui ordin.* p. 1. c. 10. Idem die de aliis orationibus, quæ privatim pro monialibus defunctis præscribuntur, quia obligatio hæc regulæ obligationem non transcendit. Timeant tamen moniales in hoc negligentes, ne eadem mensura remetiatur eis.

§. II.

§. II.

De Obligations quoad Missam.

Quar. 1. AN moniales teneantur audire Missam frequentius, quam alii fideles.

Resp. Quod quamvis communiter in regulis, seu constitutionibus religionum præscribi solet quotidiana Missæ auditio, & maxime deceat moniales frequenter tanto sacrificio interesse, ob maximum fructum inde proveniente; nihilominus stando in jure communi non tenentur audire Missam frequentius, quam alii fideles, quia nullum apparet præceptum, a quo oriatur talis obligatio; nisi forte nimia in hoc negligentia scandalum præberet communitati.

Quar. 2. An si aliqua monialis haberet commoditatem Confessarii, vel qui absolveret a reservatis, vel quo indigeret ratione doctrinæ in ordine ad directionem spiritualem, vel ad sedandos scrupulos, vel ad quid simile, posset in die festo ob confitendum omittere auditionem Missæ.

Resp. Posse, dummodo non esset postea habitura commoditatem ejusdem Confessarii; nam in tali casu adest moralis necessitas confitendi; quia si omitteretur occasio, resurgeret incommodum spirituale notabile, quod proinde magis excusare debet, quam excuset notabile incommodum temporale, quod tamen secundum communem sententiam excusat. Ita Pasqualig. de *Sacris. nov. leg.* qu. 1342. n. 5. ubi addit, monialem quæ indiget confessione pro communione, quando solent omnes juxta regulam sumere Eucharistiam,

O 5

posse

posse omittere auditionem Missæ, si antea non potuit præmittere confessionem; ut simul cum aliis possit communicare. Et hoc non tantum ob utilitatem spiritualem, quæ percipitur in Eucharistiæ sumptione, sed etiam p̄b incommodum, quod ipsi sequeretur; causaret enim admirationem, & proferret etiam occasionem sinistre opinandi de se ipsa, quo incommodo stante, excusatur ab auditione Missæ.

Quær. 3. An monialis audiens Missam in loco ad confessiones deputato, Ecclesiæ tamen unito, satisfaciatur præcepto.

Resp. Partem affirmativam suaderi posse, primo ex Leandro in præcept. Ecclesiæ tract. 2. disp. 1. q. 101. ubi docet audientem Missam extra Ecclesiam post parietem satisfacere præcepto. Secundo, quia audiens Missam e fenestra domus, per quam habeatur prospectus in Ecclesiam, satisfacit, licet intermediet via publica. Garzia, Lugo, Dicasti. & alii; satisfaciatur pariter & monialis audiens in confessionali, licet paries intermediet. Si enim per hoc quod e domo prospiciatur celebrans, non obstante intermediatione viæ publicæ, fundatur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto, a fortiori per hoc, quod in confessionali audiatur celebrans, non obstante intermediatione parietis, fundabitur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto. Nam per viam publicam intermediam magis separatur domus ab Ecclesia, quam separatur confessionale per parietem.

Oppositæ tamen sententiæ tanquam probabiliori adhæreo cum Elamas & Pasqual. de sacrif. nov. leg. q. 1303. n. 3. Quia talis locus cum sit institutus pro confessionibus, non est ordinatus.

natus ad communicandum præsentiali modo cum iis, qui sunt in Ecclesia, & proinde neque ad exhibendam assistentiam corporalem iis, quæ fiunt in Ecclesia; unde non est locus aptus ad fundandam præsentiam, & assistentiam moralem respectu celebrationis Missæ. Quoad verum est, etiam si audiantur verba Sacerdotis, aut aliquo signo percipiatur celebratio, quia adhuc excluditur præsentia moralis necessaria, ut assistens dicatur cooperari Sacrificio.

Neque valet, quod talis monialis in confessionali minus fortasse distet, quam aliqua, quæ audiret Missam in Ecclesia. Quia pro præsentia non tam attenditur distantia, quam communicatio locorum; nam qui in diversis domibus, aut cubiculis solo pariete intermedio separantur, non sunt præsentibus sibi invicem, quamvis per duos, aut tres passus tantum distent.

Quær. 4. An monialis, quæ raperetur in extasi, dum audit Missam, satisfaceret præcepto.

Resp. Negant Turrian. Lugo, Aversa, & Leand. quia tunc nec habet intentionem, nec præsentiam necessariam. Affirmant Suar. Filiuc. Ledes. & Trullen, quia præcessit intentio, & adest præsentia necessaria, dictaque intentio moraliter perseverat, & colit Deum divinorum contemplatione. Distinguit Pasq. q. 1306. n. 3. Implet præceptum, si in extasi contempletur mysterium, quod peragitur, quia mens non abstrahitur ab oblatione Sacrificii, unde neque præsentia desinit esse ordinata ad assistendum Sacrificio. Non implet autem, si ad aliorum contemplationem raperetur; nam in tali casu non intervenit neque præsentia externa, quia cessat per abstractionem a sensibus, & se habet veluti mortuo modo; neque præsentia interna,

324 De Obligat. quoad Missam.
quia raptus ad aliorum contemplationem des-
truit ordinem ad oblationem sacrificii.

Quar. 5. An monialis possit simul recitare horas canonicas, aut poenitentiam impostam, aut alias preces ex obligatione, & implere præceptum de audienda Missa.

Resp. Affirmative; licet enim recitatio, & auditio Missæ sint quid diversum, utraque tamen tendit ad eundem terminum ex motivo religionis, adeoque ad invicem se compatiuntur, & in ordine ad attentionem se habent per modum unius, cum uniantur in termino, & motivo. Unde potest monialis, & expressa attentione attendere utrique actioni, consequenter utrunque præceptum implere. Ita cum quadraginta quinque Doctoribus Pasqualig. cit. 9. 1329. Qui in antecedenti questione idem asserit de moniali suam conscientiam examinante, dummodo examen non sit ita ex fixa cogitatione, ut impediatur morale assistentiam respectu sacrificii.

Quar. 6. An moniales teneantur procurare quotidie in suis Ecclesiis Missæ conventualis celebrationem.

Resp. Affirmant Rodrig. Portel, & Tambur. quia in 2. cum creatura de celebr. miss. juxta Rubr. ponitur obligatio celebrandi quotidie Missam conventualem in Ecclesiis collegiatis, inter quas annumerari possunt Ecclesiæ monialium, quia habent Prælatum. Verum non adesse obligationem in Ecclesiis monialium celebrandi quotidie, & multo minus Missam conventualem, testatur praxis, atque communis observantia, & sustinet Pasqual. loc. cit. 9. 878. n. 2. Desumitur ex eodem capite. cum creatura de celebr. miss. ubi dicitur celebrent, quod non potest convenire monialibus, cum cele.

celebrare non possunt; neque injungitur ullo modo procuratio celebrationis, quæ sola potest monialibus convenire.

Quar. 7. Qualem Missam celebrare debeant Capellani monialium non utentium Breviario Romano.

Resp. Debent celebrare Missam correspondentem officio a monialibus recitato, sed cum Missali Romano. Fraxinel. Quart. Pasqual. & ita declaravit Sac. Congr. die 20. Novem. 1628. teste Gavanto. Quod si nulla est Missa in Missali Romano, quæ cum officio monialium concordet, ut quando recitant de Nomine Jesu, aut de Spinea Corona, in eo casu Missam de Circumcisione Domini, & de Cruce, vel de Passione poterunt celebrare. Pasqual. & Gavan. qui addit, quod prima Dominica Octob. in Ecclesiis monialium celebrantium festum SS. Rosarii Missa dicenda est de B. Virgine, vel ut in die Nativitatis ejusdem, mutatis verbis incongruis, vel potius ut in Festo ad Nives. Extendit supradictam doctrinam Leander p. 6. in decal. 1. tract. 8. disp. 4. q. 56. & alii apud ipsum dicentes, Capellanos monialium non solum debere recitare Missas, sed etiam posse recitare officia Sanctorum Ordinis, sed cum Breviario Romano. At hæc opinio non videtur admittenda nisi quoad eos, qui quasi collegialiter vivunt expensis monialium, vel quibus administratio Sacramentorum, & animarum cura est commissa. Quintanad. tract. 8. singul. 8. n. 3.

Quar. 8. Quot Missæ possint quotidie celebrari in Ecclesiis monialium.

Resp. Sac. Congregat. in Lucana 22. Decemb. 1628. decrevit, quod moniales singulis Missis pro singulis diebus debent esse

contentæ, exceptis diebus celebrationis priorum festorum, vel exequiarum alicujus monialis. Possunt etiam permitti duæ in monasteriis ita numerosis, ut omnes eidem Missæ nequeant interesse. Ratio hujus prohibitionis est, ne detur ansa turbandi pacem, & quietem monialium ex quotidiana plurium Sacerdotum celebratione. Quare sancitum fuit in Constit. Clem. VIII. relata a Masconio, quod nulla monialis, vel alia persona secularis audeat celebrare facere in Ecclesiis monialium privatas Missas, præter eas, quæ a Capellanis celebrari solent, sine licentia Ordinarii. Putat tamen Cespèd. de *exempl. Regul. dub.* 351. sufficere licentiam tacitam, & implicitam, quæ circa hoc debet semper adesse; & vult hanc posse concedi a Prælo Regulari ad celebrandum in monasteriis exemptis; quod absolute non admitto, cum videretur in materia spectante ad clausuram, circa quam concessio licentiæ etiam quoad exemptas pertinet ad Episcopum, ut diximus supra. Unde eadem Sac. Congr. in *Placent. 9. Decemb. 1651.* censuit, per Episcopum fieri posse præceptum Regularibus, ne absque sua licentia accedant ad Ecclesias monialium pro celebrandis ibidem Missis.

S. III.

De obligatione quoad Confessionem,
& Communionem.

Quar. 1. AN moniales teneantur sub mortali singulis mensibus ad confessionem, & communionem.

Resp. Negant quamplures, & graves Theologi apud Tamb. quia confessio menstrua & communicio sunt tantum inducæ de consilio; unde, *Trid. sess. 25. de Reg. c. 10.* hanc in monia-

nalibus frequentiam desiderans non præcepit, sed hortatur; & si quæ est obligatio, tota oritur ex regula, quæ ut plurimum non obligat ad peccatum, saltem mortale. Nec pro obligatione allegabilis est Clem. *Ne in agro fiat. Monach.* quia cum sit edita pro monachis, & sit odiosa, non est ad moniales extendenda. Verum plures Doctores asserunt, in dicta Clem. comprehendi etiam moniales, quia in materia æque adaptabili viris, & feminis etiam in odiosis masculinum concipit femininum. Janson cum pluribus congestis a Pasqual. in *Laur. n. 660.* Unde dispositum de uno, de altero quoque censetur dispositum. Cum ergo necessitas, & finis frequentandi Sacramenta æque adaptentur viris, & feminis, utraque debet afficere dispositio. Et ideo moniales teneri sub mortali ad confessionem mensuram, & communionem, tradunt Cajet. Nav. Dicast. & alii, quos refert, & sequitur Clericatus de *Euchar. Sacr. dec. 49. n. 14.* & quidem negari non potest, de diuturna Sacramentorum omissione maximum oriri scandalum, morum corruptelam, disciplinæ regularis relaxationem, & religiosæ communitatis detrimentum, quare saltem ex hoc capite monialem notabiliter negligentem a peccato mortali non excusarem.

Quar. 2. An monialis, quæ jam rite confessæ recordatur alicujus gravis peccati, teneatur sub mortali talis peccati oblii confessionem ante communionem præmittere.

Resp. Non teneri, sed posse ad communionem pergere, conantur probare Garzias, Henricq. Ferrantini, Reginald. Præposit. Petrus Cornejo, & Pasq. in *Theol. moral. de Euchar. Sacram. disp. 116. sess. 5. n. 18.* Quia jam est debi-

debite disposita, cum sit in statu gratiæ; nam peccatum illud est indirecte remissum per priorē confessionem, in qua inculpabiliter fuit oblitum. Hæc opinio tanquam nimis laxa, & falsa, a Doct. commun. est rejecta, & teste Caspensi fuit ab Inquisitione Hispanica reprobata. Quia præceptum de præmittenda ante communionem confessione non solum est de præmittenda confessione integra formaliter, sed etiam, ubi advertimus, materialiter, ut colligitur ex communi omnium fidelium praxi, & observantia, quæ est optima cujuscunque legis interpret, *l. si de interpret. ff. de legib. & c. cum dilecti. de consuet.* Illa tantummodo duobus in casibus admitterem videlicet quando monialis magnis seropulis angere-tur, ut monet Fabri *r. 1. Apolog. p. 384.* & quando communicatura actu pergeret ad fenestellam, ut probat Tambur. *in expedit. com. cap. 1. §. 8. n. 63.*

Quar. 3. An monialibus communicatio quotidiana sit indulgentia.

Resp. Polse indulgeri, sed fervore spiritus & mentis puritate bene perpensis. Extat S. Congr. decretum emanatum die 12. Febr. 1679. in quo habetur: *Idem moniales quotidie sacram. communionem petentes admonenda erunt, ut in diebus ex earum Ordinis instituto præstitutis communicent. Si quæ vero puritate mentis, & fervore spiritus ita incaluerint, ut digna frequentiori SS. Sacramenti perceptione videri possint, id illis a Superioribus permittatur.* Nullatenus tamen permitti debet in feria sexta Parasæve ex decreto superius relato, in quo præcipitur, quod Missalis rubricæ, & Ecclesiæ Romanæ usus serventur; Missalis autem rubrica in feria quinta majoris hebdomadæ præscribit, quod referentur aliquæ particulæ consecratæ, si opus sue it, pro

in-

infirmis; ergo non pro sanis; unde ex intentione Ecclesiæ in illa die Eucharistia non est sanis administranda. Ita Pasqual. *de Sacram. nov. l. q. 357. n. 7.* ubi duo alia assert Sacr. Congr. decreta, unum sub die 9. Maji 1606. alterum 19. Febr. 1622.

An autem in Sabbato Sancto sit permittenda communicatio, resolvendum est negative. Quia per Sac. Rit. Congregationis Decretum sub die 11. Febr. 1690. Alexandro VIII. approbante, prohibentur omnino in Sabbato Sancto Missæ privatæ etiam post pulsationem campanarum in quacunque Ecclesia, aut Oratorio privato. Ergo pariter prohibetur Eucharistiæ perceptio. Sicut enim, ut notat Pasq. *loc. cit. n. 9.* ex eo quod non potest, nisi semel in die celebrari, inferitur, quod non nisi semel in die liceat communicare; ita etiam ex eo quod in aliqua die non liceat celebrari, inferri debet, quod neque in tali die liceat communicare. Unde pariter ex eo quod in Sabbato Sancto prohibeatur Sacerdotibus, etiam privatim, Missæ celebratio, non obstante anticipatione in celebrando Dominicæ Resurrectionis mysterio, prohibita censenda est in Sabbato Sancto Eucharistiæ perceptio. Hanc sententiam sustinent Gavant. Coron. Volp. Azor. Arnaud. Francol. & alii, quos refert, sed non sequitur Clericatus de Euchar. *Sacram. dec. 15.* ubi pro opposita, quam tueretur, undecim allegat Doctores.

Quar. 4. An Episcopus possit monialibus præscribere dies, & locum recipiendi sacram. communionem.

Resp. Videri quod non, quia Trid. *sess. 22. cap. 6.* ait: *Optaret quidem Sancta Synodus, ut*

in

in singulis Missis fideles adstantes non solum spiri-
tuali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistia
perceptione communicarent, ut ad eas sanctissimi
hujus Sacrificii fructus uberius perveniret. Affir-
mative nihilominus respondendum. Habetur
diserte ex eodem Conc. *sess. 22. de observ. & vit.*
in celebr. Miss. & alibi. Quibus in locis tribuitur
Ordinarius etiam uti Sedis Apostolicæ delegatis
facultas circa Sacramentorum tum administratio-
nem, tum susceptionem. Quod præcipue curan-
dum est in Sacra Eucharistia frequentatione, ut
emulationes, & singularitates, unde certa Cong.
imminet ruina, evitantur, & impediuntur, dum
communicantes non communicantibus se purant
meliores, & sanctiores, suoque exemplo alias
sape non debite præparatas vel emulatione vel
alio respectu ad communicandum indigne inci-
gant, & quasi inducunt. Atque ita Sac. Cong.
Conc. die 7. Maii 1652. in una *Gandavi.* declara-
vit monialibus dispositionem Conc. *sess. 22. c. 6.*
non suffragari, ordinatioque licere præscribere illis
dies, & locum accipiendi sacram communionem.

Quar. 5. An peccet monialis pergens ad
prandium immediate post Communionem.

Resp. Seclusa scandalo, & contemptu morta-
liter non peccare, docent communiter cum D.
Th. *p. 9. q. 86. a. 8. ad 6.* Quia nullam præceptum
est assignabile in oppositum; Canon enim in *ca.*
Tribus gradibus 3. de consecr. dist. 2. per usum
contrarium est abrogatus, teste eodem D. Th.
loc. c. Neque ulla irreverentia est, statim inge-
rere in stomachum alios cibos cum speciebus Eu-
charisticis immiscendos, sicut nulla irreverentia
est, posita Christi Domini dignatione, quod
species Eucharistiæ cum aliis stomachi humori-
bus misceantur. Hinc nec venialiter peccare de-

du-

ducunt Bonac. Tamb. & Quart. in rubr. *Missal.*
p. 2. tit. 12. dub. 6. Eo magis quia immediatus
ille accetus ad prandium cohonestatur in monia-
libus a justa causa, nempe ab observantia regu-
læ præcipientis cuique illarum primæ communi-
mensæ interesse, in qua habetur sacra lectio,
servatur silentium, & debita moderatio.

Verum ob majorem Sacramenti reveren-
tiam, & uberius ipsius fructum percipiend-
um, consulunt Doctores cum D. Thom. ab
aliis communibus cibis abstinendum esse per
totum illud tempus, quo species Sacramen-
tales durant in stomacho, nempe vel per
horam, ut opinantur Verricel. & Sancius,
vel per dimidium, aut quadrantem, vel et-
iam semiquadrantem, ut ex aliorum senten-
tia refert Cassian. in *arbor. opin. verbo commu-
nio*, §. 7. n. 88. Quia toto illo temporis spa-
tio diffundunt ampliore gratiam ex opere
operato, si anima attenta sit ad eam diffu-
sionem colligendam, immorans in actibus de-
votionis, & charitatis, ut ex Cajetano do-
cet Gonet. *2. 5. disp. 8. de Euch. n. 37.*

§. IV.

De obligatione quoad Jejuniorum, &
Festorum observantiam.

Quar. 1. AN moniales teneantur servare
jejunium in Adventu.

Resp. Olim in Adventu ab omnibus jejuna-
bantur, ut desumitur ex *can. 6. Concilii Mati-
seonensis primi.* His temporibus nulla adest
obligatio jejunandi in Adventu, ut constat
ex praxi, & tradunt communiter Doctores.
Quare nec moniales ad hoc jejunium tenen-
tur

tur

tur ex præcepto, cum teneantur tantum ad ea; ad quæ teneantur reliqui fideles, & non ad alia; nam in jure communi non reperitur ullum jejunium peculiariter Regularibus injunctum. Excipiendæ tamen sunt moniales illæ, quæ ex suis constitutionibus, & statutis tenentur jejunare. Hæc tamen obligatio non est ab Ecclesia imposta, licet approbata, sed ab ipsa religione. Secunda obligatio regulæ, non tenentur moniales ad tale jejunium ratione consuetudinis, quia non est consuetudo servata ab ipsis ex animo se obligandi, sed ex devotione, & regulari observantia. Tamb. de jure Abbatiss. disp. 12. q. 2. n. 3.

Quar. 2. An moniales S. Claræ teneantur sub mortali ad jejunia regulæ, nempe Adventus, & feriæ sextæ.

Resp. Non teneri juxta Constitutionem Eugenii IV. quæ incipit *Ordinis tui*, ubi postquam Pontifex recensuit omnia præcepta obligantia sub mortali contenta in regula, inter quæ sub capitulo tertio est jejunium, subdit: *Tenore præsentium declaramus, & volumus, quod in nullius prædictorum transgressione, præterquam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiæ scilicet, paupertatis, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatissæ, & depositione, peccatum mortale incurrant.*

Quar. 3. An monialis, quæ vovit jejunare per annum ea die hebdomadæ, quæ celebratur festum Annunciationis B. V. si festum incidat in Dominica, teneatur die Dominica jejunare, vel possit tale jejunium in Sabbato præcedenti anticipare.

Resp. Possè anticipare; quia ex omnium sententia quilibet potest votum suum in manifeste melius commutare; at manifeste melius

lius

est se conformare universali consuetudini Ecclesiæ anticipantis in Sabbato præcedenti jejunium incidens in Dominica. Ita Sanch. in decal. lib. 2. c. 37. n. 18. ubi excipit sabbata illa, in quibus incidit jejunium indictum ab Ecclesia, quia non est æque acceptum Deo jejunium illud aliunde obligans, & votum intelligitur de actu alias non obligante; nisi aliud exprimitur. Sed cur etiam in hoc casu non poterit se conformare universali consuetudini Ecclesiæ reponentis vigiliam alicujus Sancti occurrentis feria secunda in Sabbato præcedenti, etiam si in tali Sabbato incidat jejunium quatuor temporum. Nam ex eodem Sanchez votum obligat ad instar præcepti Ecclesiastici.

Igitur, quod possit etiam in tali casu anticipari, docet absolute Pasqual. de jejun. dec. 223. n. 5. Imo dec. 124. sustinet, hoc procedere etiam si explicite habuerit animum se obligandi in die Dominico. Nam quando habuit talem intentionem, vel advertit consuetudinem Ecclesiæ non admittentis jejunium in Dominicis, vel non advertit. Si advertit, habuit animum eundi contra talem consuetudinem, qui animum continet contemptum quandam virtutalem, & proinde votum quatenus procedit a tali animo inefficax est. Si non advertit, limitatur votum, & intentio voventis, ut non se extendat ad dies Dominicos, quia obstat consuetudo Ecclesiæ, cui præsumitur, quod se conformasset, si advertisset. Favet Decretum S. Congreg. Universalis Inquisit. Rom. anno 1686. in quo præcipitur, ut nullo pacto ex devotione etiam B. Virg. imponatur jejunium quod indifferenter amplectatur dies Dominicos, & festivos solemnes, puta, faciendum non die hebdomadæ

domada totius anni, utpote quod sit contra u-
sum, & praxim Ecclesie, non impedit autem,
si jejunium commutetur eo die festivo in aliam
mortificationem, aut ad aliam diem transferatur.
Ita Felix Potest. *in exam. Conf. t. 1. p. 3. n. 2825.*

*Quar. 4. An moniales teneantur ad jejunia
indicta ab Episcopo.*

*Resp. Si sint exemptæ ab Ordinario non te-
neri, quia tam quoad personas, quam quoad
loca sunt extra territorium, si non materialiter,
saltem quoad effectum jurisdictionis; &
ideo statutum Episcopi non potest parere effe-
ctum aliquem circa ipsas. Ita Azor. Tamb. &
alii adducti a Pasqual. *de jejun. dec. 195.* Si
vero sint sub regimine Ordinarii, certum est
teneri, si Episcopus intendat eas obligare,
atque intentionem suam manifestet, quia cum
ipsi subiciantur, potest eisdem imponere ea
onera, quæ expedire judicaverit. Quod si in
edicto nulla sit de monialibus specialis men-
tio, neque ullum signum appareat, quod Epi-
scopus voluerit illas specialiter obligare, exi-
stimat Pasq. *loc. cit. dec. 197.* ad hujusmodi jeju-
nia non teneri, quia non militat eadem ratio
de secularibus, & monialibus; nam hæc habent
plura onera, & jejunia ratione regulæ, & exer-
cent plura opera bona, quibus possunt satisfacere
suis; pro quo imponitur jejunium secularibus;
unde nec potest quoad ipsas adesse idem
motivum ad imponendam legem, & præceptum.*

*Quar. 5. An moniales teneantur ad jeju-
nia loci, quæ ex consuetudine obligant tam
laicos, quam Clericos.*

Resp. Negat cit. Pasqual. dec. 185. n. 3. non
solum quoad exemptas, sed etiam quoad non
exemptas. Quia licet simul cum laicis, &
Cle-

Clericis uniuntur sub Episcopo tanquam ca-
pite, uniuntur tamen secundum propriam re-
gulam, atque adeo ut faciant distinctam com-
munitatem a laicis, & Clericis. Unde quando
Episcopus consentit in consuetudinem ipso-
rum, non consentit ut caput monialium, &
proinde non refundit consuetudinem in monia-
les. Immo addit citatus Doctor *dec. 187.* neque
teneri, licet consuetudo sit universalis: quod
tamen negant alii quamplures penes ipsum,
etiam quoad moniales exemptas, quia tan-
quam communicantes cum cæteris sub eodem
Pastore, & Capite, debent etiam in obliga-
tione generalis consuetudinis communicare.

*Quar. 6. An moniales ante annum vigesimum
primum teneantur ad jejunia suæ regulæ.*

*Resp. Partem affirmativam approbari a vi-
gintinovem Doctoribus relatis. Pasq. dec. 254.*
quia adolescentulæ proficentes possunt se obli-
gare, & de facto proficendo suscipiunt in se
obligationem regulæ, & proinde manent
obligatæ ad servanda jejunia. Sed hoc fun-
damentum non est satis firmum; quia licet
adolescentulæ proficentes actu suscipiant obli-
gationem, illam tamen suscipiunt prout in-
tendit obligare; unde constare debet, quod re-
gula intendat obligare etiam adolescentulas.
Sic adolescens conversus ad fidem suscipit in
se obligationem servandi præcepta Ecclesie,
& Ecclesie præceptum de jejunio ponitur in-
differenter absq. exclusione alicujus; & tamen
non tenetur ante annum vigesimum primum
jejunare; quia non est intentio Ecclesie obli-
gare ante illam ætatem. Examinanda igitur est
regula, & si aliquid continet, per quod osten-
dat specialem intentionem obligandi etiam
ado-

adolescentulas, tunc procul dubio obligabuntur; at si non ostendat talem specialem intentionem, sed tantum in generali obliget omnes, tunc adolescentes non obligari censet Pasq. *loc. c.* quia militat eadem ratio, ob quam possimus eam interpretari, sicut interpretamur præceptum Ecclesiæ. Quod absolute defendunt Grassius, Medina, Tamb. & quidam alii.

Advertit tamen Pasqual. quod sequendo opinionem asserentem adolescentulas profectas obligari ad jejunia religionis, possunt in his jejuniis dispensari a Prælato principaliter, ab Abbatissa vero ministerialiter, ut videbimus *c. 10. §. 1. q. 5.* immo bene facient dispensando, & non cogendo ad omnia jejunia, ut conservatis viribus melius serviant religioni; quod notavit etiam Ledesma.

Quar. 7. An moniales sexagenariæ teneantur ad jejunia regulæ.

Resp. Non liberari moniales sexagenarias, docent Ludov. a S. Jo: & Bordonus, quia obligatio regulæ est voluntarie suscepta. Oppositum tradunt Rodriq. & Tamb. quia præceptum regulæ obligat adinstar præcepti ecclesiastici, & per consequens ob eandem rationem, ob quam cessat lex ecclesiastica, debet etiam cessare lex religionis. Et ob eandem pariter rationem Sanchez, Bonacina, Diana, & Tambur. eximunt a jejuniis moniales sexagenarias, quæ voverunt certis diebus toto vitæ suæ tempore jejunare, quia nimirum vota obligant juxta mensuram præceptorum ecclesiasticorum, nisi aliter constet ex intentione voventis.

Quar. 8. An moniales in jejuniis ex præcepto regulæ, vel Ecclesiæ indictis, possint extra quadragesimam uti lacticiis in illis

locis

locis, in quibus apud sæculares viget consuetudo.

Resp. Inspiciendam esse regulam, quæ, si aliquid particulare circa hoc præscribat, erit servanda; si vero nihil decernat, poterunt juxta morem sæcularium loci consuetudine gaudere. Non tamen juxta consuetudinem universalis Ecclesiæ possunt comedere carnes & jejunium frangere in die Natalis Domini, si contingat feria sexta, vel Sabbato celebrari, nisi id expresse indulgeatur in regula, quia *in cap. fin. de observ. jejun.* qui ex voto, vel regulari observantia sunt adstricti, signanter ab hujusmodi consuetudinis participatione excluduntur.

Quar. 9. An moniales in diebus jejunii possint horam prandii consuetam anticipare.

Resp. Posse ex Filiuc. & Diana juxta privilegium Leonis X. Minoribus concessum de quo moniales quoque participant. Et hoc privilegium locum habet etiam, ubi adest consuetudo comedendi ante meridiem, quia possunt simul frui loci consuetudine, & privilegio: nam Pontifex, qui hoc concessit, voluit eas posse comedere, antequam comedant sæculares, ut notavit Pasqual. *doc. 150. n. 3.*

Quar. 20. An monialibus in jejuniis lacticiæ liceat sumere ampliolem refectiunculam vestipertinam.

Resp. Negant Villalob. Bossius, & Diana *par. 1. tract. 9. de jejun. res. 35.* ubi hoc sæcularibus concedit. Affirmant nihilominus alii, quia ad illa jejunia non magis obligantur moniales, ac sæculares, cum talis obligatio oriatur in utrisque ab eodem præcepto; ab utrisque igitur poterit cum lactitia æqualiter celebrari. Ita Llamas, Turrianus, Pasqualigus, & Sanchez, qui hoc admittit, licet mo-

Confess. Monial

P

nia-

moniales teneantur etiam ex voto, vel præcepto regulæ jejunare, quia hoc est privilegium talis jejunii pro tali festo, unde ut magis dignum trahit ad se alia jejunia. Quod tamen intelligendum est, nisi aliter intellexerint se obligare, vel regula aliter disponat.

Quar. 11. An moniales, quæ tenentur ex regula sub mortali jejunare, si eodem die incidat jejunium indictum ab Ecclesia, peccent dupliciter, si ipsum non servant.

Resp. Dupliciter peccare, quia peccant contra temperantiam præceptam ab Ecclesia, & contra religionem, quia non servant regulam obligantem sub mortali, quam ex voto tenentur servare. Ita alius relatus a Diana in oper. coord. tom. 4, tr. 6. res. 62. Negat Bord. in cons. reg. res. 18. n. 13. Quia utrunque præceptum præcipit jejunium sub ratione temperantiæ, unde utriusque violatio, cum sit contra eandem virtutem, non potest constituere duplex peccatum. Sed hoc non subsistit, quia obligatio servandi regulam, quando præcipit sub mortali, etiam si non præcipiat specialiter sub obedientia, radicatur in voto; unde moniales illam non servantes faciunt contra votum, & sic peccant peccato contra religionem.

Quar. 12. An moniales possint per proprium Confessarium dispensari in jejuniis.

Resp. Confessarios, universaliter loquendo, non posse in jejuniis dispensare, quia in foro exteriori carent jurisdictione, quæ necessaria est ad dispensandum. Ita Doctores communiter. De monialium tamen Confessario videtur aliter discurrendum. Ille enim, licet non vocetur Parochus, in facto nihilominus talis est, quia in monialium Ecclesia exercet omnia illa jura, quæ Parochus in sua. Bord. dec. disc. dec. 129. Cum

igi-

igitur Parochus ex communi Doctorum sententia possit in jejuniis dispensare suas oves, poterit & Confessarius suas moniales; pro utroque enim eadem militant rationes. Semper tamen debet intercedere justa causa, sive Confessarius dispense in jejuniis indicto ab Ecclesia, sive præscripto a regula; quia non est illi concessa facultas relaxandi legem ad libitum, sed solum urgente aliqua necessitate.

Quar. 13. An moniales teneantur observare festa ab Ordinario loci præscripta.

Resp. Teneri ex Trid. sess. 25. de reg. cap. 12. ubi licet non fiat expressa mentio de monialibus, illæ tamen in dicto decreto sub nomine Regularium comprehenduntur, quod est commune tam monialibus, quam viris religiosi. Hæc obligatio se extendit etiam ad festa, quæ obligant ex consuetudine, quia cum obligent ex consensu Episcopi, ita se habent, ac si essent indicta ab Episcopo, ut optime advertit Pasq. ubi sup. a dec. 186. n. 8, ubi notat, non improbabiler dici posse, quod cum Concilium loquatur de festis, quæ servanda præcipiuntur ab Episcopis, non tenentur Regulares (idem dic de monialibus) ad ea, quæ sunt ex consuetudine; quia non sunt proprie præcepta ab Episcopo, unde non comprehenduntur in Concilii decreto, quod tanquam odium, quia est contra exemptionem Regularium, est strictè interpretandum de festis proprie præceptis. A prima tamen opinione non recedendum saltem ratione scandali, quod posset oriri.

Quar. 14. An monialibus licitum sit in die festo acu pingere, vulgo ricamare.

Resp. Esse licitum discendi causa, docent Sà, Armilla, & alii quamplures; ut absolute

P 2

licet

licitum tradit Joannes a Cruce, & probabile putat Auctor casuum conscientiae Bononiae discalcorum an. 1635. *Mense Martio cas. 2.* Quia acu pingere non censetur opus servile, non solum quia a nobilibus hujusmodi exercitium solet usurpari, sed etiam quia in exercitiis propriis mulierum debent dari aliqua, quae non sint servilia, ut habeant, in quibus juxta sexum muliebrem possint ingenuo modo se exercere. Quod maxime admittunt Silvester, Margarita, Villalob. & Marchant, si fiat ad evitandum otiositatem, quia cum intendatur ad evitandum peccatum, non videtur imputandum ad peccatum. Et ob hanc rationem excusari debent moniales conficientes in die festo thecas ex serico cum cera sancta collo gestas, aliaque similia. Immo opera servilia pertinentia ad ornatum, & cultum Ecclesiarum, ut ornare Altaria, mundare &c. esse illis licita ex rationabili causa, asserunt Cajet. Sor. Navar. & Bonacina, qui, rationabili causa cessante, esse peccatum veniale tantum, admittunt.

Quar. 15. An moniales possint in diebus festis opera servilia exercere ad sublevandam gravem monasterii necessitatem.

Resp. Posse, per ea quae tradunt quindecim Doctores relati a Pasq. *dec. 296.* dummodo tamen audiant Missam, vident scandalum, & eorum exercitium eo usque protrahatur, quo usque sufficiat ad sublevandam necessitatem. Ratio autem est; quia, cum lex respiciat bonum, non obligat contra necessitatem, sed subditur exigentiae necessitatis. Cujus quidem necessitatis gravitas ad hoc, ut in praesenti ab observantia legis excuset, ponderanda est habito respectu ad monasterii, monialiumque statum, qui con-

sistit

sistit in victu, & vestitu, nec non in aliis ad divinum cultum pertinentibus. Si igitur monasterium in his notabiliter patitur, tunc lex abstinendi ab opere servili non obligat, quia non obligat cum detrimento notabili proprii status. Imo si cessat obligatio ex aliis causis; quae sunt minoris momenti, ut videre est apud Doctores, a fortiori debet in praesenti cessare.

Hinc videtur inferri, quod monialis quoque privata, quae singulis profestis diebus detinetur in servitio monasterii, possit in diebus festis laborare ad lucrandum aliquid, quod seponat, ob sublevandas proprias indigentias, quibus monasterium, ratione suae paupertatis, non potest occurrere. Nam ex una parte periculum aliquod necessarium est ad sibi comparanda, v. g. infirmitatis tempore medicamenta, quae nec a monasterio, quia paupere, nec a benefactoribus suppeditantur; ex alia vero in diebus profestis nihil potest acquirere, quia tota in monasterii muneribus detinetur. Unde solummodo superest, quod in diebus festis laborando lucrum illud sibi comparet, quod reserret.

At moniales laborantes in die festo, censentur non esse regulariter excusandas, cum non videam, tanta necessitatis causam tam defacili posse contingere, ante praecipue Gregorii XIII. Constitutione *Deo sacris*, in qua Pontifex volens monialium necessitatibus prospicere, praecipit, ut dimidium omnium eleemosynarum a quibuscunque, ubicunque terrarum, quacunque lege, dispositione, vel obligatione pauperibus faciendarum, detur monialium monasteriis necessitate pressis, quae sunt in locis, in quibus illae

erogandæ sunt; idque sine alio particulari iussu Pontificis, vel alterius, & sine ulla petitione monialium, vel quorumcunque aliorum, dummodo duplex conditio concurrat; una, ne illæ elemosynæ sint in pauperes certos erogandæ; altera, ut, licet pauperibus incertis erogandæ sint, non tamen sint ad usus alios, præterquam ad pauperum sustentationem, & alimenta destinatæ.

CAPUT IX.

De obligationibus Monialium quoad electionem Abbatissæ.

S. I.

De qualitatibus eligenda in Abbatissam.

Quæ. I. **Q**uot annos ætatis, & professionis, habere debeat eligenda in Abbatissam.

Resp. Ex Trid. sess. 25. de Regul. c. 7. Abbatissa non minor eligenda est annis quadraginta, & quæ octo annis post emissam professionem laudabiliter vixerit. Hæc ætas debet esse completa de momento in momentum. Passer. de elect. c. 40. n. 17. Ita quod super hac neque Episcopus, neque Nuncius Apostolicus, vel alius Superior possit dispensare, quod certum ait Tamb. Nemo enim Summo Pontifice inferior potest dispensare in lege conciliari. Facilius tamen, ut notat Suarez, & cum minori causa est dispensabile tempus religionis, quam ætatis, quia plus confert ad alios regendos ætatis maturitas, quam religionis antiquitas. Non atten-

tæ ætatis qualitate a Concilio requisita electio est ipso jure nulla. Tamb. Barb. Aldan. afferens ita fuisse declaratum a S. Congr. in Viterbien. 16. Maji 1623. & moniales aliter eligentes privari pro illa vice facultate eligendi, tradunt Labor. & quidam alii; quod negat Passer. quia non levis poena est irritatio electionis.

Quæ. 2. Quid faciendum, si non adsit in monasterio habens suprascriptam ætatem requisitam a Concilio.

Resp. Ex eodem Conc. Aliqua ex alio ejusdem Ordinis monasterio eligi potest; nullatenus tamen ex alio Ordine, nisi ex Summi Pontificis indulto, ut notat Pasq. in Laur. n. 680. quia tanquam alienam regulam professæ, ad regendas diversi Ordinis moniales non reputatur idonea. Non est tamen necesse, quod deficiente quadragenaria, alia eligatur ex alio monasterio, sed eligi poterit ex eodem monasterio habens triginta annos ætatis, & quinque professionis. Quia Concilium hoc relinquit arbitrio illius, qui præest electioni. Verum si in monasterio adsint moniales quadraginta annorum, & octo professionis, non poterit eligi aliqua, quæ deficiat a dicta ætate, aut tempore etiam per mensem, licet habilior censeatur; aut quæ deficiat ab ætate triginta annorum, & quinque professionis in concursu illius, quæ habet dictam ætatem & tempus, ut notant Labor. & Tamb. & declaravit Sac. Congr. in Viterbien. S. Rosa 25. Martii 1623. Quare si una tantum in monasterio reperitur habens ætatem præscriptam a Concilio, & tempus professionis, debet eligi, nisi esset inhabilis ex alio capite; quia cæteræ, quamvis quoad prudentiam essent habiliores, es-

erogandæ sunt; idque sine alio particulari iussu Pontificis, vel alterius, & sine ulla petitione monialium, vel quorumcunque aliorum, dummodo duplex conditio concurrat; una, ne illæ elemosynæ sint in pauperes certos erogandæ; altera, ut, licet pauperibus incertis erogandæ sint, non tamen sint ad usus alios, præterquam ad pauperum sustentationem, & alimenta destinatæ.

CAPUT IX.

De obligationibus Monialium quoad electionem Abbatiffæ.

S. I.

De qualitatibus eligenda in Abbatiffam.

Quæ. I. **Q**uot annos ætatis, & professionis, habere debeat eligenda in Abbatiffam.

Resp. Ex Trid. *sess. 25. de Regul. c. 7.* Abbatiffa non minor eligenda est annis quadraginta, & quæ octo annis post emissam professionem laudabiliter vixerit. Hæc ætas debet esse completa de momento in momentum. Passer. *de elect. c. 40. n. 17.* Ita quod super hac neque Episcopus, neque Nuncius Apostolicus, vel alius Superior possit dispensare, quod certum ait Tamb. Nemo enim Summo Pontifice inferior potest dispensare in lege conciliari. Facilius tamen, ut notat Suarez, & cum minori causa est dispensabile tempus religionis, quam ætatis, quia plus confert ad alios regendos ætatis maturitas, quam religionis antiquitas. Non atten-

tæ ætatis qualitate a Concilio requisita electio est ipso jure nulla. Tamb. Barb. Aldan. afferens ita fuisse declaratum a S. Congr. in *Viterbien. 16. Maji 1623.* & moniales aliter eligentes privari pro illa vice facultate eligendi, tradunt Labor. & quidam alii; quod negat Passerin. quia non levis poena est irritatio electionis.

Quæ. 2. Quid faciendum, si non adsit in monasterio habens suprascriptam ætatem requisitam a Concilio.

Resp. Ex eodem Conc. Aliqua ex alio ejusdem Ordinis monasterio eligi potest; nullatenus tamen ex alio Ordine, nisi ex Summi Pontificis indulto, ut notat Pasq. in *Laur. n. 680.* quia tanquam alienam regulam professæ, ad regendas diversi Ordinis moniales non reputatur idonea. Non est tamen necesse, quod deficiente quadragenaria, alia eligatur ex alio monasterio, sed eligi poterit ex eodem monasterio habens triginta annos ætatis, & quinque professionis. Quia Concilium hoc relinquit arbitrio illius, qui præest electioni. Verum si in monasterio adsint moniales quadraginta annorum, & octo professionis, non poterit eligi aliqua, quæ deficiat a dicta ætate, aut tempore etiam per mensem, licet habilior censeatur; aut quæ deficiat ab ætate triginta annorum, & quinque professionis in concursu illius, quæ habet dictam ætatem & tempus, ut notant Labor. & Tamb. & declaravit Sac. Congr. in *Viterbien. S. Rosa 25. Martii 1623.* Quare si una tantum in monasterio reperitur habens ætatem præscriptam a Concilio, & tempus professionis, debet eligi, nisi esset inhabilis ex alio capite; quia cæteræ, quamvis quoad prudentiam essent habiliores, ef-

sent tamen positive inhabiles ratione impedimenti ætatis, & temporis a professione, quia Concilium hoc solum concedit, quando in eodem monasterio nulla cum præscriptis qualitatibus reperitur. Unde si expediret vel ob pacem monasterii, vel ob alias causas aliam eligi, recurrendum esset ad Sac. Congr. ut juxta indigentiam monasterii provideret.

Quar. 3. An carens debita ætate, & tempore professionis, eligi possit in Vicariam.

Resp. Non posse, si non habeat supra se aliam Superiorisam, & gubernet in capite, quia fieret fraus legi; nam revera eligeretur ad exercendum munus Abbatissæ sub alio nomine, & Concilium requirit has qualitates tanquam necessarias pro munere rite obeundo, non pro nomine obtinendo. Ita Tamb. & Pasqual. *loc. c. num. 658.* ubi addit, quod quando adesset aliqua difficultas, ita ut esset necessario per aliquod tempus protrahenda electio, potest tunc pro interim eligi in Vicariam, quia tunc regimen monasterii transeuntur ipsi imponitur.

Quar. 4. An illegitimæ eligi possint in Abbatissas.

Resp. Quod possint eligi sine dispensatione, tenent Miranda, Rodriq. Portel. Diana, & Lavor. adducens decretum Sac. Congr. *die 4. Octob. 1594.* Communior tamen sententia negat. Ita Navar. Majol. Homobon. & Aldan. qui refert ita fuisse decisum a Sac. Congr. *die 27. Aprilis 1630.* Unde hæc declaratio, utpote posterior allegata pro prima sententia, est tenenda. Favet quoque ratio; est enim regula, quod masculinum concipit fœmininum, interveniente identitate rationis. Cum

ergo jura arceant illegitimos intuitu illegitimitatis, c. 1. *Et c. fin. de st. presbyr.* arcebuntur etiam fœminæ tanquam in masculino conceptæ, quia ratio illegitimitatis est communis, seu potius eadem in utrisque. Hinc neque eligi posse in Abbatissas infames infamia juris, vel facti, tradunt Majol. Vivald. Navar. & Barb. Neque descendentes intra quartum gradum ex maculato genere, ex Const. Pauli IV. innovata a Gregorio XIII. dispositio enim in utroque casu procedit etiam in fœminis ex identitate rationis.

Quar. 5. An corrupta eligi possit in Abbatissam.

Resp. Negative cum viginovem Doctoribus, quos refert, & sequitur Pasqual. *loc. cit. n. 690.* fundamentum desumitur ex c. *Juvenilas 20. q. 1. & c. si quis amorem 1. q. 7.* & assertur declaratio Sac. Congr. *die 15. Julii 1616.* & in hac sententiam videtur inclinare Lezana, qui tamen concludit standum esse consuetudini. Docent alii, posse eligi corruptam, quando Abbatissæ non impertitur benedictio specialis Virginum. Ita Rodriq. Portel. Sanch. & D. Anton. Et quidem si consideretur dispositio Concilii, non videtur excludi corrupta; nihilominus Sac. Congr. Ep. sc. servari vult, quod non eligatur, nisi prævia dispensatione.

Non videtur tamen obflare corruptio secreta, & occulta, sed tantum publica, qualis est in viduis, de quibus tantum procedit declaratio Sac. Congr. Incorruptio enim solum requiritur ob quandam externam decentiam, cui solum obstat corruptio publica, & nota. Unde si aliqua eligatur, cujus corruptio sit secreta, non debet renunciare,

saltem quando renunciatio posset aliquam corruptionis suspicionem generare. Bigamiam non obstat electioni Abbatisæ, tenet Rodriq. quia, sicuti feminæ sunt incapaces Ordinum, ita sunt incapaces irregularitatis ex bigamia, quæ posita est tantum respectu Ordinum, ad quos inhabilitat. Oppositum docent Majol. Vivald. & Tamburinus.

Quar. 6. An possit eligi in Abbatisam monialis cæca, aut surda, aut muta.

Resp. Negative; habetur quoad cæcam ex cap. hinc etiam, §. cæcus dist. 49. & D. Th. in 3. p. 9. 32. a. 40. ad 3. quoad surdam ex cap. constitutionem de verb. sign. in 6. & ideo in jure civili surdus non potest gerere publicum officium, ut testatur Campan. in diver. jur. can. rub. 11. c. 18. n. 37. Quoad mutam ex Doctoribus, quos congerit Peyr. t. 2. q. 2. c. 4. n. 18. & seqq. Ratio horum omnium est, quia hujusmodi defectus rectam muneris executionem impediunt. Non enim potest, ut ex officii obligatione oportet, invigilare super moniales, si cæca; neque illarum necessitates, aut querelas audire, si surda; neque illarum culpas reprehendere, si muta. Tum quia, cum moniales teneantur digniorem eligere ad id munus, credible non est, quod cæca, aut surda, aut muta, ponderatis omnibus circumstantiis, cæteris monialibus monasterii tantum dignior sit preferenda.

Quar. 7. An possit immediate eligi Soror antecedentis Abbatisæ.

Resp. Posse, nisi Ordinis obstant Constitutiones. Videtur haberi ex declaratione Sac. Congreg. Episc. apud Navar. in Lucerna Regul. v. Abbatisa.

§. II.

A quibus, & quomodo eligenda sit Abbatisa.

Quar. 1. **A** Quibus eligi debeat Abbatisa.

Resp. Eligi debet a monialibus ejusdem monasterii tacite, vel expresse professis. Inter moniales, quæ admittuntur ad electionem, non enumerantur Conversæ: sive hoc sit ex consuetudine, sive ex specialibus monialium constitutionibus, sive ratione status ipsarum; recipiuntur enim, ut serviant, non ut honorifica jura exercent. Ita Suar. Lezam. Tamb. Neque apud quosdam moniales admittuntur omnes choro deputatæ, quamvis professæ; sed solum certo tempore a professione elapso. Unde Portel. habet; Statuta Franceseana Romæ edita 1621. requirunt quatuor annos a professione. Moniales Ordinis Prædicatorum non habent vocem in electione Abbatisæ nisi post duodecim annos elapsos a professione, ut refert Castellin. Quare semper consideranda sunt statuta, constitutiones, & consuetudines monasteriorum, quas servari jubet Trid. sess. 25. de regul. c. 7.

Quar. 2. Quomodo debeat ferre suffragium monialis infirma, si ad locum electionis convenire non potest.

Resp. Cum ex alibi traditis, & ex declaratione Sac. Congr. die 20. Junii 1595. non possit Præles electionis ingredi ad scrutandum suffragium monialis infirmæ, poterit, si monialis non renunciet juri suo,mittere duas moniales, quæ fideliter scrutentur votum ipsius, & refe-

348 *A quibus eligenda sit Abbatisa.*
rant Praefidi; aut poterit ipsa mittere scriptum,
& sigillo munitum suum suffragium. Neque
enim debet contemni, cum jus habeat ad
electionem non minus, quam ceteræ.

Quar. 3. An Episcopus, vel Superior Regularis, aut Scrutator etiam in discordia eligentium possint ferre suffragium in electione Abbatisæ.

Resp. Negative ex Litorio, Castell. Tamb. & aliis, & ita pluries declaravit Sac. Congr. Episc. die 5. Martii 1619. & Concilii Tridentini die 13. Maji 1621. in quibus irritatur electio tanquam a non legitimis electoribus celebrata. Unde est rejiciendus Portel. in dubio regul. v. Abbatisa n. 9. sustinens Prælatum Ordinarium electioni præsentem posse ferre suffragium. Quod si contingat moniales non esse concordēs in eligenda Abbatisa, quia monasterium manere non debet sine capite, Episcopus, sive alius Superior præfigere debet certum tempus, in quo concordent; quod si eo elapso non conveniant in eligenda, nominabit eam, quam judicaverit magis idoneam, & deputabit in Abbatisam. Ita Sac. Congr. die 22. Octob. in una Cremonen. & die 20. Nov. 1595. in Assisen. apud Piafec. in praxi p. 2. c. 3. n. 58.

Hinc notandum singulare privilegium concessum a Gregorio XII. in sua Constitut. 15. sub die 16. April. 1374. Visitatoribus, Abbatibus, & Prælati monialium Ordinis S. Benedicti, nempe, quod si in electione Abbatisarum pro tempore contingat, quod moniales in duobus scrutiniis non eligant, possunt proponere duas, vel tres ejusdem monasterii, quas habiliores judicaverint, & ex
pre-

propositis illa censetur legitime electa, quæ in scrutinio plura vota habuerit, & proinde confirmanda sit. Hoc privilegio uti non possunt Episcopi quoad moniales dicti Ordinis S. Benedicti sibi subjectas, quia talis concessio facta est Prælati Religiosis; nam verba antecedentia, nempe *Visitatores, Abbates*, declarant de quibus Prælati Pontifex loquitur, & coarctant ad Prælatos Regulares, juxta doctrinam Surdi dec. 124. n. 8.

Quar. 4. Quomodo eligi debeat Abbatisa.

Resp. Tribus modis eligi posse, scilicet per modum scrutiniis, inspirationis, & compromissi. Quamvis enim Trident. sess. 25. c. 7. de reformatione, præscribat modum scrutandi vota monialium in ordine ad electionem Abbatisæ, & proinde disponat per viam scrutiniis de electione; non tamen prohibet, ne aliis modis a jure concessis eligatur Abbatisa, ut inter alios notant Litorio, & Tamburin. Unde moniales compromittere poterunt in Superiorem præsentem electioni, seu in Confirmatorem, ut tradunt iidem Doctores. Quod si compromissarius semel pronunciaverit Abbatisam, quam elegit, non poterit variare discedendo ab ea, etiam si cognosceret postea se male elegisse, quia error debet corrigi ab alio, non ab ipso Compromissario, quia jam cessavit ejus facultas, cap. in litteris de ff. delegat. ubi Doctores communiter cum Gloss.

Quar. 5. An, quando eligitur Abbatisa per viam scrutiniis, vota debeant esse secreta.

Resp. Quod sic, ita ut eligentium nomina nunquam publicentur. Ita præcipit Concilium sess. 25. c. 7. Et proinde electio est nulla, si vota non sint secreta, ut notant Garzias, Zerola, Ro.

Rota coram Durano *dec. 232. n. 1.* Immo etiam si ex ignorantia vota non exhibeantur secreta, adhuc electio est nulla, Zerola, Tamburin & Riccius referens ita resolutum fuisse a Sac. Congregat. Per hoc tamen quod Præses electionis excipiat vota oretenus exhibita, præsentem Notario, & aliquibus aliis ad quatuor, aut quinque, qui audiant, non tollitur secretum. Ita Garzias, qui addit, ex *decr. Sac. Cong. electionem fore secretam, & canonicam, etiam si juxta cap. quia propter de elect. exciperent vota aliquæ scrutatrices de gremio Capituli.*

Quar. 6. Quot suffragia requirantur pro electione Abbatissæ.

Resp. Duas partes requiri, tradunt Barbosa & Tamburinus ex rescripto Sac. Congr. *die 20. Novemb. 1585.* At sufficere majorem partem habito respectu ad totum Capitulum, tenent cum communi Miranda, Cuchus, & Rodriq. Quia de jure communi ad electionem canonicam sufficit major pars, *cap. quia propter de elect.* unde sufficit etiam pro electione Abbatissæ, cum nihil in jure addit in contrarium.

Quar. 7. Quo in loco fieri debeat electio Abbatissæ.

Resp. Regulariter loquendo fieri debet in tali loco, ut is, qui debet præsidere electioni, non adstringatur ingredi claustra monasterii; habetur expresse ex Concilio *loc. cit.* Potest tamen Præses electionis introire claustra, si alias prudenter judicet, electionem non posse canonicè fieri, aut ex aliis iustis causis. Causa autem debet esse valdeurgens, cum debeat facere cessare dispositionem Concilii in oppositum. Quod si circa necessitatem Præses Regularis & Episcopus non conveniant, præ-

rendum esse iudicium Superioris Regularis; eradit Pasqual. *loc. cit. n. 720.* quia ipse melius cognoscit moniales tanquam suæ curæ subiectas, & proinde melius judicare potest de causis, quæ exigunt ingressum.

Quar. 8. Quinam debeant præsidere electioni.

Resp. Si monasterium sit immediate subiectum Episcopo, aut sedi Apostolicæ, debet idem Episcopus præsidere; si vero sit exemptum, præsidet Prælati Regularis cum Episcopo, ut ex Constitut. Gregorii XV. Quare Regulares ex eadem Constitutione ita demum tenentur Episcopo significare diem electionis Abbatissæ, cumque usque ad præfinitum tempus expectare, si antea expresse declaraverit, se uti velle facultate sibi hac in parte attributa, ut liceat animadvertere in Regulares, qui ante tempus significatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatissæ electionem procedunt. Ita declaravit Sac. Congr. Concilii, cujus rescriptum reperitur in 4. par. *Bullarii* post declarationes dubiorum Constitutionis supradictæ. At tamen quamvis possit Episcopus intervenire electioni, non per hoc potest exquirere, & excipere vota eligentium; ut decrevit Sac. Congreg. Concil. *die 10. Septembr. 1636.* apud Pasqualig. *loc. cit. n. 688.*

Quar. 9. An Prælati habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem teneantur Regulares notificare electionem Abbatissæ faciendam.

Resp. Non teneri; quia facultas, quæ per Constitutionem Gregorii XV. de exemptorum privilegiis tribuitur Episcopo quoad Regulares exemptos, non competit talibus Prælati, ut respondit Sac. Congr. *ad dubium 4.* ipsi propositum super eadem Constit. Ex quo colligitur

Pasqual. *loc. cit.* n. 727. quod prædicta facultas concessa fuerit Episcopo intuitu dignitatis, atque adeo privative quoad alios; unde concludit electionem Abbatissæ non esse notificandam Vicario Capitulari, Sede vacante, neque Vicario Episcopali, existente Episcopo, extra diocesim. Quia tamen Sac. Congr. in *Avenion.* 13. Dec. 1639. declaravit, notificandam esse electionem Abbatissæ etiam Vicario, ipsi standum erit, si declaratio sit universalis.

§. III.

Per quot annos eligi debeat Abbatissa.

Quar. 9. **A**N Abbatissa eligenda sit ad triennium.

Resp. Affirmative. Ita Greg. XIII. in sua Constit. quæ incipit, *Esposcit*, & si fiat ultra triennium, est nulla etiam pro toto triennio; quia stante decreto irritante, tota electio annullatur, juxta doctrinam Romani *cons. 66.* Quamvis tamen Pontif. prohibeat eligi Abbatissam ultra triennium, non per hoc præcipit, quod eligatur, per triennium, ut norant Tamb. Navar. & Lavor. qui refert declarationem Sacr. Congr. 18. Novemb. 1595. in una *Aria.* Vel poterit eligi ad triennium, sed secundum formam Constit. Leonis X. ut scilicet teneatur singularis annis in manibus Visitatorum, aut aliorum Superiorum renunciare, & quod ipsi possint novas Abbatissas ponere, eligente Conventu, si ita expedire judicaverint. Et ad hanc formam reduci potest electio etiam in illis monasteriis, in quibus ex consuetudine, aut statuto eligitur ad triennium; dummodo id fiat per eos, ad quos spectat imponere leges provincialibus, quia cum hoc spectet ad bonum regi-

regimen, potest præcipi ab habente jurisdictionem. Pasqualig. *ubi supra* n. 673.

Quar. 2. An expleto triennio possit eadem Abbatissa sine Sedis Apostolicæ dispensatione reeligi ad aliud triennium.

Resp. Non posse, sed necessatio vacare debere per aliud triennium, ita statuente eodem Gregorio in *supracit. Constitut.* Ex quo fit, quod, si intra triennium moriatur Abbatissa, aut alio modo vacet officium, non poterit eligi in Abbatissam, quæ præcessit in officio, quia non vacavit per triennium. Neque eligi potest in Vicariam, seu Priorissam, quæ gubernet monasterium in capite, per aliquod notabile tempus. Immo neque in Vicariam novæ Abbatissæ. Nam Gregor. XIII. præcipit elapso triennio sui officii, ut *omni profus careat auctoritate.* Quæ verba excludunt Vicariam, quæ in defectum Abbatissæ, quando vel ratione infirmitatis, vel ex alia causa non est præfens, fungitur munere Abbatissæ; unde non omni profus caret auctoritate. Hæc autem non habent locum in Abbatissis, quæ non sunt triennales, sed annuales, aut biennales; istæ enim poterunt eligi in Abbatissas, quoad usque compleant triennium, quia triennium integrum pro tali officio conceditur in *cit. Const.* Alia vero officia habenti annexam auctoritatem, regimen, & administrationem posse conferri Abbatissis annualibus, aut biennialibus, expleto munere, tradit Pasqual. quia *d. Const.* disponit solum de Abbatissis triennialibus.

Quar. 3. An si expleto triennio Abbatissa ex dispensatione eligatur ad triennium, possit rursus expleto secundo triennio de novo eligi absque dispensatione ad tertium triennium.

Resp.

Resp. Non posse, ob rationem, quam adduximus cum de Confessario c. 6. §. 6. q. 4. Vidu etiam Pasqual. loc. cit. n. 717.

Quar. 4. An Collegium Oblatarum teneatur eligere Præsidentem triennemem, an vero possit eligere perpetuam.

Resp. Posse perpetuam eligere. Quia Gregorius XIII. Sixti V. & aliorum Pontificum Constitutiones præcipientes, quod deinceps Abbatissæ, & Priorissæ eligantur triennales & non perpetuæ, loquuntur de monialibus normam, & disciplinam regularem servantibus, & non extendunt ad alias expresse. Quotiescunque autem canonice Constitutio statuit aliqua nova, & a jure communi exorbitantia de monialibus, solum est intelligenda de veris Religiosis, & regulam per S. Sedem Apostolicam approbatam professis, & non de aliis, quantumcunque religiose, & collegialiter viventibus, nisi expresse suam legem ad illas extendant, juxta c. indemnitate §. pen. de elect. lib. 6. Quare de Oblatis prædictæ Constitutiones non sunt intelligendæ, atque adeo poterunt Præsidentem perpetuam eligere. Roderic. 1. q. 57. art. 5.

§. IV.

De Confirmatione & Benedictione
Abbatissæ.

Quar. 1. **A** Quo sit confirmanda Abbatissæ.

Resp. Confirmationem Abbatissæ juxta dispositionem c. indemnitate de elect. in 6. fieri debere a Superiore monasterii. Quare si monasteria subiciuntur Ordinario, debet ab ipso confirmari Abbatissæ electa; si subiciuntur immediate Sedi Apostolicæ, debet confirmatio peti

peti per procuratorem a Summo Pontifice, vel ejus Legato, juxta c. s. Abbatem de elect. in 6. Si vero monasteria subduntur Regularibus, confirmatio spectat ad ipsos, ita ut Prælatus pro ipsis deputatus debeat confirmare, ut desumitur ex C. Monachi, & C. Monasterium de statu Monac. Et quidem confirmatio spectat ad Regulares private quoad Episcopos, ut declarat Sac. Congr. in resolutione dubiorum sub Constit. Greg. XV. Inscrutabili, & ita etiam notat Tambur. de jur. Abbatiss. disp. 29. q. 1. n. 2. ubi advertit, electionem Abbatissæ, nisi aliud obstat, esse statim confirmandam a Superiore, qui præfuit electioni, & confirmationem esse faciendam in loco, in quo est publicata. Addit tamen Miranda q. 2. de Monialib. art. 5. posse confirmantem ingredi claustra, si timeatur aliquod periculum, aut scandalum ob moniales resistentes electioni, quia hæc est rationalis causa, & necessaria ingrediendi.

Quar. 2. An stante oppositione electio sit confirmanda.

Resp. Si electio facta sit per compromissum, & minor pars Collegii, seu aliquæ tantum opponant, tunc non obstante oppositione esse confirmandam, tradunt Rodriq. & Laym. de elect. q. 232. alserentes id colligi ex c. Indemnitate §. Porro de elect. in 6. Si vero electio facta sit per scrutinium, & duæ partes consenserint, aut electæ a majori parte alia accedat usque ad duas partes, electio erit confirmanda, ut discernitur in d. c. indemnitate. Item si electio sit celebrata tantum a majori parte, & nulla monialium opponat, erit confirmanda; at stante oppositione erit superledendum, donec super objectis fiat inquisitio, & causa examinetur.

Quar.

Quar. 3. Ad Prælatus absens possit electionem confirmare.

Resp. Posse; quia nihil videtur ob stare. Nam in c. qua fronte de appellat. non reprehenditur Episcopus Cantuariensis, quia absens confirmaret electiones, sed quia non confirmaret in Ecclesia, aut in suo palatio, vel saltem in sua camera, sed in camera Regis. Ita contra Tambur. Pasq. n. 702. qui n. 703. asserit, Prælatum posse confirmare electionem etiam extra dioccesim, si tantum necessaria sit examinatio electionis, & personæ electæ, quia hic actus exerceri potest sine strepitu, & figura iudicii; se-cus vero si pars opponat, quia iurisdictio contentiosa extra dioccesim non potest exerceri.

Quar. 4. An Abbatisa electa possit ante confirmationem administrare.

Resp. Non posse ex c. Nosti, c. qualiter de elect. in 6. quia electo dat tantum iurisditionem habitualem, confirmatio vero exercitium. Excipiuntur tamen aliqui casus, in quibus ante confirmationem ministrare potest. Primus est, quando est electa tantum a maiori parte, & obijciuntur contra electionem; tunc enim, usquedum examinantur objectiones, administrare poterit, ex dispositione c. Indemnitatibus §. si vero. Nec poterit impedi ab administratione etiam præ-textu alterius electionis subsecutæ, quia omnia subsecuta contra eius administrationem attentata sunt ex d. cap. ex quo pariter habetur, quod interim dum administrabit, non poterit aliquid alienare, nec aliquam ad habitum recipere. Secundus, si a confirmante tam longe distet, ut sine gravi incommodo non possit differri administratio; nam tunc poterit administrare, ut notat communiter Doctores. Item, fallit supradicta

gula,

gula, in casu quo non sit in usu talis confirmatio, & resistat contraria consuetudo. Quamquam dici possit semper intervenire confirmationem, quia, eo ipso quod electioni non opponatur, per tacitum consensum confirmatur.

Quar. 5. An Abbatisa debeat benedici.

Resp. Affirmative ex Clement. Attendentes §. statuimus de statu Monachor. ubi apponitur pœna amissionis muneris, & juris acquisiti contra negligentes petere benedictionem ultra annum, nisi tamen ulterius differant ea causa rationabili, quam probare ad ipsas spectabit. Nec sufficit, quod petant, sed necessarium est, quod suscipiant, quia textus habet, *Munus benedictionis suscipiant*. Hoc tamen non habet locum quoad omnes Abbatisas, sed tantum quoad illas, quæ consueverunt benedici; unde non omnes benedicendæ sunt, sed attendenda est consuetudo monasterii; ut notant Navar. Miranda, Azor. Tambur. qui advertunt, Abbatisam semel benedictam, iterum benedici non posse.

Quar. 6. Quo die, & loco Abbatisa sit benedicenda.

Resp. Posse benedici qualibet die, ut notat Glos. in d. Clement. Attendentes, exceptis tamen diebus luctus ex ritu ecclesiastico, quales sunt illi, in quibus celebratur memoria Passionis Domini, quia benedictio Abbatisæ est actus lætitiæ, & solemnitatis. Benedici autem debet in Ecclesia exteriori, adhibitis suis tantum monialibus, quæ sunt necessariæ in ministerio. Ita ex declaratione Sac. Congregar. Pasqualig. loc. cit. n. 713.

Quar. 7. Ad quem spectet Abbatisarum benedictio.

Resp. De jure communi spectare ad Episc.

co:

copum, Barb. de posest. Episc. alleg. 27. n. 51. Quod tamen modo procedit tantum quoad Abbatissas subjectas Ordinario, nam exemptæ, & immediate subjectæ Sedi Apostolicæ, sicut confirmandæ sunt a Summo Pontifice, vel ejus Legato, ita etiam benedicendæ. Subjectæ vero Abbat. Regul. benedicendæ sunt ab ipsis, ut tradit Tambur. de jure Abbas. t. 1. disp. 22. q. 8. n. 2. Extant enim privilegia hoc concedentia; quorum primum est Innocentii VIII. sub die 9. Aprilis 1489. Alterum Clem. VIII. sub die 24. Julii 1599. concessa Abbati monasterii Cistercii.

Quar. 8. An hæc facultas possit delegari.

Resp. Polse committi non solum Abbatibus benedictis, sed etiam non benedictis, quia hi ex concessione S. Pii V. 17. Kal. Febr. 1566. facta Abbatibus Canonicorum Regularium se habent in omnibus, ac si essent benedicti. Immo cum hæc sit simplex benedictio; nec excedat potestatem sacerdotalem, forte committi poterit simplici Sacerdoti, præsertim quia Clemens VIII. in privilegio præallegato concedit, quod Abbas Generalis possit deputare Vicarios pro hoc munere, nec requirit, quod sint Abbates. Pasqual. n. 715.

CAPUT X.

De Monialium Privilegiis.

Quar. 1. AN moniales exemptæ gaudeant privilegiis sui Ordinis, quibus gaudeant Regulares exempti.

Resp. Gaudere illis privilegiis, quorum ipsæ sunt capaces ratione status, & sexus. Ita Rodrig. D. Antonin. Paludan. & alii, quos refert, & sc.

& sequitur Tamb. de jur. Abbas. disp. 17. q. 1. contra Barb. Sanch. & alios. Ratio est, quia fere omnes moniales Regularibus subjectis communicationem privilegiorum propriæ religionis sortitæ sunt, ut videre est apud Tambur. loc. c. Tum quia masculinum præcipue in materia favorabili, & ex identitate rationis concipit foemininum in iis, quæ foemininis possunt adaptari, l. 1. ff. de verb. signif. & ibi communiter scribentes. Tum quia, cum vivant sub eadem regula, sunt pars Ordinis ipsorum, & ideo tanquam pars gaudere debent privilegiis totius.

Quar. 2. An hujusmodi privilegiis gaudeant moniales Episcopo subjectæ.

Resp. Gaudere. Ita Castropal. cum relatis a Céspedes de exempt. Regular. c. 23. dub. 344. Ratio est, quia licet regantur ab Episcopo, non desinunt esse pars Ordinis, quia dum regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsum pro Fundatore, quanquam ab aliis sint institutæ. Si igitur sunt pars, debent communicare cum suo toto, atque adeo de privilegiis totius participare. Neque moniales per hoc, quod priventur privilegio exemptionis per subjectionem Episcopo, amittunt privilegia sui Ordinis; quia per mutationem non extinguuntur privilegia, quæ sunt compatible cum statu mutato. Seraph. dec. 1414. præsertim cum privilegium tollens unum non tollat aliud, l. si domus sua ff. de servit. præd. urban. & cap. Pastoralis de privil.

Quar. 3. An moniales diversorum Ordinum, qui simul communicant in privilegiis concessis unicuique illorum, participant per eandem communicationem de ipsis.

Resp. Participare. Ita Doctores relati a Pignat.

copum, Barb. de posest. Episc. alleg. 27. n. 51. Quod tamen modo procedit tantum quoad Abbatissas subjectas Ordinario, nam exemptæ, & immediate subjectæ Sedi Apostolicæ, sicut confirmandæ sunt a Summo Pontifice, vel ejus Legato, ita etiam benedicendæ. Subjectæ vero Abbat. Regul. benedicendæ sunt ab ipsis, ut tradit Tambur. de jure Abbas. t. 1. disp. 22. q. 8. n. 2. Extant enim privilegia hoc concedentia; quorum primum est Innocentii VIII. sub die 9. Aprilis 1489. Alterum Clem. VIII. sub die 24. Julii 1599. concessa Abbati monasterii Cistercii.

Quar. 8. An hæc facultas possit delegari.

Resp. Polse committi non solum Abbatibus benedictis, sed etiam non benedictis, quia hi ex concessione S. Pii V. 17. Kal. Febr. 1566. facta Abbatibus Canonicorum Regularium se habent in omnibus, ac si essent benedicti. Immo cum hæc sit simplex benedictio; nec excedat potestatem sacerdotalem, forte committi poterit simplici Sacerdoti, præsertim quia Clemens VIII. in privilegio præallegato concedit, quod Abbas Generalis possit deputare Vicarios pro hoc munere, nec requirit, quod sint Abbates. Pasqual. n. 715.

CAPUT X.

De Monialium Privilegiis.

Quar. 1. AN moniales exemptæ gaudeant privilegiis sui Ordinis, quibus gaudeant Regulares exempti.

Resp. Gaudere illis privilegiis, quorum ipsæ sunt capaces ratione status, & sexus. Ita Rodrig. D. Antonin. Paludan. & alii, quos refert, & sc.

& sequitur Tamb. de jur. Abbas. disp. 17. q. 1. contra Barb. Sanch. & alios. Ratio est, quia fere omnes moniales Regularibus subjectis communicationem privilegiorum propriæ religionis sortitæ sunt, ut videre est apud Tambur. loc. c. Tum quia masculinum præcipue in materia favorabili, & ex identitate rationis concipit foemininum in iis, quæ foemininis possunt adaptari, l. 1. ff. de verb. signif. & ibi communiter scribentes. Tum quia, cum vivant sub eadem regula, sunt pars Ordinis ipsorum, & ideo tanquam pars gaudere debent privilegiis totius.

Quar. 2. An hujusmodi privilegiis gaudeant moniales Episcopo subjectæ.

Resp. Gaudere. Ita Castropal. cum relatis a Céspedes de exempt. Regular. c. 23. dub. 344. Ratio est, quia licet regantur ab Episcopo, non desinunt esse pars Ordinis, quia dum regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsum pro Fundatore, quanquam ab aliis sint institutæ. Si igitur sunt pars, debent communicare cum suo toto, atque adeo de privilegiis totius participare. Neque moniales per hoc, quod priventur privilegio exemptionis per subjectionem Episcopo, amittunt privilegia sui Ordinis; quia per mutationem non extinguuntur privilegia, quæ sunt compatible cum statu mutato. Seraph. dec. 1414. præsertim cum privilegium tollens unum non tollat aliud, l. si domus sua ff. de servit. præd. urban. & cap. Pastoralis de privil.

Quar. 3. An moniales diversorum Ordinum, qui simul communicant in privilegiis concessis unicuique illorum, participant per eandem communicationem de ipsis.

Resp. Participare. Ita Doctores relati a Pignat.

gnat. l. 10. *consul. n. 24.* Quia Regulares, qui communicant in privilegiis, eodem modo ipsa participant, ac si essent ipsis per se primo concessa, quia est communicatio absoluta, & perfecta, ita ut non redundet ex alio in ipsos, ut redundant privilegia Religionis in familiares, & mariti in uxorem: sed possint uti ex propria persona, tanquam si nulli alteri essent concessa. Nam privilegia tali pacto communicata se habent ut privilegia ad instar, ita ut concedant omnem favorem, & effectum, quem secum habet privilegium alteri concessum, ut firmiter Doctores relati a Pignat. *loc. cit. n. 25.* Privilegia autem immediate concessa etiam a monialibus participantur, ut probatum est supra; ergo etiam de communicatis unicuique Ordini participantur.

Quar. 4. Quomodo moniales immediate subiectæ Ordinario possint uti, & frui privilegiis illis Regularium, ad quorum usum requiritur ministerium Prælati, cuiusmodi v. g. est privilegium absolvendi, dispensandi &c.

Resp. Ex Cespedes *loc. cit.* cum distinctione: Si in tenore privilegii, & concessionis habeatur, præfata privilegia suffragari Regularibus per ministerium proprii Prælati, abstrahendo, quod Prælati sit Regularis, vel non; tunc possunt uti, etiam si concessio detur ab Episcopo, & proprio Ordinario, qui est proprius Prælati monialium non exemptarum. At si in tenore concessionis, & privilegii habeatur, dicta privilegia suffragari Regularibus per concessionem solum Prælati Regularis, tunc a solo Prælati Regulari recipere possunt hoc commodum fruendi dicti privilegii.

Quar. 5. An, & quomodo moniales per ministerium Abbatissæ possint uti, & frui illis

pri-

privilegiis, ad quorum usum requiritur factum Superioris habentis potestatem spiritualem, ut est privilegium dispensandi in jejuniis, officio, &c.

Resp. Possunt uti per ministerium Abbatissæ, quia licet defectu potestatis spiritualis non possit dispensare auctoritativo modo, potest tamen ex commissione sui Prælati, ut notat cum aliis Lezana *r. 1. qq. regular. c. 26. n. 16.* Quæ commissio utique præsumitur in ipsa, statim ac eligitur in Abbatissam; debet enim habere totum id, quod requiritur ad recte, & rationabiliter suum munus exequendum; Unde moniales possunt uti dictis privilegiis per ministerium Abbatissæ, quia tunc censetur dispensare ipse Prælati, & Abbatissa solum exequi dispensationem, nec uti aliqua spiritali jurisdictione. Pasqual. *loc. cit. n. 749.*

Quar. 6. Quibus privilegiis gaudeant moniales tempore interdicti, & cessationis a divinis.

Resp. Gaudere illis omnibus, quibus gaudent viri religiosi sui Ordinis, juxta superioris dicta. Unde possunt moniales tempore interdicti generalis in suis Ecclesiis divina officia recitare, submissa tamen voce, januis clausis, non pulsatis campanis, & exclusis omnibus, quæ causam interdicti dederunt, vel nominatim interdictis. Ita Collect. *Privileg. Mendic. v. interdictum 3.* ibique Capuc. *annot. versic. 3. tempore interdicti*, Rodriq. & alii. Possunt insuper, cum præfatis tamen limitationibus, facere celebrare Missas sive per sacerdotes seculares, sive regulares, cum de utrisque sit par ratio, ita concedente Bonifacio VIII. in *cap. Alma mater de sent. excomm. in 6.* Hæc omnia militant etiam proportionaliter tempore cessationis a divinis ex privilegio Leo-

Confess. Monial.

Q

nis

nis X. concessio monachis S. Benedicti. Peyrin. t. 1. de privil. Minim. in Constis. 2. Sixti IV. n. 52. & alio etiam privilegio Nicolai V. de eligendis sex personis, quæ tali tempore assistant Missis, & divinis officiis; recipiantque Sacramenta, postis tamen quibusdam conditionibus. Casarub. Sorb. & Lezana.

Quar. 7. An tempore interdicti gaudeant supradictis privilegiis famuli, alique monialium officiales.

Resp. Gandere. Quare famuli, familiares, Syndici, Advocati, Procuratores, & officiales ordinarii possunt per moniales, quibus inserviunt, ad divina admitti. Rodriq. c. 2. qu. 114. art. 1. & seqq. Idem de laboratoribus, & aliis salario, vel gratis, sive obsequio tantum inservientibus, asserunt Suar. & Tamb. de jure Abbas. disp. 6. q. 16. n. 8. Nam familia gaudet privilegio domini. Zerol. in Prax. p. 3. v. Episcopi n. 4. Item puellæ educationis gratia, alique foemina titulo famulatus, aut ex justa alia causa in monasterio degentes dicto gaudent privilegio ex concessione Eugenii IV. facta Cisterciensibus, & relata a Sayro 2. §. de censur. c. 7. n. 22.

Adnotandum tamen diligenter, ut recte monet Lezana tom. 1. qq. Regular. c. 2. n. 20. an quando ponitur cessatio a divinis, vel interdictum auctoritate Apostolica, revocentur privilegia Regularium, quia tunc non licebit illis frui; sicuti neque quando scandalum aliquod inde exurgeret propter singularitatem; nec si talia privilegia non sint in usu; neque si solum sint vivæ vocis oracula, ut est illud Nicolai Franchi Sedis Apostolicæ Legati de admittendis quindecim personis tempore interdicti, quia sunt abrogata;

Quar.

Quar. An moniales tempore interdicti generalis possint aliquando publice divina peragere.

Resp. Posset, pulsatis campanis, voce alta, apertisque januis divina facere in festivitatibus Natalis Domini, Paschæ, ac Pentecostes, & Assumptionis B. Mariæ. Ita in cit. c. Alma Mater. Sorb. in addit. ad compend. v. interdictum 3. §. 3. qui etiam hoc extendit ad festum SS. Sacramenti, & per totam octav. illius, per unam Extravag. Martini V. Immo ex specialibus Regularium privilegiis etiam in festo Conceptionis & Nativitatis B. Virginis, & S. Jo. Baptistæ, ac in festis Sanctorum, & Sanctarum, sub quorum invocationibus Ecclesiæ sunt erectæ, seu quorum corpora in ipsis Ecclesiis recondita existunt; nec non in festis Sanctorum respective suarum Religionum, & per octav. earundem omnium festivitatum; nec non quoties aliquam ex monialibus Monasterii ad professionem admitti, aut in Ecclesia sepeliri contigerit. Ita Leo X. supra adductus. Peyr. Cas. Lezan. l. c. & alii. Semper tamen exclusis nominatim interdictis, aut interdicto causam præbentibus.

Quar. 9. An vigore Concilii Trident. sess. 25. de Regular. cap. 12. & Constitutionis Gregorii XIII. cujus initium in sancta verum, revocata sint privilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti januis apertis.

Resp. Non esse revocata. Ita Doctores, quos plena manu congerit, & sequitur Peyr. loc. cit. n. 51. contra Navar. Garz. & Barb. Quia mens Concilii fuit, ea tantum revocare privilegia; quæ a quibusdam vigore quorundam specialium privilegiorum prætendebantur de nullo modo interdictum servando, inter quos Milites Hierosolymitani, & Fratres Ministri. Ita Sorb.

Q 2

& Peyr.

& Peyrin. *loc. cit.* Et per Constitutionem Gregorii non revocantur nisi illa privilegia, quæ Concilio adversantur, Medina Rodriq. & de la Cruz. Et redditur omnino certa hæc sententia saltem pro festis suorum Ordinum per Constitutionem Clementis VIII. editam die 17. Octob. anno 1505. Ita enim habet: *Ut temporibus interdictionis quacunque etiam Apostolica auctoritate appositis, festa Sanctorum Ordinis S. Francisci, &c. solemniter celebrentur, perinde ac si interdictum huiusmodi minime appositum esset. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Universalibus, & Provincialibus Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus.* Unde per hanc Constitutionem corruit etiam declaratio Sac. Congr. in oppositum relata a Barbof. in *Collecl. Bullar. v. Privilegium.*

Quar. 10. An moniales virtute suorum privilegiorum possint in propria Ecclesia exteriori admittere personas laicas ad sepulturam.

Resp. Ex Pignat. *l. 4. conf. 177.* non posse, nisi huiusmodi Ecclesiæ habeant jus sepulturæ vel ex particulari privilegio, vel ex indulgentia speciali. Desumitur ex *c. in nostra de sepult.* Illudque concedere spectat ad Episcopum ex jure communi, Abbas, & alii in *c. penult. eod. c.* & resolvit Rota cor. Caval. *dec. 16. n. 2.* ubi subdit, Legatum a Latere id posse. Et in specie quod laici, sive viri, sive foeminae, non queant sepeliri in Ecclesia monialium exteriori, licet solvere vellent poenam Synodalem, declaravit expressè Sac. Congr. Episc. in *Maceraten. 8. Novemb. 1642.* Etiam si essent Principes, & eorum majores ibi tumulati fuissent, in *Gravien. 1. Octob. 1650.* Ac nisi de scientia ejusdem Sac. Congr. & consensu monialium, ut in *Feretrana 21. Nov.*

vembris 1603. & in Vercellen. 18. Maii 1696. Quam licentiam requiri etiam pro ibi construendo sepulchro, decrevit eadem Sac. Congr. in *Ferrariensi 12. Julii 1604.* illamque concedere solet personis benemeritis, & cum elemosyna competente, ut in *Mossanen. 6. Aug. 1601.*

Neque refragatur cap. ubicunque 13. qu. 2. Concilii Triburienfis. Nam cessant modo rationes Canonis, qui loquitur de facultate eligendi sepulturam in Ecclesiis Monialium stante necessitate temporum, vel locorum. Et secundum hanc explicationem repellitur objectio deducta ex declaratione Gregorii XIII. quam refert Marzil. & ex eo Portel. ex quo Pellizar. de *Monial. c. 7. n. 10.* dicentes, illum declarasse, corpora volentium sepeliri in monasterio monialium debere sepeliri in Ecclesia exteriori, & non intra claustra; nam talis declaratio intelligenda est juxta *d. c. in nostra*, dummodo scilicet ex necessitate temporum, vel locorum, aut ex particulari privilegio, vel indulgentia speciali liceat Ecclesiis monialium ad Ecclesiasticam sepulturam recipere laicos, qui apud ipsas eligunt sepeliri. Tum quia dicta declaratio est revocata posterioribus decretis supradictis, per quæ decreta impeditur etiam quoad hoc monialibus participatio privilegiorum cum Regularibus, qui habent ex privilegio jus sepulturæ, ex *Clement. Dudum de sepult.*

Quar. 11. A quo debeat peragi officium super cadavera, quando ex licentia, vel privilegio in Ecclesiis monialium tumulantur.

Resp. Si moniales sunt exemptæ, a Regularibus est peragendum, quia, cum communicent in privilegiis cum religiosis suis Ordinis, ut

diximus, exemptæ sunt a jurisdictione Parochorum, & aliorum in materia funeralium, ut declarat Sac. Congreg. 15. *Martii* 1694. Ita quod nullus intra earum Ecclesias nec Canonici nec Clerus possunt peragere officia defunctorum, nec reliqua ad huiusmodi officium pertinentia, Peregr. Lezan. Belat. & Bordon. qui refert decisum a Sac. Congreg. Concil. 19. *Martii* 1609. Non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili in contrarium. Sac. Congreg. Rituum 8. *Augusti* 1629. & in aliis similibus declarationibus, quas refert Barbosa.

Si vero sub Episcopi regimine degant, cenſeo pariter, officium funeris esse peragendum a Confessario. Quia moniales non obstante subjectione Ordinario, adhuc fruuntur privilegiis, & exemptionibus Regularium. Tum quia sicuti quo ad personas a jurisdictione Parochorum sunt plene exemptæ, ita etiam quo ad Ecclesias; nam locus, & persona, ut alibi adnotavimus cum Sperello, ambulant pari passu. Tum quia Confessarius est monialium Ecclesie Parochus, in illis enim exercet omnia jura parochialia, unde ad ipsum spectare debet officium funeris privative quoad alios.

Quar. 12. An moniales delinquentes confugiens ad Ecclesiam gaudeant immunitatis privilegio, ita quod a Superiore extrahi non possint, ut puniantur.

Resp. Non gaudere, sed absolute posse extrahi, docet aliis relatis Peregrin. *de immunit.* c. 12. n. 3. Quia immunitas personalis, quæ monialibus competit, non impedit, quin puniantur a Superiore: ergo neque impedit immunitas localis, quæ vel minor est personali, vel saltem non potentior, cum utraque oriatur ex

eo, quod tam persona, quam Ecclesia sint Dedicatæ. Gaudere vero, affirmant alii quamplures penes eundem Peregr. *loc. cit.* quia privilegium immunitatis Ecclesiarum est locale; unde illo gaudere debent quicumque ad Ecclesiam confugiens, quia natura privilegii concessi loco talis est, ut omnes existentes in tali loco comprehendat. Utranque sententiam conciliat Gamba-curta *lib. 4. c. 11. n. 10.* & ait, posse extrahi, quando Superior procedit ad penitentias salutare ut pater, non ad ultres poenas ut iudex.

Quar. 13. An Moniales gaudeant aliquo privilegio, per quod excusentur a recitatione Officii Divini.

Resp. Clemens VII. ut in *Compend. privil. v. Moniales* §. 30. indulget monialibus Clarissia sub cura Fratrum Minorum degentibus, quod propter imperitiam, iudicio Prælatorum, Confessariorum, vel Abbatissarum satisfaciatur dicendo Officium laicorum. Idem Clemens concessit Regularibus, qui occupantur infirmitate propria, aut infirmorum fratrum curatione, quod satisfaciatur pro horis canonicis, recitando certos Psalmos per Superiorem eis assignandos, numero non minus septem, aut sex cum devotione, & Orationem Dominicam septies, & Symbolum Apostolicum bis. Graviter vero ægotantes Orationem Dominicam septies in die recitando, septem horis canonicis pariter satisfaciatur. Concessit insuper Innocentius IV. per Bullam X. monialibus Sanctæ Claræ, & consequenter etiam aliis per communicationem, ut casu quo ob rationabilem causam non possint dicere horas canonicas, satisfaciatur laicorum Officium recitando. Occasio autem vel causa rationabilis censetur adesse, si monialis

1. si scrupulosa circa recitationem Officii divini, si sit fatigata ex aliquo extraordinario labore, si præ manibus habeat aliquam extraordinariam applicationem, quæ illam defatiget, vel angat, & similes. Ita Salmanticenses in *Theol. mor. tom. 4. sr. 16. cap. 3. punct. 7. n. 62.*

Quar. 14. An monialis admissa ex vi privilegii Clementis VII. superius relati ad recitandas orationes laicorum peccet mortaliter, si eas omittat.

Resp. Videtur quod sic; quia orationes laicarum, cum subrogatæ sint in locum officii divini, ad quod monialis tenebatur sub mortali, trahunt secum eandem obligationem; nam subrogata res censetur eadem cum principali, & sub eadem dispositione comprehenditur. *Authent. de hered. ab intest. venien.* & notant Bald. Decian. Natta, & Rota eorum Merlingo *dec. 445. n. 2.* Negant tamen Salmanticen. *loc. cit. p. 51.* Quia monialis illa perinde se habet ac monialis laica, quæ sub mortali ad talem recitationem non tenetur. Et regula illa de subrogatione non procedit, quando versatur in odiosis, aut privilegiis, ex traditis a Barbof. *de axiom. jur. axiom. 223. n. 4. 6. & seqq.*

Quar. 15. An vigore privilegii Leonis X. possint moniales satisfacere præcepto recitandi horas canonicas, si illas tantum mentaliter dicant.

Resp. Affirmant sine ulla distinctione Jo. de la Cruz, Sanctorius, Perficus, & Tambur. *Opus. de Sacrif. Missæ lib. 2. cap. 9. §. 3.* Limitat Peyrin. *De Privii. Minim. ad Confess. 28.* Leonis X. quoad scrupulosos, & secundum illam partem tantum, quæ secreta esset dicenda. Negant absolute, & merito Baldellus, Lezana, & Diana, quia dictum privilegium, utpote

utpote vivæ vocis oraculo concessum, modo sublatum est per Constitutionem Gregorii XV. & Urbani VIII.

Quar. 16. An moniales gaudeam aliquo privilegio pro suppleendis defectibus in Officio divino commissis.

Resp. Innocentium VII. & Alexandrum VI. concessisse, quod, quando Regulares aliquid dimittunt in divino Officio, non ex dolo; possint supplere cum aliquo Psalmo, vel dicendo Orationem Dominicam, vel Ave Maria. Et Sixtus IV. indulget non valentibus persolvere divinum Officium bene, ac diligenter in choro, pro ut tenentur, vel ex defectu visus, aut auditus aliquid prætermiserint, non teneantur illud omissum iterum persolvere, sed dicant unum Psalmum in fine horarum, & sufficiat. Quæ privilegia locum habent, ut advertit Navar. quando agitur de parte non notabili. Alia etiam privilegia ad hanc materiam spectantia refert Cafar. in *Compend. v. offic. div. n. 1. §. 6.*

Quar. 17. Quid indulgeat Leo X. per orationem illam *Sacrofanctæ* in fine Officii solitam recitari.

Resp. Indulgere, ut possint acquirere remissionem omnium defectuum ex humana fragilitate in divini Officii recitatione commissorum. Ad hanc autem remissionem consequendam requiritur primo, quod ille defectus contractus sit tantum culpa venialis, quia ea oratio non potest habere tantam efficaciam, ut deleat mortalia, etiam ex voluntate Papæ. Secundo requiritur, quod illam recitans non sit in peccato mortali, aliter oratio illa nihil prodesset, quia venialia non remittuntur, remanentibus mortalibus, ut omnes docent Theologi cum D. Thoma Tertio requiritur, quod

ad illorum remissionem se disponat saltem per actum attritionis sufficientem ad destruendum peccatum veniale; nam hæc oratio delet prædictos defectus veniales, quatenus est sacramentale; sacramentalia autem non remittunt peccata venialia ex opere operato, quia non sunt instituta a Christo, sed ex opere operantis; qui proinde debet esse dispositus saltem per actum attritionis excitatum per sacramentalia; & hæc est communior opinio de sacramentalibus. Vide Fabrum *disp. 42. de Pœnit. n. 54.*

Quar. 18. An moniales sive exemptæ, sive Ordinario subjectæ gaudeant omnibus indulgentiis non solum proprii Ordinis, sed etiam aliorum Ordinum Regularium.

Resp. Gaudere. Phlippin. in *Filiat. Spirit. n. 437.* cum communi, & clare habetur ex Bulla Pauli V. §. ubi ait: Volumus autem, ut omnes supradictæ indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus unius Ordinis tam monastici, quam mendicantis duntaxat concessæ, etiam omnibus monialibus cuiusvis regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, regulæ, & instituti, suffragentur.

Quar. 19. An moniales immediate Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subjectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiis Ordinis pro Sæcularibus concessas, v. g. Indulgentiam Portiunculæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.

Resp. Negat Pellizar. *de monial. cap. 9. n. 40.* quia tenor concessionis præcise loquitur de Ecclesiis Ordinis, templa autem monialium

Sedi Apostolicæ, vel Ordinario immediate-subjectarum, vere Ecclesiæ Ordinis dici non possunt; utpote a potestate Ordinis exempta. Affirmant nihilominus Nogueira *disp. 1. q. 10. n. 14.* & suadet ratio; sicut enim moniales, ut diximus, per hoc, quod subdantur Ordinariis, non desinunt esse moniales sui Ordinis; ita neque earum Ecclesiæ per hoc, quod sint Ordinariis subjectæ, desinent esse Ecclesiæ sui Ordinis; nam locus, & persona ambulant pari passu, ut notat Sperel. *dec. 3. num. 4.* & ideo hanc sententiam in terminis Indulgentiæ Portiunculæ sustinet aliis relatis Gobat. *r. 2. p. 2. c. 9. n. 354. §. 5.* quia Sixtus IV. hanc indulgentiam ad omnes S. Francisci Ecclesias extendit sine aliqua exceptione, ut tradunt Miranda, Emmanuel, & Hieronymus, Rodrigu. adducti a Nogueira *loc. cit.*

Alia plura extant pro monialibus privilegia, quorum alia sparsim in hoc tractatu referuntur, reliqua vero penes privilegiorum Regularium Collectores videri possunt.

CAPUT XI.

De Particularium Monialium obligationibus, & Privilegiis.

§. I.

De obligationibus, & Privilegiis
Abbatissæ.

Quar. 1. AN Abbatissa teneatur sub mortali tollere transgressiones regulæ, quæ in subditis non sunt peccatum mortale.

ad illorum remissionem se disponat saltem per actum attritionis sufficientem ad destruendum peccatum veniale; nam hæc oratio delet prædictos defectus veniales, quatenus est sacramentale; sacramentalia autem non remittunt peccata venialia ex opere operato, quia non sunt instituta a Christo, sed ex opere operantis; qui proinde debet esse dispositus saltem per actum attritionis excitatum per sacramentalia; & hæc est communior opinio de sacramentalibus. Vide Fabrum *disp. 42. de Pœnit. n. 54.*

Quar. 18. An moniales sive exemptæ, sive Ordinario subjectæ gaudeant omnibus indulgentiis non solum proprii Ordinis, sed etiam aliorum Ordinum Regularium.

Resp. Gaudere, Philippin. in *Filiat. Spirit. n. 437.* cum communi, & clare habetur ex Bulla Pauli V. §. ubi ait: Volumus autem, ut omnes supradictæ indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus unius Ordinis tam monastici, quam mendicantis duntaxat concessæ, etiam omnibus monialibus cuiusvis regulæ approbatæ, & intra claustra cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, regulæ, & instituti, suffragentur.

Quar. 19. An moniales immediate Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subjectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiis Ordinis pro Sæcularibus concessas, v. g. Indulgentiam Portiunculæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.

Resp. Negat Pellizar. *de monial. cap. 9. n. 40.* quia tenor concessionis præcise loquitur de Ecclesiis Ordinis, templa autem monialium

Sedi Apostolicæ, vel Ordinario immediate-subjectarum, vere Ecclesiæ Ordinis dici non possunt; utpote a potestate Ordinis exempta. Affirmant nihilominus Nogueira *disp. 1. q. 10. n. 14.* & suadet ratio; sicut enim moniales, ut diximus, per hoc, quod subdantur Ordinariis, non desinunt esse moniales sui Ordinis; ita neque earum Ecclesiæ per hoc, quod sint Ordinariis subjectæ, desinent esse Ecclesiæ sui Ordinis; nam locus, & persona ambulant pari passu, ut notat Sperel. *dec. 3. num. 4.* & ideo hanc sententiam in terminis Indulgentiæ Portiunculæ sustinet aliis relatis Gobat. *r. 2. p. 2. c. 9. n. 354. §. 5.* quia Sixtus IV. hanc indulgentiam ad omnes S. Francisci Ecclesias extendit sine aliqua exceptione, ut tradunt Miranda, Emmanuel, & Hieronymus, Rodrigu. adducti a Nogueira *loc. cit.*

Alia plura extant pro monialibus privilegia, quorum alia sparsim in hoc tractatu referuntur, reliqua vero penes privilegiorum Regularium Collectores videri possunt.

CAPUT XI.

De Particularium Monialium obligationibus, & Privilegiis.

§. I.

De obligationibus, & Privilegiis
Abbatissæ.

Quar. 1. AN Abbatissa teneatur sub mortali tollere transgressiones regulæ, quæ in subditis non sunt peccatum mortale.

Resp. Videri quod non. Non enim potest esse urgentior obligatio vitandi, vel tollendi alienas transgressiones, quam proprias; sed ad vitandas, vel tollendas proprias transgressiones Abbatissa non tenetur sub gravi, quia regula tam stricte nõ obligat: ergo neque ad tollendas alienas. Ita Lorca *in 2. d. Th. disp. 45. n. 2.* Verum opposita sententia sustinenda. Nam ad decorem, & perfectionem religionis multæ observantiæ institutæ suat, quæ vel non obligant singulas, vel obligant tantum ad culpam venialem, ut silentium, jejunia &c. quæ tamen si desicerent, grave detrimentum pateretur religio. Unde cum Abbatissæ incumbat conservare religionis integritatem, si negligat hæc instituta inviolata custodire, in re magni momenti deest suo muneri, & peccat mortaliter. Ita Trullench. & alii, quos refert, & sequitur Bartholomæus à S. Fausto *q. 152. n. 3.*

Quare Abbatissa dissimulans, regulam, seu constitutionem abire in defuetudinem, & non attendens ad promovendas moniales ad perfectionem, quam postulat status, ipsa mortaliter peccat, quamvis moniales non peccent nisi venialiter. Tenetur itaque corrigere, & castigare etiam sub mortali, quando videt observantiæ regularum, aut constitutionum grave damnum imminere: aliter, si ob verecundiam, timorem, aut pusillanimitatem dissimulet, erit in statu perditionis. Etiam peccata venialia frequentia monialium tenetur carpere, & corrigere, quando alias imminet periculum, ne disciplina religiosa magna ex parte minuatur. Lugo, Diana, Peyrin. & alii. Aliquando tamen poterit dissimulare aliqua peccata minora, quæ scilicet scandalosa non sunt, nec ab animo obstinato patrata, *cap.*

ipsa

ipsa pietas, §. verum 33. q. 4. Nec non dissimulare ad tempus peccata illius, quæ efficeretur deterior, si peccatum relinquere compelleretur; nam minus malum quandoque sustinendum est, ut majus evitetur, *c. duo mala dist. 13.*

Quar. 2. An licitum sit Abbatissæ, moniales errantes aliquando conviciis increpare.

Resp. Affirmat ex D. Th. Peyr. *tom. 2. de Pral. q. 2. c. 3. §. 16. n. 147.* Quia si licitum est, illas disciplinæ causa verberare, cur non licebit ob eandem rationem illas conviciis reprehendere? Ad hoc tamen ut reprehensio contumeliosa fiat sine peccato, debet fieri caute, modeste, & cum magna necessitate, & solum debet significari vitium, cujus emendatio prætenditur, non alia vitia jam correctæ, & emendatæ. Cavendum insuper est, ne fiat ex ira, alioquin peccaret mortaliter Abbatissa. Navar. Sylv. & Peyr. *loc. c. n. 148.* Sicuti pariter peccaret reprehendendo monialem coram Sæcularibus, vel etiam Novitiis (nisi forte coram ipsis peccasset) quia monialis sic objurgata multum apud illos gravaretur.

Quar. 3. An Abbatissa sit capax potestatis spiritualis.

Resp. Negative. Ita communiter cum D. Th. *in 5. dist. 19. q. 1. n. 1.* Immo esse incapax jurisdictionis spiritualis etiam delegatæ, tradunt Sotus, Victoria, Abbas, & alii, contra Salas, Bonac. & Tambur. Sicut enim, quia est incapax Ordinis, neque ex delegatione potest ei competere potestas Ordinis; ita quia est incapax jurisdictionis spiritualis ordinariæ, erit etiam incapax delegatæ. Hinc est, quod ex defectu potestatis spiritualis, non possit in signum Superioritatis ben-

benedicere in loco publico neque aquam, neque vestes in forma Ecclesiæ; potest tamen moniales benedicere ad modum, quo parentes suos filios benedicunt, Sylv. Mirand. Tamb. & Pasq. in *Laur. n. 743*. Nec potest docere in Ecclesiâ, aut concionari, neque ex Summi Pontificis dispensatione, quia hoc mulieribus prohibetur divino præcepto. *Ad Timoth. 2. c. 2.* Neque declarare Evangelia, aut super iis verba facere, neque instruere moniales super casibus conscientiarum: quare si in hoc contraveniret, mortaliter peccaret, quia in re gravi faceret contra præceptum divinum, nisi excusaretur ratione parvitatæ materiæ, quæ attendenda est quoad quantitatem sermonis, non quoad numerum, quia semel usurpare sibi munus prohibitum, sufficeret ad peccatum mortale. Solum igitur poterit habere hortatorios sermones ad moniales, etiam in Capitulo, ita tamen, ut non utatur testimoniis Sacræ Scripturæ, quia tunc non pure hortaretur, sed instrueret, & doceret. Ita Pasq. *loc. cit.*

Quar. 4. An Abbatissa possit dispensare moniales subditas quoad edendas carnes, seu lactinias, quoad jejunia, & cæteras religionis observantias.

Resp. Non posse, quia hoc quoque dependet a jurisdictione spiritali, qua caret. Ita Enriq. Sanch. Faust. & alii. Verum, licet non possit dispensare auctoritativo modo, potest ministerialiter, & ex commissione sui Prælati, ut notant Tamb. *Lezana tom. 1. qq. reg. c. 26. n. 16.* & alii. Quia tunc censetur dispensare ipse Prælati, & Abbatissa solum exequi dispensationem. Rursus potest etiam declarare, quod hic, & nunc jejunium, seu aliquid præceptum cæset obligare. Et in hoc sensu accipienda sunt privilegia.

quæ videtur concedere Abbatissæ facultatem dispensandi.

Quar. 5. Quid possit Abbatissa circa monialium subditarum vota.

Resp. Ob deficientiam potestatis spiritalis neque posset in votis monialium dispensare, ut tradunt communiter Doctores. Hujusmodi tamen vota, si non sint reservata, dispensari, & commutari poterunt ab earundem Prælati, etiam Regularibus, si ipsis subiciantur. Ita Richard. Sotus, Sylv. & alii. Ab Abbatissa vero poterunt solummodo irritari, in quo conveniunt omnes Doctores. Quia Abbatissa habet potestatem dominativam supra moniales sibi subditas, quæ major est, quam sit parentum supra filios, cum monialium voluntas ratione voti obedientiæ sit translata in voluntatem Abbatissæ; & ideo, si parentes possunt ratione potestatis dominativæ vota filiorum irritare, poterit a fortiori monialium vota irritare Abbatissa. Et hoc habet locum non solum quoad vota, quæ versantur circa materiam supererogationis, sed etiam quoad vota de materia, quæ concernit regulam, quia etiam in iis voluntas subditi subordinatur voluntati Superioris, & ab illa dependet. Sylvest. Navar. Sot. & Tamb. quos adducit Pasqual. *loc. cit.* ubi subdit, hanc facultatem extendi etiam ad votum transeundi ad strictiorem, contra Less. Tamb. & Pelliz. quia hujusmodi votum ante executionem non immutat subjectionem, quam habet Religiosus ex natura religionis, unde semper remanet votum voluntatis subordinatæ, & proinde semper stat sub potestate dominativa Superioris.

Quar. 6. An Abbatissa possit irritare vota emissa cum ipsius consensu.

Resp. Negant Richar. quia dum Prælatus consentit voto, non pendet amplius ab ejus potestate, nec habet amplius tacitam conditionem, si Prælatus velit. Afirmant Cajet. Sylv. & Armilla. Quia per hoc, quod Prælatus consentiat, sicuti non tollitur subiectio religiosi, sed manet in eodem statu priori, ita etiam voluntas ipsius quoad omnes suos actus remanet dependens a voluntate Superioris, & ipsi subordinata, & proinde retinet potestatem dominativam supra voluntatem subditi, & consequenter facultatem irritandi votum. Verum tamen est, quod ad irritandum votum emissum de Superioris consensu, exigitur sufficiens causa, alioquin Abbatissa, seu quivis Superior peccaret; ut specialiter tradunt Panor. Caj. Rodriq. & Tamb. Quia, cum semel consenserit, non potest amplius sine iusta causa recedere: irrationabiliter enim subtraheret Deo obsequium illud, quod per executionem voti resultat, & quod ipse obtulerat in voluntate subditi. Si vero Abbatissa non consentit in votum, potest illud absque causa irritare, etiam si sit de materia concernente regulam, quia est satis iusta causa irritandi, quod subdita conservetur in illo statu obligationis, quam habet ratione regulæ, nec ejus onera augeantur. Pasq. *loc. cit.*

Quar. 7. An Novitiarum vota possit irritare Abbatissa.

Resp. Non posse. Palud. Sylvest. & Lessius. Quia cum nondum emiserint votum obedientiæ, earum voluntas est adhuc sui juris. Et hoc valet tam quoad vota emissæ ante ingressum, quam quoad emissæ post ingressum; solummodo poterunt illa quoad executionem suspendi, si officiant probationi, ut notant Lessius, &

Syl.

Sylv. citati, quia, quod non impediatur exercitium probationis, est causa valde iusta differendi executionem voti. Vota vero, quæ a Novitia fuerunt emissæ, dum erat sub potestate parentum, poterit irritare Abbatissa, quia in ordine ad regendam Novitiam in parentum locum succedit, & proinde etiam in eorum potestatem dominativam.

Quar. 8. An Abbatissa possit instituere beneficia, & capellanias conferre.

Resp. Posse. Deducitur ex *c. dilecti de Majori & obed.* & docent Felin. Gonz. & alii; hoc enim præstat Abbatissa quoad titulum, & possessionem tantum, non autem quoad potestatem, quam habet beneficiarius quoad jurisdictionem fori externi; nam hanc accipit ab eo, qui admittit, & autorizat collationem, & institutionem, ut notat alii relatis Tamb. *de jure Abbat. disp. 33. q. 11.* Unde tota institutio, & collatio in nominatione consistit juxta *c. 1. de Monach.* ut tradit Felin. Quare Abbatissa in supradictis actibus se habet tantum ministerialiter, & exequitur tanquam procuratrix, quæ sunt jurisdictionis, ut notat Gloss. in *c. Novam de penit. & remis.*

Quar. 9. An Abbatissa habeat jus suspendendi clericos suæ jurisdictioni subiectos.

Resp. Non posse, prout suspensio est censura ecclesiastica, quia caret spiritali jurisdictione. Ex quo sequitur, quod neque a fortiori possit interdicerere, aut excommunicare, ut habetur ex *cap. dilecti de Major. & obedient.* & docent communiter Doctores in materia de censuris. Poterit tamen privare illos beneficiis, auferendo, quod dedit, scilicet titulum, & possessionem; nam posita hac ablatione, censetur Summus Pontifex

fex auferre jus spirituale; quia, sicuti beneficium confertur dependenter a designatione Abbatissæ, & collocatione tituli, & possessionis, ita etiam censetur conservari iurisdicctio a Summo Pontifice dependenter ab eisdem, quibus sublaris, reliqua caduca fiunt. Pasq. loc. cit. n. 741. Poterit etiam, Capellanum per Patronum monasterii præsentatum impedire, si sit juvenis, vel non sit idoneus, Immo invito Patrono etiam amovere ex facilioribus causis, quam amoveantur alii instituti. Feder. de Senis cons. 95. n. 3. ubi quod amovere illum non possit, etiam cum Conventu, si dignus non sit amotione, quod si vel non admittat, vel amoveat sine causa, potest per Superiorem compelli etiam censuris Ecclesiasticis.

Quar. 10. An Abbatissa possit ab officio amovere monialem suspectam, & indiciatam tantum de aliqua culpa in ejusdem officii exercitio commissa.

Resp. Negative cum Antonio a Sp. Sancto in dir. reg. 4. disp. 4. sect. 4. n. 177. Licet enim Abbatissa possit auferre a moniali illud officium, v. g. januam, & Sacristiam &c. concurrente tamen tali circumstantia quod fuerit inquisita, vel suspecta, magnum gravamen inferret moniali, quia videretur intuitu delicti auferri, atque adeo esset confirmatio quædam delicti, quæ injusta est, dum de illo non constat. Hoc tamen intelligendum est, quando ex tali amotione monialis fama periclitaretur. Ita Rodr. Peyr. Torres, quos refert, & sequitur Girag. p. 3. dub. 6. n. 66. unusquisque enim tenetur bonam proximi famam non lædere; quando tamen ex tali amotione ejus fama non periclitatur, potest illam Abbatissa a tali munere amovere; in hoc tamen cum maxima prudentia est procedendum.

dum. Ita Torres & Paulus, quos refert & sequitur Girag. supra n. 67.

Quar. 11. An Abbatissa habeat liberam bonorum sui monasterii administrationem.

Resp. Habere quoad omnia, quorum femina est capax. Ita omnes fere Doctores in cit. c. dilectæ, juxta Gl. Quod intelligendum est juxta Const. & statuta religionum. Sanch. in Dec. lib. 7. c. 19. n. 44. ubi addit, propterea posse Abbatissas dare monialibus sibi subditis facultatem habendi peculium, & convertendi in proprios usus, quæ labore manuum acquirunt, dummodo consuetudo, aut Constit. Religionis non obstant. Sicuti etiam possunt suis monialibus licentiam concedere, dandi, & recipiendi, quam suis subditis dare possunt etiam Prælati, nisi jure, vel consuetudine sit illis prohibitum. Quare non possunt licentiam concedere faciendi munera immoderata, & maxime quibusdam personis ad moniales non pertinentibus, id vetante obligatione conservandi votum paupertatis.

Quar. 12. Quam summam de bonis monasterii possit expendere Abbatissa.

Resp. Possit expendere omnem illam summam, quæ in commodum, decentiam, & splendorem communitatis cedit; dummodo monasterii vires, & status religiosi terminos non excedat. Salmant. 10. 3. tr. 13. c. 6. pun. 7. Cum enim illi incumbat bonorum monasterii administratio, substituitur loco totius communitatis, ut id faciat, expendat, commutet, emat, vendat &c. quæ communitas faceret, si prudenter se gereret. Quare potest ex bonis superfluis monasterii elemosynas elargiri vel suis parentibus si indigeant, vel pro-

nuptiis puellarum, atque adeo pro complenda dote puellæ pauperis in religionem recipiendæ usque ad summam decem aureorum singulis annis, vel si Conventus sit dives, etiam bis in anno; & hoc sine consensu monasterii, si aliud non præscribat regula, vel religionis consuetudo, aut Superioris prohibitio. *Peyr. t. 2. q. 1. c. 5. §. 1. n. 56.* Non tamen potest in opera pia, ornatum Ecclesiæ, & fabricam superfluam monasterii expendere notabilem summam, si moniales patiuntur necessitatem; quippe Abbatissa dispensatrix est eorum bonorum juxta cujuslibet indigentiam, utpote quæ toti communitati sunt destinata. Ita aliis relatis *Sanch. in sum. lib. 7. c. 19. n. 28.* qui pariter *n. 19.* sustinet, quod neque potest sibi licentiam assumere ad superflua, scilicet ad ea, quæ nec ad suos usus, nec ad Conventus debitam provisionem, ac decentem administrationem sunt necessaria. Immo neque quoad suos usus potest assumere nisi ea, quæ aliis potest concedere, quia non minus quam alia moniales voto paupertatis adstringitur.

Quar. 14. An Abbatissa teneatur bona communitatis suis subditis dividere, attenta meritorum, & necessitatis, non vero personarum ratione.

Resp. Affirmative. Ita *Lugo de just. disp. 1. sect. 3. r. 1.* Quia subditæ juxta proportionem meritorum, & necessitatis exigentiam habent jus ad omnia bona religionis. *Lessius de just. c. 22. dub. 3. n. 17. lib. 2.* Unde Abbatissa non potest ad libitum sibi, vel alteri meliorem cellam, vestem, cibum, vel potum tribuere; sed hæc omnia, & alia juxta merita, & necessitates regularum, & non secundum dignitates in monasteriis reformatis debent dividi; ex bonis enim

com.

communitatis nulli etiam Abbatissæ aliqua portio assignatur. *Nav. 3. comment. de reg. n. 6.* sed sunt omnia destinata indivise pro omnibus alendis, & sustentandis; & licet in religione aliquis ordo sit servandus, iste ordo ille debet esse, quem necessitas exegerit. Unde si dignior æqualiter indigeat ac inferior, tunc præferenda est dignior, non tamen si inferior in majori fuerit necessitate, nam ordo charitatis tunc postulat, ut inferior sive in dignitate, sive in ætate superiori præferatur.

Immo, cum Abbatissa constituta sit non in sui ipsius, sed subditarum utilitatem, & commodum, ut cum communi docet *Peyr. de Præl. q. 1. c. 7. n. 2.* sequitur quod non procurando magis utilitatem communem, & particularem subditarum, quam propriam peccat mortaliter, quia lædit justitiam operando in re gravi contra finem Prælatiæ. *Peyr. sup. n. 14.* Sicut pariter peccat si ad sui famulatum assumat plures conversas, vel utatur actionibus aliarum monialium pro sua utilitate, & conservatione; utitur enim actionibus subditarum sine jurisdictione, nam habet solum jurisdictionem utendi hujusmodi actionibus in bonum commune. *Girag. sup. n. 33.*

Quar. 14. Quos contractus possit Abbatissa sine Capituli consensu celebrare.

Resp. In contractibus de rebus modicis, quæ pertinent ad victum, & vestitum monialium, Capituli consensu non indigere, quia durissimum esset, quod quoties aliquid ad monialium usum vult emere, teneretur Capitulum convocare. In contractibus vero gravioris momenti debet Capituli consensus intervenire, *ex c. ea noscitur, de his qua fiunt a Prælato;* quia quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari.

Quar. 15. An creetur Conventus stare

con.

contractui facto de consensu Abbatisſæ, & majoris partis Capituli, si talis contractus cedat in damnum monasterii.

Resp. Affirmative. Nam delictum Prælati, & Capituli nocet Ecclesiæ, c. 2. *de ordin. cognit.* Tum quia cum monasterium consenserit ut tale damnum; nulla ei facta est injuria. Quod verum est etiam si tale monasterium habeat tantum Vicariam loco Abbatisſæ mortuæ, cum enim talis Vicaria habeat eandem potestatem jurisdictionis, ac Abbatisſa, si simul cum Capitulo contrahit, valet contractus. *Bord. resol. 53. n. 12.* ubi alios adducit.

Quar. 16. An Abbatisſa nomine Conventus, sed sine ejus consensu, mutuas percipiens pecunias ad usum monasterii, obliget Conventum, si illas absque Conventus commo-
modo in suis usibus expendat.

Resp. Negative. Nam cum Conventus commo- dum ex tali mutuo non reportet, neque debet incommodum reportare. Ita Tapia, & *Bord. loc. c. 9. 8.* Immo addo, quod, si Abbatisſa a Capitulo postulare consensum ad petendam dictam pecuniam mutuat, & totum Capitulum taceat, adhuc si Abbatisſa eas in suum commo- dum expendit, Conventum non manere obligatum; nam in præjudicialibus ex taciturnitate, & non resistentia consensus non inducitur. *Pasqual. c. 217. 195.* Aliter dicendum est, si illa pecunia recepta sit nomine Conventus, ad sublevandam ejus indigentiam, & Conventus in tali mutuo vere consensit, licet postea ab Abbatisſa male expendatur. Nam, cum acceptio mutua legitime facta fuerit, remanet Conventus obligatus. *Sanch. lib. 7. mor. c. 31. n. 13.*

Quar. 17. An Abbatisſa cum consensu Capituli pos-

possit remittere summam debitam monasterio.

Resp. Posse ex justa causa docent *Sanch. Alphons. de Leone, Lugo, & alii relati, & approbati ab Antonio a Spir. Sanct. 11. 4. disp. 4. sect. 3. n. 67.* qui idem asserit n. 398. cum *Lezana* de repudiatione legati, aut hæreditatis. Secus vero justa causa cessante, quia Abbatisſa, utpote Honorum monasterii administratrix, non domina, illi non potest præjudicare. Quod si de facto Abbatisſa repudiet legatum, aut hæreditatem sine causa, peccat quidem mortaliter, quia notabiliter lædit monasterium, non tamen incidit in pœnas *Extravag. Ambrosiana*, quia non acquisitio ad effectum incurrendi pœnas non dicitur alienatio. *Lezana 10. 2. c. 18. n. 60. Riccio, Gavanto, Barbosa, & alii.* At neque cum causa posse Abbatisſam propria auctoritate, vel cum consensu Capituli remittere summam debitam, aut repudiare hæreditatem, censeo cum *Molina, Lamb. Bonac, & aliis*, quia in utroque casu monasterium habet jus ad rem, cui proinde neque Abbatisſa, neque Capitulum potest renuciare, ut infra videbimus.

Quar. 18. Quid possit, aut non possit Abbatisſa cum Capitulo quoad honorum monasterii alienationes.

Resp. Non posse Abbatisſam neque cum consensu Capituli disponere de rebus quæ sunt de proprietate monasterii, sive res sint mobiles pretiosæ, quæ servari solent, ut sunt vasa aurea, argentea, gemmæ, calicæ pretiosæ, calices, tapetes, nec non argentea, aut aurea vota magni valoris alicui faceræ imagini oblata, & similia: sive sint immobili-

poterit, & fixæ, sed etiam actiones, jura, & reditus longi temporis, sed jus diuturnum ad illos, nec non jura, seu debita rerum immobilium, seu mobilium pretiosarum.

Hinc non potest Abbatissa locare bona monasterii ultra triennium, neque transigere, aut compromittere super bonis monasterio incorporatis, vel quæ ipso jure ad illud perveniunt. Ita Filiuc. Rebus. & alii. Excipe nisi res sit litigiosa, vel præjudicialis. Bord. res. 21. n. 59. Neque oppignorare bona mobilia monasterii pretiosa, ex declaratione Sac. Congr. teste Lezana v. alien. n. 14. nisi maxima urgeat necessitas, ratione cuius neque Pontifex, neque Sac. Congr. possit adiri. Peyr. in formul. lit. A c. 11. n. 3. Consensus tamen Episcopi est expectandus. Neque imponere censum, aut servitutem super bonis monasterii, sive servitus sit per hypothecam specialem, aut generalem, ut cum Quaranta, Navarrio, & aliis docet Ventriglia annot. de alienat. §. 2. n. 7. sive per fidejussionem, aut contractum assicuracionis; quia per hujusmodi servitutes bona monasterii remanent obligata satisfactioni. Neque recipere pecunias ad cambium cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis. Sac. Congr. 21. Maji 1626.

Poterit tamen alienare fructus, & alia bona quæ servando servari non possunt. Ita omnes cum Cajet. cap. 75. Nomine autem fructuum veniunt præcisæ fructus, non vero res frugifera. Unde alienare non potest gregem ovium, licet possit fructus gregis; sicuti neque boves, & alia animalia ad culturam agrorum monasterii necessaria, quia utpote agris accessoria, & addita computantur cum illis inter bona stabilia. Suarez tom. 4. de relig. tract. 8. cap. 27. n. 28.

n. 18. Secus si non sint addita. Panorm. in c. nulli de reb. Eccl. non alien. Vel si affixa, versantur tamen in aliquo discrimine. Donat. Res. Reg. 1.1. p. 2. tract. 14. q. 21. n. 61. Pretium tamen debet investiri in alia, calamitate transacta.

Neque potest cadere arbores fructiferas, aut infructiferas in magna quantitate, nec etiam paucas, sed maximæ æstimationis. Bonac. t. 1. tr. variar. disp. 2. q. un. punct. 2. de alien. bon. Bene tamen potest cadere illas, quæ sunt nimis densæ, vel caducæ, vel quarum totus, aut præcipuus fructus consistit in incisione. Unde non est prohibita incisio arborum ex nemoribus ad eas vendendas pro utilitate monasterii, dummodo ex tali incisione damnum notabile nemori non inferatur. Palau tr. 11. disp. un. p. 15. §. 1. n. 7. Neque incisio arborum infructiferarum, & umbratilium, ad hoc ut earum loco fructifera substituantur, si alias tales arbores non serventur ad aincenitatem. Peyr. t. 1. priv. const. 9. n. 17. quidquid in contrarium asserat Bonac. loc. cit. quia admittit posse cadere arbores ad reparationem monasterii, quia hæc incisio est potius localis mutatio, quam alienatio. Quar. 19. An dentur alii casus, in quibus Abbatissa cum assensu Capituli, & licentia Episcopi possit res monasterii alienare.

Resp. Affirmative. Primus est, quando agitur de parva re, quæ sit modici valoris, scilicet quæ non excedat scuta vigintiquinque monetæ Romanæ. Genuens. Quaranta, & alii, & alienatio sit in evidentem utilitatem monasterii. Secundus, quando alienatio est necessaria ex præcepto testatoris, ut ob fidei commissum. Tertius, quando est necessaria ex lege contractus, ut propter pactum de retro. Confess. Monial. R ven.

vendendo in eodem contractu incontinenti appositum, quando res fuit acquisita monasterio. Quartus quando hereditas est gravata ære alieno; tunc enim vendi vel consignari potest creditori pro tanta parte, qua illi possit satisfieri, quia hereditas secundum illam partem, quæ necessaria est pro solvendis debitis, non acquiritur absolute, sed solum in ordine ad extinguenda debita, & ideo est acquisitio temporanea, & ex vi ejusdem hereditarii juris resolubilis, ac proinde non incorporatur bonis monasterii. *Bord. resol. 27. n. 63. Pignatel. r. 6. consulte. 95. n. 36.*

Item quando alienatio est necessaria jure exigente, ut si legentur bona immobilia fructifera, vel mobilia pretiosa monasterio illorum bonorum incapaci, ut docent *Soc. reg. 110. n. 3. Dec. inc. in præs. de prob. n. 271. & Quaranta n. 41. n. 6.* Sicut etiam potest alienari res inutilis monasterio, ut si relinquerebatur Bibliotheca magni valoris. Quod verum etiam si ea omnia relicta essent cum conditione, ne alienarentur. *Filiuc. trakt. 44. c. 6. n. 6. cum Rosel. Rodriq. & aliis.* Pretium tamen converti debet in alia mobilia monialibus convenientia.

Quar. 20. An pecunia redacta ex redemptione census, vel ex aliqua re immobili, aut mobili pretiosa, possit per Abbatissam sine solemnitatibus alienari solvendo debita monasterii.

Resp. Non posse. Ita *Rodoan. Ric. Genuen. & alii* relati a *Delbene rom. 2. dub. 17. num. 17.* Sicuti enim sine solemnitatibus non potest pro extinctione debitorum vendi res immobilis, vel mobilis pretiosa, ita neque pecunia, quæ locorei successit, *arg. ex l. ita constante, off. de jur. dec.* Imo neque pecunia relicta a

testatore sine aliquo onere expendi potest in extinctionem debitorum, si auctoritate Abbatissæ, & Capituli destinatur ad emendam rem immobilem, vel mobilem pretiosam. *Vasquez* cum aliis quos refert, & sequitur *Palauus*; nam cum talis pecunia jam sit destinata ad rem immobilem emendam, inter res immobiles computatur, sicut de quacunque alia pecunia ad hunc effectum destinata, docet cum aliis *Lezana r. 2. c. 19. n. 59.* licet contrarium teneat *Bord. loc. cit.* ubi ait, pecuniam destinatam ad emenda mobilia immobilia, distrahi posse ad emenda mobilia necessaria monasterio. Posse tamen pecuniam ex census extinctione, vel mobilium pretiosorum venditione retractam implicari in extinguendo censu super bonis monasterii, inconsulta Sac. Congr. docet *Antonius a Spiritu Sancto, tr. 3. disp. 6. sect. 6. n. 1169.* sicut enim onerare fundum monasterii alienatio est; ita illum exonerare erit reacquisitio.

Nequaquam tamen hujusmodi pecunia converti potest in censum vitalitium, quia cum sit destinata pro rebus immobilibus, & non sit sub dispositione libera tanquam de proprietate monasterii, non potest converti nisi in bona immobilia, inter quæ non computatur census vitalitius, cum sit in continuo periculo amissionis, sicuti est vita illius, super qua est duraturus. *Angel. in l. non solet, ff. de per. hered. in c. contingit de dol. & conrum. Corn. cons. 173. vol. 3.*

Quar. 21. An saltem Abbatissa possit licentiam concedere moniali particulari, ut constituat censum vitalitium ex pecunia illi ab extraneo concessa.

Resp. Distinguit *Sanch. lib. 7. moral. cap. 22. n. 16.* Si pecunia illa ita concessa est, ut

concedens noluerit dominium in monasterium transferri, sed omnino cedere in monialis usum, & monialis acceptantis eadem mens fuerit, potest Abbatissa licentiam præbere, ut census vitalitius constituatur, quia nullatenus pecunia illa est monasterii. Si autem ita data sit, ut dominium in monasterium transferat, nequit Abbatissa absque consensu Capituli, & Prælati id efficere; quia pecunia illa monasterii est, nec in constitutione census vitalitii, ut pote amittendi, res monasterii utiliter agitur.

Quar. 22. An Abbatissa cum consensu Capituli possit alienare Sanctorum reliquias in sua Ecclesia asservatas.

Resp. Affirmant Bordon. Antonel. & Barb. relati a Diana p. 10. tract. 14. resol. 23. Quia in Paulina fit tantum mentio de alienatione rerum pretio æstimabilium, cujus naturæ non sunt Sanctorum reliquæ. Verum negativa sententia communior est, & in praxi consulenda; reliquæ enim inter mobilia pretiosa communiter computantur. Hoc tamen debet intelligi cum Lezana r. 3. v. alienatio, v. 14. de reliquiis muro clausis, vel insignibus, aut ipsarum partibus notabilibus, vel perpetuè traditis sepulturæ. Cæterum exiguarum particularum alienatio non videtur comprehendi sub prohibitione alienationis. Declaratum proinde fuit a Sac. Congr. teste Barbos. in collect. Bullar. v. reliquia, reliquiam modicam jam factam alienabilem, posse donari alicui Ecclesiæ, vel Oratorio.

Quar. 23. An Abbatissa teneatur omnes superabundantes redditus in eleemosynam elargiri.

Resp. Affirmant Sanch. Rodriq. Sotus, & Reginal. Verum circa præsentem quæstionem

pla-

placet Dianæ opinio Suar. qui ait in hoc non posse assignari regulam generalem. Regulariter tamen loquendo, necessarium non esse, neque conveniens, redditus superabundantes in eleemosynas elargiri; quia melius est, si commode potest, augere, & perficere monasterium ipsum vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum divinum aut habitationem, vel quoad perpetuos redditus, ut eis plures moniales sustentari possint, vel saltem perfectius vita communis conservari, quod majus Dei obsequium est, quam eleemosyna, quæ tamen in aliquibus circumstantiis non tantum laudabilis est, sed etiam sub præcepto esse potest, quod pædet ex occurrentibus proximorum necessitatibus.

Quar. 24. An Abbatissa jure suo possit applicare bona opera monialium subditarum personis extraneis, iis tribuendo literas communicationis.

Resp. Posse. Colligitur ex Navar. quem citat, & sequitur Lezana, consensit Sorbus, & in terminis tradunt Balsæus v. Abbatissa n. 21. & Philipp. in Filiis. Spirit. n. 199. Ratio est, quia, sicuti qualibet monialis tanquam domina potest applicare sua bona opera communicabilia quibuscumque voluerit; ita idem poterit Abbatissa, cum hæc communicatio proveniat a potestate dominativa, ex vi voti obedientiæ, ut habetur ex Rodriq. aliisque Doctoribus relatis a Philip. loc. cit. n. 131. quæ potestas refidet penes Abbatissam, unde competit illi libera administratio, cura, & auctoritas ordinaria dispensativa bonorum spiritualium sub ipsius regimine, & propria Congregatione contentorum. Ex quo etiam fit, quod Abbatissa possit indicare suis monialibus

R 3

cet.

390 *De oblig. & Privil. Abbatissæ.*
certas preces pro benefactoribus, maxime si
occurrat causa, v. g. ad implendam obliga-
tionem impostam monasterio ex justitia. Bal-
sæus *loc. c.*

Quar. 25. An Abbatissa teneatur transgressio-
nes monialium occultas inquirere, ut corrigat.

Resp. Teneri. Ita D. Th. 2. 2. q. 23. a. 2. ad 4.
Si enim hoc negligeret, moniales facillime
impune regulam transgredierentur, cum fac
ipsis esset cavere, ne in conspectu Abbatissæ
statuta violarent. Atque ita cum maximo bo-
ni communis detrimento omnia transgressioni-
bus scaterent, ac vigor disciplinæ omnino
dissolveretur. Verum, quamvis hæc sit Abba-
tissæ obligatio; tamen, ut optime advertit
Lorca, prudentia moderamine est temperan-
da, ne scilicet sit nimia sollicitudo, aut in-
tempestiva inquisitio, quia huiusmodi excessus
non solum esset inutilis, sed molestus etiam
monialibus, & odibilis, postquam detractiones
fovere, passiones accendere, & rixas excitare.

Quar. 26. An Abbatissa audiens, & non
impediens monialem de altera detrahentem,
peccet mortaliter.

Resp. Quod sic; quia non obstant damno
proximi, ad quod tenetur, delinquit gravi-
ter in suo officio, & habetur expresse in c.
facientis dist. 866. ubi textus: *Negligere cum
possit deturbare perversos, nihil aliud est quam
fovere.* Ideo hanc sententiam tradunt D. Th.
2. 4. q. 74. a. 5. in coro. Aragon. Salas, Sotus
& alii penes Peyr. de Præb. q. 1. c. 3. §. 11. n.
107. Ubi pariter asserit teneri Abbatissam
damnum famæ compensare, si detrahens fa-
mam detractam non restituat, & instante par-
te laesa, detrahentem ad famæ restitutionem

com-

compellere; sicut enim ex officio illi incum-
bit, furem alicujus rei cogere, ut restituat,
multo magis raptricem famæ; cum deteriores
sint qui famam, quam qui bona nostra surri-
piunt; *cap. deteriores 6. q. 1.*

Quar. 27. An Abbatissa teneatur curare, ut
quotannis legantur decreta Clementis VIII.
de largitione munerum in vulgarem cujusque
regionis sermonem versa.

Resp. Expedire quidem, non tamen teneri,
sentit Pellizar. de Montal. c. 5. n. 30. qui putat, ob-
ligationem per non usum fuisse sublatam, quod
non videtur admittendum; nam ex una parte le-
ctio annua dictorum decretorum monialibus
quoque est expresse præcepta; ex alia vero per
Constitutionem Urb. VIII omnis, non usus con-
tra huiusmodi decreta, adeoque non usus non
legendi ipsas quotannis tollitur & reprobatur.

Quar. 28. An Abbatissa possit monialibus
suntare, vel impedire usum privilegii collati
universo Ordini, vel licentiæ factæ a Præ-
lato monasterii.

*Resp. Posse interveniente justa causa, & nisi
in concessione sit expresse denegata facultas.*
Ita Corduba in reg. s. Franc. c. 10. q. 2. p. 6. ex
quo Sanch. lib. 6. mor. c. 7. n. 9. & Peyr. de R.
s. q. n. c. 8. §. 6. Ratio est, quia qualibet gra-
tia est intelligenda, ut jus alterius non lædat.
Abb. n. cap. nostra in notab. 3. de rescript. Loter.
de re benef. l. 1. q. 28. n. 162. & pluries Rota. Id-
que adeo verum est, ut quamvis in rescriptis
non fuisset appositæ clausula sine præiudicio ter-
tiii, tamen illa semper subintelligatur. Marant.
resp. 23. n. 9. Vivian. de jurepatr. lib. 13. c. 8. n. 8.
Qualibet igitur concessio præ privilegii collati uni-
verso Ordini, vel licentiæ factæ a Prælato mo-

R 4

niati

niali particulari, ita eſt intelligenda, ut non lēdat poteſtatem illam dominativam, ſecundum quam Abbatiſſa ſibi ſubjicit omnes monialium aſtiones ratione voti obedientiæ. Ad eoque ita eſt intelligenda, ut ejus uſus taliter ſubordinateſtur voluntati Abbatiſſæ, ut juſta de cauſa poſſit ab ipſa vel limitari, vel ſuſpendi. Et regula illa 17. in 6. *Indulſum a jure benefecium non eſt alicui auferendum*, limitatur, quando auferendi intervenit cauſa. *Peyrin. loc. cit.*

Poterit pariter remittere, aut ſaltem moderari poenitentiam impoſitam moniali ſubdita a Præſato monaſterii, dummodo concurrat juſta, gravis, & rationabilis cauſa, nec ſit facilis ad Superiorem recursus. Quia in talibus circumſtantiis præſumitur relaxandi facultas a Superiore conceſſa; cum præſumatur, Superiorem comodo, & bono ſubditorum velle providere. Extra hujusmodi circumſtantiis non poteſt, quia inferior non poteſt ſe immiſcere in iis, in quibus Superior manum appoſuit, ut per Doctores communiter in cap. quod ſuper hâc de major. & obed. & in c. inferior diſt. 21.

Quæ. 29. An Abbatiſſa poſſit licentiam monialibus concedere, ut pueros ſuſcipiant in Baptiſmo, aut Confirmatione.

Reſp. Non poſſe; quia hoc monialibus eſt prohib. in c. peruenia 1. diſt. 18. q. 2. c. non licet, & c. Monachi diſt. 4. de conſecr. Et licet in prædictis locis fiat tantum commemoratio de Monachis, communiter, tamen a Doctoreſibus ad quoscumque religioſos extenditur prohibitio. Ita Ledelma, Sanch. & Barb. de poteſt. Epiſc. alleg. 30. n. 36. ubi adducit Rituale Romanum, quod de hujusmodi Patriniſ agens, inquit: *Ad huc admitti non debent Monachi, vel Sacerdotes.*

Ex

Ex quo colligit prædictus Doctor, monialem ſuſcipientem peccare mortaliter, quia violat prohibitionem. Concedit tamen, contrahere cognationem ſpiritualem; quia in illis textibus nullum eſt verbum irritans factum; & ſubdit, poſſe monialem ſuſcipere in Confirmatione, ſi monialis pariter ſit confirmanda. Verum moniales mortaliter non peccare ſuſcipiendo pueros in Baptiſmo, aut Confirmatione, docet cum aliis Ceſpedes de Exceſſe. reg. c. 6. dub. 134. n. 4. quia in textibus præallegatis nulla ſunt verba, quæ contineant prohibitionem ſtriſtam, & rigorofam.

§. II.

De Vicaria, & Diſcretarum, ſeu Decanarum Obligationibus.

Quæ. 1. AN Vicaria poſſit dici Præſata. Reſp. Negative; quia inſtituta eſt tanquam coadjutrix Abbatiſſæ, nec ullam habet juriſdictionem: quare facere non poteſt, quod poteſt exequi Abbatiſſa. Lezan. 99. Regula. ſom. 2. cap. 13. n. 40. Unde non poteſt concedere licentiam monialibus aliquid recipiendi, expendendi &c. cum poenæ ipſam non reſideat poteſtas neque domeſtica, neque œconomica, niſi hoc ſpecialiter a Superioriſſa indulgeatur. Barchius in ſpecul. Relig. c. 27. Quod ſi contingat, Abbatiſſam decedere, putat Lezana loc. cit. n. 41. poſſe ea facere in caſibus occurrentibus, quæ ipſa faceret Abbatiſſa, ſi viveret, quia eo tempore prædicta Vicaria vel eſt Præſata, vel quæſ, cum non deceat, monaſterium eſſe pro illo tempore ſine capite.

R. 5

Quæ.

Quar. 2. An Vicaria possit monialibus præcipere ex vi voti obedientiæ.

Resp. Non posse; quia, ut diximus, non est monialium Prælata, cui fit votum obedientiæ. Tenentur tamen moniales ipsi parere ex potestate civili, & politica, quæ utique competit Vicariæ, cum & ipsa sit Superiorissima monasterii, quamvis subordinata, quod sufficit, ut moniales obligentur ad obediendum sub peccato, etiam mortali, si res præcepta sit ex objecto gravis, & modus præcipiendi indicet intentionem præcipientis esse obligare sub gravi.

Quar. 3. An Vicaria possit eligi in Abbatissam.

Resp. Quoad moniales Ordinis Minorum negat Miranda de Mon. q. 7. a. 9. concl. 2. propter quandam Constitutionem Sixti V. quæ id prohibet, & etiam propter quoddam decretum Cardinalis Matthæi Protectoris Ordinis Minorum sub die 13. Junii 1592. At in cæteris monialibus hoc non habet locum, unde sive perfuncta sit vicariatus munere, siue in eo duret, eligi potest Vicaria in Superiorissimam Conventus. Quia Constit. Gregorii XIII. solum prohibet, ne perfunctæ Abbatissatus munere permaneant in aliquo officio, in quo habeant auctoritatem, & regimen, aut administrationem. Non autem hoc prohibet Vicariis, cum sit diversa ratio, quia scilicet officium Vicariatus est subordinatum Abbatissæ, adeoque ad Vicarias non est extendenda Constitutio.

Quar. 4. An Vicaria, & quælibet Discreta teneantur cum aliis interesse; quando convocantur ab Abbatissa ad consulendum, seu decernendum aliquid spectans ad bonum regimen monasterii.

Resp.

Resp. Teneri, nisi aliquo legitimo impedimento detineantur. Ratio est, quia, quando ad Vicariæ, vel Discretæ munus eliguntur, suscipiunt in se obligationem procurandi bonum communitatis; unde quotiescunque de communitatis bono agitur, teneatur ex officio interesse, ad hoc ut possit promoveri. Ita ex Molfesio Duardus in c. Omnis utriusque sexus t. 2. disp. 16. sect. 20. n. 5. Et ceteri quilibet possit favori suo renunciare, hoc tamen non habet locum, quando agitur de favore mixto, scilicet, quando id, quod renunciatur, non solum proprium ipsius renunciantis, sed etiam favorem alterius, seu publicam utilitatem respicit. Felin. in c. si diligenti n. 16. de for. comp. Castren. Calder. & alii. Unde neque Vicaria, neque alia Discreta poterunt ab aliarum congressu se subtrahere, quando de monasterii sit agendum utilitate.

Quar. 5. An Vicaria, & Discretæ possint sine scrupulo tacere, quando Abbatissa vult aliquid non bene determinare.

Resp. Si quod vult Abbatissa decernere, est evidenter contra monasterii utilitatem, mortaliter peccant tacendo, quia quæ de collegio sunt, in his, quæ ad universale incommodum pertinent, ex vi officii sui tacere non possunt, arg. c. 1. de his, quæ sunt a majori parte capite. Nec valet dicere, quod Abbatissa, vel major Discretarum pars est determinata exequi, quod decernit, & sic, quod vana foret oppositio; nam considerare debet se invictam veritatem profertentem, alias quoque, vel etiam Abbatissam in suam sententiam adducturam; veritas enim omnia vincit, cap. consuetudo 2. dist. Si vero dubium sit tantum, an Abbatissa non bene determet, tunc, præcipue

majori Discretarum parte in Abbatisſæ placitis conſentientia, poterunt alix quoque tuta conſcientia veltacere, vel approbare; quia in dubiis prudenter aliorum ſequimur conſilium. Azor. 1. 2. lib. 4. c. 3. q. 17.

Quar. 6. An Vicaria, & Discretæ poſſint ſaltem tacere, ſi prævideant, quod contradicendo, vehementer contriſtabitur Abbatiſſa, atque adeo illas torvis oculis aſpiciet.

Reſp. Non poſſe, quando agatur de rebus ad bonum commune maxime conducentibus; nam, ut dici ſolet, ſcandalum potius permit-tendum eſt, quam veritas deſerenda. Debent tamen tale medium adhibere, ut contradicendo, humaniter, & ſuavius procedant. Unde ſi aliqua ratione res verborum lenitate temperari valet, integra tamen, & illæſa ſemper veritate, id omni conatu debent procurare. Rodriq. 99. Regul. 1. 2. q. 45. art. 4.

Quar. 7. An excuſentur tacendo, quando prævident, Abbatiſſam irritandam, & magis ex contradictione in ſua ſententia obſirmandam.

Reſp. Videri, quod ſic. Quia ſicuti correctio fraterna tunc intermittenda eſt, quando timetur, ne ob illam frater fiat decerior, juxta tradita a D. Th. 2. 2. q. 32. a. 6. Ita Vicaria, & Discretæ, quando rationabiliter ſuſpicantur, eorum conſilium potius obſuturum, quam profuturum, prudenter agent, tacendo, aut in tempus opportunius differendo. At contrarium eſt tenendum. Nam correctio duplex eſt. Quædam, quæ provenit ex charitate, & tunc tantum exercenda eſt, quando fruſtus ſperatur. Altera, quæ ex juſtitia proficiſcitur, quæ nullo pacto eſt omit-tenda, etiam ſi nulla futura emendationis ſpes proponatur, bono publica

id exigente. Unde cum in noſtro caſu conſilium, quod a Vicaria, & Discretis præſtatur ad actum potius juſtitix pertineat, non videtur prætermittendum, quamvis ex illo nullus fruſtus ſperetur. Ita Rodriq. loc. cit. n. 70. Quod ſi prævideant bonum publicum magis periclitari loquendo, non peccant, ſi taceant, quia hoc non eſt damno communitatis cooperari, ſed ipſius majus damnum avertere. Verum diligenter attendant, ne his inanibus ſuſpicionibus, & humana imbecillitatis commentis ſui officii partes omitant.

Quar. 8. An Vicaria, & Discretæ peccent mortaliter de monialium tranſgreſſionibus Abbatiſſam non admonentes.

Reſp. Peccare; quia ſi in hac parte nimium diſſimulent, religioſa obſervantia in communitate labefactatur; quare graviter peccant, ſicut peccaret Abbatiſſa ſciens tales tranſgreſſiones, & non corrigens, cum poſſet, quam etiam ipſæ ratione muneris tenentur communitatis bono conſulere. Ita Suarez, & Egidius.

F. III.

De Obligationibus Magiſtræ Novitiarum.

Quar. 1. Quo, per quod tempus, & cujus aetatis eligi debeat Novitiarum Magiſtra.

Reſp. Inſpicienda eſſe cujuſque Religionis ſtatuta. Secundum Regulam S. Benedicti electio Magiſtræ ſpectat ad Abbatiſſam; Superior tamen ex juſtis cauſis ad ſe talera electionem avocare poteſt, ac decernere, ut electio poſtea facta per Abbatiſſam ſit nulla. Sac. Congreg. in Flor. 14. Novem. 1603. Eligi debet ac mutari quotannis; nec conſanguineam vel

majori Discretarum parte in Abbatisſæ placitis conſentientia, poterunt alia quoque tuta conſcientia veltacere, vel approbare; quia in dubiis prudenter aliorum ſequimur conſilium. Azor. 1. 2. lib. 4. c. 3. q. 17.

Quar. 6. An Vicaria, & Discretæ poſſint ſaltem tacere, ſi prævideant, quod contradicendo, vehementer contriſtabitur Abbatiſſa, atque adeo illas torvis oculis aſpiciet.

Reſp. Non poſſe, quando agatur de rebus ad bonum commune maxime conducentibus; nam, ut dici ſolet, ſcandalum potius permit-tendum eſt, quam veritas deſerenda. Debent tamen tale medium adhibere, ut contradicendo, humaniter, & ſuavius procedant. Unde ſi aliqua ratione res verborum lenitate temperari valet, integra tamen, & illæſa ſemper veritate, id omni conatu debent procurare. Rodriq. 99. Regul. 1. 2. q. 45. art. 4.

Quar. 7. An excuſentur tacendo, quando prævident, Abbatiſſam irritandam, & magis ex contradictione in ſua ſententia obſirmandam.

Reſp. Videri, quod ſic. Quia ſicuti correctio fraterna tunc intermittenda eſt, quando timetur, ne ob illam frater fiat decerior, juxta tradita a D. Th. 2. 2. q. 32. a. 6. Ita Vicaria, & Discretæ, quando rationabiliter ſuſpicantur, eorum conſilium potius obſuturum, quam profuturum, prudenter agent, tacendo, aut in tempus opportunius differendo. At contrarium eſt tenendum. Nam correctio duplex eſt. Quædam, quæ provenit ex charitate, & tunc tantum exercenda eſt, quando fruſtus ſperatur. Altera, quæ ex juſtitia proficiſcitur, quæ nullo pacto eſt omit-tenda, etiam ſi nulla futura emendationis ſpes proponatur, bono publica

id

id exigente. Unde cum in noſtro caſu conſilium, quod a Vicaria, & Discretis præſtatur ad actum potius juſtitia pertineat, non videtur prætermittendum, quamvis ex illo nullus fruſtus ſperetur. Ita Rodriq. loc. cit. n. 70. Quod ſi prævideant bonum publicum magis periclitari loquendo, non peccant, ſi taceant, quia hoc non eſt damno communitatis cooperari, ſed ipſius majus damnum avertere. Verum diligenter attendant, ne his inanibus ſuſpicionibus, & humana imbecillitatis commentis ſui officii partes omitant.

Quar. 8. An Vicaria, & Discretæ peccent mortaliter de monialium tranſgreſſionibus Abbatiſſam non admonentes.

Reſp. Peccare; quia ſi in hac parte nimium diſſimulent, religioſa obſervantia in communitate labefactatur; quare graviter peccant, ſicut peccaret Abbatiſſa ſciens tales tranſgreſſiones, & non corrigens, cum poſſet, quam etiam ipſæ ratione muneris tenentur communitatis bono conſulere. Ita Suarez, & Egidius.

F. III.

De Obligationibus Magiſtræ Novitiarum.

Quar. 1. Quo, per quod tempus, & cujus aetatis eligi debeat Novitiarum Magiſtra.

Reſp. Inſpicienda eſſe cujuſque Religionis ſtatuta. Secundum Regulam S. Benedicti electio Magiſtræ ſpectat ad Abbatiſſam; Superior tamen ex juſtis cauſis ad ſe talera electionem avocare poteſt, ac decernere, ut electio poſtea facta per Abbatiſſam ſit nulla. Sac. Congreg. in Flor. 14. Novem. 1603. Eligi debet ac mutari quotannis; nec conſanguineam vel

vel aliæ moniales se ingerant in instruendi Novitiis, in *Pisan.* 13. *Julii* 1618. Sit maturioris ætatis, & quæ saltem trigessimum quintum annum expleverit, ut de Novitiorum magistro statuitur in Decreto Clementis VIII. sub die 19. *Maji* 1603.

Quar. 2. Ad quid teneatur Magistra, ut recte suam munus obire possit.

Resp. Teneatur experiri Novitias quoad constantiam in vocatione, quoad capacitatem ad spiritualia exercitia, & etiam ad corporales labores juxta varietatem personarum decenti modo, & unicuique accommodato, & etiam juxta statum vel Choristarum, vel laicarum, quem intendunt assumere. Illas in cultu Dei, & religionis observantia debet erudire, sicut præcipit Concilium Provinciale Mediolanense 1. sub D. Carolo Borromæo p. 2. de *Monial.* §. de *Præfatis*: Assiduis admonitionibus ita eas instruere satagat in spiritualis, & sanctæ vitæ ratione, ut progredientes Deo adiutore, perfectæ ejus ancillæ possint evadere.

Quar. 3. Quomodo Magistra instruere Novitias debeat circa regulam.

Resp. Debet illas instruere in his, quæ ad regulæ substantiam spectant, idest secundum significationem generalem, & simplicem verborum cujuscunque voti, obligationis, aut præcepti in regula contenti. Nam Novitiæ ad professionem admitti non possunt, nisi de regula, quam profiteri velint, notitiam habeant, quia juxta D. Th. 1. 2. q. 76. a. 2. communiter receptum, quisque addiscere tenetur, & nocere pertinencia ad suum statum, idest leges universales status, seu officii, quod assumere intendit, ut bene declarant Vasq. Azor. & Sanch. in *dec. lib.* 1.

c. 16. n. 35. Cum ergo Novitiæ assumere intendant religionis statum, parer, teneri ad præfatam regulæ intelligentiam, priusquam professionem emittant; unde tenebitur Magistra ex vi muneris illas instruere, cum Novitiæ sint ejusdem curæ ad hunc effectum commissæ. Duard. *loc. cit. disp.* 16. *sess.* 34. n. 2.

Quar. 4. In quibus præcipue debeat Magistra Novitias exercere.

Resp. In oratione, & meditatione, cum hæc sit medicina malorum, quibus ægrotant, in lectione librorum spiritualium, ut discant, quid agendum sit, quid vitandum, nullo modo libri prophani sunt permittendi; in Sacramentorum frequentia, quia summopere conducit ad comparandam animæ puritatem; in jeuniis, vigiliis, ciliciis, & disciplinis, maxime a regula præscriptis. Debent arceri a conversatione sæcularium, etiam consanguineorum, & non nisi valde raro, & ex causa graviori permitendus accessus; siquidem non solum distrahuntur, & amore eorum, quæ reliquerunt, iterum ad mundana resiliunt, sed etiam gravissimis tentationibus exponuntur.

§. Quar. 5. An Magistra debeat in spiritu lenitatis, vel rigoris Novitias regere.

Resp. Cum Rodriq. 99. *Regul. rom.* 3. q. 26. a. 10. rigore potius, quam lenitate esse educandas. Quia *Proverb.* 10. præcipitur: *Noli subtrahere a puero disciplinam: si enim percussoris eum virga, non morietur, tu virga percutes eum, & animam ejus de inferno liberabis.* Cautè tamen procedat, ne Novitiæ rædior religionis affectæ ad sæcularem libertatem resiliant.

Quar. 6. An Magistra correctionis causa

Novitiam percuciens excommunicationem Canonis contrahat.

Resp. Titulo correctionis licitum esse Novitiarum Magistrae, illas castigatione moderata punire, prout ratio culpae, & qualitas personae exigat, ac consuetudine receptum est. Quare nullam incurere excommunicationem traditalis relatis Diana *r. 5. in opere coord. tr. 2. ref. 14.* Ubi ex Silv. & Toletio docet, Canonis excommunicatione affici Magistram, si percuciat praetextu correctionis, non tamen ex fine corrigendi, sed ex odio, quia ex fine correctionis tantum est concessa facultas ad percucendum. Notat tamen Turrianus *de cens. lib. 4. disp. 29. d. 2.* tale odium, a quo movetur, debere aliquo signo externo manifestari, alias non potest Ecclesia eum actum punire.

Quar. 7. An praedictam censuram incurrat Magistra excedens modum percussoris relatae ad correctionem.

Resp. Afirmat Gloss. in cap. universitatis de sentent. excommunic. Negat pariter eadem Gloss. in c. cum voluntate eod. tit. Hanc contrarietatem conciliat Diana ex Silvestro, Toletio, & Tabiena, docens, non contrahi hanc censuram, quando excessus est venialis, quia sine mortali culpa non infligitur gravis poena, contrahi vero, quando excessus est gravis, quia sub gravi, & irrationabili modo non celsetur concessa talis facultas.

Quar. 8. Quomodo se gerere debeat Magistra, si dubitat, an Novitia sit nec ne ad professionem admittenda.

Resp. Exponat fideliter Abbatissae, & Capitulo novitiae mores, ac qualitates, nec non defectus illos, ratione quorum habitat, an sit vel non sit admittenda. Confessarium in-

super, aut alium virum idoneum consulat, & illorum prudentiae, ac consilio acquiescat. Vech. in praxi Novit. *disp. 12. dub. 3. n. 4.* Ubi advertit, quod imperfectiones temporales, seu corporales, si notabilem deformitatem non asserant, neque impediunt Novitiam ab obligationum regulae observantia, non sunt causa sufficiens ad ipsam expellendam, quia re vera ob tale impedimentum non censetur inhabilis, nisi conjungatur cum alio defectu, qui inhabilitatem inducat.

Quoad imperfectiones spirituales, addit idem Vecchius, quod prudenter se gerere debet Magistra, eo quod fragilitas humana est charitative ferenda, eo vel maxime, quia valde difficile est habitus vitiosos brevi tempore superare. Concludit denique, facilius esse delinquere in exclusione, quam in admissione Novitiae, eo quod exclusio a religione fieri nequit tuta conscientia, nisi intercedat aliqua gravis causa, quamvis necessario non debeat esse mortifera. Admissio vero licite fieri potest, si Novitia ea saltem habilitate polleat, qua obligationes regulae disciplinamque regularem observare valeat, sique aliquo modo utilis religioni.

Quar. 9. An Magistra possit ex charitate occultare aliquod novitiae impedimentum, pro quo non potest iure secundum religionis statuta profiteri.

Resp. Non posse; quia talis occultatio cederet in grave monasterii detrimentum, quod Magistra tenetur impedire tum ratione officii, tum ratione boni publici, quod debet privato Novitiae commode anteferri. Et hoc procedit etiam si tale impedimentum fuisset Magistrae sub secreto detectum, quia ex D. Thom. 2. 2.

q. 70. a. 1. ad o. custodia secreti non potest in Magistræ impedire fidem, quam debet ratione muneris Religioni. Peccaret igitur occultando, & Novitia profitemens non esset vere professa, si religionis statutum esset auctoritate Pontificis confirmatum cum clausula irritante: quia stante tali clausula, & impedimento, nulla est potestas in admittente. Sanch. in sum. lib. 4. c. 1. n. 60. Secus autem si nullum extaret decretum irritans, quia ex jure canonico nulla æritudo, etiam mortifera annullat professionem; imo ex eodem jure contrarium elicitur; nam collatio facta criminosa improbat quidem tanquam illicita, sed non reprobat ut nulla. Felin. in c. postolasti de rescript. Ceterum si impedimentum sit omnino occultum, & nullum ex illo imminuat religioni detrimentum, celari potest, & debet. Salmatic. tom. 3. Theol. moral. cr. 5. c. 3. pun. 4. n. 71.

Quæ 10. An negligentia Magistræ in experiendo Novitiam tempore probationis possit impedire professionem, expleto anno faciendam.

Resp. Negative. Quia non est de substantia novitiam actualis probatio, sed satis sit, Novitiam permanere sub obedientia in religione, & se ad probationem necessariam exponere. Suar. tom. 3. de relig. lib. 5. c. 14. n. 15. Vech. cit. dub. 8. n. 6. Ubi docet Magistræ negligentem graviter peccare, quia detectu probationis contingere potest, quod admittatur in habilis ad ferendam cœna religionis, cum magna observantia regularis jactura; vel impotens ad officia exequenda juxta statum, quem assumit, cum notabili monasterii detrimento, & cæterarum monialium incommodo.

Quæ 11. Ad quid teneatur Magistræ

circa puellarum secularium educationem.

Resp. Teneri impendere totam illam diligentiam, & curam, quam præstare debent parentes. Magistræ enim stat loco parentum ratione muneris, &, ut advertit Coninch. dis. 28. dub. 5. n. 68. acquirit conjunctionem quandam, & quasi specialem cognationem cum puellis suæ curæ commissis. Quare tenetur illas in fidei articulis; præceptis Dei, & Ecclesiæ, nec non in aliis ad salutem pertinentibus instruere; ad virtutis, & orationis studium, Sacramentorumque frequentiam promovere. In manuum quoque operibus juxta ususque statum, & conditionem exercere; delinquentes corrigere, etiam, si opus est, moderate verberando. Nullatenus eis permittendi sunt amatores, neque fuci, aut ornamenta superflua, ut adamentur, quamvis puellæ hoc faciant, ut in uxores a juvenibus appetantur. Ideo enim a parentibus in monasterio recluduntur, ut ab amatorum aspectibus, & colloquiis separata, in Dei timore, & disciplina educantur. Unde Magistræ in supradictis notabiliter negligentem a culpa lethali non excuso, siquidem graviter deest suo muneri, ratione cujus tenetur privato puellarum suæ curæ commissarum bono consulere, ut communiter firmant Doctores.

Quæ 12. An Magistræ possit indulgere puellis, ut ad honestam animi relaxationem ludant sacras preces.

Resp. Negat Ludov. Lopez 2. par. instrult. cap. 32. quia putat irreverentiam esse, immo etiam simoniam, quando ludentes vellent civiliter se obligare. Sed Navarr. Rebel. & Sanch. quos refert, & sequitur Diana tom. 6.

trakt. 4. ref. 4. hunc ludendi modum approbant, nec in eo aliquam irreverentiæ speciem agnoscunt, cum potius fiat ob sacrarum precum æstimationem; & sic est in usu inter religiosos, & personas devotas. Nec intervenit simonia, etiam si se obligare intendant, quia est ludus rei spiritualis pro spirituali, quod non est simonia nisi in beneficiis, ut notant in hac materia scribescentes. Esset tamen simonia, si sacras preces luderent contra rem aliquam temporalem.

§. IV.

De Novitiarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **A**N Novitiis debeat conferri Sacramentum Confirmationis, antequam suscipiantur ad probationem.

Resp. Quod sic, si commode fieri potest; habetur ex decreto Sac. Congreg. apud Gavant. *Manual. Episc. v. Moniales S. Monial. recept. n. 36.* Quod si non conferatur ante ingressum, debet postea ministrari per fenestellam, per quam moniales Eucharistiam recipiunt. Nec potest Episcopus ob hanc causam ingredi clausuram, nisi monialis esset in periculo mortis, & subinde non posset ad fenestellam ibi confirmanda accedere, & periculum esset decedendi absque illo Sacramento. *Sanch. lib. 6. c. 16. n. 54.*

Quar. 2. An Novitiæ obligentur ad observantias regulares.

Resp. Ex iustitia non obligari, quia cum nondum religioni sint incorporatæ, illius legibus per se, & directe non subjiciuntur. Quia tamen in regularum experimento versantur, illas debent ex convenientia servare, tum ut probent, an postea futuræ sint potentes servare ex debito,

bito, qui sicut si nis illarum ingressus, tum ne aliis sint scandalo. Ita Rosel. Tab. Silv. penes Peyrin. *de Pralat. q. 3. c. 1. §. 4. n. 106.*

Quar. 3. An saltem Novitiæ voto religionis obstrictæ obligentur ad observantias regulares.

Resp. Negative; quia votum non obligat nisi ad ingrediendum, vel ad perseverandum in religione, & sicut non tenetur ad horas canonicas, qui vovit suscipere Ordines Sacros, nisi fuerit vere ordinatus, ita neque tenetur ad regulæ præcepta, & onera, qui vovit suscipere religionis statum, nisi illum per solemnem professionem suscipiat. Ita Sor. Thel. & Suar. Quod tamen locum non habet, si Novitiæ aliqua se obligavit, ne dum ad religionis ingressum, sed etiam ad præcepta regulæ observanda, quia obligatio voti extenditur juxta intentionem voventis. Verum si aperte non constet de tali intentione, dicendum est ad ingrediendum tantum teneri, quia in dubio possessio stat pro libertate.

Quar. 4. An Novitiæ teneantur tempore probationis implere vota, quibus in sæculo erant adstrictæ.

Resp. Vota personalia, quæ cum religionis operibus non sunt compatibilia, probationis tempore sunt ipso jure suspensa. Palud. D. Anton. Silvest. & alii, quos refert Vecch. *disp. 10. dub. 5. n. 5.* Si operibus religionis non obstant, aggravent tamen, & reddant difficilem in religione perseverantiam, possunt suspendi per Abbatissam. *Sanch. in summa lib. 4. cap. 33. n. 33.* quia in utroque casu sunt majoris boni impeditiva. Et quia hæc ratio locum non habet in aliis votis, sive personalibus, sive realibus, quæ religionis operibus

non adferantur, ideo ad illa tenentur Novitiæ, nec possunt per Abbatisam suspendi. In aliquo tantum casu posset suspendi votum reale, nimirum, si Novitia indigeret bonis, quæ habet, ad se alendum, quia monasterium non subministrat alimenta necessaria, vel non sufficientia; tunc enim militaret ratio superius tradita, nam expensis a Novitia bonis in voti executione, redderetur multo onerosior religio, necessaria sustentatione deficiente. Sanch. *loc. cit.* qui advertit *n. 39.* quod Novitia ad sæculum rediens tenetur præfata vota servare, nisi sint annexa temporis, vel illi statui ex ipsius votantis intentione.

Quar. 5. An Novitiæ Regularibus subjectæ subdantur casibus in religione reservatis.

Resp. Si Prælati reservet eos etiam quoad novitias, subjacere. Ita Suar. Layman, Corduba, & aliis penes Lezan. *r. l. c. 24. n. 7.* Quia Prælati Regularis jurisdictionem habet non solum adversus professas, sed etiam adversus Novitias, quatenus sunt partes religionis ab omni alia jurisdictione exemptæ. Secus vero si eos reservet pro religiosis, nulla facta de Novitiis mentione; quia Novitiæ computantur inter religiosas quo ad favores, secus autem quo ad odia. Possunt tamen per religionis Prælatus absolvi a casibus, & censuris Ordinario reservatis, aut ingressum incurtis, Silv. Tabien. & alii communiter. Verum si ante quam profiteantur, a monasterio recedant, in easdem censuras reincidere, tradit Rodr. quia absolutio per Superiorem impertita tacitam habet conditionem, si novitia religionem fuerit professæ. Quod tamen negant Suar. Vecch. & Sanctos, quos refert, & sequitur Lezan. *r. 5. in mari magno Minor. n. 55.* Quia Novitiæ absol-

vi possunt sicut aliæ professæ: istæ non absolvuntur ad reincidentiam; ergo nec illæ.

Quar. 7. An si Novitia ingrediatur religionem ficto animo, & post aliquot menses, imo post expletum totum annum, mutata sententia, velit profiteri, teneatur annum novitiatus repetere.

Resp. Non teneri, docent Suarez, & Sanch. si per aliquos tantum menses fictum animum retinuit: at quia rationes suadentes de aliquibus mensibus, militant etiam de toto anno; ideo Antonius a Sp. Sanct. absolute sustinet non teneri. Nam novitiatus opere magis perficitur, quam intentione; cum enim novitiatus institutus sit, ut Novitia probeat religionis austeritates, & religio Novitiæ mores, id totum habetur non obstante ficto animo, unde cessat repetitionis finis. Ob quam rationem citatus Sanch. & Portel. *in dub. regul. v. Novitii n. 5.* eximunt a repetitione novitiatus, si contingat ratificari professionem nullam vel defectu ætatis, aut libertatis, vel quia facta est ante completum novitiatus annum, vel ex alio impedimento. Quod absolute non placet Bordono requirente, quod Novitiatus ratificetur a Superiore, ad hoc ut legitimus habeatur.

Quar. 7. An Novitia capitulariter ad professionem admissa, possit ante professionem dimitti, emergente nova causa, vel veteri detecta, sed prius ignorata.

Resp. Posse, ut diximus *c. 2. §. 1. q. 15.* cum Peregrino, cui addo Peyrin. & Vecch. *disp. 22. dub. 7.* Sicut enim revocari potest consensus ab altero conjuge ante ratum matrimonium, si aliquid superveniat, quo cognito non fuissent contracta sponsalia, quemadmodum *de jure jur.* Ita a Conventu ante professionis emissionem pos-

possunt revocari iustitia valida; valet enim argumentum de matrimonio carnali ad spirituale, *cap. inter corporalia de translat. Episcop.*

Quar. 8. Quanam Novitia prius admittenda sit ad professionem, ac præcedere debeat, illane quæ prius acceptata est ad habitum, an quæ prius habitum suscepit.

Res. Pro Novitia prius acceptata facit, quod ex admissione, & acceptatione anteriori intrat privilegium antianitatis, ratione cuius huiusmodi præcedentia deferri solet, l. 1 ff. de alb. scrib. l. semper ff. de jur. immun. cum concord. Rota apud Seraphin, dec. 326. n. 3. & in una Melevitana Antianitatis 18. Martij 1533. coram Episcopo Urgellensi. Verum tenendum est, præcedentiam deberi Novitiæ, quæ prævenit in susceptione habitus; ex quo enim prius suscepit habitum, prius quoque complevit annum probationis, qui incipit ab hora susceptionis habitus. Anan. cons. 93. n. 6. Bald. in l. cum anterioribus n. 2. C. de tempor. appellat. Atque adeo prius est vel rejicienda vel admittenda ad professionem, ex Concilio Trident. sess. 35. de regul. cap. 16. ubi mandat, finito anno probationis, Novitias ad professionem admitti vel rejici. Qua ratione etiam Sac. Congreg. declaravit præcedentiam deberi ei, quæ prius habitum suscepit. Barbof. de jur. Eccles. cap. 46. n. 56.

Quar. 9. An Novitiæ teneantur profiteri secundum rigorem regulæ.

Res. Non teneri. Ideo enim regula non obligat moniales professas ad sui ipsius observantiam in suo primo rigore, quia, ex quo per contrariam consuetudinem fuit legitime mitigata, quoad hoc amisit vim obligandi; ergo neque obligabit Novitias ad profitendum se-
cun;

cundum se ipsam in suo primo rigore; quia poenitentia semel extincta, nullum potest parere effectum. Ita Bordon. de Pauper. Relig. c. 21. n. 43. ubi n. 45. subdit, quod, ut Novitiæ sint tutæ in conscientia, non requiritur expressa intentio profitendi secundum regulam mitigatam, sed sufficit implicita virtualiter contenta in consuetudine sic vivendi: quia eadem est virtus taciti, & expressi.

Quar. 10. An Novitia frequentes stimulos, & lapsus carnis experta, possit religiosa vota emittere.

Res. Videri, quod non; quia votum est de meliori bono, respectu autem talis Novitiæ status religionis non potest esse melius bonum, attestante Apostolo, quod melius est nubere quam viri. Nihilominus affirmandum censo cum Lugo in resp. moral. l. 1. dub. 28. Quia Novitia potest prudenter credere sibi expedire magis ad salutem statum religiosum, in quo transacta tentationis vehementia, facilius poterit respicere, & corrigi, cum habeat optima Sociarum exempla, & disciplinæ observantiam. Nec facile sibi potest persuadere, minorem se habituram in sæculo occasionem peccandi contra castitatem, quam in religione, præsertim si nubere non possit juxta status decentiam, & sine gravi incommodo.

Quar. 11. An Novitia delicatæ complexionis, quæ religionis austeritates ita sanitati obesse experitur, ut medicorum judicio vita sit notabiliter abbrevianda, teneatur deserere religionem.

Res. Visum est aliquibus teneri religionem deserere, quia vitam sibi abbreviando directe se ipsam occidit, quod est illicitum. At posse permanere, & profiteri, sustineo cum Gobat.

tom. 1. tr. 5. c. 1. n. 54. Quia præceptum de conservanda vita obligat solum ad evitanda pericula, quando non adest rationabilis causa ad illa subeunda; secus autem quando adest: unde vita potest exponi pro salute spirituali proximi. Cum igitur ob tam notabilem, & rationabilem causam, qualis est spirituali propria saluti consulere, non poterit Novitia religionis austeritates etiam cum periculo vitæ subire? Maxime quia in præsentī casu periculum non est inevitabile; fieri enim potest, quod tractu temporis prædictis incommodis assuescat, & vires reddantur, ad ferenda religiosa observantiæ onera, promptiores.

Quar. 12. An Novitia peccet egrediendo,

Resp. Si egrediatur ex minus iusta causa, non peccare, docet Suar. Quia ad hunc finem institutus est annus probationis, ut religio experiatur Novitiam, & Novitia religionem. Si exeat ex levitate, vel religionis radio, peccare venialiter, affirmat Sanchez, quia cum hic egressus fiat sine honesto, atque adeo sit deordinatus, non potest excusari a veniali peccato. Si vero Novitia prius voto religionis erat adstricta, peccare mortaliter, docet Peyr. cum aliis ab ipso relatis *loc. cit.* Licet oppositum sustineant Gandav. Navar. & alii; & quidem probabiliter, teste Sanch. *lib. 4. c. 16. n. 89.* Quia votum intelligi debet juxta canones annum probationis concedentes; cum igitur canones probationis annum concedant experiendam religionem cum omnimoda libertate, cum eadem libertate exeundi intelligendum est votum ingrediendi religionem.

Quar. 13. An Novitia egrediens teneatur solvere expensas factas a monasterio.

Resp.

Resp. Non teneri, tradunt Communiter Doctores, quia multoties posset contingere, ut impotentia ad solvendum, libertatem tolleret ad egressum. Fallit tamen conclusio, quando intervenit pactum solvendi expensas, vel Religionis consuetudo, quæ est conformis Concil. Trid. c. 16. *regul. sess. 25.* ubi præcipit, omnia restitui Novitiis abeuntibus *excepto vitæ, & vestitæ.* Et proinde Sac. Cong. Episc. die 2. Mart. 1635. decrevit expensas esse solvendas monasterio a consanguineis (cujusdam Novitii, qui ante professionem habitum exuerat. *Lezana tom. 1. qq. regul. c. 24. n. 3.*

Quar. 14. An Novitia volens discedere, sit impedienda ex ritu, quod non solverit expensas debitas vel ex pacto, vel ex consuetudine monasterio.

Resp. Non posse, ut notant Doctores *in c. non solum, de reg. in 6.* per illum textum, qui prohibet sub pœna excommunicationis impediri Novitias ne redeant ad sæculum. Possunt tamen repeti post discessum, & actio instituenda est contra ipsius bona, vel eorum, ad quos spectat eas solvere. Ita Doctores relati a Pasqual. *in Laur. p. 2. q. 50. n. 4.* uti subdit, neque posse denegari professionem Novitiæ nolenti solvere expensas debitas ex pacto, vel consuetudine, quia non solvere expensas non detrahit de habilitate, cum sit quid extrinsecum, & habilitas attendatur secundum personalia; judicium autem, & deliberatio de admittendo, vel non admittendo ad professionem regulari debet secundum mensuram qualitatum personalium. Quod tamen limitandum est, nisi non solutio argueret aliquod vitium personale, quia tunc ratione talis vitii posset rejici.

S 2

Quar.

Quar. 15. An Novitiæ egredienti sit restituendus habitus factus suis expensis.

Resp. Omnes vestes esse restituendas, per verba illa *omnia restituantur*, quibus utitur Conc. d. c. 26. *in fin.* Dicitio enim *Omnes* est universalis, ut cum aliis citatis probat Barb. *de potest. Episc. allegat.* 101. n. 39. ubi refert. Sac. Congr. censuisse, habitum religiosum non esse exeunti restituendum, sed tantum ei solvendum ejus pretium, habita ratione valoris illius temporis, quo eum deponit, non quo factus est, ut notat Peyrin, *loc. cit.* subdens n. 108. quod si datus habitus emptus sit non pecunia Novitiæ, sed elemosynis devotorum, eo sine datis, ut religionem ingrederetur, tunc non venit ex justitia restituendus, cum enim convenire non possit Novitiæ, nisi quatenus religiosæ, censetur datus intuitu religionis, & per consequens religioni. Sicuti, licet legatum factum Episcopo ab ejus consanguineo censetur intuitu personæ relictum, *c. requisisti de testam.* si tamen est de re convenienti Ecclesiæ, Ecclesiæ acquiritur, quia ex qualitate rei donatæ præsumitur intuitu Ecclesiæ relictum. Sanch. *de matrim. lib. 6. disp. 26. n. 15.*

Quar. 16. An Novitiæ possint sibi eligere sepulturam.

Resp. Posse, quia cum nondum sint obedientiæ voto adstrictæ, habent propriam velle, & nolle; unde etiam testari possunt, & alia similia exercere, in quibus requiritur proprium velle, & nolle. Ita Armil. Tabien. Villalob. & Diana p. 5. *tr. 3. ref. 109.* contra Lavor.

Quar. 17. Ubi sepelienda sit Novitia, si decedat non electa sepultura.

Resp. Else sepeliendam in monasterio. Ita

San-

Sanch. Grat. Lavor. & Peyr. *loc. cit. n. 130.* Quamvis enim Novitia non sit incorporata religioni, est tamen ipsi aggregata in ordine ad experiendum, & est religioni addicta in ordine ad Sacramenta, etiam quæ a Parocho ministrari debent, ut Viaticum, Extrema Unctio; & Communio Paschal's. Unde cum non sit amplius subdita Parochi, sed religionis subjectione voluntaria, quoad sepulturam quoque spectabit ad monasterium.

Quar. 18. Quid agendum, si Novitia esset in proposito redeundi ad sæculum.

Resp. Non esse in monasterio sepeliendam, sustinet Sylvester, quia ex voluntate redeundi ad sæculum resultat evidenter, quod velit in sæculo mori, & per consequens, quod eligat in sæculo sepulturam. Oppositum tamen tradit Pasq. *loc. c. 9. 57. n. 3.* Nam hoc propositum non extrahit Novitiam a statu Novitiarum, sicuti neque voluntas mutandi Parochiam subtrahit a jure Parochiali, sed requiritur factum solvens illum contractum, quo Novitia se tradidit experiendam religioni; siquidem actualis reditus, non voluntas redeundi ad sæculum facit redire: unde non sufficit in hoc velle, sed requiritur executio, *l. quid. cum filium ff. de her. instit.* ubi Imol. Bart. & cæteri Doctores.

Quar. 19. Quibus expensis sepelienda sit novitia.

Resp. Ex Peyrin. Laym. Samuele, & Lezana, si ex pacto, & consuetudine tenetur Novitia solvere expensas alimentorum, tunc manebit obligatum ejus patrimonium, seu bona ipsius ad expensas pro sepultura, quia expensæ pro sepultura sunt accessorix ad expensas alimentorum; & qui tenetur alere, tenetur etiam curare sepulturam. Si vero Novitia non

S

3

tenc-

teneretur ad expensas alimentorum, tunc, quia cum monasterium recipiens Novitiam se obligat ad alendum, manet etiam obligatum ad expensas sepulturæ.

Quar. 20. An Novitiæ possint in mortis articulo profiteri intra annum probationis.

Resp. Posse, ut supra innuimus, c. 2. §. 6. q. 2. dummodo sextumdecimum ætatis annum expleverint, quia hoc expresse mandatur in privilegio. Non per hoc monasterium succedit in dote, ut pariter dictum est c. 2. §. 5. q. 23. & censuit Sac. Congr. Conc. in una Ordinis S. Francisci Minor. observo. die 20. Martii 1649. ad c. 15. sess. 25. de regul. Atque adeo non teneretur ad suffragandum animæ Novitiæ defunctæ, neque ad orationes, & sacrificia, pro aliis monialibus fieri solitas; quia cum non sentiant commodum ex professione illa Novitiæ, neque incommodum sentire debent. *Caram. Theol. regul. n. 464.*

Quar. 21. An Novitiæ gaudeant privilegio canonis; & fori.

Resp. Gaudere; quia in favorabilibus Novitius venit appellatione monachi, & quamvis sit tantum in via ad monachatum, reputatur tamen pro persona ecclesiastica, ut tenet *Gloss. in c. religioso §. quavis de sent. excom. in 6.* ubi Gemin. & ceteri Canonistæ. Nec refragatur, quod Novitiæ possint redire ad sæculum; nam etiam clerici in minoribus redire possunt ad statum laicalem, & tamen quando in statu clericali vivunt, censentur personæ ecclesiasticæ. Hinc est quod Novitiæ ex receptissimo usu immunes sunt ab onere quoad personas, & quo ad bona, ut docent Molina cum aliis relatis a Pignat. tom. 4. con-

Jul.

Jul. 119. n. 6. Ubi ex probabiliori sententia extendit supradicta privilegia etiam ad Novitias impuberes, quia verè sunt Deo dicatæ, nam sunt acceptatæ ad religionem per legalem, & juridicam susceptionem habitus regularis, juxta morem, & præscriptum religionis. Atque adeo, licet non sint proprie Novitiæ: quatenus non sunt intra annum probationis, sunt tamen captatæ ad communicandum in habitu religioso.

Quar. 22. An Novitiæ gaudeant privilegiis religionis.

Resp. Gaudere; sunt enim etiam ipsæ pars, & membrum religionis, unde debent cum suo toto communicare: & si religionis sustinent onera, æquum est, ut sentiant etiam favores, & privilegia. Ita aliis relatis Diana p. 3. tr. 2. res. 73. contra Rodriq. & Portel. negantes gaudere privilegiis, quæ conceduntur religiosis professis, nisi id ipsum in concessione exprimat, uti de facto interdum exprimitur. Gaudere quoque religionis indulgentiis, sicut moniales professæ, tradunt *Casarrub. Portel. & Rodriq.*

De Sacristana obligationibus, & Privilegiis.

Quer. 1. **A**N Sacristana peccet mortaliter, si negligat conservare lampadem accensam coram Sanctissimo.

Resp. Affirmative; quia eadem reverentia debet Eucharistia in ciborio custodiri, ac in sacrificio offerri, cum sit idem Corpus Christi, quod custoditur in cibario, & offertur in sacrificio. Si igitur peccaret graviter, ex

S 4

com-

teneretur ad expensas alimentorum, tunc, quia cum monasterium recipiens Novitiam se obligat ad alendum, manet etiam obligatum ad expensas sepulturæ.

Quar. 20. An Novitiæ possint in mortis articulo profiteri intra annum probationis.

Resp. Posse, ut supra innuimus, c. 2. §. 6. q. 2. dummodo sextumdecimum ætatis annum expleverint, quia hoc expresse mandatur in privilegio. Non per hoc monasterium succedit in dote, ut pariter dictum est c. 2. §. 5. q. 23. & censuit Sac. Congr. Conc. in una Ordinis S. Francisci Minor. obsorv. die 20. Martii 1649. ad c. 15. sess. 25. de regul. Atque adeo non teneretur ad suffragandum animæ Novitiæ defunctæ, neque ad orationes, & sacrificia, pro aliis monialibus fieri solitas; quia cum non sentiant commodum ex professione illa Novitiæ, neque incommodum sentire debent. *Caram. Theol. regul. n. 464.*

Quar. 21. An Novitiæ gaudeant privilegio canonis; & fori.

Resp. Gaudere; quia in favorabilibus Novitius venit appellatione monachi, & quamvis sit tantum in via ad monachatum, reputatur tamen pro persona ecclesiastica, ut tenet *Gloss. in c. religioso §. quavis de sent. excom. in 6.* ubi Gemin. & ceteri Canonistæ. Nec refragatur, quod Novitiæ possint redire ad sæculum; nam etiam clerici in minoribus redire possunt ad statum laicalem, & tamen quando in statu clericali vivunt, censentur personæ ecclesiasticæ. Hinc est quod Novitiæ ex receptissimo usu immunes sunt ab onere quoad personas, & quo ad bona, ut docent Molina cum aliis relatis a Pignat. tom. 4. con-

Jul.

Jul. 119. n. 6. Ubi ex probabiliori sententia extendit supradicta privilegia etiam ad Novitias impuberes, quia verè sunt Deo dicatæ, nam sunt acceptatæ ad religionem per legalem, & juridicam susceptionem habitus regularis, juxta morem, & præscriptum religionis. Atque adeo, licet non sint proprie Novitiæ: quatenus non sunt intra annum probationis, sunt tamen captatæ ad communicandum in habitu religioso.

Quar. 22. An Novitiæ gaudeant privilegiis religionis.

Resp. Gaudere; sunt enim etiam ipsæ pars, & membrum religionis, unde debent cum suo toto communicare: & si religionis sustinent onera, æquum est, ut sentiant etiam favores, & privilegia. Ita aliis relatis Diana p. 3. tr. 2. res. 73. contra Rodriq. & Portel. negantes gaudere privilegiis, quæ conceduntur religiosis professis, nisi id ipsum in concessione exprimat, uti de facto interdum exprimitur. Gaudere quoque religionis indulgentiis, sicut moniales professæ, tradunt *Cassarrub. Portel. & Rodriq.*

De Sacristana obligationibus, & Privilegiis.

Quer. 1. **A**N Sacristana peccet mortaliter, si negligat conservare lampadem accensam coram Sanctissimo.

Resp. Affirmative; quia eadem reverentia debet Eucharistia in ciborio custodiri, ac in sacrificio offerri, cum sit idem Corpus Christi, quod custoditur in cibario, & offertur in sacrificio. Si igitur peccaret graviter, ex

S 4

com-

communi Doctorum sententia, offerens Corpus Christi sine lumine in Missa, peccabit quoque graviter custodiens illud sine lampade accensa. In utroque enim casu læditur maxime cultus divinus, Ecclesiæ consuetudo antiquissima, & lex canonica imposita in cap. sane de celebr. missar. Quare cum cura, & obligatio, ut lampas semper colliceat coram Sanctissimo, Sacristanæ moniali sit specialiter demandata, peccat mortaliter negligendo. Ita Quintanadv. Volpi, Gobat. & Diana t. 2. in oper. coord. tr. 1. ref. 154. Ubi tamen a Peccato gravi illam excusat, si per dimidiam, vel unam horam, aut etiam aliquid amplius lampas non ardeat ex negligentia.

Quar. 2. An Sacristana respondere possit in Missa, si adsit qui inserviat Sacerdoti, respondere tamen non calleat.

Resp. Ex Layman, Lugo, Martinon. & Dicastil. quos refert, & sequitur Pasqualigus, de Sacrif. nov. l. 9. 343. n. 5. respondere posse de longe, quia in hoc non præstat proprie ministerium circa altare, quod est prohibitum in c. Sacratat dist. 23. &c. inhihindum de cohabit. cler. & mulier. sed se habet in respondendo tanquam populus assistens Missæ.

Quar. 3. An Sacristana possit colloqui cum Capellanis, aut Concionatoribus suæ Ecclesiæ inservientibus.

Resp. Posse in his tantum, quæ pertinent ad suum officium; concessio enim exercitio sui muneris, conceditur etiam totum id, quod pertinet ad hujusmodi muneris exercitium, l. 2. ff. de jurisd. omni. In reliquis vero ipsi quoque est interdictum colloquium, cum nulla suppetat ratio, quæ eam a generali prohibitione excludat. Unde S. Congregatio, ad tollendam Sacristanæ quæcumque occasionem colloquendi cum extraneis, præcepit, ut rota, seu fenestella, ex qua exponuntur sacre vestes ad usum Sacrificii Missæ, duplici clave obseretur, quarum altera sit penes Abbatissam, altera apud Confessarium. Nald. verbo monialis n. 10. Tum ut clavis fenestellæ, ex qua moniales sumunt Sacram Communionem, perpetuo maneat apud Confessarium. Gavant. in manual. v. monial. Ecclesia n. 7. Tum ne moniales possint habere ostium, per quod & propria clausura pateat accessus ad Ecclesiam earum exteriorem. Greg. XIII. Const. 8. Tum ne permittatur in earum Ecclesiis a personis secularibus cantus simplex, vel figuratus. Barb. de jur. Eccl. lib. 1. c. 44. n. 6. multo minus accessus secularium sub prætextu docendi eas sonum cymbalorum, vel alterius instrumenti, aut etiam musicam, vel cantum, etiam ad crates, idem loc. cit. n. 62. Neque ut ibi instituant Confraternitates laicorum. Sac. Congr. 6. Nov. 1595.

Quar. 4. An peccet mortaliter Sacristana admittens in sua Ecclesia præter proprios Capellanos alios Sacerdotes ad celebrandum contra Superioris prohibitionem.

Resp. Si nulla sit imposita gravis poena, & aliæ non concurrant circumstantiæ, venialiter tantum peccare, quia cum simplex prohibitio sit indifferens ad obligandum sub mortali, vel sub veniali, dicendum est sub veniali tantum obligare. Sanchez, & alii relatis in decal. lib. 6. cap. 4. n. 26. nam sumenda est illa interpretatio, qua efficitur, ut quis minus obligetur, ex l. si peculium §. sicut ff. de pecul. & notant Cravet, Paris. & Menoch. Si vero

prohibetoni sit addita gravis poena, v. g. major excommunicatio iplo facto incurrenda, tunc cenfeo mortaliter peccare, quia additio talis poenæ ostendit, mentem Superioris esse obligare sub gravi, nam excommunicatio major nunquam imponitur; nisi ob peccatum mortale. Neque excusari potest ex eo, quod in una, vel altera admissione nulla adsint inconvenientia, quia satis est, quod frequenter adsint: horumnamque frequens periculum præcipit Superior suo præcepto remove.

Quar. 5. An peccet Sacristana admittens Sacerdotes advenas, & peregrinos sine literis testimonialibus ad celebrandum.

Resp. Graviter peccare, quia exponit se periculo admittendi, qui non debet admitti, & suo modo cooperatur peccato admissi. Pasqual. de Sacrif. nov. l. 9. 366. n. 2. Ubi addit, hoc non habere locum: dummodo aliud non obstat, si Sacristana cognoscat personam, & sciat talis esse conditionis, quod non celebraret, si alias haberet al quod impedimentum.

Quar. 6. An Sacristana monasterii Regularibus subjecti peccet admittendo Sacerdotes advenas ad celebrandum cum literis quidem testimonialibus, sed non recognitis ab Episcopo, si hoc ab iplo monialibus etiam exemptis prohibeatur.

Resp. Non peccare, sustinere debent Doctores asserentes non posse Episcopum præcipere Regularibus, ne admittant, quia præceptum dirigi solum potest ad subditos, & pro locis subjectis, *cus animarum de cons. in 6* Regulares autem exempti, & eorum Ecclesiæ non subjiciuntur Episcopis. Quæ ratio militat etiam pro menialibus regularibus subjectis, cum fruatur suorum Ordinum privilegis.

Oppositum tamen sustinendum ex S. Congr. in Bonon. 2. Julii 1620. quæ respondit: *Non licere Regularibus in suis Ecclesiis admittere presbyteros saculares contra prohibitionem illust. Archiepiscopi.*

Quar. 7. An peccet Sacristana exponendo Capellanis celebraturis vestes lacras laceras, aut immundas.

Resp. Peccare, & quidem mortaliter, si notabiliter sint immundæ, aut laceræ. Desumitur ex Stephano Papa relato in *6. Vestimenta de consecr. dist. 1. ibi, Vestimenta Ecclesiastica, quibus Domino demonstratur, & sacrata debent esse, & honesta.* In eo autem consistit honestas ipsorum quod sint decencia pro functione, cui debent inservire; non sunt autem decencia, si sint lacera, vel immunda. Quod expressius habetur Innoc. III. in Conc. Later. relato in cap. 2. de custod. Euchar. ubi præcipit, vestimenta &c. munda, & nitida conservari, reddens rationem: *Nimis enim videtur absurdum in sacris sordes negligere, qua dedecere etiam in prophanis.* Hanc sententiam sustinent Suar. Facund. & alii.

Quar. 8. Quandoam vestes sacræ censendæ sint notabiliter laceræ, aut immundæ.

Resp. Non posse certam regulam definiti: sed hoc prudentis arbitrio esse relinquendum. Censet tamen Pasq. de Sacrif. nov. l. 9. 185. n. 5. tunc esse notabiliter immundas, ut laceras, quando si tales essent vestes communes, virum nobilem dedecere. Et subdit, quod in judicando, quando sint, vel non sint notabiliter laceræ, aut immundæ, habenda est ratio qual tatis Ecclesiæ, pro qua inserviunt; nam quæ tales erunt respectu Ecclesiæ, in qua nobiliori modo tractari solet cultus di-

vinus, non erunt tales respectu Ecclesie pauperis, respectu cuius immunditia & attritio magis conspicua esse debet. Advertit insuper, quod, quam difficile est, in hac materia mortaliter peccare, tam facile est peccare venialiter; quia quilibet indecentia, quæ insurgat ex vestibus immundis, aut laceris, sufficit pro veniali peccato.

Quar. 9. An Sacristana peccet convertendo vestes sacras in usus prophanos, dum retinent propriam formam.

Resp. Peccare, ex Pasqual. *loc. cit.*, q. 821. Quando enim res sacre convertuntur in usus prophanos, suo modo violantur, & fit Deo injuria, & ideo tanquam violata remanent indecentes respectu cultus divini. Hinc peccati quoque est dampnanda, si predictas vestes concedat pro recitatione alicujus comedie sacre a monialibus in monasterio representanda. Quia, licet comedie argumentum sit sacrum, & in loco religioso recitetur, ipsa tamen recitatio est prophana, atque adeo dictarum vestium violativa, unde excluditur hujusmodi usus. Verum excusari in hoc casu a peccato docet Dicastillus *tr. 5. de Sacram. disp. 4. dub. 11. n. 231.*

Quar. 10. An suppellectilem sacram possit convertere in usus prophanos, postquam amissa sit formam.

Resp. Posse; quia tota exigentia reverentia, quæ ipsi debetur, fundatur in eo; quod sit sacra, mediante benedictione: ergo, cessante benedictione, cessat etiam reverentia exigentia; cessat autem benedictio, & sanctificatio, dum destruitur forma, & ideo disponi potest de materia, ac si nunquam fuisset materia rei sacre. Nilominus, quamvis non sit necessarium, quod vestes sacre, amissa consecratio-

ne comburantur, sed possint in prophanum usum converti, decentissimum est comburi, quia Sacri Canones hoc ipsum præscribunt de convenientia. Pasqual. *loc. cit.*, q. 834. n. 9.

Quar. 11. An peccet Sacristana, si vestes & alias suppellectiles sacras non pretiosas, dum amiserunt formam, vendat, & commutet, ut de melioribus provideat.

Resp. Ex Lopez, & Manuel, quos refert, sed non sequitur Sanch. *lib. 7. c. 19. n. 67.* non peccare, quia talis venditio, aut commutatio non habet propriam distractionis, aut consumptionis rationem, cum nullam inde jacturam patiatur Conventus, imo melioretur: unde potest rationaliter supponi interpretativa Superioris licentia. Hoc tamen non admittit Bordonus in iis Conventibus, in quibus præficatur licentia formalis, & expressa.

Quar. 12. An Sacristana possit tangere calices, corporalia, &c.

Resp. Posse; quia peccatum veniale quod alias committeretur, ex necessitate officii, ratione cuius mutare debet dicta vasa, & corporalia, quod sine tactu non potest præstare: unde conlurgit rangendi rationabilis causa. Ita in terminis Pasqual. *loc. cit.*, q. 839. num. 9. ubi adducit Quintanad. & Suarez. Cessatque omnis dubitatio attento Privilegio Sixti IV. Ordini S. Augustini Congregationis Lombardie concessio, in quo indulgetur, quod omnes laici professi, dum Sacristarum officium exercent, possint tangere calices, patenas &c. Poterunt igitur & moniales, cum & ipsæ gaudeant Regularium privilegii etiam per viam communicationis, ut dictum est suo loco, licet

Episcopis sint subiecta. Hinc est, quod etiam possunt lavare corporalia, & purificatoria; quod debet intelligi de corporalibus, & purificatoriis inservientibus propriæ Ecclesiæ, quia privilegium est concessum ratione officii, & officium tale non exercetur, nisi ratione propriæ Ecclesiæ.

Quar. 13. An peccet Sacristana, si aquam, in qua primum lavantur corporalia, & purificatoria, non projiciat in sacrarium.

Resp. Non peccare, secluso contemptu, & dummodo in decenti loco projiciatur. Ita Ludovic. a S. Joan. in *sum. q. 11. de Euchar. n. 2. dub. 1. diffie. q. app. 1.* Nam circa hoc nullum adest præceptum, cum Canon. *Nemo per ignorantiam de consecrat. dist. 1.* quoad hanc partem locutionis sit solum directivus, & ideo solum servari debet, quod exigitur ex natura rei, nempe ut non projiciatur in loco immundo.

Quar. 14. An Sacristanæ liceat in die festo lavare vasa sacra, purificatoria, & alia hujusmodi pro notabili tempore alias sufficienti ad peccatum mortale.

Resp. Licere; quia quamvis lavare de se sit opus servile, dum tamen versatur circa rem sacram, definit esse servile, nam pertinet ad munus personæ Deo dicatæ, quatenus talis est, persona autem Deo dicata, quatenus talis est, non est destinata opere servili. Item potest ornare templum,vertere illud, & conficere hostias pro Missis celebrandis, quoties ex causa justa non poterunt prædicta opera præveniri. Cajet. 2. 2. q. 122. n. 4. & in *sum. v. festorum violatio*. Ubi addit, posse prædicta fieri in die festo, licet ex negligentia non fuerint facta pridie festi, quia sunt necessaria in die festo. Hæc autem negligentia raro, aut

nunquam erit peccatum mortale, sed ad summum veniale, quando Sacristana putans bona fide posse fieri in festo, relinquit ea nunquam faciendâ. Sanch. *tom. 2. conf. lib. 5. c. 3. dub. 23. n. 4.* cum aliis a se consultis.

Quar. 15. An Sacristana per notabilem diem partem vacans ornatui Ecclesiæ excusetur a jejuniis.

Resp. Excusari. Ita Battæus, Bonac. Trullenc. & Molfesius, qui expresse loquuntur de religiosis p. 1. *sum. tract. 10. c. 4. n. 42.* & ratio est, quia labor, quem subit, notabilis est; nam huc, & illuc discurrendo, portando ornamenta, & alia hujusmodi exercendo fatigatur: unde labor ipsius æquiparari potest labori artificum, qui ratione artificii excusantur a jejuniis. Et hæc excusatio extenditur etiam ad jejunia præscripta sub mortali in regula. Nam, ut diximus *cap. 8. S. 4. q. 5.* cum Doctoribus, jejunium regulæ obligat ad instar præcepti ecclesiastici, unde cessat obligatio ipsius ex iisdem causis, ex quibus cessat obligatio præcepti Ecclesiæ, & proinde etiam ratione laboris. Quod si nihilominus jejunium velie servare, potest illi largior collatiuncula indulgeri. Pasqual. *de jejuniis. dec. 312. n. 2.*

Quar. 16. An possit aliquid dare pro ordinario occasione suarum festivitatum.

Resp. Negant Berti, & Hieronymus Sorbo, concedit Valerius in *suis differ. utriusq. fori v. muneran. 81.* quia Bulla prohibens largitionem munerum intelligit, quando darentur pro pretio rerum spiritualium, non autem si dentur in quandam remunerationem incommodi suscepti, & honoris præstiti.

Quar. 17. An non obstante prohibitione quod nihil donetur extraneis occasione festi-

vitatum, professionis &c. possit Sacrificiana aliquid largiri Capellanis, aliisque Ecclesie inservientibus.

Resp. Quod sic. Ita Valer. *loc. cit.* n. 82. quia hæc non tam sunt munera, quam onera; sunt enim loco competentis salarii, salaria enim sunt communiter tenuiora, & habito respectu ad prædicta munera acceptantur per Capellanos, alias sine ipsis muneribus non acceptarentur. Adde quod donatio facta occasione festivitatum, professionis &c. est donatio ob causam, & in remunerationem majoris laboris, quem subeunt: unde hæc non cadit sub prohibitione, quia donatione simpliciter prohibita, non prohibetur remuneratoria. Bald. *in authent. ex testamento*, C. de collat. quem sequuntur ibi Corn. & Rom.

Quar. 18. An liceat Sacrificiane in illis diebus, in quibus habentur generales confessiones, prædium ministrare Confessario in Sacrificia.

Resp. De Confessario regulari extat decretum S. Congr. 13. Sept. 1583. in quo prohibetur, quod nemo Regularium, quacunque de causa, comedat, aut refectioem corporalem sumat in locis ubi sunt crates, vel ortæ in monasterium correspondentes, vel in locis adeo vicinis, ut videri, vel audiri possit a monialibus; neque ante portam clausuræ eadem refectio corporalis permittatur, multo minus intra clausuram, etiam si Superiores Ordinum essent. Et tunc tantummodo indulgetur refectio in prædictis diebus. quando Confessarii habitatio, aut virorum domus, aut monasterium, in quo, a monialium, seu sororum monasterio, vel domo nimium distat. Quare omnia militant etiam quoad

Con-

Confessarios sæculares, cum decreti finis, qui est occurrere scandalis, quæ contingere possunt, etiam ipsos comprehendat.

§. VI.

De infirmarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. AN monialis infirma teneatur jussis medici obtemperare.

Resp. Salas *de legibus* relatus a Diana *in opere coord. t. 8. ref. 2. n. 3.* putat, teneri sub mortali, quia quilibet infirmus tenetur ad omnia simpliciter ob conservationem suæ salutis necessaria, cum nemo sit dominus sui corporis: unde quidquid a medico præscribitur tanquam necessarium ad salutem, tenetur exequi. Opus positum sustinet Durandus *in c. omnis virius quo sexus tom. 2. disp. 25. sect. 3. n. 3.* asserens, quod quamvis bonum sit medicis fidem adhibere, quia unicuique experto in propria arte credendum est; nihilominus non tenetur infirma obedire medico ex præcepto, quoniam non est ipsius Prælati. Hinc deducit, quod quamvis medicus decernat secundum regulas artis necessariam esse infirmæ ad conservationem vitæ sectionem membri, si tamen ex causa talis sectionis essent ingentes cruciatus tolerandi, potest infirma sectionem recusare, esto ex ejusdem omissione credat certo se morituram; siquidem nemo tenetur cura tanto cruciatu v. tam suam servare, ut habetur ex Azor. *Less. Molfes. & Diana*, qui tamen id limitant non procedere, quando medici judicarent sectionem esse necessariam ad vitæ conservationem, nec magnos dolores esse per-

preferendos; in hoc casu teneretur ipsis p̄ferere, non distincto p̄cepto obedientiæ, sed tantum p̄cepto, quo quisque adstringitur propriam vitam conservare.

Quar. 2. An monialis cancro, vel alio morbo gravissimo in verendis laborans, teneatur chirurgi curam subire.

Resp. Non teneri. Tum quia nemo teneretur admittere curationem, a qua non minus abhorret quam ab ipso morbo, vel morte. Tum quia cum pudicitia sit grande bonum, potest illam vitæ p̄ferre, licet etiam possit sine peccato curationem permittere, quamvis p̄videat ex contactu parvos aliquos motus suboriturus; isti enim sunt plene involuntarii, & contactus moraliter inhonestus; quia cum fiat causa medendi, est consentaneus rectæ rationi. Ita Navar. Sâ Less. & alii relata a Diana in opere coord. t. 8. ref. 2. ubi addit, quod si medicamenta possent adhiberi a fœminis, tunc utique teneretur monialis illa sufferre, & verenda p̄dictis fœminis ostendere, nam cessant in hoc casu rationes pro affirmativa sententia adductæ, scilicet ratio verecundiæ, & periculum motus sensualis, qui a chirurgi contactu posset oriri.

Quar. 3. An peccet monialis, quæ respuit humanum remedium, quod facile haberi potest, soli se Divinæ Providentiæ committens.

Resp. Peccare, quia graviter delinquit contra p̄ceptum. *Non tentabis Dominum Deum tuum;* Deus enim tentat, qui habens quod faciat, sine ratione exponit se periculo, experiens utrum liberari possit a Deo. Ita D. Th. 2. 2. 9. 97. a. 1. & Cajet. ibi, limitans, quod si extra mortis periculum respiciatur medicina ad experiendos dolores, & sustinenda incommoda ob carnis mortificationem, & J. s. Christi.

Christi Passionis participationem, tunc laudabile est & meritorium.

Quar. 4. An possit respuere ad abbreviandam vitam, ut citius ab hujus vitæ ærumnis sit libera.

Resp. Non posse; quia p̄sentiæ ærumnarum evasio non est bonum tanti momenti, quod bono vitæ valeat comparari, multo minus rationabiliter anteferri. Ita Victor. Ledes. & alii apud Sanch. *Opusc. lib. 5. c. 1. dub. 33. n. 9.* Quousque igitur adest spes vitæ, non potest medicamenta respuere, quia nemo est dominus suæ vitæ. Non per hoc tamen, ut bene advertit Duard. *loc. cit. n. 6.* debet monialis, plusquam par est, esse sollicita, ut advocentur insignes medici, & pharma subministrantur Pretiosa, quia hoc esset in grave monasterii damnum, & voti paupertatis detrimentum, eo vel maxime, si monialis infirma talis esset, quæ, si moraretur in saculo, ad suas infirmitates vix ordinarium medicum adhiberet.

Quar. 5. An monialis infirma laborans siti maxima in febris accessu peccet, si bibat.

Resp. Si non advertat potum esse nociturum, vel si advertens putet, quod ex illo non eveniet nisi dolor aliquis capitis, vel molestior tantum febris, non peccat mortaliter, parvitate nocimenti excusante. Ita cum Navarro, & Cajetano, Sanch. *loc. cit. n. 7. & 8.* Mortaliter venio peccaret, si evidens mortis periculum confurgeret, vel infirmitas per longum tempus protraheretur cum gravi monialium incommodo, & monasterii detrimento.

Quar. An, & quando monialis infirma excusetur a recitatione Officii.

Resp. Excusari, si ita laborat, ut non possit sine gravi incommodo, aut damno Officium

ficiam recitare; secus si ægrotudo sit levis, neque ullum, aut saltem leve incommodum allatura. Ita communiter Doctores. In dubio standum est iudicio medici, non quia medicus dispenset in obligatione, sed quia declarat morbi gravitatem, qua posita, ex se ipsa celsat obligatio. Quod si contingat, ut etiam medicus de huiusmodi gravitate, sit dubius, vel simpliciter conveniri non possit, obligari ægrotam ad horas canonicas tradit Suarez, quia obligatio recitandi horas canonicas est certa, dubia autem excusatio. At ab omni onere eam liberat Bonde Hor. can. disp. 1. q. 6. punct. 2. n. 5, quia licet sit dubium an noctura sit illa recitatio, tamen periculum quod sit noctura certum est. Quoniam ergo possessio quam habet homo, non se exponendi periculo gravi, est prior præcepto recitationis Officii, illa prævalet, & excusat. Sed multo tutius est in tali casu consulere Abbatisam, quæ ex vi privilegii ministerialiter dispenset.

Quar. 7. An, si infirma possit insumere, & de facto insumat bonam diei partem familiariter colloquendo, aut libros recreationis causa lætando, vel acu pingendo, debeat inferri, quod etiam possit Officium recitare.

Resp. Cum Baldel. tom. 2. lib. 3. disp. 37. num. 16. negative. Illa siquidem non requirunt serietatem, & attentionem, sed potius animum recreant: unde non possunt morbum gravare; e contra vero res seria est oratio, & recitatio, & ex sui natura animum colligit, molestiam adducit, & mentem gravat. Neque ex eo quod morbus aliquis, v. g. febris jam celsavit, statim ad horas canonicas obligari debet infirma, si potest timeri ne morbus iterum revalescat, vel adhuc remaneat

neat virium debilitas ex præcedenti morbo relicta; nam debilitas illa infirmitas quadam est, & excusat.

Quar. 8. An dolores, & ægrotudines, quæ certis temporum intervallis recurrunt, & non durant tota die, ut est febris quartana, aut tertiana levis, ab horis canonicis simpliciter excusent.

Resp. Non excusare, quia illarum recitatio potest, immo debet anticipari, aut postponi pro aliis partibus diei, quibus ægrotudo non urget. Ita Doctores relati a Baldel. loc. c. n. 19. Quod intelligendum semper est, dummodo anticipatio, aut postpositio nocere non possint vel accessioni superventuræ, vel debilitati a præterita febris relicte: qua in re si infirma sit dubia, medicum consulat, & quiescat.

Quar. 9. An monialis infirma, quæ non potest recitare Matutinum, & Laudes, dubitat autem, an possit reliquas horas, teneatur ad illas.

Resp. Si vere dubia sit an possit, dicendum est de parte, quod superius diximus de toto Officio. Quod si certo constet, ægrotam posse sine gravi incommodo recitare aliquas horas, teneatur ad illas. Ratio est, quia materia præcepti indicentis horas canonicas est divisibilis: unde etiam præceptum ipsum est divisibile, atque adeo qui non potest implere majorem partem præcepti; teneatur ad minorem, quam potest. Neque subsistit, quod major pars trahit ad se minorem, & per consequens si desit potentia ad majorem Officii partem, celsat obligatio ad reliquam, ad quam forte est potentia. Hæc enim doctrina remanet præscripta in propositione 54. inter damnatas ab Innocentio XI.

Verum tamen est, quod si infirmitas impediatur indefinitè divinum Officium, ut est febris gravis, vel aliquid simile, non est scrupulose inquirendum, an possit infirma unam, vel alteram horam legere, ut norat Suar. *t. 2. de Relig. tr. 1. lib. 3. c. 28. n. 27.* quia excusatio ex se indefinita æquivaleret universali, ita enim consuetudo hanc legem interpretatur. Et fortasse ratio est, quia est valde difficile in hujusmodi occasionibus attingere punctum in judicando, quid possit homo dicere, vel non dicere sine gravi incommodo; & ideo satis esse creditur, quod Officium ipsum dici non possit sine notabili damno.

Quar. 10. An infirma, quæ ex se quidem totum non potest Officium legere, potest autem cum sociâ, teneatur, vel sociam querere, vel admittere si se offerat. Ad neutrum teneri, tradit Diana *in opere coord. t. 3. tr. 6. ref. 97. n. 3.* Quia recitare cum sociâ, privilegium, & favor est, quo non uti libere potest, alioquin, contra commune axioma, favor in gravamen verteretur.

Quar. 11. An monialis, postquam febris, aut alia infirmitas illam deseruit, possit Officium prætermittere, dum convalescit.

Resp. Possè; quia imbecillitas a morbo relicta, reputatur infirmitas, & Ecclesia, quæ est pia mater, vult ægris requiem aliquam indulgere. Ita Trullen. & aliis relatis Sanch. *tom. 2. cons. lib. 7. c. 2. dub. 45. n. 5.* Per quot autem dies possit ab Officio vacare, non potest statui certa regula: nam ex majori, vel minori morbi præteriti duratione, aut vehementia, validiori, aut graciliori complexione, ætate vivida, vel senili, potest remanere in moniali major imbecillitas, ratione cujus debeat major, vel minor vacatio ab Officii recitatione indulgeri.

geri. Unde standum est prudentis arbitrio; *Quar. 12.* An postquam convaleuit, possit diebus non impeditis in privata recitatione legere Officium de Sanctis duplicibus, aut semidupl. cibus tempore infirmitatis omisis.

Resp. Videri, quod sic, per ea, quæ tradit Quintanad. *trakt. 8. sing. 9. n. 2.* Ubi licet loquatur de Officio omisso ex errore, vel oblivione, attamen, ut observat Lugo *in resp. moral. lib. 5. dub. 8. n. 8.* etiam de impedimento orto ex infirmitate concludunt rationes ab ipso adductæ. Quarum prima est, quod tunc transfertur e proprio die in alium diem non impeditum Officium duplex, aut semiduplex, quando proprius dies est impeditus; cum igitur dies proprii Officiorum duplicium, vel semiduplicium in præsentem casum fuerint ab infirmitate impediti, poterunt eadem Officia in alios dies non impeditos transferri, atque adeo extra convalescentiam recitari. Secunda; Jure suo nemo privandus est absque culpa sua, *l. crimen, ff. de poen. l. sancimus, Cod. eod. tit. c. ad fin. de his que fiunt, &c.* Sed Sanctus, & recitans jus possident, ut de tali festo recitetur semel in anno; ergo hoc jure non debent privari ratione infirmitatis quæ illorum non fuit culpa. Tertia; Vulgata juris regula est, quod impedito non currit tempus. Cum igitur ratione infirmitatis fuerit impeditus dies festivitatis illius Sancti; perinde est ac si proprius ejus dies non pertransisset: & die non impedito poterit recitari.

Neque ex hoc sequitur, ait idem Auctor, quod posset etiam monialis recitare Officium Paschatis, si eo die fuisset infirma. Nam non transfertur Officium Paschatis, sicuti transfertur Officium de duplici, aut semiduplici, & ideo

ideo si illud non est recitatum proprio die, est omnino omittendum, & sic dicendum de Officiis aliarum solemnitatum, quæ translationi non subjacent.

Verum oppositam sententiam absolute sustineo cum Lugo *loc. c.* qui prædictam opinionem rejicit tanquam singularem. Ratio est, quia rubrica de translatione festorum non loquitur universaliter de omni impedimento, sed solum quando dies impeditur Officio Dominicæ, vel festi, aut feriæ privilegiatæ tunc occurrentis. Adeoque concedit, imo & præcipit tantum hujus translationem, quando impedimentum se tenet ex parte diei, non vero ex parte recitantis, pro ut in casu.

Quod pariter suadetur, quia ritus divini Officii recitandi non debet esse privatus, & proprius singulis personis, sed publicus, & communis toti communitati, vel Ecclesiæ, ad quam pertinent recitantes; atque adeo singuli debent semper Officium illud recitare, quod recitatur a tota communitate, vel Ecclesia, ad quam spectant, non solum in recitatione publica, sed etiam in recitatione privata, quia uti singuli sunt partes illius communitatis, vel Ecclesiæ, cui proinde debent conformari; nam turpis est pars, quæ non congruit cum suo toto, *c. 2. dist. 8. & c. 2. de spons. §. partes civitatis*, & docet Navar. *com. 2. de regul. n. 63.*

Quar. 13. An moniales infirmæ excusentur a jejuniis tam Ecclesiæ, quam regulæ.

Resp. Excusari ex communi Doctorum sententia, ita Ecclesiæ legem, & præceptum regulæ interpretante; idque habere locum, etiam si infirmitas ex propria culpa contigerit, quacunque enim ex causa proveniat, semper corpus est tale, ut castigatio ipsius per

je.

jejunium semper evadat irrationabilis, & indiscreta. Ita Major, Palud. & Sanch. Sub nomine infirmarum veniunt etiam illæ, quæ licet nullo actuali morbo laborent, sunt tamen complexionis male affectæ, & proinde etiam istæ a jejunio excusantur, non solum quia tenentur morbum præcavere, sed etiam quia illa prava affectio æquiparatur morbo continuo. Pasqual. *de jejun. doc. 261. n. 7.*

Quar. 14. Quanta debeat esse infirmitas, ut censeatur cessare obligatio jejunandi.

Resp. Communiter Doctores hoc remittunt prudentis judicio. Sed hæc responsio difficultatem non tollit; semper enim dubitare potest Confessarius, an nimis laxè se gerat, vel nimis rigide? ideo tradenda regula est, secundum quam prudenter valeat judicare. Censeo itaque, tunc morbum, aut debilitatem ex convalescentia eximere a jejunio, quando impedit consuetas functiones; tunc enim morbus, aut debilitas sunt alicujus considerationis, & ideo est habenda ratio ipsorum, nec corpus ulteriori afflictione debilitandum. Hoc autem impedimentum non debet necessario esse tale, ut absolute impediatur, sed sufficit quomodocunque impediatur. Ita Pasqual. *loc. cit. n. 5.* qui etiam tradit *decis. 256.* quod si quæ ex aliqua infirmitate sit adeo debilitata, ut remaneat in statu simili senectutis, ita ut fiat in ipsa continua virium, & roboris naturalis diminutio, libera sit ab onere jejunii; sicut enim ex morbo status senectutis, ita etiam anticipat exemptio a jejunio.

Quar. 15. An monialis infirma, ob vincendas carnis tentationes ad incontinentiam graviter illam extimulantes, teneatur jejunare, etiam si prævideat ob jejunium futu-

Confess. Monial.

T

ram

ram diuturniorem infirmitatem maximo cum monasterii dispendio.

Resp. Affirmantem sententiam suaderi posse ex Fervend. in Exam. Theol. p. 4. c. 12. §. 6. n. 1. quia juxta charitatis ordinem docemur spiritualia corporalibus anteferre. Unde damnum, quod ex diuturniori infirmitate sequitur monasterio, sequitur per accidens, nam per se intenditur majus bonum, Contrarium tamen desumitur ex Homobono in Exam. eccl. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 17. Quia ad vincendas tentationes alia occurrunt remedia, orationes videlicet, Sacramentorum frequentia, piæ adhortationes, & his similia. Ista igitur adhibeat, & tantæ jacturæ monasterium non exponat. *Quar.* 16. An laborantes febris tertiana, vel quartana, præcipiente Medico ne coeant, ut diæta morbus vincatur, peccent contra præceptum jejunii, si comedant.

Resp. Contra præceptum jejunii non peccare, quia tradit ex Sanchez Pasq. quia morbus est talis, ut de se liberet a jejuniis; affligit enim, & debilitat corpus, & consequenter incapax efficitur obligationis jejunandi. Peccare tamen contra naturale præceptum temperantiæ, notat Sanch. atque adeo aut venialiter, aut mortaliter juxta quantitatem damni, quod inde sequitur.

Quer. 17. An, & quando moniales infirmæ excusentur ab audienda Missa.

Resp. Non tam facile moniales ab audienda Missa excusari, quia intra monasterium audire possunt & proinde habent faciliorem accessum, Pasqual. de sacrif. nov. q. 1327. n. 5. Nihilominus non tam decumbentes in lecto, quam illas etiam, quæ adire Ecclesiam non possunt sine probabili salutis

detri-

detrimto, eximunt communiter Doctores. Quanta vero debeat esse infirmitas, ut excuset, aut quantum nocumentum, quod timetur, videtur posse constitui hæc regula, ut nimirum, quando infirmitas impedit consueta exercitia, aut egressum e cubiculo, ita ut hoc existimetur congruere in ordine ad curam infirmitatis, & ad salutem corporalem, afferat etiam sufficientem excusationem in ordine ad audiendam Missam, attenta semper diversitate complexionis, & qualitate personæ. Hinc convalescentes, & debiles de facili possunt excusari, præsertim hyemis tempore, & quando aeris intemperies nocere potest capiti; ut notant Præpositus, & alii relati a Pasq. loc. cit. ubi idem concludit de senioribus, si tales sint, ut debilibus valeant compati. In dubio standum est judicio Medici. Addunt tamen Leander, & Garzia, quod manente dubio, possunt illud practice deponere, & ab auditione Missæ abstinere. Laborantes febris tertiana aut quartana, non dubito, quoad illos dies, in quibus febris cortipiuntur, excusari; in reliquis vero diebus consideranda est ipsarum complexio, & quomodo remaneant affectæ ex præcedenti febre, & secundum hoc judicandum ut supra; regulariter puto non excusari.

Quer. 18. An liceat monialibus infirmis celebrare factre super Altari portatili in suis cellis vel devotionis gratia, vel ad satisfaciendum præcepto in diebus festis.

Resp. Affirmat Pasq. in dec. Mor. dec. 176. n. 3. Superioris tamen ad quem spectat, obtenta licentia pro sacerdote celebraturo ingrediendi claustram Fundatur in Privilegio Pii IV. Canonice Regularibus S. Salvatoris concessio sub die 18. Maii

T 2

ANNO

anno 1565. & licet hoc limitet ad illas tantum moniales, quæ vivunt sub eodem ipsorum Regularium regimine, & Instituto, nihilominus dec. 178. extendit etiam ad quasunque moniales subiectas Regularibus communicantibus in privilegiis. At hæc opinio est rejicienda, prout postea illam rejecit idem Pasqual in opere *de sacrif. nov. l. 9. n. 3.* Quia per Bullam Gregorii XIII. circa clausuram monialium, quæ est 28. *eiusdem Pontificis, r. 2. Bullar.* statuitur, quod urgentibus tantum necessitatibus possit concedi licentia ingrediendi monasteria. Unde cum usus prædicti privilegii dependeat ex una parte a relaxatione legis clausuræ, & ex alia pro celebranda Missa in cubiculis infirmarum non interveniat illa urgens necessitas, quæ requiritur a Gregorio ad concedendum ingressum, sequitur, quod non possit quoad moniales sortiri suum effectum.

Adde, quod Regularium privilegia celebrandi super altari portatili hodie sunt omnino adempta per nuperrimum Decretum Sac. Congr. Conc. emanatum *sub die 15. Dec. 1703.* & publicatum *die 8. Jan. 1704.* Clemente XI. approbante. In quo decreto pariter declaratur, non licere Regularibus cuiusvis Ordinis, & Instituti, seu Congregationis &c. aut aliis quibuscunque sacerdotibus, etiam si essent Episcopi, in Oratoriis privatis celebrare in diebus Paschatis, Sanctissimæ Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, aliisque anni festis solemnioribus, ac diebus in Indulto exceptis. In reliquis vero diebus prædictis Regularibus, seu Sacerdotibus quibuscunque, etiam Episcopis, in præfatis Oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica Missa, quæ in Indulto conceditur celebra-

ta fuerit, atque illa etiam in casibus permittis celebrari nequeat post meridiem.

Quar. 19. An monialis infirma dubitans an teneatur recitare Officium, jejunare &c. teneatur obedire Abbatisse præcipienti, ne Officium persolvat, ne jejundet &c.

Resp. Quod sic, ex Salas, Soto, & Lezana *r. 1. 99. Regul. c. 4. n. 28.* Quia in his casibus tenetur credere, quod præcipiendo illam rem dispenset ministerialiter in regula, in officio &c. ac per consequens, quod potest dispensare, quod debeat ipsi se conformare. Idem dicendum, si esset dubia, an Abbatisa dispensaret ex justa causa. Ita Navar. & Less. apud Lezan. *l. c.*

Quar. 20. An moniales infirmæ, quæ non possunt Ecclesiam adire ad lucrandas indulgentias a Paulo V. Regularibus concessas, possint eas consequi in lecto.

Resp. Posse, dummodo agant aliquod opus pium arbitrio Confessarii imponendum. Ita Peyrin. *de Priv. pag. 331.* ex declaratione Pauli V. Congregationis S. M. Fulien. anno 1609. ut habetur in *compend. suorum Privil. sit. infirmi.*

Quar. 21. An gravamen infirmitatis excuset monialem ab integritate materiali confessionis.

Resp. Si gravamen infirmitatis tale sit, ut continuata confessione periculum imminet moniali decedendi sine Sacramento, dubium non est excusari. Quare tunc Confessarius monere debet monialem, ut unum, aut alterum peccatum exponat, & absolutionem impendere; postea vero si tempus superfit, reliqua peccata audire. Si autem adsit tempus ad faciendam integram confes-

sionem, sed infirma ex illius continuatione notabiliter gravetur, excusari pariter tradunt Doctores infra citandi. Quia cum hoc Sacramentum sit pro charitate institutum, non debet contra charitatem converti; converteretur autem, si exigeretur confessionis integritas a moniali, dum sentit se in explicandis culpis gravari, & posset contingere, quod stante morbi angore, & prolixæ confessionis gravamine, confessionem fastidiret, & pertusa prosequi nolleret, aut, si prosequeretur, absque debita dispositione continuaret. Ita Sylvest. Sot. Palau, & quatuordecim alii relati a Pasqual. *de cas. occur. temp. mort. q. 134.* Ubi advertit, detrimentum, quod ex integra confessione potest monialis subire, considerandum esse secundum subjectam materiam, & proinde pro gravi habendum esse, quod in se leve est, & tale esset in sanis. Et ideo si in illis horis, in quibus ingravescit morbus, infirma ostendat gravari a confessione, absolvenda est, & in aliud tempus aliorum peccatorum explicatio differenda.

Quar. 22. An monialis periculoso morbo laborans, non tamen decumbens in lecto, neque viribus destituta, teneatur adire Ecclesiam ad sumendum viaticum, vel possit illi ministrari in sua cella.

Resp. Plurimum expedire moniali accedere ad sumendum viaticum in Ecclesia. Nam Ecclesia, ut habet Ugo Victorinus *de Sacram. lib. 2 p. 5. c. 1.* est proprie locus, in quo dispensantur Sacramenta; & ex consecratione acquirit quandam virtutem spiritualem, per quam redditur apta divino cultui, ut homines ibi concipiant devotionem quandam, qua paratiores sint ad divina, ut ex D. Thom. *p. 3. q. 83. art. 3.* Unde valde contere ad excitandam devotionem mo-

nia-

nialis suscipientis viaticum, & ad uberiorem fructum percipiendum, in Ecclesia illud suscipere. Quod etiam teneatur adire Ecclesiam, nec possit illi ministrari in sua cella, videtur esse secundum mentem Sac. Congreg. quæ, ut notavimus supra *c. 6. §. 6. q. 2.* statuit, quod Confessarius non audeat ingredi monasterium ad excipiendam confessionem monialis infirmæ, quando hæc potest commode adire confessionale. Unde a pari neque poterit ingredi clausuram ad ministrandum viaticum dictæ moniali, quæ cum non decumbat in lecto, nec sit viribus destituta; potest commode adire Ecclesiam ad illud suscipiendum. Attamen attendendæ sunt circumstantiæ, conditio scilicet morbi, symptomata, quæ ex motu possunt oriri, & alia hujusmodi, & in tali casu judicandum an possit, vel non possit commode adire.

Quar. 23. An ad solandam devotionem monialis infirmæ, quæ ob aliquod impedimentum non potest sumere viaticum, possit ei deferre Eucharistia, ut adoretur.

Resp. Non posse, quia in sæpius repetita Gregorii XIII. Constitutione non permittitur Confessario ingressus in clausuram, nisi in casibus necessariis, in casu autem proposito nulla apparet necessitas. Quod si tunc temporis contingeret, Confessarium ingredi ad communicandam aliam monialem, neque in tali casu posset deferri Eucharistia adoranda prædictæ moniali; ut aperte statuitur in Rituali Romano Pauli V. *tit. de comm. infirm.* ibi: *Sed alicui adorandam solum, seu devotionis, seu cujusvis rei prætextu ad ostendendum non deferatur.* Et ita tenent Riccius, Barbosa, & alii relati a Pasqual. *loc. cit. q. 25. c.*

T 4

ubi

ubi fuisse *decisum* a Sac. Congreg. testatur ex Zerol. in *praxi Episc. p. 1. verbo Eucharistia §. 5.*

Quar. 24. An Confessarius in communione monialis infirmæ per modum viatici possit omittere verba præscripta in Rituali, *Accipe soror viaticum &c.* & uti verbis consuetis, *Corpus Domini, &c.*

Resp. Negant Tamburin. Quart. Cardinalis Brancat. & Cleric. de Euchar. Sacram. dec. 19. n. 12. Ex quo enim verba illa præscripta sunt in Rituali, debent omnino servari. Nam Ritualis Romanum, quo ad ea, quæ in ipso præscribuntur, facit jus. Si quidem Pontifex in Bullæ eidem Rituali præfixa exhibet, quæ in ipso præscribuntur, tanquam de jure servanda ut constet ex illis verbis: *Inviolata observent.* Tum quia prædicta verba sunt valde proficua ex opere operantis tanquam ordinata ab Ecclesia, movente, & docente illam Spiritu Sancto.

Verum Tonellius in *suo Enchir. tit. 1. c. 1. n. 6.* sustinet ex Pasqualigo, non solum posse Confessarium ea omittere, sed etiam aliquando debere, ut si monialis minus devote, & cum magno animi mœrore communionem per modum viatici sit receptura. Sufficit enim ad recipiendam communionem per modum viatici, quod morbus sit periculosus, & Eucharistiam recipiat, quia solus actus sumendi Eucharistiam cadit sub præcepto, pro quo implendo non requiritur intentio saltem actualis, sed sufficit interpretativa, quia actus semper præsumitur gestus ex causa magis necessaria, & urgentiori, ut notant communiter Doctores.

Neque ex eo quod prædicta verba sint in Rituali præscripta, infertur, quod sint de jure servanda. Quia, ut bene advertit Pignatell.

r. 9. consult. 86. §. Neque, non omnia præscripta in Rituali cadunt sub præcepto, sed quædam præcipiuntur sub obligatione aliunde proveniente, quædam vero præscribuntur solummodo de decencia; nec authorizatio Summi Pontificis extrahit ea ab ordine suo, sed solum facit, quod intra ordinem suum recte procedant.

Quar. 25. An moniali infirmæ possit pluries ministrari viaticum.

Resp. Assirnant communiter Doctores; discrepant tamen in assignanda temporis distantia, quæ inter unam, & alteram sumptionem debet intercedere. Nam posse repeti viaticum post commissum peccatum mortale, docent Tabiena, & Armilla; post triginta dies, Navar. post octo, aut decem, Henriq. & Suar. post sex, Posssevinus, & Billucius, post quatuor, Pasq. tertio quoque die, Ludovicus a S. Joanne cum Vasq. altero quoque die, Layman. Attendendam esse consuetudinem sustinent Caspensis, & Garzia. Placet sententia docens, posse ministrari singulis diebus; quia hoc non obstat neque ex parte juris, cum nullibi reperiat prohibitorium, neque ex parte Sacramenti, cum hoc ex natura sua sit iterabile etiam singulis diebus, e contra vero maxime prodest ægroto: & proinde, cum sumus in favorabilibus animæ, amplianda est ministratio quantum fieri potest, consequenter ad singulos dies. Maxime quia, cum hoc Sacramentum sit institutum per modum cibi spiritualis refocillant animam augmento gratiæ, ad peccati pericula superanda, & ad fugandas in illo statu tentationes occurrentes, consentaneum est, quod, sicut quotidie anima in illis periculis versatur,

tur, ita quotidie subsidio, & ope ipsius roboreretur. Unde hanc sententiam amplectuntur Palauus, Martinus a S. Josepho, Dicassil. & alii, quos refert, & laudat novissime Clericat. *loc. cit. n. 11.*

Quar. 26. An in eadem infirmitate, variato tamen statu, possit moniali extrema Unctio pluries ministrari.

Resp. Affirmative cum D. Th. communiter recepto in 4. dist. 23. q. 2. n. 4. q. 2. Quia effectus Sacramenti non se extendit ultra statum periculosum morbi; unde, cessato priori periculo, & novo superveniente, potest repeti Sacramentum; nam adveniente novo periculo, nova quoque supervenit hujus Sacramenti indigentia. Neque ad hujusmodi repetitionem necesse est, vel quod infirmitas sit diuturna, qualis est paralyfis, hydrops, aut Ethica, ut requirunt Durand. D. Antonin. & D. Bonavent. vel quod elabatur annus, ut vult Albert. vel saltem quod interruptio sit magna, ut Suarez; vel quod infirma nova commiserit peccata venialia, ut Paludan. sed sufficit, quod juxta peritorum judicium recedat prius periculum, & novum adveniat, sive breve tempus intercesserit. Quia non tempus, sed imminens mortis periculum est fundamentum repetendi extremam Unctionem, ut tradunt Hugon. Hurtad. Gabriel. Tamb. & alii apud Palg. *loc. cit. q. 434. n. 8.* Qui tamen q. 435. negat, posse repeti, si durante eodem periculo, novum cujuscunque generis superveniat, quia auxilia non dantur contra morbum corporalem, sed contra spirituale, qui non variatur ex variatione morbi corporalis, aut, si per accidens crescit, sufficiunt auxilia jam debita, quia dantur juxta exigentiam, quæ

con-

contingit toto tempore morbi periculosi.

Quar. 27. An valeat legatum annuum relictum monialibus pro necessitatibus infirmarum, si moniales ex instituto solis elemosynis vivant.

Resp. Valere, tradunt Ananias, Rodriq. & Portel. in *dub. regul. v. legatum n. 7.* Quia legatum factum pro necessitatibus infirmarum, non monialibus proprie fit, sed loco pro infirmis deputato. Negat Sanch. in *sum. lib. 7. cap. 26. n. 47.* quia legatum hujusmodi tollit rigorosam mendicitatem, quam profitentur, cum deserviat pro necessariis infirmarum alimentis, & medicinis, quæ nomine alimentorum etiam comprehenduntur. Utranque opinionem probabiliter putat Diana in *Opere coord. tom. 7. sr. 1. ref. 223.*

S. VII.

De Infirmaria obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **Q**ua diligentia, & cura debeat Infirmaria vacare suo ministerio.

Resp. Teneri vacare ea diligentia, ac cura quam ministri infirmorum passim solent adhibere; ad insolitam & extraordinariam non teneri; quia talis presumitur ejus intentio, dum suscipit tale munus, ne alioquin nimis se gravet, sibi se imponendo onera importabilia. Tum quia ubi agitur de obligatione, stricta adhibenda est interpretatio; unde etiam obligatio Infirmarie debet interpretari, ita ut obliget minus quam fieri possit, atque adeo non debet extendi nisi ad diligentiam communem, & ordinariam.

T 6

Quar

tur, ita quotidie subsidio, & ope ipsius roboreretur. Unde hanc sententiam amplectuntur Palauus, Martinus a S. Josepho, Dicastil. & alii, quos refert, & laudat novissime Clericat. *loc. cit.* n. 11.

Quar. 26. An in eadem infirmitate, variato tamen statu, possit moniali extrema Unctio pluries ministrari.

Resp. Affirmative cum D. Th. communiter recepto in 4. *dist.* 23. q. 2. n. 4. q. 2. Quia effectus Sacramenti non se extendit ultra statum periculosum morbi; unde, cessato priori periculo, & novo superveniente, potest repeti Sacramentum; nam adveniente novo periculo, nova quoque supervenit hujus Sacramenti indigentia. Neque ad hujusmodi repetitionem necesse est, vel quod infirmitas sit diuturna, qualis est paralyfis, hydrops, aut Ethica, ut requirunt Durand. D. Antonin. & D. Bonavent. vel quod elabatur annus, ut vult Albert. vel saltem quod interruptio sit magna, ut Suarez; vel quod infirma nova commiserit peccata venialia, ut Paludan. sed sufficit, quod juxta peritorum judicium recedat prius periculum, & novum adveniat, sive breve tempus intercesserit. Quia non tempus, sed imminens mortis periculum est fundamentum repetendi extremam Unctionem, ut tradunt Hugon. Hurtad. Gabriel. Tamb. & alii apud Palg. *loc. cit.* q. 434. n. 8. Qui tamen q. 435. negat, posse repeti, si durante eodem periculo, novum cujuscunque generis superveniat, quia auxilia non dantur contra morbum corporalem, sed contra spirituale, qui non variatur ex variatione morbi corporalis, aut, si per accidens crescit, sufficiunt auxilia jam debita, quia dantur juxta exigentiam, quæ

con-

contingit toto tempore morbi periculosi.

Quar. 27. An valeat legatum annuum relictum monialibus pro necessitatibus infirmarum, si moniales ex instituto solis elemosynis vivant.

Resp. Valere, tradunt Ananias, Rodriq. & Portel. in *dub. regul. v. legatum n. 7.* Quia legatum factum pro necessitatibus infirmarum, non monialibus proprie fit, sed loco pro infirmis deputato. Negat Sanch. in *sum. lib. 7. cap. 26. n. 47.* quia legatum hujusmodi tollit rigorosam mendicitatem, quam profitentur, cum deserviat pro necessariis infirmarum alimentis, & medicinis, quæ nomine alimentorum etiam comprehenduntur. Utranque opinionem probabilem putat Diana in *Opere coord. tom. 7. sr. I. ref. 223.*

S. VII.

De Infirmaria obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **Q**ua diligentia, & cura debeat Infirmaria vacare suo ministerio.

Resp. Teneri vacare ea diligentia, ac cura quam ministri infirmorum passim solent adhibere; ad insolitam & extraordinariam non teneri; quia talis presumitur ejus intentio, dum suscipit tale munus, ne alioquin nimis se gravet, sibi se imponendo onera importabilia. Tum quia ubi agitur de obligatione, stricta adhibenda est interpretatio; unde etiam obligatio Infirmarie debet interpretari, ita ut obliget minus quam fieri possit, atque adeo non debet extendi nisi ad diligentiam communem, & ordinariam.

T 6

Quar.

Quar. In quibus præcipue Infirmaria possunt peccare.

Resp. Ex Villalob. & Castrop. peccare mortaliter, quando, relictiis remediis assignatis a Medico, aliis pro sua voluntate utitur, & aquam, aut vinum infirmis proponat, ut earum voluntati satisfaciatur. Exponit enim infirmas absque ratione manifesto periculo moriendi, saltem citius. Item si tempus pro tradendo pharmaco, vel cibo præscriptum a Medico, non seruet, aut indigentis infirmarum non provideat, vel Abbatissam de prædictis indigentis non admoneat, si inde damnum, vel incommodum aliquod notabile infirmis emergat. Barchius *de Specul. Relig. c. 25.* Quia cum ratione muneris teneatur Medico obedire, & infirmis providere, est causa indirecta damni, vel incommodi, quod consequitur ex omissione.

Quar. 3. An Infirmaria teneatur cum periculo vitæ parere Abbatissæ præcipienti, ut monialibus contagioso morbo laborantibus inserviat.

Resp. Videri, quod non, ob rationem D. Th. 2. 2. q. 104. n. 5. Quia in pertinentibus ad corporis sustentationem omnes homines natura sunt pares. Nilominus in contrarium facit, quod Superior potest præcipere omnes illos actus exteriores, necessarios ad commune illud bonum, cuius curam gerit, & tunc subditi etiam cum periculo vitæ tenentur obedire; sicut Rex pro civitatis defensione potest subditis præcipere præliationem, quæ semper est cum periculo vitæ. Tum quia male provisum esset in Religione fraternæ charitati, si tempore contagiosæ infirmitatis possent sanæ se subtrahere, desin-

in-

infirmis sine remediis, & servitute. Ita Cajet. Rodriq. Peyr. & Sanch. *in decal. lib. 6. c. 2. n. 56.* Quod tanto certius procedit in monialibus Oblatis, quæ inserviunt infirmis, & sine dote ad hunc effectum sunt ad monachatum admittæ, & receptæ, ut toto vitæ suæ tempore infirmis deserviant. Tamb. alios referens *de jure Abbatiss. disp. 2. q. 2. n. 25.* Qui tamen excipit ab hac regula monialem illam, quæ esset admodum infirmæ valerudinis, vel cujus vita esset valde utilis bono communi religionis.

Quar. 4. An Infirmaria possit licite egredi e clausura ad vocandum Medicum, vel Confessarium ex repentina oborta necessitate alicujus monialis infirmæ ad extremum vitæ a morbo adductæ, & alius non adsit, qui possit vocare.

Resp. Affirmat Cassian. a S. Elia *v. clausura n. 161.* modo sit spes, Medicum esse profuturum, aut probabiliter timeatur eam esse in mortali peccato. Ratio est; quia præcepta Ecclesiæ non impediunt majus bonum, quia ita præscribunt bonum, ut si hoc bonum sit impeditivum alterius boni majoris, cesset ipsorum obligatio ex generali intentione ejusdem Ecclesiæ. Unde cum in præsentī casu subventio proximi extreme indigentis sit majus bonum, quam observantia clausuræ: illa enim provenit a virtute charitatis, hæc obedientiæ, obligatio primæ prævalere debet, & secundæ cessare.

Quar. 5. An, & quibus in casibus Infirmaria excusetur ab audienda Missa.

Resp. Excusari, si illius assistentia est saltem necessaria, ne infirma notabiliter tristetur, nec habet, quas substituat. Ita communiter Doctores, quos approbans refert Pasqual. *de Sacrif. nov. leg. q. 1378.* qui hoc ad-

ad-

admittit etiam si assistentia non esset necessaria; si tamen bona fide putaretur necessaria, cum sufficiat, ut apprehendatur ut talis; nam tunc formatur recta conscientia, quod liceat omittere auditionem Missæ. Subdit insuper, idem dicendum, si infirma pro sua satisfactione vellet: Infirmariam sibi assistere, quamvis alia substitui possent, si non obsequi illius voluntati esset causa, quod tristaretur, vel indignaretur, cum exercitio harum passionum possit infirma notabiliter nocere. Neque infirma in tali casu peccaret impediendo Infirmariam pro tunc non sibi necessaria auditionem Missæ, quia complacentia illa, quam percipit ipsius presentia, affert illi aliquod solamen, absentia vero tristitiam, & ideo habere potest moti-
vum sufficiens, ut detineat ab audienda Missa.

Quar. 6. An Infirmaria possit in diebus prohibitis comedere aliquid carniū, ut excitet in infirmis appetitum, & inducat ad comedendum.

Resp. Affirmant Nav. Sanch. & Diana *part. 5. r. 5. ref. 32.* Quia stante parvitate materiæ non adest materia integra prohibita, atque adeo nec materia peccati mortalis; quia vero apponitur finis honestus, & quem charitas imperat, desinit etiam esse materia peccati venialis, quia ex fine apposito subtrahitur a ratione, sub qua prohibetur, & constituitur in ratione honesti.

Quar. 7. An occupatio in deservendis pluribus infirmis sit causa sufficiens excusandi Infirmariam a jejuniō.

Resp. Ex Pasq. *de jejum. decis. 339. n. 5.* affirmative, quia tale servitium exigit continuam assistentiam, quæ secum trahit magnum labo-

rem.

rem. Hoc autem est intelligendum ut ea, quæ parat cibos pro infirmis, & in cæteris servitiis necessariis ipsis ministrat, non de ea quæ solum assistit. Neque pariter tenetur ad jejuniū die sequenti, si per totam præcedentem noctem, vel majorem partem assistat alicui infirmæ; talis enim assistentia, quia privat debito somno, caulat magnam debilitatem, unde superveniens jejuniū esset nimis onerosum. Ita ex Ledesma, & Rodrig. Pasq. *loc. cit. n. 6.*

Quar. 8. An & quando Infirmaria ab Officii recitatione excusetur.

Resp. Excusari, quando ita est in infirmarum servitio occupata, ut totum diei tempus, quod necessitatibus corporis moraliter, & sine magno incommodo subtrahi potest, in earum indigentis sit inflammendum. Charitatis enim præceptum urgentius, & excellentius est præcepto recitationis Officii, & proinde hoc cessare debet, utpote impeditivum majoris boni. Ita Sotus, Sanch. *2. 2. conf. lib. 7. c. 2. dub. 51. n. 2.* & Suarez *2. 2. de relig. lib. 4. c. 38. n. 35.* Ex quo pariter deducitur esse excusandam, etiam si aliqua modica diei pars pro honesta animi relaxatione superesset. Quia sicuti ob recitandas horas canonicas non tenetur subtrahere tempus cibi, & quieti; ita neque honestæ relaxationi, cum hæc non minus necessaria sit ad corporis levamen, quam refectio, & somnus, maxime si vires essent ex præcedenti occupazione defatigatæ. Quod si occupatio non sit integræ diei, tunc Infirmaria debet hujusmodi occupationis tempus prævenire, vel recitationem postponere, quia præceptum obligat pro tota die. Potest tamen excusari, quando impedimentum repentinum prævidere non potuit, vel quando ad illud non advertit. Suarez *l. c. §. VIII.*

S. VIII.

De Aromataria obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. AD quid teneatur Aromataria.

Resp. Quæ suæ artis sunt teneatur scire. Etenim lex tam naturalis, quam humana prohibet, ne quis artem, quam ignorat, exerceat, ut *in cap. non est sine culpa de regul. jur. in 6.* Neque sufficit, quod instructa sit quo ad artis præcepta, & regulas, sed debet etiam esse instructa quo ad practicam, cum ex istius deficientia possint plurima, & gravia infirmis oriri incommoda. Teneatur quoque debitam in conficiendis pharmacis adhibere diligentiam, quia omnibus minus aliquod exercentibus obligatio inest, ut illud diligenter exerceant *Abb. in c. ad aures, n. 3. q. 6. de arat. & qualis.*

Quar. 2. An possit de se, & inconsulto Medico pharmacum aliquod infirmis præbere.

Resp. Si habeat aliqua particularia medicamenta ad speciales morbos, nempe ad sanandas oculares fistulas, dolores dentium, & alia hujusmodi, & experta fuerit prodesse, potest utique illa præbere. In aliis casibus non potest, quia cum non habeat scientiam, & artem ad curandos morbos, manifesto vitæ periculo infirmas exponeret; imo neque potest, etiam si aliqualem habeat experientiam, quia exponeret se periculo occidendi infirmas, & contraveniendi decalogi præcepto *Non occides.* Sicut de Medico asserit *sylvest. in sum. v. Medicus, q. 1.*

Quar. 3. An licitum sit Aromataria præbere

bere poculum moniali gravidæ ad procurandum abortum foetus inanimati, ne fama periclitetur monasterii.

Resp. Negative cum communi Doctorum; quia abortus foetus inanimis est peccatum gravius pollutione, cum proximius opponatur generationi. Sicut ergo in nullo casu est licita pollutio, ita neque abortus foetus inanimati. Unde merito oppositum damnatur ab Innocentio XI. in propositione 34. sub qua tamen valde dubitat Lumbier, an præsens casus comprehendatur; quia, ait ipse, propositio scripta loquitur quando agitur de vitanda infamia puellæ, non vero de vitanda infamia religiosi coenobii, quod valde diversam est, adeoque prohibitio, subdit idem Doctor, ad præsentem casum non videtur extendenda, quia strictæ interpretationis est, utpote odiosa. Resolvit tamen, illicitum esse etiam in præfenti procurare abortum foetus inanimati, quia ad evitandam infamiam coram sæcularibus est aliud medium, scilicet præcipiendo in virtute sanctæ obedientiæ observationem secreti.

Contineri pariter præsentem casum sub damnatione, patet, quia præfata propositio in tantum proscribitur, in quantum asserit, esse licitum procurare abortum puellæ ex periculo proveniente ab extrinseco, quale est periculum vitæ, & famæ. Cum igitur etiam periculum diffamationis monasterii sit periculum proveniens ab extrinseco, remanebit quoque damnata propositio asserens esse licitum procurare abortum monialis, ne infametur monasterium. Neque fit extensio prohibitionis ad casum: sed casus dicitur comprehensus ex identitate rationis.

Pec-

Peccat igitur Aromataria pharmacum præbens ad procurandum abortum foetus inanimis, & si est animatus, contrahit etiam excommunicationem Sixti V. dummodo tamen sequatur effectus. An autem effectu non secuto incidat in casum reservatum, asserit Belloch, Zech. & Bonae. negat aliis relatis Diana in opere coord. tom. 5. tract. 4. resol. 26. ubi advertit, hoc non procedere, si monasterium subdatur Regularibus, quia quoad illos ex Decreto Clementis VIII. etiam effectu non secuto inducitur reservatio. Quod si dubium sit, an foetus fuerit animatus, Moura, Præpositus, & Macadus putant non incidere in reservationem, quia reservatio ad casus dubios non extenditur tanquam odiosa, nisi aliud exprimitur. At in oppositum est communis sententia, quia in dubiis tutior pars est eligenda.

Quar. 4. An Aromataria possit lucrî causa vendere extraneis medicamenta.

Resp. Extare pro Urbe Roma, ejusque districtu decretum Visitationis Apostolicæ die 29. Augusti 1637. quo prohibetur tam Superioribus quorumcunque Ordinum in Urbe, ejusque districtu existentium, quam particularibus Religiosis quibuscunque, ne in posterum sive religionis nomine, sive particulari audeant, & præsumant per se, vel per alios in suis Conventibus artem aromatariam exercere, præter quam pro suis Religiosis, & Ecclesiasticis, pharmaca vendere etiam prætextu amicitia, & familiaritatis absque speciali licentia in scriptis obtinenda. Unde cum hoc decretum sit pro Urbe Roma ejusque districtu, in aliis partibus standum est juri communi, ut resol.

resolvit Sac. Congreg. Episcop. & Regular. in Neapolitana 5. Octobr. 1646. Jus autem commune non videtur prohibere hujusmodi venditionem; pharmaca enim artificium honestum sunt, & non proprie negotiatio. Maxime quia in hoc non tam spectatur lucrum, quam utilitas infirmarum; dum enim extraneis venduntur, frequentius renovantur medicinalia, unde monialibus infirmis subministrantur recentiora, atque adeo magis utilia. Quod etiam declaravit eadem Sac. Congreg. in Neapolitana 26. Maji 1602. & in una Dominicanorum 11. Octobr. 1647.

Quar. 5. An Aromataria vendens, ut supra, medicamenta, possit recipere pretium juxta taxam Aromataris secularibus factam.

Resp. Videtur quod sic; quia taxa non statuit pretium tanquam privilegium Aromatariorum secularium, sed tanquam pretium justum medicinalium. Unde quicumque illa vendit, potest recipere juxta taxam, quia recipit pretium justum. Verum oppositum sustinendum cum Navarra lib. 3. de resistur. c. 2. n. 4. & Reginaldo in Praxi lib. 25. n. 281. Quia in taxatione jussi pretii non tam habetur respectus ad valorem medicinalium in se, & alias circumstantias, puta industriam, laborem &c. sed etiam ad expensas, quas subeunt Aromataris seculares in conductione officinae, solutione vectigalium, salario famulorum, &c. a quibus omnibus expensis sunt exemptæ moniales. Unde pretium, quod est justum respectu Aromatariorum secularium, injustum est respectu monialium, quia detractis illis expensis, excedit valorem medicinalium.

Quar. 6. An possit vendere quid pro quo.

Resp.

Resp. Non posse. Tum quia eminentem decipit, dando aliam substantiam ab expetita; tum quia certum pretium recipit pro incerto medicamento; tum quia saluti infirmi non contulit, & utinam aliquando illam non offendant, dum medicamentum illud suppositum fortasse dissimile est, quamvis non videatur dissimile. Quare confurgit obligatio resarciendi omnia damna ex tali deceptione, forte secuta. Solum excusari potest, si certa sit supposititias res pollere eadem virtute, & fore æque, vel quasi æque utiles ementi. Tenetur tamen restituere excessum pretii, si forte acceptus est supra justum pretium rei traditæ (etiam si ejusdem fuerit utilitatis) vel supra pretium, quo emptor rem eandem alibi fuisset empturus.

Quar. 7. An possit Aromataria vendere pharmaca minori pretio consanguineis, vel amicis, donando illis quod ipsi deberetur ratione industriæ, & laboris.

Resp. Negat Bordonus; quia labor ille est pretio æstimabilis, unde Aromataria donando suum laborem disponeret de re pretio æstimabili, quod est contra votum paupertatis. Dissentit Joanes de Lugo *disp. 3. de just. n. 149.* quia Religiosus sine prejudicio paupertatis potest alteri inservire, eique gratis operam suam præstare. Distinguunt alii; vel Aromataria degit in monasterio, in quo viget præceptum, aut consuetudo, ut moniales operas suas, & lucra inde percepta conferant in bonum commune; vel degit in monasterio concedente monialibus, ut pro se laborent, & sibi metipsis lucrentur. Non potest si in primo, quia præsumi non potest licentia Abbatis, obstante consuetudine, vel præcepto. Potest autem si in secundo, quia

Ab.

Abbatissa rationabiliter non censetur invita, cum nihil damni resultet monasterio. Poterit etiam pharmacum aliquod levioris momenti pauperibus ministrare ex præsumpta licentia Abbatis, quæ præsumitur habere erga pauperes charitatem. Imo poterit etiam, renuente Abbatis, si pauperes versentur in extrema necessitate, ut alibi docuimus cum D. Thoma.

Quar. 8. An liceat Aromataria venenum vendere.

Resp. Si venenum talis naturæ sit, ut non nisi ad malum possit deservire, non licet; quia esset præbere materiam peccati, & alieno peccato cooperari. Conveniunt omnes Doctores. Si vero sit indifferens ad bonum, & malum usum, & Aromataria nesciat, aut tantum dubitet, an emens eo sit abusus, potest vendere ob finem justiciæ, & honesti, dummodo non intendat, ut emens eo male utatur. Quia quando actio aliqua est desiderata, qui bono fine ad illam cooperatur, non peccat; utitur enim jure suo. *Regin. in Praxi lib. 25. n. 263.* Si autem sciat, vel saltem probabiliter credat, eminentem veneno abusurum vel ad occidendum proximum, vel ad vitam sibi adimendam, adhuc posse vendere sustinent Cajet. Angel. Navar. & Lorca, quia pravus usus ementis non est volitus directe, neque indirecte; est enim effectus per accidens, & non per se consequens, qui proinde non imputatur, etiam si sit pravus, dummodo non sit intentus, ut ex D. Th. 2. 2. q. 74. n. 8. & q. 20. n. 5. Oppositum approbatur cum Armilla, Tabiena, Reginaldo *loc. cit.* & aliis. Quia suppeditare alteri materiam injuriose nocendi, vel sibi, vel proximo, est

698

contra charitatem, aut contra iustitiam, vel potius contra utrunque.

Quar. An liceat Aromatariz pharmaca conficere in die festo.

Resp. Negative. *Sot. lib. 2. de iust. q. 4. art. 4. ad 3.* quia opus servile est, quod sola necessitas facit licitum in die festo. Unde ea tantum pharmaca, quæ pro præsentis diei necessitate deserviunt, potest Aromataria componere, vel ea jam composita vendere omnibus horis, sicuti qui herbas, pisces, & aves deferunt. *Sac. Congreg. Vicario Andrianen. 16. August. 1593.* Neque licet rosas, violas, & alia huiusmodi saccharo condire, vulgo, *far Conserve*, Alcozer, & *Sanch. tom. 2. conf. lib. 5. c. 2. dub. 18. n. 5.* neque aquam ex herbis per stillarium extrahere, quia hæc quoque servilia sunt. Excusare tamen, ut diximus, potest necessitas, quæ facile contingere potest, si ex dilatione flores, & herbæ languescerent, earumque virtus deperiret. Vel si tanta esset aquarum distillandarum copia, ut intra tempus aptum tota pro usu totius anni provideri non posset. Ex prædictorum enim carentia magnum monasterio resularet incommodum; quod sicuti in aliis casibus per Doctores excusat, debet in præsentis pariter excusare.

Quar. 10. In quibus aliis possit peccare Aromataria.

Resp. Peccare, si in componendis pharmacis non omnia apponit præscripta a Medico, *Duad. in c. utriusque sexus tom. 2. disp. 26. sect. 2.* Vel si apponit, illa tamen sunt vetusta, vel non exigentem virtutem habentia, unde medicamentum parum prodest infirmo. *D. Antonin. p. 3. tit. 8. c. 4. §. 6.* Item si inutilia, & multo magis si nociva

giva immisceat, mortaliter peccare, nisi excuset materia parvitas, communiter fateatur Doctores. Et in prædictis casibus non solum ledere charitatem, sed etiam iustitiam, adeoque teneri ad omnia damna inde secuta, tradit aliis citatis *Homobon. in comment. resol. tr. 10. c. 4. q. 12.* Non peccat tamen, si in conficiendis medicamentis tantum aquæ, vel alter us liquoris immisceat, quantum ad medicamenti compositionem est necessarium, quamvis eodem pretio medicamento vendat. *Trullench. in decal. tom. 2. lib. 7. cap. 20. dub. 11. n. 5.*

§. IX.

De Celleraria obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. AN Celleraria, cui bonorum monasterii incumbit administratio, possit aliquid de iisdem bonis in iustam donationem, aut alienationem expendere.

Resp. Non posse, nisi id, quod ab Abbatisa illi commissum est. *D. Thom. 2. 2. q. 32. a. 8. ad 1.* Ex quo fit, eam mortaliter contra votum paupertatis peccare, si in alios usus, præter deputatos, quantumvis illi liciti sint, & communitati deserviant, rem expendat, absque expressa, vel præsumpta Abbatisæ voluntate; quia exercet actum domini, & sibi commissæ administrationis metas excedit. *Manuel Sanchez & Peyrin. c. 1. de subd. q. 2. c. 2. §. 9.* qui tamen putat non peccare mortaliter subministrans moniali indigenti aliquid necessarium injuste ab Abbatisa denegatum, quia in eo casu Abbatisæ supplet defectum.

Quar.

Quar. 2. An de præsumpta Abbatisæ licentia possit remunerare merita, & obsequia ab extraneis administrationis præstita, & alias non debita.

Resp. Polse, attentis tamen viribus, & legibus suæ administrationis, nec non inspectis meritis, ac circumstantiis, non solum quando merita pariunt actionem ex iustitia, sed etiam quando ejus sunt naturæ, ut hominem deceat esse gratum, ac obligent ad antidora. Ita post alios Trullench. in *Decal.* l. 7. c. 27. dub. 8. n. 4.

Quar. 3. An peccet Celleraria contra votum paupertatis distribuendo bona monasterii non juxta mentem Abbatisæ, sed proprio arbitratu.

Resp. Peccare saltem venialiter, si det plura aut pauciora, meliora aut deteriora, quam sciat velle Abbatisam; qua parte enim recedit a mente Abbatisæ, incurrit in vitium proprietatis, dispensando ac si esset domina, nullatenus ab alterius pendens arbitrio. *Lectus lib. 3. c. 41. n. 178.* aliique communiter.

Quar. 4. An peccet Celleraria, si cetera Abbatisæ summam aliquam notabilem pecunie expendendam in usibus utilibus monasterio, invita tamen Abbatisa.

Resp. Peccare si Abbatisa sit rationabiliter invita, & quidem non solum quoad modum, sed etiam quoad substantiam; quia Celleraria, cum sit administratrix bonorum monasterii dependenter a principali administratrice, quæ est Abbatisa, non potest ea administrare, nisi ex voluntate ipsius sive expressa, sive tacita: Mandatarius enim debet diligenter observare fines mandati, *l. diligenter ff. mandati.* Unde si aliter administraret, iis

iis uteretur, ac si essent propria, atque adeo secundum hoc conferetur proprietaria. Si vero Abbatisa est invita quoad modum tantum, non peccat nisi venialiter. Et si irrationabiliter sit invita, nullam culpam committit, quia tunc utiliter monasterii negotium gerit, & operatur ex voluntate præsumpta superioris Prælati, qui si adesset, illam expensam fieri omnino vellet.

Quar. 5. An peccet, si monialibus tam fanis, quam infirmis necessaria abundantanter non provideat juxta Religionis statuta.

Resp. Ex *Peyr. tom. 2. q. 2. c. 5. §. 1. n. 58.* affirmative; ex quo enim moniales per professionem Religionis nomen dederunt, eique incorporatae servantur juxta vocationem suam, dignæ sunt ex iustitia mercede sua, & jure naturæ sunt participes quoad necessaria bonorum temporalium, & spiritualium ipsius Religionis. Excusari solum potest a necessariis ministrandis, propter monasterii inopiam, & tunc communis paupertas est ab omnibus toleranda.

Quar. 6. An de monasterii bonis possit largius distribuere amicis monialibus animo illas gratificandi, & quidem propria auctoritate.

Resp. Ex dictis non posse, & contraveniendo peccare; cum enim sit simplex bonorum monasterii administratrix, non potest administrare bona commissa nisi juxta voluntatem domini, qui in casu nostro est monasterium. Hinc a fortiori danda est peccare, si ita abundantanter aliquibus provideat, ut alia ea de causa graviter indigeant, quia fit aliis injuria, cum communitatis bona pro indigentibus sint communia. *Rodrig. & Peyrin.*

Quar. 7. An Celleraria possit sibi aliquid applicare de bonis monasterii ob laborem officii.

Resp. Non posse, quia ex vi professionis, & contractus in initio cum monasterio tenetur ex iustitia inservire. Imo neque ob labores extraordinarios, & ultra obligationem susceptos, quia semper talis applicatio est actus domini, cuius est incapax ratione voti.

Quar. 8. An possit de bonis monasterii aliquas elemosynas erogare.

Resp. Posse facere elemosynas illas, quæ consueverunt per Cellerarias dispensari. Quia Abbatisa committens officium censetur eo ipso committere consueta in illo officio exerceri. Ita Azor. & Tambur. ex D. Th. 2. 2. q. 32. art. 8. Immo si Celleraria facultatem habeat expendendi summam aliquam in utilitatem monasterii, poterit eam in pias elemosynas erogare, quia elemosyna cedere solet in monasterii splendorem, & decentiam, ac proinde in ipsius utilitatem. Salmant. in Theol. moral. 1. 3. rr. 13. c. 6. punct. 7. n. 90. Unde poterit etiam aliis ejusdem monasterii monialibus distribuere, quia utilitas non modica monasterii est monialium indigentias sublevare, quominus enim indigent, eo majori attentione divinis incumbant, magisque secularibus curis se abstinant.

Quar. 9. An Celleraria, quæ ut supra, de commissione Abbatisæ potest aliquas elemosynas pauperibus distribuere, possit in monasteriis, in quibus non servatur vita communis, sibi, vel aliis monialibus illa applicare.

Resp. Videtur negative resolvendum; quia elemosyna, cum sit sublevatio alienæ miseriæ, necessario est ad alterum. Unde si Celleraria talem

talem pecuniam sibi, vel aliis monialibus applicaret, illa applicatio non haberet rationem elemosynæ, quia non esset ad alterum; nam dominium semper remaneret apud eundem dominum, nempe apud monasterium, cum moniales ex vi voti paupertatis nihil sibi possint acquirere.

Adde: quod, quando Abbatisa committit Cellerariæ distributionem elemosynæ, censetur committere secundum id, quod de ordinario solet praticari; vera enim mentis interpretatio desumitur a practica. Bald. in cap. 1. in princ. de feud. sis. culpa non amit. de ordinario autem elemosyna distribuitur extraneis. Maxime quia, cum paupertas tam Cellerariæ, quam aliarum monialium sit cognita Abbatisæ, si vellet elemosynas illis ipsis applicari, id exprimeret. Quare si Celleraria distribuit sibi, vel aliis, non distribuit juxta commissionem Abbatisæ. Unde peccat contra justitiam, quia privat pauperes illa elemosyna, quæ, supposita applicatione Abbatisæ, est ipsis debita; & peccat etiam contra paupertatem, quia excedit facultatem suæ commissionis, atque, adeo agit nomine proprio, & ut domina quod est directe contra votum paupertatis. Sic D. Th. 2. 2. q. 3. art. 8. ad 1.

At oppositum etiam sustinendum videtur per ea, quæ tradunt Sanch. in sum. 2. 1. lib. 4. cap. 49. n. 62. & alii relati a Barbosa de off. & potest. Episc. par. 3. allegat. 83. n. 25. qui asserunt, quod Religiosus electus a testatore ad distribuendam pauperibus elemosynam, potest monasterio, vel sibi, vel aliis Religiosis talem elemosynam dispensare; militat enim in utroque casu par ratio. Nam Celle-

raria etiam in proposito commissa est ab Abbatissa distributio elemosynæ inter pauperes; unde cum vere tam ipsa, quam alie moniales sint pauperes, si sibi, vel istis distribuit, facit juxta formam mandati, & adimplet mentem Abbatissæ.

Neque Celleraria, aut alie moniales censeferi debent exclusæ, quia præsumendum est, quod Abbatissa committat dispensationem secundum exigentiam, & ordinem charitatis; ordo autem charitatis postulat, ut succurramus magis indigentibus, magisque nobis conjunctis, quales sunt moniales respectu Abbatissæ, cujus sunt filie spirituales, & versantur in majori necessitate, quia indigentia est magis in monialibus periculosa, & 1. de stat. regul. 6. Et in hoc salvatur etiam quod elemosyna sit ad alterum, si non secundum jus proprietatis, quia moniales sunt incapaces proprii ratione voti, saltem secundum usum, cuius sunt capaces, Bart. quem secutus est Abbas *conf. 440. n. 1. lib. 2.*

Quar. 10. An Celleraria possit sive intra, sive extra monasterium sine licentia Abbatissæ mutare, aut commodare res monasterii, etiam si sint magni valoris, quando certa est de restitutione.

Resp. Non posse; præcipue si res illæ sint per longum tempus mutuandæ, aut commodandæ, quia notabiliter deteriorari possunt; & frequenter has res mutuare, agre ferunt Superiores. Ita Garz. Lugo, Tamb. & Jo. de la Cruz *in epis. lib. 1. c. 3. dub. 4.* Qui tamen concedit, posse Cellerariam res magni valoris commutare, inconsulta Abbatissa, quando monasterium ex hac commutatione nullum patitur detri-

mer.

mentum. Quia talis commutatio non habet ationem distractionis, aut consumptionis, cum monasterium semper remaneat cum æquali valore, ac proinde non censetur Abbatissa rationabiliter invita quo ad substantiam, & sic datur ejus licentia tacita. At nequaquam posse, tenent Sanch. Peyr. & Barth. a S. Fausto; quia commutare actus domini est, cum transferat dominium rei in aliud, idque valide fieri nequit, nisi ab habente dominium rei, vel illius absolutam administrationem.

Quar. 11. An Celleraria teneatur ad restitutionem, si ex sua culpa pereant aut deteriores bona monasterii suæ custodiæ, vel dispensationi, aut administrationi commissa.

Resp. Non teneri, si hoc contingat ex culpa levi, aut levissima. Solum enim se obligavit ad exercendum officium diligenter, & accurate, sicut solet ab aliis ejusdem conditionis, & generis communiter exerceri. Ita Sorus, Lessius, Vasquez, & alii, qui solummodo illam obligant, quando intervenit lata culpa, quia perinde est, ac si dolo ea destrueret, nam lata culpa dolo æquiparatur in jure, Excusari tamen potest, si pereant, aut deteriores ex inconsideratione, aut oblivione inculpabili, quia nulla interveniente culpa theologica, nulla intervenit injuria, atque adeo nulla restitutionis obligatio, quæ tantum oritur a gravi culpa.

S. X.

De Janitoria, Rotaria, & Ausculatricum
obligationibus.

Quar. 1. **O**uales esse debeant: Præfectæ
rotæ, & januæ.

Resp. Debere esse irreprehensibilis vitæ, discretas, prudentes, & quæ sæcularium oculis bonis moribus sint spectabiles. Ostiaria sit supra 40. annos. Sac. Congreg. in Bononien. 30. Junii 1617. ejusdem quoque ætatis Rotaria, nisi aliter prudentiæ Episcopi visum fuerit. Ita in ed. Et. Visitationis Apostolicæ apud Pignatell. r. 6. consult. 85. n. 95. Neque Rotaria, neque Portinaria monialem ullam ad crates, aut rotas vocare debent, nisi persona extranea habeat licentiam subscriptam ab Episcopo, vel ejus deputato; & nisi monialis collocutura licentiam pariter obtinuerit ab Abbatisa. Aliter contravenientes sunt ipso facto privata voce activa, & passiva per tres menses. Sub iisdem pœnis prohibetur eisdem Rotariæ, & Portinariæ, ne mittant, aut recipiant litteras, munera, aut alia, nisi præcedente inspectione Abbatisæ, & eius licentia. Sac. Congreg. 20. Septemb. 1593. apud Pignatell. consult. cit. n. 179.

Quar. 2. An peccent portinaria, & Rotaria januam, & rotam respective non custodientes.

Resp. Si faciant ex inadvertentia, certum est non peccare, immo addit Cespedes de dub. milit. dub. 16. neque si advertere teneatur. Sic nauta, cui navis gubernium commissum est, non peccat, si ex inadvertentia omittat, licet teneatur advertere. Hoc tamen non placet.

et Zumel, Valent. & alii; quia advertere, & debere advertere, sicut scire, & debere scire, sunt paria. Si vero omissio custodiæ procedat ex negligentia, ex qua maxime moniales capient occasionem colloquendi cum extraneis, & extra mittendi res prohibitas cum periculo earum spirituali, talem omissionem mortaliter peccaminosam esse non dubito, quia omnibus exercentibus aliquod officium hæc communis obligatio est, ut illud cum debita cautela, & diligentia exercent, ut habetur ex Panor. in c. ad aures, n. 3. de stat. & qual.

Quar. 3. An Rotaria, & Portinaria, si videant ad januam, vel ad rotam delicta aliqua in occulto a monialibus perpetrari, teneantur revelare Abbatisæ.

Resp. Si moniales delinquentes fraterne admonitæ a sua nequitia non desistant, tenentur Rotaria, & Portinaria deferre Abbatisæ, ut respiciant, quia bonum illarum spirituale bono famæ debet præponderare. Molin. Dicastil. Bannez, & alii. Quod a fortiori procedit, quando delicta illa vergunt in præjudicium communiratis; quia secretum non potest obligare contra justitiam, & charitatem alteri debitam. Rotaria autem, & Portinaria ex justitia, & charitate tenentur damna Religionis præcavere; a qua obligatione non sunt immunes, etiam si promississent cum juramento non revelare; quia juramentum non potest esse vinculum iniquitatis. Ita Doctores citati.

Quar. 4. An peccent Rotaria, & Portinaria videntes, & non impediendes moniales, quæ recipiunt, aut mittunt litteras sine licentia Abbatisæ.

Resp. Peccare, si extet præceptum regu-

læ, aut Superioris, vel vigeat Constitutio Clementis VIII. prohibens, ne literæ, seu Epistolæ ullo modo a monialibus scribantur, sine licentia Superiorum, nec recipiantur, nisi prius lectæ fuerint a Præfecta monasterii. Ratio est; quia licet negative per voluntariam omissionem ejus, ad quod tenentur, censentur violationi præcepti, & monialium malo cooperari; & proinde delinquant, nisi moniales essent talis conditionis, ut probabiliter judicari posset, Abbatissam daturam facultatem, si peterent, aut saltem ratum potestatem habituram, si sciret. Vel nisi ex consuetudine, aut patientia Abbatissæ scientis, & dissimulantis receptum esset, ut non tam severe nec cum tanto onere munus obeant custodiendæ rotæ, vel portæ. *Dicasill. r. 2. disp. 4. dub. 7. n. 165. & Rebel. lib. 2. q. 16. n. 2.*

Quæ. 5. An Rotaria, & Portinaria peccent, si occasione muneris, curiosius inquirant ab extraneisea, quorum noticia ad ipsas nihil attinet.

Resp. Per se solum venialiter peccare; quia non est magna inordinatio, quod apperant scire, quæ ad se non pertinent. Possunt tamen peccare lethaliter ratione circumstantiarum, nempe si esset illis graviter prohibitum in his vanis, & curiosis ad januam, vel ad rotam cum extraneis detineri: vel si vellent scire, quæ ad alias moniales spectant, cum illarum notabitur displicentia, quia hoc posset rixas parere, & dissensiones. Item si collocutio esset periculosa, utpote inductiva ad peccatum; vel si non possent scire, nisi alterum ad malum inducant, ut si vellent scire arcam alteri commissum, maxime si pa-

teseri non posset sine alterius præjudicio; vel si appetant scire intentione utendi tali noticia in alterius damnum. Hæc omnia Lessius *de just. & jur. lib. 4. cap. 4. dub. 11. n. 83. & seqq.*

Quæ. 6. An peccent Rotaria, & Portinaria aperientes literas monialium ad extraneos, vel extraneorum ad moniales.

Resp. Cum communi Doctorum affirmative. Quia unusquisque habet jus ad suum secretum scriptis mandatum, ut ipse solum scita; vel cui voluerit per epistolam revelare, unde invito secreti domino illud per literarum aperitionem inquirere est peccatum mortale, nisi interveniat consensus saltem interpretativus mittentis literas, aut illius ad quem mittuntur; vel nisi excuset materia parvitas, aut curiositas absque periculo gravis damni, & injuriæ. *Sanch. Navar. Azor. Trullenc. & alii;* qui pariter excusant aperientem, quando rationabiliter credit, aliquid in proprium damnum in hujusmodi literis contineri. Quia tunc jure suo utitur se indemnem servando; hoc enim pertinet ad jus propriæ defensionis. In his tamen casibus ea solum legere potest, quæ attinent ad finem, ratione cujus indagatio secreti fit licita; vel qua contenta sunt transmissenda, & sub secreto servanda.

Quæ. 7. An Portinaria non impediens ingredientem intra clausuram sub prætextu facultatum peccet, & incidat in excommunicationem.

Resp. Affirmative, ex Gregorii XIII. Constitut. quæ incipit *Ubi gratia*. Quia cum ex officio teneatur impedire, & non impediat, indirecte cooperatur, consequenter ingredientem admittere censetur. *Bonacina de*

claus. qu. 1. puncti. 6. n. 25. qui pariter sustinet in eandem excommunicationem incidere, quamvis nullo modo cooperaverit ingressui, si tamen personam sic ingressam vel non expellat, cum possit, vel diutius sua locutione detineat; idem enim est, ac si admitteret; nam *admittere* in sua propria, & rigorosa significatione importat etiam approbare jam factum, ut testatur Rebuffus l. 14. §. rem. *admississe videtur ff. de verbor. signifi.* Excommunicatio hæc est Summo Pontifici reservata. Neque ad ipsam incurrendam requiritur præsumptio, cum in præfata Gregorii Constitutione nullum adhibeatur verbum præsumptionem importans, sicut in motu proprio Pauli V. adhibetur. Bonac. loc. cit. n. 18.

Quar. 8. An peccet, & in eadem incidat excommunicationem, admittendo, vel non impediendo ingredientes non sub prætextu facultatum, sed absolute sine licentia.

Resp. Quod sic; quia Pontifex sub iisdem terminis eandem excommunicationis poenam statuit contra admittentes, ac contra ingredientes, ibi, *Sab eadem excommunicationis poena.* Cum igitur excommunicatio contra ingredientes afficiat non solum ingredientes prætextu facultatum, sed etiam ingredientes sine ulla prorsus licentia, ut ex stylo Curia, Sac. Congr. decretis, Doctorum auctoritate probavimus supra cap. 2. §. 9. q. 2. eandem excommunicatio afficiet etiam Portinariam non solum admittentem ingredientes prætextu facultatum, sed etiam ingredientes sine licentia. Immo puto eandem excommunicatione ligari admittendo taliter ingredientes, etiam si existimet ipsos ingredi cum legitima facultate. Quia cum ex officio teneatur inquirere de licentia

scientia, si omittit, tam est in dolo, quam si scient sine licentia admitteret, Cap. *fn. de clandest. desponsat. l. quod te, §. idem de reb. credit.* & ibi Glos. Bart. Bald. & ceteri Doctores. Nec potest juvari a bona fide; quia, dum omittit inquisitionem, quæ ei incumbit ex officio, subintrat negligentia crassa, & affectata, quæ non excusat, sed habetur pro scientia, Clement. 1. v. *scienter de consanguinit. & affin.* Glos. *ibid.* Anchar. & Tiraq. Unde non potest excusare, nec inducere bonam fidem. Pasqual. in qq. *Moral. jurid. q. 162. n. 8.*

Quar. 9. An peccet Portinaria admittens aliquem intra septa monasterii sine licentia, ad tuendum illum a gravi damno in vita, bonis, aut honore.

Resp. Non peccare; quia sicut ingrediens in dictis casibus non peccat, cum lex positiva de clausura non obliget ad sui observantiam cum tanto rigore; ita neque Portinaria permittens ingredi personam illam peccabit, cum actio cooperantis bona dieatur, aut mala, juxta bonitatem, vel malitiam actionis ejus, cui cooperatur. Duard. in cap. *omnis utriusque sexus tit. 2. disp. 16. sect. 36. n. 5.* & resumitur ex Bordon. ref. 76. n. 89. ubi habet, quod si Religiosus actu a satellitibus Curia laicalis insecutus se reciperet intra clausuram, eumque portinaria admitteret, ibique per aliquot dies manere, aliud securius refugium non habens, & moniales id ignorarent, excepta dicta Portinaria, quæ illum occultaret, nullum peccatum committeret, tum Religiosus ingrediens, & manens, tum Portinaria recipiens, quamvis alias talis Religiosus esset culpabilis. Ratio est; qui ad laicos non spectat capere, aut corrigere Religiosos,

sed ad suos Superiores. Necessse tamen est quod insecutio satellitum sit actualis, & nulum aliud sit effugium.

Quar. 10. An Aulculatrices propalantes, quæ occasione sui officii audierunt, peccent mortaliter.

Resp. Si id, quod propalant, vergat in grave alterius detrimentum, non est dubium peccare mortaliter, quia tam ex parte materiæ, quam ratione officii ex pacto tacito inest gravis obligatio tacendi. Si vero leve alterius damnum sequatur ex revelatione, dicendæ sunt mortaliter non peccare, parvitate materiæ excusante. Si prævideant; monialem ex revelatione etiam rei ex se indifferentis esse contristandam, peccant contra charitatem. Si desegant audita non ex animo lædendi, revera tamen lædant, peccant mortaliter, vel venialiter juxta negligentiam, vel inconsiderationem; si enim hæc fuit gravis, erit mortale; veniale vero, si levis. *Bassæus v. secretum n. 3.* Tenentur tamen revelare Abbatisæ, si quæ viderint, vel audierint, religiosi moribus dissona, & regularis observantiæ destructiva. *D. Th. 2. 2. q. 70. a. 1. ad 2.* Aulculatrices enim sunt oculi Abbatisæ, adeoque ex officio tenentur explorare, & explorata referre; alioquin omittentes officio suo non satisfacerent, essentque causa indirecta scandalorum; quæ ex tali omissione possunt oriri.

Quar. 11. An Aulculatrices, quando ratione officii assistunt cõlucationibus, possint colloqui cum Regularibus accedentibus ad aliquid cum moniali aliqua particulari.

Resp. Affirmat Pellizarius ex Bonacina, quia præsumitur tacita Superioris licentia ex regula

la connexorum, de quibus idem est judicium; Oppositæ tamen sententiæ adhæreo. Quia principium illud de connexis locum habet, quando connexa sunt inseparabilia, non sic si separabilia, ut communiter scribentes. Moniales autem cum licentia colloquentes, & Aulculatrices non sunt connexæ in ordine ad locutionem, siquidem loqui optime possunt moniales aliæ, Aulculatricibus silentibus.

§. XI.

De Conversarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **O**UAM in Conversarum receptione sint observanda.

Resp. Tam quoad receptionem, quam quoad professionem ea omnia esse observanda, quæ supra de Novitiis choristis recipiendis, & admittendis sunt dicta; eadem enim praxis in utrisque servanda, ex Sac. Congr. præter quam in constitutione doris; nam moniales velatæ tam intra, quam supra numerum absque dotali elemosyna non debent admitti; in monialibus vero Conversis non semper spectatur dos, sed aliquando necessitas monasterii, ex declaratione ejusdem Sac. Congr. *die 20. Martii 1596.* qua necessitate cessante, exigendam esse a supra numerariis Conversis dotem duplicatam perfolvi solitam, censet Tambur. *de jure Abbatis. disp. 5. q. 7. num. 1.* juxta decretum Sac. Congr. *die 6. Maji 1604.*

Quar. 2. An Conversæ sint vere religiosæ.

Resp. Quod sic; emittunt enim tria reli-

religionis vota, quæ religiosi status essentiam constituunt. Quare sunt incapaces proprii; & quicquid acquirunt, acquirunt monasterio, ipsisque est prohibitum testari. Gaudent privilegio Canonis, & fori, quia sunt personæ Ecclesiasticæ, & fruuntur omnibus Religionis privilegiis, quorum ratione sui status sunt capaces, quia vere per professionem sunt religioni incorporatæ. Lezana 1. 2. qq. Reg. c. 8. n. 29.

Quar. 3. An Conversæ teneantur ad perpetuam clausuram.

Resp. Teneri, ex Bonifacio VIII. c. periculo de stat. regul. in 6. Concil. Trid. sess. 25. de reg. c. 5. & ex Constit. S. Pii V. quæ incipit Cura pastoralis. Ita quod neque possunt egredi ad ornandum Altare in Ecclesia exteriori. Sac. Congr. 29. Octob. 1592. Neque ad effectum claudendi, vel aperiendi januam monasterii, sed hoc munus alteri extra clausuram degenti est demandandum. Eadem Sac. Congr. apud Barb. de jur. Eccl. lib. 1. cap. 44. num. 44. Si tamen alicubi vigeat consuetudo prædictas Conversas egredi pro quæstu, poterit tolerari, ita tamen ut cessante monasterii necessitate, ipsæ quoque cessent a quæstu. Sac. Congr. 14. April. 1615. & servatis conditionibus pro egressu ibi præscriptis, & a nobis supra relatis c. 7. §. 9. q. 13. quo Lectorem brevitatis gratia remitto.

Quar. 4. Utrum Conversæ teneantur ex præcepto recitare orationes, quæ sunt eis per regulam præscriptæ, sicut moniales choristæ horas canonicas.

Resp. Non teneri, quia regula, universaliter loquendo, non obligat ad culpam. Neque eadem est ratio de monialibus choro additis, quia

quia istæ non solum tenentur ex vi Constitutionum recitare horas canonicas, sed etiam ex consuetudine universalis Ecclesiæ, quæ obligat illas sub gravi, ut diximus suo loco. Ita Peregr. ad Conf. sui Ord. p. 2. c. 5. lit. R. Ubi subdit, quod, quamvis Conversæ teneantur de jure Divino preces ad Deum fundere pro benefactoribus, possunt tamen aliis orationibus, & piis operibus satisfacere. Imo suo modo pro benefactoribus orare censentur, dum monialibus orantibus inserviunt. Bart. ad S. Fausto lib. 6. q. 170.

Quar. 5. An monialis professa, & choro addicta possit de Superioris auctoritate ad statum Conversarum transferri.

Resp. Contra Navar. in cap. quando de consec. dist. 1. q. 20. n. 20. posse transferri, quia non variatur religionis status, sed illæsus manet. Debet tamen intervenire justa causa, quæ esse possit, vel puniatio gravis delicti, vel ineptitudo ad alia munera. Ita Sotus, Arag. Ledes & Bart. a S. Fausto in suo Theol. lib. 6. q. 178. ubi addit, quod monialis sic translata a divini Officii recitatione sit libera. Quia hæc recitandi obligatio oritur ex consuetudine generali, in quantum est deputata ad chorum; unde eo ipso, quod ex justa causa, & Superioris auctoritate a chori obligatione est liberata, ab obligatione pariter Officii debet censi absoluta.

Quar. 6. An e contra monialis Conversa possit transferri ad statum monialium choriistarum.

Resp. Affirmat, licet cum aliqua formidine, Pellizar. de monial. c. 1. n. 13. ob rationem superius adductam, scilicet, quia per talem translationem non variatur status Religionis.

substantialiter, sed tantum accidentaliter, cum moniales laicæ, seu Conversæ, & moniales vacantes choro adstringantur iisdem votis substantialibus, imo & iisdem obligationibus, excepta obligatione recitandi horas canonicas. Ad hanc tamen translationem tria requiri, advertit Sanchez, *lib. 6 mor. c. 7. n. 81*, videlicet, causa iusta, & gravis; consensus capitularis monialium, & licentia Episcopi, si moniales illi subdantur; Generalis vero, aut Provincialis, si sint exempta. Nullatenus sufficit Superioris localis licentia, quia hæc translatio gravis est, nec censetur Prælati localibus concessa.

Negant alii, posse fieri huiusmodi translationem, inconsulto summo Pontifice. Primo, quia obstat decretum Sacr. Congregat. iussu Clementis VIII. editum 19. Maji 1603. super receptione, & educatione Novitiorum, quod ita habet: *Sed qui ad Conversorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.* Secundo, quia sicuti sine Pontificis licentia nequit fieri transitus de arctiori ad laxiorem Religionem; ita neque de statu arctiori ad laxiorem intra eandem Religionem. Cum igitur status Conversarum, utpote ad inferiora ministeria deputatus, sit durior, & asperior, & juxta majorem, aut minorem austeritatem pensanda sit major, aut minor perfectio quo ad transitum, ut per Sanch. *loc. cit. n. 21.* non poterit fieri transitus monialis Conversæ ad statum Choristarum. Tertio, principalis pars voti solemnitis in Conversis sunt onera tali statui annexa, ita quod ex vi suæ professionis non teneantur obedire Superiori præcipienti aliqua ad statum Cho.

Choristarum tantum spectantia, cum professæ sint obedientiam secundum regulam, & regula ipsas non obliget ad aliquid ultra proprium statum. Sicuti ergo solius Pontificis est dispensare in eo voto solemniti, ita & in hac principali parte.

Omisso nihilominus, an sufficiat solius Prælati licentia, an ulterius requiratur Pontificis dispensatio, censeo cum Lezana *r. 2. 99. regul. cap. 8. n. 22.* translationes huiusmodi non esse indulgendas. Tum ut Conversæ sequantur suam vocationem, qua vocatæ sunt, juxta præscriptum Apostoli *r. ad Corinth. 7.* Tum ut auferatur ansa, vel occasio ambitionis, quæ ut plurimum ad talem translationem desiderandam eas solet impellere. Tum denique ut evitentur offensiones, amulationes, & exprobrationes prioris status, quæ de facili magno cum scandalo possunt oriri. Certum enim est, quod semper ex novitiibus mala excitantur, ac proinde tanquam perniciosas rejiciendas esse, probat aliis adductis Valenz. *cons. 70. n. 26. & seqq.*

Quar. 7. An eveniente causa huiusmodi translationis, debeat Conversa probationis annum repetere.

Resp. Videri quod sic; quia Conversæ non probant in suis novitiibus omnes observantias, quas Choristæ; unde cum transferuntur, debent super his pariter experiri; & ita fuisse declaratum a Sacr. Congreg. 1617. refert Peyrinus *tom. 2. q. 3. cap. 1. §. 5. n. 148.* ubi contrarium sustinet; quia Novitiæ non coguntur probare omnes austeritates, & observantias Religionis; sed sufficit, quod per annum permaneant sub obedientia suo-
rum

num superiorum; additque ita vidisse observatum in praxi, & decretum Sac. Congr. citatum vel non esse authenticum, vel non esse usu receptum.

Quar. 8. An Conversæ teneantur sub mortali exercere ea, ad quæ ex officio sunt deputatæ in monasterio.

Resp. Peccare mortaliter, si notabiliter sint negligentes; quia in professione fit contractus inter Religionem, & ipsas, per quem contractum religio illis omnia necessaria ad decentem statum promittit, ipsæ vero exhibent se Religioni paratas ad ea munera, ad quæ per professionem sunt deputatæ. Quare ex iustitia tenentur talia munera exhibere, alioquin peccabunt mortaliter contra iustitiam. Peregrin. loc. cit. lit. Q. ubi advertit non esse tam faciliter de peccato mortali damnandas, vel quia ad tam gravem obligationem non advertunt, vel quia Superiores tam rigorose non exigunt, vel quia negligentia non est adeo notabilis, ut censenda sit consuetudo lethale peccatum.

Quar. 9. An Conversæ possint aliquid exigere a monialibus particularibus pro famularum ipsis præstito de commissione Abbatisæ.

Resp. Negative; quia nequit aliquid exigi, aut recipi pro opere alias debito ex iustitia. Sotus, Covar. Medin. & Lessius de iust. & jur. lib. 2. c. 14. dub. 9. n. 63. Illam autem famularum monialibus tenentur præstare Conversæ ex vi professionis, & contractus initi cum monasterio, ut diximus; adeoque pro ipso nihil possint exigere, aut recipere, nisi fortasse eis detur in quandam liberalem remunerationem servitii præstiti, quia ex una parte, id quod datur ex gratitudine, non datur ut pretium servitii alias debiti; ex alia vero in-

inter Religiosas ejusdem Conventus ex præsumpta voluntate Abbatisæ permittitur aliqua donatio; nam quidquid acquiritur, semper Conventui acquiritur. Llamas, Fagundez, Peyro-Caramuel, & alii. Secus vero si aliquid daretur ob timorem, quod segniter essent famularum debitum præstaturæ. Quia non censetur mor. 64.

dari sponte, sed coacte. Lessius loc. cit. un-

Quar. 16. An peccent Conversæ negligendo conservationem illarum rerum, quæ sunt earum curæ commissæ.

Resp. Peccare; quia tenentur ex iustitia non solum non dissipare, sed etiam conservare res, quæ earum curæ mandantur. Tum quia contra votum paupertatis est, bona monasterii ex negligentia dispergere; nam ut notat Laym. lib. 4. tract. 5. cap. 7. num. 6. posse rem arbitrato suo destruere, est actus proprius dominii; dominium autem repugnat paupertati.

Quar. 11. An excommunicatio lata ob Episcopo contra moniales cum extraneis colloquentes, vel ad januam, aut locutorium accedentes, afficiat Conversas.

Resp. Videri, quod non; quia ut asserit Tuschus lit. M. v. Moniales, conclus. 333. Conversæ non sunt vere moniales, quamvis Professionem emittant; differunt enim in multis, nempe nomine, exercitio, & in aliquibus locis non servant rigorose clausuram, non habent vocem, non tenentur ad divinas preces, & multas differentias congerit Fridericus de Senis conf. 213. Afflict. Franc. Abb. quos refert & sequitur Marcus Vivald. in Arca Theolog. Mor. de Monialib.

Inquisit. 2. n. 91. Sed oppositum omnino sustinendum. Quia secundum formalem significationem nomine monialium veniunt etiam Conversæ, *can. ut lex 27. q. 1. c. non dubiam de sent. excomm.* Emittunt enim tria Religiosis vota, quæ essentiam Religiosi status constituunt. Neque differentia adducta extrahunt illas a formali statu monialium; quia sunt religioso statui extrinsecæ, & accidentales, atque adeo non mutant naturam rei. *Abb. conf. 62. in controversia num. 8. in fin. & num. 9. ver. de iure commun. lib. 2. & n. 10. Januarius, & Diana in opere coord. t. 5. tract. 1. ref. 88. n. 2.*

Quar. 12. An liceat Conversis per notabile tempus in die festo conficere, & coquere bellaria.

Resp. Videri quod non; opus nanque servile est, & proprie pertinens ad servos, consequenter opus prohibitum. Oppositum nihilominus sustinendum. Sicut enim ex communi Doctorum sententia cum D. Th. 2. 2. 7. 12. n. 4. ad 4. licitum est in die festo parare fercula quamvis superflua, & ad oblectationem tantum inservientia, quia urget ratio aliqua necessitatis, & congruitatis, fundata in hoc, quod huiusmodi fercula non ita suavia sunt, si altera die sint præparata; ita licebit conficere, & coquere bellaria, cum neque illa ita congruenter se habeant, si sint anticipatè præparata. Imo stante consuetudine conficiendi dicta bellaria in die festo, ex tacito saltem Superiorum consensu, resultat probabilis conjectura, quod non fuerit mens Ecclesiæ, sub præcepto abstinendi a servilibus tam ordinariis actionibus comprehendere. *Tambur. in decal. lib. 4. c. 3. §. 2. n. 10.*

Et

Et hoc locum habere etiam, si bellaria vendantur extraneis, putant Sylvest. Angel. Rosel. Nald. & Sanch. 2. 2. *conf. lib. 5. cap. 2. dub. 6. num. 11.* Quia lucrum non immutat operationem, ut cum aliis notat *Suar. tom 1. de relig. lib. 2. cap. 25.* atque adeo non facit, ut de licita fiat illicita. Ego tamen cenfeo, ex alio saltem capite non licere, scilicet, quia generaliter monialibus vetitum est parare, aut vendere cibos extraneis, exceptis rebus minimi momenti pro infirmis, ac consanguineis. *Sac. Congregat. teste Barbosa lib. 1. jur. eccles. capit. 44. num. 58.*

Quar. 13. An liceat Conversis in die festo legumina minoribus purgamentis secernere, & diligenter emundare.

Resp. Affirmative. Quia hoc quoque pertinet ad ciborum usum, quos parare licet in festo, per Doctores supracitados. Tum etiam quia modicissimæ applicationis est huiusmodi occupatio, unde recreationis causa ab honestis etiam sceminis excipi solet. Non licebit vero, nisi aliqua gravis necessitas urgeat, farinam a sursure subcuniculo segregare, quia magnam exigit occupationem. Solum excusabit a mortali materis parvitas, quam extendunt ad tres quadrantes horæ *Bonac. Reginald. Joan. a Cruce, & alii;* ad horam integram *Azor. Suar. Sanch. Fagund. & Palaus;* ad duas integras horas *Granad. Filiuc. Enriq. & Diana;* ad tres etiam horas ampliant *Marchant. & Pasqualig.* Quia octava pars respectu totius diei censetur exigua pars. Ego tamen a secunda sententia non recedo.

Quar.

Quar. 14. An Conversæ coquinæ deservientes, & parantes cibos pro numerosa familia sint immunes a jejunio.

Resp. Affirmative; quia in tali præparatione tractant cacabos, & ollas magnas, deferunt ligna, hauriunt aquam, huc, illucque discurrunt, ex quibus omnibus resultat labor valde notabilis; & licet pauca sint fercula, quantitas nihilominus cujuscunque feruli patandi pluribus ferculis æquivalet. Quod si non laborant tota die, cum non habeant parare cœnam, tamen post prandium habent parare plura pro die sequenti; & deinde sufficit, quod exercitium parandi prandium requirat magnum laborem; nam debent pro ipso conservare vires. Ita Pasqualigus de jejun. dec. 297. n. 4. Ubi advertit, hoc quoque probabiliter procedere etiam, quando jejunia sunt de præcepto regulæ, quia regulæ, quamvis voluntarie suscepta, non obligat plusquam obliget lex, & ideo ipsa pariter desinit obligare, quando proportionaliter legis desinit obligatio.

Quar. 15. An Conversæ lavantes suppellectilem lineam, vulgo, *sur la bocca*, excusentur a jejunio.

Resp. Excusari: quia hujusmodi exercitium sive consideretur in præparatione eorum, quæ necessaria sunt pro lavatione, sive in actu ipso lavandi, sive in asportatione suppellectilis lineæ, ut Soli expandatur, & postea colligatur, inter laboriosa est reponendum. Et quidem labor ipsius excedit laborem nonnullarum artium, quas communiter Doctores admittunt inter excusantes.

Neque necesse est, ut exercitium hoc sit continuum, sed sufficit, quod durer una, aut

aut altera die, ad hoc ut cesset pro illis diebus obligatio jejunandi; quia, sicuti obligatio est annexa diei, ita quando eadem dies habet aliquid impossibile cum jejunio, excludit obligationem ad ipsum. Imo hoc pariter verum est, etiam si in hoc exercitio non insumatur tota dies, sed tantum bona pars ipsius: nam cum sit exercitium laboriosum, requirit vires integras, & floridas, quod non contingit, quando vires macerantur per jejunium. Ita Pasq. loc. cit. dec. 304. Ubi etiam excusat complicantes suppellectilem lineam jam mundatam; quod an verum sit, judicent alii, ego enim in hoc non video laborem sufficientem ad excusandum.

Quar. 16. An Conversæ inservientes mensæ frangant jejunium; si aliquid comedant immediate antequam inserviant.

Resp. Non frangere, etiam si non indigeant ad vitandam debilitatem. Ita viginti Doctores, quos refert, & sequitur Pasqual. loc. cit. dec. 128. ubi addit, comestionem illam posse esse in ea majori quantitate, quæ libuerit, ita ut, etiam si sit sufficiens ad constituendum prandium, non per hoc impediatur, quin possint rursus, completo servitio, comedere. Ratio horum omnium est; quia prior illa comestio est moraliter eadem cum subsequenti; nam servitium illud, quod mediat, cum sit pars illius prandii, non interrumpit moraliter prandium, atque adeo comestio subsequens censetur complere priorem, & constituere unicum prandium cum ipsa. Neque requiritur intentio anticipandi prandium, sed sufficit, quod opere ipso inchoetur. Imo etiam si proposuerint non comedere amplius post servitium possunt mutare propositum, & rursum

sum comedere, quia durat id, per quod moraliter continuari potest subsequens comestio cum precedenti.

§. XII.

De Tertiariarum obligationibus, & Privilegiis.

Quar. 1. **Q**uam mulieres veniant nomine Tertiariarum.

Resp. Prout ad præsens nostram institutum facit, venire mulieres illas, quæ vota essentialia non emittentes regulam alicujus Religionis approbatæ servant in propriis domibus, & quandoque etiam in communi aliqua domo habitantes, ejusdemque Religionis habitum deferentes, quarum aliquæ juxta proprium profitendi modum a Summis Pontificibus approbatarum emittunt votum simplex castitatis, vel obedientiæ; aliæ nullum nisi forsan obedientiæ. Casarrub. in Compend. privileg. mend. v. Tertiarii n. 25. Non sunt vere Religosæ, nec illarum vivendi modus appellari potest Religio, quia tribus votis essentialibus non ligantur. Casarrub. Rodriq. Lezana t. 2. 99. reg. c. 15. n. 7. Atque adeo dici non possunt Apostatæ, si ab eo statu recedant, matrimonio se copulantes, aut habitum deferentes. Peccabunt tamen in dimissione habitus, si illum per totam vitam voverunt gerere.

Quar. 2. A quibus sint admittendæ ad habitum, & professionem.

Resp. Admittendas esse ad habitum a Superioribus Regularibus ad id privilegium habentibus; quales sunt Minores S. Francisci, Dominicani, Augustiniani, Carmelita-

litani, Servitæ, & Minimi. Lezana loc. c. n. 8. & seqq. Debet tamen intervenire Ordinarii loci licentia, qui non aliter eam concedet, quam si ei de qualitatibus ad id requisitis diligenti prævio examine confiterit. Sac. Congr. 20. Dec. 1616. Non per hoc explorare debet earum voluntates, si domi degunt, & ibi coelibatus votum emittunt, ut ex Sac. Congr. refert Bayb. in Collect. Bullar. v. Tertiaria. In manibus quoque alicujus Superioris eorum Ordinum, vel habentis a Superiore aliquo auctoritatem emitti debet professio, quam præcedere debet aliquod tempus probationis; cum enim facultas recipiendi Tertiarias Prælati Regularibus concessa intelligi debeat de personis idoneis, & pro talibus habitis, ad judicandum de illarum idoneitate, tempus aliquod est necessarium. Lezana l. cit. n. 22.

Quar. 3. Quam qualitates in admittendis ad habitum requirantur.

Resp. Inter qualitates requisitas computandas esse illas, quas Sac. Congregatio Episc. & Regular. 20. Decembris 1616. observari præcepit. Prima, quod non recipiantur ad habitum, nisi *speltata vita fuerint*, id est bonis moribus, seu virtutibus ornata. Secunda, quod habeant *de proprio*, ut inde *sufficerent vivere & possint*. Tertia, quod sint *annorum saltem 40*. Quarta quod non habeant *cum aliis viris quam cum consanguineis, vel affinis in primo tantum gradu*. Quinta, quod non recipiantur, ut diximus supra, nisi ab Ordinario loci licentia prius impetrata. Sexta quod in habitu deferendo omnino abstineant a *velo supra caput, quod superlutum vocant, & a pettorali vulgo sottogola, & patientia*. Nulloque modo tolerari debet, quod, licet domi

Confess. Monial. X ha-

habitates, comam nutriant, cum habitus indecentia, & scandalo populi. Sac. Congreg. in Hydruntina 5. Augusti 1625.

Quar. 4. An defectus huiusmodi qualitatū irritet receptionem, sed professionem prædicarum mulierum.

Resp. Videri quod non; quia in decreto non apponitur clausula irritatoria, neque Sac. Congr. utitur verbo *non possint*, aut simili, sed solum *non admittantur*; bene vero peccare mortaliter decreti huiusmodi transgressores. Lezana *loc. cit. n. 40.* Hæc tamen doctrina non est absolute admittenda, saltem quando deficeret Ordinarii loci licentia. Cum enim Sac. Congr. utatur ablativo absoluto, ab Ordinario loci licentia prius impetrata, inducit conditionem, ut notant communiter Doctores, & proinde etiam formam. Bald. Surd. relati a Pasqual. in Laur. n. 31. unde si non impleatur, admissio erit nulla.

Quar. 5. Quibus Prælatiis Tertiariæ subiciantur.

Resp. Si loquamur de Tertiariis vitam æcelibem, virginalem, & castam non ducentibus ex voto, subijci Ordinario ex declaratione Sac. Congr. apud Gavant. quem refert Lezan. *loc. cit. n. 35.* qui n. 41. addit subijci pariter gubernationi Superiorum Ordinum, quarum sunt Tertiariæ, quoad curam spirituale tantum; cum enim sint aliquo modo membra religionum, quarum deferunt habitum, specialem diligentiam de salute illarum spirituali tenentur habere. Casarrub. & Miranda apud d. Lezanam. Illas tamen punire non possunt, nec illæ peccant non obediendo.

Si vero sermo sit de Tertiariis vitam cœlibem virginalem, & castam ducentibus ex

voto, quia per declarationem Leonis X. die 1. Martii 1518. & decretum Sac. Congr. ab Ordinarii jurisdictione sunt exemptæ, consequens est, ut Prælati suorum Ordinum plene subiciantur, ne dicamus eas sub nullius jurisdictione esse; atque ita possunt illas sicut alios religiosos corrigere, & punire. Hinc Theodorus Stratus plura deducit, scilicet, Tertiarias huiusmodi casibus Episcopo reservatis non subiacere; posse tamen Prælatos, quibus subsunt, quoad illas, sicut quoad suos fratres, casus aliquos reservare, atque, saltem in foro conscientiæ, ab omnibus criminibus, & excessibus, ac etiam censuris, & poenis Sedi Apostolicæ reservatis (exceptis contentis in Bulla Cœnz) absolvere; nec non earum vota commutare, & cum illis in omnibus votis simplicibus, in quibus possunt Episcopi cum suis subditis, dispensare, quia hoc spectat ad potestatem jurisdictionis, & illi habent jurisdictionem quasi Episcopalem. Hæc tamen de mente Stratii sint dicta.

Quar. 6. Qualiter peccent Tertiariæ suam professionem transgredientes.

Resp. Delinquentes contra vota emissa peccare peccato sacrilegii, non est dubitandum. Transgredientes vero ea, quæ in professione promittunt, nullum peccatum committere, etiam si obligatio regulæ respectu religiosorum aliquam culpam saltem venialem inducat, tradit Lezana *loc. cit. n. 19.* Quia etsi in professione utantur verbo *promitto*, nulla per hoc inducitur obligatio, praxi ita interpretante intentionem Pontificum talem modum vivendi approbantium, & Prælatorum Ordinum professionem huiusmodi suscipientium. Obligantur tamen ex Summorum Pontificum declaratio-

484 *De Tertiari. oblig. & Privil.*
tionibus apud Lezan. *loc. cit.* ad subeundam
pœnam, sibi ob transgressiones regulæ a Su-
perioribus suorum Ordinum iustificandam.

Quar. 7. Quibus gaudeant privilegiis.

Resp. Gaudere suorum Ordinum privilegiis,
quorum ipsæ sunt capaces, ex indutis Summo-
rum Pontificum, apud Lezan. *loc. c. n. 11. & 26.*
præcipue ex decreto Congr. tenoris sequentis:
*Sacra Congregatio censuit &c. hujusmodi mu-
lieres, si vitam virginalem, aut calibem sim-
pliciter expresse voverint, etiam in consanguini-
corum, & affinium suorum, aut propriis domi-
bus, vel seorsim habitantes, privilegiis Ordinis,
cujus Regula habitum deserunt, exemptioneque
ab Ordinarii jurisdictione frui debere. Unde
gaudere privilegio fori affirmant Sylvester,
Alterius, Duardus, & Pignat. & ita declara-
vit Sac. Congr. Immun. in Assisen. 16. Novem-
1655. & canonis. Grät. Casarub. Portel. &
Lezana, præsertim, quia hoc non tam est
privilegium, quam jus commune competens
cunctis personis Deo dicatis, ac etiam exem-
ptionem a gabellis, eadem Sac. Cong. in Tu-
dertina 3. Augusti 1627. Nec non indulgentiis
concessis Ordini, cujus sunt Tertiariæ, ut
constat ex concessione bullata Sixti IV. rela-
ta a Lezana *loc. cit. n. 26.* Quæ omnia intel-
ligenda sunt concurrentibus qualitatibus juxta
declarationem Sac. Congr. Concilii requisitis,
nempe si habitum assumpserint, & virginal-
em, seu cœlibem, aut castam vidualem ex-
presso voto vitam elegerint. An autem præ-
dictæ qualitates in hujusmodi Tertiariis con-
currant, Ordinarii judicium spectetur. Sac.
Congr. Episc. 2. Nîob. 1616.*

Quar. 8. A quibus recipere debeant Sacramenta.

Resp.

Resp. L'cet Tertiariæ virginalem, cœlibem,
aut castam vidualem vitam ex voto ducen-
tes possint quoad Sacramentorum receptio-
nem uti privilegiis suorum Ordinum, Lezana
loc. c. n. 34. Si tamen Ordinarii, vel Parochi
jus illis administrandi Sacramenta etiam tem-
pore Paschatis, vel alias in eis jurisdictionem
acquisiverint, non posse ipsas de cætero
adversus Ordinarios, vel Parochos exemptione
uti, sed observandam esse consuetudinem,
censuit Sac. Congr. apud Pignat. *r. 4. conf. 119.*
Sicut etiam foemina prædictam vitam non
gerentes Eucharistiam in die Paschatis, extre-
mam unctionem, & alia ecclesiastica Sa-
cramenta (Sacramento poenitentiae duntaxat
excepto) a proprio Sacerdote suscipere tenentur,
ira enim decernitur in prædicta Bul-
la Leonis X. & Concilio Lateranensi.

Quar. 9. Quo in loco sint sepeliendæ.

Resp. Tertiariæ, sepulturam, ubi voluerint,
eligere valent, ut habetur in Bulla Leonis X.
& Concilio Lateranensi. Quod si de illis
sint, quæ nec virginalem, cœlibem, aut cas-
tam vidualem vitam ducant ex voto, & non
electa sepultura decedant, in earum parochiis
sunt sepeliendæ Parocho interveniente, qui
pariter intervenire debet, etiam quando in
Regularium Ecclesiis tradendæ sunt sepultu-
ræ, si, eum vixerint, in ipsis elegerint tu-
mulati. Barbosa in *Collectan. v. Tertiaria.* E-
contra si de illis sint, quæ virginalem, cœ-
libem, aut castam vidualem vitam traducant,
possunt in Ecclesiis suorum Ordinum sepeli-
ti a solis Regularibus, Parocho minime re-
quisito, imo contradicente. Sac. Congre-
gat. Episcop. in *Nepesina 11. Decembr. 1615.*

486 De Tertiari. oblig. & Priv. C. 11. §. 12.
apud Sell. in select. canon. c. 35. n. 20. & Sac.
Congr. Rit. in Spoletana Terra Viso 20. Junii
1609. apud Barb. in Collectam. v. Regulares
quoad sepulturam. Etiam sine sepulturae elec-
tione decesserint, quando tamen in dictis
Ecclesiis communis sepultura pro ipsis repe-
ritur. Sac. Congr. anno 1616. Ita ut si com-
munis sepultura in Ecclesiis ordinum, quo-
rum sunt Tertiariæ, non reperiatur, sepeliri
debeant in Parochiis; quando contingit, eas
sine sepulturae electione decedere, ut habetur
in eodem decreto.

Quar. 10. An Tertiariæ consequi possint
legatum factum pro monachata.

Resp. Possent, dummodo habeant qualitates,
ut supra in decreto Sac. Congr. requisitas,
Ita Diana in opere coord. tom. 9. tract. 2. ref. 175.
alios citans, & ratio desumitur tum ex §.
sed hoc præsentis, Auth. de Saubl. Episc. coll. 9.
aum ex eo, quod istæ sunt de ordine, ac
modo vivendi approbato a Summis Pontifi-
cibus in Clem. 1. juncta Glossa de relig. Do-
mib. & promittunt obedientiam, ut inquit
Glossa in d. Clem. v. obedientiam, unde istæ
sunt in aliquo sensu non improprio religio-
sæ. Hæc omnia juxta brevitatis nostræ insti-
tutum hucusque tradita S. R. Ecclesiæ cen-
suræ omnino volo esse subjecta.

F I N I S.

IN.

487
I N D E X

RERUM NOTABILIUM.

*Prior numerus indicat caput, secundus para-
graphum, tertius quæsitum.*

A

Abbatissa tenetur sub mortali tollere trans-
gressiones regulæ, cap. 11. §. 1. q. 1. Potest
aliquando moniales errantes conviciis in-
crepare, ib. q. 2. Non est capax potestatis
spiritualis, ib. q. 3. Unde non potest bene-
dicere in loco publico neque aquam, ne-
que vestes, ib. Nec docere in Ecclesia,
aut concionari, neque ex Summi Pontificis
dispensatione, ib. Potest solum habere hor-
ratorios sermones, ita tamen ut non utatur
testimoniis sacrae Scripturæ, ib. Non potest
dispensare moniales auctoritative, bene ta-
men ministerialiter, ib. q. 4. Non potest dis-
pensare circa monialium subditarum vota;
sed tantum irritare, ib. q. 5. Etiam si sint
emissa cum ipsius consensu, ib. q. 6. Novi-
tiarum vota irritare non potest, ibid. q. 7.
Quomodo possit beneficia instituere, & Ca-
pellanias conferre, ib. q. 8. An habeat jus
suspendendi Clericos suæ jurisdictionis, ib.
q. 9. An habeat liberam administrationem
bonorum sui monasterii, ib. q. 11. An te-
neatur de superfluis monasterii elemosynas
erogare, ib. q. 23. Potest applicare bona
opera monialium extraneis, ib. q. 24. Tenetur
transgressiones occultas inquirere, ut corri-
gat, ib. q. 25. An possit, & quomodo præci-
pere

X 4 pere

486 De Tertiari. oblig. & Priv. C. 11. §. 12.
apud Sell. in select. canon. c. 35. n. 20. & Sac.
Congr. Rit. in Spoletana Terra Viso 20. Junii
1609. apud Barb. in Collectam. v. Regulares
quoad sepulturam. Etiam sine sepulturae elec-
tione decesserint, quando tamen in dictis
Ecclesiis communis sepultura pro ipsis repe-
ritur. Sac. Congr. anno 1616. Ita ut si com-
munis sepultura in Ecclesiis ordinum, quo-
rum sunt Tertiariæ, non reperiatur, sepeliri
debeant in Parochiis; quando contingit, eas
sine sepulturae electione decedere, ut habetur
in eodem decreto.

Quar. 10. An Tertiariæ consequi possint
legatum factum pro monachata.

Resp. Possent, dummodo habeant qualitates,
ut supra in decreto Sac. Congr. requisitas,
Ita Diana in opere coord. tom. 9. tract. 2. ref. 175.
alios citans, & ratio desumitur tum ex §.
sed hoc præsentis, Auth. de Saubl. Episc. coll. 9.
tum ex eo, quod istæ sunt de ordine, ac
modo vivendi approbato a Summis Pontifi-
cibus in Clem. 1. juncta Glossa de relig. Do-
mib. & promittunt obedientiam, ut inquit
Glossa in d. Clem. v. obedientiam, unde istæ
sunt in aliquo sensu non improprio religio-
sæ. Hæc omnia juxta brevitatis nostræ insti-
tutum hucusque tradita S. R. Ecclesiæ cen-
suræ omnino volo esse subjecta.

F I N I S.

IN.

487
I N D E X

RERUM NOTABILIUM.

*Prior numerus indicat caput, secundus para-
graphum, tertius quæsitum.*

A

Abbatissa tenetur sub mortali tollere trans-
gressiones regulæ, cap. 11. §. 1. q. 1. Potest
aliquando moniales errantes conviciis in-
crepare, ib. q. 2. Non est capax potestatis
spiritualis, ib. q. 3. Unde non potest bene-
dicere in loco publico neque aquam, ne-
que vestes, ib. Nec docere in Ecclesia,
aut concionari, neque ex Summi Pontificis
dispensatione, ib. Potest solum habere hor-
ratorios sermones, ita tamen ut non utatur
testimoniis sacrae Scripturae, ib. Non potest
dispensare moniales auctoritative, bene ta-
men ministerialiter, ib. q. 4. Non potest dis-
pensare circa monialium subditarum vota;
sed tantum irritare, ib. q. 5. Etiam si sint
emissa cum ipsius consensu, ib. q. 6. Novi-
tiarum vota irritare non potest, ibid. q. 7.
Quomodo possit beneficia instituere, & Ca-
pellanias conferre, ib. q. 8. An habeat jus
suspendendi Clericos suæ jurisdictionis, ib.
q. 9. An habeat liberam administrationem
bonorum sui monasterii, ib. q. 11. An te-
neatur de superfluis monasterii elemosynas
erogare, ib. q. 23. Potest applicare bona
opera monialium extraneis, ib. q. 24. Tenetur
transgressiones occultas inquirere, ut corri-
gat, ib. q. 25. An possit, & quomodo præci-
pere

X 4 pere

pere monialibus in virtute sanctæ obedi-
entiæ, c. 6. §. 1. q. 9. *v. Obedientia, Electio.*
Alienatio quanto; & quomodo prohibita,
c. 11. q. 18. & seqq.

Annus probationis a quo tempore incipiat;
c. 2. §. 3. q. 1. In qua ætate possint puellæ
admitti ad annum probationis, ibid. q. 2.
debet esse completus, ib. q. 3. & quidem
de momento in momentum, ib. q. 4. nec
non continuus, ib. q. 5. Quomodo, &
quando interrumpatur, ib. q. 6. & seqq.
debet completi a puella habitu religionis
induta, ib. q. 10. potest protrahi iusta de
causa, ib. q. 11. & seqq.

Aromataria ad quid teneatur, cap. 11. §. 8. q. 1.
Non potest inconsulto medico pharmacum
infirmis præbere, ib. q. 2. Neque poculum
moniali gravidæ ad procurandum abortum,
ne fama periculi terretur monasterii, ib. q. 3. Po-
test lueri causa extraneis vendere medi-
camenta, ib. q. 4. Non tamen juxta taxam
aromatariis sæcularibus factam, ib. q. 5.
Non potest vendere quid pro quo, ib. q. 6.
Potest donare consanguineis quod illi de-
beretur ratione laboris, ib. q. 7. Non licet
venenum vendere, ib. q. 8. Fallit in aliquo
casu, ibid. Non potest pharmaca conficere
in die festo nisi necessaria pro illo die,
ib. q. 9. Peccat si in componendis pharma-
chis non apponit omnia præscripta a medi-
co, item si vetusta, & inutilia, ib. q. 10.
Auscultatrices an peccent propalantes, quæ
audierunt occasione sui officii, cap. 11. §. 10.
q. 11. An possint colloqui cum Regularibus,
ib. q. 21.

Be.

B

Benedictio. Abbatissa debet benedici, c. 9. §. 4.
q. 5. quo die, & loco, ib. q. 6. ad quem spe-
ctet impertiri benedictionem, ibid. q. 7. an
hæc facultas sit delegabilis, ibid. q. 8.
Benedicere non potest Abbatissa in loco publico
neque vestes, neque aquam; benedicere ta-
men potest moniales, ad modum, quo pa-
rentes suos filios benedicunt, c. 11. §. 1. q. 3.
Baldachinum. Abbates habentes ulum balda-
chini possunt illud erigere in Ecclesiis mo-
nialium sibi subditarum, c. 6. §. 3. q. 6.

C

Castitas. Ad quid teneantur moniales ex
vi voti castitatis, c. 5. q. 1. quando gra-
viter, vel leviter peccent contra votum,
ib. q. 2. quando peccant per tactus, ib.
q. 3. quando per aspectus, ib. q. 4. quando
per verba, lectiones, cantilenas prophana-
nas, ib. q. 5. quando literis amatoriiis, ib.
q. 6. quando per munus receptionem, ib.
q. 7. quando per suasionem, vel cooperatio-
nem, ib. q. 8. & seqq. quando per superfluum
ornatum, ib. q. 14. Quænam med. a sint apta
ad tuendam castitatem, ib. q. 18.

Cæca puella potest ad religionem admitti,
c. 2. §. 1. q. 7. Cæca tenetur recitare horas
canonicas, si illas memoriter sciat, cap. 8.
§. 1. q. 4. non potest eligi in Abbatissam,
c. 9. §. 1. q. 6.

Celleraria, cui bonorum monasterii cura in-
cumbit, an possit aliquid de iisdem bonis in
justam donationem, aut alienationem ex-
pendere, c. 11. §. 9. q. 1. An remunerare me-
rita, vel obsequia ab extraneis præstita, ib.
q. 2. An peccet distribuendo bona non jux-

X 5

ta

ta mentem Abbatissæ, sed suo arbitratu, ib. q. 3.
 An celando Abbatissæ summam notabilem pecuniam expendendam in usibus utilibus monasterio, ib. q. 4. Peccat negligens providere necessaria tam infirmis, quam sanis, ib. q. 5. Item, si largius distribuatur amicis animo illas gratificandi, ib. q. 6. Non potest sibi aliquid applicare ob labores officii, ib. q. 7. Potest aliquas elemosynas elargiri, ib. q. 8. celleraria habens facultatem expendendi summam aliquam in utilitatem monasterii, potest eam in elemosynas erogare, c. 11. §. 9. q. 9. Elemosynas, quas potest distribuere; potest etiam sibi, vel aliis monialibus ejusdem monasterii applicare, ib. q. 9. Non potest commodare, aut mutuare res monasterii, ibid. q. 10. Tenetur ad restitutionem, si culpa sua res monasterii deteriorescentur, ib. q. 11.

Clausura. Quid veniat appellatione clausuræ, c. 7. §. 1. q. 1. An veniat limen ostii, ib. q. 2. An tectum, ib. q. 3. clausura est juris humani, ib. q. 5. custodia illius tam materialis, quam formalis spectat ad Episcopum, ibid. q. 6. etiam in monasteriis exemptis, ib. q. 7. competit Episcopo cumulative quoad Superiores Regulares, ib. q. 8. quomodo debeat custodiri, ib. q. 10. a quibus servanda ib. q. 11. licentia ingrediendi clausuram, *v. Licentia.*

Clausura quoad ingressum Prælatorum. In quibus casibus possint Prælati ingredi clausuram. c. 7. §. 4. q. 1. Non possunt ingredi sub prætextu interveniendi electioni, neque examini. ib. q. 2. Cardinales, & Episcopi non possunt ingredi clausuram monialium sibi non subjectarum, ib. q. 3. In quibus casibus possint Generales, Provinciales, & Visitatores, ingredi clausuram monialium sibi

sub-

subjectarum, ib. q. 4. Quot personas possint fecum ducere Prælati Regulares, ib. q. 5. Quot possint ducere Episcopi, ib. q. 6. Quænam personæ esse debeant, ib. q. 7.

Clausura quoad Officialium, aliorumque ingressum. Quando medicus, alique inservientes possint ingredi clausuram, c. 7. §. 5. q. 1. & 2. Medicus extraordinarius non potest ad libitum monialium ingredi loco medici ordinarii, ib. q. 3. Chirurgus, & Pharmacopola quando possint ingredi, ib. q. 4. An, & quando Oeconomi, factores, Sindici, & Notarii, ib. q. 5. quid de aliis operariis ad servitium monasterii necessariis, ib. q. 6. loco bajuli ad ferenda deputati quando possint alius intrare, ib. q. 7. An concessa licentia Domino intrandi cum famulo, possit hic sine illo ingredi, ib. q. 8. Ad expellendum malefactorem potest iudex ingredi clausuram, ib. q. 9. Infantes, & amentes non possunt admitti, ib. q. 11.

Clausura quoad ingressum Confessarii. In quibus casibus possit ingredi clausuram, c. 7. §. 6. q. 1. An ad assistendum morienti, ib. q. 3. An ad exequias peragenda, ib. q. 4. An ad effectum exorcizandi, ib. q. 5. An ad celebrandum coram infirmis, ib. q. 6. An ad sumendam particulam consecratam in Ecclesiam interiorum delapsam, ib. q. 7. An ad benedicendum monasterium spiritibus infestatum, ib. q. 8. Ingressus ex justa causa potest ex occasione ibi præstare aliquid, pro quo exercendo ingredi non potuisset. ibid. q. 9. Quid observare debeat Confessarius ingrediens, ib. q. 2.

Clausura quoad mulierum ingressum. An deficientibus monialibus conversis possint admitti in clausuram foemina, quæ moniali-

X 6 bus

bus inserviant. c. 7. §. 7. q. 1. An electa una famula possit mutari, & alia substitui, ib. q. 2. An Regina, Imperatrices, & aliae nobiles foeminae possint ingredi clausuram, ib. q. 4. & 5. Debent associari a tribus matronis, ib. Cum duabus tantum non potest, ib. q. 7. Matrona semel electa non possunt mutari, ibid. q. 5. An monialis transiens ad aliud monasterium, si in via accedit ad locum ubi aliquod monasterium existit, possit ingredi, & hospitari, ib. q. 8. Viduae de solius Praelati licentia non possunt ingredi clausuram, ib. q. 9.

Clausura quoad puellas educandas, v. *Puella educ.*
Clausura quoad egressum. Ob quas causas possint moniales egredi, c. 6. §. 9. q. 1. & seqq. An licitus sit egressus ob morbum ita periculosum, ut desperetur salus, nisi egrediatur, ibid. q. 3. An, & a quo debeat peti licentia, ib. q. 4. An possit sine licentia egredi, si iniuste vexatur, ib. q. 5. In quibus casibus, ib. q. 6. Non potest egredi ad habendam curam Nepotum, ib. q. 7. bene vero ut sit Abbatisa alicujus monasterii, & ob alias similes causas, ib. q. 8. Item ad strictius monasterium, ib. q. 9. aliquando etiam ad laxius monasterium, & diversae regulae, ib. q. 10. Consulenda Sedes Apostolica, quando aliquod monasterium est transferendum, ib. q. 11. Monialis cum licentia egressa non violat clausuram, si huc, & illuc vagetur, ib. q. 12. possunt mitti Conversae extra clausuram ad quaerendum, ib. q. 13.

Clausura quoad accessum extraneorum. Accessus ad monasteria interdicitur duo copulative importat, scilicet locum, ad quem fit accessus, & locutionem. c. 7. §. 19. q. 1. Qui tantum accedit, sed non loquitur, vel tan-

tum loquitur sine accessu, non facit contra prohibitionem, ib. Quare non comprehenditur sub prohibitionem locutio cum monialibus in domibus propinquis, ib. Neque transmissio litterarum, neque locutio idiomate a moniali non percepto, ib. Neque locutio monialis altero tantum audiente, ib. Contra prohibitionem vero facit loquens per nutus, & signa, ib. Item loquens per intermediam personam, ib. Item loquens cum moniali, ipsa nihil respondente, ibid. Alloquentes cum monialibus sine licentia peccant mortaliter, ibid. q. 2. Nec datur parvitas materiae, ib. q. 3. Quo jure tam saecularibus, quam Regularibus sit prohibitus accessus, ib. q. 4. Prohibitio alloquendi moniales extenditur ad Abbatisam, ib. q. 5. & etiam ad Episcopos extra suam diocesim commorantes, ib. q. 6. An pueri, & puellae impuberes afficiantur excommunicatione lata contra alloquentes sine licentia, ib. q. 9. An Advenae, & Peregrini, ib. q. 10. An colloquentes cum monialibus exemptis, ib. q. 11. An Regulares & moniales exemptae afficiantur poenis ab Episcopo indictis, si de ipsis fiat mentio, ib. q. 12. An afficiantur eadem poena consulentes, mandantes, vel cooperantes, ibid. q. 13. An pauperes ostiatim mendicantes, ib. q. 14. Ad quem spectat licentiam concedere accedendi ad moniales tam exemptas, quam non exemptas, ibid. q. 15. v. *Licentia.*

Clausura quoad poenas, quibus subjiciuntur illam violantes. Praelati ultra casus necessitatis clausuram ingredientes quas poenas incurrant, c. 7. §. 11. q. 1. Quae poenae aliis ingredientibus sint impositae, ib. q. 2. Quae accedentibus

ad Colloquendum. ib. q. 9. Quæ monialibus exterum introducuntibus, vel admittentibus sine licentia. ib. q. 3. An dictas poenas incurrant solum superiores viri, vel foeminae, ib. q. 4. Quid veniat nomine admissionis, vel permissionis prohibita. ib. q. 5. Quas penas incurrant moniales illicite egredientes. ibid. q. 6. Comitantes, & recipientes. ib. Quinam comitatus, & receptio requiritur. ib. q. 7. An poenæ afficiant monialem legitimo titulo egressam, si diutius immoretur. ib. q. 8. Quinam possit absolvere. ibid. q. 11.

Coactio. Puellam coactam debet Episcopus e monasterio educere. c. 2. §. 2. Dantur alii qui casus, in quibus licet cogere ad religionis ingressum. ib. q. 4. Excommunicantur cogentes ad ingressum. ib. Decretum Tridentini intelligitur de coactione proprie dicta. ib. q. 5. Excommunicatio contra cogentes extenditur ad dantes consilium, auxilium, consensum, aut favorem. ib. q. 6. Ad incurrendam excommunicationem requiritur effectus. ib. q. 7. Pro coactione inducenda sufficit metus, si sit gravis, ib. q. 8. etiam reverentialis, si oriatur ex declaratione voluntatis parentum. ib. q. 9. Peccant moniales scienter recipientes puellam coactam. ibid. q. 12. & contrahunt excommunicationem. ib. Cogere puellas ad ingressum monasterii causa solius educationis quando sit peccatum. c. 7. §. 8. q. 2. An prædicta coactio, quando est peccaminosa, trahat excommunicationem. ibid. q. 3. Qui si proveniat tantum ex metu reverentiali. ibid. q. 4.

Collocutio. v. *Clausura quoad excessum extra neorum.*

Collocutio. Praelati Regulares non possunt col.

colloqui sine licentia. c. 7. §. 10. q. 7. Neque Canonici Cathedralis. ibid. q. 8.

Communio. Tenentur moniales ad communionem singulis mensibus. c. 8. §. 3. q. 1. Potest indulgeri aliquando communio quotidiana. ib. q. 3. Potest Episcopus prescribere monialibus locum & tempus recipiendi communionem. ib. q. 4.

Communio. Monialis pergens ad communionem, si recorderetur peccati mortalis, quid agere debeat. c. 8. §. 3. q. 2. Non est peccatum post communionem immediate pergere ad prandium. ib. q. 5. Communio cum particula non consecrata non est licita. c. 6. §. 12. q. 7.

Confessarius monialium sive exemprarum, sive non, a quo eligi debeat. c. 6. §. 6. q. 1. & 2. Ad quot annos eligi debeat. ibid. q. 3. An possit a monialibus recusari. ib. q. 5. Quinam prohibeantur eligi in Confessarios ordinarios. ib. q. 6. & 7. Ex quo loco debeat audiri confessio. ib. q. 8. Quale stipendium tradi debeat Confessario. ib. q. 9.

De officio Confessarii, & quomodo se gerere debeat cum monialibus vel indispositis ad confessionem, vel versantibus in occasione proxima, vel alias male confessis. c. 6. §. 7. per totum.

Quomodo se gerere debeat cum monialibus scrupulosis. c. 6. §. 11. per totum.

Confessarius quomodo se gerere debeat cum moniali habente visiones, & revelationes. c. 6. §. 12. per totum.

Confessarius ingrediens clausuram. v. *Clausura quoad ingressum Confessarii.*

Confessarius extraordinarius, etiam Regularis, a quo eligi debeat, & approbari. c. 6. §. 11. q. 1. Quot vicibus debeat concedi q. 2. & 3.

An possit deputari pro moniali particulari, ib. q. 4. An oblatum ab Episcopo possint moniales recusare, ib. q. 5. An tempore Jubilei possint eligere non approbaturum specialiter pro ipsis, ib. q. 6. Quibus temporibus, & ad quot dies debeat deputari, ib. q. 8. An tempus incipiat currere a die expeditæ licentiæ, vel incepti ministerii, ib. q. 9. An elapso termino possit perfici confessio in tempore habili incepta, ib. q. 10. Confessio singulis mensibus a monialibus fieri debet, c. 8. §. 3. q. 1.

Confirmatio Abbatisiæ a qua facienda, c. 9. §. 4. q. 1. An flante oppositione electio sit confirmanda, ib. q. 2. Prælati absens potest electionem confirmare, ib. q. 3. Abbatisa electa non potest ante confirmationem ministrare, ib. q. 4. Excipiuntur aliqui calus, ib.

Confirmationis Sacramentum ministrari debet Novitiæ, antequam suscipiatur ad probationem, c. 11. §. 4. q. 1. Item moniali, antequam consecratur, c. 3. q. 9. Non potest Episcopus ingredi clausuram ad illud ministrandum, sed debet ministrari ad fenestellam, c. 7. §. 4. q. 2. Non possunt moniales suscipere pueros in Confirmatione, c. 11. §. 1. q. 29.

Consecratio monialium quando fuerit introducta, c. 3. q. 1. Ad quem spectet, ib. q. 2. Quo tempore fieri debeat, ib. q. 3. quo loco, ib. q. 4. in qua ætate, ib. q. 5. Monialis consecranda debet esse professa, & virgo, ib. An possit consecrari corrupta, si communiter reputetur ut virgo, ib. q. 6. Quid si per vim, & sine sua culpa, vel per medicinæ attem, ad sanitatem tuendam, fuerit corrupta, ib. q. 7. & 8. An debeat esse Sacram. Confirmationis munita, ib. q. 9. An consecratio possit iterari, ib. q. 10.

An,

An, & quomodo conferat gratiam, ib. q. 12.

Contractus. Quos contractus possit celebrare Abbatisa sine consensu Capituli, cap. 11. §. 1. q. 14. Tenetur conventus stare contractui facti de consensu Abbatisæ, & majoris partis Capituli, ib. q. 15. & 16.

Conversæ. Quid in earum receptione sit observandum, c. 11. §. 11. q. 1. Sunt veræ religiosæ, ib. q. 2. Tenentur ad perpetuam clausuram, ib. q. 3. Possunt aliquando egredi ad quæritandum, ib. Non tenentur sub mortali recitare orationes indictas per regulam, ibid. q. 4. Chorista potest ad Conversarum statum transferri, ib. q. 5. Tenentur sub mortali ad ea, ad quæ ex officio sunt deputatæ, ib. q. 6. Peccant negligendo conservationem illarum rerum, quæ sunt earum curæ commissæ, ib. q. 7. An excommunicatio lata ab Episcopo contra moniales afficiat Conversas, ib. q. 8.

D

Decretæ, seu Decanæ ad quid teneantur, c. 11. §. 1. q. 4. & seq. Debent cum aliis interesse, quando ob bonum regimen monasterii convocantur ab Abbatisa, ib. q. 4. Nec possunt sine scrupulo tacere, ib. q. 5. Etiam si prævideant, Abbatisam fore contristandam, & magis ex contradictione in sua sententiâ obfirmandam, ib. q. 6. & 7. Tenentur de monialium transgressionibus Abbatisam admonere, ib. q. 8.

Dos, quo titulo accipi possit in admissione monialis, c. 2. §. 5. q. 1. Potest illam monasterium recipere, etiam si sit dives, ib. q. 2. Ad quem spectet illam taxare, ibid. q. 3. Non potest monasterium pacisci de majori dote, quia puella est vilis, ib. q. 4. An possit aliquid recipi ultra dotem, ibid. q. 6.

An

An legatum dotis pro virginibus maritandis possit dari monachandis. *ib. q. 7.* Cuiam competat dare dotem puellæ religionem ingredienti. *ib. q. 9. & seq.* Non est liberum monialibus recipere puellam sine doto. *ib. q. 11.* Quando debeas solvi. *ib. q. 12.* Si factio depositio dotis moriatur depositarius, & hæreditas illius non sit solvendo, cuiam competat solutio dotis. *ib. q. 13.* An ratione damni emergentis, vel lucri cessantis ex dilatione dotis possit monasterium aliquid amplius exigere. *ib. q. 14.* An possit alienari dos tradi solita monasterio. *ib. q. 15.* Dos non potest investiri sine debita solemnitate in ædificando monasterio. *ib. q. 16.* bene tamen in redemptione census, & quando. *ib. q. 17.* in quibus bonis debeat solvi dos. *ib. q. 18.* & seq. Monialis transiens ad aliud monasterium non defert secum dotem secundum aliquos. *ib. q. 20.* neque usumfructus dotis. *ib. q. 21.* Quid si secundum monasterium cogatur illam recipere. *ib. q. 22.* & seq. monasterium non acquirit dotem Novitiæ morientis infra annum probationis, licet professionem emittat ex privilegio. *ib. q. 24.*

E

Educandæ. *v. Puella educandæ.*

Electio. Quot annos ætatis, & professionis habere debeat eligenda in Abbatisfam. *c. 9. §. 1. q. 1.* Super ætate neque Episcopus, neque Nuncius potest dispensare. *ib.* Quid agendum, si non addit in monasterio habens requisita. *ibid. qu. 2.* Illegitima eligi non potest. *ibid. q. 4.* Neque corrupta. *ibid. q. 5.* non tamen obstat corruptio secreta. *ib.* Potest immediate eligi Superior antecedentis Abbatisfæ. *ib. q. 7.*

A qui-

A quibus eligi debeat Abbatisfa. *c. 9. §. 2. q. 1.* Quomodo debeat ferre suffragium monialis infirma. *ib. q. 2.* Episcopus vel Superior Regularis etiam in discordia eligentium non possunt ferre suffragium. *ib. q. 3.* Quid agere debeat Superior, si contingat, moniales non esse concordēs in electione. *ib.* Quomodo eligi debeat Abbatisfa. *ib. q. 4.* An vota debeant esse secreta. *ib. q. 5.* Quod suffragia requirantur. *ib. q. 6.* Quo in loco fieri debeat electio. *ib. q. 7.* Quinam debeant præsidere electioni. *ib. q. 8.* Regulares tenentur notificare Episcopo electionem faciendam Abbatisfæ. *ib.* Non tamen Prælati habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem. *ibid. q. 9.*

Ad triennium eligi debet Abbatisfa. *c. 9. §. 3. q. 1.* Neque expleto triennio, immediate reeligi ad aliud triennium. *ib. q. 2.* Si expleto triennio Abbatisfa ex dispensatione eligatur ad aliud triennium, non potest rursus expleto secundo triennio de novo eligi absque dispensatione ad tertium triennium. *ib. q. 3.* Electio a quo sit confirmanda. *v. Confirmatio.*

Egressus e Clausura quando monialibus sit licitus. *v. Clausura quoad egressum.*

Eleemosyna. Monialis de peculo sibi concessa potest aliquid in eleemosynam erogare pauperibus. *c. 4. §. 2. q. 15.* etiam consanguineis, & quam summam. *ib. q. 16.* Abbatisfa de superfluis tenetur eleemosynas largiri. *c. 11. §. 1. q. 23.* Cellerariæ potest de bonis monasterii aliquas eleemosynas erogare. *cap. 11. §. 9. q. 8.*

Epicheja potest habere locum quoad dandum, & recipiendum sine expressa licentia

306 *Index Rerum Notabilium*
tia Abbatissæ . capit. 4. §. 1. quest. 17.
Exploratio voluntatis . v. *Voluntas*.

F

Festum ab Ordinario loci præceptum tenentur moniales observare . c. 8. §. 3. q. 9. An in die festo sit licitum acu pingere . ib. q. 10. Famulæ an introducendæ intra claustra monialium pro earum obsequiis . c. 7. §. 7. q. 1. debent servare clausuram . ibid. Possunt introduci etiam pro obsequio particularium monialium . ibid.

Fœminæ aliquando veniunt in materia odiosa cum viris . c. 6. §. 5. q. 1. Possunt cum licentia Papæ aliquando ingredi clausuram . c. 7. §. 7. per totum ; ubi quid debeant observare .

Fundatrices non possunt ingredi clausuram ;
c. 7. §. 7. q. 4.

G

Generales non possunt audire confessiones monialium sui Ordinis sine Episcopi approbatione . c. 6. §. 6. q. 1.

H

Hermaphroditus non potest recipi ad habitum religionis . c. 2. §. 1. q. 5.

Horæ canonicæ . Moniales tenentur publice officium divinum in choro perfolvere . c. 8. §. 1. q. 1. Non tamen uti singulæ . ib. An teneantur in Choro recitare Officium parvum B. V. Defunctorum &c. ib. q. 2. Canentes in choro non satisfaciunt , si ad parrem alterius non attendant . ib. q. 3. Monialis quæ ad chorum pergit hora jam cœpta , debet cum aliis cantando pergere . ib. Moniales tenentur ad privatam horarum canonicarum recitationem , ib. q. 5. Utentes Bre-

via.

Index Rerum Notabilium 307

viario monastico , an uti possint Romano . ib. q. 10. An teneantur recitare officia propria Sanctorum sui Ordinis . ib. q. 11. An extra chorum teneantur recitare officia defunctorum , quæ pro benefactoribus in choro solent recitari . ib. q. 12. An moniales gaudeant aliquo privilegio , per quod excusentur a recitatione officii divini . c. 10. q. 13. An possint satisfacere præcepto , horas canonicas mentaliter recitando . ibid. q. 15. Gaudent privilegiis pro supplendis defectibus in officio divino commissis . ib. q. 16. Quid indulgeat Leo X. per orationem illam Sacrosanctæ . ibid. q. 17.

I

Janitoria qualis esse debeat . c. 11. §. 9. qu. 1. Quando Peccet non custodiendo januam . ib. q. 2. peccat non impediens , vel admittens ingredientem intra clausuram sub prætextu facultatum . ib. q. 7. Item ingredientem sine licentia , licet non sub prætextu facultatum , ib. q. 8. Non tamen si illum admittat ad illum tuendum a gravi damno . ib. q. 9. Peccant Janitoria & Rotaria non revelantes Abbatissæ delicta occulte ad januam , & rotam perpetrata . q. 3. Item non impediens missionem litterarum . q. 4. Item curiosus inquirentes , quæ ad ipsas non spectant . qu. 5. Item aperiendo litteras monialium . q. 6.

Jejunium . Non tenentur , regulariter loquendo , moniales sub mortali ad jejunium Adventus . c. 8. §. 4. q. 1. An ad jejunia indicta ab Episcopo . ib. q. 4. An ad jejunia loci , quæ ex consuetudine obligant tam laicos , quam clericos . ib. q. 5. An teneantur ad jejunia regularæ ante annum vigesimum primum . ib. q. 6.

An

An sexagenaria. *ibid.* q. 7. An in jejuniis extra Quadragesimam possint uti lacticiis, ubi viget consuetudo apud sæculares, *ib.* q. 8. An possint horam prandii consuetam anticipare. *ib.* q. 9. An in jejuniis lætitiæ possint sumere ampliolem refectiunculam. *ibid.* q. 10. *v. Infirmæ.*

Jejunium. Moniales S. Claræ non tenentur sub mortali ad jejunia regulæ. cap. 8. §. 4. q. 2. Potest anticipari jejunium ex voto, si incidit in Dominica, *ib.* q. 3. Concurrente eodem die jejunio præcepto a regula, & ab Ecclesia, violatio illius est duplex peccatum. *ib.* q. 11. Possunt moniales dispensare in jejuniis per proprium Confessarium. *ib.* q. 12. A jejuniis excusatur Infirmitas in servitio plurimorum infirmarum occupata. c. 11. §. 7. q. 7.

Indulgentia. An moniales, sive exemptæ, sive non, gaudeant indulgentiis non solum proprii Ordinis, sed etiam aliorum. cap. 10. q. 18. An moniales Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subjectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiis Ordinis pro sæcularibus concessas, v. g. indulgentiam Portiunculæ. *ib.* q. 19.

Infirmæ. Novitiæ, quæ toto anno probationis sunt infirmæ, potest admitti ad professionem. c. 2. §. 6. q. 16. Monialis infirmæ an teneatur iussu medici obtemperare. c. 11. §. 6. q. 1. An in verendis teneatur chirurgi curam subire. *ib.* q. 2. Peccat, si respuat humanum remedium, quod facile haberi potest, soli se divinæ providentiæ committens. *ib.* q. 3. Item si illud respuat, ut citius ab hujus vitæ erumnis sit libera. *ib.* q. 4. Item si bibat, adveniens potum fore notabiliter nociturum. *ibid.*

q. 5. An, & quando excusetur a recitatione officii, *ib.* q. 6. & seqq. An, & quando excusetur a jejuniis, *ib.* q. 13. & seqq. An, & quando excusetur ab audienda missa, *ib.* q. 17. Non licet monialibus infirmis celebrare facere in suis cellis, *ib.* q. 18. Infirma dubitans an teneatur recitare officium, jejunare &c. tenetur obedire Abbatisæ præcipienti, ne recitet, ne jejunet, *ib.* q. 19. An possit acquirere in læto indulgentias concessas visitantiis Ecclesiam, *ib.* q. 20. Monialis infirma quomodo debeat ferre suffragium in electione, c. 9. §. 2. q. 2. Infirmitas qua diligentia debeat vacare suo ministerio, c. 11. §. 7. q. 1. In quibus præcipue possit peccare, *ib.* q. 2. An cum periculo vitæ teneatur parere Abbatisæ præcipienti, ut monialibus contagioso morbo laborantibus deserviat, *ib.* q. 3. An possit libere egredi e clausura ad vocandum medicum, vel Confessarium, *ib.* q. 4. In quibus casibus excusetur ab audienda missa, & a jejuniis, *ib.* q. 5. & 7. An diebus prohibitis possit aliquid comedere carniæ ad excitandum in infirmis appetitum. *ib.* q. 6.

Interdictum. Quibus privilegiis gaudeant moniales tempore interdicti, c. 10. q. 6. An iisdem gaudeant famuli, aliique monialium officiales, *ib.* q. 7. Possunt aliquando tempore interdicti generalis publice divina peragere. *ibid.* q. 8. Neque vigore Tridentini sunt revocata privilegia. *ib.* q. 9.

L

Legatio munerum. *v. Munera.*
Legatum dotis pro virginibus maritandis an dari possit monachandis, c. 2. §. 5. q. 7.
 Legatum pro necessitatibus infirmarum non valet,

valet, si moniales ex instituto solis electromolynis vivant. c. 11. §. 6. q. 27.

Licentia Episcopi pro renunciatione bonorum.
v. *Renunciatio*. Superioris pro expendendo peculio. v. *Peculium*, licentia petita se confitendi alteri sacerdoti, & injuste negata, non dat facultatem ad actum, c. 6. §. 7. q. 9.

Licentia ingrediendi clausuram a quo sit concedenda. cap. 8. §. 2. q. 1. 2. Non potest illam concedere Abbatissa, ib. q. 3. Debet esse in scriptis. ib. q. 4. & specialis, ib. q. 5. In aliquo casu est licitus ingressus sine licentia in scriptis, vel oretenus concessa. ib. q. 6. An in tali casu sit postulanda ab Abbatissa. ib. q. 7. Licentia absolute & indefinite concessa extinguitur prima vice, ib. q. 8. Quenam causa requiratur ad concedendam licentiam. ib. §. 3. q. 1. Necessitas debet se tenere ex parte monasterii, ib. q. 2. Cessante justa causa tempore ingressus, non est tutus in conscientia ingrediens, licet adfuerit justa causa tempore concessionis, ib. q. 3. Finito ministerio, ob quod ingressus est, peccat, si non statim egreditatur, ib. q. 4. Ingressus cum legitima licentia, & justa causa, si fornicetur, delinquit contra præceptum clausuræ, ib. q. 5. Ad quem spectet concedere licentiam accedendi ad colloquendum cum monialibus, cap. 7. §. 10. quæst. 13. Episcopi possunt talem licentiam Regularibus concedere, ibid. quæst. 15. Ita tamen ut possint etiam denegare, ibid. quæst. 17. licentia pro una die, si quis utatur pro altera, non incidit in poenas, ibid. qu. 18. licentia concessa ad concionandum non se extendit ad collo-

quen-

quendum, ib. q. 19. Licentia non se extendit ad socium, ib. q. 20.

Licentia egrediendi a quo debeat peti
in casibus permixtis, c. 7. §. 9. q. 4. v. *Clau-*
sura quoad egressum.
Litanias majores, & minores an teneantur
moniales recitare sub mortali, cap. 8. §. 1.
quæst. 2.

M

M Agistra Novitiarum a quo, per quod
tempus, & cujus ætatis eligi debeat.
cap. 11. §. 3. q. 1. Ad quid teneatur,
ut recte suum munus exerceat, ib. qu. 2.
Quomodo debeat instruere Novitias in re-
gula, ib. q. 3. In quibus illas exercere.
ib. qu. 4. An illas debeat regere in spiri-
tu lenitatis, vel rigoris, ib. q. 5. An, &
quando percutiens Novitias correctionis
causa incidat in excommunicationem, ib.
q. 6. & seq.

Malefactor. Ad expellendum malefactorem po-
test judex ingredi clausuram, c. 7. §. 5. q. 10.

Missa. Moniales non tenentur audire Missam
frequentius, quam aliis fideles, c. 9. §. 2. q. 1.

Possunt aliquando illam omittre, ib. q. 2.

An teneantur procurare quotidie Missæ con-
ventualis celebrationem, ib. q. 6. Qualem
Missam celebrare debeant earum Capellani,
ib. q. 7. Quot Missæ in Ecclesiis earum
possint quotidie celebrari, ib. q. 8.

Munera. An, & quomodo munerum largitio
sit monialibus prohibita, cap. 4. §. 4. per
totum.

N

Novitæ. An illis debeat conferri Sacramentum Confirmationis, antequam suscipiantur ad probationem, c. 11. §. 4. q. 1. An obligentur ad observantias regulares, ib. q. 2. Non tenentur profiteri secundum rigorem regulæ, ib. q. 9. An Novitiæ frequentes stimulos, & lapsus carnis experta, possit religiosa vota emittere, ib. q. 10. An si Religionis austeritates Novitiæ ita sint nocituræ, ut vita sit notabiliter abbrevianda, possit profiteri, ibid. q. 11. An peccet egrediendo, ib. q. 12. An egrediens teneatur ad expensas factas a monasterio, ib. q. 13. Volens discedere non potest impediri, ex eo quod non solverit expensas, ib. q. 14. Neque potest denegari professio, ex quo noluit solvere expensas debitas ex pacto, ib. Novitiæ egredienti est restituendus habitus factus suis expensis, ibid. q. 15. Novitiæ potest sibi eligere sepulturam, ib. q. 16. Ubi sit sepelienda, si decedat, non electa sepultura, ib. q. 16. Quid si esset in proposito redeundi ad sæculum, ib. q. 18. Quibus expensis sepelienda, ib. q. 19. Gaudet privilegio canonis, fori, ib. q. 21. & aliis privilegiis Religionis, ib. q. 22. Ex privilegio possunt profiteri infra annum probationis in articulo mortis, c. 2. §. 5. q. 23. & c. 11. §. 4. q. 20. Novitiæ voto Religionis obstrictæ non tenentur ad observantias regulares, c. 11. §. 4. q. 3. Neque tenentur implere vota personalia, ib. q. 4. Ingressæ Religionem ficto animo non tenentur novitiatum repetere, si mutata sententia proficiantur, ib. q. 6. Etiam post

post admissionem factam a Capitulo possunt dimitti nova causa emergente, ib. d. q. 7. Præcedere debet Novitiæ prius admittæ ad professionem, ib. q. 8. Novitiæ quando subduntur casibus reservatis, ib. q. 5. Numerus. Non possunt puellæ recipi supra numerum, c. 2. §. 1. q. 18. Etiam si secum deferant dotem, ex qua valeant sustentari, ib. q. 19. Et si admittantur, earum professio est irrita, ib. q. 20. Neque potest Episcopus numerum augere, licet fructus annui augeantur, ib. q. 21.

O

Obedientia. Quid sit votum obedientiæ, c. 6. §. 1. q. 1. In dubio obediendum Superiori, ib. qu. 2. Quibus Superioribus teneantur moniales parere, ibid. qu. 5. An Abbatisa possit præcipere in virtute obedientiæ, ib. q. 7. An possit præcipere omnia, quæ potest Prælati Regularis suis subditis, ib. q. 8. An possit cogere monialem ad acceptandum aliquod officium, non obstante pacto in contrarium, ib. q. 10. An Superior possit imponere præcepta obligantia sub mortali in re levi, ibid. qu. 11. Quænam sit forma faciendi præcepta obligantia sub mortali, ib. q. 13. An verba *precipio, jubeo, &c.* obligent sub mortali, ib. q. 14. Oblatæ non tenentur eligere Præsidentem triennalem, sed possunt perpetuam, c. 91 §. 3. q. 4. Obligatio monialium erga propriam regulam, v. *Regula*. Obligatio canendi officium in choro cadit in Superiores, v. *Hora canonica*. Officium Divinum, v. *Hora canonica*.

Ordinarius. An, & quomodo moniales sub-
jiciantur Ordinario, c. 6. §. 2. q. 1. An Vi-
cario Generali, & Capitulo, Sede vacan-
te, ib. q. 2. An moniales exemptæ possint
Ordinatio se subijcere, ib. q. 3. Quando mo-
niales exemptæ debeant subijci, ib. q. 9. An
subjiciantur Ordinario quoad novi monasterii
constructionem, ib. q. 5. An moniales Or-
dinario subjctæ subjaceant casibus, quos
ipse Ordinarius generaliter sibi reservat, ib.
q. 9. An possit reservare casus circa clausu-
ram in ordine ad moniales exemptas, ibid.
q. 11. Quomodo moniales sive exemptæ, si-
ve non, subdantur Ordinario quoad officia-
lium electionem, ib. q. 13. & 14. An Regu-
lares concionaturi ad erates teneantur bene-
dictionem petere ab Ordinario. ib. qu. 15.

P

Paupertas, quid sit, quos pariat effectus,
quomodo, & quando violetur, cap. 4.
§. 1. per totum.

Peculium, quomodo possit haberi a moniali,
cap. 4. §. 2. q. 1. An monialis possit aliquid
de peculio ludo exponere, ib. q. 9. An ne-
gotiationi, ib. q. 19. An fundare censum
pro Missarum celebratione post mortem,
ib. q. 12. An aliquid pauperibus elargiri,
ib. q. 15. Etiam conlangueis, & quam
summam, ib. q. 16.

Peculium non potest expendi sine licentia Su-
perioris, cap. 4. §. 3. q. 1. Quotuplex sit
licentia, ib. Quas condiciones debeat ha-
bere, ib. q. 3. & seqq. Ad quem Superio-
rem spectet licentiam concedere, ib. q. 10.

Ad

Ad quam summam possit se extendere Su-
perioris licentia, ib. q. 11.

Percutiens monialem nulliter professam, sed
ut professam reputatam, non incurrit in
excommunicationem, c. 2. §. 6. q. 10.

Perfectio. Ad perfectionem tenentur tende-
re moniales. c. 1. §. 1. q. 1. An sub mortali.
ib. q. 2. Quando peccent contra hoc præce-
ptum. ib. q. 3.

Pœna. Quibus pœnis, & in quibus casibus
subjiciantur moniales. c. 6. §. 5. per totum.

Portinaria, v. *Janitoria*.

Prelatus Regularis habet in monialibus sibi
subditis potestatem ordinariam. c. 6. §. 3. q. 1.
Non solum directivam, sed etiam coerciti-
vam: ib. q. 3. In quibus subdantur suo præ-
lato Regulari, ib. q. 2. Potest quoad ipsius
casus reservare. ib. q. 4. Non tamen de bo-
nis illarum disporre, ipsis invitis. ib. q. 5.
Si habet usum Baldachini, potest illud erigere
in Ecclesiis monialium sibi subditarum. ib. q. 6.
In quibus casibus, & quo comitatu pos-
sit ingredi clausuram monialium subiecta-
rum. c. 7. §. 4. per totum.

Quando debeat illas visitare. c. 6. §. 4.
q. 1. & seqq.

Privilegium. Moniales exemptæ gaudent pri-
vilegiis suorum Ordinum. c. 10. q. 1. Etiam
Episcopo subjctæ. ib. q. 2. Quomodo illæ
possint uti privilegiis Regularium, ad quo-
rum usum requiritur ministerium Prælati
Regularis. ibid. q. 4. Quomodo possint uti
privilegiis, ad quorum usum requiritur
factum Superioris habentis potestatem spi-
ritualem. ibid. q. 5. Quibus privilegiis gau-
deant tempore interdicti. v. *Interdictum*.

Y 3

Qui-

Quibus privilegiis in recitatione officii.
v. *Hora canonica.*

Professio. Quid requiratur ad validam monialium professionem. c. 2. §. 6. q. 1. & seqq. Unde oriatur nullitas professionis. ib. q. 3. & seqq. In dubio censetur valida. ib. q. 6. Monialis certa de nullitate, & destituta omni probatione non tenetur illam ratificare. ib. q. 7. Etiam si dederit causam nullitati. ibid. qu. 8. Quid requiratur ad ratificandam professionem. ib. q. 1. Monialis ratificans professionem potest retinere locum debitum ex priori professione. ibid. q. 12. Ad quem spectet admittere Novitiam ad professionem. ib. q. 13. Potest reclamare, si injuste fuerit exclusa. ib. q. 14. Constituto de gravamine potest Episcopus illam admittere. ib. q. 15. Ad professionem potest admitti Novitia, quæ toto probationis anno fuit infirma. ib. q. 16. Qualis literatura requiratur in Novitia. ib. q. 17. Ad quem spectet acceptare professionem Novitiæ. ib. q. 21. & seqq. Quæ privilegia consequatur monialis ex emissionem professionis. ib. q. 23. Quæ peccatum sit poenitere de emissâ professione. ib. q. 24.

Puellæ educandæ possunt recipi in monasteriis monialium servatis certis conditionibus. cap. 7. §. 8. q. 1. Si exeant a monasterio absque Superioris licentia, non incurrunt in excommunicationem. ib. q. 5. Annus septimus requisitus ad hoc, ut puella possit recipi; debet esse completus. ib. q. 6. Neque Ordinarius potest dispensare. ibid. Neque quod permaneat in monasterio ultra annum ætatis vigesimum quintum completum. ib. Per hoc, quod puella non

statim

statim egreditur, non incurrit excommunicationem. ibid. An puellæ manentes in monasteriis exemptis subjaceant Episcopo. ib. q. 7. Ubi debeant sepeliri, si contingat eas mori, non electa sepultura. ib. q. 10. Puellæ recipiendæ, Quæ conditiones sint attendendæ in puellis recipiendis. cap. 2. §. 1. qu. 1. Amentes in aliquo genere possunt admitti. ibid. qu. 2. Item viduæ, & illicite corruptæ. ibid. q. 4. Non vero Hermaphroditus. ibid. q. 5. Nec scandalosæ, flagitiosæ, aut excommunicatæ. ib. qu. 6. Conditiones præscriptæ a Sixto V. pro Novitiorum receptione, non extenduntur ad moniales. ib. qu. 9. Non possunt recipi ante annum duodecimum expletum. ib. qu. 10. Requiritur monialium consensus. ib. q. 11. & etiam licentia Episcopi, & Prælati cui subsunt. ib. q. 12. Requiritur licentia etiam quoad monasteria Regularibus subjecta. ib. q. 13. Renuente Abbatissa possunt moniales recipere puellam ad habitum. ib. q. 14. Non tamen Episcopus, & Prælati, invitis monialibus. ib. q. 15. nisi monasterium indigeat. ib. Peccant moniales recipientes puellas idoneas. ib. q. 16. Puella semel ac iterum capitulariter exclusa potest admitti. ib. q. 17. Et capitulariter admissa, ex justa causa potest repelli. ib. Non possunt puellæ recipi supra numerum. ibid. q. 18. Etiam si secum deferant dotem, ex qua valeant sustentari. ib. q. 19. Et si admittantur, earum professio est irrita. q. 20. Neque potest Episcopus numerum augere, nec fructus annui augeantur. ib. q. 21.

Rece

R

R Eceptio puellarum, *v. Puella recipienda*.
Regula quomodo obliget, c. 1. §. 2. q. 1.
Violatio regulæ ex contemptu est peccatum mortale, ib. Non est contemptus violare regulam ex consuetudine, ib. q. 2. Non tenentur moniales servare regulam in suo primo rigore, ib. q. 3. Tenentur reformationem amplecti, ib. q. 4.

Renunciatio bonorum ante professionem quomodo facienda, c. 2. §. 4. q. 1. Qui contractus comprehendantur sub nomine renunciationis, ib. q. 2. & seqq. Quænam solemnitates requirantur, ib. q. 5. & seqq. Quo tempore facienda sit renunciatio, ib. q. 13. Facta ante ingressum Religionis valet, ib. q. 4. Potest revocari, non secuta professione, ib. q. 16. Requiritur licentia Episcopi, & quinam veniant nomine Episcopi, ib. q. 11. & seqq. An requiratur in scriptis, ib. q. 20.

Repræsentationes quando possint fieri in Ecclesia, c. 5. q. 18. In repræsentationibus non peccant moniales dimittendo habitum, ib. q. 17.

Reservatio. An moniales Ordinario subjæctæ subjacent casibus, & censuris generaliter per tota diocesi reservatis, cap. 6. §. 2. q. 9. & seqq. An moniales Regularibus subjæctæ subjacent casibus in Religione reservatis, cap. 6. §. 3. q. 4. An Episcopus possit sibi reservare casus in ordine ad clausuram quoad moniales exemptas, cap. 6. §. 2. q. 12. A quo debeant absolvi, ib. An moniales possint a proprio Confessario absolvi a casibus

Pa-

Papæ reservatis, cap. 6. §. 8. q. 1. A quo in prædictis casibus debeat impetrari facultas, ib. q. 2. Quid circa casus Bullæ Coenæ, ib. q. 3. An Episcopus possit illas absolvere ab hæresi occulta, ib. q. 4. Quid de Prælati Regularibus circa moniales subditas, ib. q. 5. An moniales fruuntur aliquo privilegio, quoad prædictam absolutionem, ib. quest. 6. An possint absolvi per proprium Confessarium a reservatis Episcopo, ibid. q. 7. & in quo casu, ib. q. 8. & 12.

Revelationes, *v. Confessarius*.

Rotaria qualis esse debeat, c. 11. §. 10. q. 2. An peccet rotam non custodiens, ib. q. 2. In quibus aliis possit peccare, ib. q. 3. & seqq.

S

S Acrifana peccat mortaliter negligendo conservare lampadem accensam coram Sanctissimo, cap. 11. §. 5. q. 1. Item exponendo Sacerdotibus celebraturis vestes sacras laceras, aut notabiliter immundas, ib. q. 7. Quando vestes censendæ sint notabiliter lacerae, aut immundæ, ibid. q. 8. Item convertendo vestes sacras in usus profanos, si retineant propriam formam, ib. q. 9. secus vero amissa forma, ib. q. 10. Non peccat, si illas vendat, & commutet, ut de melioribus provideat, ib. q. 11. Potest tangere calices, & corporalia, ibid. q. 12. Non peccat, si aquam, in qua primum lavantur corporalia, non projiciat in sacarium, ib. q. 13. Potest aliquid largiri Prælato occasione suarum festivitatum, ibid. q. 16. Et etiam Capellanis, ib. q. 17.

Sa-

Sacristana respondere potest in Missa, c. 11. §. 5. q. 2. Potest colloqui cum Capellanis, ib. q. 3. Peccat admittendo Sacerdotes ad celebrandum contra Superioris prohibitionem: Item si admittat advenas sine literis testimonialibus, ib. q. 4. & 5. etiam in monasteriis exemptis; ib. q. 6. Potest lavare corporalia, & purificatoria in die festo, & etiam ornare templum, & hostias conficere, ib. q. 14. Vacans per notabilem diei partem ornatui Ecclesie excusatur a jejuniis, ib. q. 15. Non licet ministrare prandium Confessario, ib. q. 18. Scrupulus. Traduntur variae regulae pro faciendis monialibus scrupulosis, c. 6. §. 11. per totum.

Sepultura. Moniales non possunt in propria Ecclesia exteriori admittere personas laicas ad sepulturam, c. 10. q. 10.

Sigillum. Qua diligentia debeat sigillum custodiri, c. 6. §. 9. q. 1. Quenam eadant sub sigillo, ib. quaest. 2. Quibus locutionibus frangatur sigillum, ib. qu. 3. Frangitur aliquando per omissionem, ib. q. 4. Item loquendo cum moniali extra confessionem de errore in confessione commisso, ibid. q. 5. Item per usum scientiae habitae in confessione, ib. q. 6. Poenitens non tenetur ad sigillum, sed tantum aliquando ad secretum naturale, ib. q. 8.

Soror. Pro tertia sorore solvenda est dos duplicata, & triplicata pro quarta, c. 2. §. 5. q. 3. Soror antecedentis Abbatissae potest immediate eligi, cap. 9. §. 1. q. 6.

Ter-

T

Tertiarum, quanam dicantur, c. 11. §. 12. q. 1. A quibus ad habitum, & professionem sint admittendae, ib. qu. 2. Quae qualitates in eis requirantur, ib. q. 3. An defectus huiusmodi qualitatum irritet receptionem, aut professionem, ib. q. 4. Quibus Praelatis subiciantur, ib. q. 5. Qualiter peccent suam professionem transgredientes, ib. q. 6. Quibus gaudeant privilegiis, ibid. q. 7. A quibus recipere debeant Sacramenta, ib. q. 8. Quo in loco sint sepeliendae, ib. q. 9. An consequi possint legatum factum pro monachatu, ib. q. 10.

V

Vaticum, an possit moniali periculoso morbo laboranti, potenti tamen adire Ecclesiam, ministrari in cella, cap. 11. §. 6. q. 22. Moniali non potenti sumere Viaticum non potest deferri Eucharistia, ut adoretur, ib. q. 23. In ministrando Viatico an possint omitti verba illa *Accipe Soror Viaticum* &c. ib. q. 24. potest pluries in eadem infirmitate ministrari, ib. q. 25.

Vicaria. An carens debita aetate, & tempore professionis possit eligi in Vicariam, c. 9. §. 1. q. 3. Vicaria an possit dici Praelata, c. 11. §. 2. q. 1. An possit monialibus praecipere ex vi voti obedientiae, ib. q. 2. An possit eligi in Abbatissam, ibid. q. 3. Tenetur cum aliis interesse, quando convocatur ab Abbatissa ad decernendum aliquid spectans ad bonum commune. ib. q. 4.

Nec

Nec potest sine scrupulo tacere, ib. q. 5.
 etiamsi praevideat, quod contra dicendo
 contristabitur graviter Abbatissa, ib. q. 6.
 Imo etiam si ex contradictione Abbatissa
 magis foret in sua sententia confirmanda,
 ib. q. 7. Peccat mortaliter non admonens
 de transgressionibus Abbatissam, ib. q. 8.

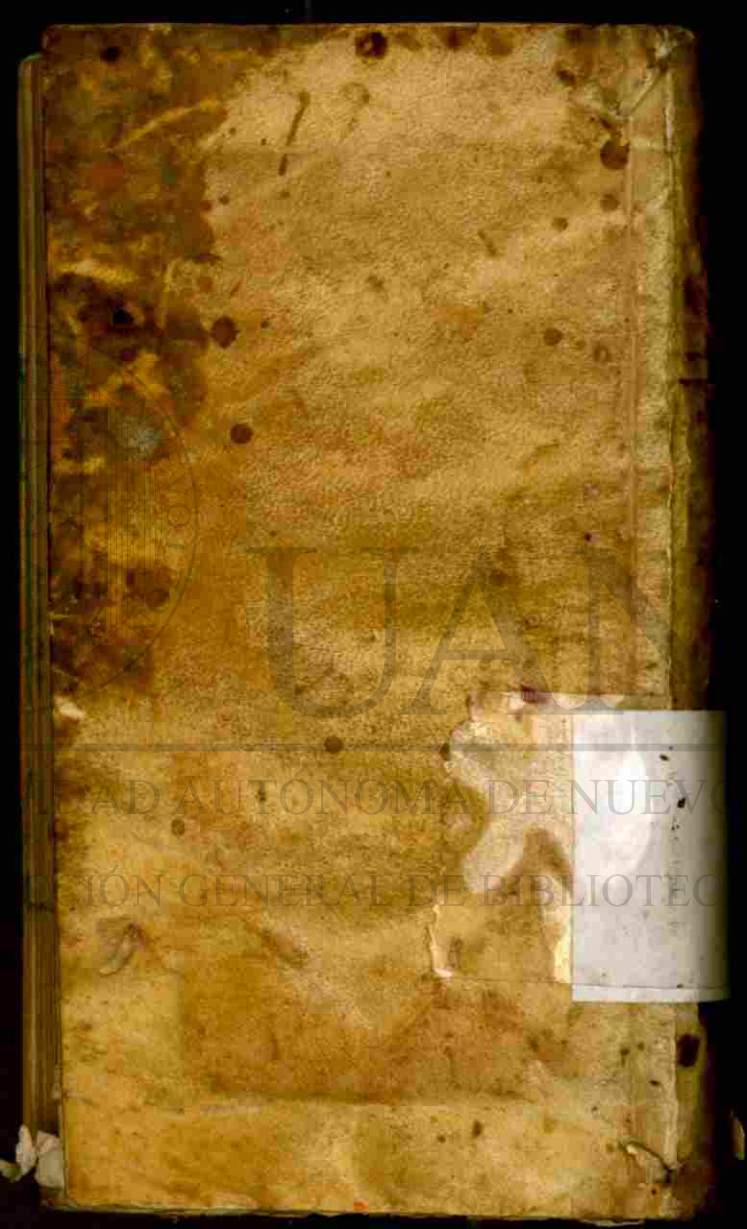
Visitatio monialium a quibus, quando, &
 quomodo fieri debeat, c. 6. §. 4. per to-
 tum: Moniales in visitatione interrogatae
 de regulari observantia, tenentur sub mor-
 tali respondere, ib. q. 5. In quibus casu-
 bus excusentur, ibid. q. 6.

Unctio extrema repeti potest in eadem infir-
 mitate, variato statu, c. 11. §. 6. q. 26.

Voluntas puellarum a quo debeat explorari,
 c. 2. §. 2. q. 1. Semel tantum exploranda, si
 alicubi sit legitime praescriptum, ibid. Si
 omitatur prima, sufficit secunda, ibid.

Utriusque explorationis omisio est pec-
 catum, sed non irritat professionem, ib.

Ad quid sit ordinata voluntatis explora-
 tio, ib. q. 2. Ubi fieri debeat exploratio
 voluntatis Novitae, c. 2. §. 6. q. 18. A quo
 tempore debeat Praefecta notificare Episco-
 po tempus professionis, ib. q. 19. An possit
 puniri Praefecta non notificans, ib. q. 20.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LÉON

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LÉON

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS